

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE ZARAGOZA

SIGNATURA: I – 185

Jacobo de Voragine, Beato. Sermones de tempore et de sanctis. Basileae. 1485.

Tabula

Tabula sermonū de sanctis in hoc volumine cōtentoꝝ. Et nota q̄ de quolibet scō habentur quattuor sermones ad minus.

- De sancto Andrea apostolo.
- De sancto Nicolao episcopo.
- De sancta Lucia virgine.
- De sancto Thoma apostolo.
- In vigilia natiuitatis domini.
- In natiuitate dñi nostri Jesu Christi.
- De sancto Stephano protomartyre.
- De sancto Jobāne aplo 7 euangelista.
- De Innocentibus.
- De sancto Thoma epo Cantuariensi.
- De sancto Siluestro papa.
- De Circūcisione domini.
- De Epiphania domini.
- De sanctis Fabiano 7 Sebastiano.
- De sancto Sebastiano martyre.
- De sancta Agnete virgine.
- De sancto Vincentio martyre.
- De cōuersione sancti Pauli apostoli.
- De purificatione beatę virginis.
- De sancta Agatha virgine 7 martyre.
- In cathedra sancti Petri.
- De sancto Mattheo apostolo.
- De sancto Gregorio papa.
- De sancto Benedicto abbate.
- De Annunciatione beatę virginis.
- In cena domini.
- De sacro die Parasceues.
- De passione domini.
- De sabbato Pascale.
- In die sancto Pasce.
- Feria secunda post pasca.
- Feria tertia post pasca.
- De sancto Ambrosio episcopo.
- De sancto Georgio martyre.
- De sancto Marco euangelista.
- De sancto Petro martyre.
- De sancto Jacobo minori apostolo.
- De sancto Philipo apostolo.
- De inuentione sanctę Crucis.
- De sancto Iohanne an portā latinā.
- In diebus rogationum.

- In die Ascensionis domini.
- De translatione beati Dominici.
- De spiritu sancto In die Pentecostes.
- De sancta trinitate.
- De sancto Barnaba apostolo.
- De sanctis Serualio 7 Prothasio.
- De natiuitate sancti Iohānis baptiste.
- De sanctis Iohāne 7 Paulo.
- De sanctis apostolis Petro 7 Paulo.
- De sancto Paulo apostolo.
- De sancta Margaretha virgine.
- De sancta Maria magdalena.
- De sancto Jacobo apostolo.
- Ad vincula sancti Petri.
- De inuentione sancti Stephani.
- De sancto Dominico confessore.
- De sancto Laurentio martyre.
- De sancto Ipolito cū socijs suis.
- De assumptione gloriose Marie virginis.
- De sancto Bernardo abbate.
- De sancto Bartholomeo apostolo.
- De sancto Augustino episcopo.
- In recollatione sancti Iohis baptiste.
- De natiuitate beatę Marię virginis.
- In exaltatione sanctę Crucis.
- De sancto Mattheo apostolo.
- De sancto Mauricio cum socijs suis.
- De sanctis Cosma 7 Damiano.
- De sancto Michaele archangelo.
- De sancto Hieronymo confessore.
- De sancto Francisco confessore.
- De sancto Dionysio episcopo.
- De sancto Luca euangelista.
- De sanctis Simone 7 Iuda apostolis.
- In festo omnium sanctorum.
- De cōmemoratione animarum.
- De sancto Martino episcopo.
- De sancta Cecilia virgine.
- De sancto Clemente papa.
- De beata Katherina virgine.
- De dedicatione ecclesię.
- De officio diuino.

Tabula

Incipit registꝝ in Sermo nes de sanctis per circulu anni preclarissimi doctoris magistri Jacobi de voragine scdm ordi nem alphabeti tagēs materias generales in singulis sermoni bus contentas.

- A**ger triplex ē fmōe. clxxxiiij. circa medi.
- Agatha cōmēdat a septē. sermone. lxxxij. in principio.
- Et in sermone. lxxxv. in prin.
- Agatha q̄drupliciter certauit. ser. lxxxij.
- Agatha mltiplici radio coruscant. ibi.
- Agatha participat cū ange. (cē i fine. lis in tribus. sermone. lxxxij. in fine.
- Agnes triplex habuit certamē. ser. lxxxv.
- Agnes hūit qnq̄ icitamēta carnis. ibi. i.
- Agnes mltā patiebat. ibi. p. me. (med.
- Agnetis triplex recōmēdatio. ibi. i. fine.
- Agnes tripliciter ē desponsata. h. lxxvij. i. pn.
- Agnes desponsari carnaliter respuit. ser mone. lxxvij. post medium.
- Agnetis pulchritudo 7 decor. ibi. an fine.
- Altare cur lauat i cena dñi. ser. cx. i fine.
- Altari p̄secratio mltā i se p̄tinet. h. ccciiij.
- Altari p̄secratio septē requirit circuit. ibi.
- Altare debet ēē sc̄m. i. m̄dū. ibi. dē i fine.
- Ambrosius assimilatur api leoni 7 fauo mellis. sermone. c. xxvij. per totum.
- Ambrosius in quadruplici statu tege bat. sermone. cxxvij. in principio.
- Ambrosius exaltat p̄ tria. ibi. cir. mediū.
- Ambrosius tria docuit b̄t̄m. Aug. ibi. dē.
- Ambrosij triplex p̄uilegiū. h. cxxx. p totū.
- Amor dei sex operatus est in magdalena sermone. clxxxix. per totum.
- Amicitia ha p̄gnoscit p̄ septē. h. cdx. p t.
- Amici dicunt q̄drupl. h. clxxxiiij. an fi.
- Andreas honoratus est per christū qn tupliciter. sermone. ij. per totum.
- Andres q̄druplex dispositio ad xpm. ibi.
- Angeli q̄tuor mirat̄ de x̄gic maria. ser. Angeli deputati ad diuer. (ccv. p totū. sa officia. sermone. cxxvij. per totum.
- Angeli deputati sūt ad custodiam hoīs

Alphabetica

- in quintuplici statu. sermōe. cclj. cir. pn.
- Angeli custodiunt hominem quintupli ceter. sermone. cclv. in fine.
- Angeli dicuntur ignis viens duplici ex causa. sermone. cclvi. circa finem.
- Angeloz q̄druplex festiuitas. h. cclj. i. pn.
- Angelozum triplex custodia circa homi nem. sermōe. cclxxxii. circa principium.
- Angelozum ministratio quadruplex. ser mone. cccij. post principium.
- In angelis quattuor sunt pensanda. ser mone. cclvj. circa finem.
- Anima i qua parte corporis sit. quadru plex ē opinio. sermone. cxj. in principio.
- Anima vnita ē corpi. p̄p̄ tria. h. cclxxx. i fine.
- Aniam p̄ curat de q̄ corp⁹ triplici rōe
- Ang triplex ipunitas au. (h. cxx. circa fi. fertur in morte. sermone. cccij. in fine.
- Anime igne isernali q̄ nō p̄sumit natu raliē ond̄it q̄druplici exēplo. h. ccv. i. fi.
- Animarū quintuplex receptaculuz post hanc vitam. sermone. cclxxxvij. in p̄nci.
- Aniaz diuersa egressio. h. clxxxiiij. p me mone. cclxxxvj. in principio.
- Anna tres habuit viros. h. cxxij. in p̄nci.
- Annunciatio duplex. sermone. xx. in p̄nci.
- In annunciatione xpi q̄tuor fuerūt p̄sone
- Annunciatio xpi extollit. (ser. xcix. p to. ratione trium. sermone. c. per totum.
- Apostoli quattuor simul vocati sunt tri plici de causa. sermōe. iij. in principio.
- Apli cur frequē fuerūt piscatores. ibi. i. m.
- Apli q̄drupliciter habebāt defectū. h. cxxij.
- Apostoli manserūt in c̄bri. (in pn. sto q̄ntupliciter. sermōe. cclxxxij. cir. pn.
- Apostoli meruerūt hereditatem celestem multiplici iure. ser. cclxxxvj. circa p̄nci.
- Appropriata ēē in diuinis ond̄it 7 qua re. h. clxxvij. i fine. 7 ser. clxxvij. p̄ mediū.
- Apes inducunt ad volandum quadru pliciter. sermone. cclxxxv. post p̄ncipiū.
- Apum triplex sagacitas. ibidem in fine.
- Aqua quadruplex. sermone. cv. i principio.
- Aquila multas habet p̄ditiones. h. xxxvi.
- Arborū mltiplex gen⁹. h. cxxvij. i principio.
- Aromatū sp̄s nouē. h. cxxvij. in principio.

Tabula

Ascensio xpi q̄lis fuerat. f. cl. in principio.
 Ascensio dñi q̄tuor i se habet. f. clj. p to.
 Ascensio dei sit p tres ḡd. f. clxxvij. cir
 Ascendit xps ab ozete. f. cl. p to. (ca pn.
 Ascendit xps tripliciter. ser. clj. in principio
 Erratio q̄druplex cur ascendit ibi. i fi.
 Ascendere volens debet h̄re tria. ibidem.
 In ascensione xpi ondit q̄tuor mirabilia.
 Ascendendum in deū (ser. clj. p totū.
 quadruplex gradus. ibidem in medio.
 Assumpta ē maria in c̄gū q̄drupl. f. ccxj.
 Assumpta est corpore z ani (p totū.
 ma quadruplici ratioe. ibidē circa finē.
 Assumptionē x̄ginis amirate sūt āgeli. f.
 Auri preciositas causa (ccxij. i fine.
 tur ex tribus. sermone. lxj. in principio.
 Auri effectus triplex. ibidem.
 Auri triplex p̄p̄etas. ser. ccxij. post p̄nci.
 Auri examinatio tria req̄rit. ibi. p̄ medi.
 Arthices triplices tomus virginis glo-
 riose. sermone. ccxxv. in medio.
Baptismus triplex. sermo
 ne. lxj. in fine.
 Barba triplex ē. f. clxix. in me.
 Bartholomeus deū honozauit q̄drupl.
 Bartholomeus recō (ser. ccxxij. i pn.
 mendatur a tribus. f. ccxxv. i principio.
 Bartholomeus triplici noie appellat. ē. ibi.
 Bartholomeus extēdit pellē q̄ntupliciter. f.
 Britūdo septuplex. f. (ccxxvj. in me.
 Beatitudinem diuersi (ccxxv. per to.
 mode opinati sunt p̄bi. f. clxxvij. i pn.
 Bitūdinis q̄druplex descriptio ibi. p t.
 Bellum quadruplex ozitur in nobis in
 morte. sermone. clxxxj. in medio.
 B̄ndictio triplex data p̄uar̄cheiacob. f.
 B̄ndictio cur sic nomi. (xcvij. i fine
 natur. sermone. xcvi. per totum.
 Benedictio cōmēdat i tribus. f. xcvi. in pn.
 Benedictio rem a sit nob tripliciter. ibi. i fi.
 Benedictio egregie vitā finiuit. ibi. i me.
 Bernardus dilexit deū q̄drupl. f. ccxx.
 Bernardus habuit quatuor (post pn.
 reuelationes. ibidem in medio.
 Bernardus fuit a deo dilectus tripliciter
 sermone. ccxxj. post principium.
 Bernardus q̄tuor h̄uit p̄uilegia. f. ccxxij.

Bos habet in se quattuor cōmendabi-
 lia. sermone. clxxj. in principio.
Quorū vobis veemens cogno-
 scitur p tria signa. f. cxv. in fine.
 Calix triplex ē. f. cxij. in p̄nci.
 Candele cur extinguitur in matutinis
 lamentationum. sermone. cx. in fine.
 Campana quare nō pulsantur in die pa-
 rasces. sermone. cxvij. in principio.
 Capane lignee cur pulsantur. ibidem.
 Campana quare in tempestatibus pul-
 santur. sermone. clvij. in fine.
 Caput triplex est. ser. clvj. post p̄ncipiū.
 Caput i cruce xps inclinavit triplici rōe.
 Caput duplex habuit (ser. clj. i pn.
 Jobānes baptista. ser. ccxxij. in fine.
 Carcer quadruplex. f. ccxxij. i principio
 Charitas fortitudo atēdit penes q̄nq̄.
 sermone. lxvj. per totum.
 Charitas fortitudo in maria magdale-
 na attendit penes mltā. f. clxxvij. p to.
 Cecilia triplex h̄uit p̄coniū. ser. clxxxij.
 Cecilia q̄drupl. do h̄uinit. f. ccxxij. i p.
 Cecilia comparatur apibus multiplici ra-
 tione. sermone. ccxv. per totum.
 Cū extēdere sic pellē mltip̄l. intelligitur.
 sermone. ccxxvj. in principio.
 Certamen quadruplex. f. ccxvj. i principio
 Cerui triplex conditio. f. cxij. circa p̄nci.
 Cerui discretio triplex. ibi. an̄ medium.
 Cesar Augustus tempe natiuitatē xpi tria
 egit. sermone. xxv. in principio.
 Cibū vt mutet corp̄ tria req̄rit. f. ccxxvij.
 Circūctio christi cur facta ē. f. l. p totū.
 Color triplex in brā x̄gine. ser. clxxvij.
 Colorum dūa. f. clxxix. circa medium.
 Colliriū triplex ē. f. cxij. in fine.
 Cognatio triplex. f. l. circa medium.
 Cōsecratio sacramentalis multa i se ha-
 bet. sermone. ccv. circa medium.
 Cōstantinus a siluestro baptizatus. ser-
 mone. clvij. in principio.
 Cōstantinus a lepra mundat. ibi. p to.
 Cōstantinus triplicem habuit defectū.
 sermone. clxix. in principio.
 Cōstantinus a triplici mo. to curat. ē. ibi.
 Cōuersio b̄ti pauli fuit p tria. ser. lxxij.

Tabula

Conuersatio bonoz i q̄b̄ p̄sistit. f. lxxv.
 Clemens q̄nq̄ p̄uilegia. f. ccxxvi. p totū.
 Credentes in primitiua ecclesia sequebā-
 tur quinq̄ signa. ser. clj. in principio.
 Crisma consecratur in cena dñi triplici
 ex causa. sermone. cx. post principium.
 Crux plantata i triplici loco. f. clj. i pn.
 Crux lignum fructiferum. ibidem.
 Crux sancta inuenta per tria signa. ser-
 mone. clj. circa medium.
 Crux lignū sc̄letoni z mali. f. clj. p to.
 Crux preciosa gaudiosa z fructuosa. f.
 mone. clj. per totum.
 Crux non debuit occultari. ibi. cir. me.
 Crux exaltata ē a terra tripliciter. sermo-
 ne. clj. post medium.
 Crux frontib̄ imp̄m̄ imp̄atorū. ibidē.
 Crucis sc̄e triplex x̄tus. ser. clj. circa p̄nci.
 Crucis opatio x̄tuosa ibidē in fine.
 In cruce ē tm̄ gloriandū. f. clj. p totū.
 Crucis exaltatio mltiplex. f. clj. i pn.
Oecume institute in vete-
 ri lege. ser. clxxvij. in medio.
 Dedicatiois tēpli triplex ori-
 go. sermone. ccj. in principio.
 Dedicat ecclesia q̄druplici ex cā. ser. ccxij.
 In dedicatione multiplex fit (in p̄nci.
 circuitus. sermone. ccj. in principio.
 In dedicatione ecclesie mltā req̄runt. ibi.
 De d̄z vinci a ser. ser. clxxvij. in principio.
 De p̄mittit se decipe q̄drupl. ibi. i me.
 Defectus triplex in maria magdalena.
 sermone. clxxvj. in medio.
 Demones in primitiua ecclesia quadru-
 pliciter impugnabāt hoīes. f. clxxij. i fi.
 Diabolus contra hominē quattuor obij-
 cit. sermone. xxx. circa medium.
 Diabolus significat per diaconem qua-
 druplici ratione. sermone. ccxxj. in pn.
 Diabolus pugnat in sc̄s tripliciter. ibidē.
 Diabolus decipit hominem tripliciter.
 sermone. cxij. circa finem.
 Dies In de facti sūt pauci. f. lxxix. i pn.
 Dies resurrectionis dicitur luminosa q̄
 drupliciter. sermone. cx. in principio.
 Dies pasce dicitur gaudiosa. ibi. per totū.
 Dionysius dotatus triplici p̄uilegio.

Alphabetica

sermone. clxxvij. per totum.
Dionysius triplicem habuit reuelatio-
 nem. ibidem in principio.
 Dionysius triplex p̄uersio. f. clxxvij. i me.
 Dionysius in tribus cōmēdat. ibidē in pn.
 Dilectiois de tria signa. f. xxxvij. cir. me.
 Dilectio triplex. ibidem circa finem.
 Dilectio dei erga nos ostenditur ex tribus
 sermone. clxxij. in fine.
 Diligit maria filiū tripliciter. f. cxvj. i pn.
 Diligere christum debem. multiplici ra-
 tione. sermone. clxxij. per totum.
 Diligere deum z mundum simul nō pos-
 sumus. ibidem in medio.
 Diligendus est sume deus p̄pter q̄tuor.
 sermone. ccxxj. in principio.
 Despolatio triplex. f. lxxvij. post p̄ncipiū.
 Doctores triplices. ser. clxix. in fine.
 Doctrina gregorij vtilis p̄plo ex tribus.
 sermone. cxij. circa finem.
 Doloris magnitudo virginis cum filio
 causat ex tribus. sermone. cxvj. post me.
 Dominicus cōmēdat in tribus. f. mōe
 dy. Et. cxix. i principio.
 Dñici traslatio triplex causa. ibi. cir. me.
 Dñic triplex traslat. est. f. clvj. cir. me.
 Dominici sanctitas nō potuit abscondi.
 sermone. clvij. in principio.
 Dominicus comparatur stellis lune z solis.
 sermone. cxvij. per totum.
 Dominus fuit cum maria quadruplici-
 ter. sermone. clj. in medio.
 Domus materialis tria requirit. sermo-
 ne. ccxxv. Et. ccxxvj. in principio.
 Domus aīe triplex p̄ditio. f. xij. in medio.
 Domus christi fuit vterus virginis. ser-
 mone. ccxxvj. in principio.
 Domus dei cōmendabilis ex quattuor.
 sermone. clxxix. per totum.
 Domus materialis triplex conditio. f. cc.
 Domum materiale quat (circa. pn.
 tuor oznant. ser. clxxix. in principio.
Ecclēsia multipliciter ap-
 pellatur. sermone. clxix. in fine.
 Edificātes sup fundamentum
 fidei sunt multiplices. ser. clxxij. p totū.

Tabula

Egredi debem? christo quadrupliciter sermone. p. i. principio.
 Electio multiplex sermone. vij. circa finem.
 Electio matthei comendat dupliciter sermone. lxxvij. in principio.
 Electio cuiuslibet plati tria requirit. Et eligendi modus beati matthei ibidem.
 Electionis matthei causa ibidem in fine.
 Electio vera tria requirit ser. lxxx. i. fine.
 Et sermone. xc. in fine.
 Epus debet hic in se ser. f. cccxxij. in me.
 Eror duplex tpe constanti. f. dix. i. medio.
 Euangelium matthei preconizatur in tribus sermone. cxxliij. in fine.
 Euangelista ver? qtuor requirit. f. ccij. i. pn.
 Euangeliste opus fecit matthei tripliciter sermone. cclv. per totum.
 Excelsum quadruplex trinitate. f. cxij. i. pn.
Abiani et sebastiani festa simul celebrant. f. lxxij. in pn.
 Fabian? rectu cor hnt ibi in fi.
 Faciem tria ornant ser. xij. circa finem.
 fama attendit qntupliciter. f. xij. cir. me.
 familiaritas xpi ondit i tribu. f. cxij. cir.
 femella organica i vto mris. lxxx. (me. die triplici ratione. ser. lxxx. circa pnca.
 festu omnium sanctoru istutu e quadruplici de causa. ser. cclxxv. in principio.
 ferculum quadruplex apposuit xps in cena. sermone. cv. circa medium.
 filij israel quatuor habuerunt ductores ab egypto. sermone. lix. in medio.
 fortitudo va pstitit i tribu. f. ccvij. i. me.
 fortitudo vera p qtuor pbat. ibi. i. pn.
 fugit dñs in egyptu qdruplici de causa. sermone. xliij. in principio.
 in fuga xps tria ostendit. ibi. cir. mediu.
 francisc? in multis comendat. f. cclxij.
 franciscus tribu viabo audi. (p totu. ut vocem dñi. f. cclxij. in medio.
 francisci sanctitas. ibidem in principio.
 francisci pfectionem plura ostendit. sermone. cclv. per totum.
 franciscu habuisse christi stigmata multa persuadent. sermone. cclxij. p totu.
 fructus marie benedictus tripliciter. sermone. ciiij. in fine.

Gregorius miles fortis et strenuus. sermone. cxxx. in principio.
 Et sermone. cxxxij. in principio.
 Gregorius vicit qdrupliciter. f. cxxx. cir. pn.
 Gregorius figurat p eleuat. f. cxxx. in me.
 gladi? maloru z tonoru. f. lxxij. cir. pn. z
 gra dei cognoscit i boie (medium ex tribus. sermone. l. in principio.
 Gregorius vigilavit tripliciter. f. xij. cir. m.
 Gregorius studuit i qnqz libr. f. xij. i. pn.
 Gregorius assimilatur pictori z figulo. ibi.
 Gregorius comendat in tribu. f. cxij. i. pn.
 Gregorius dedit eloqa pulcherrimis tribus. f. cxij. i. pn.
 Gregorius humilitas (plicit. ibi. cir. me. patet ex quatuor. ser. xcij. in principio.
 Gregorius multe fuerunt virtutes. sermone. xliij. per totum.
Habitaculum triplex sermone. vi. post principium.
 habitare in vnu ptingit sextupliciter. sermone. ccl. p to. Et f. cclx. i. pn.
 herodes qualiter obiit. f. cxij. in fine.
 herodis lentetia p Johane baptistam iniq ondit triplici rone. ser. cxij. i. pn.
 herodis crudelitas contra Johane baptistam. sermone. cxxxij. in principio.
 homo habitans ad tria. f. cxvij. i. principio.
 ho debet se pbare tripliciter. ser. cx. in pn.
 ho an passionem xpi quadrupliciter habuit defectu. sermone. cxij. per totum.
 ho cecidit p qtuor. f. cxij. p principio.
 homo plus attinet christo qz angelis. sermone. cclvj. ante medium.
 ho mal? peior oi bestia. ser. ccx. in pn.
 ho triplex est statu? terminus. f. cclxxxij.
 hominis magna e dignitas. (i pnca. sermone. cclv. circa medium.
 hoies qdruplices no dnt timere. f. mo. ne. ccij. circa medium.
 hoies assumunt ad ordines angeloru. sermone. cclvij. post medium.
 in boie tripliciter potetia. f. cclij. in principio.
 hoc canonice cur illute. z an extra ecclesiam sint dicende. ser. ccx. i. fine.
 hospitiu in hac vita xps non habuit. sermone. cxxxvj. in principio.
 hospite tria expellit. ser. cxij. circa me.

Alphabetica

Iostium cordis nri xps pulsatur quadruplici ratione. sermone. cxxxvj. per totu.
Jacob? maior multiplex habuit privilegia. f. ccc. in pnca. Jacobus minor comendat tripliciter. sermone. cxxxvij. in principio.
 Jacobi minoris pfectio consistit i tribu. Jacobi minoris passio e (ibi. i. me. in quatuor comendabilis. ibi. de i. fine.
 Jeronimus? carnis incendia delent tripliciter. sermone. cclvij. circa finem.
 Jeronimus? flagellat? e qdruplici de causa. sermone. cclvij. circa medium.
 Jeronimus didicit sciam multipliciter. sermone. cclx. in principio.
 Jeronimus qtuor comendat. ibi. p me.
 Jesus nome e dulcedinis quintupliciter. sermone. lv. per totum.
 Jobes euangelista dicitur a qta xpe qtuor. f. Jobes euangelista multa habuit privilegia. f. xxxvj. in pnca. ta habuit privilegia. f. xxxvj. Et. xl. p to. Jobes a xpo p alijs dilect? qntuplici de ca. f. xxvij. p to. Et p? petro. ibi. i. fine.
 Jobes cur sepulcrum ingressus. f. xxx. i. pn.
 Jobes euangelista an mortu? sit vel non quadruplex opinio. ibidem per totum.
 Jobes ante portam latinam triplex sustinuit martyriu. sermone. cclv. per totum.
 Jobes qdruplex fuit privilegia. f. cclvj. i. Jobes baptista fuit missus (pncipio. quadrupliciter. sermone. cclx. per totu.
 Jobes baptista dicitur e lucerna ardens. f. Jobes baptista quadruplex. (cclxvj. i. pn. pliciter est persecut? ser. cclxxxij. p totu.
 Jobis baptiste excellentia patet ex qnqz sermone. cclxij. per totum.
 Jobis baptiste multa progeria. f. cclxv. Jobe baptista no surrexit ma. (p to. ioz qdruplici rone. f. cclxxxij. cir. mediu.
 Ignis quadruplex in xpo tpe passionis. ser. cclx. p totu. Et sermone. ccv. in principio.
 Indulgentiarum valor tria requirit. f. mo. ne. cclx. circa medium.
 Infirmetas aie sanat qdruplex. f. cclx. Infirmetas qntupliciter hois an (p me. natiuitatem. sermone. xxxvj. circa me.

Infirmetas triplex phariseoz. f. cclx. i. Innocenti beatitudo cau. (me dio. lat ex multis. f. xlj. per totum.
 Innocenti passio comendat ex qtuor. ser. Innocetes cur occisi (xij. in pnca. z quoto tpe. f. cxij. post medium.
 Judas cur possit? int? discipulos. f. lxxxij. Judas discipulus aplos pro. (cir me. curatoz in ops medic? z p. i. p. ibi. p to. Judas fuit dilapidator qdruplex. f. xc. Justitia vera i tribu pstitit. f. v. circa pn. Justitia triplex. f. cclx. post principium.
Kathedra triplex e sermone. lxxxvij. in principio.
 Kathedre petri festu istutu. f. lxxxvj. p. Katharina excessit virgines in (totu. tribu. f. ccc. vij. per totum.
 Katharina multiplex hnt privilegia. f. ccc. Katharine multiplex gra. f. ccc. p totu.
 Kyrieleyson cur iterat in missa. f. ccc. vij.
Lachryme triplices sunt. sermone. cxxxvij. in principio.
 Laicoz qdruplex gen? f. ccc. vij. Lapidis qdruplices. f. xxx. i. pn. (i pn. Lapidis materiales valent ad qtuor. ibi. Lagne? triplex diatoli. f. ccvij. cir. me. Lauacru sanguinis sextuplex. f. cvj. i. pn. Lauari pedes certoru no pnt triplici ratione. sermone. cvij. circa medium.
 Laurenti? tria fugit. f. ccij. in medio. Laurentius ignem materiale extinxit tripliciter. sermone. ccv. circa medium.
 Laurenti? qdruplex hnt certam e. f. ccvj. Laurenti? triplex p solatio. f. ccvij. p me. Laus ppua vitupat. f. cclxxxij. i. principio. Leo qtuor timet. ser. cccij. an finem. Letania istituta e ppe tria. f. cclvij. i. pn. Lete quadruplex. f. cc. in principio. Liber qntuplex. f. xij. per totum. Liberalitas pstitit i tribu. f. ccl. in pnca. Liberalitas di cognoscit ex lb. f. cclxij. Lignu triplex in paradiso. f. cclij. in pnca. Lignu duplex. f. ccl. in principio. Lignu huile exalta tu qdruplex. ibi. an m. Lignu crucis percussit robustos. ibi. i. fi. Lingua data est homini propter quatuor. sermone. cclxxx. in fine.

Tabula

Lotio pedū discipulorū cōmēdat ex tribus
 Lotio manū p^o mis. (ser. cxiij. i. pⁿ.
 sam quid significet. sermone. ccv. in fi.
 Lucas q̄drupl^r fuit illūnatus. f. cclxix.
 Lucas dicitur medic^o. (in medio.
 ibidē post mediū. Et in ser. cclxx. aⁿ fi.
 Lucas p̄ sex fuit cleuat^o in diuinā p̄tem-
 plationē sermone. cclxx. circa medium.
 Lucas q̄tuor hūit officia. f. cclxxij. cir. fi.
 Lucas quadruplex habuit isomato.
 Lucie victoria in tribus (res. ibidem
 consistit. f. x. in principio.
 Lucie fuerūt septē x̄tates. f. xi. per totū.
 Lucie q̄druplex effect^o. f. xij. per totum.
 Lucerna bona tria req̄rit. f. cxxvj. cir. fi.
 Lucerna fuit b̄ndictus q̄ntupliciter. ser-
 Luminaria duo crea. (cxxxij. p^o me.
 ra in mundo. ser. cxxvij. in principio.
 Luna plena triplicē h̄z x̄tutē. f. cxxvij.
 Luna triplicem habet mu. (in medio.
 tabilitatem. sermōe. cxxij. in medio.
 Lux h̄z q̄druplicē effectū. f. xxiij. cir. me.
 Lux mundi aliq̄s d̄i triplici rōne. f. cxiij.
Magi quare dicuntur. ser-
 mone. lvi. in principio.
 Magi cur xp̄s q̄siuerūt. ibi. i. me.
 Magi ab oriente 7 cur per stellā vocati.
 sermone. lvi. in principio 7 in medio.
 Malox leuita apparet i duob^o. f. lxxij. i. p̄.
 Manere i xp̄o quōd exponit. f. xvj. p̄ totū.
 Manifestauit se xp̄s in l̄p̄t. f. cxxvj. p̄ t.
 Man^o q̄druplex p̄recta thome. f. xiiij.
 Man^o xp̄i q̄nq̄s h̄z digitos. (cir. finē.
 sermone. lxxij. post medium.
 Marc^o ambulauit multiplici via. fmōe
 Marc^o cōmendatur (cxxxij. p̄ to.
 in trib^o. sermone. cxxxij. circa p̄ncipiū.
 Marc^o m̄l̄plex habuit p̄rogatiuū. ser-
 mone. cxxxv. per totum.
 Maria contra diabolū exercuit tripli-
 cem potestatem. sermone. xxiij. in p̄nci.
 Maria noiā d̄na stella illūnatrix. ibi.
 Maria triplex p̄uilegium ante in 7 post
 partū. sermōe. xxv. in p̄ncipio 7 in fine.
 Maria d̄i tēplū dei. ser. lxxvij. cir. mediū
 Maria d̄i mediū triplici rōne. ibi. aⁿ fi.
 Maria non tenebat ad purificationem.

sermōe. lxxij. circa p̄ncipio. Et. lxxij. in fine.
 Maria tripliciter coopata est ad icarna-
 tionem ch̄isti. sermone. xcix. in medio.
 Maria dicitur virga triplici ratiōe ser-
 mone. c. in p̄ncipio. Et. cxxxvij. post mediū.
 Maria mater pulchritudinis tripliciter
 exponitur. sermōe. cxxxvij. in p̄ncipio.
 Maria lex hūit maria dona. f. ciiij. p̄ to.
 Maria dilūnosa q̄drupl^r. f. cxxij. p̄ to.
 Maria cōmendat in trib^o. f. cxxij. p̄ to.
 Maria compatur apostolis martirib^o
 patriarchis. sermone. cxxvj. per totum.
 Maria salutata sextuplici cā. f. ciiij. p̄
 Maria frequēter a nobis est (totum.
 salutanda triplici rōne. f. ciiij. p̄ mediū.
 Maria salutare debem^o p̄pter tria. ibi. in
 Maria magdalena multi (p̄ncipio.
 pliciter d̄i offendit. f. cxxxvij. cir. p̄nc.
 Maria magdalena fuit tracta a ch̄isto
 quintupliciter. f. cxc. post p̄ncipium.
 Maria magdalena sanificat m̄l̄p̄t. ibi
 Martyrium sancte cecilie (in fine.
 cōmendat ex quinq̄. ser. cxc. cir. me.
 Martyriū q̄druplex. f. cxxvij. circa p̄nc.
 Martyriū q̄ntuplex gen^o. f. cclxxvij. i. fi.
 Martinus placuit deo in triplici statu.
 sermone. cclxxxix. in principio.
 Martini p̄tas sup oēs creaturas. ibi. i. fi.
 Martinus multis decoratus virtutib^o.
 sermōe. cclxxxij. post medium.
 Martinus multipliciter fuit dilectus in
 vita 7 in morte. sermone. cxxij. p̄ totū.
 Mat^o cēbedei triplici modo accessit ch̄i-
 stum. sermone. cxxij. in principio.
 In matrimonio triplex coniunctio. ser-
 mone. lxxvij. in principio.
 Ministeriū quintuplex cōmissum teate
 virgini. sermone. cxxvij. in medio.
 Mat^o cōpat martiri 7 euāgeliste. ser-
 Mat^o secut^o exp̄m (cclv. in me.
 sextuplici ratiōe. ser. cclvj. in p̄ncipio.
 Mat^o triplex p̄comiū. f. cclvij. in me.
 Medic^o d̄i xp̄s triplici rōne. f. cxc. i. p̄nc.
 Medicus ch̄ist^o appropinquauit p̄pter
 tria. sermōe. cclvj. in fine.
 Mel ponitur in medicinis triplici ex cau-
 sa. sermone. cxxcv. ante finem.

Alphabetica

Memoria xp̄iano sūt tria. f. cclxxxij. p̄ t.
 Memoria mortis valet ad quinq̄. ser-
 mone. cclxxxij. in principio.
 Michael quadruplex habuit officium.
 sermone. cclij. per totum.
 Militē strenuū faciūt tria. f. cxxxij. in me.
 Militē b̄n operari tria faciūt. ibi. in me.
 Militū regula. f. cxc. in principio.
 Milleitrois q̄re cātar. f. cccvj. in p̄nc.
 Milla cum alleluia concluditur. ibidem
 Milla cantatur tribus linguis. gr̄ca he-
 braica 7 latina. sermone. cccvj. p̄ totū.
 Monumentū ch̄isti nouum fuit tripli-
 ci de causa. sermone. cxxvij. in p̄ncipio.
 Monumentū cur alienū 7 iusti. ibi. p̄ to.
 Mors scōz 7 preciosa. sermone. lxx. in p̄nc.
 Mors sanctorū compar somno du-
 plici ex causa. sermone. cclxxxvij. in p̄nci.
 De morte bonorū nō ē tristandū triplici
 rōe. f. cclxxxvij. cir. p̄nc. 7 f. cclxxxvij. p̄ to.
 Mori voluit xp̄s i cruce. p̄pter q̄tuor. ser-
 Mortis memoria triplex (cclij. i. p̄nc.
 expellit peccatū. f. cclxxxij. post medium.
 Monētes sūt q̄druplex. f. cclxxxij. i. p̄.
 Mortis debem^o subuenire. p̄pter tria. ser-
 mone. cclxxxij. per totum.
 Mūd^o pleq̄t d̄cōs q̄drupl^r. f. xxx. i. p̄nc.
 Mūd^o fallit trip̄t. f. lxx. circa medium.
 Mutabilitas q̄druplex. f. cxxij. post p̄nc.
Natiuitas ch̄isti maxime
 dignitatis iocunditatis 7 vili-
 tatis ē. sermōe. xxvij. in p̄ncipio.
 Natiuitas ch̄isti nob̄ attulit quattuor
 vtilitates. f. xx. p̄ p̄nc. Et. f. cclxxxv. i. p̄nc.
 Natiuitas xp̄i triplex oportuitas. f. xvij.
 Natiuitas ch̄isti liberauit ho. (in p̄nc.
 minem a tribus malis. ibidem.
 In natiuitate ch̄isti apparuerūt quattu-
 or. sermone. xxvij. in principio.
 In natiuitate ch̄isti quinq̄s sunt atten-
 deda. sermone. xxx. per totum.
 Natiuitas virginis gloriose compar^o to-
 mui materiali penes tria. f. cclxxxv. i. p̄nc.
 Natiuitas marie comparatur stelle tripli-
 ci ratiōe. sermone. cclxxxvij. i. p̄ncipio.
 Nataka suspēdit i suis actōib^o ep̄l^r. f.
 Nicola^o cōmēdat a trib^o. f. v. i. p̄. (x. i. m.

Nicola^o securitas erat i trib^o. f. v. cir. fi.
 Nicola^o triplex habuit habitaculū. f. vj.
 Nicola^o hūit triplicē t̄x̄sau. 7. ibidem.
 Nicolai electio cōmēdat tripliciter. f. vij.
 Nicolai vita cōmēdat septē p̄t. f. vij.
 Nicola^o q̄tuor hūit p̄uilegia. f. ix. p̄ to.
 Nobilitas causat ex q̄tuor. f. v. in me.
 Notoriū dicit aliqd̄ tripliciter. f. xc. in p̄nc.
 Nuptie tria in se habēt. f. lxxvij. in p̄nci.
 In nuptijs q̄tuor iueniunt. f. lxxvij. i. p̄nc.
Obedientia equadruplex
 sermone. cxc. in fine.
 Oculi duplex mentalis 7 cor-
 poralis. sermone. xxxij. in fine.
 Oculos quidam eruerunt triplici ratio-
 ne. sermone. cxx. post p̄ncipium.
 Occultari q̄tuor nō p̄nt. ser. cl. vij. i. p̄nci.
 Odor quadruplex. ser. cl. vij. post mediū.
 Offerre debem^o tria. ser. lxx. in p̄ncipio.
 Opus triplex. sermone. xv. post medium.
 Op^o dei q̄druplex. f. cxxij. in p̄ncipio.
 Optimam partem elegisse soli marie cō-
 uenit. sermone. cxx. in p̄ncipio.
 Optia ps̄ attēdit penes quinq̄. ibi. cir. m.
 Oritur geniculādo. p̄pter tria. f. xvij. i. fi.
 Oritur ignita tria facit. ser. lxx. in p̄ncipio.
 Oritur debet h̄z q̄tuor alas. f. cl. vij. i. me.
 Oratio quādo exauditur. ibidem.
 Oras p̄ alio debet i se h̄z q̄tuor. ibi. i. p̄nc.
 Ordines scōz i patria. ix. f. cclxxxvij. p̄ to.
 Ornamenta sacerdotum celebrantium
 quid significant. ser. cccv. in p̄ncipio.
Ope triplex proprietatis.
 sermone. cclix. post medium.
 Part^o x̄ginis triplicē habuit
 conditionem. sermōe. xxvj. circa mediū.
 Passio ch̄isti cū tristitia 7 aliorū scōz
 cū leticia cur celebret. ser. cxxvij. in medio.
 Passio xp̄i hūit q̄ntuplicē effc̄m. sermōe
 Passeri assimilant facti. (cclij. p̄ to.
 sermone. cxxvij. in p̄ncipio.
 Paulus ante conuersionem tria patie-
 batur. sermone. lxxij. in p̄ncipio.
 Paulo infixā triplex spina. ibidē i fine.
 Paulus vas electionis propter multa.
 sermone. lxxij. per totum.
 Paul^o fact^o ē spectaculū multis. f. lxxv.

Tabula

Daul? dicitur ea tribu mal' f. lxxvj. p to.
Daul? habuit triplice sciam. ibi. in me.
Daul? multiplici cura? e. f. lxxvj. in pn.
Daul? qnqz habuit effect? gr' f. clxxx.
Dauli comedatio i tribu. f. clxxxij. p to.
Dauptas triplex sermone. cclxxx. in pn.
Datres veteris testamenti penerunt tria sermone. xcviij. in principio.
Dies veteri testamti desideraverunt plu defectum. sermone. xvij. circa medium.
Dctm qdruplice iducit (uia. ibi. i me defectum. sermone. xvij. circa medium.
Dctm tripliciter execat hoies. f. cxvij. i fi.
Dctm originale qntuplex hnt remediū ser. lxx. in pn.
Dctm magna habet (ser. lxx. in pn. pderolitate. sermoe. cclxxx. post pncipiū.
Decatores i spectaculis (cclxxx. p me. tria considerent. sermone. lxxv. in pnci.
Dellus quadruplex. ser. cclxxxij. in pnci.
Dellus culpe triplex. ibidē post mediū.
Delle depoluit bartolome' mltiplr. ibi.
Dignitentes publice recōali. (p totū. ant' in cna dñi triplici rōne. f. cx. in pn.
Demiteres de dnt hie qnqz. f. clxxx. p to.
Dem' comedat i tribu. f. lxxvj. cir. pn.
Dem' māsueto i tribu patuit. ibi. i fi.
Dem' exaltatio super angelos 7 eius solennitas. sermone. lxxvj. Et. clxxx. i pn.
Dem' martyr pass? ē exempt' f. cclxxxvj.
Dem' martyr secutus ē xpm quantum ad tria. sermone. cclxxxvj. in fine.
Dem' martyr assilat xpo i mltis. ibi. i fi.
Dem' mltiplex facta xpo. f. cclxxx. i pn.
Dem' filioz cēbedei fuit defectuosa qdrupliciter. sermoe. cxvij. post medium.
Dhilip? triplex pconiu hnt. f. cl. i pn.
Dhilip? xpo familiarior i tribu. ibi. i fi.
Dtas clauū pstitit i tribu. f. clxxx. in pn.
Dtas clauū tria includit. f. cclxxx. i fine.
Dotēria intellectiva 7 affectiva in hoie quolibet illarum patitur triplicem defectum. sermone. cclxij. in medio 7 in fine.
Drelat? pot deponi ppe tria. f. xc. in pn.
Drelat? qdruplr pot dici dilapidator.
Drelato perfecto tria sūt (ibi. in me necessaria. sermone. xcij. in principio.
Drelatus verus debet habere quattuor.

sermoe. cxcv. per totum. Et. cclxij. in pn.
Drelat? debet alijs lucere. f. cclxij. in fine.
Drelat? quō debet se hie erga lbditos. f. cclxij. in fine.
Drelq magnitudo attē. (cclxij. in fi. dicitur tripliciter. f. mōe. cclxij. in pncipio.
Drelū qdruplex pugnauit michael. ibi.
Dregnantes triplicem (in medio. habent timorem. sermone. xxv. in fine.
Dregnates sentiunt vitam femelle. lxxx. die. sermone. lxxx. circa principium.
Deregrin? fuit xps qdruplr. f. cclxxx. i pn.
Deregrin? xps triplex habuit hospitium.
Dumogenita quare i lege (ibi. in fine veteri offerbantur. ser. lxxx. cir. mediū.
Dumogenita diuersa fuerūt. ibi. i fine.
Dromissio fit tribu modis. f. cclxxxij. i fi.
Dugal ver? debet hie tria. f. lxx. in pnci.
Duer pntat' in replū. ppe tria. f. lxxvj.
Duer cur illa die pntat'. f. lxxx. in pnci.
Duer ielus a qtuor psonis portatur i templum. sermone. lxxxij. in principio.
Durificationis festum triplici causa infirmum ē. sermoe. lxxxij. circa pncipiū.
Duritas triplex. ser. cclxxx. p pncipium.
Dlacabil' reddit hō deo ex tribu. f. l. i fi.
Dlenitudo quadruplex. f. cclxxx. in pnci.
Querentes chalum sūt quadruplices. f. cclxxxij. post pn.
Questiones nouem erant de hō mine an aduentū. sermoe. xxx. per totum.
Redimi debuit homo propter quin qz. ser. xxx. i principio.
Regnum triplex vicerunt martyres. sermone. cclxxxvj. in medio.
Religioso pscō tria sūt necessaria. f. cclxxx.
Religiosozū triplex fruct? 7 quadruplex differentia. sermone. xcviij. post mediū.
Relinquēda sūt sex q impediunt salutē hōminis. sermone. clxxxij. in medio.
Relurrectio xpi mirabilis. ser. cclxxx. in pn.
Relurrectioe xpi tria sūt notada. ibi.
Relurrectio xpi fuit necessaria. (p totū. ria tripliciter. sermone. cclxxxij. i pncipio.
Resurrexit xps triplici mō. f. cclxxx. in pn.
Resurgere debem? multipliciter. ibi. p to.
Res publica bene recta tria requirit. sermone. cclxxxvj. in principio.

Alphabetica

Rubigo quadruplex. f. cclxxx. circa pn.
Rubigo purgat tripliciter. ibi. cir. me.
Rumores quadruplices libeter audim? sermone. cclxxx. in principio.
Sacramenti altaris consecratio excedit omnem potentia. sermone. cvij. in fine.
Sacrificium veteris testamenti habuit tria. sermone. cxxv. in principio.
Sal triplex est. sermone. cclxij. in pncipio.
Sagitta quadruplex. ser. lxxx. circa me.
Samar' pfecte cognoscit p tria signa. sermone. lxxvj. in fine.
Sanat chul? tripliciter. f. cxc. in prin.
Sanatio medicorū triplex ē. f. cclxxx. cir.
Sancitas vera tria requirit. Et (me. per tria cognoscit 7 pseruat. f. vij. i pn.
Sancitatis perfecte triplex signum. ser. ccl. in principio. Et in ser. cc. in medio.
Sci gaudet de tribu. f. clxx. in pncipio.
Scm accipit qdrupliciter. f. cclxxxij. i pn.
Sapia triplex. f. cclxxxij. in principio.
Sebastianus positus ad mltiplex signū sermone. lxxx. per totum.
Sebastian? i tribu comedat. f. lxxxij. p to.
Sepulcrū qdruplex. f. cclxxx. in pncipio.
Sepulcrū xpi visitare debem? quadruplici ratione. ibidem.
Sepulit hō quadrupliciter. ibi. p totum.
Serui bonitas tria requirit. f. ccj. in pn.
Seruus fidelis quattuor debet attendere. ser. cclxxxvj. post principium.
Siluester fuit in quadruplici statu perfectionis. sermone. l. in principio.
Signa tria ondit hōiem cē in grā. ibidē
Signa qnqz sequebant' i pmitina ecclesia credentes. sermone. clxij. in pncipio.
Signa miraculorum cur hodie non sūt triplex est causa. ibidem circa medium.
Singularitas quattuor mala iducit. f.
Simon 7 Judas comē. (xij. post me. dant per multa. ser. cclxxx. per totum.
Sol amittit lucem erga nos quadrupliciter. sermone. cclxxxij. in fine.
Sonus triplex in cantilenis significat laudem triplicē quē sancti impendunt

de sermone. cclxxxij. in fine.
Scala qua ascendit ad celū septē habet gradus. sermone. cclxxx. in principio.
Scola quadruplex. f. cclxxx. in fine.
Suffragium ecclesie quibus prodest post mortē. ser. cclxxxvj. post medium.
Spiritu volēs recipere debet habere tria. sermone. clxij. per totum.
Spiritu sanctus cōpat quattuor. ibi. i fi.
Spiritu sanctus in tribus generib' hōminum requiescit. sermone. clx. p totū.
Spiritu sanct' cōseruat p tria. f. clxxx. i fine
Spiritu sanct' missus ē in spē ignis. f. mōe. clxxx. in fine.
Spiritu sancti receptionem quattuor disponunt. sermone. clxxx. in principio.
Spiritu sanctus vt maneat nobiscum quattuor requirit. ibidem in medio.
Spiritu sanct' miss' ē in qdruplici signo. ibi.
Spiritu sanctum recipere tria impediūt Et receptum tria expellunt. ser. clxxx. in principio 7 in medio.
Stella apparuit quintupliciter. sermoe. lxxxij. in principio.
Stella cur occultata. ibi. circa medium.
Stella fuit creata ad tria. ser. lxx. in pnci.
Stellarum quadruplex pproprietas. sermone. cclxxx. in principio.
Stephanus vicit mūdum in quattuor. sermone. xxx. in principio.
Stephan? hnt qntuplex adiutoriu. ibi.
Stephan? qre elect? f. lxxxij. i pn. (in fi.
Stephan? habuit qtuor coronas. ibi.
Stephan? qnqz hnt puilegia. f. lxxxij.
Stephanus cōmendat' (in pncipio. tripliciter. sermone. cclxxx. in pnci.
Stephani inuentio cōmendatur qdrupliciter. sermone. cclxxx. in principio.
Stephani trāslatio triplex. ibi. i medio.
Stigmata xpi franciscū habuisse multa persuadent sermone. cclxxxij.
Terra bona cognoscitur per tria. sermoe. xcviij. circa me.
Thesaurus triplex in margarethā. sermone. cclxxxij. in principio.
Thesaur? quō abscondit' 7 emittit. ibi. in
Thomas edificauit regi (medio 7 i fi.

Tabula

domm tripliciter ser. xij. p totum.
 Thomas dedit quatuor voces. h. xij. i. pn.
 Thomas erat in quadruplici fide. h. xv.
 Thomas mansit in christo. (in pnci. tripliciter sermone. xvij. in principio.
 Thomas cantuariensis comendat i sua passione tripliciter ser. xv. in principio
 Thome scitas patet ex septē. h. xvij. p to.
 Thomas hūit quatuor pconia. h. xvij. p to.
 Torculor significat ecclesiam. Et tripli- citer fuit repletum. h. xij. i fine.
 Trabit hō a xpo tripliciter. h. cclxij. i me.
 Tralit malozū triplex. h. cxvij. p me.
 Trinitatis festū diuersimode celebrat. sermone. clxv. in principio.
 Trinitas non est curiose inuestiganda s̄ pie credenda. ibidem per totum.
 Trinitatem personarum 7 unitatē essen- tia ostendunt. ibidem in me.
 Circa trinitatē tria sunt attendenda. ser- mone. clxvj. in principio.
 Trinitas elucellit i oibz creatur. ibi. i fi.
 Trinitatē i diuinis ec tria oñdūt. h. clxvij.
 Tria erāt quōdā impossibilia. h. c. in pn.
Ana gloria difficulter vi- ciat triplici rōne. h. c. in medio.
 Vanitas quadruplex in man- do. sermone. cclxxxj. circa medium.
 Vera triplicia sūt. h. lxxij. in fine.
 Vera habet triplicē vim. h. lxxv. p me.
 Venter beate virginis habuit quattuor comendabilia. h. cxxxix. per totum.
 Vestigia christi sūt virtutes. h. j. in pnci.
 Via custodit p quatuor. h. j. circa mediū.
 Via amittit per quatuor. ibidem
 Videre quattuor hoīem delectat. h. xxxij.
 Ad vidēdum quattuor re- (circa me. quirunt. sermone. xxxij. circa pncipiū.
 Vigilare debent ad tria. h. xxi. circa me.
 Vigilare debent qnqz genera hominū. sermone. xxi. circa medium.
 Vigilantiū sextuplex cōditio. h. c. in fi.
 Vigilia perfecta tria requirit. ser. cxcvij.
 Vincentius habuit tri- (post mediū. plex certamen. ser. lxx. in principio.
 Vincentius tripliciter vicit. ibidem.
 Vincentius pugnavit contra tres acies

sermone. lxx. circa pncipiū.
Vinceti comendat a duobz. h. lxx. i pn.
 Vinceti nomē victoriosū. ibi. in fine.
 Virginis vter factus est nobis tria. sermo- ne. xxvj. in principio.
 Virginitas sancte Agathe comendat q̄- duplīter. sermone. lxxxiij. circa me.
 Virginitas conseruatur per quattuor. sermone. cxcxij. circa medium.
 Virgines faciliē decipiunt triplici ex ca- Virginitatem quattuor im. (ibi. i fi. pugnāt. sermone. cxcxvij. in principio
 Virginitas a deo multipliciter est hono- rata. sermone. ccc. ante finē.
 Virtutes quattuor. cxcxvij. in fine.
 Virro perfecto tria sunt necessaria. sermo- ne. j. circa principium.
 Viri scī gaudēt de tribz. h. lxx. in fine
 Vita hominū triplex. sermone. cc. in fine.
 Vita socialis quattuor requirit. sermo- ne. iij. ante medium.
 Totum religiosozū triplex. ser. cxc. circa medium.
 Anno multiplex sermo (medium. ne. clxxvij. circa finem.
 Angustum triplex. h. clxxvij. in fine.
 Vox de celo. Scribit beati mortui zc. au- ditam quadruplici ratione. h. cclxxxv.
 Voxem dicens duo debet (in medio attendere sermone. cclxx. circa pncipiū
Xpūs multos habet ef- fectus. sermone. iij. circa finem.
 Xps benigne inuitat. ibidem.
 Xps nat⁹ triplici ex causa. ser. xvij. i pn.
 Xpm puenire oportet mltiplr. h. xxi. p to.
 Xps noīat puul⁹ q̄druplici rōe. h. xxiij.
 Xps quatuor p nob obtulit. h. lxx. in pnci.
 Xps habuit quatuor noīa. h. lxx. p totū.
 Xps habuit quatuor cognoīa. h. lxx. p to.
 Xps dī sol. 7 venit p̄r quattuor. h. lxxix.
 Xps q̄druplr fuit oblat⁹. h. lxxix. cir. me.
 Xps dī flos triplici rōne. h. c. post pnci.
 Xps i cōna quiuplr se hūit. h. cvij. p to.
 Xps passus ē i quatuor locis. h. cxj. p totū
 Xps i testō suo octo nob legauit. h. cxij.
 Xps multis comparatur in scriptura. ser- mone. cclxxxij. in principio.
 Explicite Tabula

De sancto

Andrea

Sermones pulcherrimi varijs scripturarū doctrinis referti d̄ factis p̄ni toni⁹ circulū cōcur- rentibz. editi a venerabili viro Jacobo voraginis ordinis p̄ dicatoz quondā epo Januēti Incipiunt feliciter.

Sermo primus de sancto Andrea.

Estigia ei⁹ secu-

tus ē pes me⁹. viā custodiui et nō declinaui ex ea. Job. xxiij. Tria sunt ne- cessaria cultibz viro perfecto. Unū q̄ chūstū sequat p̄ bonā vitā. Scdm qz ipsū custodiat p̄ finale p̄sueratiā. Ter- tiū q̄ ab eo nūq̄ declinet p̄ aliquā cul- pam. Ita tria beatus andreas se fecisse gloriat. cū dicit: Vestigia ei⁹ secutus zc. Circa p̄mū notandū q̄ vestigia chūsti sunt virtutes eius. scz ei⁹ puritas. chari- tas. mansuetudo. misericordia siue pie- tas. Ita vestigia chūsti sanct⁹ andreas secut⁹ est. que notant in antiphona q̄ de ipso cātat. Concede nob hoīem iustum. redde nob hoīez sanctū. ne iter facias ho- minē deo charū. iustū. mansuetū. et piū. Habuit ergo p̄fectaz puritatē. ideo dī: Redde nob hoīem sanctū. Sanctus enī idē ē q̄ purus. Unī in greco sanctū idē est q̄ agios. i. sine trā. Sūc enī andreas fu- it sine terra. qn̄ oīa t̄rena reliquit. 7 se in mūdiciā p̄hūavit. Matth. ix. Ecce nos reliquimus oīa et secuti sum⁹ te. Habuit charitatē. ideo dī: Ne iter facias hominē deo char. Charitas enī dī ex eo q̄ hoīez char fac. Qui enī magnā charitatē hz qui nullā null⁹. j. Cor. xij. Si charita- tem nō habuero nihil sū. Habuit man- suetudinē et humilitatē. ideo subditur mansuetū. qd̄ significat p̄ moyse. qui sic

fuit ex aqua assumpt⁹. sic ille de mari vo- cat⁹. de quo moyse dī. Numeri. xij. Erat moyses vir mitissimus inter oēs hoīes. Habuit misericordiā et pietatē. ideo subdit⁹. et piū. Et aut pietas ostenditur ex eo q̄ quatuor vicibz fleuisse legit⁹. Ha- buit enī lachrymas amoris. qn̄ fleuit p̄ incarcerationē matthi sui amicissimi et dilecti. Cōpassionis qn̄ fleuit p̄r extin- ctionē iuuenis a septē demonibus suffo- cati. Doloris qn̄ fleuit miserabile statū nicolai senis. Et deuotionis sicut qn̄ fle- uit vadēs ad patibulū crucis. Ita aut quatuor accipiunt penes q̄druplicē iter. p̄rationē huius noīs Andreas. Inter- pretatur enī decōr⁹. Et quatuor ad h accipit⁹ eius puritas. Lang. p̄. Ecce tu pulcer es dilecte mi 7 decōrus. interpretat⁹ etiaz vi- tilis 7 q̄tum ad h accipit⁹ eius charitas q̄ facit hoīem virile et fortem. j. Cor. xij. Charitas oīa suffert. interpretat⁹ respo- dens pabulo. Et quatuor ad h accipit⁹ ei⁹ pietas. Sicut enī olenū ē pabulū lumi- nis. sic pietas grē spūalis. Tūc aut quis rīdet pabulo. qn̄ compassionē que est in corde rīdet effectus in ope. Dicit etiaz Andreas qn̄ antropos id ē sursum puer- sus p̄ qd̄ itelligit⁹ eius hūilitas q̄ hoīem sursum cōuertit. Luce. xij. Qui se hūiliat exaltabit. Scdō viā eius custodiuit. Circa hō notādū q̄ quatuor sunt q̄ viā custodire faciūt. scz ferramētōz 7 imp̄ssio cruci erectio. plātaz reflectio. et lapidū aggregatio. Et qm̄ chūst⁹ factus ē nob viā. ideo habuit ferramētōz. id ē. clauo- rū imp̄ssionē. crucis erectionē. spūaz i modū coronę reflectionē 7 lapidū aggre- gationē. qn̄ scz iudē lapides i chūstū ia- cere voluerūt. Beatus igitur andreas viā chūsti custodiuit. qz semp respexit ad eius clauoz vulnerationē. ad chūsti crucē. ad eius coronationē. 7 ad eius la- pidationē. Tertio viā eius nō amisit. Circa qd̄ notādū q̄ quatuor sunt q̄ viā amittere faciunt. scz tenebra nebula. ni- mietas niuū. et dēfitas herbar. Nullo istoz modoz sanctus andreas viā dei

De sancto

perdidit. Nō pp̄ tenebras auaricie qz oia trena p̄temp̄it. Auari enī tenebras faciūt dū inter se 7 solē iusticie terrā op̄ponūt. Sap. v. Iusticie lumen non luxit nobis. **Sec̄do** eā nō pdidit p̄pter nebulam carnalis p̄cupiscētie qz corp̄ suum semp̄ domauit. **Uñ** refert Auḡ in li. de p̄nitētia enī dixisse dū esset in cruce: Recordor dñe q̄tū i portādo corp̄ onerosum in domādo sup̄bū in fouedo infirmū in cohercēdo lēgū laboraui. Dicit̄ aut̄ nebula carnalis cōcupiscētia qz sic nebula exaque vaporib̄ exurgit sic in homine voluptuosa fumositas malarū cōcupiscētiarū scaturit. Auḡ in li. p̄seb. Scalabāt nebulę d̄ limosa cōcupiscētia carnis et scatebra putertat̄ et obnubilabāt atqz offuscabāt cor meum vt non discerneret serenitas dilectiōis a caligine libidinis. **Tertio** viā dei nō pdidit pp̄t̄ nūc mūdanc̄ gl̄ie qz totā vitā suaz i cruce ch̄risti poluit. **Unde** ait: Amator tu' sp̄ sui et desiderauit amplecti te otona crux. Assimilat̄ autē mūdana gl̄ia nūi qz lz ad modicū luceat t̄nc cito euanescit. Et ista viā dei perdere facit. Job. v. Quō potestis credere q̄ gl̄iaz ab inuicē q̄ntis et gl̄iam q̄ a solo deo ē nō q̄ntis. **Quarto** eā non pdidit pp̄t̄ tenitātē herbaz p̄gnicie nō enī piger fuit s̄ totā achayā p̄ntit. De pigris autē d̄: Prou. xiiij. Per agrum hoīs piḡ zc̄ trāsiuit et ecce totū replerāt viticę.

Sermo secundus. De eodē sermo secundus.

Nimis honorati sunt amici tui de. ps. De oēs sanctos honorat cōiter. Aplos vero honorauit specialit̄ s̄ beatū Andream honorauit singularit̄. **Uideam** igit̄ singulares honores quos ch̄rist̄ beato Andree p̄cessit. **Primo** nāqz fec̄ eū p̄miterū suū qz sc̄z ipsū añ oēs aplos vocauit. Ero. xiiij. Primicias frugū tre tuę deferēs i domū dñi dei tui. Tres fuerūt apli q̄ sunt de fra ch̄risti id ē de galilea.

Andrea

sc̄z Andreas Petr̄ et Philipp̄ quos ch̄rist̄ q̄si p̄micias ad se vocauit 7 merito. **Ch̄rist̄** enī fuit agn̄ i ara crucis imolādus. Isti aut̄ tres apli siliter erant agni qz i crucis patibulo imolati. **Letari** aut̄ apli fuerūt oues qz fuerūt luporū morsib̄ laniati. **Matth. x.** Ecce ego mitto vos sic oues. Quia igit̄ ch̄ristus erat agnus ideo p̄us colligere voluit agnos 7 postea oues. **Esa. xl.** In brachio suo inuabit agnos 7 in sinu suo p̄gregabit fctas ipse portabit. **Sec̄do** fecit ipsū mediatorē 7 nūciū suū qz sc̄z petrū ad hūsum vocauit 7 ad euz adduxit vt babet̄ Job. i. **Q̄stū** petr̄ andrea d̄ diligēti p̄ que ch̄ristū meruit inuicē. **Q̄** quantū meriti vir iste ē apud d̄m q̄ p̄uertē ruit p̄cipē aploz et sic vere fuerūt fratres carne fide et passioe. **Tertio** fecit ipsū secretariū 7 p̄siliariū suū qñ d̄ turba satiāda cū eo p̄siliū habuit vt babet̄ Job. vi. **Quā** philipp̄ non p̄fidebat. **Andreas** ho dei potētā et miāz p̄uocabat dicēs: Est puer vn̄ s̄ zc̄ ac si dicat q̄uis s̄ modica sint tñ tu dñe supple qd̄ deest. **Ecc̄. vi.** Amic̄ i domesticū fiducialit̄ agit. **Quarto** fecit eū portariū suū sic patz Job. xij. **Quā** cū qdā gētilēs iesu loquū vellēt dixerūt philippo et ipse philippus dixit andree. **Isti** aut̄ duo portarij dixerūt iesu. **Reg. vij.** **I**acerunt portarij 7 nūcianerunt i palatio regi intrinsecus. **Quinto** fecit euz cōmilitonē affessorē cōmēsalē 7 sacrificiū suū inquātū sc̄z patibulo crucē pati voluit. **Ch̄rist̄** enim habuit crucē tanq̄ equū p̄ que p̄ demones militāt sup̄ que andrea sedere fecit et ideo fecit euz cōmilitonē suū. **Ps̄ter. vi.** **H**omo que rex honorare cupit sedere d̄z sup̄ equū q̄ de sella regē. **H**abuit crucē tanq̄ solū in q̄ int̄ hoīem 7 diabolū iudiciū diffiniuit. **In** isto solio andream collocauit 7 ideo fecit eū suū affessorē rem. ij. **Reg. xiiij.** **D**avid i ch̄rist̄ sedēs in cathedra sc̄z crucē sapiētissim̄ p̄nceps int̄ tres q̄ fuerūt i eadē cathedra sc̄licet **Andream Petr̄ 7 Philippum.** **H**abuit

De sancto

crucē tanq̄ mensam in q̄ fideles refecit. **In** hac mēsa Andream secū tenuit 7 ideo fecit eū suū cōmēsalē. ps. **Parasti** i cōspectu meo mēsa zc̄. **H**abuit crucē tanq̄ arā in qua patri se sacrificiū obtulit. **In** hac ara Andream siliter imolauit et ideo fecit eū suū sacrificiū 7 odorē. **Uñ** cātat. **Dilexit** andrea dñs i odorē suauitatis. **Quis** autē fuerit passus patibulū crudē tñ modo q̄ ch̄rist̄. **Ch̄rist̄** enī fuit crucifixus rectus. **Petr̄** reuersus. **Andreas** trāsuerus qz ch̄rist̄ tanq̄ caput obtinebat sup̄iora pet̄ tanq̄ alter p̄nceps obtinebat inferiora et ideo p̄ueniēs fuit q̄ **Andreas** teneret medium vt sc̄z manū dexterā porrigēt ad ch̄ristū p̄tēs ab eo auxiliū ascēdēdi in celū sinistrā ad pet̄z sibi ap̄iri regnū celoz. **Ch̄ristus** in cruce fuit rect̄ vt respiceret mundū que redimebat. **Petr̄** reuersus vt respiceret celū cū clauēs tenebat. **Andreas** trāsuerus vt cū vna manu peteret regnū celoz a ch̄risto cū alia sc̄z clauēs a petro.

Sermo. iij. De eodē.

Tabat Jobā

Ques 7 et discipulis duo zc̄ Job. **I**n ca istā p̄mam uocationē Andree tria tāgunt. **Pr̄m̄** i Jobāne notat̄ fidelis testificatio cum dixit: Ecce agn̄ dei. **In** andrea prudēs interrogatio cum dixit: **Rabbi** vbi habitas. **In** ch̄risto benigna iuitatio cum dixit: **Uenite 7 videte.** **Lit̄** ca primū notādus q̄ testificatio Jobis fuit **Andree** causa saluq̄ qz mox ch̄ristū secut̄ fuit p̄ qd̄ dat̄ intelligi q̄tū valet vnū verbū ab vno sapiente audire et euz sapientib̄ p̄uersionem h̄ic. **Carbonēs** aut̄ mortui insinul positi sese magis denigrāt viui aut̄ magi sese inflāmat. **U**ui cum mortuis 7 mortuos accēdūt. **S**i etiā peccatores insinul habitātes magi se inflāmat. **S**acti viri cū peccatoribus cōmorātes eis vitaz p̄stant. **Jobes** igit̄ andrea cocuit et ipsum p̄fecte ad iesum disposuit et ipse sic disposit̄ ad iesū

Andrea

trāsinit. **Disposuit** aut̄ ipsum q̄tuo modis. **Pr̄mo** sic disposuit lucifer ad solē. **Jobānes** erat lucifer. **Job. xxxvij.** **Quā** p̄duces lucifer i tpe suo. **Ch̄ristus** erat sol. **Malach. iij.** **Job** timētibus nomē meū oriet̄ sol iusticie. **Lucifer** aut̄ disponit ad solē p̄ vicinā denūciationem. **Alij** pp̄terē fuerūt stelle qz nūciauerūt ch̄ristū s̄ de lothging. **Iste** fuit lucifer qz nūciavit ipsū sc̄z de p̄p̄inquo cū ipsum ostēdit dicēs: Ecce agn̄ dei. **Andreas** igit̄ sic disposit̄ de lucifero trāsinit ad solē i de discipulatu Jobis ad discipulatu ch̄risti. **Sec̄do** ipsū disposuit sicut lucerna ad lucē. **Jobes** erat lucerna. **Job. v.** **I**lle erat lucerna ardēs et lucens. **Ch̄rist̄** erat lux. **Job. j.** **E**rat lux vera zc̄. **Lucerna** aut̄ disponit ad lucē p̄ quādā radiationem imp̄fectā. **Jobes** ḡ tanq̄ lucerna lucebat s̄ imp̄fecte p̄ suaz tñ lucē imp̄fectā disposuit andrea ad lucem p̄fectā. **Et** sic andreas disposit̄ de lucerna trāsinit ad lucē i de imp̄fecta radiatione iobis ad p̄fectaz lucē ch̄risti. **Tertio** ipsū disposuit sicut facula ad ignē. **Jobes** erat facula. **Ecc̄. xlvij.** **U**erbum ipsi q̄si facula ardebat. **Ch̄ristus** erat ignis. **Heb. x.** **D**e n̄ ignis p̄sumēs ē. **Facula** aut̄ disponit ad ignē p̄ quādāz semiplenaz inflātionē. **Jobes** igitur tanq̄ facula inflāmat. **S̄** imp̄fecte p̄ suā tñ inflātionē imp̄fectā disposuit andrea ad veri ignis inflātionē p̄fectam. **Et** sic andreas disposit̄ de facula trāsinit ad ignē id ē de semiplena inflātionē Jobis ad plenā inflātionē veri ignis i ch̄risti. **Quarto** ipsū disposuit tanq̄ p̄cursor ad regē. **Jobes** erat p̄cursor. **Luc. j.** **P**rogibis enī añ faciē dñi zc̄. **Ch̄rist̄** erat rex. **Apoc. xix.** **R**ex regū 7 dñs dñantū. **Jobes** igit̄ tanq̄ p̄cursor viā ad regē p̄parabat. **Job. p.** **E**go vox clamantis i deserto zc̄. **Et** sic **Andreas** p̄parat̄ de p̄cursoze trāsinit ad regē 7 de militia militi trāsinit ad maliciaz imperatoris. **Secundo** i beato andrea ponit̄ prudēs interrogatio cū dicit̄: **Rabbi**

De sancto

vbi habitas. Circa quod notandum quod christus est lumen, ps. Amicus lumine sic vestimeto. et ideo requirit domum lucidam per sapientiam et veritatem. Prover. viij. Ego sapientia habito in palatio dei. Est speciosus, ps. Speciosus forma per filios hominum. et ideo requirit domum mundam per puritatem, ps. Tu autem in sancto habitas. Sanctum mundum et purum. Est tranquillus et quietus, Sap. xij. Tu autem donator virtutis cum tranquillitate iudicas. Et ideo requirit domum tranquillam per concordiam et vanitatem, ps. Factus est in pace locus eius. Et excelsus, Job. xi. Excelsior celo est. Et ideo requirit domum altam per charitatem, Ecc. xiiij. Ego in altissimis habito. Est stabilis et perpetuus, Ecc. xiiij. Dominus omnipotens stabilis in gloria sua. Et ideo requirit domum firmam per patientie stabilitatem. Sicut enim incus firmat percussionebus. Sic domus dei firmat aduersitatibus. Et in tali domo christus habitat, ps. Cum ipso sum in tribulatione. Quia igitur beatus andreas habuit domum cordis sui lucidam. ideo christus in eo habitauit tanquam luminosus. Quia habuit mundam. in eo habitauit tanquam speciosus. quia habuit pacificam. in eo habitauit tanquam tranquillus. quia habuit altam. in eo habitauit tanquam excelsus. quia habuit firmam. in eo habitauit tanquam perpetua. Tertio ponit christi benigna iuratio cum dixit: Venite et videte. Videtur autem hic sumitur per os sensu. Aug. in libro psalmi. Dicimus non solum vide quod luceat. sed etiam vide quod sonat. vide quod oleat. vide quid sapiat. vide quod durum sit. Viderunt ergo quia eius gratiosam faciem aspexerunt. Hester. xv. Valde admirabilis es domine. et facies tua plena est gratia. Et verba dulcissima audierunt, ps. Dulcia faucibus meis eloquia tua dei. Odores paradisi qui plenus erat penserunt. Cant. p. Traxerunt me post te currem in odore unguentorum tuorum. Amorem suum suavissimum gustauerunt, Ecc. xiiij. Qui edunt me adhuc esuriunt. Brachij fidei et amoris eius tenuerunt et amplexati fuerunt. Cant. iij. Tenui eum nec dimittam. Prover. iij. Glorificaberis

Andrea

ab ea cum fueris amplexatus.

Sermo quartus. De eodem sermo quartus.

Arbulas iesus

Arbulas iesus. Iuxta mare galilee vidit duos fratres simonem qui vocatur petrus. et andream fratrem eius. Mat. iij. Vocatio istorum apostolorum commendabilis est ex parte vocantis et vocatorum. Ex parte quod vocantis commendabilis est quantum ad duo. scilicet quantum ad numerum et quantum ad officium. Quatuor ad numerum. quia vocati sunt in simul quatuor fratres bini et bini. ut in isto euangelio habet. Quod factum est de triplici causa. Primo propter eorum plenam consolationem. Si enim fuissent diuisi. et aliqui non fuissent vocati non fuissent plene consolati. Crisostomus super illud. Et vocauit eos. Erant enim habitatione pacis dilectione concordis. artificio pares. fraternitatis pietate coniuncti. Ideoque simul eos vocauit. ne tot homines coniunctos dissimilis vocatio separaret. Vocauit ergo eos simul ut plena eis consolatio datur. deus enim semper dat plenam perfectam et puram consolationem. Job. xvi. Petite et accipietis ut gaudium vestrum sit plenum. Ecouerso autem mundus dat consolationem receptorum sicut patet Luc. xij. in dimitte qui dixit: Anima mea habes multa bona dei. aut vacuam. Jere. iij. Aspexi terram et ecce vacua erat et nihil aut semiplenum. ps. Viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos. Aut mixta. Esa. p. Vinum tuum mixtum est aqua. Secundo propter commendanda vitae socialis ad quatuor requiruntur. Primum est recognitio infirmitatis proprie. ideo ponit ibi petrus qui interpretatur agnoscens. Ecc. xxi. Intellige que sunt proximi tui ex teipso. Secundum est conformitas voluntatis mutue. ideo ponit ibi andreas qui interpretatur virilis. quia ad voluntatem suam domadum magna virtus requiritur. Prover. xvi. Melior est patiens viro forti qui dominatur animo suo expugnatore viribum. Tertium est suppletio ire. Et ideo ponit

De sancto

ibi iacobus qui interpretatur suppletor. Prover. xv. Vir iracundus prouocat iras. qui patiens est mitigat iras. Quartum est presentia diuine gratie. Ideo ponitur ibi iohannes qui interpretatur gratia. Vera enim socialitas non est inter malos sed bonos. Ecc. vi. Qui metuunt dominum inueniunt illum. scilicet verum amicum. Tertio propter fidei firmitatem. Nam bini. Fides in statu nature fuit debilis quia fundata fuit super vnam pilam. in super abel. In statu legis scripte fortior. quia initium veteris testamenti fundatum fuit super duas firmitates quasi super duas pilas. in moysi et aaron. In statu legis euangelice fuit fortissima. quia initium novi testamenti fundatum fuit super quattuor fraternitates quasi super quattuor pilas. scilicet Petrus andreas iacobus et iohannes. imo super montes fortissimum scilicet christum. ps. Fundamenta eius in montibus sanctis. Secundo commendabilis est quantum ad officium. quia facti sunt piscatores hominum. Circa quod notandum quod deus habet piscatores venatores et vendemiatos. Piscatores fuerunt predicationis magnam multitudinem piscium id est hominum capiebant. Venatores sunt predicationis moderni qui cum clamoribus vix capiunt vnam feram. id est animam. Jere. xvi. Ecce ego mittam piscatores multos et piscabunt eos et post hec mittam eis multos venatores et venabunt eos. Vendemiatos autem erunt predicationis ultimi qui cum falce diuini eloquii vnas maturos a putridis sepabunt. Apoc. xiiij. Misit angelus falcem suam in terram et vindemiatum vineam terre. Modo autem diabolus est vindemiator et christus racemorum collector. Mich. vij. Ue mihi quia factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemie. Ex parte autem vocatorum commendabilis est ipsa vocatio quantum ad duo. Primo quia omnia reliquerunt. scilicet amorem terrenum. domesticum et priuatum. Terrenum quidem cum dicitur. Relictis retibus et naui dei. Mat.

Nicolao

Ecce nos reliquimus omnia dei. Amorem domesticum cum dicitur. Et patre dei. Mat. x. Qui amat patrem et matrem plus quam me dei. Amorem priuatum cum dicitur. Secuti sunt enim et non seipsum. Job. xij. Qui amat animam suam perdet eam. De his tribus amoribus dicitur Luc. xiiij. Si quis venit ad me et non odit patrem suum ac matrem. Hec referuntur ad amorem domesticum. adhuc autem et animam suam. hoc ad amorem priuatum. Et qui non baiulat crucem suam et venit post me scilicet pauperem. non potest meus esse discipulus. hoc refertur ad amorem terrenum. Secundo commendabilis fuit eorum vocatio. quia secuti sunt christum scilicet tanquam lucem socialem. ducem et regem. Qui vadit post talem lucem non potest offendere. Job. xi. Si quis ambulat in die non offendit dei. Qui vadit post talem socialem non potest deficere. quia manum porrigit sibi adiutricem. ps. Tenuisti manum texteram meam. Qui vadit post talem ducem non potest errare. Job. viij. Qui sequitur me non ambulat in tenebris. Qui vadit post talem regem non potest corona carere. Apoc. ij. Esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vite. Beatus igitur andreas secutus est christum tanquam lucem in sua conuersione. quia tunc de tenebris ad lucem venit. Tanquam socialem in sua conuersione quia semper sibi adhesit. ps. Adhesit anima mea post te dei. Tanquam ducem in sua passione. Unde cantatur de eo. Et in ligno crucis dux insu fuisi. Tanquam regem in sua glorificatione a quo coronam accepit. Unde dicitur eius esset in cruce: Jam enim ego video regem meum dei.

Sermo quintus. De sancto Nicolao episcopo. sermo primus.

Iustus quasi

leo confidens absque terrore erit. Prover. xvij. In his verbis sanctus atque deuotus nicolaus a tribus commendatur. Primo a vite sanctitate cum dicitur iustus. Secundo a mentis magnanimitate et nobilitate. cum dicitur quasi leo confidens.

De sancto

Tertio a cōsuetudine securitate cū dicitur: Absq; terrore erit. Circa primū notā- dum qd fm Angi vera iusticia in tribu cō- sistit scz in inocētia. bñficentia. et humi- litate vera. Fuit ergo beat⁹ Nicola⁹ iu- stus. **Primo** qz nulli nocuit. vñ dicit⁹ Puerilib⁹ anis inocēter transactis zc j. Cor. x. Sine offēsiōe estote iudgīs et gentibus et ecclesijs dei zc. **Secundo** quia omnib⁹ p̄fuit qz et aurū dedit et triticūz ipetrauit. ps. Dispersit dedit pauperib⁹ iusticia zc. **Tertio** qz veram humilita- tem seruauit. vnde dicitur de eo qd fact⁹ eps eandem quā p̄us humilitatē serua- bat. **Tria** enī sunt q̄ hominē cōsueuerūt imurare scz etas. dignitas. et p̄speritas. Sed beat⁹ Nicolaus nō est imuratus a sua humilitate nec p̄pter etatem. qz eaz seruabat magnus et paru⁹. Deut. xxxij. Sicut dies iuuentutis tuę ita et senect⁹ tua. Nec p̄pter dignitatem. qz eam serua- bat i platione sic et i subiectiōe. Ecc. xxxij. Rectorē te posuerūt noli extolli. Nec p̄pter p̄speritatē. qz eā seruabat i p̄speritate sic i adūsitatē. Ecc. xvij. Nō sc̄sar in sa- piētia manet sic sol. **Circa** sc̄d̄ notādū qd fm Bregi. Naq̄ancēnū q̄druplex nō- bilitas. **Prima** causat⁹ ex carnis p̄pa- gine. **Secunda** ex animi virtute. De hac duplici dic nobilitate Hieronym⁹: Ille apud deum nobilior et potior ē non quē nobilitas generi nec dignitas secu- li. sed quē deuotio fidei deo et facta vita cōmendat. **Istā** duplicem nobilitatē ha- buit sanct⁹ Nicola⁹. vnde dicit⁹ d̄ co- nobilissim⁹ natalib⁹ ortus. quo ad primaz velut lucifer Nicolaus emicuit. quo ad sc̄dam. Itē dicit⁹ qd fuit nobilis genere s̄ nobilior fide. **Tertia** causatur ex legali adoptione. sicut patet Exo. ij. Ubi filia Pharaonis Moysen i filiū adoptauit. **Istā** habuit sanct⁹ Nicola⁹ i dei filiū p̄ spiritū sanctum acceptatus. Roma. viij. Nō enim accepistis spiritū fuitutis zc. **Quarta** causatur ex diuine imaginis imp̄ssione fm quaz omnes homines sunt equaliter nobiles. De q̄ dicit⁹ Act. xvij.

Nicolao

Ipsius enī et genus sumus. Si ergo lo- noramus imaginē depictam multo for- tius honorare debemus imaginē dei no- bis impressam. Ecc. x. Fili in mansuetu- dine serua animaz tuam et da illi honore fm meritū suum. **Istā** imago in peccato- ribus a deo obfuscat⁹ qd a deo nō cogno- scuntur. Matth. xxv. Amen dico vobis nescio vos. **Circa** tertiu notatur qd ipse fuit securus in vita et in morte. In vita p̄pter securam cōscientiam. Prover. xv. Secura mens quasi iuge p̄uuiū. p̄pter bonorū operum affluentiam. quod indi- cabat olei emanatio. Quā q̄dez affluē- tiam prudentes virgines habuerunt. et ideo secure dormierunt. vt habet⁹ Mat. xxv. Propter spiritū sancti p̄sentiam. quia a sua puericia gratiam dei habuit et in ipsa semp p̄seuerabat. **Istā** enī tria fm Cris. hominē sanctūz faciunt esse se- curū. **Fuit** etiā securus in morte. **Primo** p̄pter gloriā reuelatāz et angelicā custodiam. Angeli enī sibi moriētī appa- ruerunt. et suam gloriā sibi reuelauerūt. et ipsū custodierūt. ps. Angelis suis de⁹ mandauit de te. **Secundo** p̄pter recomē- dationē diuinaz. quia deo se deuote re- cōmendauit dicens: In manus tuas cō- mendo spiritū meum. Sap. ij. Iustorū autē anime in manu dei sunt. **Tertio** p̄pter celestem armoniam. Quia angeli ipsius animaz in celum cum laudib⁹ de- duxerunt. Esa. xliij. A finib⁹ terre lau- des audiuim⁹ gloriāz iusti. valde igit⁹ se- cura eius anima i morte esse potuit que sic habuit cōscientiā purā. bonorū operū affluentiaz et dei grāz q̄ sic habuit ange- los custodientes suā gloriāz reuelantes cū laudib⁹ ei⁹ animā deducētes et man⁹ dei in omnib⁹ p̄tegētes.

Sermo sextus. De eo- dem sermo secundus

O thesaur⁹ desi- perabilis et oleum in habitacu- lo iusti. Proou. xxi. **Iste** iust⁹ fuit sanct⁹ Nicolaus. de q̄ dicit⁹ iuste pie viuendo zc.

De sancto

Quattuor autē hic sūt videnda. **Primo** quare dicit⁹ iustus. **Secundo** quod ē eius habitaculū. **Tertio** qd ē iste thesau- rus. **Quarto** quod ē oleū illud. **Circa** primū notādū qd Aug⁹ in libro de p̄se- ctione iusticię tractās illud x̄bz Mat. vi. Attendite ne iusticiā vestraz faciatis zc dicit⁹ qd domin⁹ ibi in tribu iusticiā cō- p̄tendit scz in ieiunij obseruatione in elemosynaz largitione et i tenota ora- tione. **Istas** tres ptes iusticię habuit. **Nicolaus** p̄mo habuit ieiunij obser- uationem. vnde cum adhuc eēt infans feria q̄rta et sexta tm̄ semel lac iugebat. **Tren. ij.** Bonū est viro cum portauerit iugū dñi ab adolescētia sua. **Iste** autem portauit ab infantia sua. nō a senectute tm̄. **Portauit** ergo iugū ab adolescētia bonū erit. purū scz glia sine p̄na. **Por- tanti** a senectute sua bonū erit mixtū. id ē glia cum p̄na purgatorij. **Nō** portā- ti in aliqua etate sua malum erit. puruz scz p̄na eterna. **Istā** triplicē differētiāz tangit p̄beta dicens: Calix in manu dñi vini meri plen⁹ mixto zc. **Secundo** habu- it elemosynarū largitionez. quia omnes diuitias suas distribuit. et dedit paupe- ri nō diuiditib⁹. id ē illi homini q̄ filias suas p̄ paup̄tate p̄stituerē volebat. de- dit de meliori nō de deteriori. qz aurum de pp̄rio patrimonio nō d̄ alieno dedit p̄pter honore dei. nō p̄pter fauore ppli. **Ter- tio** habuit deuotā orationem. vacauit enī orationi in sua iuuetute. vnde dicit⁹: Ecclesię sanctę frequētās limina zc. et in reliqua sua etate. **Uñ** dicit⁹ qd factus eps i oratione vigilabat. et in morte. quia tūc psalmū. In te dñe speraui. deuote dixit. **Lud. xvij.** Oportet semp orare et nō desi- cere. **Circa** sc̄d̄m notādū qd q̄druplex est ei⁹ habitaculum. **Primo** ē corpus qd ē habitaculuz aīę. Job. xvij. **Pecca- tū** reddit habitaculuz iusticię tuę. **Se- cūdu** ē aīa q̄ est habitaculū sp̄s sancti. Eph. ij. In quo et vos cōdificamini in habitaculū dei i spiritu factō. **Tertiu** ē monumētū qd ē habitaculū corporis.

Nicolao

ps. Sepulcra eoz tom⁹ illoz in eternū. **Quartū** ē celum qd est habitaculum aīę et corporis. Ecc. xiiij. In habitatiōe sancta corā ipso ministravi. **Circa** ter- tiū notādū qd in primo habitaculo. id ē in corpore habuit thesauruz virginalis mūdicię. qz virgo fuit. **Matth. xij.** Sili est regnum celoꝝ thesauro abscondito in agro. id est corpore terreno. ij. Cor. iij. **Habem⁹** autē thesaurū istū i vasis ficti- libus. **Et** dicit⁹ virginitas thesaur⁹ p̄pter sui p̄ciositatē. Ecc. xxxvi. Nō ē p̄digna p̄- teratio p̄tinētis aīę. In sc̄do habitaci- lo. id ē i aīa habuit thesaurū diuine sapi- entię. qz magnā sapiētā habuit de quo thesauro dicit⁹ Sap. vij. Infinit⁹ thesaur⁹ ē hoīb⁹. Job. xvij. **Nescit** homo p̄aum- ei⁹. In tertio habitaculo. scz i monumē- to ē thesaur⁹ p̄ciosę margaritę. id ē cor- pus suū p̄ciosū. Mat. xij. **Qui** p̄ferit de thesauro suo. id ē de corpore suo p̄ciosio- noua et vetera vt vocent⁹ vetera miracu- la q̄ olim ab alijs sanctis sunt facta. **Et** noua q̄ ab alijs facta nō fuerūt. In q̄r- to habitaculo. id ē i celo habet thesaurū suozū meritorū. Mat. vi. **Thesaurizate** vob thesaur⁹ i celo. **Illi** thesaur⁹ ē inue- terabilis. ideo dicit⁹: **Ubi** neq; erugo. Est icorruptibilis. ideo dicit⁹: **Neq; tinea.** Est inamissibilis. ideo dicit⁹: **Ubi** fures non effo- diūt. **Circa** q̄rtū notādū qd in p̄mo ha- bitaculo. id ē i corpore habuit oleū māsu- tudinis. p̄ qd oēs ad se traxerat. **Can. j.** Oleū effusū nomen tuū zc. **Res** rigida oleo iuncta efficit mansuetā. **Sic** homo dur⁹ si oleo sp̄s sancti iungit⁹ i māsueta- dine p̄uertit. **In** cui⁹ figura Jacob lapi- dem oleo vnxit. vt habet⁹ Gen. xxvij. **Di- cit** autē Ambrosi⁹ in li. de offi. In senib⁹ grauitas. in iuuenib⁹ alacritas. in ado-lescētib⁹ verecūdia cōmendat. **Non** fuit ergo mirū si sanct⁹ Nicolaus oib⁹ sit cō- mendabilis et amabilis. qz habuit vere- cūdiam cū adolescētib⁹. vñ dicit⁹. **In** pudore bono replet⁹ zc. **Alacritatē** cū iuuenib⁹. **Uñ** dicit⁹ qd erat alacer i exhortando. **Grāuitatē** cū senib⁹. **Uñ** dicit⁹ qd grāuitatem

De sancto

in oib; sectabat. In ecclia habitaculo id e in aia habuit oeni charitat. Unde dicit: Copiose charitatis Nicola? potifex zc. Et significat charitas poleu qz sicut oleu sapeminet alijs liquozib; sic charitas supeminet oib; alijs xrtutib;. j. Cor. iij. Adhuc excellētiore viā vob; demonstro zc. In tertio habitaculo i in monu nēto habuit oleu pietatis. Illud enim oleu qd emanat significat ei pietates q ibūdanit. Tot? eni mūdus plen? est dotrinis suis gratijs suis z misericordijs suis. ps. A fructu frumēti vini z olei sui multiplicati sūt. Multiplicat? ē eni mūdus pane suę doctrine vino grę et oleo mię. In qrtto habitaculo id ē in celo h; oleu eterne iocūditat. Esa. lxi. Dabo eis coronaz p cinere oleum gaudij p luctu palliū laudis p spiritu meroris. Sacti eni viri i pēnti fuerūt i hūiliatiōe luctu et merore. Sz p cinere hūiliatiōis habebunt regalē sublimitatē p luctu mentis iocūditatē p merore immortalitatem.

Sermo. viij. De eodē sermo. iij.

Quicūq; elegerit dñs ipse erit sanctus. Numeri. xvi. In his ostendit q beat? Nicolaus fuit sanct? z miraculose elect?. Circa primū notādū q fuit sanctus qz habuit sanctitatis effectiua pseruatiua et offēsiua. Effectiua autē sanctitatis tria sunt fm Cris. scz cordis mūdicia spiritali sancti gra z tonoz operū affluentia. Ista tria habuit sanct? Nicola?. Primo mūdiciaz ppter quā dicitur amicus dei nicola?. Quia sicut dicit Prou. xij. Qui diligit cordis mūdiciā ppter grām latōrū suozū habebit amicū regem. Secūdo habuit spū sancti grām in suo pncipio qz sancte incepit. ps. Dñe puenisti eū in bñdictionib; dulcedinis. Et in suo medio qz socialiter vixit. Prou. xvij. Vir amabilis ad societate magis amic? erit qz frater. Et in suo vltimo quia gratiose finiuit dicens: In man? tuas domine. Tertio habuit bonoz operū affluentia.

Nicolao

Habuit eni opera pēnitētię quo ad se. Unde dicit: Multo ieiunio macerabat corp? j. Cor. ix. Castigo corpus meuz z i seruitutē zc. Misericordię q ad pprimū An dicit: Erat eni valde compatiens zc. Job. xxxi. Ab infantia creuit meū miseratio. Et gratię quo ad deum qz in orationib; vigilabat. j. Pet. iij. Vigilate i orationib;. Secūdo habuit pseruatiua sanctitatis q sunt tria. Primo ē carnis mortificatio qz statim ipse a sua puericia carnē mortificauit. In sua eni adolecētia ipsa caro ē mortificāda. In cui? figurā magi puero mirrbā obtulerunt. An dicit. iij. Reg. iij. Afferte vas nouū et nō vetustū et mittite in illud sal. Secūdo est mulierū vitatio vnde dicit q mulierū consortia qsi quandam pestē fugiebat. Sicut enim dicit Eccl. xij. De vestimētis pcedit tineā z a muliere iniquitas viri. Tertium ē deuota oratio. An dicit q nō tm in die s etiaz in nocte semp orabat z ad matutinas etiam ad huc laicus ibat. ps. Querite dñm scz in oratione z cōfirmamini zc. Tertio habuit sanctitatis offēsiua q tria sūt. Primo est mundi respectio. An dicit: Gloria mundi spreuit. Jac. iij. Quicūq; voluerit esse amic? seculi huius zc. Ex q sequitur q q nō ē amic? seculi ē amic? dei. Secūdo ē verbi dei deuota auditio vñ dicit: Ecclie sanctę frequētās limina zc. Job. viij. Qui ex deo ē verba dei audit. Tertio est miraculoz operatio vñ dicit: De? qui beatus Nicolaū innumeris decorasti miraculis zc. p qd ostenditur quāte fuerit potentē apud deuz. Mat. xii. In qua ptate hec facis: Quāte fidei apud seipsum. Luc. xvij. Si habueritis fides sicut granū sinapis zc. Quāte charitatis erga pprimū quē semp ad bonum inducere satagebat modo xbis modo exēplis modo miraculis. j. Cor. v. Siue mēte excedam? deo scz miracula faciendo siue sob; sum? vob; scz verba et exempla pendo. Circa autē electionē ipsi? notādū ē q ipsa electio cōmēdabil

De sancto

fuit ex parte eligētū electi z modi eligēdi. In electozibus qdem tria cōmendabilia fuerūt. Primo ē deuota oratio qz tota nocte orationib; institerāt. An etiā christ? electur? aplos iuit in montes orare vt habet Luc. vi. Et apli i electione Martie orates dixerūt. Tu dñe q nosti corda zc. Secūdo est diligens inq; litio quia platus non debet precipitanter eligi s; cuz diligētia in qri qz idoneum querit idoneum inuenit. Querit dñs idoneū z inuenit dicens: Inueni dauid seruū meum. Querierunt electozes mirrheę episcopum ciuitatis z inuenerunt. Tertio est recta intētio quia nō debet quis intēdere eligere istum vel illum qz est ppinqu? vel amicus sed quia magis idoneus. Unde dixerūt apostoli Act. i. Tu domine qui corda nosti omnium zc. Per qd dat intelligi q electozes pl? debent respicere ad gratias spirituales qz corporales scz plus ad bonitatem qz ad nobilitatem plus ad sciētiam qz ad potentiam pl? ad populi vtilitatem qz ad carnē z sanguinē. Sed dicit Job. xvij. q ancilla hostiaria petrum introduxit i atrium principis sacerdotum. Quia caro quę debet esse ancilla sepe introduxit prelaturum. Luz tamē Exo. xij. dicatur q postes domus itingebāt sanguine agni quia non debet quis introduci in domū dei respectu sanguinis ppij sed sanguinis crucifixi. Secūdo fuit cōmēdabilis ex parte ipsius electi in quo tria cōmendabilia fuerunt. Primo est cōmēdabilis vitę quia a sua puericia sancte vivere incepit. Greg?. Tantum debet actionem populi actio trāscendere pzfulis qstium distare solet a grege vita pastoris. Secūdo est perfectio scientię et doctrine ideo dicitur: Quicq; de scripturis intelligere poterat armariolo condebat pectoris factus etiā episcopus soluite populo pzdicabat. Jere. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meum z pascēt vos scientia et doctrina. Tertium ē firmitas pstantię. An tres pueros inuiste

Nicolao

iudicatos constāter eripuit z iudicez reprobēdit. Eccl. vij. Noli querere fieri iudex nisi virtute valeas irrupere iniquitates. Unde domin? primo prelato imposuit nomen petrus qd a petra dicitur. Tertio fuit cōmēdabilis ex parte modi eligēdi. Primo quia fuit canonica scz per cōpromissum z diuinaz inspirationem. Heb. v. Nec quisq; sibi assumit honorem zc. Secūdo quia fuit pacifica quia omnes consenserunt. Sed dicit Sen. xv. q in vtero rebecca filij collidēbatur quia prelato qui debet esse filij ecclie quoti die tricitur. Tertio fuit discreta. Tūc enim electio ē discreta qñ si in collegio est persona idonea eligitur si extra collegium est magis idonea assumit. Ideo sanct? Nicola? extra collegiū fuit electus quia erat valde idone? iij. Reg. x. Elige meliorem de filijs dñi nr̄i. Nō eni tenent eligere optimum qz non posset iueneri. Sz aut bonū aut meliorem si eni i collegio ē bonus ex collegiū melior bono ē melior pponendus.

Sermo. viij. De eodē sermo. iij.

Inuenit gratiam coraz oculis domini. Eccl. xliij. Lota vita beati Nicolai fuit gratiosa qd patet ex septez. Primo quia fuit gratiose natus et hoc ex parte vtriusq; generantis ex parte geniti et modi generandi. Primo ex parte generantium qz licet essent iuuenes tamen mox vt natus est cōtinēter vixerunt. Ex quo patz q erat matrimonialiter iūcti nō vt libidini deseruērēt s; vt plem educāda ad dei seruitium generarent. Secūdo ex parte geniti quia ad vbera pēdes quarta z sexta feria ieiunabat. Hoc autē nō fuit a natura qz tūc in omnib; paruulis semp idē ptingeret vel frequent neq; a casu qz tūc feria a feria nō distingueret nec a pposito qz tunc viliū liberi arbitrij nō habebat. Restat qz fuerit a singulari dei dono. Tertio ex parte modi gñandi qz gñat? est pōne; parentes enim sui

De sancto

deū orauerūt vt filiū eis pcederet quem non tam diuitiaz q̄ mox haberent hē- rem. j. Reg. j. Pro puero isto rogavi et dedit mihi dñs petitionē meaz. **Secūdo** fuit gratiose educatus. **Primo** scz vt iuuenū lasciuas euitaret. **Ecc. xij.** Qui tetigerit picē inq̄nabitur ab ea. **Secūdo** vt ecclesiam frequētarēt. **Unde dicitur:** Ecclēsię sanctę frequētas limina zē glosa super **Matth.** Ingressus iesus vrbem tēplum adijt dans formam religionis vt quocunq̄ inuis primo domū orationis adeamus. **Tertio** vt verba dei libetē audiret et fuaret. **Unde dicitur:** Quicquid de scripturis audire poterat armario- lo pcedebat pectoris. **Prouer. vij.** Beatus homo qui audit me et q̄ vigilat ad fores meas q̄ridie. **Quarto** vt corpus ieiunio maceraret vnde dicitur: Beatus nicola⁹ adhuc puerulus multo ieiunio macerabat corpus. **Quinto** vt operibus pietatis se assuefaceret vnde dicit: Affluens misericordię visceribus dato auro trium virginum nephas pbibuit **Job. xxi.** Ab infantia mea creuit meū miseratio. **Tertio** fuit gratiose elect⁹ p̄missa oratione exemplo apostolorū. **Act. j.** Orantes dixerunt zē. **Secūdo** diuina reuelatione quia vox de celo lapsa fuit vt eligerent Nicolauum. Licet enim quidam per hominē sine deo sint intrusi quidam per hominē et deum sint cano- nice electi quidā a seipsis sine homine et deo sicut ambiciosi. **Iste** tamen fuit electus a deo sine homine vt apostoli. **Tertio** fuit electus de omnium cōsensu et ap- probatione. **Unde dicitur** q̄ eo viso omnes laudauerūt dei magnalia. **Prouer. xvij.** In exaltatione infortiū multa gloria est. **Quarto** fuit electus inuitus et cum quadam coactione vnde poterat dicere cum p̄beta. Exaltatus autē humiliat⁹ sum z cōturbatus. **Quinto** fuit i epi- scopatu gratiose conuersatus. Ipse enī populū suū pauit v̄to. **Unde** legi- tur q̄ erat efficac̄ in loquēdo pauit ora- tionis si- ragio quia in orationib⁹ pro

Nicolao

populo vigilabat. **De his dicitur** Act. vi. Nos autem orationi z ministerio verbi erimus instātes. **Pauit** exemplo vnde dicit q̄ eandem quā prius granitatem seruabat. **Thimo. iij.** Exemplū esto fi- delibus in v̄to in cōuersatiōe. **Pauit** tēporali subsidio quia populo fame la- toranti triticum impetrauit. **Quinto** fuit gratiose mortu⁹. **Est** enī mortu⁹ cu⁹ gratia dei. **Unde dicitur** q̄ oīuz x̄tum charitate replebat. **Apoc. xiiij.** Beati mortui q̄ i dño moriunt. **Cū** bona fama ppli. **Unde dicitur** oībz se amabilē exhibuit. **Cū** bona p̄scientia sui. **Bonā** enī p̄scientiam h̄c potuit qz cunabulis chris̄to huire i- cepit. **pp̄** ista tria dicit **Sen. xv.** Mortu⁹ est in senectute bona. **Et** ideo cū bona fama populi plen⁹ diez. **z** ideo cū bona cō- sciētia sui p̄gregatus q̄ ad populū suū et ideo cū gratia dei. **Sexto** fuit gratiose sepult⁹. **In** sepulcro enī suo tria erāt scz margarita corporis emanatio olei z emanatio aque. **In** margarita corporis fuit fulgor mūdicię. **In** istar enī margari- tē fuit candidus p̄ mūdiciā celesti roze generat⁹ p̄ diuinaz grām et paru⁹ p̄ hu- militatē veraz. **In** oleo notat abundan- tia misericordię q̄ in ipso fuit. **In** aqua abundantia gr̄e qua semp abundauit. **Septimo** fuit gratiose assumptus. **Fuit** enī assumptus cū custodia angeli- ca. **Unde cū** moreretur rogauit deū vt angelū suū mitteret z vidit angelos ad se veniētes. **Cū** p̄tectione diuina qz deo se recōmendauit dicens: **In** man⁹ tuas dñe cōmendo spiritū meū. **Cū** securā cō- sciētia. **Securā** enī p̄scientiā habere potuit q̄ nūq̄ peccauit q̄ deo semper ser- uauit. **Prouer. xv.** Securā mens q̄ si in- ge p̄niuit. **Cū** recepta eucharistia qz sa- cramēta corporis et sanguinis dei susce- pit. **Et** cū celestī melodia qz dū assume- retur celestis melodia audita est in celo. **Aīa** quidē de vita egrediēs q̄nq̄ timet- scz demones p̄cniā peccata dubietatem viarū z vlulātū et clamorē demōnum **Sed** iste nō timuit demones qui sic fuit

De sancto

ab angelis custoditus nec p̄cniā qui sic fuit in manu dei recōmendatus nec pec- cata qui sic fuit in conscientia secur⁹ nec dubietatem seu diuersitatē viarū qui tali duce scz a chris̄to cor- porē fuit dedu- ctus nec vlulatus demōnū qui tali leti- cia fuit p̄fusus. **Esa. lv.** In leticia egre- diemini z in pace de ducemini. **Montes** z colles cantabūt coram vobis laudes z omnia ligna regionis plaudēt manu. **Ipse** enī aīe q̄ assumunt gaudēt **Ideo** dicitur: **In** leticia egrediemini. **Et** tota trini- tas gaudet ideo dicitur: **Mōtes.** **Et** angeli. **ideo dicitur:** **Colles.** **Et** oēs sancti q̄ fuerunt d̄ nra regione gaudēt ideo dicitur: **Et** oīa ligna regionis plaudēt manu zē.

Sermo nonus. De co- dem sermo quintus

Non est inuen-
tus similis illi zē. **Ecc. xliij.** Qui- libet sanctus in aliqua x̄tute emicuit in qua nullus similis sibi fuit. **pp̄ter** qd̄ di- citur: **Non** est inuentus similis illi. **Et** i hoc apparet sapiētia dei q̄ in tanta varia- te sanctorū tantā ponit varietatē virtu- tum quę licet nobis nō sit cognita deo tamē est nota. **Si** enī tanta ē diuersitas in facieb⁹ potest esse p̄culdubio z in ani- mabus. **Habuit** igit⁹ sanct⁹ Nicola⁹ quattuor priuilegia pp̄ter quę potest di- ci: **Non** est inuentus similis illi. **Primū** ē festina sanctificatio quia a matris v̄- ribus sanctus fuit felix qui dicere potu- it cuz propheta: **Spes** mea a iuuentute mea sicut fuerūt Martinus et Benedi- ctus qui a iuuentute deo seruire incepe- runt. **Felicioz** q̄ dicere potest. **Spes** mea ab v̄teribus matris meę sicut fuerunt Nicolaus z Dominicus ille ab v̄teribus abstinento iste adhuc sub nutrice cōsti- tutus in terra iacēdo. **Felicitissimus** qui dicere potuit. **Spes** mea ab v̄tero matris meę sicut fuit sanct⁹ Iohānes baptista qui fuit in v̄tero sanctificatus. **Nullus** autē senex potest dicere. **Spes** mea a se- nectute mea. **Sed** ne p̄cicias me in tem-

Nicolao

porē senectutis. **Talis** enī non potest de suis meritis cōfidere sed ne p̄cicias a dei misericordia debet orare. **Et** quia beat⁹ Nicolaus sic temp̄stine incepit potest si- bi cōuenire qd̄ dicit **Ecc. xxxij.** **Cor** suū tradet ad vigilandum diluculo ad dñm qui fecit illū. **Sunt** qui deo tradūt bona sua quod magnum est. **Alij** cor- pora sua quod maius est. **Alij** corda sua qd̄ ma- ximum est. **Beatus** autē Nicolaus tra- didit z bona sua ad dispergendū z cor- pus suū ad macerādū z cor- suū ad orādū et hoc fecit diluculo id est i sug- gratis primordio. **Secūdo** ē miraculo- sa electio quia voce d̄ celo lapsa electus fuit. **Et** h̄ accidit ex eo q̄ electores insta- bāt ieiunij orationib⁹ z vigilij. **Per** hęc enī tria meremur a deo bonum pla- tum habere. **De** ieiunij habet **Act. xij.** **In** electione pauli et barnabe. **De** ora- tiōib⁹ habet **Act. j.** **In** electiōe matthie **De** vigilij simul et orationib⁹ habetur **Lud. vi.** **In** chris̄to qui electurus aposto- los p̄noctauit in oratione dei. **Tertiu** est miraculorū crebra operatio quorum quędam operatus est in maiori mūdo quędam i minori. **In** maiori mūdo ope- ratus est in quattuor elementis qz nau- tis mare trāquillauit tēpestates ab aere fugauit ignem dyane extinguit et terram sterilem fecundauit. **In** minori autē mū- do id ē in homine multa ē miracula ope- ratus quibusdā enī subuenit a tribula- tione quā patiebātur a diabolo sicut quī resuscitauit patri filium a diabolo strā- gulatum. **Quibusdā** a tribulatiōe quā iuste patiebātur a deo sicut quando re- suscitauit filium patri cum cipto i mari submersum. **Quibusdā** a tribulatiōe quā patiebantur a tyrāno sicut quādo patri reddidit filium a soldano detētū. **Quibusdā** a tribulatiōe quā patiebāt in reb⁹ sicut iudgo qz imaginē Nicolai i domo sua fecerat. **Quibusdā** a tribula- tione quā patiebant in p̄sonis sic trib⁹ principib⁹ falso constantino ab inuidis accusatis. **Quibusdā** a tēptatione quā

De sancta

partebatur in animabus. Sicut episcopo qui a diabolo temptabatur qui se in forma mulieris posuerat. Quartum est olei in monumento effusio per quod dicitur intelligi quod fuit misericordie in mundo. et quod fuit misericordie exstat in celo. An potest sibi competere illud Job. xxx. Petra fundabat mihi riuos olei. Ipse enim fuit petra id est tritum quia semacerabat fuit durus quia nullis aduersis cedebat fuit etiam firmus quia constantiter arguebat. Iste autem oleum fundebat quia misericordiam impendebat liberaliter protra illos qui non effundunt sed ab eis magnis precibus obtinet. Pro. xxi. Qui propter est ad misericordiam benedicetur. Effundebat autem riuos quia misericordiam impendebat abundanter. Solus deus habet misericordiam uniuersalem tanquam flumen. Sancti autem particulari tanquam riuos. Eccl. xviii. Misericordia hominis circa primum suum. Misericordia autem super omnem carnem. Et dicitur riuos olei non vini quia magis uoluit sequi pietatem quam seueritates. Eccl. vii. Noli esse iustus nimis. Utriusque tamen in casu est necessarium quia samaritana ut habetur Luc. x. Infudit uinum et oleum sauciato.

Sermo decimus. De sancta Lucia. Sermo primus.

Mulier est forte quis inueniet. Pro. xxxi. Leuitate salomonis nulla mulier inuenta fortis. Ipe autem gratie inuenta est una fortissima scilicet beata uirgo. Inuenit et alie fortes scilicet sancte uirgines mundum cum carne vincetes inter quas fuit beata Lucia cuius fortitudo in tribus apparuit. Primo in hoc quod uicit omnia blandimenta omnium uitio scilicet auaricia luxuria et superbiam. Auaricia uicit per liberalitatem quia patrimonium erogauit dedit autem pauperibus in uita omnia et seipsam. Quia dedit pauperibus habebit celestem thesaurum. Mat. xxiii. Uende omnia que habes et da pauperibus et habebis thesaurum in celo. Quia

Lucia

dedit in uita promisit ad locum securum. Mat. vi. Theaurizzate uob thesauros in celo etc. Quia dedit omnia recepit centuplum. Mat. xix. Omnis qui reliquerit domum etc. centuplum accipiet. Qui dedit seipsum id est corpus mortale recipiet ipsum glorificatum. ad Phil. ii. Saluatorem expectamus dominum nostrum etc. Secundo uicit luxuriam per uirginitatem unde dixit agatha. Jocundum deo in tua uirginitate habitaculum preparasti. Ex quo patet quod habitaculum mentis sue fuit iocundum purum et preparatum. Fuit iocundum quia nihil spiritum sanctum per peccatum tristauit. Eph. iiii. Nolite contristare spiritum sanctum dei. Fuit purum quia puritate mentis et corporis conseruauit ideo dixit. In tua uirginitate unde ipsa ait. Corruptores mentis et corporis nunquam scini. ps. Domine tuam domine decet sanctitudo. Fuit preparatum quia omnibus uirtutibus se ornauit. Eccl. i. Qui timent dominum preparent corda sua. Tertio uicit superbiam per humilitatem unde humilians se dixit. Ancilla christi sum. Aliqua anima est ancilla peccati. Job. vii. Omnis qui facit peccatum seruus est peccati. Aliqua nunci. Luc. xvi. Non potestis deo seruire et mamone. Aliqua diaboli. i. Def. ii. A quo quis superat est eius et seruus est. Aliqua propter corpus ad Roma. xvi. Christus domino non seruitur sed suo patri. Hec autem noluit esse ancilla peccati quia hoc esset dannabile nec nunci quia uirginitate nec diaboli quia periculosum nec sui corporis quia ignominiosum sed tantum christi quia hoc est gloriosum. Propter istam triplicem uictoriam tripliciter appellatur. Quia enim uicit luxuriam fuit templum dei. Unde ait. Qui casti uiuunt templum sunt spiritus sancti. Quia uicit auaricia facta est columna paradisi. Unde cantatur. Columna est immobilis etc. Quia uicit superbiam accepit coronam regni. Unde cantatur. Dis plebs te expectat ut accipias coronam regni. Secundo eius fortitudo apparet in hoc quod uicit uolentiam hostium. Unde cantatur. In tua patientia possidisti gratiam tuam Lucia sponsa christi.

De sancta

odidisti qui in mundo sunt et choruscas cum angelis sanguine enim proprio inimicum subdisti. Ipsa enim uicit hostem interiore ideo dicit. In tua patientia. Pro. xvi. Melior est patiens uiro forti. Hostem exteriorum. Unde sequitur. Odisti quem in mundo sunt. Gal. vi. Tibi mundus est crucifixus etc. Hostem superiorum. Unde dicit. Sanguine proprio etc. Valde admirabile fuit quod fragilis femina uicit hostem tam robustum iuuenula hostem tam antiquum puella delicata hostem tam haustum. Tertio eius fortitudo apparet in hoc quod uicit seueritatem tormentorum quod patet ex quatuor. Nam uictus hominum et totum amisit uirtutem trahendi quia nec mille homines nec multa paria totum ad lupanar eam trahere poterant. Non enim berat conueniens quia sic dicit. i. Cor. vi. Tollens membra christi faciam membra meretricis absit. Secundo ignis amisit uirtutem comburendi. Eccl. i. Et in medio ignis non sum estuata nec mirum quia de super habebat rorem saluificum qui ignem refrigerabat intus ignem diuinum qui exteriorum superabat ignem extra corpus uirginem quod a combustionem immune esse debebat sicut ab igne concupiscentie alienum fuerat. Dan. ii. Illos autem omnino non tetigit ignis propter corpus uirginem nec quicquam molestie intulit propter ignem diuinum. Tertio gladius amisit uirtutem secandi quia percussa in gutture gladio necari non potuit sed quod diu uoluit superuixit impetrauit enim inducias a domino multiplici de causa ut in legenda habet scilicet ut corpus domini reciperet et deo se recomenderet ut tonis timores et malis insultationem auferret ut aduocatam se eis permitteret ut pacem ecclesie redditam nunciaret. Quarto mors amisit uirtutem occidendi quia mors ipsa non interfecit sed ipsa mortem occidit scilicet eternam mortem. Que est triplex. Una que consistit in pena sensus. Occisio huius mortis significata est in extincti-

Lucia

one sui ignis naturalis. Alia que consistit in caritate diuine uisionis que tamen uidetur a cordibus mundis. Iuxta illud Mat. vi. Beati mundo corde etc. Hanc mortem occidit quia mundiciam mentis et corporis conseruauit. Alia est in separatione a portio beatorum que vincit per opera pietatis. Luc. xvi. Facite uobis amicos etc. Ista occidit per opera misericordie que habuit quia totum matrimonium pauperibus erogauit.

Sermo xi. De eadem sermo secundus

Sapientia edifi

cauit sibi domum excidit columnas septem. Pro. ix. Christus sapiens architectus domum quandam edificauit in cuius animo habitauit per gratiam et in uero per carnis substantiam et ista fuit uirgo maria. Alias plures domus edificauit in quibus per gratiam habitauit quorum principia fuit sancta in qua ut esset domus firma septem columnas excidit quia in ea septem uirtutes posuit. Prima est fidei magnanimitas. Unde dixit ei sancta agatha. Fides tua matri tue subuenit et ecce sanata est. Deus enim est inaccessible. i. Thimo. vi. Lucem habitat inaccessible. Inuisibilis. i. ad Timo. j. Regi autem seculorum immortalis inuisibilis etc. Inuincibilis. Job. ix. Si fortitudo queritur robustissimus est. Sancta igitur Lucia indigebat fide tanquam scala ut ad inaccessible accederet ascendere. Roma. v. Per quem accessum habemus per fidem tanquam lucerna per quam inuisibilem conspiceret. Heb. xi. Inuisibilem enim tanquam uidentem sustinuit tanquam uirtute fortissima per quam omnipotentes superaret et uinceret. quia quidem tunc per orationem uicit quando matri sanitate obtinuit. Unde christus poterat sibi dicere illud Mat. xv. O mulier magna est fides tua. fiat tibi sicut uis. Secunda est uirginitas. Unde dixit ei agatha. Jocundum deo in tua uirginitate habitaculum preparasti. Hanc sponso multum placet ita quod in ea tanquam in domo propria moratur. ps. Domus

De sancta

tuā domine docet sanctitudo. tāq̄ p̄rato
florido spaciā. **Canq̄. p̄.** Lectul' noster
floridus tanq̄ cito suauissimo paschitur
Canq̄. vi. Dilect' me' mibi et ego illi qui
paschit' inter lilia. **Tertia** ē ad parentes
magna pietas qz mri sanitatē obtinuit.
voluit enī hīe curā de mīe. Et ppter dei
p̄ceptū. **Exo. x.** Honora p̄rem tuā 7 ma
trem tuā. Et ppter christi exemplū q̄ de
matre i cruce curā habuit. Et ppter habē
dam dei p̄missione q̄ addit' p̄cepto. cuz
dī: vt sis longeuus sup terras. Et ppter
vitandā dei cōmīnationē q̄ dī **Exo. xxi.**
**Qui maledixerit p̄ri vel mri morte mo
riatur.** Et intelligit' de vtraqz morte 7 vi
ta. **Qui enī honorat parētes a quibz hz
vitā de' etiā p̄seruat sibi vitā corporalē**
Qui vero in honore tenens aufert ab eo.
Quarta ē ad pauperes magna libera
litas. vñ p̄t sibi conuenire illud **Proū.**
vlj. Manū suā aperuit inopi 7 palmas
suas extēdit ad pauperes. Frustra autē
mulier fortis manū aperiret. si nihil in
manū haberet. **Sacta** igitur **Lucia** ha
buit manū apertā qz semp dabat exten
sam. qz oibz dabat 7 plenā. qz abundā
ter dabat. **Quinta** est ei' humilitas q̄
apparuit in hō se nō filiā vel sponsam. s̄
ancillā noīant dīcēs: **Ancilla christi sū.**
Filia q̄ dē dicit nobilitatē. sp̄sa equali
tatē. **Ancilla** vero humilitatē. **Ipsa** igit'
de se p̄sperare nolebat. ea q̄ videbant' esse
sublimitatis vel eq̄lītatis s̄ humilitatē.
Sexta fuit p̄seueratiē firmitas. vnde
ait: **Nunq̄ voluntatē meā ad p̄sensum
tuū poteris reuocare.** Licet enim triplex
martyriū passa fuerit. tñ constanē p̄seue
rauit. **Unū** habuit in carne p̄ sanguinis
effusione. **Exo. iij.** Sp̄sus sanguinū tu
mibi es. **Aliud** in mēte p̄ pauperū cōpas
sionē. **Breg.** Qui cōpassionē exhibet in
aliena necessitate crucē portat in mente.
Tertiū in carne 7 mēte p̄ carnis mortifi
cationē. **p̄s.** Propter te mortificationē
tota die. **Septima** ē corporis imobi
litas. qz tanto p̄dere eā fixit sp̄s sanct'
vt nullo modo moueri posset. **Ipsa** enī

Lucia

fuit leuis 7 ḡuis. leuis qz immunis a p̄
tere pctōz expedita ab onere terrenoz
et plena plumis virtū. **Heb. xij.** Depo
nentes omne p̄odus scz terrenoz. 7 cir
cūstans nos peccatū p̄ patientiaz curra
mus scz p̄nis virtutū. Fuit autē grauis
sine p̄derosa. nō tñ in corpore p̄ imobili
tatē sed etiā in corde p̄ sensus maturi
tatem. **Sap. iij.** Cani sunt sensus hoīs
zē per grē stabilitatem. **Heb. xij.** Opti
mum ē gratia stabilire cor. In ore p̄ ser
monis p̄derositatē. **Ecd. xxi.** Verba sa
pientū statera p̄derabūtur. In corpore
p̄ morū ḡuitatem. ad **Litū. ij.** In omni
bus reipsum p̄be exemplū. in doctrina
integritate in ḡuitate in ope p̄ p̄tinuita
tem. **Ecd. xxvij.** Homo sanctus i sapiē
tia manet sicut sol.

**Sermo. xij. De ea
dem sermo tertius.**

Incerna splē
dens sup candelabū sanctum
7 species speciei. scz mulieris sup etatem
stabilem. **Ecd. xvi.** Per lucernā a luce
dictaz itelligit' sancta **Lucia** a luce simili
ter noīata. De qua in v̄bis p̄missis q̄
tuoz dicitur. **PRIMO** q̄ fuit luminosa
cū dī: **Lucerna** splendens. **Fuit** autē lu
minosa q̄drupliciter. **PRIMO** a supe
riori per diuine gratie refugentiā. **Job**
xxvij. Quādo splēdebat lucerna sup ca
put meū. Et ab inferiori per virginalē
mūdiciam. **Sap. iij.** O q̄ pulcra ē casta
ḡnatio cū claritate. vnde dicit ei **agatba
soroꝝ** mea **Lucia** virgo teo tenota. In
hoc q̄ fuit deuota habuit lucem superi
orem. In hoc q̄ virgo habuit lucem infe
riorem. **Secundo** ab interiori per mundā
cōscientiam. **ij. Cor. iij.** Deus qui dixit
de tenebris lucem splendescere illuxit in
cordibz vestris. Et ab exteriori per cōuer
sationem honestā. **Matth. v.** Sic luceat
lux vestra coram hominibus vt videant
opera vestra bona zē propter h̄ ipsa vo
cauit se templum. quod quidem erat ite
rius fulgidū. et exteri' ornatuz. **Tertio**

De sancto

a posteriori dei beneficia rememorando
Et ab interiori futura p̄cedendo. 7 p̄sen
tia ordinando. **Deū. xxxij.** Utinā sape
rēt scz p̄terita recogitādo. 7 itelligerent
scz p̄sentia ordinādo ac nouissima. pui
terēt. scz futura p̄cauendo. Sic beata
Lucia dei b̄nficia recogitauit qñ dixit:
Nō sūt ista maleficia s̄ b̄nficia dei. **Dre**
sentia ordinauit qñ diuitias suas paupe
ribz dedit. futura p̄uidit qñ p̄ceꝝ ecclē
reddidit nūciant. **Quarto** a v̄tri' qz
inter p̄spera h̄nauit tēperantiā. **Proū.**
xij. Est paup' cū i multis d̄m̄t̄s sit. et a
sinistris qz iter aduersa habuit patien
tiā. vnde dī de ea. In tua patiencia posse
disti aiām tuā. **Secundo** fuit f̄mōsa. qd
notat' cum dī: **Sup candelabū** sanctuz.
Fuit autē famosa ex oibz causis ex quibz
aliq̄s famosus efficit. **Efficitur** autē
aliq̄s famos' multiplici rōne. **PRIMO**
ppter sapiam q̄ apparuit i resp̄s. **Lūc.**
xi. Ego dabo vobis os 7 sapientiam zē
Secundo ppter potētiā q̄ apparuit i mira
culis. **Matth. x.** Dedit eis potētiāz sp̄ri
tuū imūdoꝝ et vt curarēt oēm lāguozēz
7 infirmitatē. **Tertio** ppter sanctitatē
q̄ apparuit i exemplis. Dedit enī exēplaz
pietatis ad parentes. largitatis ad pau
peres. charitatē ad omnes. **Judith. viij.**
Hec erat oibz famosissima. qz timebat
deū valde. **Quarto** ppter pulcritudinē
q̄ apparuit in teore puritatis mētis scz
et corpis. **Bester. vi.** Erat bester famo
sa valde 7 incredibili pulcritudine oīm
oculis admirabilis videbat'. **Quinto**
ppter fortitudinē q̄ apparuit i tormētis
Proū. vi. Mulierē fortez q̄s inueniet.
Tertio fuit speciosa. cuz dī sp̄s faciei.
Secundo autē **Aug.** de trinitate. **Facies** ē
pulcra qñ ē dimēsa pariliter. affecta h̄i
lariter et colorata luculēter. **Facies** igit'
aīē tūc ē pulcra. qñ est dimēsa pariliter
quā dimēsiōne parilē faciūt. fides. spes.
charitas. 7 bona opatio. quē fm **Breg.**
sunt eq̄lia. qz q̄stūm q̄s credit tñ speret
zē. **Beata** igitur **Lucia** habuit spem. qz
de auxilio beatē agatbē cōfidit. habuit

Thomas

fidem. q̄ matrē sanauit habuit charita
tem. qz ppter christi charitatem morti se
tradidit. **Habuit** bonaz opationem. qz
bona sua pauperibz dedit. **Secundo** fuit
affecta hilaritē. **ij. Cor. ix.** **Hilares** dato
rem diligit de'. **Saudebat** enī de' sua
ta virginitate. **Unū** dī de thesauro agni
tatis **Matth. xij.** **Dre** gaudio illius va
dit zē. **De conscientie puritate. ij. Cor. i.**
Glia nra h̄ est testimonium p̄sciē nostrē
De penarum acerbitate. Roma. v. **Spe**
gaudētes i tribulatiōe patietes. **De glo**
rie securitate. **ibidē.** **Gloriamur** i spē glo
rie filioꝝ dei. **Fuit** etiā colorata luculē
ter. **Habuit** enī cādoꝝ puritatis. rubo
rē charitatis. et mille alios colores mul
tiplicis virtutis. **Canq̄. p̄.** **Dilectus** me'
cādid' 7 rubicundus zē. **Quarto** fuit
f̄tuosa. qd notat' cū dī: **Sup etatē** sta
bilem. **Eras** stabilis nō ē inuenta. qz ten
dit ad p̄fectionē. nec senectus. qz incipit
deficere occulte. nec senū. qz deficit ma
nifeste. **Sed** ē etas virilis. qz tūc natura
stat. **Beata** ergo **Lucia** h̄z habuit etatē
iuuenilē in corpore habuit tñ stabilitatē
virilē i mēte. qz vinci nō potuit nec mat̄
moniū. **Dat. x.** **Qui** amat patrē et m̄res
plus q̄ me zē. nec sponsi blādicijs. **De**
ster. p̄. **Paruip̄dēt** vxores imperia ma
ritoꝝ. nec irrogatis opprobrijs. qñ index
dicit. patrimonū tuum cū corruptoꝝ
expēdisti. nec illatis nimis qñ dicit. **Ego**
faciaz te duci ad lupanar. nec adhibis
supplicijs. nec appositis violentijs. ideo
colūna immobilis ē vocata.

**Sermo. xij. De sancto
Thoma sermo primus.**

De sapiēs ar'
Architect' fundamētum posui. **j.**
Cor. iij. **Perfecta** dom' ē qñ ē firma et
pulcra. **Tale** domuz **thomas** missus ad
regē in die fabricauit. scz firmaz. qd no
tat' cū dī: **Fundamētū** posui. **Secundo**
pulcra. cū dī: vt sapiēs architectus. **Sa**
pientis enī ē pulcra opera facere. **Et** qz
incipit a se. ideo domū aīē suę talez fecit

De sancto

Primo firmā qz supra firmāz petra ipsā fundavit. **Dat. vi.** Qui edificavit domū suā sup petra et descendit pluuia. **Thomas** enī passus ē tēptationem a diabolo suggerēte et b tpe dñice passio nis qñ 7 ceteri corruerūt tūc habuit vētū qui ab aere venit passus ē dubitatio nem a deo pmittere et tunc habuit pluuiam q̄ de celo descendit passus ē afflic tionē a tyrāno senēte 7 tūc habuit flu men q̄ d p terrā vadit s qz fundatus est sup firmā petram corruere non poterat nec a vēto diabolico tēptatiōis qz post modum resurrexit nec a pluuia diuinę auersionis qz p̄tin in fide cōfirmatus fuit nec a flumine tyrānicę psecutionis qz oīa p̄stanter sustinuit tormenta. **Se cūdo** fecit domū aīę suę pulcrā. Est aut domus pulcra s̄m **Aug.** de trini qñ est paribz mēbris disposita ampla 7 lacū da. Membra aīę sunt virtutes aīę quas beatus thomas aplos in domo sp̄nali po nēdas docuit. **Rā** cū duodecim gradus virtutū ope p̄dicaret iter cetera monuit vt p̄nitentiam agerēt qd̄ spectat ad iu sticiā vt dei voluntate inq̄rerent quod spectat ad prudentiā vt gulę vitiiū tem perarent qd̄ spectat ad tēperantiā vt in tonis opibz p̄seuerarēt quod spectat ad fortitudinē. **Istas** aut virtutes q̄s docuit in domo sua sicut posuit. Et ideo orna uit eam et pulcras fecit prudentia enim ipsā ornanit ab anteriori vt caueret de futuris. **Iusticia** a posteriori vt satisfice ret de p̄teritis. **Tēperantia** a tētris ne ele naretur in p̄speris. **Et fortitudo** a sinis ne succūberet i adūsis. **Secūdo** do mus aīę suę fuit pulcra qz fuit ampla. **Opportuit** enī qz valde ampla esset tripli ci de causa. **Primo** qz habebat recipe infinitū. **Regi. viij.** Si enim celū 7 celū celoꝝ te capere nō possunt quātomag dom⁹ h̄ quā edificari. **Secūdo** qz habe bat recipe charitatis p̄ceptū qd̄ ē val de latum. **ps.** Latū mandatū tuū nimis **Eph. iij.** In charitate radicati 7 funda ti vt possitis cōprehēdere cuꝝ oībz s̄ctis

Thoma

q̄ sit longitudo zc. **Tertio** qz habebat recipe statū oīuz et merita singuloꝝ. **scz** afflicto ad cōpatiēdū. **q.** **Cor. xi.** Quis infirmat et ego nō infirmor zc. **Conso lator** ad p̄gaudendū. **ps.** **Tertio** ē mibi deus quō cupiā vos omnes in vi sceribus iesu chisti **Roma. xij.** Gaudere cum gaudentibz flere cū flentibz. **Meri ta** singuloꝝ ad participandū. **ps.** **Par ticipē** me fac deus oīum timentū te zc. **Tertio** dom⁹ aīę suę fuit lucida habu it enī lucē diuinę gr̄e sapiētie 7 p̄satio nis honeste. **Ideo** sp̄ritus sanct⁹ apparu it sibi 7 ap̄lis in specie ignis 7 lingue ad innuendū qd̄ dabat eis ignē inflāmantē p̄ gratiā. **Lucē** radiantē per p̄uersatio nem honestā. **Et linguā** disertā fatētem per sapientiam.

Sermo. xiiij. De eo dem sermo primus

Dedit abyssus

voce suāz altitudo man⁹ suas leuauit. **Abachuc. iij.** In his verb no tāt duo. **Primum** ē dubietas discipuli cū dī: **Dedit abyssus** voce suā. **Secūdo** ē pietas m̄grī cū subdit: **Altitudo** man⁹ suas leuauit. **Circa** primū notādū qd̄ thomas q̄ interpretat abyssus q̄tuor vo ces dedit. **Prima** fuit vox fiducia 7 fa miliaris cū dixit **Jo. xiiij.** Dñe nescimus q̄ vadis 7 quō possumus viāz scire hoc enī s̄m **Criso.** **Ex** multa dilectione dixit qz ipsū sequi semp cupiebat. **Dicit** antez **Aug.** in sermone dñi in mōte qd̄ ad ambulandū tria requirūt. **Primum** ē vt hō sanos pedes habeat. **Secūdo** vt viam inuenire sciat. **Tertū** vt locū aptū inue niat. **Beatus** aut thomas post christum ire desiderans tm̄ duo scire petiit scilicet viā 7 terminū vię cū dicit: **Dñe** nescim⁹ q̄ vadis 7 quō possum⁹ viāz scire pedes aut sanos h̄re non petebat qz hos se h̄re credebat s̄ in hoc receptus erat sicut et petr⁹ recept⁹ fuit q̄ pedes sanos habere se credidit. **cuꝝ** aut **Job. xiiij.** **Quare** non possum te seq̄ modo. **Sic** igit post christū

De sancto

ire cupim⁹ oportet vt pedes sanos ha beamus 7 intellectū p̄ fidē 7 affectum p̄ charitatē. **Deb. xij.** **Bressus** rectos faci te pedibus vestris zc. **Opportet** igit viāz sciam⁹ vel inueniam⁹ q̄ sunt bona opa 7 dei mādata. **ps.** **Alā** mandatorū tuorū cucurri zc. **Janua** aut semp ē apta que sunt christi vulnera 7 ei⁹ pietatē viscera. **ps.** **Januas** celi aperuit. **Secūdo** est vox p̄statiōis 7 p̄bitatis cū dixit **Job. x.** **Eam⁹** 7 nos moriam⁹ cum illo nō dixit: **Fugia mus** cū eo qz christ⁹ mortē nō fugiebat nec expectem⁹ cū eo qz christ⁹ mortē nō expectabat s̄ dixit: **Eam⁹** cū eo qz sp̄te christ⁹ ad mortē ibat. **Esa. liij.** **Oblat⁹** ē quia ipse voluit nec dicit: **Eatis** vos s̄ eam⁹ nos qz sibi voluit esse socius i ad uersis q̄ fuerat in p̄speris. **Legit** d̄ cesa re q̄ nunq̄ dixit militibz: **Ite** illuc s̄ ve nite. **Dicebat** enī q̄ labor cū duce p̄ritus minor videt esse militibz. **Nec** dixit: **mo riamur** an̄ illū qz s̄ nulli⁹ fuisset utilitatē cū ianua nō esset apta nec post euz quia viuere post eū nō reprobatur vitā s̄ mortē **Sz** dixit: **moriamur** cuꝝ eo. **Sciebat** enī qd̄ beatus eēt ille q̄ cum eo moreret sicut patet in latrone. **Tertia** fuit vox incre dulitatis cū dixit: **Nisi** videro i manibz ei⁹ fixurā clauoꝝ zc qz enī ab alioꝝ con gregatiōe recessit. **ideo** incredulitatem incurrit et christum videre non meruit. **Quattuor** enī mala incurrit q̄ a con gregatione recedit. **Primum** ē qz a spi ritu sancto nō viuificat. **Alā** enī non vi uificat mēbra sepata s̄ p̄iuncta. **Secūdo** est quia a diabolo cit⁹ supatur. **Rā** s̄m **Breg.** colūba ab agmine sepata ab ac cipitre rapit. **ouis** a grege diuisa cito a lupo deuorat. **Diabol⁹** enī semp deside rat singulare certamē qd̄ significatum ē. **j. Regi. xvij.** in golia. **Tertū** ē qz a grā dei vēto tēptationis extinguit. **Una** enī candela cito a vēto extinguit nō sic mul tē cōiunctę. **Quartū** est qz cit⁹ aduer sitatibz frangit. **vna** enī virga cito fran gitur nō sic multę simul ligatę. **Quar ta** fuit vox multę fidelitatis cum dixit:

Thoma

dñs me⁹ 7 deus me⁹. **Thomas** enī cōce pit magnū timorē honorē 7 amorē. **Li morē** ex quo videbat viuū quē credebat mortuū. **Ideo** verbuz timoris ponit di cens dñs: **Honorē** ex eo qd̄ ipsū videbat scire absentia vt p̄sentia occulta vt ma nifesta tanq̄ deus. **Ideo** verbū honora tionis 7 adorationis ponit dicens: **et** de⁹. **Amorē** ex eo qd̄ videbat ipsū p̄pter se so lū reuocandū venisse. **Ideo** verbū amo ris ponit dicens: **meus.** **Secūdo** ponitur pietas magistrī cū dī: **Altitudo** leuauit man⁹ suas. **Rā** leuauit de⁹ qd̄ duplicem manū ad quadruplicē **Thomę** apostoli vocē. **Primo** ad vocē familiaritatis leuauit manū suę sapiētie cū pfundum mysteriū exposuit dicens: **Ego** sum via veritas 7 vita. **Ipsē** enī ē via p̄ quā im⁹ veritas q̄ ducēte imus 7 vita ad quam viuim⁹. **Secūdo** ad vocē p̄statiōis p̄bi tatis leuauit manū potētie qz lacarū re suscitauit. **Dagna** potentia resuscitare mortuū maior q̄ triduanū maxima feti dū. **Est** aut mortu⁹ qui mortalit̄ peccat quatrduan⁹ qui sepe iterat fetidus qui p̄seuerat. **Tertio** ad vocē incredulitatē leuauit manū misericordie cū dixit: **In fer** digitū tuum huc zc. **Dagna** miseri cordia qz certificauit eū p̄ auditū qñ ei locutus fuit p̄ visum 7 tactum. **j. Job. j.** **Qd̄** audiui⁹ 7 qd̄ vidi⁹ zc. **Quar to** ad vocē fidelitatis leuauit manū fi nalis sentētie cū dixit: **Quia** vidisti me credidisti zc. **Abi** notādū qd̄ nō quelibet fides facit hōiez beatū s̄ fides recta quā nō habet h̄retici. **j. Timo. iij.** **Discedēt** qdam a fide zc p̄fecta quā nō habet ma li christiani. **Jac. ij.** **Fides** sine operibus mortua ē. **Veritate** innixa quā non ha bēt curiosi. **j. Cor. j.** **Judēi** signa petūt. **Fortis** 7 firma quā nō habēt instabiles 7 inquieti. **Lud. viij.** **Ad** tps credūt 7 in tpe tēptationis recedunt.

Sermo. xv. De eodem sermo. iij.

Ego sū viā ve ritas et vita. **Job. xiiij.** **Istam**

De sancto

responsione dedit christus ad interrogati-
onem thome qñ dixit ei: Dñe nescim⁹ q
vadis zc. Potest autē sibi cōuenire ex
eo qz iuit ad christū p viā fidei. veritatē
operis. 7 vitā charitatē. Fides autē dicit
via. iuxta illud Esa. xxx. Hec est via am-
bulate in ea. neqz ad dexteram. neqz ad
sinistram declinabitis. **His** autem fi-
des fuit in triplici statu. **Primo** in sta-
tu dubitatiois. cū dixit: Nisi videro zc.
Et inde vocat dicitur ppter dubiū cor
in fide. **Secundo** fuit in statu cōfirmatio-
nis. cū dixit: Dñs meus 7 deus me⁹. Et
inde dicit thomas. id ē. abyssus. quia tunc
fm Bedam. altitudines diuine virtutis
fide certa penetravit. **Tertio** fuit in sta-
tu p̄firmationis in quo modo est. 7 inde
dicit thomas. quasi totus meus in dei
scz amore 7 cōtemplatione. In primo ḡ
statu fuit in fide dubius. In secundo in fide
firmus. In tertio corū q̄ temptatur ad-
intor potentissimus. Potest enī modo
nos iuuare qz in dei potētiā itroduc-
scit. quia temptationē fuit expert⁹. Eccl.
xxxij. Qui nō est tēptat⁹ qd scit. ille de-
bet velle qz ē a deo misericordiā p̄secut⁹
ut sibi dicat. Matth. xviij. Nonne ergo
oportuit 7 te misereri cōserui tui sicut 7
ego tui miser⁹ sum. **Secundo** iuit ad deū
p veritatē bonoz opoz. Et ista sunt tria
Prima sunt opera pietatis et miseri-
cordiē. de quibz dicit ad Gal. vi. Dum tps
habem⁹ operemur bonū ad omnes. **Ista**
opera thomas habuit q̄ totum thesau-
rum regis in die pauperibz dispēlauit ex
dei p̄uidencia. Et ista opera hōiem san-
ctum faciūt 7 ostēdūt. **Alia** sunt opera
virtutis 7 gratiē. sicut fides. spes. 7 cetera
virtutes. Job. vi. Hoc ē opus dei vt cre-
datis in euz. quē misit ille. **Ista** thomas
habuit quiduoodecim gradus virtutum
distinguit. Et ista hominē sanctū faciunt
sed nō ostēdūt. Quia sicut dicit Job. xij.
Deridet in si simplicitas zc. **Alia** sunt
opa admirationis 7 gloriē. sicut sūt mi-
racula. **Ista** thomas habuit. quia mul-
ta miracula fecit. et ista fm Greg. hōiez

Thoma

sanctū nō faciunt sed ostēdūt. **Tertio**
ad deū iuit p viam charitatis. sicut enī
dicit. j. Cor. xij. Charitas ē vita oīum
verboz. vnde dicit: Si linguis hominū
loquar zc. omnū scientiā. vñ sequitur
Et si habuero p̄phetam oīum virtutum.
vnde sequitur: Et si habuero omnes vi-
tutes omnū opoz. vnde sequitur: Et si
distribuero in cibos pauperū zc. omnū
passionum. vnde sequitur: Et si tradidero
corpus meū ita vt ardeaz zc. **Ista** vitā
charitatis thomas habuit. qd patz per
tria signa. **Primum** ē qz p chusto mori
desiderauit. cū dixit Job. xi. Eam⁹ 7 nos
et moriamur cum eo. Scintillę enī exte-
rioris feruoris indicabant ignes interi-
oris amoris. **Secundum** ē quia multa tor-
mēta p ipso sustinuit. Cant. viij. Aquę
multę nō potuerunt extinguere charita-
tem. Aurū enī charitatis manifestatur i
igne tribulationis. **Tertium** ē ex eo qd
oculos carnos erectos ad cęlū habuit.
vbi est enī amor cordis. ibi ē 7 ocul⁹ cor-
poris. Mat. vi. Ubi ē thesaur⁹ tu⁹. ibi ē
7 cor tuū. Habebat enī in cęlo triplicem
thesaurū. scz deuz. Numeri. xx. Aperi eis
thesaurū tuū fontem aque viue. Meri-
ta suoz opoz. Matth. vi. Thesaurigate
autē vobis thesauros i cęlo. Et cęlestiū
p̄mum. Matth. xij. Simile est regnū
cęloz thesauro abscondito i agro. The-
saurus enī glorię modo absconditus est i
agro mansionis eterne.

Sermo. xvi. De eodē sermo. iij

Si manet in

Quę et ego in eo. hic fert fructuz
multuz. Job. xv. Sanctus thomas mā-
nit in christo p veraz fidem. christ⁹ man-
sit in eo per continuam p̄tectionem. Et
ideo thomas multum fructū attulit per
p̄dicationem. **Circa** p̄mum notandū
q̄ thomas in christo mansit tripliciter.
Primo p fidem integram. q̄ autēz fi-
dem integram habuit nō tantū patet ex
sua p̄fessione. qua dixit: dñs me⁹ 7 deus
me⁹ sed etiā ex q̄ttuor. scz ex eo qd christ⁹

De sancto

Thoma

eius fidem approbavit cum dixit: Quia
vidisti me credisti zc. Aliud qd ē vidit. 7
aliud credidit. hōiem vidit et deū cōfes-
sus ē. **Secundo** patz ex eo qd fm Cris. ma-
gos baptizauit. Ex quo patet q̄tam in
in fide excellentiā habuit. qui primicias
fidei gentiū baptizare meruit. **Tertio**
patz ex eo qd i ciuitate sua ediffa vbi cor-
pus suū quiescit nullū hereticū vel infi-
delem viuere p̄mittit. Ex quo patz q̄tus
sit defensor fidei q̄ nullū in se infidelē
viuere permittit. **Quarto** patet ex eo
qz qui non potest errare suā fidē imitari
petit sicut in oratione p̄tētiā. **Secundo**
mansit in christo per obedientiaz imper-
fectam. Obediuit enī sibi totaliter. velo-
citer. 7 p̄seneranter. Totaliter qdem. qz
de se nihil sibi retinuit. Is enī prius dixe-
rit: Domine quo vis mitte me p̄ter q̄
ad indos. tñ hoc correxit postea dicens:
De⁹ me⁹ es tu. 7 ego seruus tu⁹ fiat vo-
luntas tua. In hoc enim imitatus ē ma-
gistrū suū. qui ait Matth. xxvi. Pater si
possibile ē trāseat a me calix iste zc. Obe-
diuit velociter. qz mox in india ē p̄fect⁹.
Berū. Uer⁹ obediēs mādātū non pro-
crasinat. s̄ parat aures auditui. pedes
itineri. man⁹ opoz. 7 se totū intra se col-
ligit. vt mādātū peragat impanq. Obe-
diuit p̄suerat⁹. qz vsqz ad mortē. exēplo
xp̄i. d̄ qd dicit ad Phil. ij. Fact⁹ est obediēs
vsqz ad mortē. **Tertio** mansit i christo
p charitatē sincerā. q̄ enī hāc charitatē
habuit. patz p tria signa. **Primum** ē qz
fuit p̄ceptor terrenoz. qz oia q̄ rex indie
sibi tribuit erogauit pauperibz. nec aliqd
terrenū ab eo accipere voluit. Cris. Vere
nō habet sup terram qd amet. q̄ donum
cęleste in veritate gustauerit. **Secundum** ē
q̄ fuit p̄templator cęlestiū. cuius signuz
est. quia in nuptiis nō manducabat. sed
oculos i cęlum erectos habebat. Mat.
vi. Ubi ē enī thesaur⁹ tu⁹. ibi ē 7 cor tuū
Tertium. qz erat auditor audius di-
uinoz. sicut pater in puella hebreā. quā
dei laudē sepe repetere saragebat. Indi-
cū enī amoris eloqui libēter 7 audire d

amato Job. viij. Qui ex deo ē verba dei
audit. **Secundo** christ⁹ in eo mansit p
cōtinuā p̄tectionē. qd patz p tria signa
Primum est magna puritas. christ⁹ enī
nō manet nisi i corde puro. Thomas ē
in tñ puritatē dilexit. q̄ ipsam castitatē
vocat turrim. fontem. et dei ministrū am.
Turrim. ppter suā excellētiā. quia sicut
turris transcendit domum. sic virginitas
matrimonii. Hieronym⁹. Sicut poma
ex arbore. frumētum ex stipula. auruz ex
terra. ita virginitas ex nuptiis nascitur
Vocat eā fontē ppter fecunditatē. Idem
nuptiē replēt terram. Virginitas paradisi
sum. Vocat eā dei ministrā. qz virgi-
nes deo assunt. Apoc. xij. Hęc sequūt
agnū quocunqz ierit. **Secundum** signum ē
magna potētiā quā habuit in miracu-
lis faciēdis. qz multos sanauit q̄busdāz
dando medicinā purgatiuā. sicut regi
indie. 7 pluribz alijs quos a peccatū pur-
gauit. quibusdam medicinā meliorati-
uam. sicut illis quos ad virginitatez in-
duxit. quibusdam medicinā cōseruatiuā
sicut illis quos ad dandū elemosynam
p̄uocauit. **Elemosyna** enim gratiaz dei
cōseruat. iuxta illud Eccl. xxx. Stariam
hois quasi pupillam cōseruabit. q̄bus-
dam medicinā p̄sueratiuam. sicut il-
lis quos ad audiendū verbū dei induxit
Verbum enī dei a casu p̄suerat. iuxta il-
lud ps. In corde meo abscondi eloquia
tua. vt nō peccem tibi. **Tertium** signum
est magna firmitas quā habuit i tormē-
tis. Sed oia ista tormēta quę sustinuit
christus sibi in gloriā cōmutauit. Nam
percutiēte maximā accepit iustā vltionē
incarcerat⁹ a rege recepit honozificaz li-
berationē. super laminas aduli⁹ accepit
fontis emanationē. in fornacē p̄iectus
accepit rois refrigerationē. lāceis p̄fo-
ratus accepit felicem coronationē. **Ter-
tio** multuz fructū attulit. quia multos
puertit 7 pueros nutriuit. verbo. exem-
plo. 7 copozali subsidio. **Verbo** qdem
quia sollicitē p̄dicauit. assimilādo h̄bz
dei collirio. emplastro. potioni 7 cibo. sic

De vigilia Nati

in legenda patet. Nam quosdam ad fidem illuminavit. istis apponebat collirium. Quosdam a timore superbie frangebatur. istis apponebat emplastrum. Quosdam ad confessionem inducebat. istis dabat potionem. Quosdam enim timidos confortabat. istis dabat cibum. Secundo conuertebatur et nutrebat exemplo. fuit etiam sibi pariter. vnde etiam in nuptiis abstinebat. fuit pauperibus pius. quia eis omnia erogabat. fuit deo fidelis et deuotus. vnde dixit dominus abane nuncio regis. Habeo seruum fidelem. qui omnia laborum mihi mercedem apportat. Tertio nutrebat temporalis subsidio. quia thesaurum de qua pallacium facere debebat pauperibus erogabat. In hoc prouidit sibi regi. et pauperibus. Sibi. quia promissum et laudem promeruit. ps. Dispersit dedit pauperibus. Regi. quia palacium in celo fabricauit. Pauperibus. quia eos in sua penuria inuit. ps. Et adiunxit pauperes de inopia etc.

Sermo. xvij. In vigilia natiuitatis domini. sermo primus.

Ubi venit ple

nitudo temporis. misit deus filium suum supple in mundum. ad Gal. iij. Circa aduentum saluatoris in mundum tria hic determinant. Primum est temporis oportunitas. Secundum est nascens sublimitas cum subditur. misit deus filium suum. Tertium est loci congruitas. quod notatur in verbo subintellecto. scilicet in mundum. Ista tria per ordinem similiter in lecta annunciatione notantur. quae modo est lecta in calendario. Anno inquit cesaris augusti. xij. hebdomada iuxta daniellem prophetam. lvi. olympiade autem centesima nonagesima tertia. Ecce temporis oportunitas. iesus christus filius dei. Ecce nascens sublimitas. In bethleem nascitur. Ecce loci congruitas. Circa primus notandum. quod ipsa temporis oportunitas determinat secundum morem Romanorum. Grecorum. et Iudeorum. quod enim dicitur Anno cesaris augusti. xij. est mos Romanorum. Quod sequitur. hebdo-

uitatis domini

mada autem etc. est mos Iudeorum. Quod sub infero olympiade autem centesima etc. est mos grecorum. Ex his tribus respondet ista tria verba. quae sequuntur iesus christus filius dei. Nam iesus est hebraeus. christus est nomen grecum. filius dei romanus. Apud romanos antez erat imperialis potentia. Apud Iudeos sacerdotium et prophetia. Apud grecos vero sapientia. Per ista ergo tria determinacione datur intelligi. quod ille puer qui nascitur est rex et imperator caeli. sicut angelus testatur dicens. Luc. j. Regnabit in domo iacob in eternum etc. Est propheta et sacerdos generis humani. ps. Tu es sacerdos in eternum etc. Job. vi. Hic est verus propheta etc. Est sapientia dei. i. Cor. j. Qui factus est nobis sapientia a deo etc. Circa secundum scilicet nascens sublimitatem. notandum. quod homo tria incommoda incurerat. Erat enim inimicus deo vulneratus a peccato. et exclusus a regno. Contra ista tria ponuntur tria in dicta annunciatione cum dicitur iesus christus filius dei. Unum dicitur Berni. Ecce dominus venit cum salute. venit cum vinctis. venit cum gloria. neque enim sine salute ierusalem. nec christus sine vinctione. neque sine gloria venit filius dei. Quia igitur homo inimicus erat deo attulit nobis salutem. quod notatur in hoc quod dicitur. ierusalem. Iste enim saluauit nos qui nos patri reconciliauit. Roma. vi. Cum enim inimicus essem reconciliatus sum deo pro merito filii eius. De ista reconciliacione sic dicit Augustinus in libro contra hereses in persona christi. Cum esses inimicus patri meo. reconciliaui te pro me. Cum iter siluas et montes et rates glui te. humeris meis portauit te. patri meo reddidi te. laboraui. sudauit. caput meum spinis opposui. manus meas clauas obieci. lancea laet meum aperuit. tot non dicitur ieiunij. sed asperitatis laboratus sum. sanguinem meum fudi. aquam meam posui. ut coniungerem tibi. et tu diuideris a me. Secundum incommodum. quod homo erat vulneratus a peccato. Contra hoc attulit vinctorem. quod notatur hic in hoc quod dicitur christus. qui interpretatur vinctus. ps. Auert te deus tuus. De ista autem vinctione

De vigilia na

nobis effudit. Iuxta illud prophetae. Sicut vnguentum in capite quod descendit in barbam etc. per caput intelligitur christus. qui sine mesura vinctione spiritus sancti fuit punctus. Job. iij. Non ad mesuram datur deus spiritum sanctum scilicet christo. per barbam intelliguntur prelati. qui debent esse viriles ad vicia vel ciscenda. per vestimentum intelliguntur contempulatiui. qui sunt ornamentum ecclesiae. per orationem vestimenti intelliguntur actiui. qui sunt terrenis dediti. Vnguentum ergo sacre vinctionis fluit in capite christi. per plenissimam redemptionem. inde fluit in barbam id est in prelatos ut sint scriptiles ad consensionem. iij. Reg. x. Reges israel clementes sunt inde in vestimentum. id est in contempulatinos. ut sint odoriferi per deuotionem. Cant. iij. Odoz vnguentorum tuorum super oia aromata. inde in orationem vestimenti id est in actiuos ut sint vinctiles per fratrum dilectionem. ps. Ecce quod bonum et quod iocundum habitare fratres in vno etc. Tertium incommodum. quod erat exclusus a regno. ideo attulit nobis gloriam. quod notatur cum dicitur. filius dei. Nam secundum Berni. ad Eugenium christus triplici iure regnum possidet. scilicet iure creatiois. redemptionis. et dono patris. Primum ius totaliter nobis tribuit. quod non creauit. propter se. propter nos. Mat. xxv. Possidete parati vobis regnum a constitutione mundi. Secundum ius nobis tribuit. quod non est passus. propter se. sed propter nos. Job. xij. Dozitur. etiam pro gente et non tantum pro gente etc. Tertium ius nobis comunicat. Fecit enim nos fratres suos. et ideo coheredes suos. Roma. viij. Si autem filij et heredes. heredes quidem dei. coheredes autem christi. Tertio ponit loci congruitas. cum dicitur in lecta annunciatione. In bethleem iudee nascitur. Circa quod notandum. quod secundum Berni. triplici modo laborabat genus humanum. scilicet in natiuitate. vita. et morte. Quia natiuitas erat imunda. vita laboriosa. mors periculosa. Contra primum christus nascitur. ut per suam natiuitatem mundam nostram imunda purgaret. Job. xij. Quis potest facere mundum de imundo perceptum

tiuitatis domini

semine. etc. Leo papa: Redit in honorem suum ab antiquis coragis purgata natura. mors morte destruit. natiuitas natiuitate reparat. quoniam simul redemptio auferit seruitutem. et generatio mutat originem. et fides iustificat peccatorem. Contra secundum nascitur in bethleem. quae interpretatur domus panis. Quia enim vita laboriosa erat. ideo homo sepe deficiebat. Sed natus est panis qui hominem confortat. Job. vj. Ego sum panis viuus. ps. Panis cor hominis confirmat. Contra tertium natus est in bethleem iudee. quae interpretatur confitens. Quia enim mors periculosa erat. ideo homo deum laudare non poterat. ps. Non mortui laudabunt te domine. sed per christi natiuitatem erat viuificandus et si ad laudandum dignus fuerit. ut possit dicere cum propheta. Vos qui viuimus benedicimus domino.

Sermo. xvij. de eadem sermo. iij.

Adierunt

Adierunt. Quis ita scilicet dominus filios israel. et quod respicisset afflictionem eorum. et pro adorauerit. Exo. iij. In his promissis tria notantur. Primum est nostra deuota auditio. cum dicitur. Audierunt etc. Ista auditio est quae modo legi audiimus. Iesus christus filius dei in bethleem iudee nascitur. natus est enim ut saluaret perditos. ideo venit iesus portans salutem. ps. Deus autem rex noster ante saecula operatus est salutem in medio terrae. id est in humana carne. caro enim christi non dicitur terra. sed medium terrae. Natura quidem nostra habuit duplicem extremitatem. vnam quae fuit sub innocentia. aliam quae modo est sub miseria. christus ergo assumpsit naturam nostram cum innocentia et quantum ad hoc participauit cum prima extremitate. et assumpsit cum miseria. id est cum poenaltate et quantum ad hoc participauit cum secunda. Secundo natus est ut sanaret egrotos. et ideo vocatur christus portans vnguentum. Fuit enim vnguentum ex speciebus aromaticis et herbis virtuosis aliquo liquore infuso. Species aromatica est. et diuinitas preciosa et herba virtuosa

De vigilia na

videt deficere sicut patet in paulo. qui dicit: *Quino ego iam non ego zc.* Sic et hodie p amore egressus est deus extra se ppter nimia humiliaciones. Item angelus propter nostram exaltatione. z xgo beata ppter nram inaudita pturitionez **Debem?** etiam egredi extra nos p gratiaru actione z laudis. qd significatur est **Exo. xv.** vbi dicit q maria sumpsit tympanu z psinebat dicens: *Cantem? dno zc.* Tympanu fit de coreo in ligno extenfo. z xga pcullo. **Per** coreum intelligit chrisi corpus. qd fuit albu i natiuitate rubicudum in cruce. z nigrū in morte. z fuit extensum i ligno crucis. ps. *Extensum celum sicut pelle.* Et fuit pculsum disciplina patris. **Esa. liij.** Propter scelus ppli mei percussi eum. *Ex ista pculsione resonabat tynnit? pie coquestionis i auribz patris. amoris i auribz matris. doloris i auribz humani generi.* **Thren. j.** Vos omnes q rralitis zc. **Et** charitatis in auribz hostis. qn dicebat: *Pater ignosce illis.* **Secudo** ponit ptesentie chrisi corporalis exhibitio. *cu3 dicit: Et dñs erit vobiscu. Dñs importat pteates. bonozem. et timore. Hoc* autez qd dicit vobiscu ecotrario importat equalitate. humilitate. z amicabile amozem. **Est** ergo sensus. *Ille qui erat dñs per pteates. cras erit vobiscu p nature equalitatem.* **Heb. ij.** *Qd confunditur eos vocare fratres zc.* Ille qui erat dñs p honore et reuerentiaz. cras erit vobiscu p humile ptesentia. **Phil. ij.** *Exinanivit semetipsum zc.* Ille q erat dñs per timorez. cras erit vobiscu per amicabile amozem. **Aug.** *Ama amozem illi? q amozem tui amoris descendit in vteru virginis. z ibi amozem suu amozem tuo copulavit. humiliado se subleuando te coiungedo naturam suę eternitatis limo tue mortalitatis.* **Tertio** ponitur nostra pfunda bnmiatio cum dñ: *Eciderut. pni in terram coram dno z adorauerut.* Est autem adoratio recognoscere i deo plenā dominationez **Et** ista recognitio bz fieri. corde ore cor

tiuitatis dñi

poze z munere. Corde qtuor modis. scz fide vt in eu credam? taq3 i summe rez. amozem vt ipsu diligam? taq3 sime tonu. timore vt ipsu metuam? taq3 oipotetez. spe vt in ipsu sperem? taq3 misericordie. **Iste** aut sunt qtuor species aromaticę q ponunt in tymiamate. **Primā** tm species nō habet heretici sine hoies vani q plus credunt fabulis q3 verbis diuinis. **Secūda** nō habet auari qui plus diligūt nūmū q3 deū. **tertia** nō habet psumptuosi. **quarta** nō habet desperati. **Habet** etiam fieri h recognitio ore vt scz ipsum laudem? bñdicem? z adozem? **Habet** etiā fieri corpe scz inclinatione genuflectione z pstratione. **Habet** fieri munere vt scz in signū diuinitatis atq3 domini oblationes z primicias sibi temus.

Sermo. xx. De eadē sermo. iij.

Ec dies boni

Nuncij est. si tacuerim? et noluerim? nūciare vsq3 mane sceleris arguemur. **iiij. Regi. vij.** *Ex his verbis habet q3 bec dies sit gratiosa. quia ē dies boni nuncij. z ē gaudiofa. q3 non debemus a laude tacere.* **Circa** primū notandum ē q3 est duplex annūciatio. scz serpentis et angeli celestis. **De** pma dñ **Gen. ij.** *Cur pcepit vobis deus zc.* **De** scda dñ **Lud. ij.** *Ecce euageliço vobis gaudiu zc.* **In** pma qtuor fuerunt. scz dubietas ex pte mulieris. cu dixit: *Re forte moriamur.* **Falsitas** ex parte serpentis. **Fatuitas** ex parte hois. **Et** seueritas ex pte dei pgnā irrogātis. **Et** ista quattuor fecerūt illaz diem esse diem mali nuncij. **Et** q3uis illa quattuor tūc inclouerunt. tm totum genus humanū postmodū occupauerūt scz dubietas in sperandis. **falsitas** i credendis. **fatuitas** in diligendis. **z seueritas** in pgnis irrogādis. **Scda** ē annūciatio angeli celestis. **In** qua quattuor ponūtur. scz q3 natus ē nobis saluator. **natus** est chrisus. **natus** est dñs. **natus** est panis. quia betbleem iuda. ita q3 saluator attulit eternam salutem. **chrisus**

De vigilia na

unctionem. dñs legislationem. et panis suauissimā refectione. **Et** ista quattuor remedia sunt contra quattuor incōmoda supradicta. ppter que bec dies ē toni nuncij. **Primo** igitur in humano genere erat dubietas in sperandis. **Cōtra** hoc venit nobis saluator portās eternā salutis. **Esa. xxv.** *Urbs fortitudinis nō sit. sion saluator ponetur i ea murus z antemurale.* **Multū** ergo sperare debemus. quia saluator factus est fortitudo nra. **et** eo q3 nos defendit. **Mur** noster igneus videt. q3 hostes cōsumit. **Zach. ij.** *Ego ero murus in circuitu igne.* **Et** antemurale nostruz. q3 ictus passionis pro nobis sustinuit. **Secdo** erat seueritas in pgnis irrogandis. **Cōtra** illud venit chrisus afferens vnctionem. ps. *Anxit te. dñs. de? tuus oleo leticie p pfortibus tuis.* **Olī** deus erat durus. sed modo ē vnctus z factus est mansuetus. ideo dicitur: *Anxit te deus de? tu?* **Et** irat? **Et** hodie factus ē letus z recōciliat? ideo subditur: *Oleo leticie erat anar? q3 vix volebat modicu gratie sue elargiri. sed hodie fact? est largus. ideo subdit: Pie confortibus tuis. z ideo de plenitudine ei? nō omnes accepim?* **Tanta** ē modo abundantia vnguentozū q3 ea que erāt dura facta sunt mollia. **Quattuor** qdē olīm erant dura z inflexibilia. scilicet celum vt aliquem reciperet angelus. vt licet hominē diligeret. **deus** vt homines recōciliaret. **et** mors vt omnes absorberet. **Sed** ista sunt vncta z facta sunt flexibilia. ps. *Inclinavit celos z descendit et caligo sub pedibus eius.* **Factum** est enim flexibile celum materiale vt homines suscipiat. **Intellectuale** id est angelus vt homines diligat. **Ipsē** deus descendit z homines reconciliauit. **Caligo** sub pedibus eius fuit. quia mortem suppedi tauit. **Tertio** erat falsitas i credendis. **Cōtra** hoc venit dominus afferēs nouā legislationem. **Esa. xxxij.** *Domin? iudex noster. domin? legis noster. domin? rex noster. ipse saluabit nos.* **Scdm** autem

tiuitatis dñi

dionysiu ad pfectū dominiū tria requirunt scz peminētia. ptenētia. pmanētia. **Deus** non videbat dñari in mundo. nec q3tum ad peminētiā. **Esa. lxxvi.** *Facti sum? q3si in principio cu nō dñareris nri. nec q3tum ad ptenētiā eiusdē. xxvi.* **Dñe** de? nri possederunt nos dñi absq3 te. nec q3tū ad pmanētiā. q3 videbat a domino cecidisse. **Esa. lxx.** *Trada3 egyptū in man? dno3 crudeliū.* **Sed** hodie ipsum dominiū recupauit. **Lud. j.** *Hic erit magnus z fili? altissimi vocabit. Ecce peminētia. Et* dabit dñs illi sedez dauid pñs ei? **Et** ecce ptenētia. **Et** regni ei? non erit finis. ecce pmanētia. **Quarto** erat fatuitas z insipiditas i intelligēdis. **Cōtra** h venit panis totū suauitaz. **Sap. xvi.** *Panem de celo pñsisti illis omne tementū i se habete zc.* **Un** catat ecclesia **Et** ē sumptū de Jobele z Amos. **In** illa die stillabūt mōtes dulcedinem z colles fluēt lac z mel. **Per** lac intelligit chrisi hūanitas. **p** mel diuinitas. **p** dulcedines tot? chrisi? q3 tot? erat dulcis et suavis. **Quidā** aut delectat? circa ea q3 spectant ad hūanitatē. **isti** fluūt lac. **Quidā** circa ea q3 spectāt ad ei? diuinitatē. **isti** fluunt mel. **Quidā3** circa totū chrisū. **isti** fluūt z distillāt dulcedines. **Secdo** h dies est gaudiofa. ideo dñ: *Si* tacuerimus. **Nō** eni debem? tacere corde. **Et** annūciare ore. **Corde** qdē nō debem? tacere. **Et** magnā exultationē hie. **Eph. v.** *Cātates z psalētes i cordibz vris.* **Phil. iij.** *Gaudete i dno semp zc.* **Istud** eni gaudiū debet eē magnū q3tū ad impermixtionē. ideo dñ: *Gaudete i dno.* **Utum** ad ppetuationē ideo dñ: *Semp.* **Utū** ad intētionē. ideo dicit: *Isterū gaudete.* **Utum** ad ostensionem. ideo dicit: *Molestia vestra nota sit.* **Utum** ad extensionem. ideo dicitur: *Omnibz hominibz.* **Debem?** etiā annūciare ore. verbo et signo. **Acto. ps.** *In psalterio decacordo psallam tibi.* **Per** psalteriū decacordū intelligim? chrisiū i carnatū. in q3 fuerunt qnq3 corde. id est vulnera qnq3 ossēdetes suā hūanitatē.

De vigilia Na

Et quinq; ostendentes suā maiestates. scilicet natiuitas supernaturalis. gloria resurrectionis. maiestas ascensionis. missio spiritus sancti et iudicialia p̄tās. **Debem⁹** etiam laudare signo. id ē corporis p̄stratione vt christo vice repēdam⁹ q̄ totalit̄ se p̄strauit. et nihil sibi de seruitutē. nec proprium amorem. **Roma. v.** Etenī christus sibi nō cōplacuit. **Rec ppriū sensum Job. viij.** **Dea doctrina non ē mea.** **Rec ppriā volūtates retinuit. Luc. xij.** **Rec mea s̄ tua volūtās fiat. Rec ppriaz operationem. Job. viij.** **A me ipso facio nihil. s̄ nec ppriā s̄ cōmunē p̄solationez. Barnab. iij.** **Post h̄ i terra visus est. Ecce ḡ et tu fac s̄luter. vt de te nihil retineas nec amorem. Job. xij.** **Qui amat aiam suaz. Rec ppriū sensū. Roma. x.** **Nolite esse prudentes apud vosmetipsos. Rec voluntatē. Matth. xvi.** **Si quis vult venire post me abneget semetipsum. Rec ppriā operationē. Gal. vi.** **Operemur tonū ad oēs. Rec ppriā p̄solationē. j.** **Det. ij.** **Conuersationē vestraz inter gētes habētes tonam.**

Sermo xxi. De eadē sermo. v.

Portet soles

O p̄uenire ad b̄ndictionez. **Sap. xvi.** **Ortu veri solis crastino celebrādū hodie dupliciter p̄uenimus. scz in choro et in capitulo. In choro autē tripliciter. Prima p̄uentio ē qz h̄ festiuitas natiuitatē dñice hodie i laudib; inchoatur. qd̄ est insolitū et singulare. Et h̄ triplici de causa. Prima ē qz h̄ festiuitas incepit a laudib; tam angelozū q̄ dixerunt: Gloria in altissimis deo. q̄ pastorū. De q̄bus dicit: Reuersi sunt pastores laudantes et glorificātes deū. **Scda** ē quia oēs creaturę ipsam laudāt. **Un̄** p̄pheta inducit oēs creaturas ad laudādū christi aduentū. dicens: Letent̄ celi et exultet terra. **Tertia ratio** ē qz in ea ē materia et ratio oīs landis. **Dēs enī** q̄ cātica laudis ediderūt. aut ediderūt p̄pter im̄mēsum gaudū. vt illud. j. **Regi. ij.** **Exul-****

tiuitatis dñi

tauit cor meum in dño. **Aut** p̄pter cōpletum desiderū. vt illud **Luc. ij.** **Quē dimittis seruū tuū dñe. Aut** p̄pter receptū beneficiū. vt illud **Exo. xv.** **Latē dño gloriose. Et sicut fuit canticū Zacharie et beate Marię. Recte igitur h̄ festiuitas a laudib; inchoatur. quia hodie venit nostrum gaudium. **Esa. xij.** **Gaudete et laudate simul deserta hierusalē. Nostrum desiderū. Aggei. ij.** **Veniet desideratus cūctis gentib;. Et nostrū beneficiū nobis datus. **Esa. ix.** **Puer natus est nob;. Scda** p̄uentio est. quia festiuitas crastina hodie nobis crebro p̄nūciatur. **Et** facit ecclesia ad similitudinē alicuius ciuitatis regē aliquē expectantis. **Venit enī vnus nūcius qui dicit q̄ rex q̄dem venit. sed adhuc multū longe est. Et istū nūciū mittit ecclesia i p̄ma dñica de aduentu. Aspiciens a longe. Sed quoniā audietes regem longe eēt. ex hoc posset dubitari q̄ nimis tardaret. et ex h̄ essent in aliquo m̄crore. ideo mittit scd̄z nūciū in secūda dominica dicens scz hierusalem cito veniet salus tua. quare m̄crore cōsumeris. Deinde mittit tertū in tertia dominica. qui dicit q̄ iam apparet persona regis dicens: Ecce apparebit domin⁹. Jam apparet milicia regis. cum subditur: Et cū eo sanctorū milia. **Jā** apparet vexilla regis cū subdit: Habens in vestimēto et in femore suo scripturaz. **Tūc** etiā mittit p̄conem vt oēs p̄ueniāt et sint parati. **Et** hoc i quarta dominica cū dicit: **Lanite tuba in sion. vocate gentes. Quādo** autē cōstat q̄ crastino est v̄turus. tunc non vnū sed plures nūcios mittit. **Unus** dicit: **Hodie** scietis q̄ veniet domin⁹. **Alius** dicit: **Cras** egrediemini. **Alius** dicit: **Crastina** die delebitur iniquitas terre. **Ali⁹** **Cras** faciet dñs inter vos mirabilia. **Tertia** p̄uentio ē qz n̄ra s̄ctificatio et p̄paratio nob̄ p̄dicatur. **Spōsa** q̄ dē. d̄z se p̄parare s̄m nobilitatē sponsi. **Decur⁹** nobilitate d̄z **Lanq. v.** **Dilect⁹** me⁹ cādid⁹ et rubicūd⁹ **Lādid⁹** q̄tū ad carnē purā rubicūdus******

De die Natiui

q̄tū ad aīaz charitate succēsus. electus ex milibus q̄tū ad diuinitatē veram. **Spōsa** igit vt sponso assimiletur debet assumere vestes albas puritatis. rubreas charitatis. **Proū. vlij.** **Byssus** et purpura indumentū ei⁹. et varias multiplici tuitis. **ps.** **Assitit regina a dextris tuis i vestitu deaurato. Scdo** p̄uenim⁹ h̄c festiuitatē i caplo. et h̄ tripliciter. **Primo** qz singulari modo p̄nūciat⁹ euz d̄z. **Anno** cesaris Augusti. d̄z. **Et** sit ibi annūciatio i triplici lingua vt dictum ē scz in latina. hebraica. et greca. **Iste** enim tres lingue laudāt christū i mundū venientē. sicut p̄z bic. **Laudāt** ipsū moxētē. qz crucis titul⁹ script⁹ erat grece. hebraice. et latine. **Laudāt** ipsū i celo regnatē. sicut p̄z i missa vbi ei⁹ gliaz laudamus **Latine** vt patet i epistolis. euāgelij. et cātu. **Grece** sicut in kyrie eleison. **Et** hebraice sicut i alleluia et amē. **Scda** p̄uentio ē qz i terrā nos p̄stram⁹ vt d̄ sua visitatione sibi gr̄as referam⁹. **Exo. iij.** **Audierūt** q̄ visitasset dñs filios israel et p̄ni adorauerūt. legitur **Jonę. iij.** **q̄ rex indut⁹ ē sacco et sedit i cinere. et oēs serui idē fecerūt. Rex** christ⁹ sedet i cinere q̄ indut⁹ est carne. **Et** ideo nos debem⁹ sedere i cinere et nos p̄funde hūiliare. et sibi gr̄as agere tympanū assumētes et dicētes: **Exo. xv.** **Latē dño. In tympano ē forma spherica. pellis extēsa et melodia. Sic** i christo fuit diuinitas et n̄ caro crucifixa. et aīa omni iubilatiōe plena. **Istū** debem⁹ assumere p̄ meditationem. et sibi cantare p̄ gr̄a p̄actionē. **Tertia** p̄uentio ē qz sermo i vigilia p̄ponit⁹. dicit autē **Ambro. sup Beati immaculati** q̄ sermo dei habet illuminare. accēdere et mūdare. **Nos** igit expectam⁹ ortū. vt lux solis et ignis. **Conueniēt** igit s̄mo p̄ponit⁹. vt qz h̄z illuminare. disponam⁹ ad illuminationē lucis. **refulgēt. Esa. ix.** **Habitabit** i regione vmbre mortis. lux orta est eis. qz h̄z calefacere. disponam⁹ ad calefactionē solis. **incalescent. j. Regi. xi.** **Cras** erit nob̄ salus cum incaluerit sol. **Quia**

tatis dñi

h̄z mūdare. disponamur ad purificationē. ignis cōsumētis et purgāt. **Malach. ij.** **Iple enī q̄s ignis p̄flans.**

Sermo. xxij. In natiuitate domini n̄i iesu christi. sermo p̄m⁹.

Iacob genuit

Ioseph virū marie. **Matth. j.** **Aug⁹** dicit i libro de trinitate. **Testimonia** q̄dam v̄tūrnū p̄nūciauerūt. q̄dā venisse testatē sūt creaturę cū p̄ quem factę sūt. factū q̄ p̄ creatorē p̄ quē facta ē oīs creatura. oēm creaturā testē h̄c op̄tebat. **Et** h̄z abis dno eliciat⁹. **Unū** qz christū v̄tūrnū multi p̄nūciauerūt. **Secūdū** qz ipsū venisse oēs creaturę testate sūt. **Circa** p̄mū notādū qz ipsū multi p̄nūciauerunt sicut fuerunt. p̄bet q̄ cū p̄dixerūt. et patriarche q̄ ipsū in mundū p̄ generationē adduxerūt. q̄rū genealogie hodie recitantur. **Et** ideo illa genealogia d̄z esse nob̄ valde speciosa ad innendū. qz ex ea p̄cessit ille de q̄ d̄z: **Speciosus** forma. **Dulcis** ad audiendū. qz ex ea p̄cessit ille. qui scdm̄ **Bern. et** in ore mel. in aure melos. i corde iubil⁹. **Debet** esse delectabilis ad adorandū. qz ex ea p̄cessit ille. de q̄ d̄z **Ecc. xij.** **Sicut** cynamomū et ballamū aromaticans. **Debet** esse lapida ad p̄gustandū. qz ex ea p̄cessit ille. de quo d̄z **ibidē.** **Qui** edunt me ad huc esurient. **Debet** esse suavis ad amplexandū. qz ex ea p̄cessit ille. de q̄ d̄z **ps.** **Quoniaz** tu dñe suavis et mitis. **Circa** scdm̄ notādū qz oēs creaturę christi natiuitatē testate sūt. **Primo** creatura celestis q̄ ostēdit ei⁹ eternitatem. **Un̄** die **Lris.** q̄ tūc circa solem circulus aure⁹ apparuit. i circulo autē eternitas designat. **Manifestauit** suā p̄tates sic p̄z i stella q̄ magi apparuit quę puero obsequiū p̄stitit et quā puer d̄ nouo creauit. **Manifestauit** ei⁹ cū p̄re et sp̄s factō et gl̄tate. qz tūc tres soles i oriente apparuerūt q̄ ad vnū corp⁹ solare postmodū sūt reducti. **Manifestauit** suā cū patre puritatem. sicut p̄z i stella. quę i forma puellę

B. D. L. O. L. A. 6.

De die Natiui

Sermo. xxvi. De eodē sermo. v Impleti sunt

L dies marię vt pareret. et pepit filiū suū p̄mogenitum. Luc. ij. **T**ria ponit euangelista. **P**rimo temporis plenitudinem cuius dicit: Impleti sunt dies marię. Impleti sūt enī s̄m Aug. cclxxvi vnde dicit Aug. ibidē octauo kalēdas aprilis cōceptus credit iesus christus quo et passus. nat. autē octauo kalēdas ianuarij. Ab illo autem die vsq; ad istum cclxxvi. reperiuntur dies. qz igit t̄to tpe christus in eius vtero habitauit. fact. ē ei. vter. fons pietatis. speculū puritat. et vas sanctitatis. Fuit enī fons pietat. cū enī misericordia olim habitaret in celo. ps. Domie i celo misericordia tua. et postmodū icluserit se in quodā angulo. id ē iudęoz p̄lo. ps. Rot. in iudęa de. zc. tandē infundebat se vir ginis vtero. ps. Suscepim. deus misericordiā tuāz i medio tēpli tui. Hodie aut emanauit in toto mūdo. ps. Misericordia dñi plena ē terra. Hoc significatum ē romę in fonte cui. aqua in oleū cōuersa largiter emanauit. **S**ecdo fact. est ei. vter. speculū puritat. Spiritus sanct. enī purificauit ei. mentē. filius inhabitauit ei. vterem. pater sanctificauit ei. vterem. z mētem. ps. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. Si q̄s igit. habet maculā superbię. debet speculari se ad ei. humilitatem. si q̄s maculam imundicię ad ei. puritatem. z sic de alijs. **T**ertio factus est vas sanctitatis. **E**cd. xliij. In me omnis gratia vię et veritatis zc. In illo enī vase id ē i marię vtre de. posuit vnguentū q̄ habet viuificare mortuos. ideo dicit. In me omnis grā vię. Posuit colliria que habet illuminare cecos. ideo subdit. Et veritat. Posuit ballamū qd̄ habet p̄seruare mortuos. ideo subdit. In me ois spes vię. Posuit electuaria que habent cōfortare debiles z infirmos. ideo subdit. Et vtutis. **S**ecdo ponit euāgelista hinc p̄tus sc̄licitatē. cū dicit. Et

tatis dñi

pareret. **E**iūs aut p̄. habuit tres laudabiles p̄ditiones. **P**rima qz fuit multę puritatis z ex pte matris. z ex pte prolis. Mater enī peperit diuini splendoris radium. ideo facta est magis lucida. ps. Lux orta est iusto. scilz de Marię vtero. **P**eperit florē amēnū. scz illuz de quo dē. **L**ant. ij. Ego flos cāpi. ideo facta ē magis florida. **P**eperit t̄bus odoriferum. **E**cd. xliij. Quasi liban. non incisus vaporam habitationē meā. Et si vocat ibi liban. t̄bus. ideo facta est magis odorifera. Fuit etiā purissimus eius p̄tus z ex parte plis. In christo enī sūt diuinitat. aīa z caro. **D**iuinitas ē pura. **S**ap. vij. Candor ē enī lucis eterne zc. **A**īa pura. **S**ap. viij. Sortit. sum aīam bonā. **C**aro pura. **I**bidē. **G**eni ad corp. i incoinquinatū. **S**ecdo ei. part. fuit multę puritatis. qz nihil habuit de his q̄ ceterę parietes req̄runt. **N**ō enī habuit seruientū peritias. s̄ aīaliū p̄sentia scz bonis z aīni. nec p̄anoz copia. qz vilis p̄anis enī inuoluit. nec ciboz abundantia. s̄ multam penuriā. nec camere pulcritudine. s̄ stabuli seditate. nec lecti mollicie. sed femi rigiditate. nec ignis p̄sentiam. s̄ frigoris asperitatē. **T**ertio fuit multę nouitatis. Fuit enī nou. qz fuit sine dolore. **E**sa. lxxvi. Anteq̄ p̄turerit peperit zc. Fuit nou. qz fuit sine peccati p̄tione. **E**cd. vij. **A**īz de mille vnū reperi. scz sine peccato scz christū. Fuit nou. qz fuit sine corruptione. ideo christ. vocat se vermē dicens. Ego aut sū vermī z nō homo zc. **V**ermis enī generat. de terre humore a sole. Et sic h̄z patrē i celis z matrem i terris. Sic z christ. fuit nou. qz de femina sine viro. **F**ecerat. de homines s̄m **A**nshelmū sine viro z femina. sicut **A**daz. de viro sine femina. sicut **E**uaz. **D**e viro et femina. sicut nos. de femina sine viro. sicut hodie. Fuit nou. qz s̄m **B**ern. i christo nouū z antiquū et eternū p̄uenerunt nat. a sup̄ma ac media z infima p̄iunctę fuerūt. **T**ertio ponit euangelista m̄is veritatē. cuius dicit. **P**eperit filiū suū zc.

De die Natiui

tatis dñi

Veritati matri attestat. qz totaz corporis substantiā sibi ministravit. **S**al. liij. Factū ex muliere zc. **V**eritati m̄is etiā attestat qz ipsū i vtero nouē mēlibz z decimū attingens s̄m **D**am. portauit z fouit. **S**ap. vij. **D**ecē mēsiū tpe coagulat. sū in sanguine. **V**eritati m̄is attestat qz ipsū nutriti lacte h̄gineo. sp̄s factō purificato. z d̄ celo ministrato. **A**n cantat. **S**ola h̄go lactabat vberē de celo pleno. **V**eritati m̄is attestatur qz ipsa sibi materna compassione p̄doluit. Et qz naturalit. p̄ pl. gaudet de p̄speritate filij q̄ mater. et mater. pl. doleat de adūsitate q̄ p̄. in illud **P**rou. x. **F**ili. sapiēs letificat p̄iez zc. et beata **M**aria fuit christo loco p̄is z m̄is. ideo plus ceterj martyribus voluit de christi passione. Et plus gaudia ē de ei. resurrectione.

Sermo. xxvij. De eadē sermo. vi.

Ecce euāgeli

Eco vob gaudiū magnū qd̄ erit omni p̄lo. qz nat. ē vob h̄odie saluator zc. **L**itca natiuitatē saluatoris angel. tria ponit. **P**rimo qz sit magne iocunditatis. cū dicit. **E**cce euāgelico vob gaudiū. Fuit enī magnū q̄stū ad q̄druplices dimēsiōne. **Q**uā fuit altū. qz vsq; i celum ascēdit z angelos sic letificauit. qz celos reliquerūt. z ad pastores venietes suum eis gaudiū retulerunt. Fuit p̄fundū. qz infernū penetravit. z factos q̄ erāt i limbo letificauit. **E**sa. ix. **H**abitatibz i regione vmbiz mozt. lux orta ē eis. Fuit longū. qz iuit vsq; in orientē. z magos sic letificauit qz sua regna reliquerūt. z ad puerū cucurrerūt. Fuit etiam i occidentez vbi **A**ugustū letificauit. qz imagini visa t̄bura obtulit. **S**ap. viij. **A**ttingit a fine vsq; ad finē fortiter zc. Fuit latū. qz p̄fudit p̄teritos. **J**ob. viij. **A**braam pater vester exultauit zc. **P**resentes. **A**n dicit angel. **A**nnūcio vob gaudiū magnū qd̄ erit oī p̄lo. Et extendit ad futuros. **A**mbro. **H**ęc ē glia natalis dñi vt in futurū trāseat ad p̄destinatos z i p̄petuū

maneat ad venotos. **S**ecdo est multe dignitatis. qd̄ notat cū dicit. **N**at. ē vob id ē. d̄ vob. id ē. d̄ v̄ia. p̄genie qd̄ ad maximā dignitatē hoīs cedit ex eo qz maiorē cū deo q̄ angel. parētelam p̄traxit. **C**ū enī triplex sit cognatio. scz legalis q̄ ē p̄ adoptionē. sp̄ialis q̄ ē p̄ sacramenti regenerationē. z carnalis q̄ ē p̄ p̄pagationem. angeli tm̄ deo attinet cognatiōe legalis. qz eos p̄ suā grāz i filios adoptauit. homo autē deo attinet ex cognatione legalis. qz cum p̄ grām adoptauit. **E**ph. ij. **Q**ui p̄destinavit nos in adoptionē filiorū p̄ iesum christū. z sp̄iali qz p̄ baptismū nos regenerauit. **J**ob. ij. **D**edit eis p̄tatem filios dei fieri zc. Et carnali. qz de n̄ra p̄genie carnes assumpsit. **H**eb. ij. **Q**uisc̄ enī angelos apprehēdit. s̄ semen abraę apprehēdit. **T**ertio ē magne utilitatis qd̄ notat cū dicit. **S**aluator m̄idi. **H**omo qd̄ dē q̄nq; infirmitates patiebatur. scz tumorē sup̄bię. cecitatē ignorantię. insipiditatē i m̄te. vulnerationē culpe. z fetorē p̄suetudinis p̄uę. **S**z ab istz quibz infirmitatibz nos saluauit p̄ q̄nq; remedia q̄ adduxit. **P**ortauit enī carnem de q̄ fecit emplastrū sanguinē de q̄ fecit collirium. spiritus humanū de quo fecit mel dulcissimū. **A**īam que fuit vas vnguentariū. et diuinitatē q̄ fuit balsamum p̄ciosū. **P**rima igit infirmitas erat tumor sup̄bię. et iste p̄mo orz. est in celo. deinde i terrestri paradiso. **T**andē sparsus ē in vnūso mūdo. ideo christus de sua carne fecit emplastrū qd̄ istuz tumorē maturauit z fregit. **F**it autēz emplastrū de herbis z floribz abscis. p̄triq; et coctis. **C**aro christi fuit herba sicut et n̄ra. **E**sa. xl. **D**is caro s̄gnū. Fuit flos z b̄ p̄pter innocentia et puritatē. Fuit abscisus p̄ moztē. **E**sa. liij. **Q**ui abscisus ē de terra viuētū. **C**ōrrit. p̄ flagellationem. **I**bidē. **A**ttit. ē p̄pter scelera nostra. **E**t coctus p̄ p̄nāz nimia adustionem. ps. **O**ssa mea sicut cremiū aruerūt. **E**cce humilitatis exemplū. sup̄bię medicamentum. **S**ecūda infirmitas erat cecitas

De die Natiui

ignorātiā: ideo chriſt⁹ de ſanguine ſuo fecit
colliriū quo cecū illuminauit. Apoc. iij.
Collirio inūge oculos tuos vt videas.
Iſtud autē colliriū factū ē de ſaliua ⁊ tra
id ē: veritate ⁊ hūanitate. vt habet Job.
ix. De melle ⁊ cera: i. de diuinitate melli
ſua ⁊ carne icorrupta. vt habet. j. Reg.
xiiij. de ionatha q̄ guſtauit fauū mellis ⁊
illuminati ſūt oculi ei⁹. Tertia infirmi
tas erat inſipiditas i mente q̄ ſpūalia ſi
bi deſpicbat. ideo chriſt⁹ de ſpiritu ſan
cto mel dulciſſimū fecit qd̄ inſipiditatez
hōis dulcorauit. Ecd. xiiij. Spirit⁹ me⁹
ſup mel dulcis. Et autē dulcedo nō ſen
tiebat q̄dm̄ in vaſe cor poris clauſa mo
rabatur. ſ q̄ inclinato capite tradidit
ſpiritu tūc ſua dulcedo repleuit celuz et
mundū. An cātar eccleſia. hodie p̄ totum
mūdū melliflūi facti ſunt celi. Pater ⁊ pa
ter ſic fact⁹ ē melliflū⁹. qz fuit recōciliat⁹
Angel⁹ ſic melliflū⁹. qz fuit pacific⁹ ho
mo q̄ erat i limbo ſic melliflū⁹. qz in imē
ſo gaudio fuit repletus. Quarta infir
mitas erat vuln⁹ culpe. Eſa. j. Vulnus
⁊ linoz ⁊ pla. tu. non ſunt circūligata zc.
Ideo chriſt⁹ de aīa ſua fecit vaſ vngue
tarium in q̄ p̄tinent oīa vnguenta oīuz
vulnez et infirmitatū. Dia enī vulnera
aīe cauſantur. aut ex infirmitate aut ex
ignorātiā. aut ex malicia. Sz dī Job. p.
Quidim⁹ gliaz ei⁹. id ē glorioſam miſeri
cordiā ei⁹ plenū gr̄e ⁊ veritatē. Quā glori
oſa miſericordiā ei⁹ ſanat vuln⁹ cauſatū
ex malicia. gr̄a ei⁹ ſanat vuln⁹ cauſatū ex
infirmitate hūana. veritas ei⁹ ſanat vul
nus cauſatū ex ignorātiā. Quinta in
firmitas erat fetoz cōſuetudinis praue
ideo chriſt⁹ attulit diuinitatē tanq̄ bal
ſamū p̄cioſum. cui⁹ odorē ſenſit. Laſar⁹
q̄ triduan⁹ ⁊ fetidus ⁊ reuixit. Et autēz
p̄ma dies mala delectatio. ſcda malus
cōſenſus. tertia malū op⁹. quarta mala
cōſuetudo. Et tunc homo efficitur feti
dus coram deo et mundo. Qui ergo ad
odorē iſtius balſami non reſurgit ma
gis eſt inſenſibilis q̄ mortuus fetidus ⁊
imundus.

tatis dñi

Sermo xxxviiij. De eadē ſer. viij.
Paruit be
nignitas et hūanitas ſaluato
ris dei n̄rī zc. Titū. iij. Circa natiuita
tem chriſti apls apparuiſſe teſtat. Pri
mo benignitas dei. cuz dicit. Apparuit
benignitas. que qd̄ apparuit i benigna
erga nos dilectione. Cū enī amor tripli
citer cōprobet. ſc3 dono. paſſione. ⁊ ope
Pater amorē ſuū nob oſtēdit dono. qn̄
nob filiū ſuū dedit. Joh. iij. Sic deus di
lexit mūdū vt filiū ſuū vnigenitū daret.
Fili⁹ oſtēdit paſſione. Roma. v. Cum
adhuc peccatores eſſem⁹ chriſt⁹ p nobis
mortu⁹ ē. Spūſſanct⁹ oſtēdit ope. quia
dona ſua nob tribuit. et incarnationem
chriſti operat⁹ fuit. Scdo apparuit hu
manitas dei. ⁊ hī noſtre carnis aſſūpti
one qn̄ dī: ⁊ humanitas de qua benigna
humanitate aſſūpta dixit angel⁹ paſſo
ribz: qz inueniet⁹ infantē panis inuolutū
⁊ poſitū in p̄ſepio. Ecce ſigna ſue huma
nitatis. ſc3 humilitas ei⁹. ideo ſub
dit: Panis inuolutū. Paupertas ei⁹. ideo ſub
dit: Poſitū in p̄ſepio. Solēt reges co
ram ſe deſerre vexilla. ſic chriſt⁹ in hunc
mundū veniens ſignū ⁊ vexillū ſuū aī ſe
portauit in q̄ picta eſt hūilitas. paupertas
⁊ aſperitas. Illi q̄ habēt humilitatem
ſūt de familia chriſti. Phil. ij. Hoc ſen
tite i vob qd̄ in chriſto ieſu zc. Iſti autē
q̄ habēt ſupbiam ſūt de familia diaboli.
Job. xij. Ipſe ē rex ſup oēs filios ſupbię
Illi q̄ habēt paupertatē de familia chriſti
ſunt. Matth. xx. Vade et vnde oīa que
habes ⁊ da pauperibus zc. Illi autē q̄ ſe
quuntur auariciā ſunt de familia diaboli
An auaricia vocat⁹ idoloꝝ ſeruitus. vt
habet Eph. v. Illi q̄ habent carnis aſpe
ritatē ſunt de familia chriſti. vt habetur
Gal. v. Qui autē ſunt chriſti. carnē ſuam
crucifixerunt zc. Illi autē q̄ ſectant luxu
riā. ſunt de familia diaboli. Job. vi. In
eos q̄ libidini vacāt h3 p̄ratem demon.
Tertio apparuit pietas dei. qd̄ notat

De die Natiui

tatis dñi

cū dī: Sed ſm̄ miſericordiā ſuā ſaluos
nos fecit. Et ſ pietas attēdit in n̄re ſalu
tis operatiōe. Homo autē infirm⁹ ſan⁹
nō efficit. niſi p̄traria remedia ſibi tenē.
Infirmat⁹ fuerat homo p ſupbiam. per
quā ſm̄ Dam. erexit ſe p̄tra deū. id ē. cō
tra ipſi⁹ p̄ceptū vſqz ad deuz. id ē. vſqz
ad diuinitatē appetitū. et ſupra deū. id ē
ſup volūtatē ſue beneplacitū. Ideo chri
ſtus vt hōiez ab iſta infirmitate ſanū fa
ceret humiliavit ſe. p̄ter hōies. id ē. p̄
ipſoz ſaluatiōē vſqz ad homies. id eſt
vſqz ad humanā nature ſuſceptionem.
⁊ infra hōies. p̄ter paſſionis nimia ab
iectionē ita vt dicat. Ego ſum vermis ⁊
non homo. Quarto apparuit liberali
tas dei qd̄ notat cuz dicit. Et iuſtifica
ta gratia ipſi⁹ h̄redes ſimus zc. Eius
autē liberalitas in ſp̄ apparet q̄ accepit a
nobis vilia ⁊ dedit nob p̄cioſa. Naz ſic
dicit Aug⁹ ſup Heb. ij. Liberaret eos q̄
timore mori zc. Anōb accepit tres mer
ces n̄ras. ſc3 naſci. laborare. et mori. Et
dedit nobis tres ſuas. ſc3 renāſci. reſur
gere. ⁊ in eternū regnare. De p̄ma mer
ce quā accepit a nob. dicit Eſa. ix. Par
uulus naſt eſt nob. de ſcda. ps. Paup
ſū ego ⁊ i laboribz a iuuetate mea. de ter
tia Phil. ij. Fact⁹ eſt p nobis obediens
vſqz ad mortē. De p̄ma merce quā nob
dedit dicit Job. j. Dedit eis poteſtatem
filios dei fieri. de ſcda Job. vi. Ego re
ſuſcitabo eum in nouiſſimo die. de ter
tia Lud. ij. Complacuit patri veſtro da
re vobis regnū zc.

Sermo xxxix. De eadē ſer. viij.

Verbu caro fa

ctū ē et habitauit i nob. Job. j.
Et eo q̄ verbu factū eſt caro ſex cauſari
vident. Primo i patre magna chari
tas q̄ tāta fuit q̄ noſtram ſozoz. ſc3 hu
manam naturā filio ſuo in ſp̄ſam acce
pit. Et ſic nob ſcū parētēla p̄traxit. Pa
rētēla autē p̄trabit aliqñ dando tantum
Aliqñ accipiēdo tm̄. Aliqñ dando ⁊ ac
cipiēdo. De cū angelis parētēla con

traxit tantū dando. qz imaginē ſuaz eis
dedit. ſ non accipiēdo. qz naturam eoꝝ
non aſſumpſit. Heb. ij. Quiſqz angelos
apprehēdit ſed ſemen abraę zc. Cuz hōie
autē p̄traxit accipiēdo ⁊ dando. Dando
qz ſuam imaginē ei dedit. Accipiēdo. qz
humanā naturāz aſſumpſit. De hac tñ
inſinita charitate dī. Hier. xxxi. In cha
ritate p̄petua dilexi te. Scdo in patre
oſtēditur magna liberalitas. vñ Roma.
viij. Proprio filio ſuo nō pepercit. ſ p
nobis oibz tradidit illū quō etiam non
cum illo nob oīa donauit. Voluit deus
oſtendere ſe liberalem. ideo dedit terre
na ad vſum noſtrū. voluit deus ſe oſten
tere liberaliorē. ideo dedit nob celeſtia i
miniſterium. voluit ſe oſtendere liberali
ſimū. ideo dedit ſe in fratē noſtrū. Vo
luit oſtendere ſe ſuperliberaliſimū. ideo
pmiſit ſe daturū in p̄miuz noſtrū. Per
p̄mium autē non pbatur ſcōm. Nō enī
ſequit. ſi dedit nob terrena ad vſum q̄
dabit nob celeſtia i miniſterium. Nec
per ſcōm. pbatur tertū. Nō enī ſequit.
ſi dedit nob celeſtia in miniſterium q̄
dabit nob ſeipſum in fratēz noſtrū. nec
p̄ tertū. pbatur quartū. Nō enī ſequit.
ſi dedit nob ſeipſum intelligibilez q̄ da
bit nob ſeipſum viſibile. Si dabit ſe
ipſū in p̄mium q̄ nobis dabit ſeipſum i
p̄cium et fratē noſtruz. Sed p̄ tertium
omnia pbantur. Bene enī ſequitur. Si
dedit nob ſeipſum in fratē noſtrū q̄
dabit nob et terrena i dominū ⁊ celeſtia
in miniſterū. Et tandem ſeipſum i p̄miū
Et tali pbatione vritur apls. cuz dicit.
Proprio filio ſuo non pepercit zc. Ter
tio in filio oſtēdit magna humilitas.
de qua dicit Phil. ij. Hoc ſentite in vo
bis qd̄ in chriſto ieſu q̄ cuz in forma dei
eſſet. Et tangit apls duplicem humilia
tionem i chriſto. Anam vſqz ad huma
nam naturāz. cum dicit. Formam ſerui
accipiens. Aliam vſqz ad p̄gnāz nature
cū dicit. Factus ē obediens vſqz ad mor
tem. Et ſic chriſt⁹ tantū ſe humiliavit et
deſcendit q̄tum deſcendere potuit. Na

De die Natiuitatis

infra naturā diuinā ē natura angelica. Infra angelicā ē natura humana. Infra naturā humanā ē pena. Infra penā ē culpa. Infra autē culpā nihil ē q̄ nihil vilius culpa. **C**hris̄t̄ autē assumēdo naturā passibilem descendit infra seipsum. **P**bil. ij. **E**tinavit seipsum formā serui accipiens. Descendit infra naturā angelicā p̄s. Minuisti eū paulomin⁹ ab angelis. Descendit infra naturā humanā. Unde ipse ait in p̄s. **E**go autē sum vermis et nō homo. Descendit vsq̄ ad penā. **E**sa. liij. **I**pse autē vulnerat⁹ ē p̄t̄ iniquitates nostras. **A**sq̄ ad culpā autē descendere non potuit. cū de⁹ eet et peccatū i ipsū cadere nō posset. **P**eccatū etiā nihil ē ideo infra peccatū nihil ē. **H**umiliādo s̄ se christus vsq̄ ad penā nat⁹ se humiliāuit q̄tū p̄fundi⁹ potuit. **Q**uarto in nob̄ causat magnā puritatem. **E**x q̄ enī christ⁹ naturā nr̄am assumpsit. multa puritate vigere debem⁹. alias facerem⁹ iniuriā patri nostro q̄ ipsam naturā filio suo copulauit. **7** fratri nr̄o. id ē christo. q̄ ipsū i unitatē p̄sonę sibi assūpsit. **7** nr̄i et lozori nr̄i. id ē beatę x̄gini q̄ ē mater nr̄a i q̄tū fratrē nostrū genuit. **E**t ē lozori nr̄a in q̄tū de p̄genie nr̄a descendit. **I**niuriā enī faceremus toti cognationi nr̄e. id ē curie celestī. q̄ sibi iniurias reputaret q̄n aliq̄s naturā suā macularēt. **Q**uinto causat i iudicio magna securitas. **U**alde cū in iudicio securi esse poterim⁹. q̄n fratrē nostrū iudicē vniūsoz esse viderim⁹. **J**ob. vi. **P**otestātē dedit ei iudiciū facere. q̄ fili⁹ hoīs ē. **D**emonēs tunc cū timebunt tāq̄ iudicē suū. **J**ob. xij. **P**riniceps huius mundi iā iudicat⁹ ē. **A**ngeli tāq̄ dñm suum. **J**ob. xli. **T**imebunt angeli **7** territi purgabunt. **H**oies x̄o de ipsis p̄fident et ipsū amabunt tāq̄ fratrē suū. **U**nī christ⁹ tunc dicere eis poterit illud **H**ester. xv. **E**go sū frater tu⁹ noli timere. **E**t sic demonēs enī tūc timebunt. vt iudicē punietem. **A**ngeli ipsū honorabunt vt dñm p̄fidentē. **B**ern. **P**uto q̄ iā me christ⁹ spernere non poterit. os ex ossib⁹ meis **7** caro

tatis dñi

de carne mea. **F**alsi tñ christiani valde timere potuerūt. q̄ a fratre suo nō redimēt q̄tūcūq̄ p̄ces effuderint. **p̄s.** **F**rater nō redimet. redimet hō. nec redimūt q̄tūcūq̄ sanguines christi. p̄ se allegare. ideo subdit. **N**ā dabit deo placationē suā **7** p̄cū redemptionis aīę suę. **S**exto causabit in regno magna s̄licitas. q̄ tūc hō beatificabit i corpore p̄ visionē hūanitatis. **7** i aīa p̄ p̄tēplationē diuinitatis **J**ob. x. **I**ngrediet⁹ **7** egrediet⁹ **7** pascua inueniet. **N**ā ingrediet⁹ ad p̄tēplanduz deitātē **7** ibi inueniet pascua mirę suauitatis. **7** egrediet⁹ ad p̄siderādū hūanitātē. **7** ibi inueniet pascua mirę iocūditatis.

Sermo. xxx. De eadē sermo. ix.

Veniens euangelicam pacē. **E**p̄. ij. **A**nte aduentū filij dei in carnē. multe q̄tūones **7** discordię erāt q̄s ipse oēs dissoluit **7** pacificauit. **P**rima q̄stio erat in sancta trinitate si homo deberet redimī cū angel⁹ nō redimebat. **E**t diffinitum fuit q̄ sic p̄pter q̄nq̄ ratiōes. **P**rima est quoniam angel⁹ peccauerat ex se nullo suggerēte. hō x̄o alio suggerente **7** decipiente. **S**ec̄da quia angel⁹ erat sp̄s. **7** ideo debebat esse forq̄ **7** prompt⁹. homo vero habebat carnē. q̄ semp̄ ē ad bonum infirma. iuxta illud **M**art̄. xvi. **S**p̄s q̄dem prompt⁹ ē. **T**ertia q̄ angelica natura nō tota ceciderat. humana vero tota cecidit. q̄ in radice peccauit. **7** in oēs ueniēs erat q̄ tam nobilis creatura tota periret. **Q**uarta q̄ **A**dā peccauit ex quadā infirmitate humana. **7** ideo peccauit in patrē. **E**na ex quadā ignorantia sc̄minea. **7** ideo peccauit i filij angelus autē peccauit ex certa malicia. **7** ideo peccauit i spiritū sanctū. **Q**ui autē peccat i patrē **7** filium remittit ei. **Q**ui x̄o peccat in spiritū sanctū nō remittit ei. nec in hoc seculo nec i futuro. **Q**uinta quia casus angeli est mors angeli. **E**t ideo q̄n angel⁹ cecidit extra statum merēdi erat. homo vero quādo peccauit extra statum

De die Natiuitatis

tatis dñi

merendi nō exiuit. **E**t ideo ad misericordiam consequendā disponere se potuit. **S**ec̄da q̄stio erat in sancta trinitate quis ad istam redemptionē iturus erat vtz sc̄z pater vel filij vel sp̄s sanctus. **E**t diffinitū est q̄ filius. **S**iquidez patri attribuit⁹ dei potētia. filio sapiētia. spiritū sancto bonitas. **L**ucifer autē appetijt dei potētias. **7** ideo iniuriā fecit patri. homo appetijt dei sapiētia. **B**ern. ij. **E**ritis sicur dñi scientes bonū **7** malū. **7** ideo iniuriā fecit filio. **A**ntichristus vsurpabit sibi bonitātē sp̄s sancti simulatā religionem ostēdendo **7** simulatā miracula. **7** ideo iniuriā faciet spiritū sancto. **A**d illū autē spectat dare indulgentiam q̄ recipit iniuriā. **S**i igit⁹ diabolus fuisset redimendus erat ei⁹ redemptio ad filij p̄tinebat. **T**ertia q̄stio ad huc i sancta trinitate erat. p̄ quem modū homo redimēdus erat. **E**t diffinitū est q̄ non per potētiam. sed per sanctificationē cōdignam. **H**omo quidem peccauerat per supbiā inobediētia. **7** delectationem p̄uāam. **I**deo christus satisfacere voluit per humilitatē veram. obediētia. p̄mptitudinem. **7** p̄gnaruz afflictionem. **A**d **P**bil. ij. **H**umiliāuit semetipsum. ecce humilitas vera. factus obediens. ecce obediētia p̄rompta. vsq̄ ad mortem. ecce afflictio magna. **Q**uarta q̄stio erat iter deum **7** hominē. **D**eus enī conquebatur de homine q̄ ipsū offenderat. homo vero conquebatur de deo q̄ creaturam suam reliq̄rat. **I**stā q̄stionē christus soluit qui mediator se fecit. **M**ediator autē debet habere cōmunitatē **7** auctoritatem et strēnitatem. **U**nī humanū genus cōquebatur se nō habere mediator qui haberet cōmunitatē dicens **J**ob. ix. **N**eq̄ enī viro q̄ sillis mibi ē respondebo. nec auctoritatē q̄ sc̄z partes vtrāsq̄ possit arguere. **I**deo subdit. **N**on est qui possit vtrūq̄ arguere. **N**ec strēnitatē. quę sc̄z partes possit diuidere et separe

ideo subdit. **E**t ponere m̄nū i ambob⁹. **C**hris̄t̄ ergo fuit verus mediator. quia habuit veram cōmunitatē cum deo in q̄tūz deus. **7** cū hominē in q̄tūz homo. **A**d **S**al. ij. **M**ediator vnus non est. sc̄z naturę. sed duplīs. sc̄z humane **7** diuine. **H**abuit auctoritatem in arguendo. **E**sa. ix. **A**rguet in equitate. p̄ mansuetis terrę. **E**sa. j. **A**rguite me dicit dominus. **H**abuit strēnitatē in diuidendo. **N**ā cū inter deum **7** hominē esset discordia christus medium se posuit **7** pacificauit. **C**ol. j. **P**acificans per sanguinē suum siue qui in celis siue qui i terris sūt. **C**ōtingit autē sepe vt mediator ab vtrāq̄ parte vulneretur. sic christus vulnerat⁹ erat a patre. **E**sa. liij. **P**ropter scel⁹ populi mei percussit eum. **E**t ab hoīe. **Z**ach. xij. **H**is plagatus sum in domo eorum qui diligebant me. **Q**uinta q̄stio erat inter hominē **7** diabolū. **D**iabolus enim p̄tra hominē quattuor allegabat. **P**rimo instrumentū auctenticum. **B**ern. ij. **Q**uacūq̄ hora comederis ex eo morte morieris. repulsus ē a nostro aduocato quia ipsū instrumentū falsificauit. dicens. **N**equa q̄s moriemini. **S**ecundo allegabat p̄scriptionem. quia per multa milia annoz ipsum possederat. **S**z repulsus est p̄pter interruptionem. tum quia ratio sepe cōtradixit. tum quia de⁹ p̄p̄betas suos sepe destinauit. **T**ertio allegabat emptionē. quia hominē p̄ comestione pomi se emisse dicebat. sed repulsus ē. quia hominē decepat vltra dimidiū iustitij precij. **E**sa. liij. **S**tratis venundati estis **7** sine argēto redimemini. **Q**uarto allegabat peccati p̄rietatem. quę ē deoz sum trahere cū sit ponderosum. **S**z repulsus ē. quia pena christi omnibus peccat⁹ plus ponderauit. **J**ob. vi. **Q**uasi arena maris hęc grauior appareret. **S**exta q̄stio erat iter virum et mulierem. vir enī dicebat q̄ mulier suę p̄ditionis causa extiterat. mulier vero dicebat q̄ non debebat sibi consentire. sed eam corrigere. **S**ed christus sciēs vtrōsq̄ causā fuisse

De sancto

suę perditionis. utrosq; fecit participes suę redemptionis. Suscepit enī carnē de femina nō de viro. ne ipsa se exclusaz putaret. sed naturaz suscepit in forma viri non femine. ne vir ab ipsa se redemptione crederet esse alienū. Sed suscepit de humano genere corpus et non angelico vel deifico. qz aliter ad humanū genus redemptionis non ptinet. **Septima** q̄stio erat int̄ diuites et paupes. Diuites enī paupes respiciebāt. **Ecd̄. xij.** Execratio diuitū paup̄. Paupes x̄o regnū celoꝝ snū esse dicebāt. **Mat. v.** Beati paupes spiritu. qm̄ ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. Sed ista q̄stionem christus dissoluit. q̄ diues et paup̄ esse voluit. **ps.** Diues et pauper simul i vñ. Fuit enī diues in q̄stuz de. **ad Roma. x.** Idem dñs oīuz diues i oēs qui iuocāt eū. Sed paup̄ in q̄stū homo. **ps.** Persecut̄ e hoīez in op̄e et medicus. Christus ergo voluit esse diues et paup̄. vt ostēderet q̄ vtriq; possit puenire ad regnū. Sed tñ magis vsus paupertate q̄ diuitijs. vt ostēderet q̄ tutior via veniēdi ad regnū ē via paupertat̄. **Octa** na q̄stio erat inter mulieres. scz inter virgines. nuptas seu maritatas et viduas. Virgines enī dicebāt se tñ esse i statu salutis. **Sap. iij.** Felix sterilis et incoīnq̄nata habebit fructū i respectiōe animaz sanctarū. Nuptę dicebāt se implere dei p̄ceptum. quo dī. **Gen. j.** Crescite et multiplicamini. **z.** Viduę dicebāt q̄ cū multas tribulatiōes patiātur sunt i via qua itur ad regnū. iuxta illud **Act. xij.** Per multas tribulatiōes oportet nos intrare i regnū dei. Istam q̄stionē dissoluit beata virgo q̄ fuit in statu virginali. matrimoniali et viduali. qz ioseph eius sp̄sus ante christi passiōē credit̄ fuisse defunct̄. **Nona** q̄stio erat inter iustos et peccatores. naz iusti peccatores respiciebāt. et peccatores de dei misericordia desperabāt. Istaz q̄stionē christ̄ dissoluit. q̄ cū vtriq; cōuenit. Ipse enī fuit innocēs et iust̄. **Esa. xl v.** Dubes pluāt iustum. s̄ tñ accepit carnē peccatrici silem.

Stephano

ad Roma. viij. De filiū suū misit in similitudinez carnis peccati. In sua genealogia iustos cū peccatoꝝ hie voluit remedia peccati suscipit. qm̄ cū peccatoꝝ māducauit et cū eis p̄uersionē habuit vt sic iustos ad cōpassionē induceret. et peccatoꝝ ad sp̄. **Luc. v.** Nō enī veni vocare iustos. s̄ peccatoꝝ ad penitentiam.

Sermo. xxxi. De sancto Stephano. sermo primus.

Stephanus ple
nus gr̄a et fortitudine faciebat prodigia. et signa magna in populo. **Act. vi.** Describit blucas beati stephani passiōē. Circa quā passiōē notandū. q̄ mūltus psequitur sanctos. modo p̄ sp̄era vt alliciat. modo p̄ astutiaz vt recipiat. modo p̄ aduersa vt frāgat. s̄ nullo illorū modoꝝ beatus stephanus potuit superari. **Primū** naz. p̄sp̄era ipsū nō poterāt allicere. Fuit enī archidiaconus ordinatus. Fuit t̄paliū administrationibz p̄fectus. Fuit feminis p̄lat̄. et tñ in tanto honore seruauit hūilitatez. in tāta rerū administratione huauit paupertatē. In tanta feminarū multitudine huauit itegerrimā x̄ginitatē. Ideo dī fuisse plenus spiritu sancto fide. et boni testimonij in eo q̄ fuit plenus spiritu sancto dat̄ itelligi q̄ habuit verā hūilitatē. qz sicut dī. **Jac. iij.** Deus sup̄bis resistit. dat gr̄az hūilibz. in eo enī q̄ erat plenus fide. dat̄ itelligi q̄ habuit paupertatē. **Aug.** Qui verā fidē habent de deo nō cupiunt i his miserijs diuites fieri. in eo q̄ erat boni testimonij dat̄ itelligi q̄ habuit sincerissimam castitatem. **Aug.** In b̄ stephanus p̄lat̄ ē feminis testimonij habuisse dī sincerissimę castitatis. **Secundo** astucie maloꝝ ipsū nō poterāt decipere. Surrexerūt enī q̄dā d̄ synagoga disputantes cū stephano. s̄ tñ ipse eos superauit. Quia triplex adiutorijz eos habuit. scz adiutorijz dei seu spiritū dei. angelū dei et sapientiaz dei. Et sic fuit homo diuinus. homo angelicus. et homo

De sancto

oculatus. et ideo decipi nō potuit. tres enī sūt q̄ decipi nō possunt. scz deus. angelus. et homo oculatus. habuit q̄dē spiritū dei q̄ ei faciēdiā ministrabat. **Enī dī.** Nō poterāt resistere sapientię et spiritui q̄ loquebant̄. habuit angelū dei q̄ sibi diuinas illuminatiōes ifu debat. **Adeo** q̄dē fuit diuinis irradiatiōibz illustratus q̄ sicut angelo ē effect̄. **Act. vi.** Viderūt i faciē ei. tāq; angeli st̄atis int̄ illos. habuit sapientiam dei. p̄ quā tāq; homo oculatus eoz fallacias p̄uidebat. **Act. vi.** Considerate et vobis viros plenos sapientia et p̄uolū. s̄. Frustra iacit rete ante oculos p̄natoꝝ. **Tertio** aduēsa nō poterāt ipsū vincere. Habuit enī in suo martyrio quinq; adiutoria. p̄pter quę tāq; miles strenuus fortissime dimicauit. **Primo** habuit grande exemplū. vltutiles ante se videret regē fortiter dimicantes. **Enī** vidit iesum st̄atem a dextris dei. **Glosa** ibidē. Relapidandus homo dubitet in terra. deus homo crucifixus apparet in gl̄ia. **ad Heb. iij.** Recogite eū q̄ tale suscitauit a peccatoꝝ aduersus semetipsū p̄traditionē vt nō fatigemini animis vestris deficientes. **Secundo** habuit grande spectaculum q̄d notat̄ p̄ hoc q̄ vidit celos apertos. **Apertū** enī fuit celum vt rex et tota curia celestis viderent milite dimicantē. **Valde** aut̄ strenue miles dimicaret. qui a rege et tota ciuitate se spectari cognosceret. **j. ad Cor. iij.** Spectaculum facti sumus deo. angelis et hominibz. **Tertio** habuit corā se appositū magnū p̄miū. q̄d notat̄ cum dī. **Vidi** gloriā dei. **Greg.** Consideratio p̄mij minuit vim flagelli. **Ecd̄. xv.** Apposui tibi ignē et aquā. **Quarto** habuit grāde auxiliū q̄d notatur cū dicit̄. **Et iesum** stantem a dextris dei. **Glosa.** Quia stare pugnat̄ vel adiuuantis est. recte a dextris stare vidit quem iter persecutores adiutorem habuit. **Multum** miles securus esset qui iuxta se pugilem fortissimus haberet. **Ezo. xij.** Dominus pugnabit p̄ vob et vos tacebitis. **Quinto** habuit

Stephano

grande refugium. quod notatur in hoc q̄ celos apertos vidit. ad quod p̄tra hostes refugere potuit. **Multum** miles securus esset qui iuxta se castrū fortissimū haberet. ad quod quādoq; vellet refugere posset. **j. ad Cor. v.** Scim̄ enim q̄ si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur et edificatiōez ex deo habemus domum nō manufactam. s̄ eternam in celis. **z.**

Sermo. xxxij. De eo dem sermo secundus

Quomodo esset stephano

Stephanus plenus spiritu sancto intendens in celum vidit gloriā dei. **z.** vt dicit **Aug.** in libro soliloquior. **Ani** me quidez tribus opus est q̄ oculos habeat. quibus iam plene vti possit aspici. at et videat. **Ista** tria in x̄bis p̄missis de sancto stephano tāguntur. **Oculos** enī spirituales habuit. quia plenus spiritu sancto fuit. **Deinde** aspexit. cū dicitur. **Attendens** in celum. **Deinde** vidit. cū dicit. **Ecce** video celos apertos. **In** hoc igitur q̄ spiritus sancto plenus fuit. datur itelligi q̄ oculos spirituales habuit. sic dicitur **Apod. vij.** Agnus habebat septē oculos qui sunt septē spiritus dei missi in omnem terrā. **Habuit** igitur oculos agni. quia fuit plenus spiritu agni. **Sed** notandum q̄ est quadruplex plenitudo. **Prima** est effluentię quę fuit i christo **Job. j.** De plenitudine eius omnes acceperunt. **Secunda** est excellētę quę fuit in beata virgine. quę p̄ omnibus sanctis excellentius gratiam accepit. **Luc. j.** Ave gratia plena. **Tertia** est abundantię quę fuit in apostolis qui gr̄am i abundantia receperunt. **Act. ij.** Repleti sunt oēs. **Quarta** ē sufficientię quā habent omnes fideles. **Luc. j.** Zacharias pater ei repletus ē. **Ista** quadruplex plenitudo ostendi p̄t ad similitudinez aque. **Est** enī q̄daz plenitudo fluminis et ista est effluentię quę fuit in christo. **ps.**

De sancto

Flumen dei repletum ē aquis. Quaedam est fontis et hęc est excellentię quę fuit in virgine quę ad instar fontis semp fluit. **Lang. iij.** Fons hortoz. **Quedam** ē riuiuli recurrentis et ista ē abundantię quę fuit in apostolis. **Ant** postq̄ ppheta dixit: Flumen dei repletum ē aquis. statim subiungit: Riuos eius inebrians. **Quedam** est vasis et ista est sufficientię quę est plenitudo mensurata. **Regi. iij.** Pote mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua nō pauca. **Itaz** quadruplicem plenitudinē stephanus habuisse videt. scz effluentię in cōtinua doctrinę emanatione excellentię ī signoz et pdi-giorum operatione. Abundantię in tam benigna inimicōn dilictione sufficientię in opatione strenua. fide recta et dilectione sincera. **Act. vi.** Elegerūt stephanū virum id est virilem. ecce operatio strenua. plenū fide. ecce fides recta. et spiritū sancto. ecce dilectio sincera. **Secō** necessarium ē animę vt aspicat qd notat cum dicit: intēdens in celum. **Homoli-** bēter ad q̄tuoz psuenit respicere. scz ad thesaurū suū. ad amicū suū. et ad auxiliū suū. et ad palatū suū. **Et** qz stephanū ī celo ista quattuor videbat. ideo libenter in celum respiciebat. **Primo** nāqz ibi videbat thesaurū suū. qd notat cū dicit: Vidit dei gliaz. **Matth. vi.** Ubi est thesaurus tu? ibi et cor tuū. **Iste** est thesaurus d quo dicit. **1. Cor. iij.** Si quis supēdificat super fundamentū hoc. **Con**ficatur enī iste thesaur? meritoz sanctorū ex auro fulgido cōsciētię. ex argēto sonoz et fame et lapide p̄ciosa operationis bonę. **Secō** ibi videbat amicū suū. qd notat cū dicit: Et iesum stantem a dextris dei. **Iste** ē ille amicus de quo dicit **Prover. xvi.** Omni tēpore diligit qui amicus ē. **Dilexit** enī stephanū ī vita. qz omni gratia enī impleuit. ī morte. qz ad ipsum adiunādnz paratus stetit. et post mortē. qz ipsum coronauit. **Tertio** videbat auxiliū suū. qd notat cū dicit: Et filiū hoīs stātē a dextris dei. **q.**

Stephano

Para. x. Cū ignoram? qd agere debemus. hoc solum habem? residui vt oculos dirigamus ad te. **Slo.** sup illud. ps. Firmato sup te oculos meos. **Non** auferā oculos meos a te quia tu semper leuas oculos tuos ad me. **Quarto** videbat ibi pallaciū suū. qd notatur cū dicit: vidit celos aptos. de quo pallacio dicit ppheta: **Qm̄** dilecta tabernacula tua domine virtutū. Sicut enī peregrini terrā suā a lōge aspiciūt. et quodāmodo salutant. sic et nos patriam celestem aspicere debemus p fidez et salutare per deuotiōez. **Diēre. li.** Recordamini. pcul dei et hierusalē ascendat super corda vestra. **Tertio** necessarium ē animę qz videat qd notatur cū dicit: Vidit celos aptos. **Vidit** enī aut oculo corpali. aut mētali. **Si** corpali. tunc tria mirabilia secuta sūt. **Unū** ex eo qz vidit celos apertos. cum fm naturam impossibile sit celū aperiri. diuidi vel secari. **Secō** ex eo qz vidit iesum. ī gloria patris. cū fm naturam impossibile sit q corpus glorificatum ab oculo mortali ī sua gloria possit videri. **Tertū** ē quia cum corpus saluatoris nostri sit in celo empirio videndo ipsum vidit vltra aerē. siderū cristallinū vsqz ad empirēū celū. **Impossibile** ē aut fm naturā vt ocul? corpalis in tāta distātia possit videre. **Recō** ista incredibilia videat. cū ī scriptura similia legat. **Sol** enī p spacū vni? diei imobilis stetit. vt habet **Josue. x.** decēz lineis retro uersus fuit vt habet **Esa. xxxvii.** In passione christi obscurat? fuit. cū luna tunc rēt ī pfecta distātia a sole. **Si** autē vidit oculo mētali. qd coiter credit tūc dicens. **Unū** ē qz vidit ex eo qz habuit oculū mētis purificatū. qz fuit plen? fide qz bz purificare. **Act. xv.** Fide purificās corda eoz. **Illuminatū** qz fuit plenus sapientia. **Re**uela oculos meos. **Sanctificatuz** qz fuit plen? grā. **Matth. v.** Beati mundo corde. qm̄ ipsi deum videbunt. **Irre**uerberatum. quia fuit plen? fortitudie. **Unū** dicit de aquila **Job. xxxvii.** Oculi ei?

De sancto

de lōge pspiciet. **Deificatus** quia fuit plen? spiritū sancto. **Alias** enī vidē non potuisset. nisi vitalē deificā habuisset. **Sermo. xxxiiij. de eodē fmo. iij.**
Elegerūt Stephanū virū plenū fide et spiritū sancto. **Act. vi.** **Beat** stephan? multas et magnas p̄rogatiuas habuit. p̄ q̄s ab aplis elect? fuit. **Prima** qz multę dignitatis fuit. qz dignitas apparet ex eo qz iter aplos por. qdāmodo ē effectus **Aug?** Licet stephan? ab aplis diacon? ordinat? sit. iplos tñ trūpbali morte p̄cessit. et q inferior erat ordie. p̄m? fact? ē passione. et qz discipul? ē gdu. magister cepit esse martyrio. ab aplis ē ordinat?. **Secō** por ē coronat?. **In** septē diaconos fuit p̄mus. **Aug?** **In** diaconos stephanus noiat? ē p̄m? sic p̄mus int? aplos noiat? ē petr?. **In** martyres ē signifer et p̄miceri. **Aug?** **Ad**huc laic? diaconū meruit electione. et martyriū lenita obtinuit p̄cipatū. **In** p̄fellores fuit p̄cipu?. **Lō**selus ē enī verā ī christo hūanitatē. cū dixit: filiū hoīs. eiusdē cū p̄e p̄q̄litate. cum ait: Stātē a dextris virtutū. **In** x̄gines mētē et cor p̄p̄uit incorrupt?. **Cū** signū ē sincerissima castitas. qz et fēminis fuit p̄lar?. et ī vultu angelico demōstrat? **Secō** ē qz filius angelo elect? fuit. et ap paruit. et h̄ p̄p̄ angelicā puritatē quam habuit. p̄p̄ angelicā charitatē qz p̄secutores efficit. **Tertio** ē qz celoz secreta penetravit. **Vidit** iobes baptista celoz aptū. **Vidit** paul? dei gliaz rap? ī paradisu. **Vidit** petr? et qdā alij discipuli christū trāfiguratū. **Stephan?** aut? et celū aptū vidit et gliaz dei p̄spexit et iesū glorificatū int? fuit. **Quarta** ē qz p inimicis suis orauit. **Orauit** autē cū genu flexione. cū clamore et cū allegatiōe. dices. put ad dit ecclia: **Quia** nesciūt qd faciūt. **Pro** se aut? orādo nec genua flexit. nec clamauit. nec allegauit. **Beda.** **Pro** se stans orauit. p inimicis genua flexit. qz maior

Stephano

iniquitas mai? supplicādi remediū flagitabat. **Quita** ē qz ei passio passioni christi multo similis fuit. **Istū** assignat gio. sa. dices: Sic christ? sic ille fallis i tembo accusat. **Christ?** et portaz patit. **Stephanus** et portā lapidat. **Christ?** ait tāqz fili? p̄: **In** manus comendo spiritum meū. **Stephan?** tāqz seru? dixit: **Dne** iesu. christe accipe spiritū meū. **Et** christ? ait: **P̄** ignosce illi p̄ctm. **Stephan?** autem: **Dne** ne statuas illis h̄ p̄ctm. **Serra** est qz paulū p̄tit. vt dicit **Aug?** **Si** stephanus nō sic orasset. hodie paulū ecclia nō haberet. **De** iesu duobz discipulis sic ait idē: **In** iesu duobz discipulis geminum nob mōstrat saluū iudiciū. vt si q̄s bon? ē imitem? p̄seuerantiā charitatē ī stephano. qz aut mal? ē seq̄t? exēplā p̄sionis in paulo. nec bonū hōicē p̄suptio iusticie faciat negligentē. nec malū iniquitatē p̄sideratio faciat desperatē. **Sz** ille bonū fortiter teneat. et ille malū celeriter deserat. **Septima** qz q̄tuor coronas habuit ideo merito corona interpretat. **Habuit** enī coronā roseā. inq̄tum fuit sanguine purpuratus. **Apod. vij.** **Lauerūt** stolas suas et dealbauerūt eas ī sanguine agni **Eccl. iij.** **Esto** fidelis vsqz ad mortē. et dabo tibi coronā vitę. **Habuit** coronā aureā. inq̄tum fuit x̄go incorrupt?. **Eccl. xlv.** **Corona** aurea sup mitrā eius. **Sic** enī an? ē incorruptum. sic et ipsa x̄ginitas. **Sap. vij.** **Qz** pulcra ē casta gnatio cū claritate. et subdit: **Im**mortal? ē enī memoria illi?. **Habuit** coronā stellatā. inq̄tum fuit p̄dicator lucid?. **Dan. xij.** **Qui** ad iusticiā erudiūt multos q̄li stelle fulgebūt īperpetuas p̄nitates. **Habuit** coronā gematā inq̄tum fuit vir p̄fect?. **ps.** **Posuisti** ī capite ei? coronā de lapide p̄cioso. **Lapis** p̄ciosus h̄z claritatē. x̄tuositatē. et soliditatē. **Et** significat visionē dei. qz factos facit claros ī apta dei visionē. x̄tuosos ī x̄tuosa dei dilectione. solidos atqz securos ī vtroqz. **Octaua** qz multa miracula fecit. q̄rū quēdā attestat suę potentię. **Offēdit** enī se h̄z posse sup

De sancto

creaturas superiores qz celū suis meriti apernit. Super creaturas inferiores sicut super quattuor elemēta nā in sui inuentione 7 translatione terra cōtremuit. pluniam destinauit. tempestates maris cecidit. Ignē quem demones excitauerāt in eos reuertit. Quēdam suę misericordię attestant. Quosdam enī sanauit in corpore. Nā sicut dicit Aug⁹ in libro de ciuitate dei. septem mortuos suscitauit. fratrē et sororem a cōcussione membrorum sanauit. septuaginta infirmos a diuersis infirmitatibz in sui inuentione liberauit. Quosdam sanauit in anima. sicut paulum q̄ patiebat duplicē infirmitatem in anima. scz culpę 7 ignorantie sicut ipse ostēdit. j. ad Timo. j. Qui p̄us sui blasphemus ē. Aug⁹ quo p̄cessit stephan⁹ lapidibus trucidat⁹. illuc paul⁹ securus ē orationibz stephani adiutus. Quosdam sanauit simul in corpore et in anima. sicut refert Aug⁹ in libro de ciuitate dei. de marciali infirmo et infideli. Quēdam ostēdit q̄te sit reuerentię nā corpus eius in reuerentia habuit. deus q̄ in loco despecto ipsam manere noluit sed in monte sion ad locum honorabile ipsam transferri voluit. Sap. xij. Cum multa reuerentia disponis nos. Habuerunt angeli. quozū voces in aere sūt audire. O felix roma que corpus stephani hierosolomitani 7 laurētij hispani gloriosa pignora vno claudis mausoleo. Habuerunt apli qui ipsam secz romę morari voluerūt. Unde demō per filiaz theodolij clamabat: Non exito nisi stephanus roma veniat qz sic est voluntas apostolorz. Habuerūt 7 mortui. qz corpus laurentij sibi cessit 7 medietatem sepulcri vacuam dereliquit.

Sermo xxxiiij. De eodē ser. iij.

Ruben primo genitus meus principiu doloris mei. prior in donis. maior in imperio. Sen. xlix. Inter ceteros sanctos beat⁹ stephan⁹ quin qz puilegia habuit. que i

Stephano

verbis p̄missis notant. Primū est. qz filiū dei a dextris patris vidit. qd nota tur cū dicit: Ruben. q̄ interpretat⁹ videns filiū. Sunt autem quattuor q̄ req̄runt ad videndū. Unū ex pte vidētis. sicut dicit Anselm⁹. scz vt oculos sanos habeat. Scdm ex pte medię differentie. vt scz lux clara refulgeat. Tertiu est ex parte rei videndę ne nimis remota existat. Quartū ex parte medię nō impediētis vt scz nullū obstaculū se int̄ ponat. Ista q̄ttuor beatus Stephanus habuit. Et ideo merito filiū dei vidit. scz oculū purū. p̄sentē deū. splendorē diuinū. 7 nullū obstaculū. Et ppter ista quattuor dicit fuisse plenus gratia. spiritus sancto. et sapientia ac fide. Habuit enī oculum mundum. qz fuit plenus gratia et veritate. q̄ habet mundare. Juxta illud Eccl. xvij. Effundā sup vos aquam mūdaz 7 mūdabimini ab omnibz in q̄namentis v̄s. Habuit deū p̄sentē. qz fuit plenus spiritus sancto. Spūs enī sanct⁹ ē de⁹. 7 iō q̄ hz spiritū sanctū hz deū. Habuit splendorē diuinū. qz fuit plenus sapiētia q̄ ē lux diuina. Sap. vij. Proposui p luce b̄e illaz. Nullū habuit obstaculū qz plenus fide q̄ peccata hz purgare. Pro. xv. Per fidem 7 miaz purgant⁹ peccata. Et qz ista q̄ttuor habuit. ideo cū aplo dicē potuit q̄. ad Cor. iij. Nos autē reuelata facie gliaz dei speculātes ē. Scdm et⁹ puilegiū ē. qz iter christi discipulos p̄mus in celo nat⁹ fuit. ideo dī: Primogenitus me⁹. Aug⁹. Nat⁹ ē christi in terris vt stephan⁹ nasceret⁹ in celis. Ideo obitus sanctoz nō mors s̄ natale vocat⁹. Puer enī de vtero matris exire cupit. vt recipiat ampliorē locū ad manendū. vberiorē cibū ad vescēdū. liberiorē aerē ad respirandū. 7 maiorē lucē ad vidēdū. Sancti qz q̄diu sūt in vter oecclie habēt locū artū quia terra exigua ē 7 punctus. Sap. xi. Tāq̄ momentū staterę sic ante te ē orbis terrarum. ideo exire appetunt vt locum amplū habeāt. de quo dicit Baruch. ij. Disrad q̄ magna ē dom⁹ dei ēc̄ habent

De sancto

etiam paruum cibū. quia sunt in cōtinua esurie. ideo exire appetūt vt sint in plena facietate. ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Nō habent etiā libertatē aeris. id est diuinę refrigeratiōis vt respirare possint. 7 ideo exire appetūt. vt in dei eternitate respirent. Unde cantat ecclesia: Absolue dñe aias eoz. vt int̄ sanctos 7 electos tuos resuscitati respiret. Sunt autē in tenebris multiplici ignorātie. ideo exire appetūt vt veniāt ad lucē claritatis eterne. Apoc. xxi. Claritas dei illuminabit istā. Ista q̄ttuor beat⁹ Stephan⁹ in celo sibi referuata vidit. 7 ideo de vtero ecclie exire optauit. Vidit enī celū ap̄rū tāq̄ locū amplū ad manendū. vidit iesū tāq̄ dulcē cibū ad vescēdū. vidit dei terram tāq̄ beatā requiē ad respirandū. vidit gliaz dei tāq̄ eternā lucē ad vidēdū. Tertiu puilegiū ē. qz p̄ncipatū martyrij obtinere p̄meruit. cuz dī p̄ncipium doloris mei. id est martyrij. cuz dī dolores reputo meos. Et qz p̄m⁹. ideo merito honorand⁹. Maxime honoram⁹ martyres dei. scz vt fidei p̄ncipes. iter celsos mūdi. p̄cones regni. et coheredes dei. Ipse fuit p̄nceps fidei. in q̄tū p̄ fide passus ē p̄mus. Fulgēt⁹. Hec i celebrāuim⁹ tempore sempiterni christi natalē. hodie celebrāuim⁹ triūphalē p̄mi militū passionē. Fuit itercessor mūdi. qz p̄m⁹ post christū p̄ inimicis orauit. Fulgēt⁹. P̄ illoz dolebat peccata q̄ sua vulnera. Fuit p̄mus p̄co regni. Homo q̄dem amiserat habitationē celi. gliaz paradisi. 7 visionem dei. s̄ Stephan⁹ p̄conicā ē restitutionē factā esse homini restitutā habitationē celi. visionē dei 7 gliaz paradisi cuz dicit: Ecce video celos ap̄tos. visionem dei. cū addit: Et filiū hois ēc̄ 7 gloriā paradisi. cū dicit: Gliaz dei ēc̄. Fuit etiā p̄mus coheres christi. qz p̄us hereditauit regnū p̄ tolerantia passionum. Tales enī possunt deū p̄uenire sicut dicit Ambro. sup̄ Beati immaculati: Vult de⁹ p̄ueniri. vt si q̄s bene certauerit fructum remuneratiōis expectet. Seruus

Stephano

sum expecto a dño alimētuz. Miles sum expecto ab impatore stipēdiū. Vocatus sū. postulo ab inuitate p̄missū. Quartū puilegiū est. qz spūs sancto plenus fuit. cū dī: Prior in donis. scz spūs sancti. Quēni donis spūs sancti plenus fuit p̄tz ex multis signis plenitudinis. Primo quia fuit valde p̄derosus. Est aut pond⁹ eleuans sicut p̄odus p̄nax et inclinās sicut p̄odus coroz. Stephan⁹ habuit pondus eleuās qd ē p̄odus amoris. qz i celis eleuabat. cū dicit: Video celos ap̄ertos ēc̄. Esa. xl. Assumunt pennas vt aq̄ ēc̄. Et p̄odus inclinās qd ē p̄odus timoris qd ad sui inclinationē 7 p̄siderationem inclinabat. Job. xvij. Qui fecit v̄tis p̄odus. Scdm signū ē. qz stabilis 7 semp fixus fuit. Heb. iij. Optimū ē grā stabilire cor. Tertiu est qz de plenitudine sua effudit. et plurimū redundauit. qd p̄tz qz difficillimum in q̄libet amore habuit. Difficillimum in amore dei ē aiam morti tradere. in amore p̄mi p̄ inimicis in amore sui sensualitatez totaliter rationi subiugare. q̄ oia habuit sicut patet. Quartū signū ē. qz lapidibz p̄cussus nō murmurauit. nec impatiens fuit. nec xto. qz non blasphemauit. nec fact⁹. qz nō reperculsit. nec signo. qz turba⁹ non apparuit. Quintū puilegiū ē. quia p̄lationē habuit cū dī: Maior imperio. Ipse enī fuit p̄latus mēsis. viduis. altaribus sacris. Mensis apostolorū. collegio viduarz. 7 habuit archidiaconatus officium. Ideo habuit triplex gen⁹ vite quod distinguit Aug⁹ in libro de ciuitate dei. scz actuosum. ociosum. 7 ex vtroq̄ cōpositum. Nā in q̄tum fuit p̄lat⁹ mensis. habuit genus vite actuosum. qd cōsistit in labore actiōis. In q̄tum fuit p̄latus altaribus sacris. habuit genus vite ociosum. qd cōsistit in ocio cōtemplationis. In q̄tum fuit p̄latus s̄m̄inis. habuit genus vite cōpositum ex vtroq̄ qd cōsistit in culmine p̄fectionis. Qui enī s̄m̄inis p̄ficitur necesse est. vt p̄fectione multiplici decozetur ēc̄.

De sancto

Sermo xxxv. De eodē sermo. v.
Herusalē hic
herusalē q̄ occidis p̄phetas ⁊ la-
pidas eos q̄ ad te missi sunt ⁊c. Matth.
xxij. In isto euāgelio ponit̄ q̄ttuor dif-
ferentię lapidum. sc̄z iudei. christus. ste-
phan⁹. et ipsi lapides materiales. vnde
Aug⁹. Dum iudei ad lapides curreret̄
duri ad duros iactabant̄ ī ipsum pares
suos. petris lapidabat̄ q̄. p̄ petra lapida-
bat̄ ⁊ moriebat̄. Dicunt̄ aut̄ iudei lapi-
des. q̄z sicut dicit Ambrosi⁹ sup̄ Lucas
lapides sūt deformes ad vsum. nudi ad
ornatū. ac steriles ad fructū. irrationabi-
les ad p̄fectū. Sic peccatores sunt de-
formes ⁊ turpes. Juxta illud Lberii. iij.
Denigrata ē sup̄ carbores facies eorum
⁊c. Sūt nudi. q̄z nō habēt ornatum vir-
tutū. Ecce. xvi. Eras nuda ⁊ p̄fusione
plena. Apoc. iij. Misere es ⁊ mi-
serabilis ⁊c. Sunt etiā steriles. q̄z nullū
fructū tonū faciūt. Roma. vi. Nam fru-
ctus eoz mors ē. Sūt etiā irrationabi-
les ad p̄fectū. q̄z nō crescunt. s̄ p̄t̄ de-
crescūt. ij. ad Timo. ij. Mali ante hoies
⁊ seductores p̄ficiunt in peius. **Sexto**
christ⁹ d̄ lapis. p̄ quo stephan⁹ patieba-
tur. Est enī lapis q̄ in edificio sp̄iali po-
nit̄ ī imo. q̄z ē fundamentū. q̄d edificii
sp̄iale regit. j. Cor. ij. Fundamētū ne-
mo p̄t ponere p̄ter id ⁊c. In medio aut̄
q̄ ipsum edificii crescere facit. ad Eph.
ij. In quo oīs edificatio p̄structa crescit
⁊c. In sumo. quia tāq̄ lapis angularis
christo nos iungit. vnde sequitur. Ipso
sumo angulari lapide christo iesu. **Ter-
tio** stephan⁹ d̄ lapis. non q̄libet s̄ qua-
dratus viu⁹ ⁊ politus. Fuit enī quadra-
tus habēs q̄ttuor virtutes. sc̄z tēperan-
tiā in p̄speris. quia fuit plenus fide que
omnia prospera mundi facit despicere.
Habuit fortitudinē in aduersis. q̄z ple-
nus fortitudine. Habuit prudentiā in
eligēdis. q̄z fuit plen⁹ sapiētia. Habuit
insufficiā in agēdis. q̄z fuit plenus gratia.
Iusticia enī facit hoies gratiosum. quia

Johāne Euā.

reddit unicuiq̄ ius suū. **Sexto** fuit la-
pis viuus. ex q̄ tres ignes sūt accēsi. excu-
tiebat̄ sc̄z ignis celi q̄ malos arguebat.
dicēs. Dura ceruice ⁊c. Ignis amoris q̄
p̄ p̄secutorib⁹ orabat̄. Ignis passionis
q̄ velut aurū ipsū pbabat. ps. Igne me
examinasti ⁊c. **Tertio** fuit lapis polit⁹
⁊c. ⁊ de ipsū poliuūt. q̄n cū vultū ange-
licum habere fecit. et ipse se poliuūt. quia
omnē tenebrositatez a se abiicit ⁊ lucem
⁊ virtutū induit. ad Roma. xij. Abijciam⁹
opa tenebrarum ⁊ induamnr ⁊c. Iudei
ipsū poliuērūt. q̄n lapidib⁹ rubiginē cor-
poris abiicerūt. Ps. xlv. Aufer rubi-
ginē ab argēto ⁊c. **Quarto** fuerūt ibi
lapides materiales. q̄z ibi ad q̄ttuor fu-
erūt toni. **Primo** ī instrumentū destru-
ctiū carceris. ps. Educ de carcere aīaz
meā ⁊c. **Sexto** in oblectamētū dulcedi-
nis. vñ cātat. Lapidēs torrētes illi dul-
ces fuerunt. Deui. xxiij. Ut sugeret mel
d̄ petra. **Tertio** ī ornamētū diadema-
tis. Dēs enī lapides ī cū iacti fuerunt. in
ei⁹ corona lapides p̄ciosi. ps. Posuisti
capitei⁹ coronā ⁊c. lapide p̄cioso ⁊c. ps.
Sup̄ dorsū meū fabricauerunt peccato-
res. Sicut enī faber sup̄ incudē fabricat
coronaz regalem. sic iudei super stepha-
nū fabricauerūt sibi coronā triumphā-
lem q̄ tot bz distinctiones gēmaz quot
sunt ictus lapidū. Cris. Sicut ex coro-
na regali vndiq̄ fulgores emittunt̄. ita
martyrū coronę christi vulnerib⁹ distin-
ctissime omni regū diademate reddunt̄
delectabiliores. **Quarto** fuerūt sibi ī
materia p̄ctis. Ex illis enī lapidib⁹ fact⁹
est pons quo stephanus trāsīuit in celū.
Olim deus posuerat Adam in nauī ino-
cētē. q̄ fracta nauī p̄parauerat homi-
ni tabulā p̄nitentię. quibusdā tñ dedit
pontem martyriū ⁊ passionis pro christo
assumptę. Beat⁹ autē stephan⁹ per ma-
re huius seculi ad portum paradisi per-
uenit per nauem. q̄z innocentia seruauit
⁊ per tabulam. q̄z duram p̄nitentiā nō
deseruit. ⁊ per pontē. q̄z martyriū passus
fuit.

De sancto Jo.

**Sermo xxxvi. De sancto Johā-
ne euangelista. Sermo primus**
Quartum ani-
mal simile aq̄le Apoc. iij. Cū
p̄ q̄ttuor aialia q̄ttuor euāgelistę figu-
rent̄. Jobes tñ p̄ aquilā designatur. Et
hoc p̄pter q̄ttuor cōmēdabilia q̄ in ipsa
aq̄la repiunt̄. **Primo** nāq̄ bz in vo-
latu s̄blimitatē. Sic etiā iobes tā subli-
mit̄ volauit. q̄ oīa visibilia deserēs vsq̄
ad ipsum deū ascēdit. Aug⁹ sup̄ Jobem
Trāscēdit iobes oīa cacumina terrarū.
omēs cāpos aeris. oēs altitudines s̄de-
rū. oēs choros ⁊ legiōes āgelozū. nisi enī
tūisset oīa ista q̄ creata sūt. nō pueniret
ad deū p̄ que oīa facta sūt. Id etiā di-
cit sup̄ Jobes q̄ nisi eēt sup̄ oīa eleuat⁹ ⁊
tot⁹ factus nō ascēderet in deū. **Distin-
guit** aut̄ Richard⁹ in li. d̄ trini. tres sp̄s
sc̄z sp̄m humanū. āgelicū. ⁊ diuinū. Jo-
hānes aut̄ tñscēdit sp̄m humanū ⁊ āgelicū
⁊ puenit vsq̄ ad diuinū. Ita. l. ij. Ec-
ce intelligit hūmē ⁊ exaltabit ⁊ elenabi-
tur ⁊ s̄blimitat̄ in deū. **Dic** aut̄ Ambro-
sius in li. sermonū. volare nō p̄t. nisi q̄
purū leue ac subtile ē. Jobes igit̄ tā sub-
limiter volauit. q̄ pur⁹ fuit sine admixti-
one terrenę auaricię. Fuit leuis sine pon-
derositate carnalis p̄cupiscētē. Fuit s̄-
tilis sine grossicie sup̄bie. **Sexto** aq̄la
habet in venādo generositatē. cū⁹ gene-
rositas ē. q̄z vicinis auib⁹ parcat non enī
circa nidū suū venat̄. s̄ longe a nido. Ce-
teri euāgeliste in locis vicinis sūt venati
venatus est enī marc⁹ in locis vicinis. i. ī
euāgelio matthei. q̄ dicta sua collegit ⁊
ī euāgelio suo reposuit. venat⁹ ē matthe-
us in locis vicinis. q̄z carnalē christi ge-
nerositatē tenuit. Venatus est lucas ī lo-
cis vicinis. q̄z infantiā christi differuit. ve-
nati sūt oēs ī locis vicinis. q̄z conati sunt
oēs ea dicere q̄ christus gessit in mundo
Jobes aut̄ in locis vicinis venari noluit
q̄z nec dicta aliozū replicauit. nec tenuit

Euangelista

christi natiuitatē carnalem. sed celestem
nec christi infantia sed gloria sempiter-
na. nec tñ ea q̄ christ⁹ fecit in mūdo. sed
etiā in celū ascendēs ipsū verbū eduxit d̄
celo ⁊ ī suo posuit euāgelio. Ecce. xvij.
Aq̄la grādis ⁊c. Et sequit̄. Venit ad li-
banū. i. ad celū ⁊ tulit medullā cedri. id
ē christi q̄ est altus p̄ potētiā maiestatis
q̄ habet corticē. i. hūanitatē ⁊ medullā.
i. deitātē. Ceteri euāgelistę tulerūt corti-
cē. i. versati sūt circa hūanitatē. Medul-
lā aut̄. i. diuinitatē iobes accepit. Ideo
fm̄ Bre. ceteri euāgelistę p̄ aialia desi-
gnant̄. q̄z vt aialia in terra gradiunt̄. h̄
aut̄ p̄ aquilā q̄z in celū volauit cū christi
diuinitatē differuit. In hoc sc̄do cōsistit
generositas aq̄le. q̄z p̄dam sola nō come-
dit sed p̄tē alijs derelict. Paulus p̄dā
quā in celo rapuit solus māducauit. q̄a
sibi retinuit q̄d hoī loqui non licuit. S̄z
iobes p̄dam quā sup̄ celos rapuit solus
nō māducauit. sed eaz ⁊ verbis p̄dica-
uit ⁊ nobis reliq̄t in scriptis. Origenes.
Quia igit̄ paulus verba audiuīt q̄ non
licet hoī loqui. Jobes intime veritatē in-
spectoz ī paradiso paradisoꝝ. i. ī causa oīuz
audiuit vnicū verbū. p̄ q̄d oīa facta sūt.
q̄d ⁊ licuit loq̄ et potest hoībus p̄dicari.
Tercio aq̄la habet in faciendū onidum
astuciaz ⁊ calliditatē. q̄z ibi p̄t p̄ciosos
lapides habētes virtutē fugādi serpētes.
Sic iobes in nido. i. in suo euāgelio po-
nit lapides p̄ciosos. q̄ fugant oēs hereti-
cos. Unus lapis p̄ciosus ē. In p̄ncipio
id est in eternitate erat verbū. Iste lapis
p̄ciosus fugat serpentes nestozū q̄ dixit
christū habuisse p̄ncipiū. Alius est. Et
Abū erat apud deū. Iste lapis fugat ser-
pentē sabellū. q̄ dixit q̄ nulla in diuinis
est distinctio p̄sonaz. Alius cū dixit. Et
deus erat verbū. Iste lapis fugat serpen-
tē arriū. qui dixit filiū esse minozē patre.
Alius cū dixit. oīa p̄ ipsū facta sūt. Iste
lapis fugat serpētē manichēū q̄ dixit vi-
sibilia a deo creata nō eē. Alius cū dixit.
verbū caro factū est. Iste lapis fugat ser-
pentes macometbis q̄ posuerūt christū

De sancto

habuisse corpus non tamē de virgine sū
ptū sed de celo delatū qđ si esset corpus
illud caro dici nō posset cū caro dicat ali
qd p̄textū ex q̄ttuor elemēt. **Quarto**
aquila habet visus acuitatem vnde fm
ysid aquila ab acumine ē dicta. Sic io
hānes tantā habet visus acuitates q̄ in
terra posuit celestia vidit. **Uñ** p̄pter eius
altissimū intellectū dionysius vocat euz
euāgelij solē 7 eius doctrinā splēdidissi
mū radiū. Et sicut aquila pullos suos in
solē aspiceret facit 7 quos irreuerberatis
oculis radios aspiceret cōspicit tāq̄ p̄pri
os nutrit quos ad terrā respicere vide
rit tāq̄ degeneres abijcit. Sic iohes vi
ros spūales ac celestes diligebat et fone
bat degeneres autē repellat vñ dicitur
j. **Joh. j.** Deus lux est 7 tenebrę in eo nō
sūt vllę. Si dixerimus qm̄ societates cū
eo habem⁹ 7 in tenebris ambulamus mēti
mur. **Ecce filij degeneres.** Si autē in luce
ambulamus sicut ipse ē in luce societates
habemus ad inuicē. **Ecce filij spirituales**
et celestes.

Sermo. xxxvij. De eodem ser. ij.
O Eniam amā
tissimus dñi habitabit cōfiden
ter in eo. Ipse in thalamo tota die mora
bitur 7 inter hūeros illi req̄scet **Deut.**
xxxij. In his verbis notatur quin q̄ p̄
uilegia iohānis. **Primū** p̄uilegiū ē vir
ginitas integra cum dñi beniamin qui in
ter p̄tatur filius dextre cum enī statui cō
iugali debetur fruct⁹ tricesim⁹ 7 vidua
li sexagesim⁹ ipsi tñ virginitati debetur
fruct⁹ centesimus q̄ numerus de leua trā
sit in dextera 7 ideo p̄ dextera virginitas
designat. Merito autē virginitas meru
it multas p̄rogatiuas 7 in mūdo 7 in ce
lo. **Quā** in mūdo habuit ex hoc cū christo
maiorē familiaritatē. **Aug⁹** sup iohāne
Sūt q̄ senserūt iohānes ideo plus ama
tū q̄ neq̄ vxorē duxit 7 ab inēte pueri
cia castissime vixerit. Meruit sapiētie s̄
limitatē **Hiero⁹** cōtra iouinianū. **Johā**
nes quasi aquila ad superna volat 7 ad

Johāne Euā.

ipsū patrē puenit dicens: In principio
erat verbū **Exposuit** virginitas qđ nu
pcie non poterat. Meruit cū matre dei
societate. **Hieronimus** p̄tra iouinianū
vt breui sermōe cōp̄hendā doceā cui⁹
p̄uilegiū sit iohesimo in iohē virginitas
A dño virgine mater virgo virgini di
scipulo p̄mēdat. **Habet etiā** merito vir
ginitas p̄rogatiuas in celo scz coronam
aureolā in capite ps. **Slia** 7 honore co
ronasti eum domine. **Modulationes** in
ore **Apoc. xiiij.** **Cātābāt** quasi canticuz
nonū zc. **Fulgidā** vestem in corpore. **Eius**
de. ij. **Ambulabunt** mecū in albis **Asso**
ciationē christi in p̄fectione. **Eiusdē. xiiij.**
Hilsequunt agnū quocūq̄ ierit. **Et fru**
ctū centesimū in remuneratione **Lud. viij.**
Aliud cecidit in terrā bonaz 7 ortū fecit
fructū centuplū. **Secūm** p̄uilegiū est
sincera dilectio cū dicitur: **Amantissim⁹**
dñi. **Distinguit** autē ipse triplicē dilectio
nē scz sermonis op̄is 7 cordis dicens. **j.**
Joh. iij. **Non** diligamus verbo neq̄ lin
gua tñ sed ope et veritate. **Est** enī tri
plex amor scz oris op̄is et cordis ideo be
ne dicit: nō diligamus verbo zc. **Dilexit**
christus ap̄los dilectione sermōis quia
eos diligenter instruxit ideo fuerūt ama
ti dilectioe operi quia om̄ia carismata
gratia 7 eius infudit ideo fuerūt aman
tiores iohem dilexit dilectioe p̄cordiali
ideo fuit amantissimus. **Ideo** voluit vt
supra pectus suū vbi est sedes cordis re
cūberet ad innuendū q̄ ipsuz p̄cordiali
amore dilexit. **Tertium** p̄uilegiū est
mors secura cum dicit: **Habitabit** cōfi
denter cū eo. **Confidenter** enī in christo
mori potuit qui habuit cōscientiā iustifican
tē. **j. Cor. j.** **Gloria** nostra hęc est te
stimoniū conscientie nostre bonoz ope
rū affluentia cōcomitantē. **Job. v.** **In**
gredieris in abūdātia sepulcrū zc. **Chri**
stum associantem. **Apparuit** nanq̄ sibi
dñs iesus christ⁹ dicens: **Veni** dilecte mi
tempus est vt epuleris in conuiuio meo
cum fratribus tuis. **Ap̄toloruz** turbā
p̄uenientē quia omnes ad eius trāsitus

De sancto

conuenerunt **Dicitur** **Ben. xij.** **Duo**
decim fratres sumus minimus domire
mansit alius nō est super alium. **Ap̄tolo**
li quidē duodecim fratres fuerunt vnus
scz iudas nō erat sup aliū mim⁹ scz iohā
nes q̄ ceteris erat iunior adhuc in domo
rem āerat 7 ideo ad ipsū deducēdū oēs
p̄uenerūt. **Quartū** p̄uilegiū est inatrē
dei veneranda custodia cū dicit: **Quali** in
thalamo tota die morabat. **Ipse** enī fa
ctus est panim p̄s sponse regis 7 ideo to
ta die in thalamo habitabat qz sponsaz
regis custodiebat. **Qualis** autē 7 quant⁹
fuit ille thesaur⁹ talis 7 tātus fuit iste the
saurus. **Credēdū** est enī q̄ si christ⁹ inue
nisset meliorē thesaurū sibi cōmendasset
Secure ergo iusti ad iohem debet ac
cedere q̄ habet in potestate matrē gratie
Secure 7 peccatores qz habet in p̄tate ma
trē misericordie. **Secure** 7 morientes qz
habet in p̄tate illam q̄ in morte ab hoste
nos p̄tegit. **Secure** 7 aīe decedētes qz
habet in p̄tate illā q̄ in hora mortis ani
mas suscipit. **Uñ** cātat ecclesia: **Maria**
matrē gratie zc. **Quintū** p̄uilegiū est ho
noris magnificentia cū dicitur: **Inter** hu
meros eius req̄scet. **Magnus** honor et
magni amoris iudiciū fuit qm̄ iohannes
in christi pectore req̄scit. **Debem⁹** ergo
nos ipsū honorare quia ipsū honorauit
christ⁹ āgelus tot⁹ p̄ctus ap̄lic⁹. **Quis** san
ctoꝝ laudabilis nūer⁹ christ⁹ nāq̄ ipsū
honorauit qm̄ eum sup pectus suū requi
escere fecit. **Uñ** cantat: **valde** honorād⁹
est bt̄us iohānes q̄ supra pect⁹ dñi in ce
na recubuit. **Angelus** ipsū adorauit qz
ab eo adorari recusauit 7 se cōseruū suū
vocauit. **Apoc. xix.** **Permisi** quidem se
adorari a iohē qz erat calciat⁹. **Ide** dī
xit: **Solue** calciamentū zc. **Iohānes** autē
pedes affectuū suoz ab om̄i amore mū
di discaiciauerat. **Ap̄toli** qz ipsū hono
rauerūt qm̄ ipsū 7 petrū colūnas eccle
się ad samaritanos miserūt vt habetur
Act. viij. **Oēs** etiā sancti ipsū honora
uerūt qz ad eius trāsitus cōuenerūt. **Et**
ideo totus mūndus debet eū honorare et

Jo. Evangelista

honore generali in q̄tū fuit ap̄tolos et
speciali in q̄tū christi amicus 7 singula
ri in q̄tū recubuit supra christi pectus
et custos est virgini deputatus.

Sermo. xxxvij. De eodem ser. iij.

O Dilect⁹ meus
mibi et ego illi. **Cant. ij.** **Istud**
verbū non potest alicui meli⁹ p̄uenire q̄
iohāni q̄ fuit a christo dilectus 7 q̄ chri
stū speciali amore dilexit. **Circa** ipsā au
tem dilectionē quin qz p̄ ordinē sunt vi
tenda **Primo** qđ fuit huius dilectio
nis causa. **Circa** qđ sciendū qz p̄ma cau
sa fuit iohannis puritas 7 incorruptio.
Tales enī christ⁹ amat. **Prō. xxiij.** **Qui**
diligat cordis mundiciā p̄pter puritates
7 gratiā labioꝝ habebit amicū regē. **Et**
qz adeo purus fuit ideo christus cum eo
familiaritatē habuit. **Ecd. xxvij.** **Volat**
tilia ad sibi similia p̄ueniūt vñ vnū vo
latile fuit christus. **ps.** **Ascēdit** christ⁹ su
per cherubin 7 volauit. **Secūm** fuit bea
ta virgo. **Ecd. ij.** **Breuis** in volatilib⁹ ē
apis. **Tertū** fuit iohānes q̄ i forma aq̄
le est demōstratus. **Ista** autē tria volati
lia p̄uenerūt qz speciale familiaritatē ha
buerūt. **Secūda** causa est festina p̄uersio
qz in iuētute ad christū conuersus fuit.
Tales enī christus multū diligit sicut in
nuit **Mat. x.** **vbi** dicit: qz christus paru
los āplexatus fuit man⁹ eis ip̄suis bñdi
xit ipsis nūq̄ alicui seni tales amicitias
ōndit. **Sufficit** nāqz senib⁹ qz a senib⁹ re
gant iuxta illud. **Senex** puerū portabat
puer autē senē regebat qz ab ipso nō p̄ci
ant. **ps.** **Rep̄icias** me in tpe senectutis
qz ab ipso nō derelinquant. **ps.** **Et** vsqz
in senectā 7 senū ne derelinqs me. **TER**
tia causa est ipsius iohānis feruēs dile
ctio. **De** enī diligit diligētes se. **Prō. v.**
vij. **Ego** diligētes me diligo. **Ipse** enī io
hānes dilexit christū viuētē cuius signū
est qz ob sui amorē om̄ia dereliquit. **Cant.**
vij. **Si** dederit homo oēm substantiā do
mus suę dilectioe zc. **Dilexit** morientē
cuius signū est qz iuxta crucē ipse stetit.

De sancto

Dilexit mortuū cuius signū est qz ad mo-
numētū ipse cucurrit. Bern. q̄ amat ar-
tē. currit veloci⁹ ⁊ p̄cūcit citi⁹. **Secūdo**
videndū est q̄ sunt signa hui⁹ dilectiōis
Primū q̄ dē signū ē qz sua secreta sibi
reuelauit ⁊ ea q̄ faciūt ad instructionē fi-
dei p̄fecte sic in euāgelio ⁊ vitē p̄ficiēde
sicut in epistol. ⁊ glorię p̄sumande sic in
Apocalipsi. **Secūdo** est qz magnis gra-
tijs ipsum dotauit. Magnā enī gratiam
deputauit sibi. **Esaias** qñ de⁹ fecit ipsuz
p̄phetā suū. **Jacobū** qñ fecit ipsū aplm
suū. **Lucas** qñ fecit ipsum euāgelistā suū
Aug⁹ qñ fecit eū p̄fessorē ⁊ doctore suū.
Agnes qñ fecit eā virginē ⁊ sponsā suā.
in iohāne autē hęc oīa repinnē. **Tertiū**
signū est qñ multā sibi familiaritatē ostē-
dit fecit enī eū suū familiarē ideo vocat
discipulus quē diligebat iesus. **Ecd. vii.**
Am. i. in domesticis fiducialit⁹ ager fecit
eū camerariū qz in tbalamo sui lin⁹ rege-
uit. **Deūd. xxxij.** Quasi in tbalamo tota
die morabit fecit eū secretariū qz secreta
sua sibi reuelauit. **Esa. xlvi.** Dabo tibi the-
sauros absconditos ⁊ archana secretorū.
fecit eū thesaurariū suū qz m̄rem suā sibi
reliq̄t qd̄ ad magnā iocūditatē ⁊ exulta-
tionē sibi fuit. **Ecd. xv.** Jocūditatē ⁊ ex-
ultationē thesauri cauit super eū. **Per q̄**
ostēdit q̄ christ⁹ nō tm̄ dilexit ipsum di-
lectiōe generali qz diligit sua p̄cepta ser-
uātes. **Juxta illud Job. xv.** Vos amici
mei estis si feceritis q̄ p̄cipio vob. nō tm̄
dilectiōe speciali qua diligit sua secreta
sciētes. **Juxta illud Job. xv.** Vos autē di-
si amicos quia q̄cum q̄ audim⁹ a p̄me meo
nota feci vob. **Sed etiā dilectiōe singu-**
lari. qua diligit amicos intimos ⁊ p̄cor-
diales. **Tertio** videndū ē q̄ sit ista dile-
ctio. **Dilectio** mūdi nō ē vera qz ⁊ i vita
fallit ⁊ i morte deserit. ⁊ post mortē ami-
cū obliuioi tradit. **Dilectio** autē qua chri-
stus iohāne dilexit est vera qz ipsum di-
lexit in vita. vñ vocat discipulus quē di-
ligebat iesus. **Dilexit** in morte qz cū cete-
ris apostol. ad ipsam morientē accessit.
Dilexit post mortē qz ipsum ad suū pui-

Johāne Euā.

uū iitroduxit. **ps.** Tenuisti manū dextrā
meā me scz in vita in tui amore p̄seruan-
do. ⁊ in voluntate tua deduxisti me scz in
morte diligēdo. ⁊ cū glia suscepisti me scz
post mortē deducēdo me ad p̄uiniū tuū.
Quarto est videndū q̄ fuit differētia
dilectiōis petri ⁊ iohannis ad christum.
Circa qd̄ sciēdū sicut dicit Bern. **C**hri-
stus diligēdus est fortit⁹. dulcit⁹. ⁊ sapien-
ter. **Petr⁹** ergo dilexit fortit⁹ qz secū et in
mortē ⁊ in carcerē ire p̄misit. **Johannes**
dilexit dulcit⁹ qz i sino suo recubuit. vter-
qz in sinu suo recubuit. vter qz dilexit sa-
pienē qz nullis tēptatiōib⁹ diaboli. nul-
lis p̄turbationib⁹ mūdi. nullis volupta-
tib⁹ carnis a christi amore poterāt euelli
Quinto videndū est q̄ sit differētia di-
lectiōis christi ad petrū ⁊ ad iohāne vi-
det enī qz plus dilexit iohāne qz petrū
⁊ tū petr⁹ plus videt dilexisse christū qz
iohāne. **Circa** qd̄ sciēdū qz triplex est
dilectio. **Una** q̄ cōsistit i familiaritatis
ostēsiōe ⁊ ista magis dilexit christ⁹ iohā-
nem qz petrū qz magna signa familiari-
tatis iohāni ostēdit. ex eo qz supra pect⁹
suū recubuit ⁊ matrē suā sibi recōmēda-
uit. **Secūda** dilectio est q̄ p̄sistit in dono-
rū exhibitiōe ⁊ ista magis dilexit petrū
qz maiora dona sibi p̄cessit qz fecit eū p̄n-
cipē aploz ⁊ suū vicarium. **Tercia** dile-
ctio est q̄ cōsistit in p̄cordiali amore et
ista vtrūqz equaliter dilexit. **Ambos** enī
dilexit eq̄liter affectione animi qz ambo
apud deum erant equales meriti.

Sermo. xxxix. De codēser. iij.

In gredieris i
abundātia sepulcrū. sicut infer-
tur acern⁹ tritici in tpe suo. **Job. v.** Jo-
hāne euāgelista nō fuit posit⁹ in sepul-
cro sed spōte ingressus est ⁊ hoc vt iterū
renouaret. vt triticū iterū renouat. **In**
verbis igit⁹ p̄missis tria tangunt. **Pr-**
mū est moriēdi magna auuiditas in hoc
qz sepulcrū spōte ingressus ē. **Valde** enī
mori affectabat qz multū desiderabat

De sancto

gustare tā dulce conuiniū. **Un** ait: Gra-
tias ago tibi qz dignatus es me ad tuas
epulas inuitare scies qz ex toto corde de-
siderabā te. **Ecd. xxxij.** Qui edūt me ad-
huc esuriet. **Desiderabat** videretā dul-
cē amicū. **Un** ait: Odo tuū in me p̄cupi-
scētias exaitant eternas. **ps.** **Un** venias
⁊ appareto aū facie dei. **Desiderabat** vi-
deretā p̄ciosum thesaurū. i. virginē bea-
tā sibi a deo recōmendatā. **Iohē** habe-
bat cor suū vbi thesaur⁹ suus. **Desidera-**
bat adiūgi ad tā iocundū p̄sortiū. vnde
ait: **Suscipe** me vt cū fr̄ib⁹ meis sim. **ps.**
Ecd. qz bonū ⁊ qz iocundū habitare fra-
tres in vnū. **Secūdo** ponit merito qz copi-
ositas cū dicit: **In** abundātia. **Est** enī mor-
tu⁹ in abundātia diez qz cū esset. **xxxij.** an-
noz. **Ben. xxxv.** Mortu⁹ est abraham in se-
necitate bona ⁊ plen⁹ dierū. **In** abundā-
tia merito qz in sua iuuetute seruire in-
cepit ⁊ vsqz ad decrepitā etatē p̄seuera-
uit. **Ecd. qz.** Mane semina semē tuū zc.
In abundātia p̄mior. habuit enī coro-
nā vñā in q̄tū fuit. **ergo** incorrupt⁹. aliā
in q̄tū p̄dicatoz gratiosus. aliā in q̄tū
fuit martyr inuict⁹ qz in oleo fuit assat⁹.
Tertio ponit sua felicitas cū dicit: sicut in
ferē acern⁹ tritici in tpe suo. **Triticū** enī
in horreum inferē vt hō indēnutriat ⁊ i
suo tpe seminat ⁊ iterū renouet. **Sic** be-
atus iohāne in celū est illat⁹ vt nos nu-
triat p̄ sua merita ⁊ ipse renouet ⁊ in aīa
p̄ impassibilitatē ⁊ in corpe p̄ immorta-
litatē. **De** morte qd̄ de sua q̄tuor sūt op-
piniōes. **Quida** enī dixerūt ipsuz in ce-
lo cē cū corpe glorificato qd̄ puenire di-
cunt dei liberalitati. ⁊ iohāne dignita-
ti. **Deus** qd̄ de sibi valde liberalis fuit. qz
corpus suū custodiuit ne corruptiōi sub-
iaceret. ne oleū adureret. ne venenū noce-
ret. ne gladi⁹ desineret. ne mortis dolorē
sentiret. **Si** igit⁹ christ⁹ corpi iohāne tā
liberalis fuit in mūdo. nō debuit min⁹ li-
beralis esse in celo. **Lōgruit** etiā dignita-
ti iohāne qz in sinu christi recubuit. qui
christo tā familiaris exiit. qz virgini so-
cietatē fecit a quo āgelus adorari noluit

Johanne Euā.

Sergo alioz apostolorū corpa sic hono-
rant in terris. manifestū est qz corpus io-
hāne sic honorari debuit qz tāta excellē-
tia dignitatis p̄ditū fuit. **Postqz** autē
nullus exhibet sibi honoz in mūdo. p̄ueni-
ens est vt corpus ei⁹ corpi christi ⁊ matrī
eius societate faciat in celo sic fecisse con-
stat in mūdo. **Alij** dicūt ipsuz esse defun-
ctū ⁊ aīam glorificatā in celo. **Corp⁹** ve-
ro in loco hōib⁹ ignoto. deo autē cognito
reseruati. sic de corpe moysi dicit: **Potest**
quidē deus in aliq̄ loco sibi cognito p̄ an-
geloz mysteriū corpi dilecti sui honozem
exhibere dimini. p̄t decet suū habere di-
lectū. qz autē diuina p̄uidētia iudicauit
rat ipsū corp⁹ esse occultandū. inf̄ diuina
secreta est h̄ numerandū. **Tertij** dicunt
ipsum adhuc viuere ⁊ in paradisu terre-
strē trāslatū esse. tpe autē antichristi in de-
ceducet. ⁊ ab ipso occidet. **Un** dicit theo-
phil⁹. **Christ⁹** nō negauit iohāne mori-
turū. nā oīe qd̄ orit⁹ morit⁹. **S** dicit: **Vo-**
lo eū viuere vsqz ad finē mūdi. ⁊ tūc pati-
etur p̄ me martyriū cū helia. **postea** s̄ dicit:
Et si assignet eius sepulcrū. viuēs intra-
uit illud ⁊ postea discessit. **Quarti** di-
cūt ipsū adhuc viuere ⁊ s̄ terra dormire
⁊ hoc voluit ostēdere p̄ verbū dñi q̄ dixit
Sic enī volo manere zc. ⁊ exemplo moysi
quē adhuc dicūt sub terra dormire. ⁊ qz
in ei⁹ sepulcro nil nisi manna inuenit⁹ qd̄
adhuc ibi q̄si flatu q̄scētis scaturire vi-
det. **Sed** huic opiniōi obuiat **Aug⁹** q̄
ait: **Paruā** grāz christi suo dilecto fecit
set si ceteris aplis in gloria regnantibus
ipse sub terra dormire dicat. **Ad** verbū
autē dñi q̄ dixit: **Sic** enī volo manere do-
nec veniā zc. **Respōdet** **Crisostom⁹** i. nolo ipsū
p̄ martyriū p̄sumari. sed expectare do-
nec ego veniēs recipiā eū in eterna beati-
tudine. **Ad** exemplū autē de moysi respō-
det **Aug⁹** qz scriptura ipsum testat fuis-
se mortuū. **Si** tñ dicit: qz cum helia viu⁹
apparuit. potuit deus de facili ipsū susci-
tare ad horā. **Corpus** autē eius voluit cē
absconditū. ne iudgi circa corpus ei⁹ ydo-
latriam exercerent. **De** manna autēz ibi

De sancto

scaturiente respondit Aug^o. q forte ppē hoc fit vt eius mors p̄ciola ex hoc p̄men-
det quam mortē martyriū nō p̄mendat
vel forte ppē aliā causam quā ignoram?
Sermo xl. De eodem sermo. v.

Hic ē discipu

lus ille quē diligebat iesus. Jo. vii. Magna p̄rogatiua iohānis i b̄ p̄pē
dit q̄ ipse specialit̄ dilect^o fuisse p̄hibet.
Nos vō ei^o p̄rogatiuas 7 p̄uilegia vide
am^o. **Primū** p̄uilegiū ē q̄ christ^o ipsū
speciali amore dilexit. nec mirū q̄ ipse p̄
pter amorē christi oī in aliū amorē dese-
ruit. scz amorē naturalē i p̄is quē in na-
ui deseruit. Amorē carnalē scz vxorē suę
quā ob amorē christi p̄tēpsit. Amorem
mundanū q̄ nauē 7 retia 7 oīnia q̄ ha-
buit p̄tēpsit. Amorē p̄p̄riū q̄ p̄p̄riā volū-
tatē dimisit 7 christo sp̄ adhefit Matth^o
xix. Ecce nos reliquim^o oīnia 7 secuti su-
mus te. hoc q̄tū ad desertionē amoris
mūdani 7 secuti sum^o tenō nos 7 b̄ q̄tū
ad desertionē amoris p̄p̄rii 7 subdit. Et
oīnis q̄ reliq̄rit fr̄es aut sorores aut pa-
trē 7 matrē. hoc q̄tū ad desertionē amo-
ris naturalē aut vxorē. hoc q̄tū ad dese-
rtionē amoris carnalē. Scdm̄ p̄uilegiū ē
q̄ ad oīnia secreta eū admisit sic ad pu-
ellę resuscitationē 7 gl̄iosam trāfigura-
tionē. Si enī christ^o volebat facere grati-
am aplis ipse erat vnus de trib^o. Sicut
p̄t̄ in illa puellę resuscitatione et gl̄orio-
sa trāfiguratōe. Si volebat facere gra-
tiā duob^o ipse erat vnus de duob^o. Quā
ipsū solū 7 matthēū fec̄ euāgelistā 7 apo-
stolum. Si volebat facere grām vni soli
ipse erat ille solus q̄ ipsū solū i sinu suo
admisit. **Tertiū** p̄uilegiū est q̄ matres
sibi recōmendauit. Christ^o nanq̄ in hac
vita ipse possedit q̄nq̄ scz corpus aīaz
modicā tpalē substātiā ecclēsiā 7 matrē
p̄p̄riā. Corpus igit̄ recōmendauit nico-
demo animā p̄i tpalē substātiā iudę ec-
clēsiā petro matrē iohanni q̄d vtiq̄ ma-
gni amoris indicium fuit. Et rōne rei recō-
mēdatę q̄ scz tm̄ thesaurū sibi cōmisit

Johāne Euā.

et ratione recōmendantis q̄ scz suorum
vulnēz oblitus matris nō obliuiscēbat.
7 dilecti discipuli recordabatur. 7 rōne mo-
di recōmendādi q̄ nō dixit. Ecce seru^o
tuus vel nepos tuus. s̄ ecce fili^o tu^o. Nec
dixit. Ecce dñā tua vel mater tera tua. s̄
ecce mat̄ tua. **Quartū** p̄uilegiū est
q̄ p̄funda sapia ipsum repleuit. Eccl. xv
Aqua sapię salutaris potauit eum. Nec
mirū sit tāta sapiētia fuit plenus q̄ sedit
ad fontē diuinū. habuit intellectū āgeli-
cū. intrauit in causam causaz 7 tot^o trā-
siuit in deū. Ad fontē quidē diuinū sedit
q̄ supra pectus dñi recubuit. de quo sō-
te tā copiose hausit. q̄ q̄si quidā fluminis
padisi fact^o fuit. An̄ cantat. q̄si vnus de
padisi fluminib^o zc. Intellectū āgelicū
habuit Aug^o. Sapia dei vt ait apostol^o
in cor̄ hoīs nō ascēdit. Sed tm̄ in cor̄ io-
hānis ascēdit in q̄tū ipse nō hō erat. sed
āgelus esse ceperat. Intrauit etiā in cau-
sam causaz. An̄ Origenes dic̄ q̄ paul^o
raptus est vsq̄ ad tertiū celū. Johan-
nes transiuit omne celum. Paulus ra-
ptus est in paradisu. Johannes sup̄ oēm
paradisu padisoz. Trāsiuit etiā totus in
deū. Origenes. Nō enī alit̄ iohes potuit
ascendere in deū nisi totus fieret deus.
Quintū p̄uilegiū est q̄ supra pectus
christi recubuit. Pectus aut̄ christi erat
mēsa celestis in q̄ sunt deliciae āgeloꝝ ga-
gophilatū in q̄ sunt thesauri oīuz sciētia-
rū 7 fons diuin^o in q̄ est plenitudo oīuz
grāz. Quā aut̄ famelicus sedet ad men-
sā deliciaz valde faciat. q̄n̄ egen^o intrat
gagophilatū thesauror^o valde ditatur
q̄n̄ sitibundus puenit ad fontē amenū-
tūc valde replet. Bt̄ns ergo iohānes re-
cubendo supra pectus dñi sedit. 7 fameli-
cus ad mēsam āgeloꝝ 7 ideo fuit valde
faciat^o. Intrauit tāq̄ egenus gagophi-
latū oīuz sciētiaꝝ 7 ideo fuit valde dita-
tus. Sedit vt sitibundus ad fontē oīuz
grāz 7 ideo fuit valde replet^o. Ista tria
tangunt Eccl. xv. Libauit enī dñs pane-
vitę 7 intellectus. Ecce q̄lit̄ famelicus est
pallus. Aqua sapiētię potauit illū. Ecce

De Inno

quē sitibundus est potatus. Jocunditates
7 exultationē thesaurigauit sup̄ eū. Ecce
qualiter egenus est ditat^o. **Sextū** p̄-
uilegiū est q̄ christus sibi p̄ditore 7 non
alteri reuelauit. put petrus iohāni innu-
it. ex quo ostendit ei^o magna auctoritas.
Petrus damian^o. Profert christus x-
bum in mediū 7 totus tacet senat^o aplo-
rum. Johānes vero cū discipuloꝝ p̄so-
na in se suscepta vnus consultor accedit.
Ostēdit ei^o magna potestas. Idē. Cū
apud iudicē p̄ peccatorib^o poterit q̄ pro
ipsius curię celestis senatorib^o interuenit.
ostēdit magna n̄ra securitas. Idē. Cū
flagitare debem^o ei^o auxiliū quē sibi met
apli intercessore petierūt. Et q̄ aduoca-
tus est sumus humilit̄ est a minimis im-
plorandus. **Septimū** p̄uilegiū ē q̄ a
oīuz sanctor^o p̄fectionē habuit. Idem.
Quē in v̄tutib^o incōperabilis iohānes
nō excedat. Ap̄ls nanq̄ est in ep̄stolis.
Euāgelista i euāgelio. Prop̄heta i apo-
calipsi. Fuit etiā martyr in q̄tuz in oleo
adust^o. vñ dic̄ Policrat^o ep̄scop^o ep̄he-
sioꝝ. Johānes p̄tifer aureā laminā in
fronte portās. martyr 7 doctor in ep̄helo
obdormiuit. **Octauū** p̄uilegiū est q̄
christus de ipso specialē curā habuit. cū
dixit petro. qd̄ ad te. Curā ecclēie petro
cōmisit. curā aut̄ iohānis sibi reuauit.
cū dixit. Sic ego volo eū manere donec
veniā zc. Et matri cōmisit dicens. Ecce fi-
lius tu^o. Magnū est esse i cura vicarij dei
i. Petri. Maius esse eū cura mris dei.
Maximū in cura christi. **Nonū** p̄uile-
giū ē q̄ maiori eū christ^o sua charitate re-
pleuit. qd̄ triplici signo ostēdit. **Primo**
q̄ ad monumētū prius cucurrit. Greg^o.
Illi p̄ ceteris cucurrerūt. **Secdo** q̄ a
charitate pl^o ceteris locut^o fuit. Matth.
xij. Et abundantia cordis os loquit^o. Cū
Mos est amantiū vt amorē suū silentio
tegere neq̄ant. **Tertiō** q̄ vsq̄ ad decre-
pitā etatē charitatē docuit. Hiero. Jo-
hānes cū ep̄heli moraret^o vsq̄ ad vltimā
senectutē 7 vix inter discipuloꝝ manus
ad ecclēiaz deferret. nec posset plena x̄ba

centibus

ptexere semp dicebat. Filioli diligite al-
terutrū. Tādē interrogat^o cur hoc sp̄ di-
ceret. Respondit. q̄ p̄ceptū dñi ē. Et si b̄
solū fiat sufficit.

Sermo xli. De innocenti- bus Sermo Primus.

Vidi supra mō

tem syon agnū stantē zc. Apod.
xiiij. Gloria 7 beatitudo istoꝝ puuloꝝz ex
m̄ltis causat^o put ex p̄nti lectiōe colligit^o.
Primo ex nobili associatiōe q̄ associ-
ati sūt agno. nec mirū si agnus libent^o mo-
rat cū eis. Nō quidē libenter morat^o cū
cōcūib^o suis. Christ^o igit̄ fuit bethleemi-
ta 7 isti bethleemite. Libent^o hō morat^o cū
ioculatoribus suis. 7 isti sūt ioculatores
christi. Apod. xiiij. Vocē quā audiui sic
citharedoz citharicātū i citharis suis
Libent^o hō morat^o cū domicellis 7 seruito-
rib^o suis. maxime cū sunt mundi 7 hone-
sti. 7 de his d̄. Sine macula sūt an̄ thro-
nū dei. Libent^o enī hō morat^o cum p̄simili-
bus suis. Ipsi nāq̄ fuerūt virgines ma-
tres 7 innocētes. Libent^o igit̄ christus cū
eis morat^o tanq̄ margo cū virginibus.
martyr cū virtutib^o innocēs cū innocē-
tib^o. **Secdo** coz gloria causat^o ex descri-
ptiōe cum d̄. Habētes nomē eius. 7 no-
men p̄is eius scriptū in frontibus suis.
Tertium aut̄ nomē qd̄ in frōte scribit^o
habet Apod. iij. Et nomē ciuitatē nouę
hierusalē. Ista ergo tria nomina. scz de^o
hierusalē. 7 ielus in frontib^o eoz sūt scri-
pta. Deus aut̄ fm̄ Dan̄ idem est qd̄ ar-
tere. Hierusalē d̄ visio pacis. Iesus sal-
uator. p̄ qd̄ dat̄ intelligi q̄ ipsi habēt ple-
nā inflamationē in dei dilectione. Esa.
xxxij. Dixit dñs cui^o ignis in syon. 7 cami-
nus in hierusalē. plenā p̄gnitionē i apta
dei visiōe. j. Cor. xij. Videm^o nunc per
speculū in enigmate. tunc aut̄ facie ad fa-
ciē 7 habebunt plenam saluationē i cor-
pis 7 aīe glorificationem. Esa. lxj. In ter-
ra sua duplicia possidebūt. **Tertio** cō-
sistit gloria ipsoꝝ in iocūda iubilatiōe
cum d̄. Et cantabunt canticum nouūz
D 4

In quo quidē cantico tria sunt scz nouitas singularitas et sonoritas. Nouitas cum dicitur: *Cantabunt canticū nouū.* Haymo *Canticū nouū cātare est de incorrupta mētē et corporis integritate gaudere.* Singularitas cum dicitur: *Nemo poterat dicere canticū nisi illa.* Beda. *Hoc canticū ceteri electi audire possunt licet dicere nequeant quia per charitatem quidā de eorum celsitudine lecti sunt quibus ad eorum primia non assurgat Sonoritas hoc notat cum dicitur: *Lāq̄ vocem aquarū multarū.* Illa autē sonoritas assimilatur triplici sono scz aquarū tonitruū et citharę. Sancti enim quī laudant deū per victoriā quā habuerūt de persecutionibus tyrānorum cantant canticū aquarū multarū quia per aquas tribulationes intelliguntur. *Iuxta illud ps. Saluū me fac deus quoniam intrauerūt aq̄ usque ad aiām meā.* Qui hoc laudat deū per victoriā demonum quī stāt in aere caliginoso cātant canticū tonitruū. Qui hoc laudat per victoriā carnis cātant canticū citharę. In cithara quidem est lignū attenuatū et corda extensa quia corpus debet ieiunij attenuari et membra mortificari. **Quarto** causat eorum gloria ex perpetua incorruptioe cum dicitur: *Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati merito cuius incorruptiois spiritus agnū sequuntur vñ subdit: *Hi sequuntur agnū quicquid ierit et eis dē cum eo vestibus albis decorat.* Apod. iij. *Ambulabunt mecum in albis.* Coram ipso continue modulante sic supra dicitur: *Corona aurea super mirrā ei.* **Quinto** causat eorum gloria ex primordiali passioe quia primi martyres extiterūt quod notat cum dicitur: *Hi empti sunt ex hostio primitię deo et agno.* de his primitiis dicitur: *Exod. xij. Decimas tuas et primitias non tardabis offerre.* Christus enim primitias deo obtulit quoniam istos puulos ad deū misit *L. iij. Mittit infantes.* Christus ad celū offert noua cencenia primis primitias fructuū exhibet genitori. O puuli beati modo nati nūquā teptati non dū ablactati et iam coronati *Aug. has primitias misit christus patri venit infans***

et veniūt infātes. Infans ad nos infantes ad celū. Non tūm christus obtulit primitias sed etiā decimas quas quod de obtulit. viii. mortuus et glorificatus. *Nā viii. obtulit decimas abstinentiā quoniam x. diebus et xl. noctibus ieiunauit.* Mortuus obtulit decimas horarū quoniam p. xl. horas mortuus iacuit. *Glorificatus obtulit decimas dieꝝ quoniam resurgēs xl. diebus discipulis apparuit.* Et quibus xxxij. dies sunt decime anni. *Christus tūm voluit supaddere ad inuendū quoniam in seruitio dei spiritus homo debet placere quod minus bene ergo dicit: *Decimas et primitias non tardabis offerre.* Non ei tardauit offerre primitias quod puulis obtulit recent natus. *Nō tardauit offerre decimas quod eas obtulit et viuus et mortuus et glorificatus.**

Sermo xliij. De eis dē

Sermo secundus.

Hempti sunt

ex hostio primitię deo et agno. Apod. xij. Passio istorum beatorum puulorum commendabilis est ex quatuor videlicet ex tpe numero causa et loco. *Ex tpe* quia primitię per christum passi sunt ideo dicitur: *Hi empti sunt ex hostibus primitię et ideo facti sunt erupentes ecclesie gemme flores primi nascentis ecclesie et plantatioes nouelle et immature.* **Primo** namque fuerunt erupentes ecclesie gemme *Aug. Isti iure dicuntur martyrum flores quos in frigore infidelitatis exortos velut primas erupentes ecclesie gemmas quidam persecutiois pruina decorat de istis gemmis dicitur *Ben. xl. Videbas corā me vitē in qua erant tres pagines crescere paulatim in gemmas et per flores vvas maturecere.* *Ista vitis est christus in qua fuerunt tres pagines et tres martyrum distinctioes.* **Quarū** vna protulit gemmas et horum martyrum primitias quod fuerunt martyres actu sed non voluntate. **Secunda** protulit flores et sanctos pfectores qui fuerunt martyres voluntate sed non actu in eis quos primatum tenet iohānes euāgelista. **Tertia** protulit vvas maturas et martyres actu*

et voluntate in eis primatum tenet stephanus. **Secundo** fuerunt primi flores nascentes ecclesie *De quibus dicitur: *Cant. ij. Capite nobis vulpes puulas quod demoliant vineas nā vinea nostra floruit.* *Vinea et ecclesia floruit quoniam istos martyres produxit quoniam in floribus vulpes demolite fuerunt quoniam herodes et sui coplices istos martyres necauerunt vñ herodes vocat vulpes. *Lud. xij. Ite dicite vulpi illi. *Licet autem isti flores fuerunt auulsi non tūm suo odore primati. *Cant. ij. Vineę floretes odorē dederūt.* **Tertio** fuerunt plantatioes nouelle et immature. *Esā. xviij. Antem esse m tot effloruit et immatura plantatio germinauit.* Sūt enim quidam plantatioes quod fructū martyrij protulerūt in senectute sicut petrus quod in iauēture sicut stephanus quod in sua maturitate seu nouella plantatioe sicut martyres in oceres ps. *Filius tui sic nouelle oliuę in circuitu mensę tue.* **Secundo** eorum passio est commendabilis ex numero. *Et licet a nobis eorum numero signoret tūm etiā in numero magno eos honorat vñ dicit supra. *Et cū eo centū et quod dragita milia quia ergo illa beata societas est tā numerosa ideo digna est maiori veneratione.* Si enim vnus miles regis honorandus est multo fortius militū multitudo et maxime quoniam esset de cognatioe regi et essent familiares regis et induti eiusdem regis vestibus. Sic tales fuerunt isti puuli quod fuerunt de cognatioe christi cum fuerunt de bethleē iuda. *Et christus de iuda origine duxerit. Sunt etiam sibi familiares.* Apod. xij. *Hi sequuntur agnū quocumque ierint. Sūt etiā induti secū eiusdem vestibus.* Apod. iij. *Ambulabunt mecum in albis quia digni sūt.* **Secundo** sunt digni facilioze exauditione. Si enim deus exaudit preces vnus sancti multo fortius preces multorum nam impossibile est preces multorum non exaudiri vnde et ipsa deo beata ad rogandū deū sola non accedit sed magna societas cum ea vadit. ps. *Asstitit regina a dextris tuis et cetera.* **Tertio** sūt digni maiori exultatione. *Lūc. enī multi sunt qui gaudēt gaudiū vnus auget ex gaudio singulorum. Et ideo gaudiū istorum puulorum tanto******

amplius auget quanto amplius ab inuicē inflāmant. ps. *Ecce quod bonū et quod iocundū est.* *Aug. in li. pfectio. Quoniam cū multis gaudēt in singulis vter est gaudiū quia feruere faciūt se et inflāmantur ex altero.* **Quarto** est idonea dei laude. *Sic enim deo est accepta laus vni sancti multo fortius multorum. ps. Ex ore infātiū et lactētiū pfecti laudē et cetera.* **Tertio** eorum passio commendabilis est ex causa quia pro christo passi sūt imo in singulis christi passus est *Hester. vij. Hostis noster est cuius crudelitas redūdat in regē. Bern. quod autem occasio nē dāni dat dāni dēdisse videt. Debutit quod christi pietas illi dare vitā glie quibus occasionaliter abstulit vitam nature.* **Secundo** accidit rōne singularis grę *Rex enim terrenus quoniam coronat multos milites seculi facit. Christus quod coronat erat corona panna hodie coronat est corona marina. Et ideo nouus rex nouos milites sibi voluit congregare.* **Tertio** accidit rōne in nocentię in baptismo sanguinis assecute *Berū. Ille per christo trucidatos infātes dubitet coronari quod generatos in christo non credit in adoptionis filios generari. Et sic tūc circūcisio nūc hoc baptismus sine vilo voluntate vsu sufficit ad salutem. sic per christo susceptū martyriū illi sufficit ad factitatem.* **Quarto** commendabilis est ex loco quia in bethleē iude passi sūt ex quibus tres per rogatiua assecuti sūt. **Primo** magnā cū christo familiaritatem ex eo quod in ciuitate christi nati sūt. *Hoies enim eiusdem ciuitatis magnā solēt adinuicē familiaritatem habere magnā familiaritatem christus cis ostendit quia fecit eos de camera sua.* Apod. xij. *Cantabunt quoniam canticū et cetera.* *De societate sua ibidē. Hi sequuntur agnū quocumque ierit. De militia sua quia tā quod comilitōes eiusdem vestibus eos induit.* Apod. iij. *Ambulabunt mecum in albis.* **Secundo** magnā in christo societatem quia bethleē domus panis iter preatur. *Satiant illo pane de quo dicitur. *Ioh. vij. Ego sum panis viuus et cetera.* ps. Sicut ablactatus super matrem suam ita*

De Inno

centibus

retributio i aia mea. i. sicut puulus lacte nutrit. postea graduscul? ab lactat et ad mensam p̄is recipit. sic fiat retributio i aia mea. vt scz h lacte matris ecclie nutritus. tandē ad mensaz celestis patrie sercipiat. vbi iā nō nutriat lacte puuloz. s̄ pane solido p̄fectoz. **Hinc** est q̄ ab 2 aaz nō in natiuitate ysaac. s̄ in eius ablactatiōe grādefecit puulū. ad significandū q̄ nō est plena facietas ad vbera m̄ris. s̄ ad m̄sam p̄is. **Tertio** meruerūt sp̄ia lem dei laudationē ideo nati sunt i bethleem iudē q̄ interpretat p̄sitens. Magnū enī est p̄fiteri dño corde. Maius est p̄fiteri dño corde 7 ore. **Matimū** corde ope 7 ore. **Supmaximū** ei p̄fiteri cū sanguinis effusione. **Taliē** p̄fessi sunt isti puuli. de q̄ bus dicit ecclia: nō loquēdo s̄ moriēdo cōfessi sunt. **Phil. j.** Magnificabit ch̄ist? i corpore suo sine p̄ vitā sine p̄ mortem. **zc. Sermo. xliij. De eisdem ser. iij.**

S. Urge 7 acci

Spe puez 7 matrē eius 7 fugē in egyptū. **zc.** Circa istud euangelii plura vidēda occurrūt. **Primo** q̄re ch̄istus fugit qd̄ q̄dem fecit multiplici de causa. **Primo** s̄m **L. n. b.** p̄pter ostēsiōē hūa anē nature. **Quō** enī ad diuinam nō habuit necesse fugere s̄ potius nullus enī potuit effugerē. **ps.** Quo ito a spū tuo. 7 q̄ a fa. **zc.** **Secdo** p̄pter victoriā suę sapiētię fugiēdo enī herodē vicit 7 sibi milites acq̄siuit. **petr?** rauen. bellicosus si i bello fugit. artis est nō timoris. **Tertio** p̄pter documentū. vt ex h̄ nos doceat nullū debere indignari. si innocentē ab impijs patiat. **Joh. xv.** Sime p̄secuti sūt 7 vos plequet. **Hiero.** A cunabil ecclie nō defuit iniquitas p̄mens. iusticia patiens. **Quarto** p̄pter exemplū. vt ex hoc informemur nobis fugiendū esse. **Mō** fuga puidētię q̄n scz maiori vtilitati referuam. **Matth. x.** Cū p̄sequerēt vos i ciuitate illa. fugite in aliam. **Modo** fuga cautele. **Sunt** enī q̄dā vitia q̄ nō possunt vici nisi fugiēdo. **L. Cor. vi.** Fugite fornicationē. **Mō** fu-

ga p̄passiōis q̄n a facie maloꝝ fugimus. vt occasione s̄trahamus. **Secdo** vidē dū ē de p̄sonis q̄ fuerūt in ista fuga. q̄ fuerunt maria. ioseph. 7 puer iesus. **Istud** p̄fortiū est inētū in bethleē a pastoribus. in fugiēdo i egyptū. 7 in redeūdo. **Sine** ergo herodē i. diabolu fugias. sine d̄ egypto. i. de peccato redeas. sine i bethleē. i. grā maneat sp̄ tecū habeas. **Mariam.** i. amaritudinē p̄nię. **Puez.** i. puritatē cōsciētię. 7 **Ioseph.** i. augmētū virtutis et gr̄e. **Tertio** vidēdū est de p̄tingētibz in via. **Ibi** enī ch̄istus manifestauit suam maiestatem. **Quā** sic legit in historia triptita: **Arbo.** q̄dā p̄cera in via existens vsq̄ ad terrā inclinata puez suppliciat adora uit. **Secdo** manifestauit suā bonitatē in eo q̄ p̄ntes suos in via paui. **Quā** sicut legit in libro de infātia saluatoris: cū s̄ q̄dā palma altissima q̄ficerēt. 7 esurirēt atq̄ sitirent. palma ad p̄ceptum pueri vsq̄ ad terrā se inclinās fruct? colligēdos obtulit. 7 de sua radice fontē p̄duxit. **Tertio** manifestauit suā p̄tātē q̄ p̄ntes suos a latronibz defedit. **Cū** enī in latrōes irruissent q̄ eos exfoliare volebāt. vn? eoꝝ respiciēs pueruz ait: **Uere** dico vob. si possibile eēt deū incarnari. dicerē istū puez deū esse. **Et** sic socios suos induxit vt eos illesus abire p̄mitterēt. **Iste** dicit fuisse ille latro cui postea dñs dixit: **Amē** dico tibi. hodie mecū eris in paradiso. **Quarto** vidēdū ē de ira herodis. p̄ eo q̄ dicit: **Ira?** est valde. **Ira?** est q̄dē p̄tē regni zelū. **Prōu. xix.** Sic fremit? leonis. sic 7 ira regis. **Aug.** Quid erit tribunal iudicatū q̄n sup̄dos reges curia terrebat infātis p̄tē sui p̄tēptū. **L. Rib.** Magi p̄tē nētes herodē addidere causas dolorum p̄pter cesaris metum. qui p̄cepit ne sine sui imperio aliq̄s rex diceretur vel esset. **Quinto** vidēdū est de seuitia herodis. p̄ eo q̄ dicit: **Occidit** omēs pueros. **Ex** cessit enī in tribo. scz in numero. q̄a cum deberet occidere vnum. occidit omnes. **In loco** q̄ cuꝝ deberet occidere bethleemitas. occidit etiā finitimos. **In tpe.** q̄a

De Inno

centibus

si deberet occidere amicos. occidit etiā bimatos 7 infra. **Hui?** aut tātū excessus q̄druplex fuit causa. **Prima** ei? implicabilis. **Prōu. xvj.** Ira nō habet misericordiam. nec erupēs furor. **Secda** ei? seuitia. q̄ in sanguine delectabat. **Ecd. viij.** Quasi aut nihil est an enī sanguis. **Letitia** est astucia. vt scz oēs occidēdo ille nō posset euadere quē q̄rebat. **Sed** dicit **Joh. v.** Apprehēdit sapientes in astucia eoꝝ. **Quarta** ē diuina puidētia q̄ extāta herodis seuitia tātā sibi martyri multitudine copulauit. **Sexto** q̄dē vidēdū est d̄ tpe occisiōis. p̄ eo q̄ dicit: **Uides** q̄ illuz suscitā magi p̄ qd̄ dat intelligi q̄ facta fuit eoꝝ occasio post epiphaniā. s̄ tamen s̄m **Slō.** Post annum 7 quatuor dies pueroꝝ occisio facta fuit. **Distulit** enī triplici de causa. **Primo** p̄pter discredētiā. q̄ s̄m **Slō.** magis discredidit. putans eos falsa stellę apparitiōe delusos. **Secdo** p̄pter astutiā. vt scz dissimulādo puer in mediū deduceret. **Tertio** p̄pter morā cōtractā. **Fuit** enī romā a cesare citat? **Et** sic fere p̄ annū in pedis fuit. **Septimo** vidēdū est de fletu matꝝ. p̄ eo q̄ Rachel 7 nō iacob inducit ad plorandū. **Matres** enī cū sint magis passibiles p̄sueuerunt plus dolere de filioꝝ adūlitate q̄ p̄res 7 p̄res plus gaudere de eoꝝ p̄speritate q̄ m̄res. **Istud** inuit salomō dicit: **Prōu. x.** Fili? sapiēs letificat p̄rem. **Fili?** aut stultus m̄sistia ē matris suę. **Dat** enī plus diligit 7 ideo plus dolet q̄n filiū p̄dit. q̄ aut plus diligit ostēdit triplici ratione. **Prima** est q̄m mat̄ dat plus de s̄bitia sua filio q̄ pat̄. 7 ideo maiore p̄tē videt h̄re. **Secda** causa ē q̄m mat̄ plus laborat circa filiū q̄ pat̄. **Illud** aut circa qd̄ magi laboram? magis diligit. **Tertia** causa est q̄m mat̄ plus ē certa q̄ pat̄. **Et** ideo mat̄ diligit filiū tā q̄ rem certā. **p̄** vero aliq̄n min? diligit tā q̄ r̄ ē dubiā. **Octauo** vidēdū est de morte herodis. **Mors** enī sua fuit mors pessima. q̄a manup̄pa se occidit. **Herodes** q̄dē iuste ef-

fudit sanguinē puuloꝝ. 7 ideo bibit sanguinē p̄p̄m quē gladio i v̄tre ime. s̄ efudit. bibit sanguinē filioꝝ. q̄ filios p̄p̄ios interemit. vn? angust? cesar hoc auditō dixit: **Mā** ille esse herodis p̄re? q̄ fili? q̄ cū sit. p̄selit? p̄re? pat̄. 7 filios occidit. **Legit** etiā i q̄dā cronica q̄ herodes quē dā filiū suū puulū in bethleem tradiderat nutriendū q̄ cum ceteris puulis occisus est. **Et** q̄ herodes sic sitinit sanguinē puuloꝝ. sic bibit sanguinē p̄p̄m 7 domesticū furorē diuinū. ideo p̄t sibi puenire qd̄ dicit: **Apoc. xvi.** **Iust?** es dñe qui hoc iudicasti. q̄ sanguinē sanctoꝝ tuoꝝ fuderunt. 7 sanguinē dedisti eis bibere vt digni sunt. **Nono** est vidēdū de subtractiōe laudis. q̄ ecclia subtricit cātica laudis et leticię. **Et** hoc p̄mo in signū flet? quē matres habuerūt. **Secdo** in signū stat? q̄a scz in limbū defecderūt. **Tertio** i signū incolat? quē virgo beata. puer. 7 ioseph fugiēdo i egyptū fecerūt. **Magna** p̄passiōe dignū fuit. 7 p̄pter pueri tenerā etatem. propter pueri perij nouitatem. 7 propter ioseph senectutem.

Sermo. xliij. Eodē die ser. iij.

M. Itēs occidit

Moēs pueros. **In** his x̄bis tria tāgnit. **Primo** herodis iniq̄ snia. cū dicit **Mittēs.** **Secdo** ei? seuitia cū dicit: **Occidit.** **Tertio** puuloꝝ innocētia cū dicit: **Mō** es pueros. **Snia** aut dicit iniusta tribo modis. **Aut** ex aīo. q̄n exira vel turbatiōe. p̄fert. **Aut** ex ordine. q̄n ordo iuris omittitur. **Aut** ex causa. q̄n sufficiens cā nō suffragat. **Primo** ex aīo. q̄ exira 7 p̄turbatione ipsaz p̄tulit. **Quā** in aduētū magoꝝ dicit: q̄ turbat? est. h̄ aut dicit q̄ irat? est valde. **Ibi** enī turbat? ē p̄pter p̄digij nouitatē. vel p̄pter romanoꝝ timorē. **Hic** aut turbat? ē p̄pter magoꝝ deceptionē. 7 timens regni sui amissionē. **Et** i tali turbatiōe 7 ira se tētia p̄tulit. **Et** iō ei? snia ex aīo iniusta fuit. **Joh. j.** **Ira** enī viri iusticiā dei nō orat. **Secdo** fuit iniusta q̄ ordine. **Uidet** enī

De sancto Tho.

ad pueri inquisitione ordinate processisse. **Primo** enim quod sit de loco natiuitatis a doctoribus legis. **Secundo** de tempore ab ipsis magis. **Tertio** in qua madat de persona dicens. **Iste** et interrogate diligenter de puero. **Isti** autem triplicem inquisitionis ordinem insidiosae faciebant non ut puerum adorarent sed ut perderet et ideo eius sententia ex tali ordine fuit iniusta. **Secundo** **Dan.** vii. assimilata visio in cuius ore erant tres ordines tertium. **Iste** visus est insidiator herodis **Tertium** **ij.** **Ursus** insidias factus est mihi habuit in ore suo tres ordines quod ab ore suo tres de christo emanauerunt inquisitiones sed tamen fuerunt ordines tertium. **Ursus** insidiosae faciebant et lacerare intendebat. **Tertio** fuit ex causa quod innocentes dannaui. **Dan.** xiiij. **Quia** peccata tua ut quod opabaris prius iudicatis iudicia iniusta innocentes operum et dimittes notios ideo ipsi beati puuli innocenti dannaui vindictam petunt a deo dicentes. **Apoc.** vi. **Ursus** quo dicitur factus et non iudicatis et vindicatis sanguinem nostrum de his qui habitant in terra. **Secundo** ponit herodis sententiam cum dicitur occidit et quod sanguinem innocenti iniuste dannaui ideo iuste dannaui est vis effusio sanguinis paruulo non poterit in iudicio occultari sed manifestabitur a terra reuelate. **Esa.** xlvij. **Reuelabit** terra sanguinem suum. **Job.** xvij. **Terra** ne opiaris san. **meu.** **Ab** ipso paruulo sanguine proclamate. **Ubi** dicit iudex **Gen.** iij. **Uox** sanguinis fratris tui clamat de terra ad me. **A** tota caelesti curia interpellate. **ps.** **Vindica** sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est. **A** dei iusticia requirente. **Ecce** iij. **Sanguinem** autem de manu tua requirant. **Tertio** ponit paruulo innocenti cum dicitur. **Pueros.** **In** herode quidem erat malicia in istis innocenti. **In** illo calliditas in istis simplicitas. **In** illo potentia in istis infirmitas. **Pugnabat** ergo cum innocenti malitia cum simplicitate calliditas cum infirmitate potentia et crudelitas. **Sed** isto bello innocenti malitiam vicit astuciam simplicitas fregit potentiam infirmitas superauit. **Istud** triplex bellum ad-

Lantuariensi

buc quotidie geritur. **Ecce** iij. **Terti** me ad alia et videlicet calumnias quae sub sole gerunt. **Ecce** quomodo impugnat astucia simplicitatem et lacrimas innocenti. **Ecce** quomodo impugnat malicia innocenti nec posse resistere eorum violentiam. **Ecce** quomodo impugnat potentia infirmitatem.

Sermo xlv. **De** sancto Thoma cantuariensi. **Sermo** primus.

Pro iusticia
agonizare per aia tua et visus ad mortem certa per iusticia. **Ecd.** iij. **Pugil** fidelis miles strenuus in sua pugna tria debet habere scilicet causam legitimam intentionem rectam et finale perseuerantiam. **Ab** his tribus beatus thomas in sua passione commedat. **Primo** a legitima causa cum dicitur. **Pro** iusticia agonizare. **Describit** autem iusticia quod sit virtus reddens unicuique ius suum scilicet deo obedientiam superiori reuerentiam pari concordiam inferiori disciplinam inimicis patientiam miseris et afflictis compassionem opofas et sibi satisfactionem. **Pro** tali iusticia factus thomas pugnavit. **Dedit** enim primo deo obedientiam quod maluit obedire deo quam regi contra deum et ideo regis iram contra se provocauit. **Act.** v. **Obedire** oportet deo magis quam hominibus. **Secundo** dedit superiori reuerentiam in summo pontifici. **Quia** cum quadam vice a rege artatus voto eius annuisset ab altari postmodum se suspenderit donec per summum pontificem esset solutus. **Ecd.** x. **In** medio fratrum rector illo in honore. **Tertio** dedit pari concordiam. **Ubi** dicitur de eo quod saluo sp. rigore se decetia vestium et apparatu vestilium concordabat moribus singulorum ad **Ro.** xij. **Si** fieri potest quod in vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes. **Quarto** dedit inferiori disciplinam. **Ubi** dicitur de eo. **Sapientia** qua praedictus erat in ecclesia malignorum prohibebat insulsum. **Pro** iusticia **xxij.** **Stulticia** colligata est in corde pueri et haec disciplina fugabit eam. **Quinto** dedit inimicis patientiam quod in exilio posuit per regem ac regnum agere sperauit et suis ociosis nullam patientiam habuit dixit **Lud.** xij. **In** patientia via possidebit aias varias

De sancto Tho.

Sexto dedit miseris compassionem operosam quod quotidie. **xxij.** **pauper** pedes curuatis genibus abluabat et post refectioem cuiuslibet quatuor argenteos pro eorum visibus consumendos erogauit. **Septimo** habuit in se sauctimoniam quod hagnitate seruauit et carne sua ieiunijs et cilicio maceravit. **Heb.** xij. **Pace** sequimini cum omnibus et sanctimoniam. **Et** quod sic iusticia seruabat potest dicere cum **Job.** xxx. **Iusticia** induit sum et vestim me sic vestimeto. **Ille** qui est induit ab omni parte est tectus sic beatus thomas iusticia fuit induit a detritis quod ipsam defendit in apice pontificalis dignitatis a sinistra quod ipsam defendit in exilio relegatus ante se quod ea qui sui predecessores in iudicio ecclesie processerant ipse noluit confirmare post se quod in his qui petebat rex assentire noluit videns imminere futurum periculum animarum. **Secundo** commendat ab intentione recta cum dicitur per aia tua. **Multum** sunt qui pugnant per substantiam suam et per pelle suam et gloria sua sed pauci per aia suam cum tamen ibi magna pugna requiratur. **Matth.** x. **Regnum** celorum vim patitur et violentiam rapiunt illud. **Et** ponit ibi triplex vocabulum violentiam designans scilicet vim et violentiam rapiunt illud ad designandum quod tales triplicem vim debent inferre scilicet rationem intellectum captiuando. **ij.** **Cor.** x. **In** captiuitate redigentes intellectum voluntati ipsam a suis occupacionibus auertendo. **Ecd.** xvij. **Post** concupiscencias tuas non eas. **Et** operamine opera fortia aggrediendo. **Pro.** x. **Danu** suam misit ad fortia. **Uel** potest dici quod ponit ibi illud triplex vocabulum ad innuendum quod qui vult habere fortissimum caelicastrum debet habere audacem animam ne sit formidolosus strenuum conatum ne sit ociosus tollerantiam contra quodlibet aduersum ne sit delitiosus. **Ista** tria genera hominem de bello dei efficiunt ut habet **Deut.** xx. **Quis** est homo formidolosus et corde pauido ecce formidolosus. **Quis** est homo qui edificauit domum non aedificauit. **Ecce** qui ociosi volunt in domo quiescere et non ire ad laborem. **Quis** est homo qui delitiosus sanit vixit. **Ecce** delitiosus qui delitiosus

Lantuariensi

volunt vacare. **Sed** beatus thomas habuit audacem animam quod contra regem causam ecclesie audacter defendit. **Strenuum** conatum quod antequam vellet cedere in auxilium se mitti permisit. **Tollerantiam** contra quodlibet aduersum quod mortem sustinuit. **Tertio** commendat a finali perseuerantia cum dicitur visus ad mortem certa per iusticia. **Uere** visus ad mortem per iusticia pugnavit quod per ipsa defendenda quadruplex martyrismus sustinuit. **Primum** fuit in rerum oblatione quod fuit pro rebus ecclesie spoliatis. **Et** quod quis sancti viri oblationem rerum libenter sustineat dolent tamen in quantum erant sustentamentum pauperum et in quantum videtur ea sumi visibus impiorum. **Ista** autem talis patientia quod dicitur martyrium est. **Breg.** **Sine** ferro martyres esse possumus si patientiam veraciter in aia custodimus. **Secundo** fuit in suorum persequutione quod magnam dolorem et compassionem generauit sibi. **Breg.** **Qui** dolorem exhibet in aliena necessitate crucem portat in mente. **Tertium** fuit in exilio relegatione quod a patria sua fuit expulsus et per diuersas prouincias exul effectus. **Fuit** enim de numero eorum de quibus dicitur. **Heb.** xij. **Circumierunt** in melotis et pellibus caprinis egentes angustiati afflictique quibus non erat dignus mundus. **Ipsa** enim circumiuit quod per diuersas patrias et terras peregrinatus fuit et in pellibus caprinis quia cilicium defendebat fuit egens quod omnibus bonis spoliatus et angustiatus propter compassionem afflictorum afflictus propter perditionem inimicorum. **Et** quod mundus eo dignus non fuit ideo deus de mundo ipsum abstulit. **Esa.** lviij. **A** facie militum collectus est iustus. **Quartum** fuit in sua occisione quod eius cerebrum sparserunt et eum crudeliter occiderunt fuit enim de numero illorum de quibus dicitur. **Heb.** x. **In** occisione gladii mortui sunt. **ps.** **Gladium** euagauerunt peccatores. **Sed** certe gladii eorum intravit in corda ipsorum quod alij digitos discerpentes alij sanie defluentes alij paralisi dissoluti alij amentes effecti miserabiliter mortui sunt.

De sancto Tho.

Sermo lvi. de eodem sermo. ij. Iustus iustifi.

Lectur ad huc. 7 sanctus sanctificatur ad huc. Apoc. xij. Beatus thomas licet in vita sua fuerit 7 iustus 7 factus in passione tñ sua fuit magis iustus 7 factus ostēsus. 7 hoc ppter septē pditiōes q̄ in passiōe sua repiunt. **Primo** nāq̄ fuit passus in loco factō. in ecclesia ad innuendū q̄ ipse ecclesiā p̄secrabat. 7 ecclesia ipsum magnū 7 sanctū ostēdebat. locus siquidem aliqñ sanctificat locatū. sicut tē plū sanctificat aurum. **Uñ** Matth. xij. Quis maius ē aut aurū aut tēplum qd̄ sanctificat aurū. Aliqñ vero locatū sanctificat locū. sicut corpus christi et reliquie sanctorū. q̄ sanctificat locū in quo recedūtur. Aliqñ vero locū sanctificat locatum 7 ecōuerso. Sicut patet in archa q̄ tabulas factiores ostēdebat. In hoc igit̄ q̄ thomas passus ē in ecclesia ipse ecclesiā ipsā sanctiorē reddidit. 7 ecclesia ipsū factiorē ostendit. **Secūdo** passus est in officio factō. ad innuendū q̄ de laude vie trāsibat ad laudem patrie. vbi oīa q̄ sunt in hoīe p̄uertuntur ad laudē. Nā visus allec̄t̄ dei amirabili visiōe clamat 7 ait. **Hester. xv.** Gal. de amirabilēs dñe 7 facies tua plena est gratia. **O**dozat̄ affect̄ tam mirabili odo redicit. **Can. j.** Trahe me post te curre in odore vnguetō 7 tuoz. **Audite** recreat̄ āgelica iubilatiōe. **Can. v.** **Sonet** vox tua in auribz meis. **Os** dulcoratū laude dei. **dic̄ ps.** Replet os meum laude. **Man. iocūditate** christi āplexatiōe dicit. **ps.** Dēs gētes plaudite manibus. **Tertio** passus ē in mēbro factō. vī capite sacro oleo delibuto. **Est** aut̄ quadruplex caput. **Primū** est sup̄ substāciā ale scz deus. **Istud** nō erat in beato thoma lesū. s̄ diligent̄ p̄seruatū. nam instar serpēt̄ corp̄ exposuit 7 caput p̄seruauit. **Secūdo** est rationale qd̄ est ipsa mēs siue supior p̄rationis. **Istud** similē non erat lesū p̄ aliquā impatientiā vel mur-

Lantuariensi

murationē. **Uñ** dicit̄ de martyribz. **Ps** murm̄ resonat. nō q̄rimōia. **zc.** **Tertū** est spūale. scz ipse plar̄ q̄ est caput ecclie et q̄ntū ad hoc p̄secutoribz resistit 7 corpus ecclie defēdit. **Ad Col. i.** Adimpleo ea q̄ defūt passiōibz christi in carne mea p̄ corpe eius qd̄ ē ecclia. **zc.** **Quartū** est corpale 7 istud feriendū exposuit. 7 caput christi in se p̄seruauit. **Sicut** opponit̄ q̄s brachiū vt ab ictibz caput custodiat. **Quarto** passus est in tpe sancto scz in tpe dñice natiuitatis. ad innuendū q̄ sicut christ̄ natus erat in terris. sic ipse nascēbat̄ in celis. **Alia** enī facta modo p̄cipit p̄ bonā p̄posita. parit aut̄ p̄ bona opa. nutrit vero p̄ dei vba. **Hoc** aut̄ h̄ facit gēdo. tunc aut̄ facit gaudendo. **Apoc. xij.** **Mulier** amicta sole. **zc.** **Tunc** aīa est amicta sole. qñ sequit̄ christū p̄uersionē. **Tūc** habet coronam duodecim stellarū. qñ seruat doctrinā duodeci apostolorū. **Tūc** habet lunā sub pedibz. quā do habet trena s̄ affectibz. **Lamat** aut̄ qñ parit. qz i p̄nti seculo in gemiscit. **Lā** tē rap̄t̄ est filī eius ad thronū dei. quia post generationē q̄ sit cū dolore in mundo generat̄ filij eius cum honore in celo. **Quinto** passus est p̄ causa facta. qz p̄ libertate ecclie defēdēda. **In** veteri lege nulla er̄at libertas s̄ seruitus. licz enī haberēt libez p̄zem scz deū. habebāt tñ ancillā matrē scz sinagogā. **Parē** aut̄ seq̄tur ventrē 7 v̄tris pditiōne q̄ntū ad libertatē 7 seruitutē. **Erāt** tñ ibi quidā talit̄ serui. q̄ scz habebāt ancillā matrem scz sinagogā. 7 seruiū p̄zem scz diabolū. **Joh. vij.** **Mos** ex p̄ze diabolo est. **In** noua aut̄ lege ē libtas. qz nascimur ex libero p̄ze scz deo. 7 liba m̄re scz ecclia. **Gal. iij.** **Non** sum̄ ancillē filij sed libez. **Sūt** tñ et ibi quidā serui q̄ vident̄ esse filij dei et ecclie p̄ fidem. 7 sunt filij diaboli p̄ opationē. **Joh. vij.** **Dis** qui facit peccatū seruus est peccati. **Christ̄** ergo nos seruos redemit. **i. Cor. vij.** **Precio** empti estis. **Redemptos** manumisit. i. extra p̄tatem diaboli posuit. **Joh. vij.** **Si** filius vos

De sancto Tho.

liberauerit vere liberi eritis. **liberos** in filios adopravit. **ad Roma. vij.** **Qd̄** enī accepistis sp̄m seruitutis. **zc.** **Et** de hoc ci rographū fecit **Esa. xlix.** **Ecce** in manibz meis descripsite. **Talē** igitur libertatem thomas defēdit 7 ideo martyriū passus fuit. **Sexto** passus est inter manus sanctas scz inter monachos. **Corpus** christi postq̄ patri imolatū fuit a nullo p̄phano fuit cōtractū sed a viris sanctis fuit a cruce depositū 7 sepultū. **Corpus** aut̄ facti thome fuit organū spūs sancti. **margarita** dei. 7 hostia christi. **Ipsi** aut̄ p̄secutores fuerūt canes. ideo nō debuerūt tāgere organū spūs sancti. 7 qz erant porci nō debuerūt cōculcare margaritam dei. **Matth. vij.** **Polite** sanctū dare canibz. **zc.** **et** qz p̄secutores erāt. **p̄phani**. ideo nō debuerūt cōtractare hostiā christi. **Corpus** ergo beati thome a ministris dei tātū tangi debuit postq̄ tāq̄ sacra hostia imolatū fuit. **Nā** 7 in veteri lege hostia deo imolata. nō tāgebatur nisi manibz sacerdotū. **Septimo** erat approbat̄ ab angelis factis. **Nā** sicut dicit̄ dñi req̄ em eternā diceretur. **audite** sunt voces angeloz dicentū. **Et** tabitur iustus. **zc.** **Et** hoc fecerūt angeli. p̄pter dubiū tollēdum. **Cum** enī non fuerit passus ab infidelibz nec p̄pter fidē sed a christianis et p̄ iusticia voluerūt angeli ostēdere hunc verū esse martyre p̄pter cōsimile officii. qz officii āgeli est ecclesiā defēdere et custodire. **Esa. lxi.** **Sup** muros tuos hierusalē cōstitui custo. **zc.** **Hoīes** aut̄ eius de officij 7 artis honore sibi impendūt. p̄pter priuilegiū. āgeli enī sunt virgines p̄ naturā. 7 thomas fuit virgo p̄ gratiā. **et** ideo tanq̄ sibi simile priuilegio specialit̄ ipsū honorat̄ plaudem diuinā. **Ecd. xij.** **Quē** animal diligit sibi simile.

Sermo. lviij. De eodē ser. iij.

Qui mibi mibi
strat me sequat. **zc.** **Joh. xij.** **Beatus** thomas habuit quattuor magna p̄conia. **Primo** nanq̄ habuit p̄clatio

Lantuariensi

nem dignā quia fuit dei minister. vñ dicitur: **Qui** mibi ministrat. **zc.** **Ad** bonū autē ministrū tria requiruntur. scz mūdicia fidelitas. 7 prudētia. **Nemo** enī vult ministrū immūdū vel infidelē seu fatuum. **De** primo ps. **Ambulās** i via imacu. **zc.** **lata** h̄ mibi ministrabat de alijs duabus **Lud. xij.** **Quis** putas est fidelis disp̄sator 7 prudēs. **zc.** **Beatus** ergo thomas fuit minister dei. p̄pter mūdiciā qz itegrā castitatē seruauit. 7 p̄pter sapiēciā qz iura ecclie sapient̄ defēdit. 7 p̄pter fidelitates qz de tribz q̄ sibi cōmisit sibi fidelit̄ seruauit. scz de corpe p̄ macerationē. de aīa p̄ sincerā dilectionē. 7 de rebz p̄ liberale distributionē. **Secūdo** habuit p̄ passionē christi cōsimilē 7 acceptā. ideo s̄ dicit̄ me seq̄t̄. **In** passiōe qd̄ christi multa p̄medabilia fuerūt. **Primū** ē libera voluntas **Esa. liij.** **Oblat̄** ē qz ipse voluit. **Similiter** 7 thomas voluntarie passus fuit. vñ cū monachi fores ecclie clauderēt beatus thomas eas referās dixit. nō est ecclia vt castz custodiēda 7 sic occisoribus obuiant. **Secūdo** est immēsa charitas q̄ tanta fuit in christo q̄ sol̄ mori voluit 7 cēlos illefos seruari p̄cepit dices. **Si** ergo me q̄ritis sinite hos abire. **Si** milit̄ 7 thomas dixit. si caput meū q̄ritis p̄cipio ex pte dei ne cuiq̄ clerico vel laico noceatis. **Tertium** est magna vilitas qz christus passus est. p̄ iusticia ecclie acq̄renda ps. **Annūciā** iusticiā tuā in ecclia magna. **Similit̄** 7 thomas passus est. p̄ iusticia ecclie defēdēda. **Quartū** est deuotionis suauitas qua christus taz plenus fuit q̄ int̄ vulnera patri se recōmendauit dices. **pater** in manus tuas comēdo sp̄m meum. **Similiter** et factus thomas dū occideret̄ dixit. **de**o et beate marie 7 sanctis om̄ibus 7 beato dionysio causā factę ecclie 7 meisum comēdo. **Quintū** est p̄stantie firmitas. tam cōstans enī fuit christus q̄ non cessit. p̄pter iniurias x̄toz. nec p̄pter supplicia tormentoz. **Similit̄** 7 thomas multas recepit p̄tumelias. cum ei dixerunt:

De sancto

Capite furem. suspendite latronē 7 pdi
tozē. Multas iniurias in rebz ppijs. q̄a
fuit om̄ibz spoliatus. Et multa supplicia
in tormētis. q̄a fuit in oibus mēbz pu
nitus 7 excerebratus. sed tñ in nullo po
tuit cōmoueri. Tertio habuit vitā san
ctā. 7 b̄ notat. cū dicit. Si q̄s mibi mini
strat. Ipse enī se totū mistravit. 7 eo
q̄ se totū diuinis obsequijs mācipauit.
Et sicut in passiōe sic 7 in vita se christo
p̄formauit. christus nāq̄ habuit hūili
tatē q̄ maxime apparuit in pedū ablatio
ne. Cōmunitatē q̄ apparuit in benigna
p̄uersatiōe. Baruch. iij. Post hęc in ter
ris visus est 7 cū hoibus cōuersatus est.
Asperitatē q̄ apparuit in aduersoz per
fessiōe. ps. p̄pter verbalabioz tuozum
ego custodiui vias duras. Similiter et
beatus thomas tantā habuit hūilitatē.
q̄ singulis diebz pedes paupum tredecī
abluebat. 7 q̄ttuoz argēteos culibet tri
buebat. Tātā habuit etiā cōmunitatē
q̄ saluo honestatis honore se oibz cōfor
mabat. Seneca. Id agam? vt meliores
vitā sequamur q̄ vulg? non vt p̄trariā
alioq̄n quos emēdare volum? fugamus
a nobis 7 auertim?. Tantā habuit aspe
ritatē q̄ p̄cipuū corpus suū macerabat.
et cilicio membra sua tomabat. Gal. v.
Qui aut sunt christi carnē suā crucifixe
rūt cū vicijs et cōcupiscētijs. Quarto
nūc habet claritatē eternā cū dicit. Ubi
ego sū illic 7 mister meus erit. Circa qd̄
notandū. q̄ christus est in dextera p̄ris
Matth. viij. Sedet a dextris dei. Est in
gloria patris. Phil. ij. Dñs iesus chri
stus in gloria est dei patris. Est in lumie
patris. j. Tbi. vi. Lucē habitat inaccessi
bilē. Est in throno p̄ris Apoc. i. Sicut et
ego vici 7 sedi cū patre meo in throno
ei. Beatus ergo thomas est in dextera
dei. q̄a recepit oīuz beatoz affluētiā. ps.
Delectatiōes in dextera. vsq̄ in fines. Est
in lumine dei. q̄a habet visionē aptam. j.
Cor. xij. Videm? nunc p̄ speculū in eni
gnate. tūc aut facie ad facie. Est in thro
no dei. q̄a habet regiā dignitatē. Prou.

Siluestro

viij. Nobilis in p̄ntis vir ei? cū sederit
cū senatoribz terrē. Est in glia dei. q̄a
bet oīuz honoz securitatē 7 eternitatem
Aug? in li. cōfessionū. Ipse erit finis de
siderioz nostrorū. qui sine fine videbi
tur. sine fastidio amabit. sine fatigatio
ne landabitur.

Sermo. xviij. De sancto silue
stro papa Sermo primus.

A Deo est om
nis medela. et a rege accipies
donationē. Ecd. xxxviij. Cōstātin? imp
ator. cū lepra esset p̄fusus a siluestro ē cu
ratus 7 curāti nō fuit ingratus. In ver
bis p̄missis p̄mo ponitur ei? miraculosa
curatio. cū dicitur. A deo est om̄is mede
la. Secdo cōstātin? ḡta recognitiō. cū dī
A rege accipies donationē. Circa p̄mū
notandū. q̄ cōstātin? curatus est p̄ silue
strū p̄ virtutē baptismi. Circa quez ba
ptismū q̄ttuoz p̄longe p̄siderant. scz apo
stoli. cōstātin? siluester. 7 christus. Ex
pte ap̄loz fuit intimata materia 7 figu
ra. Un̄ dixerūt cōstātin? in visu appa
rentes. q̄a horruisti effusionez sanguinis
innocētijs. siluester ostēdit sibi piscinaz.
Ecce materia in q̄ immersus. tercio cu
raberis ab oī lepre morbo. Ecce figura
Materia enī baptismi est aqua q̄ fuit s̄a
ctificata tactu dominice carnis cū in ior
dane ostēdit virtutē institutiōis cū dixit
Job. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ 7
spū sancto. Aqua regeneratiōis q̄ de
latere emanauit 7 benedictiōis sacerdotij
Aug?. Accidit verbū ad elementuz 7 fit
sacramentū. Trina aut immersio fit ad
designandū triduanā christi sepulturā.
et q̄a trinitate habet efficaciam. 7 q̄ tripli
cē remittit culpā. scz originalē actualem
7 veniale. Secdo ex pte p̄stātin? fuit di
sp̄sio h̄ambula. Disp̄sio enī se ad
baptismū p̄ tria. scz p̄ cōtritiōē cōfessi
onē 7 satisfactiōē. Unde legit q̄ ad ec
clesiā sancti petri venit 7 se d̄ peccatis su
is lamētabilit̄ accusauit. Matth. iij. Ba
ptisabatur a iobāne cōfiteutes peccata

De sancto

sua. Per opa p̄nitentię. quia siluester
an̄ baptismū vni? hebdomadē ieiunius
sibi indixit. Christ? nō ieiunauit an̄ ba
ptismū. q̄ nō indigebat aliq̄ dispositiōe
Ieiunauit aut post baptismū. ad innuē
dum q̄ qui in baptismo nascit nou? ho
mo efficit. Paul? aut 7 p̄stantinus ante
baptismū ieiunauerūt. quia indigebāt
dispositiōe. Per opa misericordię. q̄a
an̄ baptismū carceres aperiri fec. Dat.
v. Beati misericordes qm̄ ipsi misericor
diā p̄sequūt. Tertio ex pte siluestri fuit
forma debita 7 recta intētiō. p̄ quā ipsū
intēdebat virtute baptismi sanare i cor
pore 7 in mente. Un̄ poterat dicere illud
Job. vij. Lotū hoies sanū feci i sabbato.
Tunc enī fuit sabbatū. p̄pter pacē q̄ fuit
ecclesie restituta. Quarto ex pte chri
sti fuit efficaciam x̄tuola. que fuit triplex.
Prima ē q̄ ipsū in baptismo curauit
7 a morte lepre. q̄. Reg. iij. Restituta est
caro ei? sicut pueri paruuli. Secda est.
q̄ sibi infudit lucem gr̄e. 7 hoc significat
p̄ h̄ q̄ in baptismo ei? mirabilis splendor
lucis emicuit. Sup̄ ap̄los descendit sp̄ri
tus. scz i linguis igneis. q̄ in p̄dicatore
req̄ritur lingua ignita ad inflamādūz.
sup̄ p̄stantinū apparuit i specie lucis. q̄ i
p̄ncipe req̄ritur lux sapiētię ad iudican
dum. Tercia ē q̄ ipsū dignificauit. p̄
visionē. B̄ significat p̄ h̄ q̄ christ? cō
stātin? in baptismo apparuit. Legit enī
j. Reg. xij. q̄ Absolon dicit. Quis facie
regis nō vidit. Tertio aut vidit. Quia in
lege naturę. peccatū originale instituta
fuerūt fac. p̄stātin? in lege moysi circūcisiō.
B̄ neutriā illorū celos aperiebat. In lege
aut gr̄e q̄ in tertio āno institut? est ba
ptism? q̄ celos aperuit et hoies dignos
dei visione fecit. Secdo ponit p̄stātin?
grata recognitiō. cū dī: Et a rege acci
pies donationē. Ipse enī ecclesiam christi
fundauit. Un̄ legit q̄ de fundamēto ec
clesie sancti petri. xj. copinos ē rē p̄pijs
humeris asportauit. vñ dicit q̄dā glosa
sup̄ Esa. lx. Edificabūt filij peregrinorū
muros tuos. Sicut cōstātinus q̄ romē

Siluestro

xij. ecclesias in honore duodecim ap̄loz
fecit. Secdo fundatā dotauit. q̄a totaz
italiaz in totē dotauit. Sen. xxx. Dora
uit me dñs dote bona. meclū erit vir me?
eo q̄ genuerim ei sex filios. Et p̄t ee ver
bum eccleie q̄ hic totat in futuro christo
p̄iūget. eo scz q̄ sex filios sibi generauit.
ap̄los. martyres. confessores. virgines.
cōtinētes. 7 cōiugatos. Tertio totatā
p̄uilegijs cōmuniuit. Dedit enī legem.
quicūq̄ fugerit in ecclesiaz salu? est 7 plu
res alias leges fecit. Christ? tñ ecclesiam
nobilitorū p̄uilegijs cōmuniuit. de q̄b
dicitur. iij. Reg. ix. Sanctificauit domuz
hanc vt ponerē nomē meuz ibi in sempi
ternū. 7 erūt oculi mei 7 cor meū ibi cun
ctis diebz. Ecce q̄a deus in ecclesia posuit
nomē suū. oculos suos. et cor suū. Et sic
nominat noie dei. videt oculis dei. 7 vi
uit corde dei. P̄opter p̄mū famosa 7
cognoscibilis. Male id est. ab ortu solis
vsq̄ ad occasū magnū ē nomē meum in
gentibz. p̄pter sc̄d m̄ ē circūspecta 7 infal
libilis. Prou. j. Frustra iacit rete ante
oculos p̄natoz. p̄pter tertū est p̄petua
et imortal. Esa. xxxij. Tabernaculū qd̄
neq̄q̄ trāfferri poterit. Quarto p̄mū
legiatam dignitatē exornauit. Dedit
enī siluestro coronā imperiale 7 equū al
bum. Voluit enī ecclesiam ornare. q̄a scie
bat ipsam esse summi regi sponfam. ps.
Stetit regina. c. ipsam esse ad dextera
dei collocandā. vñdē seq̄tur. A dextris
tuis ip̄a imortalitatis scola induēdam
ideo subdit. In vestitu deaurato ipsaz
angeloz multitudinē 7 obsequijs māci
pata. ideo subdit. Circūdata varietate
Sermo. xlii. De eodē sermo. ij.
H Onora medi
cum propter necessitates. Ecd.
xxxviij. In verbis p̄missis duo ponunt.
scz cōstātin? necessitas in quā incidit. 7
honoris sublimitas q̄ siluestri honora
uit. Circa p̄mū notandū q̄ p̄stātinus
triplicē necessitatez patiebat. Prima
erat cor poralis quaz patiebat in carne
E

De sancto

sua. Et ista erat morbus leprose. **Secunda** erat spiritualis quae erat in mente sua. et ista erat morbus idolatrie. **Tertia** erat in gente sua. Et ista causabat ex draconis infectione. **Primum** morbus curare volebat per innocentium sanguinis effusionem. **Secundum** augere volebat per christianae religionis extirpationem. **Tertium** cedare volebat per ceremonialium exhibitionem. **Sed** affuit celestium medicus. scilicet silvester qui hunc triplicem morbum salubri remedio curavit. **Primum** namque curavit per baptismi regenerationem quia scilicet morbus ut fuit baptisatus ab omni lepra fuit curatus. **iiij. Regi. v.** Restituta est caro eius sicut caro pueri parvuli et mundatus est. **In** carne quidem sua patiebatur triplicem morbum. **Primus** causabat ex leprose aspersione. **Et** quantum ad hoc dicit: Restituta est caro eius. **Secundus** causabat ex fomite concupiscentie. **Et** iste per baptismum debilitatus est. **Et** quantum ad hoc dicit: caro pueri. **Tertius** causabat ex vetusta conversatione qua in baptismo spoliatus est. **Col. iiij.** Spoliantes vos veterem hominem. **Et** quantum ad hoc dicit: mundatus est. **Secundus** erat morbus spiritualis. scilicet morbus erroris. **Notandum** autem quod tunc erat triplex error. **Primus** gentilitas et idolatrie. **Et** istum curavit silvester miraculis. **ps.** Dabit voci suae vocem virtutis in miraculis. scilicet miraculosa curatio constantini. **Secundus** erat iudaice perfidie. **Et** illum curavit doctrinis quia disputato cum helena et iudicis ipsos convertit. **Lud. xii.** Ego enim dabo vobis os et sapientiam et miracula. scilicet resurrectione tauri. **1. Cor. j.** Iudici signa petunt greci sapientiam querunt. **Silvester** autem grecis siue gentilibus sapientiam et iudicis signa prebebat. **Sapientes** enim acquiescunt rationibus simplicibus miraculis. sed quoniam utrumque datur tunc et rationes miracula commendant. et miracula rationes confirmant. **Tertius** erat error pravitatis heretice. et ille fuit arrius. qui statim post silvestrum adhuc tamen vivente constantino incepit

Silvestro

qui dicebat christum esse puram creaturam et ille morbus curatus est doctrinis. quoniam nicenum concilium congregatum est ubi apertis rationibus eius error confutatus est. et miraculis quia arrius crepuit medius et per bado ore quo christum blasphemavit viscera sua evomuit. **Tertius** morbus causabatur ex infectione draconis. et hunc morbum silvester curavit per potentiam. quoniam ad preceptum petri et pauli apostolorum ad ipsum descendit. et ibi tria fecit. **Primum** sibi precepit quod ibi christum venientem iudicem expectaret. os eius filo ligavit. et cum sigillo habere crucem sigillavit. **Christus** namque vicit diabolum per potentiam. hoc significat preceptum quod ei fecit per sapientiam. hoc signat ligatio qua enim ligavit per iustitiam que apparuit in passione. hoc signat sigillatio facta cum cruce. **Secundo** ponit honorem sublimitatis quod silvester honoravit cum dicit: Honora medicum. **Circa** quod notandum: quod ecclesia est vicaria christi. vicaria agni. thesauraria dei. ostiaria paradisi. **Primo** quod ecclesia igitur est vicaria christi. constantinus in sede sibi consecravit dimisit enim sibi sedem romane urbis. et ipse in constantinopolim sibi sedem locavit. **Unde** ait in suo testamento: ubi principat sacerdotum et christianae religionis caput a celesti imperatore institutum est. iustum est. ut illic imperator terrenus non habet potestatem. **Secundo** quod est sponsa agni ipsa tanquam fidelis paranimphus nobiliter exornavit. **Ras** sicut legitur in suo testamento dedit silvestro coronam imperialem suphumerale et omnia imperialia ornamenta ordinans etiam quod cardinales essent consules. et patricii. et imperialibus dignitatibus adornati. **Tertio** quod est thesauraria dei imperium occidentale sibi custodiendum commisit. et ipse ad partes orientales accedens. constantinopolim edificavit. **Est. xv.** Dabo tibi thesauros obsconditos. **Quarta** quod erat ostiaria paradisi iudicio suo seligandum et ab soluendum supposuit. **Unde** legitur in historia ecclesiastica: quod cum in niceno concilio diversis

De sancto

episcopi diversos libellos constantino presentasset. ut ipse inter eos iudicaret. omnes libellos in igne proiecit dicens: Deus vobis potestatem dedit de nobis iudicare. et ideo a vobis recte iudicamur. Vos autem non potestis ab hominibus iudicari. **Vobis** enim nobis a deo dati estis dies. et convenientes non est ut homo iudicet deos. sive ille te quod dicit: Deus stetit in synagoga deorum.

Sermo. l. De eodem sermo. iij.

III diebus suis

placuit deo. **Eccl. xiiij.** Tota vita sanctorum est dies. **Thessal. v.** Omnes vos filii lucis et filii diei. **Et** quia sancti viri sepe mutant status. ideo quot status habent tot dies continent. **Beatus** autem silvester fuit in quadruplici statu. scilicet liberationis. prelationis. confirmationis. et glorificationis. **Et** in his diebus id est statibus suis lucidis se perplacuit deo. **Primo** namque placuit in statu perfectionis per gratiam. **Sunt** autem tria signa per que potest homo cognoscere utrum placeat deo per gratiam. **Primum** est exercere opera misericordie. **Eccl. xvij.** Elemosyna viri quasi sacculus cum ipso et gratiam hominis quasi pupillam conservabit. **Sicut** enim manus opponitur ut pupilla ab ictibus custodiat. sic per elemosynam a temptationibus diaboli anima conservatur. **Istud** silvester adhuc laicus habebat. de quo dicitur quia hospitalitatem suopere exercebat. **Heb. xij.** Hospitalitates nolite oblivisci. per hanc enim quidam placuerunt angelis hospicio recepti. **Secundum** signum est firmitate conscientie habere. **Eccl. xx.** Homo acharis id est sine gratia quasi fabula vana. et dicitur **Eccl. xvij.** Homo sensatus manet in sapientia sicut sol. **Istud** silvester habuit. nam cum olim quedam christianum nomine timotheum omnes christiani timerent recipere ipse cum recepit et secum manere fecit. **Tertium** signum est habere spiritum prophetie. **1. Pet. j.** Spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. **Istud** silvester habuit. nam cum

Silvestro

perfectus sibi in crastinum diversa tormenta minaret. prophetia voce respondit. **Stultus** te hac nocte morietur. et velis nolis verum deum quem colimus? recognosces. quod ita factum est. **Secunda** placuit in statu prelationis per curam sollicitam. **Ipsius** enim populum suum pavit verbo predicationis per quod in deos convertit. gentiles convertit. et fideles instruxit. pavit etiam exemplo reformationis. **Unde** dicitur quod non solum a christianis. sed etiam a paganis miro diligebatur affectu. **Erat** enim aspectu angelicus sermone nitidus. et fide catholice. charitate diffusus. pavit etiam potestati subsidio. vnde dicitur quod omnium orphanorum viduarum et pauperum. nota scripta habebat. et eis necessariis subvenerat. **propter** ista tria dicitur. **1. Tim. ij.** Exemplum esto fidelium in verbo. scilicet predicationis. in conversatione. scilicet informationis. in charitate. scilicet subministratiois. **Tertio** placuit in statu confirmationis siue mortis. quia tunc gratiosum testamentum fecit. quo tria subditis delegavit. scilicet ut inter se charitatem haberet. ecclesias suas diligentius gubernarent. et gregem a luporum moribus custodirent. **Ista** tria paulus discipulis suis. per testamentum legavit dicens. **Act. xx.** Attendite vobis et uni versis gregi ut scilicet ipsius sincere diligentis in quo vos sanctus spiritus posuit episcopos regere ecclesias dei. ut scilicet diligentius gubernentis. **Ego** scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces. non parcetes gregi. et ideo ipsum a luporum moribus custodiat. **Et** intelligitur lupi demones. heretici. et tyranni. **Debent** quidem prelati custodire ecclesias a moribus demonum per orationem assiduam. **Luc. xxiij.** Ecce sathanas expetivit vos. **Et** tu aliquando perversus per firmos fratres tuos scilicet per orationem sollicitas. **A** moribus hereticorum per sanas doctrinam. **1. Pet. ij.** Parati semper ad satisfactionem omni poscenti. **A** moribus tyrannorum per firmam constantiam. **Unde** quidam reprehendit **Eccl. xij.** Non ascendistis ex adverso. **E 2**

De Circūcissione

Quarto placet nunc deo in statu glorificationis. ps. Placebo domino in regione uiuorū. Sunt autē tria que beati placent deo. **Primum** ē idempnitās uolūtatis. Dodo enī in malis uolūtās est deo cōtrariā: deo deo displicent. In bonis enim semiplena: ideo imperfecte placent: sed ī beatis est pfecta: ideo perfecte placet. **Esa. lxxj.** Uocaberis uolūtās mea in eis. **Secūdo** est idempnitās similitudinis. Similitudo quē dei ī malis ē delēta: ideo nō cognoscūtur. In bonis est obscura: quia in corpore quōd corrupit aggrauat. In beatis ē clara. **j. Job. ij.** Scimus quia cum similes ei erimus apparuerint. **Tertio** ē idempnitās amoris. Mali autem habēt cor frigidū. **Hiere. vi.** Sicut frigidā facit cisterna aquā suā. **Boni** habēt cor calidum. **ps.** Concaluit cor meū intra me. **Beati** uero habēt cor ī ignem amoris totaliter cōuersum. Ideo uocant scintille ignis. **Sap. ij.** Fulgebūt iusti et tanq̄ scintille in arundinetis discurrent.

Sermo. li. De circūcissione domini sermo primus

Infans octo

dierum circūcideretur in uobis. **Ben. viij.** Quis iesus fuerit infans octo dierum: tamē circūcissione nō indigebat. Cum enī circūcissio data fuerit p̄tra peccatum. Et quoniā christus fuerit sine peccato nō indigebat tali remedio. **Ben.** quod nō fecerit peccatum etas ipsa manifestat: quod nō cōtraxerit multo foris: p̄bat patris diuinitas et matris integritas. Est enī tibi pater ab eterno: sed deus ē ī quē non cadit peccatū. Est tibi mater ex tempore: sed uirgo nec parere potuit ī corruptio corruptelam. **Notandum** autē quod circūcissus fuit christus a parentibus ī p̄te corporis: et a iudeis ī omnibus sensibus corporis. **Prima** autem circūcissione uoluit accipere non p̄pter indigentiam: sed p̄pter cōgruentiam. **Lōgruum** enim fuit multiplicatiōe. **Primo** ut legē

domini

impleret. **Roma. xv.** Dico enī iesum christum fuisse ministrum circūcissionis. **Secūdo** ut incarnationis mysteriū diabolo occultaret. Sicut enī piscis uolens capere escā capitur ab hamo: sic diabolus uidens christum circūcidi uoluit ipsum capere tanq̄ purū hominē in carne et capere ē diuinitate. **Job. xl.** Quinid illudes ei quasi auis: **Tertio** ut cōmunitatem cōmendaret. **Ben.** Amator cōmunitatē quomodo illā desereret: et alios scādalisaret: sicut enī nō scādalisant christiani uidētes aliquē de genere christiano nō baptisatū: sic et iudei uidētes ipsum nō circūcissum. **Quarto** ne iudei se excusarent dicētes: Ideo te non recepimus: quia cōtra legem facis et de populo nostro debes penne: iuxta illud **Ben. xvij.** Vasculum cuius p̄pucij caro circūcissa nō fuerit: telebitur anima eius de populo suo. **Quinto** ut nostras naturam sanaret. Sicut enī fit cauteriū in vno mēbro ut totus corpus sanaret: sic christus uoluit circūcidi ut corp̄ ecclēie totum sanaret. **Col. ij.** Circūcissi estis circūcissione nō manufacta. **Secūdo** fuit circūcissus a iudeis in omnibus p̄tibz corporis et omnibus sensibus suis sui corporis. **Primo** quātum ad aures: quod detraherūt suę potentie. **Matth. ix.** In belsebut principe demoniorū eiecit demonia. Et sapientie suę. **Job. viij.** Tu de te ipso testimoniū p̄bites: testimoniū tuū non est uerum. **Suę misericordie. Luc. xv.** Murmurabant pharisęi et scribęe dicētes: quia hic peccatores recipit et māducat cū illis. **Secūdo** quātum ad uisū: emisit enī lacrymas cōpassionis. **Luc. ix.** Uidēs ciuitatē fleuit sup̄ illam. **Lacrymas** amoris. **Job. xi.** Lacrymas ē iesus scz sup̄ lacarū amicū suū. **Lacrymas** doloris ī sui passione: ut habetur **Heb. v.** **Tertio** quātum ad olfactū: Habuit enī odorem grauem: fetidum: et fetidissimū. **Odor** grauis causabat ex poculo mirrhatō et absinthiato. **Odor** fetidus causabatur ex spuris iudeorū et

De Circūcissione

domini

causabatur ex spuris peccato. **Decata** enī aerē inficiūt et fetidum reddūt. **ps.** Corrupti sunt et abominabiles facti sunt. **Quarto** quātum ad gustū: quod amarum potum sibi p̄pinauerūt: scilicet mixtum cum felle aceto et mirrha: ut scilicet fel uenenaret: mirrha amarificaret: acetum quod ē penetratiū: uenenum et amaritudinē per totum corpus deduce ret. **Quinto** quātum ad manus: habuit enī manus ligatas uinculis amoris: quod scz fuit flagellatus ad columnā. **Ecc. vi.** Re accideris ī uinculis eius. **Habuit** manus p̄foratas largitate muneris. **ps.** Aperis tu manū tuam: et implebis omne animal benedictiōe. **Habuit** crucifras in exemplis p̄gnitētię finalis. **Clauis** autem quo homo affigitur est timor dei. **ps.** Cōfige timore tuo carnes meas. **In** his quinq̄ sensibus: ideo uoluit circūcidi ut culpam eū sanaret: et nos circūcidi doceret. **Eua** quidem incircūcisa habuit anres quādo suggestioni serpentis eas accōmodauit. **Oculos** quā p̄mū uetitum aspexit. **Olfactum** quando pomi odorem sensit et sua mens inde allectata fuit. **Gustum** quando pomum comedit. **Manus** quādo ipsas ad illud extendit. **Nos** etiam debemus in his quinq̄ sensibus circūcidi: scz in uisu lasciuie cōsideratione. **Quia** sicut dicit **Hiere. ix.** Ascēdit mors p̄ fenestras uestras. **In** auditu de nociuā auditiōe: scz de tractionis. **Ecc. x.** Si mordeat me serpens in silētiō nō habet qui occulte detrahit. **In** loquela adulationis p̄raug. **Esa. liij.** Syrena ī delubro uoluptatis. **In** olfactum a superna odoris requisitione: quia sicut dicitur **Esa. ij.** Erit p̄ suauitatem fetor. **In** lingua: in uerbis incon sideratione. **Exo. vi.** Incircūcissus labijs ego sum. **In** manibus: a remissa operatione. **Esa. x.** Remissas manus et soluta genua erigite. **Et**

Sermo. liij. Eodem die sermo secundus.

Questiōne cōsūmati sunt dies octo ut circūcideret puer. **Luc. ij.** Humana natura in adā deo fuit corrupta: quod omnes ab ipso p̄pagati corruptionem traxerunt: quia si massa corrupta fuerit et delibatio uitiata. **Et** quāuis deus animā purā infudit: tamē ex uale: id ē: corpore corruptū pitur et uitiat. **Ideo** deo a principio posuit remedia et cōtra ipsum peccatū instituit que etiā christus humilitatis causa assumpsit: que quidē sunt quinq̄: sicut hugo dicit de sancto uictore. **Primum** fuit oblatiō: et istud incepit in abel: et durauit usq̄ ad diluuium. **Et** istud remediū christus assumpsit: quod quattuor p̄ nobis deo obtulit: scz carnem in satisfactiōnem. **Adā** enī debebat satisfacere et p̄gnam portare: christus autem p̄gnā sustinuit: et sic satisfecit. **ps.** Que non rapui tunc extoluebas. **Esa. liij.** Disciplina pacis nostre sup̄ eū. **Leo** enī timet quādo catulus flagellat: quō magis catulus timeret si leonem flagellari uideret. **Sic** et nos debemus timere quādo christum uidemus sic flagellatū esse. **Secūdo** obtulit sanguinē in redemptiōe nostrā. **j. Pet. j.** Non corruptibilibus auro uel argento redēpti estis de uana uestra cōuersatione: sed p̄ciōso sanguinē agni immaculati christi. **Solent** namq̄ qui p̄ciū p̄soluūt ipsum p̄cium numerare uel appēdere uel mēsurare: christus autē sanguinem suū dedit ī p̄cium: sine numero: p̄dere et mēsurā. **Tertio** obtulit animā suā in recōciliationem. **j. Cor. v.** Dicit autē ex deo qui recōciliat nos sibi per christum. **Et** quia recōciliator dñi se in se ponit aliquādo a p̄tibz uulneratur: sic christus uulneratus fuit a deo. **Esa. liij.** Propter scel̄ p̄li mei percussus ē. **Ab** homine fuit uulnerat. **Zach. iij.** His plagatus sū in domo eorū quod dilexerunt me. **Quarto** obtulit diuinitates ī fructiōne. **Et** ista ē beatitudo cōmunis nobis et angelis. **Job. xvij.** Hęc ē uita eterna ut

De Circūcissione

cognoscit te solū verū deū zc. In chris-
tū humanitate homo in quōq; sensibus
beatificatur p̄ angelis scz in visu qz vi-
debit chrisi humanitatē. In auditu qz
audiet chrisi dulcissimā vocē. In olfa-
ctu qz sēriet de corpore chrisi mirū odo-
rem. In ore qz loquit ore ad os cū chri-
sto. In tactu qz amplexabit ipsū chrisi
Secundū remediū fuit sacrificiū. Et istud
inceptū in noe. z durauit vsq; ad abraā.
Sicut autē chrisi obtulit qn̄ i ara crucis
patri se sacrificiū imolauit dicitur autē
Leuit. vi. Omne sacrificiū sacerdotum
igni plūmet. Et ideo chrisi vt accepta-
bile sacrificiū fieret fuit quātuplici igne
inflammatus scz igne diuinitatis. Heb. x.
Deus noster ignis cōsumens ē. In igne
amoris. Luc. xij. Ignem veni mittere in
terram. Igne doloris. Matth. xvi. Tri-
stis ē anima mea vsq; ad mortem. Igne
passiōis. ps. Ossa mea sicut cremū aru-
erunt. Et igne cōpassionis. Videns enī
matrē sic angustiari z sic aplos dispergi
magno cepit i corde compassionis igne
cremari. ps. Localuit cor meū intra me
zc. Et qz isto quintuplici igne fuit circū-
datus. Ideo a plāta pedis vsq; ad xri-
cem capitis fuit inflām at. Eccl. b. xviij.
Ab aspectu laboz eius. z deorsum ignis
et a lumbis eius sursum quasi aspectus
splendoris visio electri. Tertū remediū
fuit decimatio. z istud inceptū in abraā
z Melchisedech. z durauit vsq; ad chri-
stum. Sed tñ notādū qz sunt decimē re-
rum istas chrisi non soluit qz nihil ha-
buit. Mat. viij. Vulpes foueas habent
et volucres celi nidōs zc. Et sūt decimē
dierū. Istas chrisi soluit qn̄. xl. dieb; et
noctib; ieiunauit. Sūt decimē p̄ceptoz
De enī multa p̄cepta homini dedit de-
cem autē sibi retinuit istas etiā chrisi
seruauit z soluit qz legē p̄fecte adimple-
uit. Matth. vi. Non veni soluere legem
s; adimplere. Sūt decimē ordinū deus
enī fecit nouē ordies angeloz et decimū
hominū. Chrisi autē nouē oues et nouē
ordines dimisit i deserto id est in celo. z

domini

decimū id ē hoies venit querere i mā-
to. z ipsum tāq; decimā representauit pa-
tri suo. **Q**uartū remediū fuit circūci-
sio. et istud chrisi hodie accepit cū tñ nō
indigeret. In peccato nāq; originali quāt-
tuor sunt scz culpa. fomes. puatio. gē. z
carentia visionis diuine. In circūcissione
enī auferebatur culpa nostra. debilitat
concupiscentia. cōferebatur gratia. tol-
lebatū diuine visionis carentia. S; qz
ianua nōdum erat aperta. ideo ipse non
poterat frui visione diuina. Chrusi ḡ
non indigebat circūcissione quia in ipso
nulla fuit originalis culpa. nec in carne
sua aliquis fomes. vel aliqua cōcupiscentia.
nec habuit puaricationez sed pleni-
tudine gratie. etiaz in terra regens fru-
ebatur diuina visione. Voluit tamē cir-
cūcidi vt verum corpus humanū se as-
sumpsisse ostenderet. Cum enī chrusi
fuerit verus deus z ver; homo. Quidā
tamē dixerūt ipsum non fuisse deū. sicut
arriani. Quidam ipsum nō habuisse ve-
rum corpus humanū sed fantasticum si-
cut manichei. ideo iohānes vtrūq; erro-
rem excludēs dicit. j. Job. v. Tres sunt
qui testimoniū dant i celo. pater. verbū.
z spūs sanctus. quia enī chrisi fuerit na-
ture celestis. id ē diuine. testimoniū dat
pater. cum dixit. Hic ē filius meus dile-
ctus zc. Testimoniū dat filius. cum ait.
Ego z pater vnū sumus. Testimoniū
dat spūs sanctus q̄ super ipsū in specie
columbe apparuit. q̄ autē fuerit ver; ho-
mo. testimoniū dat spūs. aqua. et san-
guis. Ad cōpositionē enī hominis duo re-
quuntur scz anima rationalis z corpus
humanū. q̄ autē habuit aiām rationālē
p̄ter ex eo q̄ inclinato capite tradidit spi-
ritū. Qd videns cēturio ait dicens. Ge-
re filius dei erat iste q̄ vero habuit verū
corpus humanū. p̄ter ex eo q̄ ex corpore
ei; cecidit sanguis et aqua. et ideo postq̄
iohānes dixit. Spiritus subdit. aqua
z sanguis. Cum enī ad cōpositionem
corporis humani quattuor elementa cō-
currant scz terra. aqua. aer. et ignis. Et

De Circūcissione

ad vegetationē eiusdē quattuor humores
cōsimiles illis cōueniant. videlicet san-
guis. colera. flegma. melācolia. Ideo vt
veritates humani corporis iohānes de-
mōstraret. vnū ex elementis scz aquam.
z vnū ex humorib; scz sanguine apte
posuit. vt ex hoc ostēderet corpus chrisi
ex quattuor elementis cōponi. z ex quat-
tuor humorib; vegetari. **Q**uintū re-
mediū fuit baptismus. Est autē triplex
baptismus quez chrusi assūpsit. scilicet
fluminis. sanguinis. z flaminis. **B**a-
ptismū fluminis accepit vt aquas san-
ctificaret. Omnia enī elementa erāt im-
munda. sed ipse sanctificauit. Terrā scz
per ipsam gradiendo. Aquā in ipsam se
baptizari faciēdo. Aerem non sub recto
sed in aere patiēdo. Ignem spiritūsan-
ctum in specie ignis mittēdo. **S**ecūdo
baptizari voluit baptismō sāguinis. vt
scz nos a peccat; nostris lauaret. Apoc. j.
Lauit nos a peccatis nostris in sangui-
ne suo. z ibidem. Lauertit stolas suas et
dealbauerunt eas in sanguine agni. Ex
quo patet qz sanguis chrisi habuit deal-
bare ad instar lactis. Lac enī dicitur san-
guis dupliciter. coct; scz igne amoris et
coloris. Aer igitur sanguis chrisi ē ad
instar lactis q̄ non dupliciter sed quādru-
pliciter fuit excoctus. scz igne amoris. do-
loris. passiōis z compassionis. De q̄b;
supra dictū est. **T**ertio fuit baptisat;
baptismo flaminis. Luc. iij. Iesus autē
spiritūsancto plen; regressus ē a iordane
vt de sua plenitudine nobis effunderet
Job. j. De plenitudine eius omnes acce-
pinus. In alijs enī sanctis fuit plenu-
do ad instar vasis. qz habuerūt gratiam
sufficiētem. In beata virgine plenitudo
ad instar fontis. qz habuit gratiā iugiter
emanatē. In chrisi plenitudo ad instar
fluminis. qz habuit gratiā oib; affluētē
Sermo. liij. De eodem
festo sermo tertius.

Vocabitur no-
men ei; emanuel. Esa. viij. Cir-

domini

cūcissio sūm Bern. p̄inet ad veritatē hu-
manitatē. Nōmē ho gloriā indicat ma-
iestatis. **H**abuit autē chrisi quattuor
nomina p̄pria. et quattuor cognomina.
Propria nomina sūt. chrisi. iesus. fili;
dei. z emanuel. **P**rimū ergo nomē ei;
ē Iesus qd̄ interpretatur salus. Ipse enī
saluauit nos a peccato originali. morta-
li z veniali. ideo dicit Matth. j. Ipse enī
saluū faciet populū suū a peccatis eorū.
Ad ista tria peccata saluāda chrisi tri-
plex vuln; accepit. scz vulnus lateris vt
saluaret originale peccatū. quia eua de
latere viri ē formata a qua originale in-
cepit. Vulnus manū vt sanaret actu-
ale. quia in manū operatio designatur
Vulnus pedū vt sanaret veniale. quia
per pedes designatur effectus. **S**ecūm
nomen ē chrusi qui interpretatur vnct;
a patre vnctione carismatis. ps. Anxi-
te deus zc. A matre vnctione lachryma-
tionis. scz i morte. Job. x. Flebat igitur
ei; mater irremediabilib; lachrymis zc.
Amagdalena vnctioe deuotiōis. Job.
xij. Maria accepit libraz vnguenti nar-
dipistici zc. A iudeis vnctioe sanguinis
Sen. xxxvij. Tulerunt tunicam eius z in
sanguine hedi quē occiderāt tinxerunt.
Tertū nomē est filius dei. Et qz hō
men sibi cōueniat multis modis ostēdi-
tur. vt dicit Hilari; de triplici nomine.
Luc. j. Filius altissimi vocabitur. nati-
uitate. qz ex deo non pōt nasci nisi deus
ps. Ex vtero ante lucifer; genui te. natu-
ra. qz candē cum patre habuit naturā.
Job. x. Ego z pater vnū sumus. **P**ote-
state. Job. v. Quēcūq; pater fecerit. h; z
filius similiter faciet. **P**rofessione. quia
p̄fessio siue. p̄testatio facta est a patre d̄
celo. Mat. j. Tu es filius meus dilect;
Ab aplo in mūdo. Mat. xvi. Tu es chri-
stus filius dei viui. Ab angelis de para-
diso. Luc. j. Hic erit magnus z filius al-
tissimi vocabitur. A dēmonib; d̄ inferno.
Luc. viij. Quid mihi et tibi iesu fili dei
sumi. **Q**uartū nomē ē emanuel quod
interpretatur nobiscum deus. Ipse enī est

De Circūcissione

nobiscū generaliter p̄ potentia. Heb. j. Portans omnia x̄to virtutū suę specia liter per gratia. Matth. xvij. Ubi sunt duo vel tres congregati in noie meo zc. Singulariter p̄ natrę vnionē. Job. j. Verbu caro factū est. 7 habitauit in nobis. Sacramentaliter per sui corporis dimissionē. Matth. vlij. Ecce ego vobiscū sum oibz diebz zc. Secundo habuit quattuor cognomina quoz p̄mū traxit a patria. Et sic dicitur iesus nazarenus q̄ interpretatur flos. Ipse enī floridus fuit 7 odoriferus iuxta illud Gen. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni zc. Ipse enī tanq̄ i agro lilium candens in natiuitate. Cant. ij. Ego flos campi 7 lilium cōuallium. Fuit viola linida in flagellatione. Esa. liij. Linoze eius sanati sumus. Fuit rosa rubens i passione. Eccl. xij. Quali plārario rose i iericho. Secūdo cognomē traxit a puincia. Et dicitur est iesus galileus a galilea. Galilea namq̄ interpretatur transmigratio. L. b. i. stus assumpserat mortalitatem quo ad corpus. passibilitatē quo ad aiām. multiplicem miseriam quo ad vtrūq̄. Sed i resurrectione transmigravit de ipsa mortalitate ad immortalitatem quo ad corp̄. De passibilitate ad impassibilitatē quo ad animā. De miseria ad gloriam quo ad vtrūq̄. Leo papa post passionē infirmitas in virtutē. mortalitas i eternitatem. contumelia transiit in gloriam. Tertius cognomen trāsit a parentela et p̄genie sua. 7 sic dicitur est iesus filius dauid. Inter ceteras virtutes danid habuit humilitatē 7 pietates ac gratie plenitudinem. Fuit fili⁹ dauid non t̄m carne sed morū similitudinē. Habuit enim humilitatē. Mat. xi. Discite a me q̄ mitis sum 7 humilis corde. Pietatē. Luc. xi. Videns ciuitatē fleuit super illas zc. Biatē abundantia. ps. Anxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo leticie zc. Quartū cognomen traxit ab ipso euctu. Et sic dicitur est iesus crucifixus. Marc. xvi. Iesum queriā nazarenū crucifixū. Dulcē enī est cogno-

domini

men qd ostēdit ei⁹ victoriā 7 triumphū q̄ p̄ passionem de demonibus triumphauit. Col. ij. Expolians principat⁹ 7 potestates zc. qd ostēdit eius meritum. quia merito passionis gliaz resurrectionis meruit. Phil. ij. Humiliauit semetip̄m factus obediens vsq̄ ad mortem. qd nobis p̄bet exemplum. vt si volumus eius eo regnare in celo. studeamus p̄ ipso pati i mūdo. j. Pet. ij. L. b. i. stus passus est. p̄ nobis vobis relinquens etemplū.

Sermo. liij. eodē die sermo. iij.

Uocabitur no

men ei⁹ magni cōsiliij angel⁹ sūptū ē. Esa. ix. Angel⁹ enī nomē officij. nō creaturę. L. b. i. stus ḡ dicitur angel⁹ nō q̄ntū ad naturā s̄ q̄ntū ad officij. Notādū autē qd christ⁹ habuit q̄ttuor nomia officialia 7 q̄ttuor nomia coia. Primum est angel⁹ qd sibi cōpetit ab officio nūciandi. Homo qd ē afficiebat circa vana. circa carnalia 7 terrena. Et venit christ⁹ 7 nobis p̄tra vana nūciauit eterna. j. Job. ij. Hec est p̄missio quā ipse pollicitus ē vitam eternā. Cōtra carnalia annūciauit spiritualia. Eph. j. Bndixit nos i omni benedictione sp̄uali i cęlestibus i christo. Cōtra carnalia 7 terrena annūciauit celestia. vnde quosdā obliuatos rep̄bendebat dicens. Job. ij. Si terrena dixi vobis 7 nō creditis zc. Scdm̄ ē magister qd nomē sibi cōpetit ab officio docēdi. Docet enī tres vtilis lectiones. d̄ q̄bus dicit Aug⁹. L. b. i. stus ē q̄ docet audiam⁹. timeam⁹. 7 faciam⁹. Debem⁹ enī ipsū audire sicut i mḡm discipuli. Esa. l. Dedit mihi aurē vt audiā quasi magistrū. Timere sicut dñm serui. Malach. j. Si ego dñs vbi ē timor me⁹. Ipsū honorare ei⁹ p̄cepta faciēdo. sic patrē filij. ibidē: Si pater ego sū. vbi ē honor me⁹. Tertiu⁹ ē medicus qd nomē sibi cōpetit ab officio sanandi. homo fuerat infirmat⁹ ex nimia comestione. qn̄ scz adā pomū vititū comedit. Eccl. xxxvij. Propter ei⁹ apulā multi obierunt. Ex corrupto sanguine

De Circūcissione

Esa. j. Man⁹ v̄z sanguine plene sūt. Et nimia in frigidatione. Hier. vi. Sicut frigidā fac cisterna aquā suā zc. Ex supfluo 7 corrupto amore. ps. Corrupti et abominabiles facti sūt zc. Prīmā infirmitatē sanauit p̄ dietę obseruationē. qn̄ p̄ diebz ieiunauit. Scdaz p̄ minutionē qn̄ i pedibz 7 brachijs p̄forat⁹ fuit. Tertio p̄ sudorē. qn̄ sanguinem sudorē effudit. Quarto p̄ amarę medicinę sumptionē. qn̄ vinū mirbatū. 7 sel i cruce assūpsit. Quartus nomen ē aduocat⁹. qd sibi comperit ab officio aduocadi. Allegat autē i sua aduocatiōe dei inatā miaz. Jone. iij. Scio q̄ tu de⁹ es clemēs 7 misericors es zc. hōis multiplicē miseriam. Gen. viij. Selus 7 cogitatio hūani cordis i malum. p̄na sūt ab adolescentia sua. Et sup̄plus sanctificationē exhibitam. Job. xvij. Op⁹ p̄sumauit qd de diti mibi vt facerē. Scdo habuit q̄ttuor nomia cōmunia. vt dicit Iud. Prīmū ē eloyidē. de⁹ ē autē fm̄ Dam. idē qd currē 7 fo uere ardē. 7 p̄siderare ipse enī i nobis currit. 7 currē nos fac̄ p̄pationē sollicitā. Roma. ix. Nō ē volētis neq̄ currēt zc. Fouet dādo p̄seueratiā. Phil. ij. De⁹ ē q̄ opat i nobis velle et p̄ficē. Ardet dādo charitatez ignitā. Deut. iij. De⁹ noster ignis p̄sumēs ē. Cōsiderat p̄ sapiētiam p̄fūdā. Eccl. xij. Oculi dñi multo pl⁹ lucidiores sup̄ solem. Scdaz nomē ē adonai. id ē dñs. sic enī dicit Liprian⁹. Dñs debet b̄e terroze ordinationez 7 amore Hier. x. Quis nō timebit te. o rex gentiū. Debet amari. Matth. xxij. Diliges dñm deuz tuū ex tota corde tuo. Debet ei⁹ ordinatio suari. q̄ sapiēter ordinat vniūsa. Sap. vij. Ipse sapiētie dux ē. et sapiētū emēdator. Tertiu⁹ ē labay. id ē oipotens. q̄nis autē sit oipotēs tria tñ sūt q̄ nō p̄t. Nō enī p̄t p̄nitētī veniaz denegare. ij. Limo. ij. Regare seipsū nō p̄t. Nec p̄t iuito graz alterre. sic Anselm⁹ ait. Nec p̄t inocētē punire. Gen. xj. Festina 7 saluare. q̄ nō potero facē qcq̄ donec ingrediar i illic. Quartus

domini

ē helyon. qd est excelsus. Dens enī h̄z excelsū sapiētie. potentie. 7 misericordie. Habet autē homo humile infirmitatē humanę q̄ ad corp⁹. ignorantie q̄ ad aiām. 7 multiplicis miserie. q̄ ad vtrūq̄. De⁹ enī de excello potētie respicit humile infirmitatis hūanę. dādo virtutē malo resistendi. Phil. iij. Omnia possum in eo q̄ me cōfortat. De excello sapiētie respicit humile nostrę ignorantie dādo lumen cognoscēdi. Job. j. Illuminat omnē hominem venientem in hūc mūdū. De excello misericordie respicit humile nrę miserie dādo effectum miserendi. ps. Quis miseretur pater filiorū. Propt̄ ista tria d̄ i ps. Excelsus dominus 7 humilia respicit. Licet enī sit excelsus. per potētiā sapiētia et misericordiā. respicit tñ humilia scz infirmitatē humanā. ignorantia 7 miseriam.

Sermo. lvi. De eodē festo ser. v.

Uocabitur est no

men ei⁹ iesus. Luc. ij. Istud nomen iesus est gloriosus sua sublimitate. virtuosum sua potestate. 7 deliciosū sua suauitate. Sublimitas enī ei⁹ ostēdit. Phil. ij. De illum exaltauit 7 dedit illi nomē qd ē sup̄ oē nomē zc. Ipsū qd nomen h̄z i reuerētia de⁹. ideo dicitur qd de⁹ exaltauit illū. Habet i reuerētia angel⁹ vñ d̄. vt i noie iesu oē genua flectat celestiu. h̄z i reuerētia 7 timore diabol⁹. ideo d̄. Infernoz. h̄z i reuerētia creatura irrationalis. ideo d̄. terrestriū. h̄z i reuerētia creatura. scz rationalis. ideo d̄. Et ois lingua p̄fiteat. q̄ dñs iesus christ⁹ i gloria est dei patris. Scdo est virtuosum sua potestate cuius virtus notatur Marc. vlij. In noie meo demonia eiciētur zc. Deus qd nō volēs infirmitates nostrā sanare. Primo radices hui⁹ infirmitatē p̄ h̄ nomē euellit. Aufert etiam radicē sup̄bie. ideo d̄. In noie meo demonia eiciēt. Demon enim est rex super oēs filios sup̄bie. vt dicit Job. xli. Aufert enī radicem auaricie. ideo serpētēs

De Epiphania

tollent. Auarus enim ad instar serpentis terram comedit. Aufert radicē luxurie: ideo dicit: *Et si mortiferū quid biberint eis nō nocet zc.* Luxurie enī totū hominē venenat: iuxta illud *Prōv. xxiij.* Sicut regulus venena diffundet. Ablatis radicibus infirmitatis sanantur accideria que consueverunt remanere post infirmitatem sicut languor et pōderositas ad tonum: ideo subditur: *Super egros manū imponent et bene habebūt.* deinde totus homo renouat: et ad statū pristinū perducitur: ideo sequitur: *Linguis loquetur nouis.* Tertio ē deliciosus sua suauitate. Delectat nāq; gustus sua dulcedine. Si quis solum in ore suo haberet et ex omni pte melle circumdatum esset multam dulcedinem sentiret. Istud nomen iesus triplici dulcedine ē inuolutum: scilicet dulcedine diuinitatis: carnis et aīe. Iste enī tres substantię dulcissimę sunt in christo: quibus nomen iesus est inuolutum. Et ideo suauis est atq; dulcissimus. Secundo delectat auditum per melodię suauitatem. Sonus nāq; melodię psurgit ex flatu in vas musicum. Flatus est diuinitas: vas musicum ē corpus dominicum. Et ex hac duplici natura: diuina scilicet humana cōsurgit tanq; sonus musicus hoc nomen iesus quod spirituales auditū delectat. Bern. Iesus in ore mel: in aure melos: et in corde iubilus. Tertio delectat visum per speciei amenitatem. Oculi non delectatur circa colores extremos: scilicet album vel nigrū: sed circa medios colores. Color albus qui est visus disgregatiu⁹: est ipsa diuinitas ad cuius aspectum oculus cordis nō potest assurgere sicut lucis imensitate. Color niger ē humanitas eius in passione nimis denigrata. Ad cui⁹ aspectum oculi nō potest assurgere sicut inopia cōpassione: ideoq; christus quoddam temperamētum fecit: et nomen iesus sibi imponi voluit: quod ē quasi color medi⁹ ex albo diuinitatis et nigro humanitatis causat⁹: cui sibi competat ratioe vtriusq; nature. Quarto delectat ol-

domini

factum p̄ odoris magnitudine. In christo nāq; fuerūt tres species aromaticę: scilicet ballamuz nature diuine: cinamomū deuote aīe: et mirrha carnis mortificate. *Ecd. xxiij.* Sicut cinamomū et ballamū aromaticas. Ex his psurgit aromatic⁹: scilicet h̄ nōmē iesus quod est cōditū balsamo diuinitatis p̄ciosę. Cinamomū deuote aīe: et mirrha carnis mortificate. Quarto delectat tactū sicut mollietate et lenitate. Tact⁹ nō delectat circa dura sicut molli: nec circa aspera sicut māsucta: nec circa rigida sicut flexibilia. Olim tē erat dur⁹ ad inferendū iusticiā. *Sap. xi.* Illos tāq; dur⁹ rexit rogās p̄denasti. Erat rigid⁹ et inflexibilis ad veniā. Habebat asperitatem p̄seueritatem nimiam. *Job. xxx.* Mutatus es mihi crudelis. Sed modo chrisus est vnct⁹. *ps.* Anxit te de⁹ te tu⁹ oleo leticie p̄ cōsolationibus tuis zc. Et ideo fact⁹ est mollis ad misericordiā: flexibilis ad veniā: mitis ad gratiam.

Sermo. lvi. De epiphania domini sermo primus.

Ecce magi ab

orientem venerunt zc. *Matth. ij.* Christus in hūc mūdū venit: ut regnū suū recuperet: et diabolum inuasoze eiceret. *Job. xij.* Nūc iudiciū ē mūdi: nūc principes hui⁹ mundi eiciet foras: et ideo milites sue curie: scilicet angeli ad ipsū venerunt ut sibi grās agerēt dicētes: *Blis in altissimis deo zc.* Deinde visitauerūt eū populares: id ē pastores: ut eū dñm recognoscerēt. Hodie visitauerūt eū p̄ncipes et barones: ut sibi fidelitatem facerēt et munera offerrent: ideo dicit: *Ecce magi venerunt zc.* Circa istos magos tria ponūt. Primo eoz sapiētia. Dicunt enim magi a sapiētia. Nā gręce philosoph⁹: hebraice scriba: latine sapiens: p̄ se magus notatur. Eoz autē sapiētia in hoc apparet quod christus sapienter q̄siuerunt: ex eo scilicet quod habuerūt desiderium in querēdo: studium in interrogādo: et māsuētū animū in acquiescēdo: et quia ista habuerunt: ideo

De Epiphania

domini

christum inuenire meruerūt. Magnum enim desiderium habuerūt: quia singulis annis sup montem victoriam ascēdebant: et deum ut stellam a balaam p̄phetā p̄dictā eis ostēderet exorabāt. *Sap. vi.* P̄occupat quod se p̄cupiscunt ut sese illis prior ostēdat. Secundo habuerunt studium in interrogando dicentes: ubi ē quod natus est zc: interrogauerunt cum a sapientibus: scilicet legidocctoribus. *Lob. iij.* Cōsiliū semp a sapiente perquire: ideo magi ut sapientes interrogauerunt in hierusalem ubi erant scribę et legidocctores de re vtili et necessaria nō curiosa. *Ecd. vij.* Ne dicas: quod putas quod priora tēpora meliora fuerunt q̄ nunc sunt zc. interrogauerūt animo inueniēdi et addiscendi nō reprimendi: unde dicit *Matth. xij.* interrogauit euz vnus legidocctor temptans eum zc. Tertio habuerunt māsuētū animū acquiescēdo. Triplex enim instructio facta ē eis. Una a celo p̄ stellam. Alia ab homine per p̄phetā. Tertia a deo p̄ reuelationē internaz: acquiescerunt ergo stelle eius ducatum sequētes: p̄phetę locum querētes et inspirati: omni diuine ad herodem nō reuertentes. Sed multi sunt qui instructionibus creaturaz nō acquiescūt: cum tamen dicat *Roma. j.* Inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta cōspiciuntur: et verba dei p̄temnunt. *Prōv. j.* Sapiētiam atq; doctrinam stulti despiciunt et diuinam inspirationē extinguunt. *1. Thessal. v.* Spiritū nolite extinguere. Secundo ponitur eoz sollicitudo et diligentia cū dicit: *Ab oriente venerūt.* Heito⁹ voluit autem de⁹ primitias gētium vocare pot⁹ ab oriente q̄ ab alia regione. Ex eo quod regio orientalis erat odiosa ac imūda et maledicta. Odiosa quod ē erat: ex eo quod ibi orta erat prima p̄uaricatio. Voluit ergo deus ut ibi fuerat p̄ncipiū nostrę p̄uaricationis inde p̄diret in gentibus p̄ncipiū nostrę viuificationis. Hinc est quod domin⁹ in cruce positus dicit: *h̄i* habuit verus orientē ut ait *Dam. li. iij.*

Ad significandū quod culpam ibi p̄tractas post dōsū posuerat: nec vltēr ipsi⁹ recor dari volebat. Secunda erat imūda: quia fuit p̄ma effusione sanguinis: scilicet abel fe data: et p̄ fumū incensoz idolatriaz maculata. Et ideo voluit de⁹ ut q̄ imūda fuerat p̄ effusione sanguinis: mundaretur p̄ apparitionē noui sideris. Hinc est quod dñs in celū ascēdens ad orientē ascendit: iuxta illud *ps.* Quis ascendit sup celū celi ad orientē: ut p̄ sacra ascensionem sui corporis mundaret infectio aeris: Tertia erat maledicta: quia p̄ma maledictio ibi fuit data quando dixit. *Gen. iij.* Maledicta terra in opere tuo. Voluit igitur deus ut ubi ortus habuit maledictio p̄ma: ibi ortetur gētibus p̄ma benedictio. Hinc est quod iudę adorientem ad occidentem. Sarraceni ad meridiem. Christiani ad orientem: ex eo quod prima benedictio gratie inde venit. *Sap. xvi.* Oporet p̄uenire solē ad benedictionē tuā zc. Tertio ponit aduent⁹ ipsoz causa motiua cū dicit: *vidim⁹ enim stellam eius in oriente.* Circa quod notādū quod quattuor ad orientē moti sunt. Primo p̄stellā apparetem: videbāt enim ipsā ab alijs differre sicut quod nō erat in firmamento cū fixis: nec in ethere cū ceteris planetis: sed in aere vicina terre. In motu: quia sicut *Dam. quādoq;* mouebat ab oriente in occidentes: quod ex aq̄lone in austrū: et quādoq; ab oriente in meridiem: et a meridie in aq̄lonē. Sic enī sicut *Tris.* Jacet palestina respectu perfidis. In luce: quia lucem suam nō poterat solis claritas obumbrare in illuminationis tempore: quia non solum in nocte sed etiam in die lucebat. In illuminationis interpolatione quia quādoq; occultabatur: et quādoq; apparebat cū alię stelle nō occultentur: nisi per extrinsecum impedimentum. Secundo moti sunt ad veniendū per angelū p̄p̄rātes. *Aug. i. h̄mone.* Si dicitur es: *A q̄b; magi* audierūt: quod talis stella p̄uerū tñ significaret: p̄fecto ab angelis aliq̄ monitione reuelatiōis: et subdit: *Dotuerūt illis*

De Epiphania

angeli dicere: Ite et adorare eum ubi natus est et simul iudicare. Quis quatuor et qui natus sit. Tertio moti sunt ad veniendum per puerum alloquente. Quasi sicut refert Crisostomus. Magis supra montes existentibus stella habens formam pueri parvuli in cuius capite erat crux ad eos descendit. eisque dixit ut in iudicium pergerent. et ibi natum puerum invenirent. Quarto moti sunt ad veniendum per divinam inspirationem revelante unde dicit leo: Propter illam stelle speciem que corporalem incitavit obtulit cum fulgentior veritatis radius eorum corda perdocuit. Bern. Profecto que magos adduxit ipse se et instruxit. et qui per stellam foris amovuit ipse in occulto corda edocuit. Isti sunt quattuor nuncii per quos christus nos ad se vocat. scilicet per predicatorum instructionem. Isti sunt angeli dei per sue gratie oblationem. Ista est stella dei per interioram admonitionem. Ista est inspiratio dei per sue passionis memoraciones. Ista significatur per puerum dei qui in capite crucem gerebat. Sed tamen multi sunt adeo obstinati que ad ipsum venire cōfēnunt. unde ait Prover. j. Vocavi per meos nuncios amonēdo et rēnuissis. Extendi manū meam. scilicet in cruce. et fuit qui non aspiceret. Desperassis omnē cōsiliū meū. id est inspirationē meā. et crepationē meā neglexissis. id est gratiā que vstra vitia arguebat.

Sermo. lviij. Eodē die. sermo. ij.
Accemagi ab
orientem venerunt. Aduer^o magorum describitur quatuor ad tria. Primo quatuor ad locum. cum dicitur: Ab oriente venerunt. In oriente quidem ortum habuit peccatus inuidie. quia cayn ex inuidia occidit abel fratrem suum. Peccatum auaricie. quia cum cayn deberet offerre munera spicas corrosas sibi obtulit. Ibi etiam ortum habuit confusio lingue. Sed isti beati magi in oriente geniti contra vitium inuidie habuerunt

domini

mutuam charitatem. quia concorditer et amicaliter venerunt. secundum tamen ecclesie representationem vnus erat adolescens. alius vir. tertius senex. Adolēscēs enī consueuerūt esse temerarij et presumptuosi. Viri vero viri superbi et ambiciosi. Senes iracundi et auari ac suspiciosi. Fuit ergo mirum quod isti in quibus erat tanta motu diuersas. sic pacifice venerunt. **Esa. xi.** Vitulus leo et ouis simul morabuntur. et puer parvulus minabit eos. Per vitulum significatur adolescens laicius. Per leonem vir superbus. Per ouem qui habet anhelitum fetidum et paucitatem dentium senex intelligitur. Isti concorditer morati fuerunt. et puer parvulus in cunabilis existens eos ad se benigne minauit. **Secundo** contra peccatum auaricie habuerunt liberalitates. unde dicitur: Apertis thesauris suis. Non enim eos aperuerunt herodi diuiti. sed christo pauperi. nec in via. sed cum ad christum puenirent. quia non sunt aliqua danda propter apparentiam. sed propter laudem dei seu diuinam. Nec dederunt vilia specieiosa. quia thesauros. Tertio contra confortationem lingue habuerunt lingue vniuersitatem. non enim variauerunt. sed vna et concordia lingua dixerunt: venim^{us} adorare eum. Et tamen multa impedimenta retrahentia eis occurrerunt. ne ipsi quererent vel adorarent. scilicet difficultas itineris. amissio desiderii. timor regis. vilitas nascentis. paupertas et penuria matris. **Secundo** describitur aduentus magorum quatuor ad ducatum. cum dicitur: vidimus stellam eius. Voluit autem dominus natiuitatem suam potius per stellam quam per aliam creaturam reuelare. Et hoc triplici ratione. Primo ut incarnationis mysterium ostenderet. Stella enim est corpus celeste a luce solis irradiatum. lux solis est diuinitas que tunc corpus irradiauit quando se carni vniuit. Et quoniam sol non possumus in se respicere. videmus ei^{us} lucem in sidere in nube. et in monte. Lux igitur diuinitatis corpori se vniens a nobis videtur tanquam

De Epiphania

in sidere. **Apoc. xxiij.** Ego sum radix david stella candida et matutina. tanquam in nube. **Esa. xix.** Ascendit dominus super leuem nubem. scilicet super carnem a peccati potestate immunem tanquam in monte. **Esa. ij.** Erit in nouissimis diebus preparatus mons domus domini. **Secunda** ratio est ut lingua celi sibi testimonium perhiberet. Est enim quadruplex lingua. scilicet diuina. angelica. humana. et celestis. Locuta igitur fuit lingua diuina dicens. **ps.** Filius meus est. ego et cetera. **Lingua** autem angelica cum dixit **Luc. ij.** Quis est vobis hodie saluator. et lingua humana dicens **Aug.** Quid erat illa stella nisi mirifica lingua celi que narraret gloriam dei. **Tertia** ratio est ut magos per sensibilia ad diuina manuduceret. Quasi secundum dionysium. Triplex est ordo ascendi in deum. scilicet per sensibilia manuductione. quia per intellectualium operationem. et per immediatam vniōnem. Magi ergo primo vniuersi sunt sensibili stella. deinde intellectuali et spiritali prophetia. Tandem immediate christi presentia. **Tertio** describitur eorum aduentus quatuor ad finem intentum. cum dicitur: Et venim^{us} adorare. Adorauerunt ipsum corde. quia veram de ipso fide habuerunt. Ore quia ipsum regem deum et hominem confessi fuerunt. Corpore quia ante ipsum se prostauerunt. Et opere quia preciosa munera sibi obtulerunt.

Sermo. lviij. De eodē die. sermo. tertius.
Vidimus stellam
quam ei^{us} in oriente. De ista stella quinquies legitur. **Primo** est ei^{us} apparitio. quia magis in oriente apparuit. **Notandum** autem quod in christi natiuitate quidam stella apparuit in aere sicut ista. de qua dicitur hic: Que non erat in firmamento celi fixa. nec in etheris eorum planetis. sed in aere proxima terre. **Quedam** apparuit in monte. quia secundum narrationem Crisostomi. Magis in monte existentibus quidam stella in forma pueri ad eos descendit. **Quedam** apparuit in circulo aureo secundum narrationem Horologii

domini

et Innocentij. **Quedam** apparuit in celo quia sicut refert Albumatar. quedam puella in celo apparuit que puerum in vultu tenebat. et teneri iuxta eam erat qui eam non tangebatur. quem puerum christiani ut idem ait deum suum esse dicunt. **Per** stellam igitur gratia dei significatur que apparuit in aere. in monte in circulo. et in celo. **Aer** enim est medius inter celum et terram per quem significantur illi qui nec in celum ascendant per superbias et presumptionem. neque descendunt in infernum per nimium inordinatum timorem. sed stant in medio per spem et dei amorem. **Et** in talibus gratia dei apparet. **Ezech. viij.** Eleuauit me spiritus inter celum et terram. **Et** hoc significandum homo factus est medius. fecerat deus creaturam corporalem et ipsam in terram prostravit. Fecerat pure spiritualement que se nimis eleuauit. Ideoque fecit homines ex utraque natura compositum. scilicet corporalem et spiritualement. ne aut nimis eleuetur per presumptionem. aut nimis se deiciat per timorem. sed in medio maneat per spem et dei amorem. **Secundo** apparuit stella. id est diuina gratia in monte. id est multis sanctis qui sunt eleuati per vite perfectiones. **Prover. xiiij.** Iusticia eleuat gentem. **Magi** per iustificationes. **Roma. viij.** Quos autem iustificauit hos et magnificauit. **Et** conspicui per exempli exhibitionem. **Mat. v.** Non potest ciuitas abscondi super montem posita. **Tertio** apparet in circulo. forma circularis est pulchra. simpla. et ampla. Illi ergo sunt forma circularis qui sunt pulchri per puritatem. simplices per rectam intentionem. et lati per charitatem. **Quarto** apparuit in celo. id est in bis qui sunt celestes per conuersionem de quorum numero erat apostolus que dicebat **Phil. ij.** Postra conuersatio in celis est. **Secundum** quod de ista stella legitur est eius occultatio. Fuit enim ad tempus occultata ex diuina prouidentia ut ipsi hierusalem cogere intrare. et a doctoribus inquirere ut sic in ore duorum vel trium staret omne verbum. **Primo** testis fuit apprensus stella

De Epiphania

Secundus insinuata prophetia. Tertius reuelatio diuina. cum dicitur: Responso accepto in somnis. Isti autem tres non potuerunt fallere neque falli. scilicet nec stella quia ad hoc a deo fuerat missa. nec prophetia quia ab incommutabili veritate fuerat inspirata. nec reuelatio diuina quia immediate a deo fuerat infusa. Notandum autem quod haec stella in oriente et occidente id est romae fuerat visa. in medio occulta est. id est in hierusalem que in medio terre habitabilis dicitur esse sita. Dies et occidens signant natiuitatem et mortem. medium autem vitam. Consideratio autem natiuitatis est causa humilitatis. Humilis autem est introductiua gratiae. **Item**. v. Humilibus autem dat gratiam. Consideratio autem mortis est causa timoris. Timor autem est expulsus cultus. **Ecd. p.** Timor domini expellit peccatum. Consideratio autem logioris vite est causa superbie et vanae fiduciae. **Job. xv.** Inunctis diebus suis impius superbit. et numerus annorum eius. Et sic patet quod oriente et occidente. id est in consideratione natiuitatis et mortis stella. id est dei gratia infunditur. In consideratione mediocultatur. **Tertius** quod de ista stella legitur est eius antecessio. vnde dicitur: Antecedebat eos. Habuerunt enim magi tres ductores. scilicet stellas. virtutem angelicam. et spiritus sancti praesentiam. **Ubi** etiam ut narrat remigius: Quidam dixerunt ipsam stellam fuisse angelum. Alii spiritum sanctum qui in specie stelle apparuit. Qui ergo vult ad christum ire oportet quod ducatur a discretionem bene illuminante et ille est ductor siderum. **Pro. iij.** Palpebrae tuae praecedant gressus tuos. A timore filiali bene humiliante. Et ille est ductor angelicus. Sicut enim angelus datus est homini ad custodiam. sic timor custodit. **Ecd. xvij.** Si non in timore domini tenueris te. statim subuertet domus tua. Et ab amore dei bene inflamante. et ille est ductor diuinus. scilicet ipsa charitas. **1. Cor. xij.** Adhuc excellentiorem viam vobis de-

domini

monstro est. Mali autem ducuntur ab errore male excecante. **Sap. ij.** Excecavit eos malicia eorum. A timore serui male humiliante. **ps.** Ibi trepidauerunt timore ubi non erat timor. Ab amore carnali male inflamante. **ps.** Supercecidit ignis et non viderunt solem. **Quartus** quod de ista stella legitur. eius motio cuius dicitur: **Ubi** dum veniens. **Eccl. xij.** Stellae mouentur motu circulari. veloci. proprio. et violento. **Notandum** autem huius stelle non fuit circularis vel spericus. sed quasi linearis et rectus. **Item** **Dam.** nec fuit velocis nec rapidus. sed dulcis et temperatus. **Aug.** Et christo stella plenam reddat obsequium. temperat gradum. donec magos ducat ad puerum. nec fuit violentus vel proprius. sed a diuina prudentia ordinatus. **1. Tim.** Cum oportebat ire magos ibat. quando autem stare oportebat stabat. Nos etiam non debemus moueri motu circulari per amorem mundanum. quia in circuitu impij ambulat. sed motu recto per amorem diuinum. **1. Cor. p.** Recti diligunt te. nec motu rapido per indiscretionem feruore. sed cum temperamento per discretionem. **Pro. iij.** Substantia festinata minuetur est. **Item** motu proprio sed a deo ordinato. quia non debemus sequi proprium sensum sed dei beneplacitum. **Ecd. xvij.** Post concupiscentias tuas ne eas. **Quintus** quod de ista stella legitur est eius statio. cum dicitur: Staret super. **Gratia** enim dei per stellam significata animam stabilem facit. **Primo** quia coniungit eam vni non diuiso scilicet deo. **Esa. li.** Unum vocavi eum. **ps.** Unum peti a domino hanc requiram. **Secundo** stabili et eterno. **Aug.** in li. confel. Redite peruariatores ad cor et inherete illi qui fecit vos. stete cum eo et stabitis. **Requiescite** enim eo et securi erunt. **Tertio** vniuersaliter perfecto. **Mat. v.** Estote perfecti sicut et pater vester caelestis perfectus est. **Quarto** fini ultimo. **Aug.** de ciuitate dei. Ipse est finis desideriorum nostrorum quod sine fine videbitur. sine fastidio amabitur. sine fatigatione laudabitur.

De Epiphania

Sermo. lix. Eadem die. sermo quartus

Haec stella quam

viderat magi in oriente antecedebat eos est. **Stella** ista. ad tria fuit a deo missa. scilicet ut esset christo in obsequium. ut esset magis in ducatum. ut esset ipsis et nobis in gaudium. Fuit namque christo in obsequium. non infatu. vnde dicitur: **Ubi** dum venies staret supra ubi erat puer. **Fulgentius** christo stella praebuit obsequium non imperium. **Aug.** Non ideo christus est natus. quia illa stella extitit. si illa extitit. quia christus est natus. **Ubi** dicitur oportet. non stellam christo. sed christum stelle fatum. **Ubi** dicitur. **Greg.** Dux non puer ad stellam. sed stella ad puerum cucurrit si diliguit. non stella fatum pueri. sed fatum stelle bis. **Ubi** apparuit puer fuit. **Constellationes** enim vel signa sub quibus aliqui nascuntur. necessitate inferri non possunt. quia nati sub eodem signo sunt sepe diuersorum morum. diuersorum officiorum. diuersarum conditionum. quod enim sunt diuersorum morum. dicit **Greg.** in omel. **Cuius** vno tempore eodemque pene momento. **Jacob** et **Esau** mater fuderit non vna utriusque vite qualitas fuit. quod sunt diuersorum officiorum. dicit idem. **Fateri** etiam mathematici solent quod quisquis in aquarii signo nascitur piscatoris ministerium sortitur. **Piscatoris** officium ut fertur. **Bethulia** non habet. **Rursus** quod sub signo librae nasci asserunt. **Trapem** etas futuros dicunt. **Et trapem** etas multa et gentium. **Uincis** ignorat. quod vero sunt diuersarum conditionum. dicit idem **Greg.** **In** psal. **franco**rumque terra reges ex genere procedunt. quod profecto nascituribus quis estimet quod isti eiusdemque horarum ac temporibus ex serui conditione nascuntur et tamen regum filij. vno eodemque sidere et siderum eodemque momento cum seruis nati ad regnum proficiunt cum serui qui secum fuerunt geniti in seruitute moriantur. **Secundo** stella fuit magis in ducatum. quod notat cum dicitur: Antecedebat eos. **Litica** quod notandum quod dum filij

domini

israel in terram promissionis pergerent. quatuor habuerunt ductores. scilicet columnam nubis per diem. et columnam ignis per noctem. Angelicam custodiam. **Exo. xxiij.** Ecce ego mitto angelum meum qui praecedet te est. **Et** diuinam praesidentiam. **Exo. xxxij.** vbi cum diceret deo moyses. **Si** non tu ipse praedas ne educas nos de loco isto ait dominus. **Et** verbum istud quod locutus es faciam. scilicet te praedas. **Magi** similiter euntes ad christum. habuerunt columnam igneam. id est stellam fulgidam. **Esa. lx.** Ambulabunt gentes in lumine tuo est. **Habuerunt** columnam nubis. id est prophetiam. qua dicitur fuit: **Et** tu bethleem terra iuda est. **Et** dicitur prophetia nubes praefigurat obscuritatem. **ps.** Tenebrosa aqua in nubibus aeris. id est obscura intelligentia in prophetijs. **Habuerunt** angelicum ministerium. quia **Item** beatum **Aug.** angelis apparentes dixerunt. quod illa stella natum christum significabat. et quod in iudaea pergeret. et natum puerum inueniret. **Habuerunt** diuinum praesidium. quod eos ab omnibus periculis conseruauit. vnde dicitur: **Responso** accepto in somnis. scilicet a deo ne redirent ad herodes est. **Si** ergo ad christum volumus pergere necesse est ut hos quatuor ductores habeamus. scilicet columnam ignis. id est spiritum sanctum dirigentem. **ps.** Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam est. **Columnam** nubis. id est sermo. nem diuinum refrigerantem. **Ecd. xvij.** Nonne ardorem refrigerabit ros. **Sic** et verbum eius melius quam datum. **Angelus** dei custodientem. **ps.** Angelis suis mandauit de te est. **Et** deum in omnibus conseruantem. **Deut. j.** Dominus deus qui ductor est vester pro vobis ipse pugnabit. **Tertio** stella fuit magis et nobis in gaudium. vnde dicitur: **Gaui**si sunt gaudio magno valde. **Ipsi** quidem de quatuor gaudium habuerunt. scilicet de sua pacifica reductione. et ideo gaui si sunt de sua incolumi punctione. de sua ab herode fallaci enasione. **De** stelle recuperatione. ideo gaudio magno. **Et** de pueri inuentioe. ideo

De Epiphania

magno valde. De his quattuor viri facti debent vniq; gaudere. **Primo** qz sine late peccati et corruptionis ad patriam celestem puenerunt. **Esa. lv.** In leticia egrediemini et in pace deducemini. primo etiam gaudet **Lud. lv.** Frater tuus venit et occidit pater tuus vitulum saginatum quia sanum eum recepit. **Secundo** quia de diaboli potestate fugiit. ideo ipse liberatus deum laudat. **dicis Eccl. li.** Confitebor tibi domine rex et collaudabo te deum saluatore meum etc. **Saudes** se liberatum de faucibus leonis superbie. De seruitute auaricie et de pressura flame luxurie. **Tertio** quia gratiam amissam recuperant. **De Beni** ipse gaudet. **Ubi** dicebat **pheta:** Redde mihi leticia salutari tui. **Deus** gaudet. **vt Lud. xv.** Epulari et gaudere oportebat etc. **Et angelus** gaudet. **ibidem.** **Sandiu** angelis dei super vno peccatore penitentiam agere. **Quarto** quia post illud exilium iesum inuenire se sperant. **Abachuc. ij.** Exultate in deo iesu meo. **ps.** Adimplebis me leticia cum vultu tuo. **Sermo. lx. de eodem sermo. v.**

Entrates domini inueniunt puerum cum maria matre eius etc. **Isti beati magi** quattuor fecisse leguntur. **Ipsi enim christum** inueniunt inuentum adorauerunt. adoratum honorauerunt. honoratum custodierunt. **Inueniunt** igitur ideo dicitur: **Intrates domum** inueniunt puerum. ideo autem inueniunt quia ipsi quasi erunt eo studio. eo modo. eo ordine. et eo fine quod debuerunt. **Studiū** autem ipsorum fuit in perscrutando quia scripturas balaam qui de hac stella prophetauerat diligenter scrutati fuerunt. **Job. v.** Scrutamini scripturas etc. **In vigilando** quia super montem victorialis vigilabat. **Prover. viij.** Qui mane vigilauerint ad me inueniet me. **In orando** quia pro illius stelle apparitione semper deum orabat. **Matth. n.** Omnes qui orantes petitis etc. **Secundo** quasi erunt eo modo quo debuerunt. scilicet fortiter vt neclatore itineris nec turbatione regis nec amissione fidei frangerent. **Sa-**

domini

pieter. vt herodis astutia non deciperent. **Dulciter** vt ei pro permissionibus blandis non allicerent. **Tertio** quasi erunt eo ordine cum quo ordine querere debuerunt. **Quia** primo quasi erunt eum pro rem sensibilem id est stellam. **Deinde** pro rem rationale id est prophetam. **Tandem** pro rem supintellectuale id est reuelatione diuinam. **Si igitur** et nos ipsum querere volumus incipiamus ab infimo humilitatis. **Deinde** pergamus ad medium virtutis. **Ultimo** pueniamus ad summum contemplationis vt possumus dicere. **ij. Cor. ij.** Nos autem reuelata facie gloriam dei speculantes etc. **Quarto** quasi erunt eum eo fine quod debuerunt. vt scilicet ipsi honoraret prostratione corporis. adoraret deuotione mentis. **Dotaret** largitione munerum. **Et sic** propter quod sibi obtulerunt quicquid habuerunt. scilicet corpus cum dicitur: **Procidetes.** **Animam** cum dicitur: **Adorauerunt.** **Res enim** temporales cum dicitur: **Et aptis thesauris suis etc.** **Secundo** inuentum adorauerunt. quod notat cum dicitur: **Et procidetes** adorauerunt eum. **Adorauerunt** ergo ipsum adoratione latrice que est cultus soli deo debetur. **quod** habet fieri quinq; modis scilicet. **Metaliter** quod secundum **Aug.** consistit in dei cognitione dilectione et debita subiectione. **Et ista beati magi** cognouerunt et habuerunt quia deum cognouerunt et dulciter amauerunt et se sibi humiliter subiecerunt. **Secundo** habet fieri vocaliter. scilicet orando. laudando. et gratias agendo. **Et isto modo beati magi** adorasse credendi sunt. **Tertio** habet fieri realiter in nostrarum rerum oblatione. **Et isti thesauros suos** obtulerunt. **Quarto** habet fieri personaliter sicut in genuflectione et prostratione. **Et isti in terra se prostauerunt.** **Quinto** habet fieri sacramentaliter. vt in sacrificij imolatione. **Et isti sibi munerera obtulerunt.** **Tertio** a doratum honorauerunt. **et hoc** pro munerera que sibi obtulerunt. **Nam** quadruplex munus sibi obtulerunt. scilicet **Munus** a corde quia in eum fideliter crediderunt. **Munus** ab ore quia ipsi verum deum et hominem confessi fuerunt. **Munus** a manu quia sibi munerera obtulerunt. **Munus** ab obsequio quia

De Epiphania

ante eum se prostauerunt. **Istud quadruplex** munus et nos debemus offerre deo et primo. **Deo** debemus offerre munus a corde quod est munus orationis. **ij. Reg. vij.** Inuenit seruus tuus cor suum vt adoraret te oratione hac. **Munus** ab ore quod est munus laudationis. **ps.** Sacrificium laudis honorificabit me. **Munus** a manu quod est munus bonae operationis. **Eccl. ix.** Quodcumque potest manus tua inlatere opere etc. **Munus** ab obsequio quod est exhibitio seruicij personalis. **Eccl. xlv.** Bonum est obsequium sancto deo. **Istud etiam quadruplex munus debemus offerre primo scilicet munus a corde pro compassione. Esa. lvij.** Cum effuderis furiis iram tuam etc. **Munus** ab ore pro correptione. **Mat. xvij.** Si peccauerit in te frater tuus etc. **Munus** a manu pro submiratione. **Eccl. vij.** Pauperi porrigere manus tuas. **Munus** ab obsequio pro corporalis obsequij exhibitione. **Gal. vi.** Aliter alterius onera portate etc. **Quarto** magi honoratum custodierunt quia herodis ipsi non prodiderunt. **Herodes** namque habebat turbationem in corde. **Ubi** dicitur: **Frater** est valde. **Astutia** in opere quia iudicis locum et a magis dicitur. **Et religionem** simulatam in ore vnde dicitur: **Ubi ego vniuersis adorem eum.** **Magi autem ista cognouerunt propter tres causas.** vt dicitur **Erasmus** scilicet propter eorum bonitatem et simplicitatem. **secundum** quam ceteros existimabant propter regiam dignitatem quia non poterat suspicari quod tantus rex pro vnum puerum talia cogitaret. **Et propter** pueri maiestatem quia non poterat opinari quod tam admirabili puero insidias moliri auderet. **Contra** tamen eius malicia astutiam et religionem simulatam triplex remedium habuerunt. **Primo** est ipsum suffragium orationis deuotum. vnde dicitur: **Responsio** accepto in somnis. **Eccl. i.** Sicut ipse moyses tacens clamabat. **ue** et iusti. **Secundo** est beneficium inspirationis diuine quia ipse de malicia herodis eis intimauit. **Et quid ipsi** facere debeant reuelauit scilicet ne redirent ad herodem. **Tertium** est promptitudo obedientie quia more diuine inspirationi obedierunt quia per aliam viam re-

domini

uerli sunt in regionem suam. **Sermo. lxi. De eodem sermo. vi.**
Auris suis obtulerunt ei munera. **Ista munera** fuerunt mystice significativa. **Quia** pro aurum intelligitur diuina dilectio. **per** thuris deuota oratio. **per** mirram carnis mortificatio. **quod** omnia deo offerre debemus. **Significatur** autem dilectio pro aurum quia aurum est preciosum. cuius preciositas causat ex tribus. scilicet ex charitate. durabilitate et utilitate. **Est** enim rarum. ideo preciosum. **Hieronymus** Omne quod rarum est magis appetitur. **Pulegium** apud indos preciosius est quam aurum. **Est** igitur charitas preciosa quia rara dicitur. **Phil. ij.** Omnes que sua sunt querunt. **Et** dicitur. **ij. Cor. xij.** Charitas non querit que sua sunt. **Ex** quo sequitur quod nullus id est valde pauci charitatem habet. **Secundo** aurum est durable. sic et ipsa dilectio est durabilis et immortalis. **ij. Cor. xij.** Charitas nunquam excidit. **Excidit** lingua et succedit cordium perfecta cognitio. **Excidit** fides et succedit apta visio. **Excidit** spes et succedit presentialis possessio. **Charitas** autem non excidit quia nihil melius quod succedere sibi possit. **Tertio** aurum est vile quia cor confortat. letificat et in iuuentute preseruat. **Sic** charitas habet cor confortare. conseruare et fortificare. **Lant. vij.** Fortis est vt mors dilectio. **Habet** letificare. **Ubi** ipse apostolus vocat eam solatium. **dicis** ad **Phil. ij.** Si que consolatio in christo. si quod solatium charitatis etc. **Habet** vero in iuuentute conseruare et facit de senectute iuuentem. **ps.** Renouabit vt aquile iuuentus tua. **et** de vetusto nouum. **Job. xij.** Mandatum nouum de vobis vt diligatis inuicem. **De** mortuo viuum. **Job. ij.** In hoc scimus quoniam translati sumus. **De** morte ad vitam quoniam diligimus fratres. **Secundo** debemus offerre deo thuris deuote orationis. **ps.** Dirigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. **Thuris** redolens ex carbonibus viuus. **procedit** in altum ascendit et odoratum

De sancto Fabia

reddit. Sic oratio debet pcedere excoz-
te ignito p amorē. **Ecd. l.** Tbus ardēs ī
igne. **Lalis** oō sic ignita tria bona fac
Primum est qz diabolū expellit. **Lob.**
vi. Cordis eius pculā si sup cartones
ponas fumus ei extricat omne gen^o de-
monioz. **Secdo** deū ad nos accelerare
facit. **vii ps.** Sagittę potentis acutę zc.
Sicut enī stimulus aliquem puocat ad
currendū. Sic oratio ignita deū puo-
cat ad subueniendū. **Tertio** vitia incē-
dit z cōsumit. ideo subdit: cū carbonibz
desolatorijs. **Secūdo** tbus id est fu-
mus tburis ī altū ascēdit. sic oratio ascē-
dit in celū. maxime si ē lachrymosa. **Ecd.**
xxx. Lachrymę vidue a maxilla ascen-
dunt vsqz ad celū. qñ ē humilitate p̄di-
ta. **Et ibidē.** Oratio humiliat̄is se pene-
trat nubes. qñ est peccati p̄dere aliena.
ideo dixit dñs malis **Esa. j.** Cū multipli-
caueritis orationē nō exaudia. man^o ve-
stre sanguine plene sunt. **Tertio** tbus
odorē reddit. Sic oratio ē odorifera ma-
xime qñ funditur a corpore mortificato
a corde dilatato z a corde p spūales leti-
ciā renato. **De p̄mis duobz dī Apoc. v.**
Habētes singuli citharas. **Glosa.** id est
corpora mortificata z p̄bialis id ē cor-
da lata per amorē plenas odoramentoz
q̄ sūt orationes sanctorz. **De tertio Ecd. l.**
Qualitibus redolēs in diebus c̄statis.
In estate enī odor tburis latius sentit.
qz tunc puritas aeris z serenitas maior
habet. **Tertio** debem^o offerre mirbaz
mortificationis. **Mirba** habet triplicē
virtutē. scz expulsiuā qz expellit vermes
et serpentes. Sic mortificatio carnis ex-
pellit oēs diabolicas tēptationes. **Ecd.**
xi. Malicia vnus hōz facit obliuionez
luxurie magnę. **Secdo** hz virtutē con-
fortatiuā qz p̄fortat mēbra tenera z de-
bilia. Sic mortificatio carnis animum
infirmū z debile p̄stare facit. **ij. ad Cor.**
xij. Luz enī infirmoz tunc fortior sum z
potēs. **Tertio** hz virtutē p̄seruatiuā qz
q̄tum dissoluit tm̄ p̄sumit. Sic mortifi-
catio carnis gr̄as z virtutes p̄suat. **ij. ad**

no et Sebastiano

Cor. xij. Virt^o ī infirmitate p̄ficiat. Sic
enī sal p̄seruat a putrefactiōe vermium
sic mortificatio a corruptione. Ideo ne-
cesse est vt oēs isto sale saliantur. **Mar.**
ix. Omnis enim hostia igne cremabitur.
z omnis victima sale salietur.

**Sermo. lxiij. De sancto fabia-
no z Sebastiano sermo p̄m^o.**

Gladiū euagi

nauerūt peccatores itenderūt
arcū suū vt decipiant pauperē z inozē.
vt trucident rectos corde. **Hodie** ecclē-
bratur festiuitas Fabiani pontificis. et
Sebastiani militis. **Pulchra** p̄inctio pō-
tificis z militis. Siue vt ostendat qz de-
fecit nos deo patri regnū z sacerdotiuz.
Siue vt ostendat qz ad regnum c̄lozuz
nō solij pueniunt deuoticerici. s̄ etiam
fideles laici. Siue vt ostendat qz illi ad
deum pueniunt q̄ sibi assunt p̄ ocium
contēplationis. z qui sibi militant p̄ la-
torem actiōis. **In** verbis ergo p̄missis
duo tāgunt. **Primo** p̄secutorz crude-
lis seuitia. cū dī: **Gladiū** euaginauerūt
peccatores zc. **Secdo** sanctorz innocens
p̄na cū subdit: **Et** decipiat pauperē zc.
Seuicia aut peccatorū ī duobz apparet.
scz ī euaginando gladiū. scz quo ad fa-
bianum quē decapitauerūt et itendēdo
arcū q̄ ad sebastianū quē sagittauerūt.
Lirca p̄mūz notādū qz mali habēt gla-
dios quos euagināt p̄tra malos. z toni
habēt gladios quos euagināt p̄tra ma-
los. habēt q̄ dez mali vnum gladium in
corde q̄ est malicie. **vii ps.** Gladius eozū
intret in cor da ipsoz. **Hunc** euaginaue-
runt. cū maliciā acuerūt ad p̄sequēdum
ps. **Concepit** dolozē z peperit iniquitatez
Aliū habent ī ore q̄ ē gladi^o male lingue
ps. **Gladius** in linguis eozū. hūc euagi-
nant cum linguā laxant ad detrahendū
ps. **Exacuerūt** vt gladium linguas eozū
Aliū habent in manu q̄ est malignitatē
iniquę ps. **De gladio** maligno eripe me
Hunc euagināt cum man^o extendit ad
p̄sequendū. **Ezo. xv.** Euaginato gladiū

De sancto Fabia

meum interficiet eos manus mea. **Primo**
gladiū euaginavit tenius p̄tra fa-
bianū. cui z ecclē magna p̄secutionem
cōmouit. **Secdo** m euaginavit diocletia-
nus contra sebastianū quē suum p̄dito-
rem vocauit. et multas blasphemias si-
bi dixit. **Tertio** vt qz contra vtrūqz
euaginavit. duz ille fabianū fecit occidi-
z iste sebastianū fecit sagittari. **Secdo**
toni habēt gladios p̄tra malos. **Primo**
est doctrinę. **Heb. iij.** Cuius est sermo
dei z efficac̄ et penetrabilior omni gladio
ancipiti. hunc euaginant in eruditione
p̄mi. **Eph. vi.** Gladium spiritus qd ē
vrbū dei. **Secūdo** ē iusticie. **Ezo. xxxij.**
Donat vir gladium suum cōtra femur
suū. hunc euagināt ī peccati vltione. **ps.**
Gladij ancipites ī manibz eozū. **Tertio**
ē fortitudinis z cōstantię. **Canj. iij.** En-
lectulum salomonis sexaginta ambiunt
omnes tenētes gladiū. hunc euaginant
in gregis dominici defensiōe. **Machab.**
ij. Judas gladio suo p̄tegebat castra.
Gladiū ergo doctrinę euaginavit seba-
stianus qñ idolatras z infideles p̄uertit
Et gladiuz iusticie euaginavit fabian^o
qñ tetium impatorem dure corripuit.
Gladiū fortitudinis vterqz euaginavit
quando vterqz constanter martyriū to-
lerauit. **Secdo** apparet seuicia cōtra be-
atum sebastianū. cū dicitur: **Intēderūt**
arcū suuz. qz ad instar eritij fuit sagittis
repletus. **ps.** **Intēderūt** arcū rem ama-
rā. **Illa** enī sagittatio amara p̄na fuit
p̄pter intrancitatez viscerum. qz sagittę
nō tantū vulnerant membra exteriora:
sed etiam viscera interiora. **Job. xxx.** In-
teriora mea efferbuerunt absqz vlla re-
quie. **Magna** etiam p̄na fuit p̄pter ge-
neralitatez vulnerum. quia non tantū
in vno vel duobz locis. sed in toto corpo-
re vulneratus erat et sagittis repletus.
Job. xvi. **Concidit** me vulnere sup vul-
nus. **Esa. p.** **A** planta pedis vsqz ad ver-
ticem nō est in eo sanitas. **Et** magna p̄-
na erat p̄pter maliciaz irrisiōnū. quia
ipsum quasi signum in derisione posue-

no z Sebastiano

runt. **Job. xij.** **Deridetur** simplicitas iu-
sti zc. **ps.** **In** me psallebant qui bibe-
bāt vinum. **Fuit** etiaz magna p̄na p̄pter
totius populi spectaculum. **Fuit** enim ī
cāpo iuxta pallacium cesaris sagittat^o.
vt illic omnis popul^o p̄ueniret. eū sagit-
tari vidēt vt habet. **j. Cor. iij.** **Specta-**
culum facti sumus mundo angelis z ho-
minibus. **Secdo** ex parte sanctorū po-
nitur p̄na innocens. cum dicitur: **Et**
decipiant pauperem z inopem. **Sz** p̄-
mo ponitur innocēs p̄na sebastiani. cū
dicitur: **Et** decipiat pauperem. **Pa-**
uper igitur z inops fuit sebastianus quez
omnibz bonis spoliauerunt. et a p̄ncipa-
tu deposuerunt. **Istū** decipere conati
sunt. modo falsis allegationibz volētes
christuz ostendere non esse deum. modo
vanis p̄missionibus p̄mittentes sibi re-
stituere suum p̄ncipatum. modo diuer-
sis cruciatibus z diuersis passionibus.
quia ipsum fecerunt sagittari. z vsqz ad
mortem fustigari. sed non potuit decipi.
nec falsis allegationibz. qz habebat chri-
stum. qui sapientia est. **Luc. xxi.** **Ego** enī
dabo vobis os z sapiētiā zc. **Rec** vanis
p̄missionibz. quia habebat christuz. qui
est vera merces et summū tonum. **Sen.**
xv. **Noli** timere ego. p̄tecor tuus sum.
et merces tua magna nimis. **Ezo. xxxij.**
Ego ostendā tibi omne tonum. **Rec** va-
nis cruciatibus z passionibus. quia habe-
bat christum qui virtus est z fortitudo.
ps. **Dñs** p̄tecor vite meę a quo trepi-
dato. **Item** idem. **Cum** ipso sum in tri-
bulatione eripiam eum z glorificabo eū.
Secūdo ponit innocēs p̄na fabiani
cuz dicitur: **Et** trucident rectos corde.
ipse enī rectuz cor habuit. qd p̄tz ex mul-
tis. **Primo** quia ipse p̄ columbaz fuit
miraculose electus. nequa qz enim deus
ipsum miraculose eligeret. nisi ipsum ha-
bere rectum cor z sanctum cognosceret.
Numeri. xvi. **Quemcunqz** elegerit dñs
ipse sanctus erit. **Secdo** qz in potentiz
rephensione fuit cōstans z firmus. **Das**
sicut dicit **Haymo** impatori **Philippo**

De sancto

volenti interesse pasce solenitatibus et diuinis communicare mysterijs. Fabianus con-
stanter resistit nec ibidem ipsum esse pmi-
sit. donec iter publice penitentes stetit. et
peccata sua confessus fuit. **Ecd. xviij.** In
diebus suis non primus princeps est. **Ler-
tio** quia circa diuinum cultum fuit valde dili-
gens et deuotus. Nam sicut dicit Dama-
scenus papa: ipse Fabianus per omnes regiones
septem diacones misit et eisdem tot subdi-
aconos assignauit ut gesta martyrum colli-
gerent et sibi romana deponerent quod factum
est. **Istum** ergo rectum cor detrucidauerunt
et decapitauerunt. Et sic carne trucidare-
rent. quam tamen ledere non poterant. **Mat.
x.** Nolite timere eos qui occidunt corpus.
Anima enim occidere non possunt. Ratio
quod animas sanctorum mali occidere non pos-
sunt et quia ipsorum anime in manu dei sunt
Sap. iij. Iustorum anime in manu dei sunt.
Sunt etiam in sinu dei. **Esa. xl.** Manu sub-
leuabit agnos et in sinu suo portabit. Sicut
etiam in corde dei ad **Pbil. j.** Testis est
mibi deus quomodo vos cupiam omnes
in visceribus iesu christi. Quia igitur sunt
in manu dei non possunt ab aliquo au-
ferri. **Job. x.** Non rapiet eos quisquam de ma-
nu mea quia qui sunt in sinu dei non possunt
amitti. **Aug.** Quid times hominem? Ho-
mo in sinu dei positus. Tu te sinu illius
noli cadere et quicquid patieris ad salu-
tem valebit non ad perniciem quia qui sunt in
corde dei non possunt obliuioni tradi. **Ps.
Si oblitus fuero tui iherusalem etc.**

De sancto Sebastiano
martyre sermo secundus.

Et tendit arcum

Quis et posuit me quasi signum ad
sagittam. **Lbre. ij.** Istud verbum conuenie-
ter de sancto Sebastiano exponi potest quod
fuit ad signum positus et ab infidelibus sa-
gittatus. Fuit enim positus ad multi-
plex signum. **Primo** in signum pruden-
tis ex eo quod se libere militari habitu occulta-
bat ut christianos martyres portaret
bonum quod fuerat si statim se christianum

Sebastiano mar.

confitens coronam martyrii recepisset. Sed
melius erat quod per tali utilitate ad tempus
militari habitu se occultaret. postmodum
autem libere se christianum confessus fuit. Et
sic primo habuit fidem tanquam lorica. **j.
Thessal. v.** Induti lorica fidei. postmo-
dum habuit eam tanquam scutum. **Eph. vi.**
In omnibus sumetes scutum fidei. **Apl's**
etiam deloquens dicit. **ij. Cor. xi.** Per
fenestram in porta dimissus sum etc. Bonum
erat si apostolus non fugiendo martyrium fu-
isset percellus sed melius fuit quod per utilita-
te proximorum ad tempus fuit referuatus.
Secundo fuit positus in signum con-
stantie cuius constantia etiam apparuit in
corroborando quando dixit. **Fortissimi**
milites christi etc. **Job. iij.** Vacillantes
confirmauerunt sermones tui. In argu-
endo quia imperatores constantiter redar-
guit et tunc maxime postquam ab eis flagel-
latus fuit. Tales enim constantes erant apo-
stoli. **De quibus dicit Act. v.** Lesis denu-
ciauerunt apostolis ne amplius loque-
rentur etc. In sufferendo quia multa mar-
tyria prulit sed vinci non potuit. **Roma.
vij.** Certus sum enim quia neque mors neque
vita etc. **Lertio** fuit positus in signum do-
ctrine. **Docuit** enim tres vitales lectiones
Prima fuit circa contemptum temporalium
quod dixit. **Cita** hec in se credentes sefellit
sed expectantes irrisit etc. **Jac. iij.** Quis est
enim vita nostra vapor ad modicum parum
Secunda fuit circa appetitum celestium.
Quid dixit. **Non** separabunt a vobis sed
vadunt parare vobis sidereas mansio-
nes. **Heb. xij.** Non enim habemus hic ciui-
tatem manentem sed futuram in quaerimus
Tertia fuit circa tolerantiam aduersorum
vnde ait. **In** amore martyrii nostros sustinemus
affectus et **Matth. x.** Nolite timere eos
qui occidunt corpus etc. **Quarto** erat
positus in signum patientie quia patienter
supplicia tolerauit. Magna patientia quia
martyres non in supplicijs cesserunt sed
potius eis documenta cesserunt. **Lipi-
an.** Torquentibus fortiores steterunt
ac laniantes ungulas laniata membra

De sancto

vicerunt. Maior quod non maledixerunt. **Lud.
vi.** Benedicite maledicentibus vobis. **Maxi-
ma** quod aduersus deum non murmurauerunt
vnde dicit. **Non** murmur resonat non qri-
monia. **Per** maxima quod in tot supplicijs
cor pacificum habuerunt vnde subditur. **Sz**
corde tacito mens bene conscia seruat patie-
tiam. **Sup** maxima quod per persecutibus
orauerunt. **Lud. vi.** Orate prosequentibus
et calumniantibus vos. **Quinto** fuit in
signum positus operationis bonae habuit enim
operationem bonam in vtilem delectabilem
et honestam. **Utile** quod ad aliorum puerlio-
nem quia multos conuertit et saluos fecit.
j. Cor. x. Non quarens quod mihi vtile est sed
quod multis vtilis fiat. **Honestam** quod
ad pacificam conuersationem vnde dicit. **Er**
enim vir totus prudentie. **In** sermone verax
in opere fidelis in bonitate conspicuus.
In vniuersa morum honestate preclarus etc. **j.
Thessal. iij.** Honestam ambulete ad eos
quod foris sunt. **Delectabilem** autem quod
ad celestium contemplationem. **Ecd. xi.** Dulce lu-
men et delectabile est oculis videre solem
id est christum per contemplationem. **Sexto** po-
situs fuit in signum pene eterne reprobis
inferende. **Si** enim deus tunc punit illos qui ha-
bent vitam sanctam quod tunc punit illos qui ha-
bent vitam iniquam. **Pro. xi.** Si iustus in terra
recipit mala prosto magis impius et pecca-
tor. **Si** tunc punit illos in quibus benedici-
tur quod tunc punit et illos qui blasphemant.
Hiere. xv. Ecce ego in ciuitate in
qua inuocatum est nomen meum incipio te affli-
gere et vos quasi innocentes eritis non eritis
imunes. **Si** tunc punit illos qui sunt viri-
des in conscientia et in vita quod tunc punit
illos qui habent conscientiam aridam et vitam
corruptam. **Lud. xij.** Si in viridi ligno
faciunt in arido quod fiet etc.

Sermo. lxxij. De eodem sermo. iij.

Et ecce docuisti

plurimos et manus lassas ro-
borasti. **Vacillantes** confirmauerunt sermo-
nes tui et genua debilia confortasti. **Job.
iij.** In verbis istis tria tanguntur. **Nam**

Sebastiano

sanctus sebastianus fuit doctor ignorantium
ideo dicitur. **Ecce** docuisti plurimos.
Fuit roborator debiliu ideo subit. **Ma-
nus** lassas roborasti. **vacillantes** confir-
mauerunt sermones tui. Fuit consolator
afflictorum ideo subditur. **Et** genua debi-
lia. **Circa** primum notandum quod quidam
ignorabant veritatem dei sicut idolatri
ideo sanctus sebastianus docuit fidei veri-
tatem. **Unde** vna die plures quam tricenta ido-
la confrigit et profectum virbis et mille quod
dringentos viros de eius familia bapti-
savit. **Job. iij.** In hoc apparuit dei fili-
us ut dissoluat opera diaboli. **Quidam** igno-
rabant vanitatem mundi et cupidi et
auari ideo docuit vitae stabilitatem dicens.
Ab initio mundi hec vita in se credentes
sefellit et post se expectantes irrisit etc. **Job
xij.** Homo natus de muliere breui viuens
tempore etc. **Quidam** ignorabant leuitatem
presentis supplicij ut timidi et deliciofi
ideo docuit pene presentis et futuri differ-
entiam vnde ait. **Hec** persecutio quam ha-
bitamus hodie excadescit et cras euanescit
dolor autem eternus renouatur ut seuiat
augmentatur ut exurat inflamatur ut
puniat. **Tanta** est enim differentia ad illas
quam aqua ad flumem sicut ad tonitruum.
Job. xvi. Cum vix vna parua
stillam sermonis eius audierim quis
poterit tonitruum magnitudinis eius intu-
eri. **Quidam** ignorabant astutiam diaboli
ut neophiti et inexpti ideo docuit diabo-
li astutiam supandam dicens. **In** amore
martyrii iam nostros sustinemus affectus.
Ibi enim diabolus si vincere extimat qui
dum capit capere est dum tenet tentus est
Job. xl. An extrahere poterit leuiatham ha-
mo. **Esca** est exterior caro martyrio affli-
cta. **Hamus** est interior patientia. **Di-
abolus** credit se capere martyrem per escam
carnis exterius mortuus et captus est ab
hamo interioris patientie. **Secundo** fuit
debiliu roborator cuius dicitur. **Manus**
lassas roborasti. **Sunt** enim quidam debi-
les ad bonum incipiendum. **Pro. xij.**
Abscudit piger manum suam sicut abscilla

De sancta

de quoz numero erat Cromati⁹ pfect⁹ q cum idola oia se cofringere pmiffet. vnum tñ abfcoedit. sed sanari nō potuit. quousq; p fractū fuit. Siles fuit q pgnitentiā volētes inchoare peccata fua referūt. vñ tñ retinere volūt. Quidā fūt debiles ad bonū inceptū. psequēdū. Tales fūt sicut statū q pedes habēt. sed i ambulādo nō pficiūt. de quoz numero erāt multi chriſtiani q fidem defendere incipiebāt. s. ptn⁹ deficiebāt. Ideo sebaſtian⁹ clamidē deferebat 7 eos cōforabat. Quidā enī fūt debiles ad bonū pfectū psumandum. In quoz psona dicit apłs Roma. viij. pfectū aut bonū nō inuenio de qñ numero erāt. Marcellian⁹ et Marc⁹ q fortiter icepant cōstāter pfecti fuerāt. s. parētū blāditijs emolliri nō cōsumabāt. Ad q̄s sebaſtianus clamans dixit: O fortissimi milites chriſti nolite p misera blandimēta coroz nā deponere sempiternam. Quidā vero erāt debiles ad aduerſa sustinēdum. de q̄b; dī Lud. viij. Ad tps credūt 7 in tpe tēptatiōis recedūt. de qñ numero erāt multi chriſtiani. q timore pgnarū martyria fugiebant. Istos ad amorem martyrij incitabat dicēs: In amore martyrij nros sustinem⁹ affect⁹. Tertio fuit p̄solator afflictōz. cū dī: Venia debilia roborasti. Erāt enī qdam afflictī ppter pgnā inflicā a tyrāno. de quozū numero erāt marcellian⁹ 7 marc⁹. Istos sebaſtian⁹ p̄solatus p salubrē exhortationez. Ela. i. Dñs dedit mibi linguā eruditāz vt sciam sustētare eū q lapsus est verbo. Quidā erāt afflictī ppter pgnā ptractā a morbo. De quozū numero erat Zoecius q morbo grauissimo laborabant et infirmabant. Istos cōsolatus ē beatus sebaſtian⁹ sanādo eos p efficacē orōnez. Nā sicut dī. Jac. v. Multū valet deprecatio iusti assidua. Quidāz erāt afflictī ppter pgnā imissam a deo. de quozū numero erāt romani 7 papientes. Contra quos vt legit in historijs logobardozū

Agnete

tanta pestis a deo fuit missa vt vix vnus alter sufficeret sepelire. Istos p̄solatus est sanando p suaz reliquiaz reuotam venerationē. Doxeni sicut ibidez legit vt in papiā suę reliquię sunt delatę pestilētia illa cessauit. Quidā enī erāt afflictī p pgnā imissaz a diabolo. de quozū numero erat qdam mulier in tuscia. vt refert Greg⁹ in dialogo q̄ duz ad redicationē ecclesię sancti sebaſtiani ire debet nocte illa a cōcupiscētia stimulata a viro suo noluit abstinere q̄ mox vt sancti sebaſtiani oratorū est ingressa a diabolo est vexata. Istam cōsolatus ē sanādo p suaz 7 sancti fortunati itercensionē voluit in ipsa tñ pus vexari vt ostendat q diligat mūdiciā. voluit 7 sacerdotē q pallio altaris eaz operuit similiter vexari. vt ostendat q odit p̄sumptuosam audaciam. voluit ad incatationem eā amplius vexari ita q legio demonū in eam intrauit. vt ostendat q odit superstitionem fallacem 7 vanam.

Sermo. lxxv. De sancta agnete. sermo primus.

Agnete fortē quis inueniet: p̄rou. vliij. Inuentū est hodie de sancta agnete q salomon aut p impossibilitatē aut p difficultatē. aut p admirationem se non posse inuenire dicebat fortē mulierē. Sancta q̄ des agnes adeo fortis extitit q̄ triplex certamen maximū superauit. **Primum** nāq; certamē habuit ptra p̄fecti filiū q̄ volebat sibi subripere virginitatē inducendo ipsū ad suū cōiugiū. **Secundū** habuit ptra ipsuz p̄fectū q̄ volebat polluere suę fame honestatē trahendo ipsā ad p̄stibulum. **Tertius** ptra p̄fecti vicariū habuit q̄ volebat i ipsa corrūpere fidei itegritatē multiplex iſerēdo ei certamē. Sed i quolibet certamine habuit celeste adiutorū. Nā in p̄mo habuit angelū. vñ ipsa dixit: Decus enī habeo custodem corporis mei. angelū dñi. **Secundo** habuit chriſtū. vñ dicit: Unigenit⁹ dei

De sancta

filius murus mihi est impenetrabilis et mei custos nunq; dormiens et defensor nūq; deficiens. In tertio habuit spiritū sanctū. vñ dicit: Ecce nunc p̄ spiritū sanctū roze celesti perfusa focus iuxta memorie. Circa p̄mum notandū q̄ ipsa qnq; habuit q̄ in alijs mulierib; fuit ad impedimētū castitatis. in se aut sunt instrumentū virtutis. **Primus** ē etas iuuenilis. q̄. xij. etatis suę ano mortē perdidit 7 vitam inuenit. et sicut Eccl. xij. Adolescētia enī 7 voluptas vana sunt. Sed etas iuuenilē mentis canicie temperauit. vñ dicit d̄ ea: Infantia cōputabatur i annis. s. erat senectus mētis imensa. coroz iuuenēcula. s. animo cana. Sap. iij. Cui fuit sensus hois zc. **Secundū** est pulcritudo corporis. Ipsa enī sicut dī de ea fuit pulcra facie. s. pulcrior fide et sic dī p̄rou. xxxi. Fallax gratia 7 vana ē pulcritudo. s. ipsa pulcritudinem suam coroz pus maceratione turpauit. Unde poterat dicere illud Cant. j. Nigra sum s. formosa. Nigra exteri⁹ p macerationē. formosa interi⁹ p virtutū decorem. vñ dicit Greg⁹ in dialogo d̄ galla nobilissima femina q̄ ad instar scz viri habitura erat barbazi nō ruteret. Illa exteri⁹ nihil timuit deformatiq; que interiorē speciem amauit. nec mirū est si hoc in illa fedaret. q̄ d̄ a celesti sponso nō amaret. **Tertius** est multiplex oblatio muneris. vñ dicit q̄ cepit offerre plurima 7 pluriōra. pmittere. Multę enī sūt q̄s non recepit iuuetus. nec pulcritudo nec inducit muneruz oblatio. Osee. iij. Munera dederūt amatorib; suis. Ipsa aut munera oblata desperit. vñ dī in legenda: Detulit secū p̄ciosa ornamēta que ab ea sunt tanq; stercoza reputata. Sciebat enī q̄ huiusmodi munera non dant sp̄s s. p̄cubinis. Sen. xrv. Filijs autem cōcubinarum largit⁹ ē munera. **Quartus** ē nobilitas amatoris. Nā nobilitas viroz facill⁹ inclināt animos puellaz. Ille aut erat filius p̄fecti vrbis romę. et ideo nobilis et sublimis. Sed

Agnete

ipsa ei⁹ nobilitatē cōpatione sponsi celestis vilipendit. Unde ait: Discede a me pabulū mortis. q̄ iam ab alio amatore p̄uenta sum q̄ longete nobilior ē 7 a genere 7 dignitate. **Quintum** est terror supplicij. q̄ p̄fectus mltā supplicia ē minatus ei. Multę autē sūt q̄ respuūt munera 7 consentiūt ppter supplicia. Dan. xij. Sic faciebatis filiabi israel. et ille timentes loquebāt vobis. Sed ipsa terrores 7 minas derisit. Unde dī de ea q̄ terrentē sicut 7 blandientem animo teridebat. Ambro. Ceterę puellę toruos vultus parentū ferre nō possunt. et acupuncta districta solent q̄si vulnera flere. Hęc autē virgo cruentas carnificū manus impauida expectauit. **Secundum** tamen habuit cōtra p̄fectum. q̄ voluit in ipsa polluere honestatē trahendo eaz ad p̄stibulū. In quo certamine ptra eā multa aduerſarius tela iniecit. s. vir go oia superauit. **Primo** nāq; fecit ipsaz nudaz per ciuitatē duci. vt nuditas sibi verecūdiā faceret. Solēt enī ipse virgines magis nuditatis verecūdiam time re q̄ pgnaz. Eccl. xvi. Eras nuda 7 cōfusione plena. s. cōtra istud telū habuit densitatē capillōzū q̄ eam induerunt et verecūdiāz ppulsauerunt. j. Cor. xi. Capilli p velamiē mulieri dati sūt. **Secundo** in loco turpi. id ē. in p̄stibulo fecit eā includi vt nomē et honestatem pollueret. Job. ij. Posuerūt puerū in p̄stibulo. Sed ipsa cōtra hoc habuit societate angeloz. vt scz p̄sentia angelozū loci infamiam aboleret. Esa. xxxv. In domib; in q̄bus pus habitabāt dracones orietur viroz calami 7 iunci. Calam⁹ 7 iunc⁹ vident iuxta fluēta aquaz. et signat angelos q̄ habēt viroz p̄tēplationis. et sunt mersi i pelagus amoris. **Tertio** in loco scz obscuro fecit eaz claudī vt loci obscuritas agnē p̄terreret. Cōtra istud. Habuit luminis claritatē que tāta fuit. vt null⁹ posset eā ptingere vt videre. Sap. xvij. Sāctis autē tuis manā erat lux. ij. Cor. vi. Que societas luci ad tenebras

De sancta

Quarto sine vestimento fecit eam relinqui ut frigoris asperitas eam affligeret. Mich. ij. Desuper tunicā palliū subtilis. Cōtra hoc habuit vestem celestem quāz angeli sibi in carcere parauerunt. Judith. x. Induit se vestimentis iocunditatis sue. Quinto omnibz eaz fecit exponi ut p vno quē cōtēpserat oēs haberet. ij. Machab. iij. Ausus est gymnasium cōstituere et optimos epheborum lupanari ponere. Cōtra hoc habuit dei virtutes quā omnes q̄ ingrediebantur cōuertebatur. j. Reg. x. Insiliet in te spiritus domini et mutaberis in virū alter. Sermo filio suo illud edā dedit: ut quē noluerat habere maritus haberet amasui. Cōtra h̄ habuit iusticiarij dei emulationē id ē demonis q̄ ipsum prefocavit. Unde ipsa ait: Ille cuius volūtate volebat proficere potestate in eū accepit et occidit. Demones enī sūt iusticiarij dei q̄ et si a seipsis habeāt malam volūtatez a deo tamen iustā accipiunt potestate. j. Reg. xvij. Spiritus dñi malus inuasit Saul. Est enī spiritus dñi ppter acceptas potestate sed malus ppter iniquā volūtatem. Tertium certamen habuit cōtra pfecti vicarium q̄ voluit in ipsa corrūpere fidei integritate: multiplex inferendo supplicium sed ipsa omnia superavit supplicia. fecit nāqz ipsaz agnē p̄ici in ignem et ipsū ignem fecit copiosū fieri et tandem in gutture fecit eam gladio feriri. In ignem qdē fecit eam p̄ici p̄ consumptionē ut scz ignis carnē et ossa in cinerē redigeret ne scz aliqz reliquie remanerēt. Amos. ij. Sup tribz sceleribus Noab. Et sup quartū nō cōuertā eum quia icēderunt ossa regis idumez vsqz ad cinerem. Primum scelus fuit qz filius ipsius pfecti agnitatez sibi subire voluit. Secundū quia ipse fuit pfectus eam nudam p̄cinitatem duci fecit. Tertium quia eam i lupanari exposuit. Quartum qz ipse vicarius eam in ignē p̄ici fecit ut eius ossa in cinerē redigeretur sed illud certamē vicit p orationem

Agnete

deuotaz quia mox ut orauit ignis extinguitus fuit. Ecc. li. In medio ignis non lūguata. Secūdo ipsum ignē copiosum voluit fieri ut ipsa cito cōsumaret ne sibi auferret. Sed ptra illud certamen habuit refrigerantem dei gratiam quē sibi refrigerium p̄stitit. vñ ipsa ait: Ecce nūc per spiritū sanctum roze celesti perfusa focus iuxta me moriet. Ecc. iij. Ignem ardētem extinguit aqua id ē refrigeras dei gratia. Tertio in gutture fecit eam secari. Sed illud certamē vicit per celestem palmam quā acquisiuit. Apoc. vij. Stantes ante thronum dei in cōspectu agni amicti stolis albis et palmz in manibus eorum. Stat ante thronū dei p contemplationem deitatis. In cōspectu agni per considerationem humanitatis. Amicta stola alba per dotem anime et palmē manibz eius per ostensionem victorie.

Sermo. lxxvi. De eodē sermo. ij.

Fortitudo et

Fortitudo et
decor indumentū ei⁹ et ridebit i die nouissimo. Prou. vlt. Nec xba conuenienter de sancta agnete exponi possūt q̄ fuit robusta decora et leta. Fuit sic robusta q̄ etiam hostes vicit. Fuit sic decora q̄ omnibz placuit. Et modo leta quia ad leticiāz sempiternam puenit. Primo igitur fuit robusta et fortis ideo p̄mittitur fortitudo. Fuit enī fortis quia vicit fortioze se id est diabolū. Vñ dicit beata agnes: Spurcitas diaboli immaculato calle transiui. j. Job. ij. Scribo vobis adolecetes qz vicistis malignum. Fuit fortioz qz a nemine potuit vinci nec a p̄fecti filio promissis donis nec etiam ab ipso p̄fecto irrogatis iniurijs nec ab ipso vicario illaz supplicij. Ecc. xvij. Potentia nemo vicit illum. Fuit fortissima qz vicit semetipsam scz corp⁹ seruando mūdiciā et animaz seruando patientiā Prou. xvi. Melior est patiens viro fortis et q̄ dominatur aīo suo expugnatore

De sancta

virginē. Fuit supfortissima qz vicit tenz et hoc quādo resuscitando filium p̄fecti orationibus deuotis induit. Ecc. xvi. Dulcis fortis oblectat virū suum id ē deum. Sen. xxij. Si contra tenz fortis fuisti q̄to magis contra homines p̄ualebis. Secūdo fuit decora ideo subditur: Et decora: Deus enī ipsam in p̄senti decorauit qz ipsam multiplici gloria illustrauit. Fecit nāqz miracula i triplici machina rerum quia et de celo coruscatio et fulgur descendit et terrē mot⁹ magnus extitit et p̄fecti filius d̄ inferno suscitauit. Fecit miracula in q̄druplici substantia elementoz quia ignis extinguitus ē aqua quia tēpestas super paganos exorta est terra mota aer dñi esset in carcere illustratus est diuina luce. Fecit miracula in q̄ntuplici differētia creaturaraz scz in illis quē habēt tm esse sicut in imagine q̄ anulum recipit et tēptationē fugauit. In illis q̄ habēt vinere sicut in capillis qui ad instar plantaz viuūt qz crescunt. Et in illis quē habēt sentire sicut patet i agno niue cādidoze q̄ iuxta eā stare visus est. In illis q̄ habēt discernere sicut patet in cōstantia quā corpore et mente sanauit in illis quē habēt intel ligere sicut in angelis qui sibi vestem in p̄tibulo p̄parauerūt. Tertio ē modo leta ideo dicit: Et ridebit i die nouissimo nō dixit in die primo quia ille ē dies ploratus. Sap. vij. Primā vocem simili omnibz emisit plorans nec dixit die medio qz ille dies est incolatus. ps. Deu mibi quia incolatus meus plongatus est. Sed dixit i die nouissimo quia ille ē dies iocūditatis et risus. Job. vij. Donec impleatur risu os tuus. In hoc ergo die nouissimo ipsa ridet quia p̄ter gliaz cōmūne quattuor speciales hz. Primā habet in capite quē ē aureola. Exo. xxv. Sup coronam facies alteram coronaz aureolam. Secūdam habet in ore quē est suavis melodia. Apoc. xij. Cantabant quasi cāticum nouū. Tertiam habet in corpore q̄ ē vestis cādida. Apoc. iij. Am-

Agnete

bulabunt meū in albis qm̄ digni sunt. Quartā habet i p̄secutione quē ē associatio diuina. Apoc. iij. Hic sequuntur agnū quocūqz ierit. P̄opter p̄maz coronam quā habet in capite dicit: Quasi sp̄siam decorauit me corona. P̄opter scdaz quā hz i ore dicit: Cui⁹ mibi organa modulati vocibz sonant. P̄opter tertiam quā hz i corpore dicit: Induit me dñs ciclade auro p̄texta. P̄opter q̄rtaz quā habet i chrisi associatione ait: Ipsū iūcta in celis quē i terris posita tota animi deuotione dilexi etc.

Sermo. lxxvij. De eodem festo sermo tertius.

Dilectus me⁹

Dilectus me⁹
mibi et ego illi. Cant. ij. Consuetudo ē inter sp̄sū et sp̄siam qz sp̄sū sponfam copulat sibi per amorem et qz sp̄sā sp̄sū multipliciter cōmēdat. Beata igitur agnes p̄mo gloriatur qz christus eam i sponfam accepit et sibi eā per amorem copulauit cū dicit: Dilect⁹ meus mibi. Secūdo eum multipliciter cōmēdat cum subdit: Et ego illi. Est igitur sensus dilectus meus mibi id est incendit me sibi in sponfam accipiendo. Et ego illi scz incendio ipsum multipliciter cōmēdando. Circa p̄mū notā dum qz triplex est desponsatio. Prima est carnalis. Job. ij. Vocat sponsum architriclin⁹ etc. Alia est spiritualis et ista triplex est. Una quē fit per fidei signaculum quē contrahit i baptisate. D̄ce. ij. Sponsato te mibi i fide. Alia quē fit per passionis sacramentum. Et ista contracta fuit in chrisi passione. Ibidem. Sponsato te mibi in iusticia et iudicio. Tūc enim diabolus est iudicatus. Job. xij. Nunc iudicium est mundi etc. Alia quē fit per virginitatis votum. Et ista p̄trahit i thalamo p̄sciētie. Ibidem. Sponsato te mibi i misericordia et miserationibus. Virginitatē enī huare non est x̄tutis humane sed miserationis diuine. j. Cor. xi. Respondi enī vos vni viro etc.

De sancta

Tertia est desponsatio celestis. **Dece. ij.** Sponsato te mihi i sempiternū. **Apod. xxi.** Audi ciuitate sanctam hierusalem nonam descēdētē de celo sic sponsaz ornata viro suo. **Primas** desponsationē scz carnalem. beata agnes respuit. quia in luctum cōuertitur. **Unde ait:** Disce de a me pabulū mori. quia iam ab alio amatore puenta sum. **Sap. iij.** Felix sterilis et incoinquinata. **Secundam** scz spūalem habuit. tam p fidei signaculū. vnde ait: Anulo tuo subarrauit me q̄ per passionis sacramētū. vnde ait: Sanguis eius ornauit genas meas. q̄ p virginitatis votum. vnde dicit: Quem cū accepero virgo sum. cū amauero casta sum. cum tetigero mūda sū. **Tertiam** scz celestem hodie affecuta fuit. quia hodie celestem curiā id est thalamū introiit. **Can. ij.** Introduxit me rex in cellā vinariā. **Abi** quidem est inter sponsum et sponsaz scz amplexatio. vnde ait: Jā amplexibus ei? castis astricta sū. **Can. ij.** **Dextera** illius amplexabitur me. **Beata cōiunctio** vnde ait: Jam corp⁹ eius corp⁹ meo sociatum ē. **Job. xvij.** Omnes vnus sint sicut tu pater in me. et ego in te. **Gloriosa prolis generatio** vñ ait: **Rec** decerunt post nuptias filij. vbi partus sine dolore succedit et fecunditas q̄tidiana cumulat. **Can. iij.** Omnes gemellis fertib⁹ et sterilis non est inter eas. **Ex tali enī cōiunctione** resultat gemin⁹ fetus. scz glorificatio corp⁹ et animę. vel glorificatio in cōtemplatione diuinitatis et visione hūanitatē. **Secundo** spūsum suū multipliciter cōmendauit et maxime a trib⁹ scz a pulcritudine nobilitate diuitiaz fertilitate. **De pulcritudine** eius dicit: Cuius pulcritudines sol et luna mirātur. **Pulcritudo autē maxime** attenditur i facie. **De pulcritudine autē facie** ista? spūsi dicit **Hester. xv.** Facies tua plena est gratiaz. **Dicit autē Aug⁹** de trini. **Pulcra facies** est dimensa pariliter affecta hilariter. et colorata luculenter. **Habuit** igitur iste sponsus pulcram

Agnete

faciem. scz bene pportionataz. **An** incarnationem nō erat bñ pportionat⁹. quia erat altus nimis. nimis pfund⁹. nimis latus. et nimis longus. **Tam alt⁹** vt non possit attingi. tam pfundus vt nō possit videri. tam lat⁹ vt non possit cōprehēditā longus vt nō possit mēsurari. **Job. xi.** **Excelsior** celo est zc. **Sed** post incarnationē est pportionata altitudo suę maiestatis vsq; ad nostrā substantiā. **Phil. ij.** **En** animiuit semetipsū formas serui accipiēs. **Profunditas** suę sapiētię vsq; ad humanā stulticiā. **1. Cor. j.** **Placuit** deo p stulticiā p̄dicationis saluos facere credētes. **Latitudo** suę potētē vsq; ad nostrā miseriā. **Esa. liij.** **Desideraui** mus enī despectū et nouissimū viroꝝ zc. **Longitudo** eternitatis diuine vsq; ad nrę tpalitatis mēsuraz. **Ad Gal. iij.** **At** vbi venit plenitudo t̄pis zc. **Secundo** ei⁹ facies fuit hilariter affecta. **Nō enī** erat litigiosus i ore. partialis i ope. nō impatiens i h̄mone. nō dur⁹ i cōpassione. non tristis i mēte. nō turbulēt⁹ in facie. **De his oib⁹ dicit** **Esa. xlij.** **Nō** clamabit neq; accipiet psonam zc. **Tertio** eius facies fuit luculenter colorata. **Fuit enī** candidus ppter virginitates. quę maxime resultat in carne. **Rubicundus** ppter charitatem. quę maxime feruebat in mente. **Fulgidus** et electus ex milibus propter maiestatem. quę maxime resultabat ex diuinitate. **Can. v.** **Dilectus** meus candidus et rubicundus. **Secundo** cōmendat enī ex nobilitate. cū dicit: **Qui** lōge nobilior est te. et genere et dignitate. **Est autē** h̄m **Bregi. naçançe** triplex nobilitas. **Una** causat ex imaginis diuine imp̄ssione. alia ex carnis p̄pagatione. tertia ex animi virtute. **Quis** igitur ad diuinitatem in christo fuit nobilitas imaginis. **Col. j.** **Quę** ē imago dei invisibil. **Quis** ad carnē fuit in christo nobilitas originis. **Roma. j.** **Qui** factus ē ex semine dauid h̄m carnem. **Quis** ad animā fuit i eo nobilitas virtutis. **Job. j.** **Plenum** grā et veritate. **Tertio** cōmendat ipsū

De sancta

a diuitiaz plenitudine. cui⁹ dicit: **Cui⁹** opes nunq; deficiūt. cuius diuitię nūq; decrescūt. **Pro. viij.** **Decem** sūt diuitię et gloria. id ē diuitię gloriose. **Ille enī** sūt miserię. iste gloriose. qz iste sūt p̄petue. ille trāsitorie. **Ista** differētia ponit **Mat. vi.** **Nolite** thesaurizare vob thesauros i terra. s̄ in celis. vbi neq; erugo neq; tinea demolitur. **Iste** faciūt hoiez fati. ille famelicū. **Ista** differētia ponit **Job. iij.** **Dis** qui biberit ex hac aq; sitiet itez. **Iste** faciūt hoiez locupletē et glorioſū. ille idigētē et miserū. **Ista** differētia ponit **Apoc. iij.** **Dicis** qz diues sū et locuples et null⁹ egeo. et nesci qz miser es et miserabilis. et ideo suadeo tibi emere a me aurū ignitū et p̄batus. vt locuples fias. **Sermo. lxxvij.** **De** eodē ser. iij.

Studemus et

Gaudemus et exultem⁹? **temus** gloriāz deo. qm̄ venerūt nuptię agni. et vxor agni p̄parauit se. et datū est libi. vt cooperiat se bysso splēdētē et cādido. **Apoc. xix.** **Tres** p̄sonę p̄ncipales reperiūtur in nuptijs. scz paranymphe. spūsus. et spūsa. **Ad** paranymphe autē ptinet dulce decātare epithalamū. **Ad** spūsum ptinet p̄parare dulce et nuptiale p̄mūm. **Ad** spūsz ptinet se p̄parare p decentem ornatum. **Ad** vtrōq; ptinet se p̄parare p cōiugalem affectum. **Et** quomā inter christū et beatam agnetē spūale est cōtractum matrimonij. ideo in ipso spūali matrimonio ista q̄ttuor reperiūtur quę i p̄dictis vrbis tenorātur. **Primo** enī ex pte paranymphe ponitur epithalamium laudis. cū dicit: **Gaudēam⁹ et exultem⁹** zc. **Est autē** epithalamij canticū quod i honore sponsi et sponsę in nuptijs decantat. **Et** dicit ab epi qd est sup. et thalamus. eo q supra thalamū decātet. **Epithalamij** ergo beatę virginis Agnetis est duplex. **Unū** est in via. aliud i patria. **De** epithalamio ei⁹ i via dicit **Ambro.** **Hanc** senes. hanc iuuenes. hanc pueri in via decātant. **Nemo** est laudabilior

Agnete

q̄ ab oib⁹ laudari potest. **Quot** homines tot p̄cones qui martyre p̄dicant dū loquūtur. **Ipsa** igitur puella fuit nō tm̄ p etate. sed maxime p puritatem. iuuenis p fortitudinem et alacritatē. senex p sensus ac morū maturitatem. **Ipsam** ergo debent laudare pueri tanq; purā in mēte et in intentione. **Iuuenes** tanq; fortē et alacrem in passione. **Senes** tanq; maturā in sensu et in cōuersatione. **Epithalamij** eius i patria canūt paranymphe. id ē angeli et alij benedictentes. **Sap. iij.** **Hec** ē quę nesciuit thozū in delicto habebit fructū in respectatiōe animaz. **Sanctam.** **De** isto epithalamio qd sibi decātatur ipsa dicit: **Amo** christū et in cuius thalamū introiui. cur⁹ mihi organa modulatis vocib⁹ cātant. **Secundo** ex parte sponsi ponitur p̄paratio p̄mūij nuptialis. cum dicit: **Venerūt** nuptię agni. **De** nuptiali conuiuio dicit. **Apoc. xix.** **Beati** q ad cęnaz nuptiaz agni vocati sunt. **Ex** qbus vrbis habetur q̄ ibi erit plena sacietas. dulcis suauitas. et eterna securitas. **In** p̄senti qdem sacietas habet fastidiū. fames habet molestiam. timor ne scz alimēta deficiāt. habet p̄cāz. ideo q̄ p̄uidit deus vt i nullo celesti cōiuiuio sit plena sacietas. ne ibi sit molestia famis. ideo dicit nuptiaz. **In** nuptijs enī cōfueuerūt omnia abundare. **ps.** **Sacietas** cū apparuerit gloria mea. **Sit** dulcis suauitas. ne sit mētis fastidium. ideo dicit: **Agni** q̄ habet carnes delectabiles et suaves. **Job. xxxi.** **Si** nō dixerūt viri tabernaculi mei quis det carnibus eius vt saturemur. **Sit** p̄na securitas. vt tolleretur timor defectiōis. **Unde** dicit: **Le. na** qz nulluz aliud cōmūm sibi succedit. **Pro. j.** **Qui** me audierit sine timore requiescet. **Tertio** ponit ex pte sponsę p̄paratio ornamenti singularis. cū dicit: **Datū** est ei vt cooperiat se bysso fulgido et cādido et vestib⁹ ornatissimis. **Habuit** quidem sponsa quattuor genera vestitū. scilicet vestē deauratam. **ps.** **Astitit** regina a dextris tuis i vestitū deaurato. id ē

De sancta

christi aia q̄ corpus suum rexit i vestitu
deaurato id ē in corpe gloriato. Ha
buit vestē variā. An̄ sequit̄: Circūami
cta varietate. Vestē albā. Apoc. iij. Am
bulabūt mecū i albis. 7 habuit vestē ru
beam. Esa. lxiij. Quare rubrū ē indumē
tum tuū: Istas vestes ch̄risti agneti sue
sponsę cōmunicavit. scz deauratā vestē
infundendo c̄baritatē. An̄ ipsa ait: In
dūit dñs me ciclade auro texto. ps. Dis
glia eius filie regis ab intus in fimbrijs
aureis. Variā ornādo p virtutū varie
tate. An̄ ait ipsa beata agnes: Circūde
dit me vernantibz atqz ch̄ozuscātibz gē
mis. Ezech. xvi. Vestivi te discoloribz.
Vestē cādidaz decorādo p puritatē in
cuius significatiōe angel⁹ i carcere vestē
candidam ei dedit. Et dedit sibi vestem
rubeā eā rubicādo p sanguinis effusio
nem. 7 sue passionis meditationes. An̄
beata agnes ait: Sanguis eius ornauit
genas meas. De hac duplici veste dicit
Prover. viij. Byssus et purpura indu
mentū eius. Sed qm̄ nobiles sp̄sē con
sueverunt vestes suas etiā gēmis orna
re. ideo 7 ipsa gēmis virtutū erat orna
ta. Quas gēmas habuit in manu dexte
ra p rectaz intentionē. An̄ ait: Dextera
meam cinxit lapidibz p̄ciosis. Qui enim
facit opera que videntur esse virtuosa
sed intentione corrupta gēmas habet in
sinistra. Qui vero intentione recta habet
in dextera. Mat. v. Nesciat sinistra tua
qd̄ faciat dextera. Secdo ipsas habuit i
collo. Unde ait: Collum meuz cinxit la
pidibus p̄ciosis. Collū ch̄risti sunt p̄di
catores q̄ a ch̄risto capite influentijs re
cipiunt. 7 in cetera mēbra infundūt. Il
li ergo sunt collum q̄ tm̄ p̄dicant verbū.
Illi sunt collū lapidibz p̄ciosis ornatz
qui verbū p̄dicant. et verba p̄dicatiōis
operibz virtuosis exornāt. Cant. j. Col
lum tuū sicut monilia. Tertio ipsas ha
buit in auribus per obedientiaz. Unde
ait: Tradidit auribz meis iextimabiles
margaritas. Ille simpliciter est auris q̄
coact⁹ obedit. Qui vero sp̄tane⁹ ē obe

Agnete

diens aur̄ est margarit̄ ornata. Provi.
xxv. In auris aurea 7 margarita fulgēs
qui arguit sapiētē 7 aure obedientem.
Quarto eas habuit in toto corpe. An
de ait: Induit me domi⁹ ciclade auro
texta et imensis monilibz ornauit me.
Ipsa enī beata agnes habuit cicladem
aureā id est cōuersationem lucidam. et
imensa monilia id est lucida 7 virtuosa
exempla. Dan. x. Corpus eius q̄si criso
litus. Quarto ponit ex pte vtriusqz affe
ctus cōiugalis. cū dicit: Auro agni. In
duobz quidem mutuo p̄cipant scz i cō
iunctione. cum dicit: Auro. In nomine
cum dicit: Agni. Est aut̄ in omni matri
monio triplex cōiunctio. Una est p con
sensum aior. Alia per p̄iunctionē corpo
rum. Tertia p̄ indiuisibilem habitationē
amboz. Ista triplici cōiunctione est con
iunct⁹ ch̄ristus agneti. et ipsa sibi. Per
mutuam charitatē. vnde ait: Nō ḡ po
tero ad p̄tum eliam poris amatoris aliū
aspicere cū q̄ sū charitate p̄iuncta. Cant.
vi. Ego dilecto meo et dilect⁹ me⁹ mibi.
Per naturę p̄formitates. qz sicut dicit
Heb. ij. Quisqz enī angelos apprehēdit
s̄ semē abraz apprehendit. An̄ ipsa dicit
Iā amplexibz ei⁹ castis astricta sū. Jam
corp⁹ ei⁹ corpe meo sociatū ē. Per in
sepabilitatē. qz ch̄ristus eā sibi eternalit̄
copulauit. Hier. xxxi. In charitate p
petua dilexi te. Secdo pueniūt i noīe. qz
ille agnus 7 ista agna. Agn⁹ aures d̄ ab
agnoscēdo. quia p̄ ceteris animanti
bus matrem agnoscit. Sic ch̄ristus ma
trem agnouit ab infantia p̄ humilē obe
dientię subiectiones. Luc. ij. Erat subdi
tus illis. In iuuentute per sue petitiōis
adimplentionem. quia ad preces matris
aquā in vinū in nuptijs cōmutauit. In
morte per curam 7 p̄uisionem. qz ipsam
iobāni cōmendauit. Post mortem per
sui apparitionem. qz vt creditur sibi pri
mo apparuit. Sic beata agnes sponsū
suum cognouit i vita p̄ fidem 7 deuoti
onem. Unde ait: Ipsa soli suo fidē ipsi
me tota deuotione cōmitto. In morte p

De sancto

constantem confessionem. vnde in igne
posita dixit: Te confiteor labijs 7 corde
7 totis visceribz cōcupisco. Post mortē
nūc cognoscit p̄ aperta vitionē. vñ dixit:
Ecceiā qd̄ credidi video. qd̄ speraui iā
teneo. 7 qd̄ cōcupiui amplector.

Sermo. lxx. De sancto Vin
centio martyre sermo p̄mus

Certamen for

te dedit illi vt vinceret. Sap.
x. Inter ceteros martyres beat⁹ vincēt⁹
certamē forte sustinuit qd̄ tū fortiter su
perauit 7 vicit. Habuit aut̄ duplex cer
tamē. An̄ cū valerij ep̄o. Aliud ipse so
lus sine ep̄o. Ipsi aut̄ duo in iusto certa
mine tria tela sustinuerūt. scz iniuriā car
ceris. molestiā famis. et minas mort⁹. qz
dacionus eis mortē minatus ē nisi cō
senserūt. Sed ista tria vicerūt p̄ tria ar
ma q̄ habuerūt. Nam p̄imum telū vice
runt p̄ leticiā sp̄iales. vñ d̄ de eis vale
rius ep̄s 7 leuita vicent⁹ in p̄fessione fi
dei alacriter cucurrerūt. Et exēplo apo
stolor. de q̄bz d̄ Act. v. Ibat apli gau
dentes. Scdm̄ telū vicerūt p̄ patie
tiam singularē. qz nō murmurauerūt s̄
patienter 7 fortiter famis molestiaz tole
rauerūt. Ecd. ij. In humilitate patientiā
habe. Tertiu certamē vicerūt p̄ aperta
fidei cōfessionē. vñ enī vincēt⁹ dixit da
ciano de mādato valerij: Repbandum
apud ch̄ristianā prudētā esse cognosce
diuinitatē cultū abnegādo blasphemā
re ad Roma. x. Corde credit ad iusticiā
ore aut̄ confessio fit ad salutem. Scdm̄
certamē ipse sol⁹ habuit in quo certauit
vni⁹ 7 mortu⁹. viuus aut̄ habuit triplex
certamē. vñ i eculeo. aliud i ignis incē
dio. tertiu i carnis ergastulo. In eculeo
fecit eum dacion⁹ toto corpe distendi
dissentū diuersis vulneribz cruciari. cru
ciatum ferreis pectinibz dilaniari 7 car
nifices ad crudelē seuiendū verberibz fe
cit vigeri. Sed ista q̄ttuor tela q̄ susti
nuit vicit per quattuor arma q̄ habuit.
Primu fuit volūtas patiēdi. vñ dice

Vincētio mar

bat: Hoc est qd̄ semper optaui 7 votis
oibz cupiui. ij. Cor. xij. Libet glori
calor in infirmitatibz meis. Scdz erat
constātia sufferēdi. vñ ait: Videbis me
dei x̄tute pl⁹ posse dū torquor. qz possis
ipse q̄ torques. et ideo illud qd̄ dixerat
Job negatiue. p̄t ipsi puenire affirma
tiue. Job. vi. Nec fortitudo lapidū. for
titudo mea. neqz caro mea c̄nea ē. Ipse
enī habuit fortitudinem lapidis. qz tor
mētis nō cessit 7 fortitudinē eris. qz dei
laudes resonauit. Tertium erat ma
gnanimitas p̄tēndi. qz tyrāni irā cō
tēnebat dicēs: Cū mibi irāsci magis pu
tas. modo meli⁹ icipis misereri. Judith
ij. Da mibi animo p̄stātiā vt p̄remnaz
illū. Quartus fuit desiderū amplio
ra supplicia patiēdi. vñ dicebat: Hoc so
lū valde metuo. qz te fingis in velle mise
reri. nolo vt aliqd̄ minuas de supplicijs
vt te victū i oibz fatearis. vñ dixit de eo
prudēt⁹ ridebat h̄ miles dei. man⁹ crue
tes increpas q̄ fixa nō p̄fund⁹ intraret
artus vngula Job. vi. Qui cepit me ip
se cōterat soluat manū suam 7 succidat
me. Scdz certamē habuit in craticule
incendio. vbi totū corp⁹ vnicuius ferreis
aperit. ardentē lamine infingunt. sale
ignis aspergit. tela ad viscera et extra ia
ciuntur. Sed ista q̄ttuor vicit p̄ q̄ttuor
arma q̄ habuit. Primum erat oratio
tenota. An̄ d̄: Sursū erectū luminibz
dñm precabatur. Ecd. xxxij. Aperiet os
suū i oratione. Secundus fuit magna
mētis cōstantia. An̄ d̄: Inter h̄ manet
imobilis ille dei seruus. Job. ij. Immo
bilis in dei timore p̄māsit gratias agēs
deo. Tertio fuit charitas ignita. An̄
dicit Ambro. Torquetur vincēt⁹. ten
ditur. flagellatur. exurit. s̄ inuictus pro
sancto nomine anim⁹ non excutitur pl⁹
ardēs igne celi qz ferri. Ignis celū ipsa
charitas que in corde vincētij sic arde
bat. qz ignē exteriorē frigidū faciebat.
ps. In meditatiōe mea exar descit ignis
scz charitatē diuinę. Et locutus sū i lin
gua mea scz confessionē fidei ch̄ristianę.

De sancto

Quartū fuit p̄sciētia sincera. p̄ quazī oibz intēdebat placere deo non mundo. **U**n̄ dicit Ambro. **P**l̄ voluit vincētī placere deo q̄s forō plus dilexit mori in dño q̄s viuere ī mūdo. **E**ph. vi. Non q̄si hoibz placētēs. s̄ deo q̄ p̄bat corda n̄ra. **T**ertius certamē habuit ī carceris et gassulo. **N**ā tyrann̄ fecit ipsum ī obscuro carcere cludi. testas ibi acutissimas p̄geri. **I**n ligno pedes affigi 7 sine omni humano solatio relinqui. **S**z ista q̄ttuor ch̄ristus ī gloriā cōmutauit. qz carcerem obscurā luce ineffabili illustrauit. floribus amenissimis carcerem aspersit. pedes resoluit. societate angelicā destinauit. nec mirū. **I**pse nāqz habuit vitaz lucidam. ideo nō debuit ī obscuro sed ī luce manere. **i.** Cor. vi. **Q**ue societas lucis ad tenebras. **H**abuit cōscientiā floridam. ideo nō debuit fulciri asperitate testaz s̄ suauitate florū. **C**ant. ij. **F**ulcite me floribus zc. **H**abuit affectionē liberam. cū nō terrenis ligatā. ideo nō debuit h̄c pedes ligatos s̄ solutos. **P**es enī aīe s̄m Aug. est effectus aīe. **i.** Reg. ij. **M**anns tuę non sunt ligatę. 7 pedes tui nō sūt cōpediti. id ē. cōpedibz aggranati. **H**abuit vitā angelicam. ideo debuit societate angelica decorari. **D**an. ij. **A**ngel̄ dñi descendit de celo cū anima 7 locijs zc. **S**cd̄o vincētius vicit mortū. **V**oluit q̄dem datian̄ corp̄ ei⁹ a feris in terra deuorari. ab quibz ī aere lacerari. a piscibz in mari consumi. **S**ed angel̄ dñi corp̄ a feris custodiuit. **E**xo. ij. **E**cce ego mittā angelū meū qm̄ custodiat te et p̄cedat te in via. **C**orpus ques abegit. **U**n̄ poterat dicere insipic̄ti datiano. **J**ob. xij. **I**nterroga iumēta 7 docebunt te volatilia celi 7 indicabunt tibi. **D**are corpus eius ad lit̄ remisit. **S**ap. xij. **D**edisti in mari viam 7 iter fluctus semitē fortissimam.

Sermo. lxx. **E**odē die sermo. ij.
Vincētī dabo
māna absconditū et dato illi

Vincētio mar.

calculum candidum. **A**pod. ij. **R**omen victorię nulli melius puenit q̄ vincētio qui re et nomine victor fuit. **I**n verbis p̄missis duo ponit. **P**rimo pugna cuz victoria. cū dicitur: **V**incētī. **S**cd̄o retributio cū eterna gloria. **L**um scz subdit: **D**abo māna absconditū zc. **L**it̄ca primū notandū q̄ sic dicit **Aug.** ī lib. 2o d̄ correptione 7 gratia. **S**ancti martyres pugnant p̄tra mūdānos timores. imūdos amores et falsos errores. **C**ontra istas tres acies sanctus vincētius pugnavit 7 vicit. **P**rimo enī vicit mūdānos timores. omnia aduersa etiā sup̄plicia cōtemnendo. **U**nde dicit: **V**idebis me dei virtute pl̄ posse dū torquet q̄s possis ille qui torquet. **E**ccl. ij. **U**t adamantem 7 silicem tedi faciem tuaz **H**iere. j. **E**go quippe te in columnā ferream 7 in murū enēū. **E**x quibus verbis patet. qz constantia vincētij fuit iustar adamatis. silicis. ferri 7 gris. **A**damas aut̄ sicut dicit glosa ibidē. **E**st in honore et q̄uis cum auro ponatur tñ inde non extollitur. **S**ilex autē est in cōculationē 7 tñ nō frangitur. ferri aut̄ oia domat. 7 es repercussum resonat. **S**ic beat̄ vincētius fuit a deo fortis. qz nec datiani nec ditijs vel fauoribus potuit inclinari nec tormētis 7 supplicijs dei. s̄ potius eorū maliciā duris reprehensionibz edomabat 7 percussus dei laudē resonabat. **I**stā aut̄ eius fortitudinē tria ostendebat. scz cōstātia ī animo. vnde dixit: **V**idebis me plus posse dum torquet q̄s possis ipse q̄ torquet. **F**iduciam in verbo. **Aug.** **L**āta in vincētio p̄gnarum asperitas seuebat in membris. 7 tanta securitas ī verbis resonabat. vt putarem alium loqui 7 alium torqueri. et vere sic erat. **L**aro enim patiebatur 7 spiritus loquebatur. **T**ertium fuit paciētia in supplicijs. **I**dem. **H**abebat vincētius in sermone fiducia. in passione tolerantia. nemo de suo corde p̄sumat. qz vt bona prudēter loq̄mur ab illo ē. non n̄ra sapiētia. et vt mala fortiter perferamus ab illo est. nō

De sancto

n̄ra paciētia. **S**cd̄o imundos amores vicit corp̄ suū cū oibz vitijs mortifican. **C**o. ad **L**o. ij. **M**ortificate mēbra v̄za q̄ sunt sup̄ terrā. **R**oma. xij. **L**urā carnis ne feceritis ī desiderijs. **E**t bene dicit an̄ desiderijs. **E**st q̄dam cura carnis vitiosa. **T**e q̄ dicit h̄ et q̄dam **X**ruola. **T**e qua ad **S**al. v. **Q**ui aut̄ sūt ch̄risti carnē suaz crucifixerunt cum vitijs 7 p̄cupiscētijs. **Q**uedā indifferēs. **T**e q̄ dicit **E**ph. v. **R**emo carnē suaz vnqz odio habuit. **P**rimā aut̄ curā carnis sanct̄ vincētī abhorruit. **S**cd̄am fortiter tenuit. **D**e tertia paz curauit. **T**ertio vicit falsos errores. oēs enī mūdi fallacias cuitando. **M**ūdus enī h̄z triplicē fallaz sapiētiaz. scz nocturnā. fantastica. 7 vmbaticam. **N**octurnā habēt illi q̄ ad instar noctuę fugiūt lucē **X**rtutū. et diligūt tenebras vitioz. **J**ob. ij. **Q**ui male agit odit lucem. **I**stā falsam sapiētā vincētius vicit. q̄ vitia tenebrosa abhorruit. 7 luce **X**rtutū se vestiuit. iuxta illud **R**oma. xij. **A**b̄iciamus ḡopa tenebrarū et induamur arma lucis zc. **F**antastica sapiētia habēt illi q̄ tñ bona p̄sentia diligūt q̄ nō sunt bona est. n̄cialit̄ s̄ apparēt. **E**ccl. xxij. **S**icut p̄turētis cor tuū fantasia paciētisi ab altissimo fuerit emissa visitatio. **I**stā sapiētā fantastica vincētī vicit. qz l̄s esset archidiaconus in honore magno cōstitutus. tñ oia p̄sentia respuit et p̄tēpsit. 7 bona celestia q̄ sunt bona veraciter p̄cupiuit. **V**mbaticā sapiētā habent illi q̄ instar equi vmbatici pericula fallā timēt. vera tñ nō timēt. **T**ribulationes enī p̄sentis vite. sunt q̄si quedā vmbiz et futuraz p̄gnaz picture. **B**eat̄ aut̄ vincētī istā sapiētā vmbaticam vicit. qz p̄sentes p̄gnas cōtempnit. et ideo futuras euasit. **U**n̄ dicere poterat illud **S**ap. xv. **N**ō enī ī errore induxit nos hoīuz malę artis et cogitatio. nec vmbra picture. labor sine fructu. **S**ecundo ponit eius retributio cum glia eterna cuz dicit: **D**abo tibi māna absconditū 7 calculū candidū. **P**er māna intelli

Vincētio mar.

git beatitudo aīe. p̄ calculū gloriatio corporis. **B**eatitudo autē aīe p̄sistit in dei cognitione 7 dilectione cogniti 7 dilecti p̄petua retentione. **S**ignificat aut̄ beatitudo aīe p̄ manna ratiōe sapozis. ī mutationis. 7 noīs. **N**am ī sapore itelligit̄ dei cognitio. sicut dicit **E**xo. xvi. **S**apor māne erat q̄si simile cū melle. simile de terra orit̄. mel celestia roze generatur. **E**t ideo per similitudinem ch̄risti humanitas. **P**er mel ei⁹ diuinitas itelligit̄. **P**erfecta aut̄ cognitio p̄sistit in visione humanitatis 7 p̄tēplatione diuinitatis. **J**ob. xvij. **H**ęc est vita eterna vt cognoscant te solū verū deū zc. **P**er sancta autē dilectio itelligit̄. p̄ māna ratiōe imutationis. imutabat enī palatū 7 omnem sapozem. vt habetur **S**ap. xvij. **B**eat̄ enī ad quodcuqz se diuertūt. ibi dulcedinē inueniunt. nā p̄uertendo se ad deū delicias infinitas hauriēt. **C**onuertēdo se ad angelos vel sanctos siue celum nouū. et terrā nouā ibi suauitate inueniēt. **S**icut enī apis ex quolibet flore rozem fugit vñ mel cōponit. **S**ic beati ex qualibet re materia suę dilectionis inueniunt vnde dulcedinē assumūt. **E**terna autem possessio cogniti 7 dilecti itelligitur p̄ māna ratiōe nominis. **D**icit enī a manna qd̄ sonat quid est hoc. **E**t est verbū amirationis. siue p̄gratulationis. **B**eat̄ enī ammirabunt̄ de tanta dei liberalitate. 7 cōgratulabuntur d̄ p̄petua sua p̄nitate. **E**sa. lx. **T**ūc videb̄ et affluēs et mirabilē cor tuū 7 dilatabilē zc. **P**er calculū aut̄ significat gloriatio corporis. **C**alcul⁹ nāqz q̄ s̄m aliā trāstionē d̄ margarita sine carbūculus. q̄ ē paru⁹ in q̄ notat subtilitas. **E**st rotūdus in quo notatur agilitas. **E**st lucidus ī q̄ notat claritas. **E**t ē solidus in q̄ notatur eternitas. **D**e his q̄ttuor dotibz corporis d̄ **S**ap. ij. **F**ulgebūt. **E**cce claritas iusti. **E**cce immortalitas. qz sicut dicit **S**ap. j. **I**usticia p̄petua est et immortalis. **T**anqz scintille. ecce subtilitas. **I**n arundineto discurrent. **E**cce agilitas.

De sancto

Sermo. lxxi. De eodē sermo. iij.

Idi et ecce

Quoniam equus albus. et sedebat super eum habebat arcum. et data est ei corona. et exiit vincens ut vinceret. Apoc. vi. **Beatus** vincentius dicitur equus dei in quantum nomen dei predicando portauit. Et dicit miles dei in quantum de hostibus triumphauit. **In** verbis autem promissis primo describitur iste equus dei. Secundo iste miles dei. **Equus** autem describitur a duobus. **Primo** a fortitudine in eo quod vocatur equus. Job. xxxix. **Quoniam** dicitur habebis equo fortitudines. **Supplementum** nisi ego. **Secundo** a pulcritudine cuius dicitur: **Albus**. Fortitudo autem istius equi apparet quod portauit magna pondera. magna supplicia. magna quidem numerositate. acerbitate. et diuturnitate. **Fuerunt** namque eius supplicia multa et ponderosa ac numerosa. **Sicut** patet in legenda ut possit dicere cum propheta: **Omnes** fluctus tuos induxisti super me idem. **Super** dolorem vulnere meorum addiderunt. Job. xvi. **Locidit** me vulnere super vulnere. **Fuerunt** etiam in magna acerbitate. **Ubi** poterat dicere. **Ubi** Machab. vi. **Domine** quod habes sanctam scientiam tu manifeste scis quod duos in corpore sustineo dolores non tantum duos sed duriores et durissimos. **Duros** quod in cratula assabatur. **Duriores** quod tela ad viscera iacebantur. **Durissimos** quod ossa frangebantur. **Fuerunt** etiam magna in magna diuturnitate quod non fuit decapitatus nec subito mortuus. **Sub** nouis suppliciis reseruat. ps. **Dolor** me renouat est. **Et** Hierem. xv. **Quare** factus est dolor me perpetuus id est diuturnus et longus. **Respondet** dominus: **Si** separaueris preciosum a vili quali os meum eris. ac si dicat: **Ideo** ista pateris ut anima tua preciosa a vili corpore separetur. et mihi familiaritate iungatur. **Quia** igitur sic fuit fortis ad portantia supplicia. tam multa tam acerba. tam diuturna. **Ideo** exclaimat prudenter: **O** miles iunctissime fortissimorum fortior. **Jam** te scia et aspera

Vincentio mar.

tormenta tremunt victorem. **Secundo** describitur iste equus a pulcritudine cum dicitur: **albus** ostenditur quod fuit a christo speciali amore dilectus. **Lanq. v. Dilectus** meus candidus. quod fuit christi sanguine dealbatus. **Apoc. xxiij. Lauert** stolas suas. et dealbauerunt eas in sanguine agni. quod est familie christi ascriptus. **Apoc. iij. Ambulant** mecum in stolis albis. **Et** quod est in quadriga tertia collocatus. **Quia** sicut dicitur Zach. vi. **In** quadriga prima sunt equi rufi. id est martyres. **In** secunda equi nigri. id est confessores se per penitentiam denigrantes. **In** tertia equi albi. id est virgines innocentes. **Beatus** autem vincentius in hac triplici quadriga fuit. quod et sanguine suum fudit. et se in penitentia maceravit. et in innocentia se conseruauit. **Secundo** describitur miles. et maxime a quibus. **Primo** a nomine cum dicitur: **vincens**. **Secundo** ab officio siue ab arte cum dicitur: **habebat arcum**. **Tertio** a cordis magnanimitate. cuius dicitur: **exiit vincens**. **Quarto** a finali et recta intentione cum dicitur: **ut vinceret**. **Quinto** a palma victoriae cum dicitur: **et data est ei corona**. **Litca** primum notandum quod ipse habuit nomen in celebre. id est victoriosum. quod vincens siue vincetius est appellatus. **Ruth. iij. Habeas** nomen celebre in bethleem. id est in ecclesia militanti et triumphanti. **Paral. xi. Ipse** erat inter tres notatissimus. et iter tres sanctos et inclitus. **Tres** nominatissimi sunt martyres. confessores et virgines. **Ipse** enim est notatissimus inter martyres. quod durissima supplicia protulit inter confessores. quod fidem christi constantissime confessus fuit. **Et** iter virgines. quia sincerissimam puritatem seruauit. **Sed** parum esset. si miles haberet nomen celebre. et non exerceret officium militante. **Ideo** secundo commendat ab officio siue arte cum dicitur: **habebat arcum**. **Habebat** enim iste miles officium sagittandi. ideo vna sagittam iecit in deum. que fuit sagitta deuote orationis. **Ubi** dicitur de eo: **Erectis** in celum luminibus dominus precabatur. **Reg. j. Sagitta** ionathe nunquam abiit retrosum. **Tunc** enim sagitta

De sancto

retrosum abiit quando oratio a deo vacua recedit. **Secundam** iecit in seipsum: quod fuit sagitta diuini timoris. quo carne suam percutit. ps. **Confige** timore tuo carnes meas. **Tertiam** iecit contra diabolum. que fuit sagitta humilitatis. quod ipsum superbum grauitur vulnerauit. ps. **Lumen** humilitatis sicut scilicet vulneratum superbum. **Esai. li. Quoniam** non tu percussisti superbum vulneratum draconem. **Quartam** iecit contra tyrannum. que fuit sagitta dure increpationis. ps. **Sagitte** potentis acute cum carbonibus desolatorum. **Ista** enim sagitta fuit potens. quia iram tyranni non timuit. **Et** fuit acuta. quia eius cor medullis penetravit. **Et** fuit accesa. quia celo dei hoc fecit. **Sed** multorum sagitte sunt debiles propter timorem. et retruse propter paucum amorem. et frigide propter celi remissionem. **Sed** parum proficere si miles haberet officium militare. ipsum tamen nunquam exerceret. nec ad bellum perduceret. **Ideo** tertio commendatur a cordis magnanimitate cum dicitur: **Exiit** scilicet ad certamen. **Sunt** autem tria que militem retrahunt ne ad bellum perdat. aut amor inordinatus sui. aut timor cuiuslibet aduersari. aut defectus exempli. ideo dominus milites suos admonens dicit **Lud. ix. Si** quis vult post me venire abneget semetipsum. **Ecce** quia non debet diligere. sed despiciere seipsum. et tollat crucem suam. **Et** quod non debet timere aliquod aduersum. **Et** sequatur me. **Ecce** gloriosum exemplum. **Ista** tria retrahentia non habuit vincentius. **Unde** dicit **Aug. Quid** enim mirum si in illo vicit vincentius a quo victus est mundus. **Ecce** exhibitum exemplum. **Deinde** ponit alia duo dicens: **Duplicem** aciem mundus produxit contra milites christi. **Blanditur** enim ut decipiat. terret ut frangat. non nos teneat propria voluntas. nec terreat aliena crudelitas. et victus est mundus. sed vilis miles esset qui ad bellum procederet. et ibi non intenderet vincere sed expoliare. **Ideo** quarto commendatur a finali et recta intentione. cuius di-

Vincentio mar.

citur: **Et** vinceret. **Non** enim vincentius affectauit spolia mundi. sed tantum ut vinceret ad gloriam dei. **Et** ideo in omnibus victor fuit. **Quoniam** vicit in aere in eculeo extensus. **Vicit** in igne super craticulam positus. **Vicit** in terra in testis acutissimis inuolutus. **Vicit** in aqua in mare pietus. ideo clamabat **Aug. dicens: Beatus** vincentius vicit in verbis. vicit in penis. vicit in confessione. vicit in tribulatione. vicit exultus. **Parum** etiam valeret si miles vincere intenderet. tamen cum efficacia victoriam non obtineret. **Ideo** quanto commendatur palma victoriae. cuius dicitur: **Et** data est ei corona. **De** qua corona dixerunt sibi angeli: **Agnosce** o vincetius. quia pro cuius nomine decertasti. ipse tibi coronam preparam seruat in celis qui te fecit victorem in penis. **Diabolus** namque contra sanctos concitat pugnam. ideo dicitur: **Decertasti**. **Sed** deus dat victoriam. ideo dicitur: **Qui** te victorem fecit in penis. **Et** post victoriam dat coronam. ideo dicitur: **Ipse** tibi coronam preparam seruat in celis. **Et** sic patet quod diabolus preparam malum pugne. **Sed** de isto malo dicitur quod deus dat bonum victorie. **Et** de isto bono elicit sanctis optimam coronam eterne.

Sermo. lxxij. De eodē sermo. iij.

Fortis est ut

Fortis dilectio. dura sicut inferni emulatio. **Lanq. viij. Salomō** ponit quoniam fortissima. quod comparat fortitudines charitatis. **Primo** namque est fortis sicut mors. ideo enim dicitur: **Fortis** est ut mors dilectio. **Sicut** enim mors separat animam a carne. sic et charitas separat animam ab omni illicito amore. **Facit** enim triplicem separationem. **Separat** enim animam ab illicito amore mundi. **Matth. x. Veni** separare homines aduersus fratrem suum. **Ab** amore corporis proprii. **Ecd. xlvij. Surrexit** nathanael propheta. et quasi aduersus separatus est a carne. **Ab** amore sui. quia tales non viuunt vita seu amore sui. sed christi. **Gal. ij. Quis** ego iam non

De sancto

ego. **Q**uiv aut in me chrisi? Ita tripli-
cem separationē charitas fecit in vince-
tio. Ipse enī mūdum vicit vt cantat de
eo in quo p̄suram mundi martyr vicit
vincenti. Propriū corpus cōtempfit
vnde dixit datiano: **L**ormēta tua nō ti-
meo. s̄ hoc soluz timeo. qz te fingis velle
mibi misereri. Ipse enī nō sibi. s̄ chrisi
vixit. **1. Cor. v.** Qui sibi vivit. iā non si-
bi vivat. s̄ ei q̄ p̄ ipsis mortuū ē. 7 resurre-
xit. **S**ecūdo charitas ē fortis sicut infer-
nus. **U**n̄ sequit: **D**ura sic infernū emu-
lato. **S**icut enī infernū aīas fortiter re-
tinet 7 custodit. ita q̄ nullas perdit. **S**ic
amor dei sanctū vincētium tam fortiter
chrisi vniuit. q̄ ab eo separari non po-
tuit. **Roma. viij.** Quis ḡ nos sepabit a
charitate chrisi. **T**ribulatio an angu-
stia. **I**pse enī traditū est carceri vt fa-
me maceraret. eculeo vt flagellaretur.
vngulis vt laceraretur. craticulę vt as-
saret. testis acutissimis vt vulneraret.
Sed sic erat deo per amores colligatū q̄
nō poterat separari. nec mirū ipsa enim
charitas erat sibi tanq̄ vinculu q̄ deo
erat colligatū. **Col. iij.** Super oīa autez
charitatem habete. quod est vinculum
perfectionis. **E**rat enim tāq̄ adamas.
per quez ad deū erat attractus. **Hiere. xxiij.**
In charitate p̄petua dilexi te ideo
attraxi te miserans. **E**rat tanq̄ radix q̄
deo erat firmiter radicat. **Eph. iij.** **I**n
charitate radicati et fundati. **T**ertio
charitas ē fortis vt ignis q̄ habet virtu-
tem incēdendi. **U**n̄ sequitur: **L**ampades
eius lampades ignis atq̄ flāmarū. **F**acit
enī icēdiū amoris. **Lud. vlij.** **D**ōne
cor nostrū ardeus erat in nobis. **I**n
cēdiū sermonis. **Ecd. xxvij.** Surrexit
belias quasi ignis. et xbum illius quasi
facula ardebat. **I**ncēdiū operis. **Job
xxvij.** **D**ōne vestimēta tua. id est opera
tua calida sunt. cur per flata fuerit terra
āustrō. id est spiritu sancto. **A**uster enī ē
ventus calidus fecūdatiū. pororū re-
feratiū. quia spūsanctus 7 corda inflā-
mat. 7 ipsa p̄tona operā fecundat et ad

Vincentio mar.

divinas inspirationes recipēdas ipsa
referat. **I**stud triplex icēdiū charitas
in beato vincentio fecit. scz amoris i cor-
de. vnde dicit: **A**ir inclutus. **V**incenti
accēsus igne diuini amoris. feruoris in-
ore. **U**n̄ ait: **E**xurge ex toto malignita-
tis spiritu debachare. **E**t feruoris in
opere. **U**nde dicit de ipso et de alijs q̄s
charitas impleuit. **Roma. xij.** **S**piritu
feruente. domino seruiente. **Q**uarto
charitas est fortis imo fortior q̄ aqua.
qz magis extinguit. **A**qua enī tribulati-
onū non extinguit charitatē. s̄ charitas
ipsa. **U**nde sequit: **A**que multe nō po-
tuerūt extingui charitatē. **F**acit autē
ipsa charitas multiplicē extinctionem.
Nam extinguit ignē carnalis volupta-
tis. **Ecd. iij.** **I**gnē ardetē extinguit aqua.
Extinguit sitim mūdang cupiditatis si-
ue cōcupiscētię. **Job. iij.** **Q**ui biberit ex
aqua quā ego dabo ei. nō sitiet i eternū.
Extinguit aquaz immisē aduersitatis.
Sap. xix. **I**gnis valebat i aqua sup̄ suā
virtutē. **S**ic in vincentio charitas extin-
guit voluptatē per pudiciā siue prudē-
tiam. **Sap. viij.** **V**eni ad corpus coin-
natū cupiditatē per tēperantiā. **1. Cor.
vij.** **Q**ui vtunt hoc mūdo tāq̄ nō vtāt
aduersitates per paciētiā. **1. Cor. iij.**
Persecutionem patimur 7 sustinemus
Quinto charitas est fortior flumine.
id est omni mūdang aduersitate. **U**nde
sequit: **D**ec flumine obruent illā. **Dat.
vij.** **D**escēdit pluuia 7 vnerūt flumina
7 flauerūt vēti. **E**st enī quedā aduer-
sitas veniens a deo iuste infligente. **E**t
hec est pluuia q̄ de celo descendit. **I**sta
nō potest obruere charitatē. qz eam por-
tat paciēti. **Hiere. x.** **P**lane hec infir-
mitas mea est 7 portabo illā. **Q**uedaz a
diabolo immittēt. **I**sta est ventus q̄ ab
aere venit. **I**sta non potuit obruere cha-
ritatē. qz resistit fortiter. **1. Pet. v.** **L**ui
resistite fortiter fortes i fide. scz opante
per dilectionē. **Q**uedā est a tyrāno leni-
ente. **I**sta nō potuit obruere charitatē.
quia eaz sustinet p̄senerat. **1. Cor. xij.**

De cōuersione

Charitas oīa suffert. **B**eatus autē vin-
cētius siue pluuia aduersitatis imissam
a deo. siue ventum temptationis imissū
a diabolo. siue flumen persecutionis im-
missum a tyranno non tantuz portauit
patienter. fortiter. et perseueranter. sed
etiam gaudēter. quia omnia mala 7 ad-
uersa p̄ chrisi pati quendaz ludum et
quoddā solatium reputabat. **U**nde di-
cit **P**rudētius ipsum respōdisse **D**aci-
ano: **L**ormēta carcer vngulę stridēs q̄
flāmis lamina atq̄ ipsarum p̄narū vl-
tima mors chrisianis ludus est.

Sermo lxxij. De cōuersione san-
cti Pauli apostoli. vmo p̄m.

Quoniam die

Quoniam nocte grauata ē sup̄ me ma-
nus tua. **C**ōuersus sum in erumna mea
dum configitur spina. **P**s. **P**ossunt esse
hec vba beati pauli regratiantis deo d̄
sua cōuersione 7 cōuersiōis modo. **U**bi
duo ponūt. **P**rimū est sua glorioza
cōuersio. cum scz dicit: **C**ōuersus sum
in erumna mea. **S**c̄dm est cōuersionis
modū. **Q**uoniam die ac nocte grauata
est sup̄ me manus tua dum p̄figitur spi-
na. **L**irca p̄mū notandū. q̄ ante con-
uersionem triplicē patiebatur erumnā.
Una ē quia synagogaz nimis zelabat.
Gal. j. **A**bundantius emulatoz existens
paternaz mearū traditionū. **S**ecūda ē
quia ecclesiā chrisi nimis ipugnabat.
Ibidē. **S**up̄ modū p̄sequēbar ecclesiāz
dei. 7 expugnabā illam. **T**ertia ē. qz no-
men chrisi nimis odiebat. **Act. ix.** **N**ō
ne hic ē qui expugnabat eos qui inuoca-
bant nomē istud. **D**e his tribus dicit. **1.
Tim. j.** **Q**ui prius fui blasphemus. qz
scz nomē chrisi blasphemabā. **E**t p̄secu-
toz. quia ecclesiāz chrisi p̄sequēbar. **E**t
cōtumeliosus. qz in cōtumeliā nominis
chrisi synagogā nimis zelabā. **S**ed ab
ista triplici erumna cōuersus ē. videlicz
in synagoga euacuatoz. in ecclesię fun-
datoz. 7 in ipsius noīs chrisi portitoz.
De his tribus dicit. **Act. ix.** **V**as electionis

sancti Pauli

mibi est iste vt portet nomē meum. **E**cce
qz fuit noīs chrisi portitoz. coraz regibz
7 gentibus ipsos ad fidē chrisi p̄uertē-
do. **E**cce qz fuit ecclesię chrisi fundatoz 7
filijs israel. ipsos scz p̄fundendo 7 p̄uin-
cēdo. **E**cce qz fuit synagoga euacuatoz.
Sc̄do ponit modus lux cōuersionis
q̄ quidē fuit triplex. **E**st enī cōuersus
p̄ lucem refulgentē. p̄ virtutem potētē.
p̄ vocem obiurgantem. **P**rimo nāqz
cōuersus fuit per lucem refulgentē. qd
notat cum dicit: **Q**uoniam die ac nocte
Illa enī lux que ipsum circūfulsit. fuit 7
nox in q̄tum ipsum exteri? excēcauit. et
fuit dies in q̄tum ipsum interi? illustra-
uit. 7 ab omni diffidia purgauit ipsum
in amore chrisi incēdendo. **F**uit autem
ipsa lux repētina. immensa. 7 cēlica. **U**n̄
dicitur: **E**t subito circūfulsit eū lux de cē-
lo. **F**uit nāqz subita 7 repētina. qz iplū
subito imutauit atqz perfecit in sciētia.
in vita. in cōstantia. **I**n sciētia. qz totū
mysterium dominicę incarnationis i tri-
duo lux excēcationis edoct? fuit. **Gal. j.**
Notū vobis facio euāgelium qd euā-
gelicatū est a me. qz non ē fm homines.
neqz ab hoīe didici illud. neqz accepi. s̄
per reuelationem iesu chrisi. **I**n vita. qz
itāram omnem amorē carnalem abiicit.
Gal. j. **C**ōtinuo nō acquieui carni 7 san-
guini. **I**n cōstantia. **Act. ix.** **C**ōtinuo
ingressus in synagogam p̄dicabat illis
iesum. **F**uit etiam illa lux imensa. vñ di-
citur: circūfulsit. id est circūquaqz fulsit
Ab iteriori p̄ sapientiā. **1. Cor. iij.** **D**e
qui dixit de tenebris lucem splendescere
luxit i corāibz nostris. **A**b exteriori p̄
p̄uersionem lucidaz. **1. Thessal. v.** **N**on
sumus noctis neqz tenebrāz. **A** supe-
riori p̄ p̄tentionem cēlestiū. **1. Cor.
iij.** **P**os reuelata facie gloriāz dei specu-
lātes que solet i hoc seculo videri p̄ spe-
culum in enigmate. **L**rib. **P**aulus car-
cere coartat? habitabat in celo. **A**b infe-
riori per p̄temptum terrenoz. **P**hil. iij.
Existimo omnia detrimētū esse. **F**uit
etiam illa lux cēlestis. ad innendū q̄ de?

De cōuersione

dedit sibi intellectum angelicū quia ab ipso angeli plurima didicerūt. An sup illud Eph. iij. Mibi autem minimo oīū sanctorū data ē gloria hęc vt innotescat principibus 7 potestatibus in celestibus dicit glosa: Videte quāt est h̄ quia per aliquid hoc accreuit angelis q̄ multa secreta i his didicerūt. Dedit sibi affectū diuinū. Cris. Ut enī ferrum missum in igne totus ignis efficitur sic paul⁹ charitate successus totus efficitur charitas. Dedit sibi actū celestē et sanctū. Phil. iij. Nra cōuersatio in celis est. Ita tria tangit dionysius i epistola de morte sancti pauli dicens: Hic est angel⁹ terrestris ecce quia habuit intellectum angelicū. Et homo celestis ecce quia habuit actū celestē 7 sanctum. imago 7 similitudo diuinitatis ecce quia habuit effectū diuinitatis. **S**ecundo quia eius cōuersio fuit p virtutē potentem cum dicit: Quoniam grauata est sup me manus tua. Christ⁹ habet manū in qua sunt quinque digiti. **P**rimus est pollex id ē eius potentia p quā oīb⁹ dominat⁹: 7 omnia comat. **S**ecundus ē index id ē eius sapientia p quā omnia indicat 7 manifestat. **T**ertius est medius id ē charitas infinita per quā nos tanq̄ mediator patri reconciliat. **Q**uartus ē medicus id est eius misericordia p quā nostras infirmitates medetur 7 curat. **Q**uinus ē paru⁹ id ē humilitas summa p cui⁹ exemplū ad humilitatem nos reuocat. **I**stam manū cum bis quinque digitis sup paulū aggrauauit id ē fortificauit pmo scz digitus potētē ipsum ad terrā p̄iciendo. ps. Humiliasti sicut vulnerati superbi. **D**igitum sapientie omnia sibi mysteria reuelando. Eph. iij. Scdm reuelationē notum mihi factum ē sacramentū. **D**igitū charitatis infinite se patri reconciliando. j. Tim. j. Misericordiaz consecutus sū **D**igitum misericordie eius culpas mendendo. j. Tim. j. Christus iesus venit i hunc mūdum peccatores saluos facere quozū p̄mus ego sum. **D**igitum humili

sancti Pauli

tatis p suum exemplū ad humilia reducendo. **U**nde ait. j. Cor. xv. Ego sū minimus ap̄loz q̄ nō sum dignus vocari apostolus. **T**ertio ipsum cōuertit p vocem obiurgantem cum dicit: Dū cōfigitur spina illa scz spina de qua dicit: Durum est tibi p̄tra stimulū calcitrare. **I**nfixit autē christ⁹ cordi suo quadruplicē spinā. **P**rima fuit x̄bū obiurgatiōis cū dicit: Saule saule quid me psequeris. **E**t illa fecit i eo vulnus doloris. Roma. ix. Tristitia est mihi magna et cōtinuus dolor cordi meo. **S**ecunda fuit verbum improperationis cum dicit: Ego sum iesus quē tu psequeris quasi dicit: Ego sum ille qui te saluaui qui pro te 7 mortē sustinui 7 talia mihi rependis. **E**t illa fecit i eo vulnus pudoris adeo q̄ se indignum apostolatu indicabat. j. Cor. xv. Non sum dignus vocari apostolus. **T**ertia fuit verbū p̄questionis quādo similiter dicit: Ego sum iesus naçaren⁹ quasi dicit: Sufficere tibi debet q̄ iudei me crucifixerunt 7 p̄cniis meis saturati fuerunt. **E**t illa facit in eo vulnus amoris 7 compassionis adeo q̄ amor 7 cōpassio christi crucifixi cordi suo fuit affixa vt dicit Gal. ij. Christo confixus sū cruci. **Q**uarta fuit verbū cōminationis cum dicit: Durū ē tibi p̄tra stimulū calcitrare. **E**t illa fecit i eo vuln⁹ timoris. **U**nde dicit: Tremēs ac stupēs dixit zc. ij. Cor. vij. Foris pugne intus timores. **S**ermo. lxxiij. De eodē s̄mo. ij.

Vas admirabile

Uel opus excelsi Eccl. xliij. **I**stud est illud vas de quo dicit Act. ix. **V**as electionis mihi est iste. **E**t nō est vas cōmune sed admirabile. **E**t nō ē op⁹ mortalis viri: s̄ op⁹ excelsi. **F**uit autē istud vas admirabile 7 opus excelsi p̄ suas mirabiles cōditiones q̄s habuit. **P**rimo fuit mirabiliter p̄fic⁹ qd̄ patet qz de limo humilitatis p̄fundē 7 aqua cōpunctionis lachrymosē fuit confictus. **U**tū ad primū d̄z. ij. Cor. iij. **H**abem⁹

De cōuersione

thesaurum istum in vasis fictilib⁹. **U**tū ad scdm dicit Cris. **P**aulus cōsolationem recipiebat in lachrymis in rota timoris 7 amoris fuit constrictus. **N**am cum dixit ei iesus. Ego sum iesus naçarenus id ē saluator tu⁹. **E**t hoc enī cōcepit magnū amorem cum dicit: Quē tu psequeris. **E**t hoc concepit magnū timorem. **M**eloci motu fuit agitatus qn̄ subito ipsum lux illustrauit 7 in terram cecidit. **E**la. xxxvij. **P**onam circulus in naribus tuis 7 frenum in labijs tuis et redncas te in via per quā venisti. **F**uit a supfluitatibus refectus quia omnem terrenitatē christ⁹ ab eo amouit qd̄ notatur per hoc qd̄ de terra surrexit 7 squame ab oculis ei⁹ ceciderūt. **S**ecundo istud vas fuit mirabiliter pictus scz colore albo virginalis mūdiciē vnde loquens d̄ virginibus dicit. j. Cor. vij. **V**olo omnes hoīes esse sicut me ipsum. **C**ris. **J**oseph pudicitie virtute decorat⁹ est et ego vereo ne ridiculum sit hinc inde. **P**aulus laudare quia omnia quę videbant clara atqz deora cernebat quę admodum nos fauilla cinerēqz respicimus. **C**olore nigro humilitatis p̄fundē. j. Cor. xv. **E**go sum minim⁹ apostoloz zc. **C**olore rubro charitatē intensē. Roma. v. **C**haritas dei diffusa est in cordibus nostris. **C**olore hyacinthino cōtemplatiōis superne. **Phil. iij.** **R**ostra cōuersatio i celis est. **C**olore viridi cōuersationis gratę. j. Cor. ij. **I**n grā dei conuersati sum⁹. **T**ertio istud vas ē mirabiliter excoctū scilz igne amoris. ij. Cor. v. **C**haritas dei v̄get nos. **C**ris. **P**aulus sine charitate christi nec principatū soci⁹ cupiebat esse. **A**b hac enī charitate discedere hoc sibi erat tormentū gehēna supplicia infinita sicut p̄frui charitate hoc erat illi vita hoc illi regnū hoc illi videbant bona innumera. **I**gne passionis 7 tribulationis. ij. Cor. iij. **I**n oīb⁹ tribulationē patimur s̄ nō agustiamur. **I**gne cōpassionis. ij. Cor. xi. **Q**uis infirmat⁹ 7 ego non infirmoz? **C**ris. **N**ull⁹ tā affectuo

sancti Pauli

semala ppria q̄tuz ipse flebat mala aliena. **I**gne doloris. Roma. ix. **T**ristitia ē mihi magna 7 cōtinu⁹ dolor cordi meo. **Q**uarto istud vas fuit mirabiliter purificatū 7 lotus scz lotionē baptismi v̄ndicit. **S**urgēs baptizatus es. **L**otione sp̄s sancti de qua dicit Act. j. **Q**uos autē baptizabimini spiritu sancto. **S**ic autē in apostolos descendit sp̄s sanctus i specie ignis sic 7 in ipsum i specie lucis. **L**otione lachrymosę cōpunctionis. **C**ris. **J**uges lachrymarū fontes nō diebus solum sed etiā noctibus effundebat. **L**otione sanguinis quia i suo sanguine baptizatus fuit. **Apoc. viij.** **L**auerit stolas suas zc. **L**otione lactis quia cū sanguine lac effudit. **E**t hoc in testimoniu⁹ sup puritatis. **Can. v.** **O**culi eius sicut colūbe sup riuos aquarum quę lacte sunt lotę. **Q**uinto istud vas fuit mirabiliter impletum scz spiritu sapientie 7 intellect⁹ quia diuina mysteria et p̄funda intellexit 7 sapienter edocuit. **S**piritu consilij 7 fortitudinis quia 7 prudens p̄siliari⁹ in aduersis fuit 7 fortis iter aduersa stetit. **S**piritu scientie et pietatis qz et aliorum miseras sciuit 7 eis pie subuenit. **S**piritu timoris domini qz ipsuz filiali timore semp̄ timuit. **S**exto istud vas fuit mirabiliter effusum. **E**ffudit enī se verbis. ij. Cor. vi. **O**s nostrum patet ad vos o corinthij. **S**cripto. **Phil. iij.** **E**adem vob scribere mihi qd̄ nō pigz vobis autem necessariū. **E**xemplo. ij. Cor. vij. **C**apite nos scz in exemplū neminez enī lesim⁹ zc. **M**artyrio. **Phil. ij.** **S**z et si gemuloz sup sacrificiū 7 obsequiū fidei vestre gaudeo 7 p̄gratuloz oīb⁹ vobis. **S**ermo. lxxv. **D**e eodē die sermo tertius.

Spectaculum

Facti sumus mundo angelis 7 hominibus. j. Cor. iij. **H**odie deus spectaculū nobis dedit quādo beatus paulus cōuertit. **Q**ui quidem ē spectaculū mundo id ē mundanis 7 peccatoribus

De cōuersione

7 angelis tam bonis q̄ malis hominibz
sc̄z iustis 7 ratione vtentibus. Est 7 spe-
ctaculū peccatoribz ad penitendū. An-
gelis bonis ad admirandū. Angelis mal̄
ad inuidendū. Bonis et iustis ad imi-
tandū. **Peccatores** aut̄ in eo specta-
re possunt tria. **PRIMO** dolorem 7 cō-
tritionē amarā. **Tātū** enī doluit q̄ tribz
diebz comedere recusauit. q̄ tribz diebz
in dolore cōtinuo fuit. 7 i fletu q̄ dolore
suum semp̄ p̄tinuauit. **Roma. ix.** Tristi-
cia est mihi 7 cōtinuus dolor cordi meo.
q̄ habuit lachrymas cōpunctionis. 7 h̄
in triduo suę cōuersionis. **Lachrymas**
deuotionis. **ij. Cor. v.** Nā 7 in hoc inge-
m̄scim̄ habitatiōe que de celo ē sup̄
indui capietes. **Lachrymas** cōpunctio-
nis suę compassionis. **ij. Cor. ij.** Quia ex
multa tribulatiōe 7 āgustia cordis scri-
psi vob̄ per mltas lachrymas. **Sec̄do**
speculari possunt cōfessionem purā. **Di-**
citur autē **Pro. xvij.** Iustus in princi-
pio accusator est sui. Si in principio mul-
tomagis in medio 7 in fine. **Peccatum**
enī habet p̄ncipium sc̄z malaz cogitati-
onem. medium sc̄z cōsensum. 7 finem sc̄z
opus. **De his tribus** apostolus se accu-
sat. sc̄z de p̄ncipio peccati. id est. d̄ malis
cogitationibz ipsas expellendo. **ij. Cor.**
iiij. Abdicam̄ occulta de decoris. id est.
occultas 7 turpes cogitationes cordis.
De medio peccati. id est. d̄ ipso peccati cō-
sensu ipsum recognoscendo. **Act. xij.** Cū
funderetur sanguis stephani testis tui.
ego astabā 7 cōsentiebā. **De fine peccati**
id est. de ipso opere ipsum humiliter con-
fiteō. **j. Timo. j.** Qui p̄sus fui blasphemus
p̄secutor 7 contumeliosus. **Ter-
tio** speculari possunt in ipso satisfactio-
nem cōdignam. Ipse q̄dez christū offen-
derat corde ore et opere. **Act. ix.** Saul
adhuc spirans quo ad primū. m̄ina. q̄
ad sc̄d̄m. 7 cedis. quo ad tertium. Ideo
satisfecit corde diligēdo ipsū plus q̄ se.
Act. xi. Ego enim non soluz alligari. s̄
etiam mori paratus sum p̄pter nomen
domini iesu christi. **Plusq̄ suos. Gal. j.**

sancti Pauli

Continuo non acq̄ui carni 7 sanguini
Plusq̄ sua. Phil. ij. Quę mihi fue-
rūt lucra. hec arbitratus sum. p̄pter chri-
stum detrimenta. **Satisfecit** ore ipsuz si-
deliter p̄dicando. **Act. ix.** Vas electiōis
mibi est iste. vt portet nomē meum corā
regibz 7 filiis israel. **Quam** gentes. id est.
philosophos gētiles redarguebat 7 cō-
uertebat per sapiētiam. reges actyran-
nos per miraculorūz evidentiam. filios
israel per diuinam scripturam. **Satisfecit**
opere. quia p̄dicabat 7 laborabat. **j.**
Thessal. ij. Nocte et die operātes mani-
bus. id est. manualiter. ne aliquē vnū
grauarem. vnde dicit **Haimo.** q̄ a pri-
mo gallozum cantu. vsq̄ ad quintā bo-
ram laborabat. **Deinde** p̄dicationi va-
cabat ita q̄ plerūq̄ vsq̄ ad noctem ser-
monem. p̄trahēbat. **Somno** 7 orationi
bus 7 comestioni residuum temporis sa-
tis necessariū erat. **Sec̄do** factus ē ipse
spectaculū bonis angelis admirandū.
In angelis enī tria considerātur. sc̄z ve-
lox obedientia. vt dicit ps. **Ministri ei**
qui facitis voluntatem eius. **Charitas**
ignita. ps. **Qui** facis angelos tuos sp̄ri-
tus. **Custodia** sollicita. ps. **Angelis**
suis mandauit de te. vt custodiant te in
omnibz vijs tuis. **Admirantur** igitur
in paulo angeli velocem obedientiā
quam habuit in cōuersionis suę p̄mor-
dio quando dixit. **Domine** quid me vis
facere. **Quā** habuit in medio quādo sp̄-
ritus sanctus dixit. **Segregate** mihi sau-
lum 7 barnabam. quia continuo aposto-
lis obediuit. vt habet **Act. ij.** Quā habu-
it in vltimo. quia iacobo episcopo p̄cipi-
ente vt in templo se purificaret cōtinuo
obediuit. cum tamen periculum sibi im-
minere cognosceret. **Quā** habuit in tota
vita sua. quia totum mundū p̄dicando
circūiuit. **Cr̄is. Paul** tanq̄ p̄nat̄
totum docēdo puolauit orbem. **Sec̄do**
q̄ admirātur in ipso charitatem ignitam.
sive quia totus in ignē charitatis conuer-
sus fuerat. **Cr̄is. Et** enī ferrum missum
in ignē totus ignis efficit. sic. **Paulus**

De cōuersione

charitate succensus totus efficitur cha-
ritas. **Sive** quia ignē charitatis nihil
ī eo extinguere poterat. **Roma. viij.** Cer-
tus sum enī. q̄ neq̄ mors neq̄ vita. **Ter-
tio** quia alios vehemēt̄ inflamabat
Cr̄is. Paulus velut ignis totuz percur-
rebat orbem. 7 p̄currēdo purgauit. **Si-**
ne quia omnia vitia extirpabat. **Super B**
Cr̄is. Sicut ī stipulas aut in senu ignis
ē missus. sic omniū demonū opera pau-
lus cōsumpsit. **Tertio** admirantur in
ipso tam sollicita custodia. **Quidā** enī
angeli custodiūt mūdum vniuersum. si-
cut dominationes. **Quidā** puincias. vt
principatus. **Quidā** loca p̄ncipalia. vt
archangeli. **Et** q̄dam singulares perso-
nas. vt angeli. **Paulus** autē curam ha-
buit de mūdo vniuerso. **Cr̄is. Null** an-
gelus ita populū creditum gubernauit.
vt paulus vniuersum orbem. **Curam** ha-
buit de puincijs. **Idē. Tanta** ipse pau-
lus virtute p̄gressus est. vt vix triginta
ānoz spacio. 7 Romanos. 7 **Perthas** et
Parthos 7 **Medos** et **Indos** et **Sci-
thas** 7 **Ethiopes** s̄ iugo mitteret veri-
tatis. **Curaz** habuit de specialibz locis.
ad q̄ epistolas destinauit. **Sicut** de **Ro-**
ma. Corinto. Galathia. 7 hmōi. **Curā**
habuit d̄ singularibz p̄sonis. sicut d̄ **Ti-**
motho. Lito et **Philemone.** **Tertio**
fuit spectaculum malis angelis ad inui-
dendū. in quibus est triplex vitium. sc̄z su-
perbię. inuidię. 7 fraudulētię. **Cōtra** su-
perbiā igitur spectatur in eo humilitas.
Tātā enī fuit in eo humilitas q̄ se repu-
tabat minore omni apostolo. **j. Cor. xv.**
Ego enī sum minimus ap̄loz. **Reputa-**
bat se maiore peccatore aliquo. **j. Timo.**
j. **Christus** iesus venit in hunc mūdū pec-
catores saluos facere. quozū p̄mus ego
sum. **Reputabat** enī senihil a seipso ha-
bere. **ij. Cor. ij.** Non q̄ sufficiēs sum
aliquid cogitare a nobis quasi ex nobis
Sec̄do cōtra inuidiā. **Spectatur** in eo
fraterna charitas que tāta in eo fuit. q̄
omnes homines saluari cupiebat. **Cr̄is.**
Quasi mūdum vniuersū ipse genuisset.

sancti Pauli

sic oēs ī regnū dei festinabat adducere.
qui p̄ salute aliorū mori desiderabat. **ij.**
Cor. ij. Ego enī libēter impendar 7 su-
perimpēdar. p̄ animabz vestris. q̄ p̄ eter-
na p̄na aliorū vitanda ipse a gloria ex-
cludi affectabat. **Roma. ix.** **Oprabā** ego
ipse anathema esse a christo. p̄ fratribus
meis. **Cr̄is. Quam** non saluari illos mul-
to acerbius extimabat q̄ semetipsū pe-
rire. **Tertio** cōtra fraudulētiāz specta-
tur in eo veritas quā immittere satage-
bat per sinceritatez doctrine. **j. Timo. ij.**
Doctor gentiuz in fide 7 veritate. **Per**
exēpluz vitę. **ij. Cor. vij.** **Capite** nos ne-
minē lesimus. neminē circūuenimus. **Ter-**
Per assiduitatē orōnis deuotę. **Col. j.**
Nō cessam̄ p̄ vobis orātes. **Quar-**
to factus ē bonis et iustis spectaculū ad
imitandū. **In** quo q̄dē tria spectari pos-
sunt. **PRIMO** ad cōtemplationem ce-
lestiū. **Phil. ij.** **Nostra** cōuersatio in ce-
lis est. **Cōuersatio** autē dicit totaz vitā
hoīs. **Quidam** enim sunt in celo tm̄ ore
vt p̄dicatores virtosi. **Quidā** tm̄ exte-
riori ope. vt hypocrite. et vani gloriofi
seu vanoꝝ gloriofi. **Quidaz** x̄o tm̄ cor-
de. sicut pigri 7 desidiosi q̄ tm̄ bona p̄po-
sita que habēt opere nō implēt. **Paulus**
autē erat in celo 7 ore quia habuit sine-
rissima verba. **ij. Cor. ij.** **Ex** sinceritate si-
cut ex deo. coram deo in christo loq̄mur.
Et opere. quia habuit sollicita opera. **ij.**
Thessal. ij. **In** labore et fatigatiōe nocte
7 die laborantes. **Et** corde quia habuit
sancta desideria. **Phil. j.** **Cupio** dissol-
ui 7 esse cum christo. **Sec̄do** ī eo spectare
possunt abundantia bonorum operum
j. Cor. xv. **Abundantius** omnibz labora-
ui. vere abundantiuz. quia plus omnibus
peragrauit. **Roma. xv.** **Ab** hierusalem
vsq̄ ad illicitum per circuitum repleui
euangelium. **Ac**re abundantius. quia
plures omnibus ad fidez conuertit. sc̄z
innumerabilem populū gētilium. **Gal.**
ij. **Qui** operatus est petro in apostolatu
circūcisionis. operatus est mihi inter gē-
tes. **Vere** abundantiuz. quia plus omnibz
64

De cōuersione

laborant manib. **Crif.** Nec vnus qdē die in ocio quiete passus ē transire. Vere abundanti. qz plura passus est. **ij. Cor.** xi. Ter cecus sum. **Crif.** Vis eius inuiceras tibi ostēdi mortes. Tot vtqz q̄t enim dies vixit. Vere abundantius. quia plures epistolas sc̄psit. **Tertio** spectare possunt in eo firmam tolerantiaz aduersorū. **Raz** sicut dicit **Crif.** Ipse fuit saxa durior. ferro firmior. adamante fortior. auro incorruptibilior. Fuit q̄des saxo durior. quia nulli aduersitati cederebat. **Gal.** ij. Quibus nec ad horam cessimus subiectioni. Fuit ferro firmior. qz nulla tribulatio ipsum cōmouebat. sed tāq̄ intus percussioibz firmabatur. **ij. Cor.** xi. Cum enim infirmor tuac potēs sum. fuit adamante fortior. qz nulla aduersitas ipsum frangebatur. **ij. Cor.** xij. Placeo mihi i infirmitatibus meis. Fuit auro incorruptibilior. qz nullo igne psecutiōis p̄ impatiētia crepabat. **Ecd.** ij. Igne pbatur aurum 7 argentū. **Sermo. lxxvi. De cōuersiōe sancti Pauli sermo quartus.**

Stulus adhuc

spirans minarum 7 cecus in discipulos domini. **Act.** ix. Quis in beato paulo abundauerit delictum psecutionis. i ipso tamē abundauit postea gra miraculose puerfionis et deuote p̄dicationis. In ipso nanqz ante puerfionē abundauit triplex vitius. scz magna seuitia cum dicitur spirās minarum 7 cecus in discipulos domini. ac magna superbia. cuz dicitur. Accessit ad p̄ncipes sacerdotum. **Glosa.** Nō vocat̄ sed sp̄te celo concitante cuz et magna ignorātia. cum dicitur. vt si quos inueniret. **Illos** enī q̄ erant in via credebat eē ex viā. s̄ p̄sus a seuitia i fraternā charitate. A superbia i pfundā humilitatē. Ab arrogātia i sapiē claritatē. **Primus** aut scz seuitia i q̄tuor erat. scz i corde p̄ odin. vnde dicitur. spirans. In ore p̄ asperitatem. vnde sequitur. minarū. In

sancti Pauli

personis per p̄gnaz irrogationes. vnde dicitur. 7 cecus. et in rebz p̄ expoliatiōnem. vnde p̄mittitur. **Act.** viij. Saulus autem tenuit ecclesiaz. Sed qui ch̄ilianos sic fuerat psecutus quadrupliciter. postmoduz eos est q̄drupliciter cōsolatus. Dedit enī cor suum ad cōparatiōnē. **ij. Cor.** xij. Quis infirmat et ego nō infirmor. **Crif.** Nullus tāto affectu mala p̄p̄ia quāto paulus desiebat aliena. Dedit os suū ad p̄dicanduz. **ij. Cor.** vi. Os nostrum patz ad vos o corinthi. **Eph.** vi. Orātes p̄ me vt detur mihi sermo in apertione oris mei. Dedit corpus suum ad moriēdum. **i. Thessal.** ij. Uolebamus tradere vobis nō solū euāgelii dei. s̄ etiā animas nostras. **Crif.** Mortem atqz cruciat̄ 7 mille supplicia quasi ludum putabat esse puerozū. redit res suas ad subministrandū. **Act.** xx. Ad ea que mihi opus erant. 7 his q̄ mecum sunt ministrauerūt iste manus. **Secdo** conuersus est a supbia in pfundaz humilitatem. Habuit enī humiles tenominationem. cōuersionem. sciētiam. 7 vitā Denominationē q̄dem humilē habuit quia vocat se paruulū q̄ prius vocabat̄ sanctus a saule sup̄to postea vocauit se paruulum. vocat se suum. **vi. Roma.** j. Paulus seruus iesu ch̄risti. Vocat se seruuum. **Ad Roma.** j. Paulus seruus iesu ch̄risti. Vocat se seruum. **ij. Cor.** ix. Cuz liber essem ex omnibz oīuz me seruū. Vocat se apostoloruz minimū. **ij. Cor.** xv. Ego sum minimus ap̄stolorum. Vocat se atortiuū. **ij. Cor.** xv. Nouissime tāqz atortiuo visus ē 7 mihi **Secdo** habuit humilē cōuersionē. **ij. Cor.** x. Sine offensione estote iudicis 7 gentibus 7 ecclesie dei. sicut 7 ego omnibus p̄ omnia placeo. Seruauit enim illud **Ecd.** xxxij. Rectorē te posuerūt noli extolli. esto i illis sicut vnus ex illis. **P̄dicator** enī aliquādo debet esse maior subditis. scilz in correctionis auctoritate. Aliquādo enī debet esse minor. scz i cordis humilitate. Aliq̄n q̄lis scz in amabili

De cōuersione

cōuersione 7 locitate. Istam regulam seruauit ap̄s. **i. Thessal.** ij. Facti sumus paruuli in medio vestrū. Ecce quāta humilitas. tanq̄ si nutriti foucat filios suos. Ecce quāta auctoritas. Quoniam nā charissimi facti estis nob. ecce quāta amicitas. **Tertio** habuit humilē sciētiam. **Primo** enī habuit sciētiam sup̄bam. **Gal.** j. Proficiebā i iudaisimo sup̄ multos coetaneos meos abundantiē emulatoz exiltēs. **Crif.** Causa aut erat defectus charitatis. **ij. Cor.** viij. Scientia inflat. charitas edificat. postmodū autē habuit humilē sciētia. **ij. Cor.** ij. Nō iudicauit me aliqd̄ scire inter vos nisi ch̄ristū iesū et hunc crucifixū. **Quarto** habuit humilē vitā. qz nō reputabat se p̄fectū. **Phil.** ij. Nō q̄iā acceperim aut p̄fectus sum. Nō audebat se reputare iustū. **ij. Cor.** iij. Nihil mihi p̄sciū sum. Nō in hoc iustificatus sum. Reputauit se oīuz sanctoruz minimū. **Eph.** iij. Mihi oīuz sanctorū minimo data est gra hęc. Reputabat se peccatorem maximum. **i. Timo.** j. Ch̄ristus iesus venit in hūc munduz peccatores saluos facere. qm̄ p̄mus ego sum. **Tertio** cōuersus ē ab ignorātia i sapientiē claritatē. **Habuit** enī triplicē sapientiā. scz moysaicā euāgelicā et sup̄intellectualem siue diuinā. **Primā** didicit i scholis iudeozū. **Act.** xij. Ego sum vir iudeus sec̄ pedes gamalielis eruditus iuxta veritatē paternę legis. **Secdā** didicit i scholis ap̄loz i q̄b̄ magistrū habuit solū ch̄ristū. **Gal.** j. Notū vobis facio euāgeliz qd̄ euāgelicū est a me qz non est h̄m hoīez. neqz enī ab hoīe accepi illud. neqz didici. s̄ p̄ reuelationē iesu ch̄risti. **Tertiā** didicit i scholis angelozū. **ij. Cor.** xij. Scio hominē in ch̄risto añ annos. xij. siue i corpore siue extra corp̄ nescio. de scit. raptum h̄mōi vsqz ad tertiū cęlū. Ecce q̄ gdatim ad summuz sapientiē deuenit ap̄s. qz d̄ magnis scholis iudeozū trāslat̄ ē ad scholas maiores ap̄loz. Et de maioribz scholis ap̄loz trāslatus est ad

sancti Pauli

maras scholas angeloz. et qz i his tribz scholis sic sapientiā didicerat. Ideo p̄ueniens p̄dicator erat. Ideo h̄m dionysiu p̄dicabat sapienter. dulciter. 7 infatigabiliter. Unde dicit i epla de morte Pauli. Abyssum sapientiē fistulaz altissimā. p̄dicatōre veritatis infatigabile. Paulum dico nobilissimū ap̄stolum.

Sermo. lxxvij. De codē sermo. v.

Sbito circū

fulsit cū lux de celo. **zē añ** puerfione erat paulus valde infirmus. s̄ hodie fuit mirabiliter curatus. Circa istā curationē tria videre debem. scz curationis modū. curationis effectuz. et curationis signū. **Modus** enī curationis fuit multiplex. **Primo** curatus ē p̄ aduersionē. qm̄ scz ignis d̄ celo descendit. 7 ipsū circūfulsit. q̄ ignis omnē rubiginem peccati i eo cōsoluit. **Heb.** xij. De noster ignis p̄sumens ē. **Prou.** xxv. Aufer rubiginē de argento 7 egrediet̄ vas purissimum. **Secundo** p̄ emplastrū appositionē. s̄ quoddā emplastrū erat mortificationis. cū dixit. Saule saule qd̄ me p̄sequeris. Quoddā emplastrū fuit dulcoratiū 7 vinū. cū dixit. Ego sū iesus naçarenus. id ē saluator tu. **Luc.** x. Infundēs oleū q̄tuz ad dulcoratiū. 7 vinū q̄tum ad mortificationis. **Tertio** p̄ incisionē. cuz dixit. Durū ē tibi p̄tra stimulū calcitra. Ille enim stimulus cor suum icidit et omnes saniem peccati eduxit. **Heb.** iij. Viuus est sermo dei 7 efficac̄ 7 penetrabilior omni gladio ancipiti. **Quarto** per minutionē. Tūc enī habuit sp̄iales minutionē qm̄ amorē terrenuz a se abiecit. qd̄ notat̄ cū dicit. Surrexit d̄ terra. id ē de terrena affectiōe. **Heb.** xij. Deponētes omne p̄odus et circūstās nos pec. **zē.** **Quinto** per obscurationem. Solent enim infirmi et maxime oculos debiles habētes loca obscura q̄rere. Sic et ipse paulus tribus diebz fuit exterius excecatus. s̄ interiū illustratus. **ij. Cor.** iij. De qui dixit de tenebris lucem splendescere

De cōuersione

illuxit in cordibus nostris. Aug. Eo tē
pore quo paulus nō videbat cetera. mi-
nisterio informabatur credētū: quoniam
qui credit in christū iesum intueri debet
cetera. nec nata reputare creatura vile-
scat vt creator dulcescat. **Sexto** p di-
ete obseruationem. Erat enī ipse paul⁹
tribus diebus nō videns 7 non mandu-
cauit neq; bibit. j. Cor. ix. Castigo cor-
pus meum zc. **Septimo** p amarē me-
dicinē sumptiones. De q dixit domin⁹
Ego enim ostēdā illi quāta oporteat il-
lum pati p nomine meo. Sed q̄uis ista
potio fuit amara sensualitati. Erat ta-
men dulcis rationi. ij. Cor. xij. Libēter
glorior i infirmitatib⁹ meis zc. **Octa-
uo** p deuotaz orationem. Vñ dixit do-
minus Ananī: Ecce enim orat. Jac. vi.
Oratio fidei saluabit infirmū. **Nono**
per diuinam incantationē cum dicitur:
Imponas illi manū. Confessores enim
dei sunt dei incantatores qui de corde ser-
pentes expellūt. sed d multis dicit: sicut
aspidis surdē 7 obturantis aures suas.
Decimo per balnei administrationē
cuz dicit: surgēs baptizat⁹ est. Tale enī
balneum omne lauat peccatū. sed dicit
Ecc. xxiij. Qui baptizatur a mortuo 7
itez tangit mortuū: quid pdest lauatio
eius? **Undecimo** p sudores. Sudor-
es anime sūt et lachrymę q̄s ipse i tri-
duo effudit. Cris. Paulus p solationē
accipiebat i lachrymis. **Duodecimo**
p obedientię adimplentionē. Omnia enī
pcedentia nō pdesent nisi infirm⁹ medi-
co obediret. qd notatur cum dicit: Dñe
quid me vis facere? **Terū.** Heu plures
habemus illi cecī q̄s apli noui imitato-
res. Quid vis inqt domin⁹ ad cecū vt fa-
ciam tibi. **Secūdo** p siderare debem⁹ cu-
rationis effectū q̄ erat valde miraculo-
sus 7 gratiosus. Quia de vase pditiōis
mutat⁹ est i vase electionis. Vñ dixit do-
min⁹: Vas electionis mihi est iste vt por-
tet nomē meum corā gentib⁹ 7 regibus
et filiis israel. Olim qdam a pdicatione
cessabant. pp̄ timorē tyrannoz. Qui-

sancti Pauli

dam. pp̄ subsannationes phoz qui de-
ridebant pdicantes hoīem crucifixum.
Quidā pp̄ter scādālū iudeoz qui de b
magñū scādālū accipiebāt. s̄ beatū pau-
lum retrahere a pdicatione nō poterat.
nec timor tyrānoz. ideo dicit: vt portet
nomē meū corā regib⁹. nec subsannatio
gentiliū phoz. ideo dicit: et gentib⁹. nec
scādālū iudeoz. ideo dicit: Et filijs israel.
j. Cor. j. **Predicam⁹** christū crucifixū
iudeis qdem scādālū. gentib⁹ autem
stulticiā. **Tertio** videre debem⁹ curati-
onis signū. Sic aut ostēditur p q̄ signa
q̄s corporaliē sanat⁹ est. sic etiā sūt q̄tuor
signa p que ostēditur q̄s sit curatus spi-
ritualiter. Que qdem in aplo pfecte fu-
erunt. **Primū** ē appetitus ordinatio.
Nō enim ipse appetebat carnalia. quia
mors anime sūt. Roma. viij. Si fm car-
nem vixeritis moriemini. nec terrena. qz
vanitas sūt. ps. Et qd diligitis vanita-
tem et q̄ritis mēdaciū: s̄ spūalia. qz vita
anime sūt. **Dec** significant p squamas
q̄ ab oculis ei⁹ ceciderunt. Squamę enī
repsentāt carnalia. qz inquināt affectuz
7 repsentāt terrena. q̄ etiā obscurāt intel-
lectum. **Secūdo** signū est toti⁹ cordis 7
corporis fortificatio. Vñ dicit: Et cū acce-
pisset cibū pfortat⁹ est. Adeo qdem fuit
fortificat⁹ q̄ nec in corpore ledi poterat
p impugnationē. nec in corde p timores
ij. Cor. vij. Foris pugne. intus timores.
Tertū signū ē coloris venustas. Fuit
enī cādidus p puritates. ij. Cor. j. Glo-
ria nostra hec est testimoniuū conscientię
nrę. Et rubicūd⁹ per charitates. Roma.
v. Charitas dei diffusa est in cordibus
nostris. ideo in sua passione emisit lacrima
signum puritatis. 7 sanguinē in signum
charitatis. **Quartū** signū est cordis
7 corporis mira agilitas. Adeo qdē fuit
agilis. q̄ sicut dicit Cris. Paulus velut
pēnatus totum puolauit orbem. Adeo
fuit etiam agilis q̄ nullū habuit p̄dus
terrenoz. nullum circūstās peccatum.
nullū impatiētę vitii. qz semp respicie-
bat ad cęleste spectaculū. Unde ipse ait

De Purificati

one Marie vir.

Heb. xij. Deponentes omne pondus et
circūstās nos peccatum. per patientiā
curramus ad ppositum nobis certamē
respicientes in actozem fidei 7 conserua-
tozem iesum.

Sermo. lxxvij. de purificatiōe
marie virginis vmo pmus.

Suscipimus

deus misericordiā tuā i medio
templi tui. ps. Olim sancti patres erant
in cōtinua expectatione. Esa. xxvij. Ex-
pectare expecta. Moderni sunt in deuo-
ta susceptiōe. Luc. j. Suscepit israel pu-
erū suū. Beati autē sunt in secura posses-
sione. Matth. xxv. Venite benedicti pa-
tris mei. possidete paratū vobis regnū.
Ecclesia igitur deo gratias agens. nō di-
cit: Expectamus de⁹ misericordiā tuā.
quia hoc fuit antiquoz. Nō etiā dicit:
Possidemus deus misericordiā tuā.
quia hoc ē beator⁹. s̄ dicit: Suscepimus
deus misericordiā. qz hoc est moderno.
Et potest verbum ppositum intelligi de
quaduplici templo. scz materiali. virgi-
nali. spūali. 7 rationali. Ad templū qdē
materiale beata maria hodie venit et fi-
lium obtulit et psentauit. Cuz tamē nō
teneretur. nec q̄tum ad litterales legis
iussionem. nec q̄tum ad spirituale rati-
onem. nec q̄tum ad mysticam significa-
tionem. **Tres** enī videbātur esse causę
quare puer. xl. die i templo psentabatur.
Una erat litteralis. quia lex p̄ceperat.
Leuit. xij. Et mulier q̄ suscepto lemīne
masculum peperisset. xl. die i tem-
plo psentaret. **Ista** autē causa christū nō
tangebatur. quia nō erat conceptus ex hu-
mano semine. s̄ mystico spiramine. **Se-
cūda** causa erat spūalis. quia p hoc da-
batur intelligi. q̄ deus i templum suum
spūale. id ē. in animā per gratiā spūales
ingredit⁹ q̄ decalogus cum fide q̄tuor
euangeliuz. ab homine obseruat. **Ista**
sc̄da ratio christū similiter nō tangebatur
qz plenitudinē gr̄az ab instanti sue con-
ceptionis receperat. **Tercia** causa erat

quędaz ratio mystica. per hoc enī dabatur
intelligi. q̄ sicut puer die. xl. ingrediebatur
templum materiale. sic anima pueri
xl. die a conceptione vt sepius ingredie-
batur templū suum corporale. **Ista** ter-
tia ratio similiter in christo locuz nō ha-
bit. quia corpus eius p. xl. dies forma-
tum nō fuit. sed in instanti fuit 7 corpus
formatum. et aia infusa 7 diuinitas aie
7 carni vnita. **Unde** Greg. in moral.
Angelo nunciare 7 spiritulanco adue-
niente. mox in vtero verbum. mox intra
vterū verbū 7 caro. Quis igitur non te-
netur. voluit tamē christ⁹ se subijcere le-
gi per humilitatē q̄ tamen erat supra le-
gem per auctoritatē. In veteri enī testa-
mento erat qdam in lege q̄ ipsam legem
seruabant ex amore. **Quidaz** sub lege q̄
ipsaz legem seruabāt ex amore. **Quidā**
cōtra legem qui neutro modo eaz serua-
bant. **Supra** legē autē nullus erat nisi
christus q̄ legem dederat. 7 tamē voluit
esse i lege seruādo ipsam per spontaneaz
voluntatē. 7 sub lege subijciendo se sibi
p humilitatem. 7 nō contra legem s̄ pro
lege implendo ipsam p euangelicam ve-
ritatem. qui tamē erat supra legem p di-
uinā potestates. **Secūdo** potest intelligi
de tēplo x̄ginali. de quo tria vidēda sūt.
Primo quare virgo dicatur tēplū. q̄re
mediū. 7 qualiter i eius medio diuina
misericordiā sit suscepta. **Dicitur** autē
templū quasi tenens amplū. **Et** ipsa ha-
bit amplum affectum ad deū diligē-
dum. amplū vterū ad deū capiedū. am-
plū intellectū ad deū cognoscendū. 7 am-
plum sinum ad cōpatiendū. **De** ista q̄-
duplici amplitudine bene dicit. Ecc. xxiij.
Ego mater pulcrę dilectiōis 7 timoris.
7 agnitionis 7 sanctę spei. **Si** qdem am-
plitudo charitatis ampliauit eius affe-
ctum ideo dicit: Mater pulcrę dilectiōis.
Amplitudo timoris ampliauit ei⁹ vte-
rum. ideo sequit⁹: Et timoris. p hēni de-
monib⁹ ē valde terribilis. **Amplitudo** la-
piētę 7 veritatis ampliauit ei⁹ intellectū.
ideo sequit⁹: Et agnitionis. **Amplitudo**

De Purificati

pictatis amplianit eius sinu. ideo subdi-
tur: Et sancte spei. Dicitur aut mediū
triplici ratione. Primo qz ē mediū
nrē salutis. ps. De aut rex noster an se-
cula opatus ē salutē i medio terre. id ē i
vtero virginis gloriose marie cui? caro
nō fuit simplici terra. s̄ mediū terre.
Caro enī chrisi fuit sine peccato conce-
pta. 7 sine peccato nata. ideo fuit mons
terre. s̄ caro nra cū peccato p̄cipit. 7 cū
peccato nascit. ideo ē vallis terre. Caro
aut beate marie mediū tenet. Fuit enim
cū peccato originali p̄cepta. s̄ sine pecca-
to nata. Et ideo ē collis sine medius ter-
re. Secundo ē mediū nrē reconciliati-
onis. Ideo qz vocat sol. Cant. vi. Ele-
cta vt sol. Sicut enim sol h̄ tres plane-
tas sup se. 7 tres infra se. 7 ipse ē medi-
us. Sic x̄go gloriosa beata maria h̄ supra
se i trinitate tres p̄sonas. et infra se tres
status saluandoz. sc̄z x̄ginū. cōtinētū.
7 cōingatoz. Et ipsa in medio cōstituta
vbi ipsam beatam trinitatem reconciliat
tribus statibz saluandoz. Tertio dici-
tur mediū nostrē aspiratiōis. Omnes
enī sicut ad mediū ad ipsam aspiciunt 7
aspirāt. Bern. Ad ipsā sic ad mediū. sic
ad causas rez oīuz. sic ad negociū sin-
guloz respiciūt vniūsi. 7 q̄ habitāt i ce-
lo. et q̄ in inferno. 7 q̄ nos p̄cesserūt. et
nos qui sumus. 7 q̄ nos sequunt. 7 nati-
natoz. 7 qui ab illis nascētur. Qui i ce-
lo sunt vt restaurentur. 7 qui in inferno
sunt vt eripiātur. Qui p̄cesserunt. vt fi-
deles p̄betz inueniātur. 7 qui sequunt
vt glorificētur. In hoc igitur mediū mi-
sericordia dei ē suscepta. Olim q̄des dei
misericordia tātum habitabat in celo.
ps. Domie i celo misericordia tua. De-
inde inclusit se in iudeoz angulo. post-
modū posuit se in virginis vtero. Tan-
dem in natiuitate diffusa ē in toto mun-
do. ps. Misericordia domini plena ē ter-
ra. Tertio potest exponi d̄ tēplo sp̄iali
id ē de ecclesia militante que ē mediū
iter synagogā 7 ecclesiam triumphantem
q̄tū ad cognitiōez diuinōz. In synago-

one Marie vir.

ga enī fuit cognitio ymbatica. Heb. x.
Ambra enim habēs futurorum bono-
rum. In ecclesia triumphate cogni-
tio clara et aperta. i. Cor. xij. Tunc au-
tem facie ad faciem. In ecclesia autē mi-
litate ē quasi cognitio media. id ē specu-
latiua. Ibidē. Videmus nūc p̄ speculū
in enigmate. In medio huius ecclie mise-
ricordia dei suscipit 7 inuenit. In syna-
goga enim de dei misericordia erat ma-
gna caristia. vñ p̄rebat p̄p̄ba. Qua-
re facie tuam auertis. In iudicio erat
magna indigentia. An dixerūt x̄gines
sapientes fatuis. Reforte non sufficiat
nobis 7 vobis. In inferno erat omni-
moda carentia. ita qz diues modicū aq̄
habere nō potuit. Dodo aut est magna
copia. ps. Apud dñm misericordia 7 co-
piosa apud. Quarto pot̄ exponi de
templo rationali. id ē de viro iusto q̄ di-
citur templum dei viui. q. Cor. vi. Vos
enī estis templū dei viui. In cui? corde
nō debet esse angul? s̄ mediū. Angul?
enī h̄z impuritates. obscuritate 7 curui-
tate. ac quādā singularitate. Mediu
aut h̄z mūdiciaz. euidentiā. rectitudinē.
7 cōmunitatē. Chri? igit nō habitat i
angulo. s̄ in medio. qz est amator mun-
dicie. sapientie. intentionis recte. 7 con-
uersatiōis grate. Ideo q̄tuor nomini-
bus a symeone noiatas ē. sc̄z gl̄ia. lumē.
salutare. 7 pax. Quia enim est gloria dei
requirit mūdiciaz 7 puritatē. quia vero
est lumen dei. requirit sapientie claritatē.
7 quia est salutare dei. requirit intētionis
rectitudinem. nequa q̄ enī salutē tribu-
eret nisi intētionem rectam inueniret. qz
est pax. requirit pacificam 7 cōmunē cō-
uersationē. Et p̄t ista q̄tuor d̄. Lud. j.
Seruiam? dño i sanctitate. id ē i mētis
puritate 7 iusticia. id ē in cōmuni et pa-
cifica cōuersatione. Iusticia enī ē vtus
vnicuiqz reddens qd suū est. coraz ipso
p̄ rectam sc̄z intentionem oībz diebz no-
stris habēdo sapientie illustrationē. To-
ta enī vita sanctorū debet eē dies. clara
7 lucida. dei sc̄z sapientia illustrata.

De Purificati

Sermo lxxii. De eodem
die sermo secundus.

Statim veni

Et ad templum suū dominator
que vos q̄ritis. 7 angel? testamenti que
vos vultis. Malach. iij. Superius
p̄beta agēs de aduētū p̄cursoris. Ecce
ego mittā angelum meum. imediate s̄-
dit. Et statim veniet ad templū. In q̄bz
verbis q̄tuor ponūtur. Primo enī po-
nitur tēpus qm̄ veniet. cū dicit. Statim
veniet. Secdo locus ad quem veniet. cū
dicitur. Ad templū suū. Tertio p̄sona
q̄ venit. cū d̄. Dñator quem vos q̄ritis.
Quarto causa. p̄t quā venit. cū subdi-
tur. Ipse enī q̄li ignis p̄flans. 7 q̄li ber-
ba fullonū. Circa p̄mū notādū qz chri-
stus statim secut? est iohannē. sic sol sta-
tim sequitur luciferum. chri? enī ē sol.
Malach. iij. Vos timētibz nomē meuz
onē sol iusticie. Jobes aut lucifer dicit
Job. xxiij. P̄nd qd p̄duces luciferū in
tpe suo. sic sponsus seq̄t paranymp̄bz.
chri? enī d̄ esse sp̄sus. Jobes aut ami-
cus 7 paranymp̄? sponsi. Job. iij. Qui
h̄z sponsam sp̄sus ē. Amic? aut sp̄si. Sicut
dñs statim sequit suū p̄cursorē.
chri? enī fuit dñs 7 iohannes p̄cursor.
Lud. j. P̄q̄bis enī an̄ facie dñi. Sicut
verbū statim seq̄t vocē suā. chri? enī
ē verbū. Job. j. In p̄ncipio erat ver-
bū. Jobes aut vox. vt de h̄ etiaz ibidem
d̄. Ego vox. Secdo ponit locus ad
quē venit. cū d̄. Ad tēplū sanctū suū.
Virgo enī beata. xl. die ad tēplū venit. 7
filiū p̄sentavit. vt se purificaret. cū tñ ad
h̄ nō teneret. nec ratione legi. nec ratiōe
sue puritatis. Nō enī tenebat ratione
legis. Lex enim tria supponebat. sc̄z fra-
ctionem. ideo dixit. Mulier. que fracti-
onem sonat. Seminū cōmixtionem. Et
ideo dixit. Que suscepto semine. Et assi-
milationē. qz sc̄z generet filiū sibi simile
in natura. ideo dicit. P̄perit masculū
In x̄gine autē nō fuit fractio. s̄ integri-
tatis illibatio. nō erat seminū cōmixtio.

one Marie vir.

sed spiritus sancti operatio. 7 q̄uis filiū
generit sibi simile q̄tū ad naturā hu-
manā. tñ fuit omnino dissimilis q̄tū ad
naturā diuinā. Secdo non indigebat
purificatiōe ratiōe. plis. qz i chriso tri-
plex erat natura purissima. sc̄z diuinitas
lucida. Sap. vij. Lādor ē enī lucē eterne
z. Aia sanctissima. Eiusdē. vij. Sorti-
tus sum aīaz tonam. 7 caro ē immaculata
Ibidē. Veni ad corp? cōingnatū. Non
etiam indigebat purificatiōe ratiōe sue
puritatē. Nā ipsa beata x̄go maria erat
a patre sanctificata. ps. Sanctificauit ta-
bernaculū suū altissim?. A spiritus acto
repleta. Lud. j. Sp̄s sanctus supueniet
in te. A filio impregnata. Ibidē. Quod
enī exte nascet sanctus vocabit. A tota
trinitate obumbrata. vt etiaz ibidē. Et
virtus altissimi obumbrabit tibi. Non
enī ipsa indigebat purificatiōe. q̄ porta-
bat florem amenū. sc̄z illuz de quo dicit
Cant. ij. Ego flos campi. balsamū odo-
riferū. Eccl. xxiij. Cinamomum 7 balsa-
mum aromaticans. z. et etiā splendore
diuinū. Heb. j. Qui cū sit splendor glo-
rie. Vas autem plenum floribus re-
cepit maiore amenitatem. plenu balsa-
mo. recepit maioris odoris suauitates.
plenum splendore. recepit maiorem clari-
tatem. Et q̄uis nō indigeret. voluit ta-
men purificari. vt ostēderet eius humi-
litatē. Et vt ostēderet paupertatem. ideo
pauper oblationē elegit. 7 vt ostēderet
obediētē sanctitatē. 7 vt ostēderet puer-
satiōis cōmunitatē. Bern. Beata x̄go
nō indigebas purificatiōe sicut nec fili?
circūcisione. Esto tñ inter fēminas sicut
vna eaz. naz 7 fili? tuus sic est i numero
pueroz. Tertio ostēditur p̄sona q̄ ve-
nit. cum dicit. Et dñator quem q̄ritis. 7
angel? testamenti que vos vultis. Et vo-
cat dupliciter. sc̄z dñs 7 angelus. Secdo
autē dionysū in li. de diuinis noībz dñs
tria importat. sc̄z p̄minentiam. p̄tinen-
tiam. 7 p̄manentiā. Ipse enī hominibz
p̄minet. ps. Excelsus sup omnes gētes
dñs oīa possidet et cōtinēt. ps. Dñabit

De Purificati

a mari vsq; ad mare omnia potēter cōseruat. 7 in suo dominio pmanet. Dan. iij. Potestas ei? potestas eterna. Ita aut tria chabulus hodie occultauit. scz p̄ eminētia in eo q̄ tanq; seru? selegi subiecit. Cōtinentia in eo q̄ tāq; paup oblationē pauperū elegit. potentia in eo q̄ tāq; infirmus ad templū reduci voluit in vlnis matris suę. Vocatus est etiam angel? non ratione nature sed ratione officij. fm̄ aut dionysium. inde angelica hierarchia officij angeli ē purgare. illuminare. et pficere. Istud triplex officijz habuit chabul? ideo symeon vocat chabulum salutare lumē et glām. Ipse enim purgat remittēdo culpā. ideo dicit salutare illuminat dādo cognitionē diuinā. ideo dicit lumē pficit deducēdo ad cognitionē 7 p̄sumationē eternā. ideo dicit glā. Quarto ponit causa ppter quā venit 7 tangit b̄ cum dicit: Ipse enim q̄si ignis ē. Ubi notādū q̄ ipse ad q̄ttuor venit scz ad colandū aurū ad p̄standū argētum. ad lauandū vestes vt herba fullo- rum. ad purgandū opera leui. id ē dei ministroy. In hoīe quidem sūt sapientia. eloquentia. 7 opa q̄ facit q̄tū ad p̄ximū. 7 opa q̄ facit q̄tum ad deū. et ista sepe habet aliqd̄ impfectionis. Nam scītia habet inflationē. eloquentia hz variū sermonē. Opera q̄ facimus q̄tū ad p̄ximū ostentationē. Opera q̄ facimus q̄tū ad deū sepe habent remissionē. Ergo aurū scientiē ē colandum ab omni inflatione. Job. xxiij. Auro loc? est in quo p̄flatur Argentum. eloquentiē est cōflandū ab omni iutili sermone. Prou. xv. Aufer rubiginē d̄ argēto. 7 egredietur vas purissimū. Opera q̄tū ad p̄ximū sunt lauanda ab omni ostentatiōe. Ezech. xvi. Laui te aqua. Opera q̄tum ad deū sūt purganda ab omni negligentie remissionē. ideo dicit purgabit filios leui. 7 si filios leui. multo fort? filios babylonis. Luc. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt. in arido quid fiet?

Sermo. lxxx. De eodē sm̄o. iij.

one Marie vir.

Postquam impleti sunt dies purgationis beatę marie ē. Luc. ij. Preceptū tū erat Leuit. xij. q̄ mulier parēs masculum. xl. die paries vero fēminā. lxx. ad tēplū cū puero 7 puella iret. Preceptū etiāz fuit Exo. xij. q̄ primogeniti leuiticę tribus deo offerent. alia z vero tribuū redimerent. Circa hāc q̄ttuor sunt q̄renda. Primo q̄re de? ordinant q̄ puer. xl. die tēplū igrediat. Qd̄ qd̄ fit vt oīdā q̄ xl. die fit igressio i quolibet tēplo. Pā 7 puer in xl. die igredit tēplū māle. Alia pueri. xl. die vt sept? igredit tēplū suum corpale. De? post xl. dies igredit tēplū suū spūale. i. q̄iaz q̄n scz decalog? cū fide q̄ttuor euāgelioz fuit. Homo iustus cōplet. xl. dieb i p̄nti vita que p̄ xl. dies designat i tēplū igredit celeste. Secūdo q̄re dies duplicatur in pariente fēminam. qd̄ videt fieri triplici de causa. Prima ē. qz mulier duo peccata cōmit. qz 7 supbiuit. 7 vitium pomū comedit. Ideo duplici p̄na fuit punita. qz 7 sub viro humiliata. 7 i fructu v̄tris punita. Vir aut vnu peccatū cōmisit. qz vitium pomū comedit. 7 ideo in acq̄rendo cibū punit. fuit. cūz dicit: In sudore vultus tui vesceris pane ē. quia vnu peccatum cōmisit sic punitus est vna p̄na i vtero sic punitus ē vna p̄na extra vter. quia vero mulier peccauit duplicata est eius p̄na. tam extra vterum q̄ i vtero. Secūda est causa quoniā per virum significatur opa fortia. Et ista indigent vna 7 leui purgatione. quoniā aliquando fiunt cum aliqua negligentia. Ecd. vij. De negligentia purga te cū pauid. Per mulierem intelligūtur infirma 7 carnalia. et ista indigent duplici purgatione. vna quia mala. alia qz male fiunt. Tertia causa est. fēminarū quedam pariūt masculum. id est opera virtuosa. 7 tales post xl. dies p̄sentem vitam in templum celeste ingrediuntur. alię pariunt fēminam. id ē opera qd̄em bona. tamen cum

De Purificati

negligentia facta. Taliū ingressus in tēplum celeste differtur donec i purgatorio crucietur. Alię sunt steriles que fm̄ legem erāt maledictę. Et istę sunt que a bono opere torpescunt. tales steriles maledicuntur. Matth. xxv. Esuriui 7 non dedistis mihi manducare ē. Et sequit: Ite maledicti in igne ē. Alię sunt que pariunt monstra. id ē. mortalia peccata. De quibus mōstris dicitur Gen. vi. Gigantes erant sup terras. Qui tamē postmodum in diluuiō sunt submersi. Pāz tales in inferni baratrū submerguntur. Tertio q̄ngitur quare primogeniti potius q̄ alię duo offererentur. Qd̄ qd̄ fit triplici d̄ causa. Prima est ad innendum q̄ deus est causa prima 7 principium omnium operū. Ela. xvi. Omnia enim opera nra operatus es dñe in nobis. Et sicut deus est p̄ncipius omnium a quo omnia debemus cognoscere. ita est finis omnium ad quem omnia debemus referre. Apoc. j. Ego sum alpha et o. p̄ncipiū 7 finis. Secūda causa est ad innuēdū q̄ deus occidit primogenita egyptioz. per quod datur intelligi q̄ deus nō tantum est p̄ncipium omnis boni. sed etiam ē destructoz omnis mali. Ela. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas. p̄ me. Et sicut filij israel non sunt liberati a seruitute egyptiaca. nisi quando interfecti sunt egyptioz primogenita. sic nec homo a potestate diaboli liberatur nisi quādo omnia peccata occidūtur. Tertia causa ad innuēdū q̄ deus referuauit primogenita iudęoz. per quod datur intelligi q̄ deus non tantū est p̄ncipiū omnis boni. 7 destructoz omnis mali. sed et conseruator 7 perfectoz ois boni. P̄bil. ij. Deus est qui operatur i vobis. 7 velle et perficere. p̄ bona voluntate. Quarto q̄ngitur de istis primogenitis. Pāz primogenitoz. quedaz simpliciter deo offererentur. sed postmodū redimebant vt primogenita aliarū tribuū. Quedam cōmutabātur vt primogenita alini. que

one Marie vir.

cōmutabātur i ouem. Quedam occidebātur vt primogenita canum. Est igitur quoddā primogenitum. qd̄ deo est solū offerendū. scz intentio. Omne enim opus intentio p̄cedit. 7 ideo ipsa intentio quoddā primogenitum ē. Istud autē primogenitū scz intentionē deo solū debemus offerre simpliciter. quia in nostris operibz non nostrā sed dei gloriam debemus intendere. Ela. xliij. Gloriam meam alteri non dabo. Est aliud primogenitū quod deo offert. b̄ postmodū nobis relinquatur. scz ipsa voluntas. Omne enim quod agim? voluntas p̄cedit. Et ideo ipsa voluntas quoddaz primogenitum ē. Ipsam autē voluntatem deo offerre 7 consecrare debemus. Sed tamē in nostra potestate eam ab ipso recipimus. qz alias opera nostra nō essent meritoria. nisi essent voluntaria. Ecd. xv. Deus ab initio creauit homines. reliq̄t eos in manus cōsilij sui. Est aliud primogenitum quod est cōmutandū. sicut fatuitas asinina commutanda est in simplicitatem ouinā. Opera enim futuroz p̄cedit fatuitas. Et ideo ipsa fatuitas q̄si primogenitū est in ipsis. j. Cor. xij. Nolite pueri effici sensibus. Ecce fatuitas asinina. S; malicia paruuli estote. Ecce simplicitas ouina. Est aliud primogenitum quod est simpliciter occidendū. sicut mala suggestio inimici. que est principium omnium peccatoz. Et ideo est quoddam primogenitū. Ita enim instar canis mentem mordet per cōsensum. lacerat trahendo ad opus malū. 7 fedat dum per cōsuetudinem animam in peccatis. 7 in putredine peccati iacere facit. Ecd. xv. Non est caput nequius sup caput colubz. 7 non est ira super iram mulieris. Caput colubz est suggestio diaboli qui est nequaz. quia est principium omnium subsequēntium maloz. Ira mulieris est effrenata concupiscentia malozum sensualitatis. Sed suggestio demonis est occidenda. et concupiscentia sensualitatis sub rationis imperio subiuganda ē.

De Purificati

Sermo lxxxi. De eodem die sermo quartus.

Om induce

rent puer iesum parētes eius. **Luce. 1.** Ad celebrādū p̄sentē solēnitatē tres p̄sonę p̄ncipaliter p̄uenerūt. scz symeon cū obuiatione 7 portatione unde dicitur: Senex puer portabit &c. Iesus cum oblatione et maria cū purgatione. Symeon igitur puero obuiavit. 7 ipsum in vulnis portauit s̄m glo. Puer iesus a q̄ttuor p̄sonis tūc portat⁹ fuit. scz a beata maria. a ioseph. a symeone. 7 ab āna. per q̄s q̄ttuor datur sp̄ualiter itelligi q̄ chris̄t⁹ p̄ gr̄am a q̄ttuor p̄sonis portat⁹. **Primo** ab illis q̄ habēt p̄nitentiā amarā. q̄ significat⁹ p̄ mariam. Taliter portabat ap̄lus q̄ dicebat **Gal. vi.** Ego enī stigmata domini iesu in corpore meo porto. **Et ibidē.** Qui aut sunt christi carnem suam cū vitij 7 cōcupiscentijs crucifixerūt. **Heb. xij.** Exeamus igit ad eū extra castra improperij eius portantes. Improperium christi sunt afflictiones q̄s patimur p̄pter christum q̄ ab insipientibus improperium reputat⁹. **1. Cor. xv.** Sicut portauim⁹ imaginē terreni. id ē culpam. sic portem⁹ imaginē celestis. id ē p̄gnaz. **Secundo** portat⁹ ab illis q̄ habēt operationē p̄tinuā q̄ significat⁹ p̄ ioseph. q̄ interpretatur augmentum. Tales ab adolefcētia incipiūt. 7 vsq̄ i fines nō deficiūt. **1. Thre. ij.** Bonū est viro cū portauerit iugū dñi ab adolefcētia sua. Tales enī nō retrocedūt vt frigidī. nec subsistūt vt tepidī. s̄ p̄ficiūt vt feruētes 7 calidī. **Apoc. ij.** Utinā frigidus esses aut calidus &c. **Tertio** portat⁹ ab illis q̄ habēt etiā in aduersis lōganimitatē 7 p̄seuerantiā. q̄ significat⁹ p̄ symeonē q̄ habuit in expectādo lōganimitatē 7 p̄seuerantiā. **Ecc. vi.** Subijce humerum tuū 7 porta illaz. scz diuinā sapientiam. Quidā subijciūt os. q̄ sciūt alios inducere ad p̄nitentiā. Quidam digitos qui aliquale seu modicā habent patientiaz.

one Marie vir.

Quidā manū sinistra q̄ sūt patietes in paruis tribulatiōib⁹ 7 adūsis. Quidā manū subijciūt q̄ sūt patietes i p̄speris. Quidā humeros q̄ patiētiā portant in ḡuib⁹ tribulatiōib⁹ 7 p̄gnis. **Quarto** portat⁹ ab illis q̄ habēt puritatē 7 mūdiciā q̄ significat⁹ p̄ annā q̄ mūdiciā 7 p̄tinentiā seruauit. Portat⁹ enī chris̄tū q̄ habent mundiciā corporis. **1. Cor. vi.** Glorificate 7 portate deū in corpore vestro. Qui habēt puritatē mentis. Unde sp̄sa iuitat sp̄solum. **Can. p.** dicitur: Letulus noster florid⁹. Qui habēt claritatem honeste p̄uersationis. sic habuerūt virgines sapiētes. q̄ habuerūt oleū niti. de cōsciētiē cū lumie claritatē p̄satiōis honeste. **Secundo** in hac solēnitate fuit iesus cū oblatione. Obtulerūt enī eum dñō. 7 p̄ eo vnum par turtur. vel duos pullos colūbarum. Non enī obtulerūt agnū. p̄pter paup̄tatē. siue p̄pter veritatē. q̄ verū agnū offerebant. siue p̄pter mysticā significatiōē. vt scz s̄m **1. Glo.** Qui non p̄t offerre agnū innocentie. ad lachrymas currat p̄nitentiē que significatur p̄ colūbas 7 turtures q̄ p̄ cantu habent gemitum. Notandū q̄ chris̄tus q̄ dupliciter fuit oblat⁹. **Primo** a patre i mundū. **Gal. iij.** Misit deus filium suū natū de muliere &c. **Secundo** a mundo ipsi deo sicut hodie ad inuendūz q̄ ea q̄ a deo recepimus ipsi deo reddere debeamus. **1. Paral. viij.** Tua autem sunt omnia que de manu tua accepim⁹ reddimus tibi. **Tertio** a seipso in crucis patibulo. **Heb. ix.** Semetip̄sū obtulit immaculatus deo. **Quarto** offertur quotidie a nobis i sacrificio. **Malach. j.** In omni loco sacrificat⁹ et offertur tibi oblatio munda. **Tertio** in hac solēnitate fuit maria cū purificatiōe q̄ nō indigebat purificari. q̄ tota purissima fuit. **Can. iij.** Tota pulcra es amica mea. 7 macula nō est in te. Ipsa enī fuit pulcra q̄ i vtero sanctificata. Fuit tota pulcra q̄ oib⁹ vir tutib⁹ 7 gratijs fuit illustrata. Fuit dei amica. q̄ a dei filio adamata.

De Purificati

one Marie vir.

Fuit sine macula quia ab oī peccato immunis effecta. Nos aut nō sum⁹ pulcri. q̄ multoz peccatoz deformitatib⁹ fedati. nec toti pulcri. q̄ multis defectib⁹ sumus circūdati. nec sine macula. q̄ multoz venialib⁹ sumus resp̄si. nec sum⁹ certi q̄ sum⁹ dei amici. q̄ nescim⁹. an amore. an odio sim⁹ digni. Fiebat aut ista purificatio p̄ agnū. aut p̄ turtures. aut per duos pullos colūbarū. Illi enī vere purificant⁹ q̄ habēt innocētiā. q̄ significat⁹ p̄ agnū. **ps.** Ego aut in innocētia mea &c. qui habent vitā p̄templatiuā q̄ significat⁹ per turturē q̄ est avis soliuaga. q̄ habēt vitā actiuā. qui significat⁹ p̄ colūbā q̄ gregatim volat. **Utraq̄** aut avis bina ponit⁹ 7 vtraq̄ gemitū. p̄ cātu habet. **Contēplatiua** enī debet habere oculū duplicem. vñ quo p̄tēplet celestia ad desiderādū. Aliū quo videat terrena ad despicieūdū. **ps.** Ascendūt vsq̄ ad celos 7 descendūt vsq̄ in abyssū &c. Actiuā aut debet habere duplicē actū. vnum erga se ad sui correctionē. **ps.** Exercitabar 7 scopebam sp̄m meū. Alium erga p̄mū ad ei⁹ edificationem. **Matth. v.** Sic luceat &c. **Utraq̄** habet duplicē gemitū. **Contēplatiua** enī debet habere gemitū amoris. p̄ desiderio celestī patrię. **Roma. viij.** Ipsi itra nos gemim⁹ adoptionē filioz dei expectātes. **Et deuotionis.** p̄ sideratione passiōis dñice. **1. Thre. j.** Id circo ego ploras 7 oculis meis deducēs lachrymas. q̄ longe fact⁹ est a me p̄solator me⁹. Similit̄ actiuā debet habere gemitū cōpunctiōis. p̄ peccatis p̄p̄is. **ps.** Lauato p̄ singlas noctes lectū meū lachrymis meis stratū meū rigato. **Et cōpassiōis.** p̄ alienis mysterijs. **1. Thre. ix.** Quis dabit capiti meo aquā 7 oculis meis fontē lachrymarum. 7 plorabo die ac nocte interfectos populi mei &c.

Sermo lxxxi. De eodē die ser. v.

Umen ad re

uelationē gentiū &c. **Luce. ij.** q̄ symeon lumē chris̄tū vocauit. ideo p̄sue-

tudo inoleuit in ecclesia vt hodie lumina deferam⁹. Sicut enī hodie ipsa maria. ioseph. symeon. 7 anna. lumē p̄cessionaliē in templū deduxerūt. sic nos cādelas accensas vsq̄ ad ecclesiā. p̄cessionaliē bauiulamus. **Notandum** aut q̄ isti⁹ obseruantie 7 p̄suetudinis triplex fuit rō. vna litteralis. alia sp̄ualis. tertia moral. **Litteralis** q̄ dē ratio ē q̄m romani olī in hoc mēse tria festa luminaria celebrabāt. **Primū** in honore p̄serpine. **Secundū** in honore februe. **Tertiū** in honore totius curie infernal. **Siquidē** s̄m eorum fabulas p̄serpinā speciosam puellā flores colligentē. **Pluto** deus infernalis p̄cupiscēs rapuit 7 accipies in sponsam deā fecit. **Mulieres** ergo romane tota nocte cācum luminariib⁹ ḡrentes. resp̄sum acceperūt q̄ Pluto eā rapuit 7 in sponsam accepit. **Singulis** igit annis mulieres romane in kalēdis februarij lumina deferant. **Tota** nocte in memoriā p̄serpine rapte 7 in deā trāslate. **Secundo** honore fecerūt februe. 7 in festo eius. **Quā** ipsa fuit mat̄ martis. vñ 7 mensem istū suo nomine vocauerūt. **Et de lustro** in lustrū. i. de quinquēnio in quinquēniū totam vrbē cū luminariib⁹ ob sui honore lustrare cōsueuerūt. **Tertio** festū luminariū i hoc mēse faciebāt in honore oīuz deoz infernalīū. vt scz ipsos placarent 7 ad misericordiā inducerēt. q̄ aīas suoz defunctorum mitus punirēt. **Quia** vtro difficile ē assueta relin̄re. romani etiā postq̄ fidē christi receperūt ista festa luminariū adhuc i februario faciebāt. **Ideo** Greg⁹ papa istud festū i honore matris luminis trāslulit. vt in eius honore deferam⁹ lumina q̄ nobis genuit vix lumē. **Et** nō fiat ad honore p̄serpine sponse dei infernalis. sed ad honore sponse dei celestis. nec iam fiat ad honore februe matris dei belli. sed ad honore matris dei pacis. **Iā** nō fiat ad honore curie demonū. sed ad honore regine oīuz angeloz. **Et merito** trāslatio ista facta est. **Honorabant** enī romani p̄serpinam. vt sic a suo sponso

De Purificati

acquirerent gratiam. honorabant febrim. ut sic a filio suo impetraret victoriā. honorabat dē mōs aīas puniētes. ut inclinaret ad misericordiā. Sed ista tria a matre dei recepim⁹. scz gratiā. misericordiā. et victoriā. Et deo cātet ecclia: Maria mat' grē mater misericordiē zc. Ipsa enī viuis dat grām. ideo dicit: Maria mat' grē. Defunctis impetrat misericordiam. ideo subdit: mat' misericordiē zc. vniuersali ecclie d' hostib' obtinet victoriā. ideo subdit: Tu nos ab hoste prege. Scda causa est spūalis. et ista est duplex. Prima est ex pte virginis. Alia ex pte christi. Nam ex pte virginis ideo cādelas deferimus. ad innuendū q' purificatione nō indigebat q' tota rutilabat et splēdebat. Significat p' cādelā accensam q' tuor p'rogatiue q' in ipsa fuerūt. scz x'gnitas in carne. q' significat p' cerā q' generat ab ape sine corruptiōe. Puritas in mente. q' intelligit p' lignū. ps. Dis gloria eius filie regē ab int'. Sanctificatio i' vtroq' q' intelligit p' benedictionem cādele. ps. Sanctificauit tabernaculū suūz altissimus. diuinitas in vtre. q' significat p' lumē. Apod. xij. Mulier amicta sole zc. Alia rō spūalis ex pte christi accipit. q' quidez intelligit vel significat p' cādelā ratione cōpositiōis. Cōponit quidē cādelā ex cera. ligno. et lumine. Sic christ' pstat ex carne sine semine generata. ex aīa candore innocētiē adornata. et luce diuinitatis carne vnita. Lanq. v. Dilect' me' cādidus ppter aīam candidā. Rubicund' ppter virginitatē fulgidā. Elect' ex milibus ppter carnē sine peccato genitā. Significat et christ' p' istaz cādelā ratione p'sumptionis. Sicut enī cādelā semet ipsam psumit in nostrū obsequiū psumpsit carnē p attritionē. Esa. liij. Attritus est. ppter scelera nostra. Sanguinē p' effusionem ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Sic enī in cremio nihil remanet pinguedinis. Sic et in corpore christi nihil remāsit sanguinis. Animā p' tristitiā et dolorē. Matth.

one Marie vir.

xxvj. Tristis est anima mea vsq' ad mortem. Substantiā corpalem vsq' ad denudationē. ps. Dimiserūt sibi vestimenta sua zc. Cūta corpale p' abbreviationē. Esa. xxxvij. Precisa est velut a texente vita zc. Tertia rō est moralis. Et circa hanc tria sunt vidēda. Primo q' d' p' illā cādelā accensam significet. Scdo q' l'iter posset custodiri ne extinguat. Tertio q' im' pediat ne extincta iterū reaccendat. Significat aut' moralit' p' illam cādelā q' bō debet habere vitā sanctam et famā bonā. Sanctā enī vitam faciūt opa bona. fides recta. et intēctio sincera. Opatio aut' bona intelligit p' ceram. q' sicut cera roze celesti gignitur. sic et bona nra a deo tm' habent. Esa. xxvj. Opa nra opatus ē in nobis. Fides intelligit p' lumē. q' sicut cera sine lumē nō lucet. sic et nostra opatio sine fide deo nō placet. Heb. xij. Sine fide im' possibile est deo placere. Intēctio significat p' lignum q' quidē est occultus. candidus et luminis baiulus. q' intēctio nostra debet eē occulta a laude humana. et cādidā et pura et operū nostrorū coram deo baiula. iuxta illud Matth. vi. Pater tuus q' videt in abscondito reddet tibi. Significat etiā qualis debet eē hō in fama. Cādelā etiā accensa lucet. fetet extincta. occulta nō lucet. Sic sancti viri lucent alijs p' exemplū. Matth. v. Sic luceat lux vestra corā hoīb'. Digni se occultāt p' torporē et ocium. Matth. v. Neq' accēdunt lucernam et in abscondito ponunt zc. Sed mali fetent p' op' malū. Esa. xxxij. De cadauerib' eorum ascendet fetor. Circa scdm' notandum q' tria sunt q' custodiūt cādelam ne extinguat. scz quando abscondit a vnto. quando alijs candelis associat. et quando eis sufficiens pabulū monstrat. Qui ergo non vult extingui abscondat a vnto. laudis humane aggreget et vniatur p'gregationi sancte. et habeat pabulum orationis continuē. Circa tertium nota q' tria sunt q' impediunt ne et cādelā extincta reaccendatur. scilicet remotio.

De sancta

Agatha

humectatio et grossi corporis interpositio. Multi ergo sunt qui nō accendunt sine q' p'dicatorib' non appropinquant nec adiungunt. Dento. xxxij. Qui appropinquāt pedib' eius accipiūt de doctrina illius. Sine q' aquis deliciaz humectant. j. Cor. ij. Animalis hō nō percipit ea q' sunt spūs dei. Sine q' amor terrenoz in eis interponit. Matth. xij. Sollicitudo seculi istius et fallacia diuitiarum suffocant verbum.

Sermo. lxxxij. De sancta Agatha sermo Primus.

Alcinxit fortitudine lumbos suos. roborauit brachiū suū ac gustauit et vidit. q' bona est negociatio eius. nō extinguet i' nocte lucerna ei'. Ps. lxx. Laus magna est in muliere animi fortitudo. q' ex animi fortitudine oia bona causant in muliere. Et paucē habet istā fortitudinē. ideo dicebat salomō. Ps. lxx. Mulierē forte q' si inueniet. Beata aut' agatha quadruplicē fortitudinē habuit. et ideo omni laude digna fuit. Prima est qua sexus fragile virtute animi superauit. cū dicit: Accinxit fortitudine lumbos suos. Scda est qua p'tra mundi et tyrāni seuitiā pugnavit et vicit. cū dicit: Roborauit brachiū suū. Tertia est qua p' dei dulcedine oia delectamenta et oblectamēta mundi despicit. cum dicit: Sustauit et vidit zc. Quarta est. q' in morte p' martyriū triumphauit. cum dicit: Non extinguet in nocte lucerna ei'. Prima igit' fortitudo fuit q' sexum fragile virtute animi superauit. Magnā quidē animi virtutē habuit ex eo q' in christo p' fidē fuit fūdāta. et eo q' in christo p' charitatē solidata fuit. et eo q' fuit ad instar saxi firma effecta. et ad instar ferri indomabilis habita. De duobus p'mis ipsa dicit: Mens mea super petra solidata est. et in ipsa firmata et fundata. De duobus sequentibus affrodusia ait: Facilius possunt saxa molliiri et ferrum i' plumbi mollicie pueri. q' ab intēctiōe

christiana mens istius puellē reuocari. Tyrannus enī et diabolus q' tuor telis ipsam voluerūt superare. scz minis ut eaz deterrerēt. p'missis ut eā allicerēt. tēptationū iaculis ut aīam p'forarent. et tormētis et supplicijs ut eā confringerēt. Sed minis nō potuit deterreri. q' supra fundamentū fidei fortissime erat fūdāta. Matth. vij. Descēdit pluuia et venerūt flumina et flauerūt vtri et nō cecidit. Fūdāta enī erat ipsa supra firmaz petram. Nec p'missis potuit allici. q' supra iesum christū p' charitatem erat solidata et radicata. Eph. ij. In charitate radicati zc. Nec tēptationū iaculis potuit p'forari. q' tota fuit ferrea. id est lorica dei induta. Eph. vij. Induti loricam iusticię. Nec tormētis potuit frāgi. q' tota fuit saxea et adamantina effecta. Eccl. ij. Et adamantē et silicē tedi faciem tuaz. Scda fortitudo fuit. q' p'tra mundi et tyranni seuitiam pugnavit et vicit. cum dicit: Roborauit brachiū suū zc. Quadruplici nanq' acie tyrannus p'tra eam pugnavit. q' fecit eā in ecclio extendi. i' mamilia torq'ri. in carcere obscuro recludi. et inter testas et carbones volitari. Sed inter p'mam acie. scz penā ecclie vicit. p' d'ratione eternę remunerationis. unde ait: Ego in his penis tātū delector. sicut qui bonū nūcium audit et q' videt quod diu desiderauit. vel qui multos thesauros inuenit. nec potest aīa mea paradisū intrare nisi feceris diligēt' corpus meū a carnificib' cū corona martyrii attritari. Ex quib' verbis habet q' ipsa merito passionis sperabat se audire bonum nūcium. id est bonam auditiōē et beatāz q' dicit Matth. xxv. Venite bñdicti patris mei zc. Sperabat se videre amicum. id est recepturā dei visionē. sciens q' ibi est tota merces sua. Job. xvij. Hec est vita eterna zc. Loraq' leticia sua. Job. xxxij. Videbis faciem eius i' iubilo. Lora dilectio sua. Hester. xv. Facies tua plena est gratia. Sperabat se inuenire celestic thesaurum de quo dicit Matth. vi.

De sancta

Volite thesaurizare vobis thesauros in terra sed thesaurizzate vobis thesauros in celo. **Theaurus** aut mundi aut in se ipso presumit. ideo dicitur: **Ubi erugo** aut in morte relinquit. ideo dicitur: **Et tinea**. Aut violenti auferit. ideo dicitur: **Ubi fures**. In celo aut nulla erit presumptio. **Ubi vera eternitas** ubi nulla mors. ubi plena immortalitas nullas timor. ubi plena securitas. sperabat se recepturam coronam regalem. **Thimo. ij.** Non coronabitur nisi qui legitime certauerit. quia fortiter. letanter fideliter. et vtiliter. De his quattuor dicitur in legenda. **Mentem sanctam** scilicet habuit. **Ecce** quia certauit fortiter. **Sanctam** id est quod firma. **Spontaneam** deo sic exhibuit. **Ecce** quia letanter certauit. **honorē deo** dedit. **Ecce** quia fideliter. **Et patrie liberationes** fecit. ecce quia vtiliter. **Secundo** habuit certamen quia fuit in mamilla torta. **Istud** certamen vicit ex triplici consideratione cum ait: **Ego** habeo mamillas integras intus in aia mea quas ab infamia domino consecraui. **Mamille** enim sunt intellectus et affectus. **Ipsa** igitur mamillas integras habuit. scilicet sinistra qua deum cognouit per fidem. et dexteram qua ipsum amauit per deuotionem. **Et istas mamillas** habuit consecratas. **Quia** et intellectum posuit circa vtilia inuestiganda. et affectum circa celestia diligenda. et istas mamillas consecrauit deo non ab ipsa senectute sed ab infamia. **Tren. ij.** **Bonum** est viro cum portauerit iugum domini ab adolescentia sua. **Tertio** fuit in obscuro carcere clausa. **Et** pro istud certamen petrus apostolus dedit sibi triplex auxilium. scilicet splendorem eximium. quia sicut dicitur. **ij. Cor. vi.** **Quis** societas lucis ad tenebras dulce alloquitur. **Ecd. xvij.** **Nonne** ardore refrigerabit ros. **Sic** et verbum melius quam datum et celeste medicamentum. quia mamilla fuit sibi restituta. **Ecd. xxxvij.** **Unguentarius** faciet pigmenta suauitatis. **Quartum** certamen est quia fecit eam inter testas et carbonem volutari. **Contra** istud certamen habuit adiutorium omnia elementa. **Quia** terra tremuit. aer corrusca

Agatha

uit. aqua tyrannum absorbit. ignis erupit. **Sap. xvi.** **Uindex** est orbis terrarum protraisensatos. **Tertio** per dulcedine dei omnia mundi oblectamenta despicit. **cu** dicitur: **Sustulit** et vidit. **Beati** qui sunt in patria qui sunt dei nomine insigniti. **Apod. xij.** **Habentes** nomen eius et nomen patris eius. **Sunt** in fonte celestis refrigerij positi. **ps.** **Quoniam** apud te est fons vite etc. **Sunt** multitudine dulcedines repleti. **ps.** **Quoniam** magna multitudo dulcedinis tue domine. **De** hac triplici plenitudine beata agatha triplicem gustum recepit. scilicet nomen dei virtuosum. **ros** saluificum. et spiritum sanctum. **vn** ait: **Si** seras permittis audito christi nomine mansuescunt. **Dard. viij.** **In** nomine meo demonia eijciet. **Si** enim ignem adhibeas. de celo rorem mihi saluificum angeli ministrabant. **Dauid. ij.** **Fecit** medium fornacis quasi ventum rotas flantem. **Si** plagas ingeras habeo spiritum sanctum per quem despicio vniuersa. **ps.** **Secundum** multitudinem dolorum meorum etc. **Quarto** in morte per martyrium triumphauit. **cum** dicitur: **Non** extinguet in nocte lucerna eius. **Non** enim in nocte id est morte extincta fuit. sed multiplici radio coruscavit. **Primo** radio magnae reuerentiae et dignitatis. quia deus de ipsa curam habuit specialiter et singularem atque generaliter. **Unde** ipsa ait cum deberet decapitari: **Domine** iesu christe qui me creasti. **Ecce** cura generalis qui me ab infantia custodisti. **Ecce** cura specialis. **Qui** corpus meum a pollutione seruasti. **ecce** cura singulari. **Secundo** fuit radio puritatis. quia deus ab ipsa omnem amorem illicitum resciauit. scilicet amorem carnalem dicens: **Corp** meum a pollutione seruasti. **Amores** terrenum dicens: **Et** tulisti a me amorem seculi. **Amorem** proprium dicens: **Qui** me tormenta vincere fecisti. **Et** perduxit ipsam ad amorem eternum. **Unde** ait: **iube** me ad tuam misericordiam peruenire. **Tertio** fuit radio sanctitatis quod notat cum dicitur: **Mentem** sanctam spontaneam. **Ipsa** enim quantum ad se fuit valde pura. ideo dicitur mentem sanctam. **In**

De sancta

dei seruitio valde deuota. ideo dicitur: **spontaneam**. **Fuit** deo valde grata. ideo dicitur: **Honorē** deo. **Et** primo valde fructuosa. ideo dicitur: **et patrie liberatione**. **Quarto** fuit radio pietatis. quia data est nobis in aduocatam. **Unde** ipsa ait lucie: **Sicut** per me civitas cathbanensium sublimatur a christo etc. **Ipsa** enim tanquam aduocata liberauit patriam suam ab incendio ignis. a cultura demonis. et liberat cotidie a piculis vniuersis. **Ipsa** enim tanquam fidelis aduocata. per nobis intercedit ardenti voto. **iuxta** illud. **ij. Mach. j.** **Et** nunc hic sumus orantes pro vobis. **Grandi** merito. **Aug.** **Immensa** dei bonitas et pietas sanctorum merita nostra vult esse suffragia. **Et** sanguine preciosissimo. sicut de sanguine christi. **Heb. xij.** **Accessistis** ad sanguinem aspiersione melius loquentem quam abel. **Quinto** enim fuit radio potestatis. **Offendit** enim se habere potestatem super corpora. quia ea sanauit. **sup** animas. quia eas peruertit. **sup** creaturas. scilicet superiores. quia deus ad ipsam angelos de celo descendit. **sup** inferiores. quia terra tremere fecit. et **sup** medias. quia ignem accensum extinxit. **Ac** etiam dum esset in carcere corruscare fecit.

Sermo. lxxxij. Eodē die ser. ij.

Soror nostra puula est et vbera non habet. **Lanq. vij.** **Possunt** hec verba esse angelorum beata agatha a tribus commendantiis. **Primo** ab angelica affinitate. **cum** dicitur: **Soror** nostra. **Secundo** a profunda humilitate. **cum** dicitur: **Puula** est. **Tertio** a penes acerbitate. **cum** dicitur: **Et** vbera non habet. **Luce** primū notandum quod in angelis tria sunt in quibus beata agatha eis fuit affinis. **Primum** est innata virginitas. **Beata** autem agatha. et si non habuit virginitatem innatam. habuit tamen per gratiam acquisitam. **Uñ** ambrosio. **Maiores** est victoria virginum quam angelorum. **Angeli** enim sine carne viuunt. **Hoies** enim in carne triumphant. **Magnū** igitur est quod femina in merito sanctitatis equiperet viris. **Lanq. j.** **Equitavi** meo i cur

Agatha

ribus pharaonis assimilaui te amica mea. **maius** quod proponatur viris. **Matth. xxj.** **Amen** dico vobis quod meretrices precedent vos in regno dei. **Ecd. xxxvj.** **Omni** masculam accipiet mulier. **Et** est filia melior filio. **Maximū** quod equiparet angelis. **Lanq. vij.** **Statura** tua assimilata est palmi. **id** est celsitudini angelice. **Beata** autem agatha in merito sanctitatis angelis et multis sanctis equalis extitit et multos excellit. **Et** per virginitatem se angelis sociavit. **Eius** autem virginitas quadrupliciter fuit commendabilis. **Primo** quia seruauit eam cum pulcritudine. **Fuit** enim valde pulchra et speciosa. **cum** tamen ipsa pulchritudo multis mulieribus consueuerat esse causa ruine. **Prout. ij.** **circulus** aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua. **Secundo** eam seruauit cum innocentia. **cum** etas iuuenilis lasciuia sit. **Ecd. xij.** **adolescentia** et voluptas vana sunt. **Tertio** seruauit eam rogata et permissionibus sollicitata. **cum** tamen preces et permissiones sepe inclinent animos puellarum. **Quarto** seruauit eam nimis exterrita et supplicij cruciata. **Breg.** **Quid** nos barbati et debiles in iudicio dicemus qui ire ad celestia regna puellas per ferrum videamus quos ira superbia inflat. **ambrosio** turbat. **luxuria** inquinat. **Secundo** in angelis est seruens charitas. **ps.** **Qui** fecit angelos suos spiritus et ministros suos ignem videntem. **Et** in hoc beata agatha affinis eis fuit. quia christum feruenter dilexit. **Quis** triplex est signum. **Unum** est quia propter eius amorem omnia terrena contempsit. **vn** ipsa ait: **Qui** abstulisti a me amorem seculi. **Lanq. vij.** **Si** viderit homo omnem substantiam domus sue per dilectionem etc. **Secundum** est quia ipsum semper in corde et in ore habuit. **vn** ait: **quod** diu vixero ipsius corde semper et labijs inuocato. **Mat. xij.** **Ex** abundantia cordis os loquitur. **Tertium** est quia libenter et glorianter pro ipso tormenta sustinuit. **vn** de dicitur: **Agatha** letanter et glorianter ibat ad carcerem etc. **Tertio** in angelis est magna stabilitas. **Job. xxxvj.** **Solidissimi** quasi grex fusi sunt.

De sancta

Et in hoc ipsa fuit eis affinis q̄ sup̄ christum fuit fundata et solidata. unde dicit: Mens mea supra petram solidata est et in christo fundata. **A**ltera via venti sunt promissiones vestre pluuie sunt terrores enim vestri flumina sunt que q̄tumcūq̄ impugnat fundamēta terrae domus mea cetero non valebunt. Ipsam enim dicere non potuerunt nec pluuia id est examinatio celestium flagelloꝝ nec venti id est temptationes demonū nec flamma id est violentie tyrannoz. vel dici potest q̄ ipsaꝝ deherere non potuerunt nec temptationes demonū graues et aperte q̄ sunt quasi flumina nec leues et occulte q̄ sunt quasi pluuie nec leues et aperte q̄ sunt quasi venti venti enim occulti sunt q̄tum ad origines sed aperti sunt q̄tum ad effectū. **S**ecundo commendat ab humilitate cum dicit: Paruula est. **P**aruulus autem tria importat. **P**rimo humilitatē. j. Pet. xv. Non cum paruulus es in oculis tuis. **E**t q̄tum ad hoc ipsa fuit paruula et ideo meruit celestem exaltationē. **M**arth. ix. Sinite paruulos et talium est enim regnum celorum. **S**ecundo importat simplicitatem. j. Cor. iij. Malitia paruuli estote. Tali modo etiam fuit paruula. Et ideo meruit diuinorum reuelationē. **M**arth. xj. Abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea paruulis. **T**ertio importat puritatem. unde paruulus q̄ puritate dicit. **E**t hoc modo fuit paruula et ideo meruit diuine gratie infusionē. ps. Sapientia id est sapientiam scientiam q̄ est gratia dei p̄stans paruulis. **T**ertio beata agatha commendat a passionis acerbitate cum dicit: **A**ltera non habet. **N**otandum autem q̄ sunt vbera exteriora interiora et superiora. **A**ltera autem exteriora non habuit quia tyrannus ea amputauit quod quidam fuit magnae crudelitatis q̄tum ad amputantes unde dicit: Impie crudeliter et dure tyrane. **M**agnae pietatis quo ad sanantē quia christus pro beata petra vbera sibi restituit. Job. v. Ipse vulnerat et medetur. **M**agnae acerbitalis quo ad patientē quia magnam dolorem ibi

Agatha

sensit. **T**amē propter vim sensitivam q̄ maxime ibi viget cum sint ibi nervi arterie sibi iunictum coniunctum tum propter vicinitatem cordis tum propter caliditatem peccatoris. **S**ecundo sunt vbera interiora scilicet intellectus et affectus de quo ipsa dixit: Ego habeo mamillas integras intus in anima mea ex quo nutritio omnes sensus meos. **I**n intellectus enim infundit cognitionem affectus obministrat deuotionē. **E**x his ergo vberibus nutrebat omnes sensus scilicet visum diuinam pulcritudinem admirando. **A**uditum diuine inspirationi obtempando. **D**e his duobus Job. xij. **A**uditus auris audivi te nunc ante oculos meus videt te. **D**is factum chisti p̄uersionem et beneficia adorando. **L**anq̄. i. **C**urremus in odore vnguenti. **E**t gustum diuinam dulcedinem p̄gustando. ps. Gustate et videte quoniam suavis est dominus. **L**actus christi charitatis brachijs amplectendo. **L**anq̄. ij. **T**enui nec dimittas. **T**ertio sunt vbera superiora id est celestia de quibus dicit. **E**sa. xlvi. **L**etamini cum hierusalem omnes qui diligitis eam ut fugatis et impleamini ab vberibus consolationis eius ut mangleat et delicias affluatis ab omnimoda gloria eius. **E**t quia vberibus habet quod ab illis vberibus tres riuus emanant scilicet plenitudo gaudij et exultationis plenitudo consolationis et plenitudo delectationis.

Sermo. lxxxv. De eodem ser. iij.

Fasciculus mirri
Altera dilectus meus mihi inter vbera mea commorabit. **L**anq̄. i. **B**eata agatha multa pro dilecto suo passa fuit quod pro ipsa multa passus fuit. **E**t ideo penas dilecti inter vbera sua portauit per meditationem et tormenta propria inter vbera cordis sui portabat per voluntariam passionem. **C**omendatur autem in verbis p̄dictis a tribus. **P**rimo a p̄narum acerbitate quas pro dilecto sustinuit cum dicit: Fasciculus mirri beatus dilectus meus mihi. **C**irca quod notandum quod dilectus habuit magnam fascem virtutum et magnam

De sancta

fascem p̄narum. **F**uit enim tanquam praeputus repletus floribus omnium virtutum. **B**en. xxvij. **E**cce odor filij mei sicut odor agri pleni. **D**e isto magno fasce floꝝ virtutem dilecti beata agatha quosdam flores collegit et sibi fasciculum fecit. **C**ollegit enim liliū pudicitie violā p̄uersionis sancte quia eius p̄uersionis semper erat in celis. **E**t rosam patientie. **S**ap. iij. **O** quia pulchra est casta generatio. **E**cce liliū pudicitie. **C**um claritate. **E**cce splendor p̄uersionis sancte. **I**mmortalis est enim memoria illius. **E**cce p̄stantia sapientie. **Q**uia sicut dicit in ps. **P**atientia pauperum non p̄bit in finem. **S**ecundo dilectus habuit magnam fascem p̄narum de quo magno fasce beata agatha quosdam ligna passionum extraxit et sibi fasciculum fecit. **P**rimum lignū est quia fuit alapis cesa. **E**t istud extraxit de magno fasce dilecti quod in facie fuit velat p̄cussus et p̄spuit. **L**ibenter ergo voluit faciem suam p̄cuti cito turpandam corrosione verminum ex quo illa facies fuit p̄cussa quod est gloria angeloz. **S**ecundum lignū est quia fuit in eculo extesa. **E**t istud traxit de magno fasce dilecti quod tanquam pellis fuit in cruce extensus. ps. **E**t extendes celum sicut pellē. **L**ibenter ergo voluit extēdi in eculo amore dilecti quod fuit extensus in patibulo. **T**ertium lignū fuit quia fuit in pectore vulnerata quia ei mamilla fuit euulsa. **E**t istud traxit de magno fasce dilecti quod fuit iuxta cor in latere vulneratus. **L**ibenter ergo in pectore vulnus portauit amore dilecti quod in corde vulnus accepit. **Q**uartum lignū est quia fuit in carcere inclusa. **E**t istud lignū extraxit de magno fasce dilecti qui inclusit se in carcere veteri stabuli et limbi. **L**ibenter igitur sustinuit carcerē amore dilecti quod pro nobis se taliter incarcerauit. **Q**uintum lignū est quia inter testas et carbonēs fuit involuta. **E**t istud extraxit de magno fasce dilecti quod et si non habuit carbonēs ignitos. **H**uit tamen clausos acutos. **E**t ideo libenter voluit in carbonibus volutari amore illius quia clausis voluit p̄forari et in fornace scilicet crucis affari. **D**ilectus tamen

Agatha

multas alias penas sustinuit ex quibus maximam fascem sibi fecit. **I**pse enim gigas gemine substantie fuit et ideo magnam fascem portare potuit. **A**gatha vero tam magnam fascem portare non potuit et ideo aliquod ligna collegit de fasce dilecti et sibi fasciculum fecit et ergo dicit: Fasciculus mirri beatus dilectus meus mihi. **S**ecundo commendat a p̄narum dilecti p̄tinua meditatione et deuotione cum dicit: **I**nter vbera mea commorabitur. **C**irca quod notandum quod vbera habent vim attractiuam cum sint spongiosa et porosa habent vim p̄uersiuam quia pro calorem cordis fit decoctio sanguinis et p̄uertit naturam lactis habent vim effusiuam quia lac emittunt. **A**ltera igitur anime sunt memoria intelligētia et voluntas. **E**t ista circa passionem habent vim attractiuam quia memoria appetit impleri sanguine per p̄tinuam recordationem. **T**ren. iij. **R**ecordare pauperatis meae et infra. **M**emoria memorero et tabescet in me anima mea. **I**ntelligētia per veram fidem. ps. **I**ntingat pes tuus in sanguine. **P**es autem est fides quod tunc in sanguine intingit quoniam christi passione replet. **V**oluntas appetit impleri per deuotionem. **J**ob. xxx. **P**ulli eius lambunt sanguinem. **S**ecundo habent vim p̄uersiuam. **N**am tunc dum sanguis passionis sic est in memoria intelligētia et voluntate adeest triplex ignis quod ipsum dealbat et quodammodo in lac p̄uertit scilicet ignis meditationis quod cor accedit. ps. **I**n meditatione mea exardescit ignis. **I**gnis amoris quod cor comburibile facit. **L**ud. xij. **I**gne veni mittere in terram. **E**t ignis desiderij celestis quod scintillas in cor p̄iciet. **E**cce b. l. **S**cintille quasi aspectus eris candentis. **E**t sic sanguis dealbatus aiam dealbat. **A**pod. vij. **L**auerunt stolas suas et dealbauerunt eas in sanguine agni. **T**ertio ipsa vbera habent vim effusiuam. **N**am aliqui effundunt lac aliqui sanguinem et aliqui butyrum. **I**ntra illud. **P**rou. xxx. **Q**ui nimis p̄mit vbera ad eliciendum lac exprimit butyrum. **E**t quod vehementer emugit elicit sanguinem. **S**ancti enim p̄dicatores quod sunt vbera ecclesie aliqui

De Cathedra

effundunt lac. qm̄ alios inducunt ad puritatem innocētię. **1. Peti. ij.** Sicut modo geniti infantes lac concupiscite. Aliqñ effundit sanguinē qñ alios animat ad imitationē passionis dñice. **1. Mach. vi.** Elephātes ostenderūt sanguinē vultu 7 mori. Aliqñ effundit butyrū qñ alios inducunt ad pinguedinē deuotiōis interne. **Esa. viij.** Butyrū 7 mel comedet. Ille comedit mel q̄ afficit circa diuinitatis gl̄iam. Ille butyrū qui afficit circa infirma humanitatis. **Tertio** cōmendat a suarū p̄cāz volūtaria p̄fessione. cū dicit: Inter vbera mea cōmōrabit. Habebat enī illas p̄gnas inter vbera. id est inter intellectu 7 affectū. qz libent̄ eas sustinebat p̄fecti dilecti fidē 7 eius amorē. vñ dicit: Agatha letissimē 7 gl̄iant̄ ibat ad carcerē 7 quasi ad epulas inuitata. **Agonē** suū dñō p̄cibz cōmēdabat. vbi notant̄ q̄ttuor gradus. **Primus** est. qz sustinuit patient̄. Et iste gradus p̄ponit. qz 7 silētissime ergo 7 patient̄. 7 iste ē necessitatis. **Secūdo** est. qz sustinuit libent̄. vñ dicit: Agatha letissime 7 iste est p̄fectionis. **Tertius** est. qz sustinuit glorian̄. vñ dicit: Et glorian̄ ibat ad carcerē 7 iste est magnę virtutis. qm̄ quis magis gloriat̄ de respectu p̄pter deū q̄ de honore. p̄pter mundū. **Quartus** est. qz sustinuit delectabilit̄. qd̄ notat̄ cum dicit: Et quasi ad epulas inuitata. et iste nō est humane facultatis. s̄ gratię celest̄. De his q̄ttuor gradibz sic dicit: Nō potest aīa mea in paradysum intrare. nisi diligēt̄ corpus meū feceris a carnificibus attractari. Ecce quō portauit patient̄. Ego in his p̄gnis sic delector sicut q̄ bonū nūtrū audit. Ecce quō portauit libenter. Aut qui videt qd̄ diu desiderauit. ecce quō portauit glorianter. Aut q̄ multos thesauros inuenit. Ecce quō portauit delectabiliter.

Sermo. lxxxvi. in cathedra sancti petri. sermo primus.

Exaltent eū in

sancti Petri

cathedra senioz laudent eū. **ps.** Duplīciter beatus Petrus exaltatus fuit scz a deo cum dicitur: Exaltent eū ecclesia plebis. Et a populo antiocheno. **cuz dicit:** Et in cathedra senioz laudēt eū. **Quartum** ad primū notandū q̄ pater fili⁹ et spū sanctus eū etiam sup aplos seu angelos in q̄ttuor exaltauerūt. **Primo** in dñici corpis consecratione. **Angelo** q̄ dicitur: dem est sacerdoti p̄secranti assistere 7 hostiā consecratā deo offerre. **Petri** aut̄ et sacerdotū est panē in corpore christi conuertere qd̄ nulli angelo est datū. vñ non angelis sed solis sacerdotibz dictum est. **Luc. xij.** Hoc enī facite in meā cōmōrationē. **Secūdo** in peccatoz remissionē. **Angelo** q̄ dicitur: quidē est peccatores suis inspirationibz a peccatis auertere suis orationibz sibi dei misericordiā implorare. **Petri** enī 7 sacerdotū est sibi p̄fessis peccata remittere. vñ nō angelis sed solis sacerdotibz dictum est illud. **Joh. ij.** Quorū remiseritis peccata remittunt̄ eis. Et qz hoc officiū solius dei est scz peccatū remittere. Ideo dicitur: **ps.** Ego dixi dñi estis. **Tertio** in clauium collatione. **Angelo** q̄ dicitur: quidē est aīas ad celum reducere. **Petri** 7 sacerdotū est ipsis aīabus celi rāuā apire. vñ non angelis sed petro dictum est. **Matth. xij.** Tibi dabo clauēs regni celoꝝ. **Quarto** in iudiciaria potestate. **Angelo** q̄ dicitur: quidē ē indicādos ad iudiciū colligere collectos ab inimicē separare. **Petri** 7 successorū eius est ipsos iudicare. **Quñ** non angelis sed petro 7 successoribz suis dictū est. **Matth. xij.** Amen dico vobis q̄ vos q̄ reliquistis oīa 7 secuti estis me etc. **Secūdo** beatus Petrus fuit hodie exaltatus 7 in cathedra a populo antiocheno. cum dicitur: Et in cathedra senioꝝ laudēt eū. **Notādū** aut̄ q̄ istud festū de cathedra dñi facti petri qñ q̄ de causis celebrat̄. **Primo** p̄pter miraculosā petri liberationē 7 exaltationē. **Quā** cuz theophil⁹ p̄nceps antiochię ipsuz in carcerē deduxisset 7 tandē p̄ dei p̄uidentia

De Cathedra

7 pauli apli iudicia 7 petri virtuosam potentiam q̄ scz eius filiū suscitauit. fuit de carcere liberatus 7 in cathedra sublimat⁹. 7 patriarcha antiochen⁹ effectus. Ideo etiā ecclesia hoc festū celebrat vt dicitur petri liberationē deo gratias agat. Et q̄a p̄lati ecclesie tunc ceperūt loco potestate 7 nomine sublimari. **Secūdo** celebratur p̄pter noui nominis impositionē. **Quā** apud antiochiā discipuli p̄mo vocati sūt christiani. **Magna** dei dignatio q̄ nomen suū nob̄ p̄cipare voluit. **Esa. lvi.** Seruos suos vocauit noīe alio. Et ideo tantū beneficiū est nob̄ cū leticia recolēdū. **Quā** aut̄ esset habere nomen nisi 7 res nominis haberet. **Aug⁹.** Christianus aut̄ est q̄ non tantū nomine sed ope est. **Christi** aut̄ ab vnctione dicitur. Ille vero vere est christianus q̄ habet vnctionē gr̄e q̄tū ad se. **Joh. ij.** Et vos vnctionem quam accepistis ab eo maneat in vobis. **Qui** habet oleū cōpassionis 7 misericordie q̄tū ad primū. **Pro. iij.** Thesaurus desiderabilis 7 oleū in habitaculo in sti. **Qui** habet vnctionē p̄sciē q̄tū ad deū. **Matth. xij.** Prudentes virgines acceperūt oleū etc. **Tertio** celebrat̄ p̄pter coronę clericis institutionē. **Instituit** enī fuit vt clerici coronā dēferret̄ clericali. p̄pter tres causas. **Primo** p̄pter petri imitationē. **Cum** enī apud antiochiā fuisset capt⁹. infideles ob christi iniuriā sibi summitatē capitis abrauerūt. **Ceteri** aut̄ clerici vidētes pastore suū sic in capite deformatū idē sibi fecerunt fieri. Et sic Petrus postmodū illud voluit seruare in gloriā quod sibi in christi iniuriā fuerat irrogatū. Et quo patet q̄ de malis sepe bona elicit. **Quñ** de abrasione capitis facta in ignominia ortū habuit coronā clericis seruata in gloriā. **Secūda** causa est propter distinctionem. vt scz p̄ hoc signū clerici a laicis discernantur. **Olim** deus distinguit p̄p̄m iudeoꝝ a populo gentiliū p̄ circuncisionis signaculū. Sed p̄uenientius est nostrū signaculū q̄ illoꝝ. **Illud** enī fiebat in p̄te coz

sancti Petri

pis verecūda. nostrū fit in p̄te cozpis reuerenda. **Illud** in membro generatio. qz dediti erant generationi filioꝝ. nostz in membro ad celū elenato. qz debem⁹ esse intenti p̄templationi celestī. **Illud** enī cum dolore 7 effusione sanguinis. nostz cū exultatione 7 leticia cordis. **Tertia** causa ē. p̄pter mysticā significationē. **Fit** enī in superiori p̄te totalis ratio piloz. qz inter deū 7 ipsos clericos nihil debet esse mediū. **Fit** detrucatio capilloꝝ. qz debent detrucare supfluitatē temporalī et cogitationū malaꝝ. **Fit** circulari formatio. **Quā** qz ipsi sunt ministri eius. q̄ caret 7 sine 7 principio. **Quā** qz seruare deo est regnare. **Quā** qz de corona. sacerdotal dignitatis. clericū p̄uēturi sunt ad coronā eterne felicitatis. **Quarto** celebrat̄ p̄pter primę missę petri celebrationē. **Ipsę** primā missā in pontificali antiochię celebravit. **Et** credendum est q̄ isto die vel salte isto tpe. **Et** ideo hęc dies nobis celebrā debet esse. **Jobānes** quidē primā missam suā dixit in asia. **Jacobus** in hierusalē. **Marcus** in alexandria. **Regl. xij.** **Dauid** sedēs in cathedra sapiētissimi p̄nceps int̄ tres. **Fuit** pet⁹ sapiēs tan q̄s iohānes sapiētior respectu iacobi sapiētissimus respectu scz marci. **Quinto** celebrat̄ p̄pter erroris destructionē. **Olim** enī gentiles in hac die festuz faciebant qd̄ p̄tinebat errore supstitionē et illusionē. **Error** quidā erat qz credebāt q̄ aīę defunctoꝝ circa monumēta suoꝝ corpus morarent. **Supstio** aut̄ erat qz cibaria 7 vina sup̄ tumultos cbarozū suoꝝ ponebāt credētes q̄ aīę talibz indigerēt. **Sed** sicut dicit maximus. nō idigebāt corporalibus cibis sed orationibus deuotis. elemosynis assiduis 7 sacrificijs altariū. **Illusio** aut̄ erat. quia demones in nocte omnia cibaria cōsumebant. **Et** sic eis illudebāt ac si animę comedissent. **Ideo** qz sancti patres ordinauerūt q̄ illa die q̄ ista fiebat fieret festū de incarcerationē beati petri. vt virtute illi solēnitatis hęc supsticio oblivioni traderetur

De Cathedra

Unde ab aliquibus festum hoc vocat festum petri epulaz. et sic istud festum expurgauit errorem. remouit superstitionem et detexit illusionem.

Sermo lxxxvij. Eodē die ser. ij.

Quid sedens i

Cathedra sapientissimus inter tres ipse enim est quasi tenerimus ligni vermiculus. ij. Reg. xiiij. Per dauid qui interpretatur manu fortis significat beatus petrus qui propter suam fortitudinem a petra est appellatus. Comendatur autem in primis missis verbis a quatuor. Primo a cathedra dicitur honore. cum dicitur: Sedes in cathedra. Est autem triplex cathedra. scilicet regalis magistralis et sacerdotalis. De cathedra regali dicitur. ij. Reg. x. Cum sedisset rex super cathedram suam. De cathedra magistrali dicitur Matth. xxij. Super cathedram moysi sederunt scribæ et pharisæi. De sacerdotali dicitur in ps. In cathedra seniorum laudat eum. Presbyter enim grece latine senex dicitur. In his tribus cathedris sedit sanctus petrus scilicet in cathedra regali quia ad eum spectat iudicium omnium causarum. In magistrali quia ad ipsum spectat expositio scripturarum. Et in sacerdotali quia ad ipsum spectat ligatio et absolutio peccatorum. Primo igitur sedet in cathedra regali quia ad ipsum spectat omne iudicium scilicet civile ecclesiasticum et medium. Deut. xvij. Si difficile et ambiguum iudicium apud te esse prespexeris inter sanguinem et sanguinem pro quod intelligit iudicium criminale et civile inter lepra et non lepra pro quod notat ecclesiasticum criminale. Et causam et causam quod ad utrumque refertur tamen ecclesiasticum quod civile venies ad sacerdotes leuitici generis. Secundo sedit in cathedra magistrali quia ad eius sedem spectat scriptura et expositio. Non enim licet laico sed clerico predicare vel exponere scripturas. Unde non turbis sed apostolis dictus est Mar. xvi. Predicite euangelium omni creature. Scripturarum interpretatio. ij. Pet. i. Dis prophetia propria interpretatio ne non sit. Scripturarum modificatio

sancti Petri

unde illud quod dicitur Matth. xij. quod deus coniungit non sepe. sic pro fide petri modica feco coniungit pro consensum mentis et copulam carnis. Tertio sedit in cathedra sacerdotali quia ad ipsum spectat ligatio et absolutio culpaz. Peccator quidem super se habet celum clausum et infra infernum apertum intra se non habet gratiam sed culpaz et perdidit merito participationem ecclesia facta. Potest autem sacerdos peccatores celum aperire. Matth. xvi. Quodcumque ligaueris super terram etc. et quodcumque solueris super terram etc. Potest infernum claudere. Ibidem. Potest inferni non preualebit aduersus eam. Potest spiritum sanctum dare. Act. xvi. Tunc imponent manus super illos et accipiebant spiritum sanctum. Potest peccata dimittere. Job. xx. Quod remiseris peccata remittuntur eis. Potest sanctorum merita communicare. ij. Cor. ij. Cui autem aliquid donastis et ego etc. Secundo comendatur petrus a firmitate prestantis cum dicitur. Dauid qui interpretatur manu fortis. Presbiter enim non debet esse mollis sed fortis quia sicut dicitur. Ps. xvij. qui mollis et dissolutus est in opere suo fractus est sua opera dissipatis. Tria potest scilicet molle dissolutum et dissipatum. Molle est quod cedit omni duro. Dissolutum quod nullo est vinculo colligatum. Dissipatum quod est omnino profectum. Beatus autem petrus non fuit mollis sed durus quia non cessit se fortiter sustinuit omnem persecutionem illatam. Act. v. Ibat apostolus gaudens a prospectu preclari. Non fuit dissolutus sed cum christo colligatus quia pro charitate firmam. Job. xli. Domine tu scis quia amote. Non fuit fractus sed solidus pro perseverantia. Eccl. i. Quasi vas auri solidum etc. Tertio comendatur a perfectione sapientie cum dicitur. Sapientissimus. Nec mirum si sapientissimus fuit quia tres sapientissimos doctores habuit scilicet patrem reuelantem. Matth. xvi. Caro et sanguis non reuelauit tibi etc. Filium instruente. Job. xv. Quia cum quod audiui a patre meo nota feci vobis. Et spiritum sanctum infundente. Job. xiiij. Paraclitum autem spiritum sanctum quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit

De sancto

omnia. Quarto comendatur a perfectione gratie cum dicitur. Tenerimus ligni vermiculus. Ille enim est vermis et tenet ad tangendum et est durus ad perforandum. Ex quo innuitur a beato petro quod fuit mansuetus quantum ad bonos. ideo dicitur tenerimus. Quæ mansuetudo in tribus apparuit. Primo in hoc cum esset pontifex summus humile officium non recusauit. Job. xxi. dixit simon petrus vado piscari. Secundo quod a minoribus respiciendi patienter sustinuit. Gal. ij. Cum venisset cephas antiochia in faciem eius resiliit etc. Nos autem cum a superioribus respiciemur impatienter ferimus. Si a pari indignamur si a minoribus irridemur. Tertio in hoc quod minoribus humiliter obediuit. Act. vij. Cum audissent apostoli quod erat hierosolymis quia recepit samaria verbum dei miserunt ad eos petrum et iohannem. Secundo fuit durus et seuerus quantum ad malos. ideo dicitur vermiculus ligni cuius seueritas in tribus apparuit scilicet quia seuerus malos respicit. Act. vij. Pecunia tua tecum sit in perditione. Seuerus puniuit sicut patet. Act. ij. in perditione ananiam et saphiram. Seuerus dominum defendit. Jo. xvij. Simon petrus habes gladium etc. Tertio fuit humilis quantum ad seipsum et deum. ideo dicitur vermiculus. Eius autem humilitas in tribus apparuit. Primo in hoc quod indignum se christi presentia reputauit. Luc. v. Exi a me quia homo peccator etc. Secundo in hoc quod christo lauari recusauit. Job. xiiij. Non lauabis mihi pedes in eternum. Tertio in hoc quod crucifigi ut dominus noluit. vñ ait quia non sum dignus in cruce esse sicut dominus meus. Crucem meam girate.

Sermo lxxxvij. De sancto matthia sermo primus.

Ecce videtis

quæ elegerit dominus quod non sit similis ei in omni populo. ij. Reg. x. Quis istud dictum sit de saulo superbo in regem assumpto. conuenientius tamen dici potest de matthia paruo in apostolum assumpto. In quibus verbis a duobus comendatur. Primo a

Matthia

miraculosa electione cum dicitur. Ecce videtis quæ elegerit dominus. Secundo a vite perfectione cum subditur. quod non sit similis ei in populo. Circa primum notandum quod electio comendabilis est ex parte electorum et modum eligendi. Eligentes autem fuerunt magnæ auctoritatis quia fuerunt apostoli qui sunt principes mundi. ianitores celi et iudices seculi. ps. Principes populi congregati sunt ad faciendum scilicet matthie electionem. Ecce quia sunt principes mundi quia diu fortes terre. Ecce quia erunt iudices seculi. Et vehementer eleuati sunt. ut scilicet sint ianitores celi. Secundo comendabilis est ex parte electi. In quo quod fuerunt tria que in quolibet plato requiruntur. Primum est morum maturitas quod notat cum dicitur. Ex his viris. vir enim maturitatem importat. Dignum enim periculum est dum platus maturus non est. Eccl. x. Ux terre cuius rex puer est. Secundum est vite sanctitas quod notat cum dicitur. Qui nobiscum sunt congregati. In tanta beata enim congregatione nullus potuisset habitare nisi valde sanctus. vñ dicitur. Crisostomus quod diu iudas fuit in collegio apostolorum diabolus non fuit ausus ipsum inuadere. Sed quando ab ipsis recessit in ipsum intravit. Tertium est sapientie et doctrine veritas quod notat cum dicitur. Omni tempore quo intravit et exiit etc. Nullus enim alicuius negotii plenam noticiam scire potest nisi per scientiam eius principum finem et medium. Matthias namque quod omnium actuum christi sciuit principium ideo dicitur. omni tempore quo intravit scilicet per natiuitatem sciuit et finem ideo sequitur. Exiit dominus iesus scilicet per passionem. Sciuit et medium. vñ sequitur. Incipiens a baptismo iohannis etc. De his tribus dicitur. Deut. i. Date ex vobis viros. ecce morum maturitas. Sapientes et gnaros. Ecce sapientie veritas. Et quod per pulsatio fuit probata. Ecce vite sanctitas. Tertio comendabilis est ex parte modi eligendi. Apostoli enim ipsarum electionem inchoauerunt ab exhortatione salutifera quia petrus utile sermonem premissit. Cum enim dicitur. Surges petrus in medio fratrum dixit etc. Prosecuti sunt ipsarum cum oratione deuota. vñ dicitur. Et orantes dixerunt. Tu domine etc. Et terminata est eius

De sancto

reuelatiōe diuina. vnde dicit: **Et** cecidit
sors sup matthiā. Scdm dionysiu illa
sors fuit quidā splendor diuinus p quē
ostendebat q erat in apostolū assumen-
dus. **Secdo** cōmendat a vitē pfectione
cum dicit: Nō sic similis ei in omni populo.
Dec aut pfectio in qtuor pssit. **Pr-**
mo in hoc q fuit magnē sanctitatis quo
ad seipsum. **Et** de hoc habet testimoniū
a patre qz matthias puus interpretatur.
Et ad patrē spectat puulos conuouere.
Matth. xvij. Nō est voluntas patris mei
vt pereat vnus expusillus istis. Testimo-
niū habuit a filio qz cū duos statuissent
istū christus plegit. Testimoniū habu-
it a spī sancto in pentecoste cum enī gra-
tia sua repleuit. Testimoniū etiā habu-
it a toto aploz collegio qui eū cū ioseph
statuerūt. **Credēdū** est enī q si duos me-
liores habuisset ipsos statuisset. **Secdo**
eius pfectio pssit in hoc q fuit multē fa-
miliaritatis et dilectionis quo ad christū
Luus signa tria fuerunt. **Primum**
est q christus fecit eum ptribulē suū. **Fu-**
it enī de tribu iuda sicut et christus. **So-**
lent aut hōies qui sunt ex eadē cognatio-
ne se iuicē diligere. **Eph. v.** Nemo car-
nem suā odio habuit. **Secdo** fecit eū
ppatriotā suū. **Fuit** enī i bethleemita si-
cut et christus. **Solent** namq hōies eius
de ppatrē specialē ad iuicē familiarita-
tem habere. **Tertius** est qz fecit ipsum
cōmilitonē suū qz hū quosdā crucifi-
xus fuit. **Et** sic cū christo in eodē equo et
sella sedit. **Hester. vj.** Nō quem rex ho-
norare cupit debet im poni supra equum
q de sella regis est. **Tertio** pssit eius p-
fectio in hoc q fuit multē potestatis quo
ad opationē miraculozū quoz qdaz at-
testant suā misericordiam. **Quā** cum cen-
tum quinquaginta hōies ex quadā poti-
one toxicata intoxicati fuissent oēs sana-
uit et ad fidē pvertit. **Quedā** attestant
sue iusticię veritatē. **Quia** cū quidā ob-
stinati psserent et verbuz dei teriderēt
dixit eis: Denuncio vobis q vni i infer-
nū descendetis. **Statim** qz terra seape

Matthia

runt et ipsos viuos deglutit. **Quedam**
vero suā potētā qz demones expellebat
et in infernū mittebat. **Quā** cū quidā de-
mon in forma pueri ptra ipsum excita-
ret ipsum expulit et in infernū misit. **Cuz**
etiā esset in carcere demones in ipsuz de-
tibus fremebāt sed ad ipsum accedere nō
audebāt. **Quedā** vero attestāt magnā
suam fidē qz quandam potonē intoxicā-
tam totā bibit et nullā lesionem sensit.
Hec enī eius fidē attestant iuxta illud
qz legit. **Mar. viij.** Signa aut eos qui
crediderūt hęc sequent. **Et** isra. **Et** mor-
tiferū qd biberit eis nō nocebit. **Quar-**
to pssit eius pfectio in hoc q fuit magnē
acerbitatis qz tum ad martyriū. **Quis**
enī alibi legat q in pace quierit. **Ali-**
bi tñ legit q fumo in collo misso p ciuita-
tem sit tractus. **Alibi** crucifixus. **Alibi** q
fuit lapidatus et securi excerebrat. **Sup-**
ponendo igit q ad dñm transiret p viā
martyrii. **possumus** ista pcordare et dice-
re q primo p ciuitatē fuit tractus sed nō
mortuus. **deinde** fuit crucifixus et ibi stās
in cruce fuit lapidatus et securi percussus.
Sermo. lxxix. Eodē die ser. ij.

Fiant dies ei
pauci et episcopatu eius accipi-
at alter. **Et** infra. **Et** psecutus est hōiem
mendicum et inopem. **Et** cona q sem-
per pcingit. **ps. cvij.** q ista verba de
indē de positione et matthie electione in-
telligantur. **testatur** Petr^{us} dicens. **Act.**
j. Viri fratres oportet implere scriptu-
ram quam dixerat spiritus sanctus p da-
uid. **In** quibus verbis quattuor po-
nuntur. **Primo** ponitur indē de posi-
tio cum dicitur: **Fiant** dies eius pauci.
Christus namq iudam fecit discipulū
suū. **postea** a postolum suū. **postea** pcura-
tozem suū. **Sed** in hoc triplici statu facti
sunt dies ei pauci. **Paucis** enī dieb ste-
tit in discipuloz pfortio. **paucis** dieb in
aploz collegio. **et** paucis dieb in pcura-
tozis officio. **Et** mirū videt qre christ^{us}
q est dei sapiētia ipsum posuit in pfortio

De sancto

suarum ouium quem sciebat futurū esse
lupum in collegio apostolorū quem scie-
bat futurū esse pditozem suū. **quare** eū
fecit suū procuratozem quē sciebat esse
futurū magistrū et furē. **Sed** h sapiētissi-
ma ratione est factū. **Ideo** enī posuit eū
in pfortio discipuloz suoz vt bonos
cū malis in hoc mundo mixtos esse osten-
dat. **Quā** in hoc mundo aliqñ diabolus
inuenit inter filios dei. **Job. ij.** **Quadaz**
die cum venissent filij dei et assisterent co-
ram dño affuit inter eos sathan. **Aliquā**
do inter ministros dei. **Zach. ij.** **Ostēdit**
mibi iesum sacerdotē magnū et sathan
stabat a dextris eius vt aduersaretur ei.
Aliqñ inter apostolos dei. **Job. vi.** **Nō-**
ne duodecim vos elegi et vnusex vobis
diabolus est. **Secdo** fecit eum a postolū
quē sciebat futurū esse pditozem suū vt
vanā fiduciā amputaret. **ne** in hoc mū-
do aliquis securum se esse credat. **Bern.**
Quā qz est securitas fratris mei neq in
celo neq in paradiso. **multo** minus in mū-
do. **In** loco namq cecidit angelus sub p-
sentia diuinitatis. **adā** in paradiso in loco
voluptatis. **iudas** in mūdo in schola sal-
uatoris. **Tertio** fecit eum pcuratozē su-
um quē sciebat furem vt tpalia vilia et
p temnenda esse doceret. **Habuit** quidē
christus in hoc mūdo quinqz scz corpus
ecclesiā. **matrem** ppriā. **et** animā. **et** quā-
dā modicā substantiā. **p** expensis obla-
tā. **Corp^{us}** aut habuit valde charū. **ideo**
dimisit ipsuz custodib valde charis. **scz**
ioseph et nicodemo. **matrē** et ecclesiā. **ha-**
buit chariores. **ideo** pmedauit eas custo-
dib chariorib. **scz** iohāni et petro. **Ani-**
mā habuit charissimā. **ideo** eā recōmen-
dauit pzi charissimo. **Pecuniā** habuit
pceptibilem et vilissimā. **ideo** ipsam indē
cōmendauit. **Secdo** ponit de positionis
ratio cum dicit: **Psecutus** est hominē
inopem et mendicū et cōpunctum corde
mortificare. **Et** vocat christ^{us} in opem. **mē-**
dicus et cōpunctus. **Fuit** enī in opem. **id ē**
sine opem adiutorij. **qz** ipsum pater dereli-
querat. **multis** eū tribulationib exponē

Matthia

do **Matth. xvij.** **Daus** meus vt quid de
reliqñt me. **Judai** vsq ad mortē psequē-
to. **ps.** **Amici** mei et primi mei. **Apo-**
stoli ab eo fugiēdo. **ps.** **Elongasti** a me
amicū et primū. **Talē** igit in opem iudas
psecutus est vsq ad proditoriā captionē
Et hoc fecit vultus turba et auxilio ac in-
terueniente p̄cio. **et** mediāte osculo. **Di-**
ra in sania. **qz** iudas cū turba cepit dereli-
ctū. **cū** osculo pdidit amicū. **p** pecuniā vē-
didit saluatozē suū. **Secdo** fuit mendic-
us. **Dicit** enī mendicus qli ad in anū di-
cēs. **qz** paupes sine voce solēt ad diuites
manū extendere. **sic** christus in cruce ma-
nus extendit ad patrē vt ipsum recōcilia-
ret. **ps.** **Elevatio** manū meaz sacrifici-
um respertinū. **Ad** diabolū vt ipsum ca-
peret. **Abachuc. ij.** **Corua** in manib^{us}
eius. **Ad** hūanū genus vt ipsum ad cō-
passionē inclinaret. **Sed** pquerit dicēs
Esa. lxx. **Expādi** manus meas tota die
ad pplm incredulū. **Itā** sic mendicū iu-
das psecutus est vsq ad furtiā rerū ab-
lationē. **Job. xij.** **Fur** erat et loculos ha-
bens. **Tertio** fuit p̄punctus. **id ē** do-
lore tactus. **Et** hoc int^{us} in mēte. **Matth.**
xvij. **Tristis** est aīa mea vsq ad mortem
Et extra in corpe et hoc supra in capitis
coronatione et infra in pedū pforatione
Et in medio in flagellatiōe. **et** in latere i
opatione eiusdē. **Et** istum sic cōpunctū
et dolorib plenū iudas psecutus est vsq
ad mortē. **Tertio** ponit ei^{us} punitio cuz
dicit: **Induit** maledictionem sicut vestimē-
tum. **Ubi** maledictio indē assimilat
vestimento. **cone** aque et oleo. **Vestimē-**
tum autē induit corpa. **cone** restrin-
git vestimenta. **aque** subintrat viscera
oleum penetrat ossa. **Maledictio** igitur
dei corpus indē sic vestimentum induit
quando laqueo se suspendit. **Tāqz** co-
na ipsū p̄cinxit quādo p̄cēp̄tē eterne ipsū
addixit. **Illi** qui sunt in purgatorio ha-
bent p̄cā sed non cum cone. **quia** p̄cā
non est eis astricta. **Illi** qui sunt in infer-
no habēt cū cone. **quia** eternitas p̄cāz
constringit et perpetuo adherere facit.

De sancto

Maledictio sicut aqua intravit in eius viscera quoniam in terra sunt diffusa. **ij. Mach. ix.** Apprehendit eum dolor dirus viscerum et quidem satis iuste quod prope qui aliorum torserat vicia. Iuste igitur inde viscerum sunt diffusa quia multorum torserat viscera scilicet christi doloribus ea replendo. marie viscera doloris gladio vulnerando. Aplos ea tristitia implendo et sanctorum matronarum viscera fletibus tristitudo maledictio dei sicut oleum eius penetrauit quoniam eius anima quae debet esse os et robur corporis ad infernum descendit. **Act. j.** Peruicacatus est iudas ut abiret in locum suum id est in infernum qui est locus suus id est sibi pergruus ratione de sperationis **Amos. ij.** Super tribus sceleribus moab et super quartum non peruertit eum. Iudas autem quattuor scelera commisit scilicet auaricie perditionis homicidii et desperationis. Super tribus igitur sceleribus primis deus fuit peruersus iudeis ad misericordiam. Super quartum autem scelerum desperationis peruertit noluit quia indignum se fecit. **Quarto** ponit matthiae electio cum dicitur: Episcopatum eius accipiat alter. **Quae** quidem electio comendabilis fuit propter tria quae electores habuerunt. **Primo** habuerunt intentionem rectam. Intendebat enim illum eligere qui esset secundum dei approbationem quae haberet scientie illustrationem et qui posset facere in populo magnam edificationem. **De** his tribus dicitur **Hiero. ij.** Dato vobis pastores iuxta cor meum quae pascet vos scientia et doctrina. **Secundo** habuerunt mentem deuotam quia orationibus insistunt. Imminente enim electione debent orationibus insistere ad quod instruimur exemplo apostolico sic hic. **Ex**emplo prophetico. **vi. moyses** enim debet a principatu cessare orauit dicitur **Rume. xxvij.** **Pro**uideat dominus deus exercituum omnis carnis hominem quae sit super multitudinem hanc etc. **Tertio** seruauerunt formam canonicam quae fuit communis presens et potius diuina inspiratione cum dicitur: Cecidit sors super matthiam **Pro. xvj.** Sortes mittunt in sinum et a domino temperant. Huius autem exemplo non est sortibus utendum. **Lum.** quia secundum **Hiero.**

Matthia

Prinilegia paucorum non faciunt legem communem. **Lum.** quia secundum **Bedam.** De nec veniret veritas figuram licuit obseruare. Posset tamen quis uti sortibus quoniam tria concurrunt. **Primo** quoniam hoc fieret in necessitate. **Quoniam** cum quidam ciuitas fuisset obsessa et esset perditio quae deberet recedere et quae remanere. **Consultus** **Augustinus** respondit: Sorte hoc est dirimendum. **vi.** alibi dicitur: quod fors non est aliquid mali sed res in humana dubietate diuina indicans voluntatem. **Secundo** quoniam fieret permissa ad deum oratione. **Tertio** quoniam fieret cum sapientis consilio et deliberatione. **Ita** tangit **bedam** dicens: Si quis necessitate compellus exemplo apostolorum sortibus putat deum esse consulendum. videat apostolos habuisse collecto fratrum consilio et ad deum suis precibus. **Sermo. xc. De eodem die ser. iij.**

Portet imple

Oris scripturam quam praedixit spiritus sanctus per os dauid de iuda etc. **In** hac electione applicata fit mentio de duobus. **Primo** de indigni prelati scilicet iudei de positione cum dicitur: **Portet** impleri scripturam etc. **Secundo** de digni subrogatione cum dicitur: **Portet** ex his viris etc. **Lirca** primum notandum quod prelati quattuor de causis deponi debent propter quas iudas deponi debuit. **Primo** propter homicidii immanitatem et maxime quoniam homicidii notorium est. Iudas autem homicidium commisit quoniam dei filium interfecit procurauit. **Et** illud homicidium fuit notorium. **Quoniam** dicitur: **Et** notum factum est omnibus habitantibus in hierusalem. **Est** autem triplex notorium scilicet presumpti facti et iuris. **Homicidii** eius fuit notorium. **Primo** propter presumptionem violentam quoniam cum inimicis capitalibus christi secretum consilium iniit **Matth. xxvj.** **Tunc** abiit vnus de duodecim quae dicebat iudas scarioth ad principes sacerdotum etc. **Secundo** per facti euidentiam quoniam quando scilicet venit cum turba cum gladiis et fustibus comprehendere iesum. **Tunc** enim nulla potuit tergiversatione celare quoniam christi mortem tractauerat. **Tertio** per

De sancto

profectionem per quam quod est notorium iuris quoniam homicidium suum manifestauit dicitur **Mat. xxvij.** **Peccauit** tradens sanguinem iustum. **Et** ista profectione facta est in iudicio i coram principibus sacerdotum qui erant iudices quoniam mali essent. **Secundo** deponi debuit propter hereticam prauitatem. **Ips**e enim christi fidei recepit sed ab ipsa postmodum peruicacatus est. **vi.** dicitur: de qua peruicacatus est iudas ut abiret in locum suum id est in infernum qui est locus fetoris **Esa. xxxij.** **De** cadaveribus eorum ascendet fetor et ideo sibi competit ratione inuidie. **Pro. xij.** **Putre** do ossium inuidia unde super illud **Job. xij.** **Quare** hoc vnguentum non venit etc. dicitur **Sto.** **Bono** odore moriturus serpens. **Est** locus ardoris et ideo competit sibi ratione ardoris auaricie. **Job. xij.** **Fur** erat et oculos habes. **Est** locus horronum **Job. x.** **Abi** nullus ordo sed semper natus horronum inhabitat ideo sibi competit ratione perditionis factae ex qua tantus horronum totum mundum percussit quod obscuratus fuit sol terra tremuit lapides scissili sunt et monumenta cissa sunt et aperta. **Tertio** deponi debuit propter simoniacam prauitatem. **Uendit** enim christum pro tempore pro triginta denariis. **Notandum** autem quod sunt quidam annexa spiritualibus sicut ius patronatus et sunt quidam mere spiritualia sicut ius ecclesie sacramenta quidam diuina sicut spiritualia sancti dona sicut remissio peccatorum miraculorum opatia et huiusmodi. **Uendere** autem spirituale annexum magna est simonia maior. **Uendere** quid diuinum est simonia maxima. **In** christo autem fuit quidam spirituale annexum scilicet eius caro quae mediante anima fuit diuinitati annexa et coniuncta fuit quoddam spirituale purum in eo scilicet eius anima fuit in eo quoddam diuinum scilicet eius diuinitas beata. **Iudas** ergo vendendo christum pessimam simoniam commisit quia vendidit quoddam spirituale annexum quoddam spirituale purum et quoddam ex toto diuinum. **Quarto** deponi debuit propter dilapidationem. **Quattuor** autem mo-

Matthia

dis prelati dilapidatores potest dici. **Aut** quando bona ecclesie indebite consumuntur aut quando ea per negligentiam perire sinunt aut quando spiritualia negligunt aut quando malo exemplo gregei corrumpunt. **Iudas** quattuor modis iudas dilapidator fuit. **Primo** quia bona christi indebite consumebat **Job. xij.** **Fur** erat et loculos habens et ea quae mittebant portabat. **Secundo** in procurando negligens erat. **vi.** cum christus dixit ei **Job. xij.** quod facit facitius quidam crediderunt quod dixisset ei eime nobis quae opus sunt ad diem festum aut quod egenus aliquid daret. **Ex** quo habetur quod iudas nihil parauerat nec pro die festo nec pro pauperibus. **Tertio** spiritualia negligebat quia de pauperibus non curabat. **Job. ij.** **Hoc** autem dicitur non quia de egenis pertinebat ad eum etc. **Quarto** apostolos quattuor in se erat malo exemplo corrumpebat. **U**n postquam ab apostolis exiit dixit christus **Job. xij.** **Quae** clarificatus est filius hominis. **Erat** enim iudas cum apostolis sicut diabolus cum angelis lupus cum agnis et accipiter cum columbis et ideo cecedente clarificatus est christus in eo. **Secundo** fit mentio de prelati digni id est matthiae subrogatione cum dicitur: **Portet** ergo ex his viris quae nobiscum sunt congregati etc. **Lirca** cuius electionem quattuor tanguntur. **Primum** est comendatio eligendi. **Comendat** autem a tribus scilicet a magnanimitate constantie in hoc quod vocat viri viri. **Non** enim fugit ut mercennarius sed constantiter stetit ut pastor bonus **Hiero.** **Mercennarius** fugit non mutando locum sed subtrahendo solacium fugit quia iniustitiam vidit et tacuit fugit quia sub silentio abscondit. **Secundo** commune a perfectione scientie. **Fuit** enim in schola christi quattuor ad incarnationem unde dicitur: **Omni** tempore quo intrauit etc. quattuor ad consumationem cum dicitur: et exiit dominus iesus inter nos etc. quattuor ad prosecutionem unde dicitur: **Incipiens** a baptismo iohannis quattuor ad terminationem unde sequit

De beatissimo

Uscq; ad diem quo assumptus est a nob
Tertio commendat a sanctitate vite q
apparet ex neminis interpretatioe qz int
pretat pnuus. Et apostolor electione qz
de tanto nūcro ipsum cū ioseph statue
runt. Et diuina approbatioe qz deus ip
sum alteri p̄legit. Secūdo tangit electi
onis cōmendatio cum dicit: Et statuerunt
duos. Que quidē cōmēdabilis est ex
tione nūcri celi: 7 meriti. Ipsa enim fuit
magna q̄tū ad nūm̄: qz de centū 7 vi
ginti electorū nullus discordauit. Fuit
sana q̄tū ad zelū: qz statuerūt matthias
extraneū nulli apostolorū p̄pinquum vt
ostēdat q̄ illa electio nō amore carnali fi
ebat sed ex celo dei. Fuit digna q̄tū ad
meritū: qz ipsi electores 7 ipse elect⁹ ma
gni meriti extiterūt. Tertio tangit ele
cti p̄firmatio cui dicit: Et cecidit foras sup
matthiā. Quidā nā qz de aplis p̄fue
runt electi 7 postmodū in pentecoste cō
firmati. ps. Ego p̄firmavi colūnas eius
p̄ qd̄ dat̄ intelligi q̄ electus nō est statim
p̄firmandus sed prius in fama 7 p̄sona
exanimandus. Quidā fuerūt electi sed
nūq̄ p̄firmati sicut iudas: quod dat̄
intelligi q̄ aliquis q̄tumcūq; sit electus
nō est p̄firmandus q̄ nō est dignus
vel nō est rite elect⁹. Aliqui fuerūt simul
electi 7 p̄firmati sicut matthias q̄ ab apo
stolis erat electus 7 mox a spū sancto cō
firmatus: 7 sicut paulus qui dicit: Gal. i
Paulus elect⁹ nō ab hoīb; sed elect⁹ nō
p̄ hoies sed p̄firmatus sed p̄ iesum chri
stum p̄ qd̄ datur intelligi q̄ aliq; mox
vt est electus est p̄firmandus q̄ nō est con
stat de electiois forma 7 p̄sonę sufficien
tia. Quarto tangit ipsius p̄firmati iu
risdictio cui dicit: Et annūceratus est cū. xj.
aplis. Tribus nā qz modis iurisdictio
nem ordinariā est affectus. Primo p̄
ipsam suā electionē p̄firmata. Secūdo p̄
legē animatā. Princeps enī ē lex anima
ta. Ex quo ad iurisdictioē ordinariā
p̄ferendā equipollet lex animata 7 inani
mata. Ista lex animata est spū sanctus
quē ipse cū ceteris aplis accepit. Et ideo

Gregorio papa

iurisdictioē ordinariā ab eo sortitus
est. Tertio p̄ p̄suetudinē p̄scriptā 7 ap
probata. Obtentum est enī p̄ dininā cō
suetudinē q̄ q̄n̄ qz mittit a deo iurisdic
tione ordinariā sortiat. Sicut patet in
Hieremia p̄pheta qui cū a deo mitteret
dictum est ei. Ecce constitui te hodie su
per gentes et regna.

Sermo xci. de beatissimo
Gregorio sermo primus.

Ego nouissim⁹

vigilauit et quasi qui collegit ra
cem os post vindemiatōres vindemiaui
in benedictione dei: 7 ipse speraui: 7 qua
si vindemiantis impleui torcular. Ecc.
xxxij. Magna hūilitas beati Gregorij q̄
cū fuerit doctor excellentissim⁹ tū vocat
se nouissimū. Et cū in sacra pagina ma
gnas vuas i libros collegerit se tū colle
gisse racemos asserit. In verbis igitur a
q̄tū cōmendat. Primo a p̄funda
hūilitate cordis in eo q̄ vocat se nouissi
mum 7 collegentē racemos qui tū vt di
ctū est fuit eximius doctor: 7 collegit sen
sus p̄fundos. Huius aut̄ doctoris hūili
tas i sua doctrina maxime apparet q̄tū
ad q̄tūor. Primo qz scripta sua in cō
patione aliorū vilia reputabat: vñ dixit i
epistola ad innocentij africę p̄fectum
Si delizioso cupitis pabulo saginari be
ati Augustini opuscula legite 7 ad com
pationē illius similitudinē n̄m furem
non q̄ gratis. Secūdo qz scripta sua q̄ diu
viveret publicari volebat: vñ ait ibidez.
Requē enī volo dū in hac carne sum siq̄
me dixisse p̄tingit ea facere hoīb; inno
scere. Tertio qz aliquē pulcre hūma
ne laudis furtim surripi se cognosceant.
Vñ ait in fine moralij: Dū radicem pu
re intētionis p̄spicio: deo quidē ex ea me
sumope voluisse placere cognosco. Sed
eidē intētiōi furtim sed nescio quō hu
manę laudis appetitus interserit: q̄ cum
iam postmodū tardius q̄ discerno inue
nio me alit̄ agere qd̄ scio me alit̄ inchoal
se. Quarto qz ne aut mala incaute aut

De beatissimo

bona non bene dixisse metuebat: vñ ait: 7
quidē mala me aliq̄ dixisse: 7 si nō inue
nio: tū qz omnino nō dixerim nō defedo
Bona vero siq̄ diuinitus accipiēs dixi:
meo vtiq; iudicio minus me bene dixisse
p̄fiteor. Secūdo cōmendat a vigilantia
solicitudinis cum dicit: Vigilauit vnde 7
Greg⁹. interptat vigilas Vigilauit
aut̄ tripliciter. Primo q̄tū ad se p̄ vi
te p̄fectionē. Cuius quidē p̄fectiois tria
erant signa: scz qz terrena respiciebat
celestia appetebat: 7 mortem desidera
bat. Ista tria ponit in p̄logo sup dyalo
gum dicens: Infelix animas me meminit
qualis fuit: quō ei labētia cūcta subtere
rāt i monasterio: q̄ nulla nisi celestia co
gitare p̄sueuerat q̄ mortem quoq; p̄nē
cūctis p̄na est: scz vt ingressum vite 7 la
boris sui p̄mum amabat. Secūdo vigila
uit q̄tū ad deum p̄ p̄templationē. Con
templabat quidē dei maiestatem in orōne
Ecc. xxx. Cor suū tradidit ad vigilan
dum diluculo ad deū qui fecit eū. Cō
templabat dei veritatem in locutione. ij.
Thimo. iij. Tu vero vigila: 7 in oib; la
boris opus fac enāgelij. Ite qz cō
templabat bonitatem dei in meditatione.
Prō. viij. Beatus q̄ audit me 7 vigi
lat ad fores meas cotidie: qz inueniet me
q̄ aut̄ inueniet me inueniet vitā. In his
enī trib; maxime enicuit bt̄s Gregor⁹
scz in orōdo in legēdo 7 in meditando.
Tertio vigilauit q̄tū ad p̄p̄iā p̄ solli
citā p̄uisionē. Necessario enī vigilare
voluit scis se datū in speculatore in me
dio hostij. Ecch. iij. Speculatore v̄di
te domui israel. In pastore in medio lu
pō: ideo voluit vigilare cū iacob q̄ dice
bat Gen. xxxj. Die noctuq; estu v̄rebar
7 gelu fugiebat q̄ somn⁹ ab oculis meis
in gubernatore in medio fluctuū vnde
p̄iculosum esset si gubernator dormiret.
Prō. xxiij. Eris sicut dormiēs i medio
maris 7 quasi sopitus gubernator omis
so clano. Tertio cōmendat a spe 7 fidu
cia diuinę miseratiois cum dicit benedi
ctioē dei 7 ipse speraui. Valde enī d̄ dei

Gregorio papa

miseratione sperare potuit q̄ tanti meri
ti extitit: q̄ potuit in deū q̄ scz p̄ oratio
nes ipsum ad misericordiā inclinavit: q̄
traiano a p̄na eterna pepit Gen. xxxj.
Si p̄tra deū fortis fuisti. Potuit in
angelū qz ipsum placavit cum enī Gre
gorius p̄ peste oraret vidit angelū gladi
um cruentatū tergente 7 reponēte. Po
tuit in diabolū qz ipsum fugauit. Nā fa
scem de manu petri accipiēs os ei 7 faciē
excussit: 7 ad modū ethiōpis denigrauit
Potuit in celū qz i eius obsequiū colū
nam ignis vestiuant. Potuit in infer
nū qz vt dictum est aiām traiani ab in
te suis p̄cib; eduxit. Potuit in purga
torij qz quendā monachū in excomuni
catioē defunctū lecta sup eius foueā ab
solutionis cedala de purgatorio extra
xit: put ipse postmodū apparēs asseruit.
Quarto cōmendat a copia doctrina
rum 7 instructiois cum dicit: Et quasi qui
vindemiat repleui torcular. Per torcu
lar significat sacra scriptura: qz sicut in
torculari sunt diuersę v̄g sic i sacra scri
ptura diuersę sunt sentēte. Vel signifi
cat ecclesia: qz sicut i torculari v̄g debet
exponi: sic sacra scriptura in fide ecclie
debet exponi: vel significat q̄libet fidelis
aia: qz deus sibi sicut in torculari exp̄mit
vinū gratie 7 sapientie. Beat⁹ enī Gre
gorius torcular sacre scripture impleuit
diuersis expositionib;. Sicut enī in tor
culari sunt v̄g magnę mediocres 7 p̄nē
7 racemi: sic in sacra scriptura fiūt expo
sitiōes magnę anagogicę siue celestes. Fi
unt mediocres: id est allegoricę siue spū
ales. Fiūt p̄nē: id est tropologicę siue mo
rales. Fiūt racemi: id est hystoricę siue
lrales: ipse enī oib; istis v̄is 7 modis sa
cram scripturā exposuit. Secūdo imple
uit torcular ecclie officio. Stare fecit
circa altare cātores. Ipse enī ordinauit
missale 7 graduale: ideo dicit: Stare fecit
circa altare cātores. Ordinauit hymnos.
ideo sequit. In sono eorum dulces fecit
modos. Ordinauit missas: ideo sequitur
Dedit i celebratioib; decus. Ordinauit

De beatissimo

officium in septē horis decantandū ppe-
tuo ideo subdit: **O**rdinavit tēplū i psum-
matione vite. **O**rdinavit antiphonarū
um in matutinis specialiter decantandū
ideo subdit: **E**t amplianit mane sancti-
tate dei. **T**ertio implevit torcular ani-
me varijs instructionibz. **N**ā docet pla-
tos i pastoralī. **D**ocet etiā subditos. **S**z
subditoz qdā sunt incipientes. **H**os docet
p exempla in dialogo. **Q**uidā pfecti. **H**os
docet p occulta mysteria i expositione sup
Ecceh. **H**os aut oēs docet in moralibus.
Ibi enī instruunt plati qualiter subditos
regāt incipientes qualiter vivāt. pfectos
quō de virtute in virtute pfiat. **E**t pfe-
cti qualiter cōsummationez apprehendāt
Sermo. xcij. **D**e eodē sermo. ij.

Qui mane vi-

gilat ad illā scz sapentiaz nō la-
borabit. **S**ap. vj. **B**eat⁹ Gregorius qui
vigilās interpretat ad sapiam de mane
vigilavit qz in sua adolescētia q̄rere ce-
pit eā. **E**t tantū desiderū in eo addiscen-
di erat qd latores nō sentiebat. **S**en. xxx.
Videbant ei dies pauci p amoris ma-
gnitudine. **I**deo sapiam adinuenit qz i
libris sapiē viglādo studuit q̄ sūt qn qz
libri scz liber psciē liber vite liber sciētie
liber grē 7 nature. **T**res enī pmi signifi-
cant. **S**en. per tria ligna q̄ erant in para-
diso. **L**iber enī psciē significat p lignum
qd erat pulcrū visu 7 ad vascendū sua-
ne qz psciā bonam deus intuet libent
7 in ea delectat. **L**iber sciētie significat
p lignū scz boni 7 mali qz p sciētiā bo-
nū 7 malū cognoscunt. **L**iber enī vite si-
gnificat p lignū vite qd erat i medio pa-
disi. **Q**uart⁹ est liber gratie q̄ scribit ho-
minē intus p virtutū varietatē 7 foris p
morū honestatē. **A**pod. v. **V**idi in terre
ra sedētis librū scriptum intus 7 foris.
Quintus est liber nature 7 creaturarū
in quo legere possunt tā scientes q̄ nesci-
entes 7 agnoscere dei potentia ex magni-
tudine. **S**apientiam ex ordine tonitatez ex

Gregorio papa

fine qz oia sunt valde bona. **E**sa. it. **D**a-
bit liber nescienti litteras. **I**n his qn qz li-
bris viglādo studuit 7 ab his oēs libros
suos extraxit 7 exēplavit. **Q**uia in his
sic viglavit ideo quinqz generibz hoīuz
ad qz spectat viglari cōpari pōt. **V**t ha-
bet **E**cd. xxxvij. scz aratorū pictorū docto-
ri fabro 7 figulo. **P**rimo igit viglādo
studuit in libro psciē p vitioz extirpati-
onē 7 virtutū plantationē. **N**ā de corde
suo eradicavit supbiā 7 plantavit hūili-
tatē vñ i litteris suis pmi⁹ seruus seruoꝝ
dei appellat. **E**radicavit auaritiā 7 plā-
tauit liberalitatē qz ad paupes liberalis-
simus erat. **E**radicavit mundiciā 7 plā-
tauit puritatē qz virgo fuisse credit. **A**b
isto libro consciē extraxit 7 explanavit li-
brū moralū qz ibi docet extirpationem
vitioꝝ 7 plantationē virtutū. **H**icre. i.
Constitui te sup gentes i d est super ma-
los gentiliter vivētes. **E**t sup regna id ē
sup bonos in q̄bo de⁹ regnat p gratiā vt
scz a malis euellas 7 destruas vitia 7 i bo-
nis edifices 7 plātes virtutes. **E**t qz in li-
bro consciētie sic viglādo studuit 7 li-
bros moralū inde extraxit ideo cōparat
aratorū viglātū. **C**or in q̄t dabit ad ver-
sandū suos sulcos 7 vigilia ei⁹ in sagina
vaccaꝝ. **I**n libro quidē moralū multos
fecit sulcos scz in scriptura eradicando
dubietates 7 plantādo veritates. **I**n ec-
clesia eradicādo prauitatē hereticam et
plantādo catholicā fidem. **I**n aīa eradi-
cando vitia 7 plāndo virtutes. **E**t vi-
gilias 7 studiū suū in signa vaccaꝝ i in
pinguedine aīaz. **S**ecdo studuit i libro
sciē p pastoralis officij plenā agnitionē
Officij enī pastorale est liber sciē qz sic
dicit **G**reg⁹. **N**acāq̄ genus. **R**euera mihi
esse videt ars artū 7 disciplina discipli-
narū hoīem regere vel imbuerē qui est in-
ter oēs animātes maxime moribz vari⁹
7 voluntate diuersus. **A**b isto libro sciē-
tie **G**regorius extraxit 7 exēplavit librū
pastoralē in quo plene docet oēs pasto-
res. **U**n aut ibidez. **P**ensandum est ad
culmen regiminis quisqz qliter pueniat

De beatissimo

atqz ad hoc rite pueniens qualiter vivat
7 bene viuēdo qualiter doceat 7 bñ docēs
infirmatē suā quanta p̄sideratiōe co-
gnoscat. **D**e pmo sic ait: **C**uz regiminis
culmē imperat si donis p̄uet⁹ est q̄ alijs
psit debet ex corde fugere 7 inuit⁹ obedi-
re. **D**e scdo sic dicit: **C**onsiderandū est qz
ad causam p̄li p̄sul suscepit q̄si ad egrū
medicus accedit. **Q**ua ergo p̄sumptione
p̄cūsum mederi p̄perat qui in facie vul-
nus portat. **D**e tertio sic dicit: **A**b impi-
tis pastorale magistrerū q̄ temeritate su-
scipit qn ars artū est regimē aīaz. **D**e
quarto sic dicit: **D**ū rector foris immēso
fauore circūdat intus veritate vacuat.
Et qz in hoc libro scz sic viglādo stu-
duit 7 libz pastozales inde extraxit ideo
assimilat fabro viglanti. **C**or in q̄t ma-
le innouat aurē eius 7 vigilia sua orna-
uit impfectionē. **D**alleus ferrū domat 7
incudē firmat 7 suauem sonum generat.
Sic plati debent domare duos 7 in q̄-
tos. **C**onsolari pusillanimes 7 infirmos
7 patient se habere ad oēs. **I**stā regulā
apostolus tāgit. **I** Thessa. v. **R**ogamus
vos frēs corripite inquietos. **T**ertius
est liber vite scz christus in quo beatus
Gregorius viglādo studuit 7 inde spū-
ales delicias 7 delectatiōes exhauit. **A**b
isto libro extraxit 7 exēplavit expositio-
nes quas fecit sup **E**ccehielē. **N**ecq̄ enī
tam p̄funda 7 occulta mysteria agnosce-
re potuisset nisi ea a libro vite habuisset
7 spūsanct⁹ ei reuelasset vñ **P**etr⁹ dia-
con⁹ vidit spūsanctū in columbē forma
sup caput eius manentē 7 verba q̄ dice-
bat inferēt. **J**. **C**or. ij. **S**pūs oīa scrutat⁹
etiam p̄funda dei. **E**t qz in hoc libro sic
viglādo studuit 7 occulta mysteria inde
extraxit ideo assimilat doctozū viglanti-
vñ dicit **E**cd. xxxij. **S**apientiaz oīuz atiqz ex-
quiret sapiens 7 occulta puerbioꝝ exq̄-
ret 7 in absconditis pabulaz puerlabit
7 sequit⁹. **C**or suū tradet ad viglāndū
diluculo ad cū qui fecit illum 7 i p̄spectu
altissimi deprecabit⁹ vbi offēdit qd ad ista
occulta ascendit p̄continū 7 assidūā

Gregorio papa

meditationē. **U**nde dicit: **C**or suū tra-
det ad viglāndū p̄ cordis emūdatiōe
vnde dicit: **D**iluculo. **I**lle enī diluculo fa-
cit quia corde suo oē tenebrosū expellit
7 p̄ deuotam orationē vnde dicit: **E**t in cō-
spectu altissimi deprecabit⁹. **Q**uartus ē
liber grē. **E**t in isto studuit p̄ oīuz gratia-
rum 7 virtutū possessionē. **F**uit enī 7 in-
tus virtutibz ornat⁹ 7 foris honestis mo-
ribz decoratus. **A**b isto extraxit 7 exēpla-
uit ordinationem officij ecclesiastici. **E**t
q̄tū ad hoc assimilat pictozū viglātū vñ
dicit: **C**or suū tradidit in similitudinez pi-
ctorū 7 vigilia sua p̄ficiet op⁹. **E**cclēsia
quodammodo picta est in officio ecclesi-
astico multiplici colore. **P**rimū colorē
apposuit christus qn dixit: **H**oc est cor-
pus meū **S**cdm apposuerunt apostoli
qn orationē dñicam in missa dicendam
ordinauerunt 7 minorem symbolū appo-
suerunt. **T**ertius apposuit **I**gnatius q̄
psalmos p̄ antiphonas dicēdas statuit.
Quartum apposuit **H**ilarius q̄ glo-
ria in excelsis deo cōposuit. **Q**uintum
apposuit **Q**uena synod⁹ q̄ symbolū ma-
iorem edidit. **S**extus maiore apposuit
Athanasius q̄ fidē in psalmo. **Q**uicūqz
vult sufficientissime de explanavit. **S**e-
ptimus apposuit **H**ieronimus q̄ psal-
terium p̄ ferias distinguit 7 gloria patri i
fine psalmoz ordinauit. **O**ctauū **A**m-
brosius q̄ cantus hymnos 7 orationes
fecit. **G**regorius vero opus fecit 7 p̄fecit
qz graduale cōposuit missam ordinauit
7 totū officium tam diurnum q̄ noctur-
num fecit. **Q**uitus est liber nature 7 i
isto studuit p̄ creaturarum consideratio-
nem quia in ipsis vidit dei potentiam sa-
pientiam 7 bonitatem. **E**t ab isto traxit
libros quibz rudiores instruit scz omeli-
as 7 dialogos. **T**ales aliqui instruantur
verbis 7 q̄tū ad hoc fecit omelias et
aliqui exēplis 7 q̄tū ad h̄ fecit dialogos.
Creaturē enī nos aliquādo instruit ver-
bis. **P**s. **C**eli enarrāt gloriā dei. **A**liqui
exēplis. **P**s. **P**receptū posuit 7 nō p̄-
teribit. **E**t q̄tū ad hoc assimilat figulo

De beatissimo

vigilanti. vnde dicit: Cor suus dedit vt
colummet linitionem et vigilia sua mun-
dabit fornacem. Ipse enim per verba et exem-
pla illos qui erant in vase contumelic for-
mauit in vasa glorie iuxta illud Ecd. i.
Quasi vas auri solidum ornatum omni lapi-
de precioso. Fecit enim vt essent vasa per gra-
tiam redundationem vt essent aurea per cha-
ritatem succensam. vt essent solidi per patien-
tiam. vt essent gemati per virtutum refulgentiam
Sermo. xxiij. De eodem sermo. iij.

Neptalim cer-
uus emissus dans eloquia pul-
critudinis. Sen. xij. Tria namque sunt ne-
cessaria cuilibet perfecto plato. Primo
vt deus habitet in ipso per gratiam. Secundo
vt sit sollicitus per operationem bonam. Ter-
tio vt sit fructuosus per doctrinam. Ista
tria habuit beatus gregorius qui notantur
in verbis premissis. Primo namque deus
in ipso habitauit per gratiam quod notatur
cum dicitur neptalim quod interpretatur ha-
bitatio. Nam et pater in ipso habitauit
per gratiam dādo sibi in miraculis magnam
potentiam. Miracula enim operari spectat
ad potentiam Luc. ix. Dedit potestatem su-
per omnia demonia et vt languores curaret.
Filius in eo habitauit dādo sibi presen-
tiam suam scilicet quando gregorius ipsum
in forma pegrini recepit et dādo sibi su-
am carnem veram quoniam hostiam visibiliter in
veram carnem conuertit. Spiritus sanctus in
eo habitauit quod ostendit per speciem colu-
be que super caput eius visa fuit. Et per co-
lumnā igneam que super ipsum de celo de-
scendit per quod datur intelligi quod habebat sim-
plicitatem columbinam et charitatem igni-
tam. ideo poterat dicere: Pater et filius
et spiritus sanctus. Job. xiiij. Ad eum veniemus
et mansionem apud eum faciemus. Secundo
fuit velox per operationem sollicitam cum dicitur:
ceruus emissus. Cereus autem habet velo-
citem. renouationem. et discretionem
Sic sanctus gregorius fuit velox ad se-
quendum illum. de quo dicitur in ps. Ex-
ultauit vt gigas ad currendam viam. ideo

Gregorio papa

fuit velox quia deposuit omne pondus
scilicet pondus diuitiarum quas omnes reliquit.
Et de ipsis septem monasteria edificauit.
Pondus deliciarum deposuit quia corpus
continue maceravit ita quod infirmato sto-
macho vix subsistere valeret dum etiam
esset in monasterio a matre sua crudelis le-
guminibus pascebat. pondus bonorum quia
cum esset electus in somnum pontificem fu-
git et se abscondit sed in iudicio colunt cele-
stis manifestat erat. Non enim poterat la-
tere propter vitam eminentem. Matth. vij.
Non potest ciuitas abscondi supra mon-
tem posita propter conuersationem fulgen-
tem Ibidem. Namque accendunt lucernam
et. Propter famam redolentem. Ecd. xxiij
Sicut cinamomum et balsamum aromati-
cans odorem videri. Resigit alta lucida
et vaporosa abscondi non potest. Secundo
cereus habet renouationem quando enim
senescit cum serpente pugnat et hausto
veneno ardentissime sitit et in fonte se pi-
ciens in oculis pilis et cornibus ac pelle re-
nouat. Sic sanctus gregorius et ceteri
sancti cum demone pugnant et eius tem-
ptationes vincentes ad fontem gratie re-
frigerantis currunt. Et sic renouantur in
intellectu quia limpidius deum conspici-
unt ad Eph. iij. Renouamini spiritu me-
tis vestre. Renouantur in effectu quia fer-
uentius deum diligunt. ps. Emitte spi-
ritum tuum etc. Renouantur in operati-
one quia opera virtuosa faciunt. Eph.
iij. Induite nouum hominem qui secundum
deum creatus est in iusticia et sanctitate
veritatis. Tunc enim opera nostra sunt vir-
tuosa quando sunt cum iusticia quantum ad
proximum. et sancta quantum ad nos. Re-
nouantur quantum ad conuersationem ex-
trinsecam quia honestiorem conuersati-
onem induunt. Col. iij. Induentes no-
uum hominem qui renouatur in agnitio-
nem dei. Tertio scilicet cereus habet discre-
tionem. Et eius discretio in tribus atten-
ditur scilicet in vulneris sanatione in pteri-
tione et in cordis confortatione. Cereus
enim sagitta percussus pulegium comedit

De beatissimo

et sic sagittam percipit. Cereus tragantium co-
medit et sic leuius parit. Cereus etiam co-
medit quasdam herbas medicinales habet
respectum ad cor et sic cor quod erat tremu-
lum confortationem accipit. Habet enim tria
genera herbarum quas ipse cereus comedit
quarum vna valet ad sanandum alia ad pa-
riendum et tertia ad confortandum. Ista tria
genera beatus gregorius habuit et alios
etiam habere docuit. Herba namque va-
lens ad sanandum est sermo dei. Sap. xvij.
Neque herba neque malagma sanauit eos
sed sermo tuus domine quoniam sanat et medetur
omnia. Et sicut presentia huius herbe est cau-
sa sanationis ita absentia est causa mor-
tis. Greg. Quisquis alimenta non retinet
huius profecto vita desperatur. Eterne ergo
mortis piculum formidat scilicet cibum san-
cte exhortationis accipitis si verba vite-
rid est. Alimenta iusticie in memoria tenet.
Secunda herba est memoria mortis. Esa.
xl. Vis caro scilicet et omnis gloria eius quasi
flos scilicet etc. Et ista valet ad parandum
id est ad proposita complenda per bona opera
Greg. Valde enim se sollicitat in bono ope-
re qui semper cogitat de extremo fine. Ter-
tia herba est meditatio diuice passionis
que fuit herba multum amara. Cant. j. Fa-
sciculus mirre dilectus meus mihi et ista
valet ad confortandum et roborandum. Greg.
Si passio christi ad memoriam reducit ni-
hil est quod non equo animo toleret. Tertio
beatus gregorius fuit fructuosus primo
per doctrinam vnde dicitur: Dans eloquia
pulcherrima et pulcritudinis. Ista autem
eloquia pulcritudinis tribus modis de-
dit. Primo namque fuit predicator gra-
tiosus. Et ideo dedit eloquia pulchre fa-
cundie. Dicit autem Aug. in libro de doctri-
na christiana quod eloquens in verbis suis
agere debet vt veritas pateat. veritas
placeat. veritas moueat et vt pateat de-
bet loqui clare et aperte vt placeat debet
loqui copiose et ornate vt moueat debet
loqui feruenter et deuote. Talis enim elo-
quentia beati gregori scilicet clara deuota
et ordinata. Clara nihil habens obscuri

Gregorio papa

tatis. Pro. xiiij. Doctrina prudentius
facilis. Ordinate nihil habens rusticitatis
Pro. xv. Lingua sapientium ornat scientiam.
Deuota nihil habens insipiditatis.
Pro. vi. Fauus mellis verba copiosa
Secundo fuit sacre scripture copiosus lu-
culentissimus et quantum ad hoc dedit elo-
quia pulchre sententie. Eius enim sententia
et doctrina habuit pulchram venustatem
solidam veritatem et dulcem suauitatem.
Pulchra autem venustas in eloquio causa
ta erat in tribus scilicet a celesti sapientia qua
sanctus gregorius erat repletus. Quae
quidem sapientia celestis pulchra admini-
strat eloquia vnde repellitur Eliu. Job
xxxvij. Quis est iste inuoluens sententias
celestes proferre vult per impitios ser-
mones. Causata fuit a nobilitate sena-
toria. Vnde dicit Hiero. de Esa. Esayas in
sermone discretus est quippe vt scilicet vir no-
bilis et vrbane eloquentie nec habens ali-
quid rusticitatis admixtum. Causata erat
a rethorica philosophia quia etiam in sua
adolescencia magnus philosophus et re-
thor luculentissimus habebat. De his tri-
bus dicit Pro. xx. Aurum et multitudo ge-
mag et vas preciosum labia scientie. Labia
enim scientie beati gregori fuerunt orna-
ta auro id est celesti sapientia et gema id
est rethorica philosophia et ista precedebat
a vase precioso quod productum erat a nobi-
litate senatoria. Secundo eius doctrina ha-
buit solidam firmitatem et veritatem. Cum
enim quidam emuli post mortem suam libros
comburere vellent. Petrus diaconus re-
stitit asserens se spiritum scilicet in specie colum-
be super eum sepe vidisse et desuper iuramē-
to facto in morte sua iuramentum firma-
uit. Ex quo patet quod doctrina ipsius ap-
probata fuit per tria scilicet per spiritum sanctum ver-
ba inferentem. Job. xv. Paracletus autem
spiritus sanctus quem mittet pater in nomine
meo ille vos docebit omnia et suggeret vobis
omnia. Per iurationem interuenientem. Heb.
vi. Dis contrarie finis ad confirmatio-
nem est iuramentum et per mortem subsequente

De beatissimo

ibidem. Testamentum enim in morte confirmatum est. Tertio eius doctrina habet dulcem suavitatem. Est enim in corde tanquam pignus ad medicandum. In ore tanquam mel ad proferendum. In aure tanquam melodia ad audiendum. Et in ope tanquam odor ad imitandum. **Ecce dixit.** Memoria Josias id est beati Gregorius qui seipsum in sacrificium deo exhibuit. Quia Josias sacrificium interpretatur in compositione odoris facta. Ecce quod odorifera ad imitationem. Opus pigmentarium. Ecce quod delectabilis est utique ad meditationem. In ore quasi mel dulcorabit. Ecce quod dulci ad plationem et ut musica in convivio vini. Ecce quod suavis ad auditionem. Tertio erat laudator dei devotus et quantum ad hoc habuit eloquia pulchre laudationis divine. Cum enim missa presbyteriale diceret ipse enim pulchre ordinavit statuens ut in lingua triplici decantaret scilicet greca ut sunt kyrie eleison hebreica ut sunt amen et alleluia et latina ut sunt cetera alia. Sicut enim iste tres lingue in ligno et titulo crucis posite professe sunt christum morientem sic voluit ut christum laudarent in celo regnantem. Ordinavit etiam ut in ipsa missa fieret tres partes de corpore christi ad inuendum quod corpus mysticum id est christi fideles sunt divisae in tres partes. Nam illa pars que ponitur in calice absconditur et in vino ponitur signat illam partem que est in celo que ab omnibus malis absconditur et ab ubertate domus dei inebriatur. Alique duae partes significant duas partes fidelium que adhuc tribulationibus exponuntur una que est in mundo que subiicitur multiplici passione alia que est in purgatorio que subiicitur magnae cruciationi. Ordinavit etiam quod missa vocet ex eo quod ipsa sacra ostia a deo patre nobis dupliciter est missa scilicet per incarnationem in mundo et sanctificationem in sacramento et nos eam sibi dupliciter mittimus scilicet per passiones qua deo reconciliamur et per cotidianam oblationem que pro nobis intercedit ut misericordiam consequamur.

Sermo. xciiij. De eodem ser. iij.

Gregorio papa

Vigilate quia ne scitis qua hora dominus veniet vetur sit. Martij. xxiij. Istud evangelium legitur in honore beati Gregorius qui vigilans interpretatur. Ipse enim vigilavit sibi ecclesie et deo. Sibi quidem per virtutum acquisitionem. Multas namque virtutes acquisivit sibi. Prima est fortitudo cum infirmitate. Licet enim corpore langueret spiritus tamen aut legebat aut scribebat aut orabat. y. Cor. xij. Cum infirmus tunc potens sum. Sacerdotes enim viri quandoque sunt infirmi in corpore sunt fortes in mente. Infirmi autem ad amandum terrena fortes vero ad amandum celestia. Hoc ostendit exemplo arboris cordis et corporis. Arboris quidem quia beatus Gregorius sancti viri significant per palmam que inferius est arbor et superius lata. Mali autem significant per alia arbusta que inferius in ramis sunt lata et superius angusta. Exemplo cordis quia cor est latius superius et inferius strictius. Exemplo corporis quod habet rectitudinem quia homo debet habere rectam intentionem elevatam faciem quia debet habere cor elevatum per amorem. Radices superius et ramos dependentes inferius quia debet esse plantatus in celo per desiderium et inferius fructificare per operationis studium. Secundo habuit abundantiam cum paupertate. Ipse enim in multis divitiis abundavit sed in his omnibus pauper fuit quia omnia pauperibus erogavit. Pro. xij. Est qui si dives cum nihil habeat. Et est qui si pauper cum in multis divitiis sit. Ipse enim sex monasteria in cecilia fecit et septimum in domo propria fundavit. Indigentium nomina scripta habuit et eis necessaria ministravit. Tribus milibus ancillis dei octoginta libras auri annualiter offerebat. Hic tradit exemplum de heremita qui omnia reliquerat et unum solum cattum tenebat. Tertio habuit exemplum cum humilitate quam humilitatem habuit in animo in verbo in signo et in honore inuito. In animo quidem quia peccatorem se reputabat. Vnde Mauritio impatore qui eum persequeretur

De beatissimo

scripsit: Quia enim peccator sum credo quod omnipotentem deum tanto vobis amplius placatis quanto me sibi male servientem magis affligitis. In verbo quia primus in suis litteris servum seuro se appellat. In signo quia cum quidam heremita vellet sibi reverentiam exhibere ipse prius se in terram prostravit. In honore inuito quia electio fuit inuita ex parte sui et ideo fugit et se abscondit. Sed tamen fuit voluntaria ex parte populi quia cum omnes unanimiter elegerunt. Et fuit miraculosa ex parte dei quia cum latitaret iudicio columnae manifestus est. Quarto habuit iustitiam cum pietate. Nam iustus fuit in puniendo et pius in copatiendo talis debet esse quilibet prelatus sicut ipse Gregorius ostendit triplici exemplo scilicet exemplo lassae unde ait: Jacentem non erigit nisi qui stratus sui rectitudines per copassionem flectit. Exemplo ferri quia si ferrum debet coniungi ad invicem oportet quod prius mollescat. Qui enim vult alium sibi unire per morum correctiones prius sibi mollescat per copassionem et alijs mollescat per temperantiam. Exemplo olei. Ignis enim correctionis non lucet nec ardet in vino severitatis nec in aqua insipide affectionis sed in oleo misericordie et copassionis. Secundo vigilavit ecclesie per officium ecclesiastici ordinationem. Quis enim dies naturalis habeat. xxiij. horas de ipsis tamen Gregorius extraxit septem ordinans ut in ipsis deus laudetur ex eo quod ipse horae sunt a christo multiplici privilegio consecrate. Siquidem in matutinis christus est natus a iuda traditus et captus. In media autem nocte secundum opinionem Hieronymi ad iudicum est venturus. Libenter igitur in matutinis deum laudare debemus et ei gratiari per suam natiuitatem et captione et per iudicij executionem. In prima deus celum et terram in servitium et ad servitium hominis creavit. Ad templum in hac hora personaliter ire consuevit unde dicitur. Lud. xij. quod omnis populus ad eum manebat id est mane festinabat. Resurgens a mortuis mulieribus apparuit. In hac igitur hora laudamus deum et per

Gregorio papa

beneficio creationis et per gloria resurrectionis et ut in nobis habeamus exemplum suae imitationis. In tertia ad columnam christus fuit ligatus flagellatus et sui mortis sententiam accepit a iudicibus et spiritus sanctum in apostolos misit. Et propter hoc in tertia deum laudamus. In sexta erat christus in cruce cruciatus. Sol radios suos subtrahit et se tenebris induit. Et in die ascensionis christus cum discipulis suis tanquam cum amicis suis ab eis recessurus quinius fecit. In nona christus spiritum emisit in cruce lancea latius eius perforatus fuit et in celum ascendit. In vespere christus corporis sui et sanguinis sacramentum instituit et discipulorum pedes lavit et resurgens in habitu pegrini apparuit. In completorio christus sanguineas guttas sudavit de cruce depositus in monumento clausus fuit resurgens clausis ianuis ad discipulos intravit. Tertio vigilavit quantum ad deum per contemplationem. Et quia vigilavit ideo deus invenire meruit iuxta illud Pro. vij. Qui mane vigilaverint ad me invenient me. Meruit quidem invenire christus spiritum sanctum beatam virginem et angelos. Christum quidem invenit in pegrini specie et invisibili carne. Spiritus sanctum invenit in columna ignis et in specie columbe super caput eius manentis. Beatam virginem invenit sibi reverentiam in angelorum iubilatio quado audite sunt voces angelorum sibi dicentium: Regina celi etc. Et sibi propitiam in pestis pro pulsatione quam ante imaginem virginis tribulatio aeris fugit et serenitas mira remansit. Angelos multos invenit habuit quidem angelum orationes suas deo offerentem unde dixit ei angelus quia in forma pauperis susceperat. Et angelus domini sum et dominus me misit ad te ut protegam te et orationes tuas deo offeram. Habuit angelum eum contra omnia adversa defendentem. Quia cum Mauritius impator ipsius persequeretur angelus in monastico habitu contra ipsum spatam evaginatas vibravit et sic a persecutione cessavit. Habuit angelum sibi in omnibus obsequentes

De sancto

Ram cum in die pasce apud sanctam mariam maiorem missam celebraret et pax domino prouocaret angelus domini alta voce sibi respondit: Et cum spiritu tuo. Unde in illa die papa in dicta ecclesia celebrat et cum pax domini dicit sibi minime respondet in illius miraculi testimonium.

Sermo. xcv. De sancto Benedicto abbate sermo primus.

Dilectus deo

et hominibus cuius memoria in benedictione est. **Ecd. xlv.** Magni preconiū ē a deo diligere ab hominibus amari et in memoria haberi. Ab his tribus preconij sanctus Benedictus in verbis premissis commendatur. fuit enim a deo dilectus ab hominibus amatus et omni memoria dignus. **Dilectus** enim a deo fuit quia deuote incepit deuotus vixit et deuotissime finiuit. **Incepit** quod de a puritate. **Greg.** Etatem quod dem moribus transiens nulli animi sui voluptati dedit et ideo meruit diuine visionis claritate. **Matth. v.** Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt incepit a paupertate. **Greg.** Desprectis studiis relicta domo rebusque prius sancte satisfactionis habitum assuit. Et ideo meruit iudicari potestate. **Job. xxxvj.** Iudicium pauperibus tribuit incepit ab humilitate. **Greg.** Plus appetebat mala mundi preterquam laudes. Plus pro deo laboribus fatigari quam fauoribus extolli. Et ideo meruit celestem sublimitatem. **Lud. xiiij.** Qui se humiliat exaltabit incepit a compassione. **Greg.** Benedictus religiosus et pius puer cum nutrice suam flere aspiceret eius dolori compassus est. Et ideo meruit diuinam miserationem. **Matth. v.** Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur. Incepit a deuota oratione quia capisterium fractum oratione sua reintegravit. Et ideo meruit a deo magna fiducia et securitatem. **Ecd. xxxv.** Oratio humilientis se penetrat nubes et non descendet donec respiciat altissimum. **Secundo** deuotius vixit. **Tota** enim vita sua fuit in oratione. Et ideo merebatur exaudiri. **Ecd. iij.** In oratione dixit exaudiet. Fuit in lecti

Benedicto

one. Et ideo merebatur sapientia diuina impleri. **1. Tim. iij.** Attende tibi et docturam tuam. Fuit in contemplatione et ideo merebatur celestibus reuelationibus adimpleri. **ps.** Reuela oculos meos et confitebor mirabilia de legetua. Fuit in efficaci locutione. Et ideo merebatur ab audientibus exaudiri. **Greg.** Dum enim sibi cibum deserebant corporis ab eius ore alimenta deserebant vite. **Tertio** et ultimo modo deuotissime finiuit. **Quod** patet per quatuor signa. **Primo** quia monumentum sibi fecit quod indicabit moriendi alacritatem. **Job. iij.** Gaudent vehementer cum inuenerint sepulcrum. **Secundo** in ecclesiam preteriti se fecit ut scilicet laudaret dei bonitatem. **ps.** In medio ecclesie laudabo te voluit qui deo gratias referre et de eo quod in vita ipsum conseruauerat et de eo quod ipsum ad se vocauerat et de eo scilicet quod eternam gloriam promiserat. **Gratiaz** enim actio est de preteritis presentibus et futuris. **Cassianus** Gratiarum actiones quis agit cum preterita beneficia recollit cum presentia respicit et quanta deus preparauit his qui eum diligunt. **Tertio** corpus et sanguinem christi suscepit ut se muniret contra demonum malignitates qui animabus insidiantur. **ps.** In via hac qua ambulabam absconderunt laqueum mihi. **Job. xvij.** Domine domine iuxta te et cuius vis manus pugnet contra me. **Quarto** erectus inter manus discipulorum vitam finiuit. **Quidam** enim moriuntur iacentes qui a bonis operibus vacauerunt. **Quidam** prostrati qui per peccatum corruerunt. **Quidam** claudi qui sine operibus habuerunt. **Quidam** ab infirmitate sanati qui post peccatum ad penitentiam redierunt. **Quidam** erecti sicut viri sancti qui a peccato liberati sunt bonis operibus pleni et intentione recti. **Ista** quod duplicem differentiam tangit apostolus. **Heb. xij.** Remissas manus et genua soluta erigite et gressus rectos facite pedibus vestris ut non claudicans quis erret magis autem sanet. **Secundo** fuit ab hominibus amatus et hoc propter multa beneficia et miracula que inter

De sancto

eos fecit. **Quorum** quod dicitur fecit quantum ad semetipsum. **Mira** enim virtus de illo exibat scilicet ab oculis suis quoniam ligatum vidit ab hostibus mox a vinculis est solutus. **Mira** a manibus suis quia vas in quo erat potus venenatus signo crucis profregit. **Mira** ab ore eius scilicet quoniam dixit monialibus que linguam suam non cohibebat excommunico eas. **Mira** a corde suo quia absentia ut presentia cognoscebat. **Quedam** operatus est quantum ad mundum minoris id est hominem. **Quosdam** enim iuuuit in vita a diabolica temptatione sicut monachum qui in oratione stare non poterat. **Quosdam** vero in morte diabolica oppressione sicut monachum quem diabolus ex ruina parietis oppresserat. **Quosdam** post mortem sicut monachum qui ad pentes visitandos sine benedictione iuerat. **Quedam** vero operatus est in maiori mundo scilicet in celo quoniam animam sororis in specie colubę ascendente vidit. **In** purgatorio sicut quoniam pro monialibus defunctis orauit. **In** aere sicut quoniam lucem celestem aspexit. **In** aqua sicut quoniam puer placidum liberauit. **In** terra sicut quoniam aquas de terra produxit. **In** igne sicut quoniam ignem fantasticum exinxit. **Tertio** erat omni memoria dignus. **Licet** enim a nobis recesserit corporaliter nobiscum tamen quadrupliciter remansit. **Primo** quo ad odorem sue fame. **Sicut** enim post poma odorifera post species aromaticas remanet odor ipsarum sic post mortem sanctorum remanet nobiscum odor virtutum. **Job. ix.** Dies mei pretransierunt sicut naues poma portantes. **Secundo** quantum ad dulcedinem sue docturę. **Sic** enim apis postquam de aluuario auolat nobis fauos mellis relinquit sic sanctus benedictus de corpore recedens doctrinam mellifluam mundo dimisit. **Ecd. xi.** Breuis in volatilibus apis et in initium dulcoris habet fructus eius. **Sanctus** enim Benedictus fuit apis ratione virginitatis. **Fuit** breuis et hoc ratione humilitatis. **Et** fuit volatilis ratione celestis conuersationis et habuit dulce fructum ratione mellifluę predicationis. **Tertio** quantum ad lucem sue regulę. **Sicut** enim sol occubens dimittit nobis

Benedicto

lucem in luna et luna nos illuminat sic beatus Benedictus occumbens post mortem corporis dimisit nobis lucem id est salutarem regulam que illuminat religionem monasticam luna tamen non lucet quando terra interponitur quia odor monasticus multum tenebatur quando terrena cupiditate aspergitur. **Quarto** quantum ad calorem charitatis succensę. **Sicut** enim ignis in clibanis vel fornace extinctus remanet in suo calore sic beatus Benedictus qui habuit ignita eloquia succensa desideria et feruentia opera. **In** ipso enim post mortem corporis extinctio remansit pro eius calore in mundo. **Ecd. i.** Sicut ignis quasi aspectus eris carentis. **Ipsa** enim fuit scintilla in quantum habuit subtilia et celestia desideria. **Et** fuit es in quantum habuit sonora et inflammantia verba. **Et** fuit candens in quantum habuit feruentia opera.

Sermo. xcvi. De eodem ser. ij.

Benedictus i

filij aser. **Sit** placens fratribus suis tingit in oleo pedes suos. **Ferrum** et es calciamentum eius. **Sicut** dies iuuentutis tue sic et senectus tua. **Deut. xxxij.** **Sanctus** Benedictus re et nomine benedictus multas benedictiones habuit que in verbis predictis notantur. **Prima** consistit in dei habitatione cum dicitur: **Aser** qui interpretatur atrium. **Et** dicitur atrium a tribus. **Ipsa** enim atrium erat quia tota trinitas in eo habitauit scilicet pater dando sibi potentiam in hostium expugnatione. **Vicit** enim diabolus carnem et mundum. **Diabolus** ipsum voluit vincere per impotentiam quando tintinnabulum fregit sed vinci non potuit quia in dei seruitio perseverauit. **Ecd. x.** Si spiritus potestates habes ascenderit super te locum tuum ne dimiseris. **Ipsa** voluit allicere pro cupiditatem quando grauem temptacionem sibi immisit. **Sed** allici non potuit quia inter spinas et repes se proiecit. **Ecd. xi.** **Maligna** unius horę obliuio facit luxurie magnę et ipsum voluit

De sancto

decipere per fraudulentias: sicut quando in forma medici sibi apparuit asserens se velle potionare fratres. Sed ipse diabolus deceptus est: quia monachum quem inuaserat in mamillam percussit et sic diabolus fugit. **Prout**, xxi. Dulcitate pestilente sapientior erit paruulus. Ipsi uoluit deterrere per horribilem formam: quia sibi terribilissimus apparebat et in ipsum flammantibus oculis et stridentibus obuiabat. Sed ipsum deterrere non poterat: quia scuto punitus erat **Eph.**, vi. In omnibus scutum sumus fidei etc. **Secundo** uicit carnem. Nam cum quedam auis in merula dicitur ante eius faciem uolaret magna carnis concupiscentia est in eum secuta. Sed tamen ipsam temptationem per tria tenuit scilicet per crucis impressionem. **Ezech.**, ix. Signa thau super frontes uirorum gementium etc. per deuotam orationem et intentionem. **Sap.**, vii. Et sciui quoniam aliter non possem esse continens nisi deus detur etc. Per carnis macerationem quia mox senudam inter spinas et uexes se perstrauit. Et sic per uulnus corporis sanauit uulnus mentis. **Tertio** uicit mundum et quantum ad diuitias quoniam omnia contempsit et in heremum nudus affugit et quantum ad delicias quia secundum **Greg.** a puericia cor senile gessit et nulli uoluptati auius dedit. Et quantum ad honores quia cum per miraculum de capisterio in multo honore haberetur inde late ter fugit. **Secundo** filius in eo habitauit dum deo sibi sapientiam in secretorum cognitione. Ipse enim cognouit absentiam preteritam et presentiam et futura. Absentia preterita sicut patet in monachis quos extra monasterium comedisse cognouit. Cognouit futura pertingentia sicut obitum suum et casum romae. Cognouit occulta presentia sicut patet in monacho sibi seruiente de superbia temptato. Et sic patet quod fuit propheta de preterito de futuro et de presenti occulto. **Tertio** spiritus sanctus habitauit in eo dando gratiam in sui institutione. Dedit namque sibi gratiam incipientem per quam de mundo exiens deuote incepit perficientem quaz seruenter persecutus erat et perfectam quia ad

Benedicto

summum contemplationis gradum peruenit. **Istud** significatur in uia quam fecerunt filii israel quia de egypto exeuntes in desertum uenerunt. De deserto in terram promissionis in qua fructus terre primo comederunt. Deinde peruenit in hierusalem sanctus benedictus de mundo tenebroso uenit ad desertum penitentiae. Et de deserto penitentiae peruenit ad gustum celestis gratiae et de gustu gratiae peruenit ad contemplationem uisionis diuinae. **Secunda** benedictio consistit in filiorum propagatione cum dicitur: **Benedictus** in filiis. Ipse enim per suam predicationem et regulam multos filios generauit generatos temporalibus subsidijs enutrit et nutritos ad promotiones et abbatias promouit. Sed modo potest conqueri. **Esa.**, i. Filios enutriti et exaltaui ipsi autem spreuerunt me. Facti sunt ei degeneres filii quia regulares obseruantias continent et prelationibus et abatijs intendunt. Temporalia indebite consumunt non dei honorem sed proprium fauorem attendunt. **Tertia** benedictio consistit in regulari institutione quod notatur cum dicitur: **Placens** fratribus suis. In sua enim regula posuit ea quae deo et hominibus placent. **Ecd.**, xv. In tribus beneplacitum est spiritui meo quae sunt probata coram deo et hominibus concordia fratrum amor proximorum et uir et mulier sibi bene consentientes. Et illa enim regula docetur monachi ut inter eos sit concordia mutua ideo dicitur concordia fratrum quantum ad prelatos sit obedientia deuota ideo dicitur uir et mulier sibi bene consentientes. Tunc enim prelati qui per uirum et subditus qui per mulierem intelliguntur bene sibi consentiunt quando prelati sapienter regunt et subditus humiliter obediunt. Et sic quantum ad homines caritas diffusa ideo dicitur amor proximorum. **Roma.**, v. Caritas dei diffusa est in cordibus etc. **Quarta** benedictio consistit in dulci deuotione quod notatur cum dicitur: **Lingat** in oleo pedem suum.

De sancto

Lingere est modicum quid accipe. In presenti uita sanctus benedictus et alij sancti tingunt memoriam in sanguine per dominice passionis recordationem. **ps.** Intingat pes tuus in sanguine. Tingunt intellectum in oleo quod est fomentum luminis per aliqualem deo cognitionem sicut dicitur hic: **Lingat** in oleo pedem suum. **Lingat** affectum in melle per aliqualem deuotionem quod significatum est. **Regi.**, xiiij. in **Jonatha** qui summitate uirgine in fauam mellis intinxit. In futuro autem non erit tinctio. **S**immerlio et natatio et inebriatio. Tunc enim sancti merguntur in abyssum ineffabilis charitatis. **Esa.**, xlvij. Implebit dominus splendoribus aiam tuam. Tunc natabunt in pelagus deuotionis et mellis suauitatis. **Esa.**, lx. Tunc uidebis et affluet etc. Tunc inebriabuntur in cellario infinite charitatis. **ps.** Inebriabuntur ab ubertate domus tue. **Quinto** benedictio consistit in presenti preservatione quod notatur cum dicitur: **Ferrum** et es calciam etiam eius. Lucerna extinguatur autem per negligentiam aut nimiam penuriam. Deuotionem autem mentis quidam perducunt ex sola negligentia sicut uirgines fatigae quidam ex nimia abundantia. **ps.** **Pro** dicitur quasi ex adipe iniquitas eorum quidam ex aduersitate illata. **Ecd.**, xij. Cor fatui quasi uas contractum omnem sapientiam non tenebit. Sed beatus benedictus fuit calciamus id est expeditus ad ambulandum ne torquetur per negligentiam. Et ideo dicitur calciamentum eius fuit etiam calciamus grene marcesceret per prosperitatem nimiam fuit calciamus ferro ut sit firmus contra aduersitates illatas. Et ideo dicitur ferrum et es calciamentum eius. **Sexto** benedictio consistit in felici consummatione quod notatur cum dicitur: **Dies** iuuentutis tuae et senectus tua. **Iuuentus** est etas fortitudinis alacritatis et caloris fuit enim sanctus benedictus talis in senectute qualis in iuuentute quia semper perseverauit in eadem fortitudine operis. **ps.** Fortitudinem meam ad te custodiam in eadem alacritate ueritatis.

Benedicto

Prout, xvij. Animus gaudens etate floridam fecit fuit in eodem calore amoris. **Can.**, vij. Fortis est ut moyses dilectio dura sicut infernus emulatio.

Sermo, cxxvij. de eodem sermone.

Egredere de

Terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui et ueni in terram quam monstrauero tibi. **Facia** quae tibi gentem magnam et benedicat tibi et magnificabo nomen tuum et eris quae benedictus. **Gen.**, xij. **Post** haec uerba quae locutus est dominus ad abraam peruenire beato benedicto et cuilibet religioso. **In** quibus dominus quemlibet nostrum ad tria hortatur. **Primo** ad mundi contemptum cum dicitur: **Egredere** de terra tua etc. ubi ostendit quod debemus contemnere mundum quantum ad tria scilicet quantum ad terrenam possessionem cum dicitur: **Egredere** de terra tua etc. ut nihil terrenum possideas. **Ezech.**, xliij. **Possessionem** non dabis eis in israel. **Ego** enim dominus possessio eorum quantum ad carnalem affectionem cum dicitur: **Et** de cognatione tua ut scilicet penes tuos carnaliter non nimis diligas. **Matth.**, x. **Qui** amat patrem et matrem plus quam me non est me dignus. **Aug.** **Amor** dominus est generator sed proponendus est creator. **Primum** ad corporalem habitationem cum dicitur: **Et** de domo patris tui ut scilicet in eadem domo non maneat quia sicut dicitur. **Dich.**, vij. **Inimici** hominis domestici eius. **Ab** his omnibus debemus exire et corpore et mente et conuersatione. **Hoc** significatum est **Gen.**, xix. ubi dicitur quod angeli **Loth** extra sodomam posuerunt precipientes ne post tergum respiceret et ne circa regionem maneat. **In** hoc quod eum duxerunt de sodomam datur intelligi quod religiosus non debet manere cum mundanis etiam corporaliter. **In** hoc quod angeli preceperunt ne post tergum respiceret datur intelligi quod non debet redire ad mundum mentaliter. **In** hoc quod dicitur quod non stet in omni loco circa regionem datur intelligi quod non debet stare in mundo etiam moraliter id est quod religiosi non debent

De sancto

habere mores mundanos. Regio autem vicina est peccato vetusta ipsa conuersa-
tio ostendit in verbis lasciuus in gestu-
bus et moribus uanis. **Secundo** dñs hortat
ad religionis ingressum cum dicit: **Et ueni**
in terram quam monstrauero tibi. Terra
optima est religio sacra. **Secundo** autem uir-
gilitate terra bona tribus modis cognoscitur.
Primo modo per nigredinem quia nigredo
terre bonitatem attestat. **Secundo** per dulcedi-
nem quia sapor dulcis et non amarus bonita-
tem indicat. **Tertio** per suffusionem quia quae
de effodit et postea replet si per aliquod tem-
pus superabundauerit est optima. Si de-
fecerit est mala. Si equata fuerit est bona.
Terra primo cognoscitur quando est nigra
per abiectioem et asperitatem. Religio igitur
tunc est bona quando est nigra per asperitatem.
Bonum enim religiosum denigrat se per humili-
tatem exterius sed dealbant se interius
per puritatem. **Canon. i.** Nigra sum sicut for-
mula. **Secundo** quando est dulcis per deuotionem
sua deuotionis suauitatem. In deserto enim
penitentiae et non in egypto mundi datur man-
na caelestis id est deuotio spiritualis. **Osee.**
ij. Ducam eam in solitudinem et loquar ad
cor eius. **Tertio** cognoscitur per suffusionem
et repletionem. Illi enim qui seruant precepta
sunt bona terra quia quantum peccauerunt tam-
tum deo satisfaciunt. **Roma. vi.** Sicut ex-
hibuistis membra uestra seruire immunditi-
ae etc. Illi qui superogant consilia sunt opti-
ma terra. **Lud. x.** Quaecumque superogane-
ris ego cum rediero reddam tibi. Illi qui de-
ficiunt ab utroque sunt reproba terra. **Heb.**
vi. Proferens autem spinas et tribulos re-
proba est. Et signant dicit quia monstrauero
tibi. Cum enim in religione sunt tria
substantialia scilicet uotum obedientiae paupe-
ritatis et continentiae christi ista tria nobis mo-
strauit uerbo. **Lud. ix.** Si quis
uult post me uenire abneget semetipsum
Ecce renuntiatio propriae uoluntatis. Et tol-
lat crucem suam. Ecce mortificatio carna-
lis uoluptatis. Et sequat me scilicet pauper
Ecce propositum paupertatis. **Osee. i.** et
omni exemplo quia uirginitate floruit pauper

Benedicto

tatem elegit et pater in omnibus obediuit.
Tertio ponit religionis fructum qui quia
duplex est primus est magna in personis
dilatatio. **Lud. i.** dicit: Faciamus te in gentes
magnam. In religionibus est quadruplex dif-
ferentia personarum quae significat. **Zach. vi.**
Per quatuor equos ibi sunt contemplati-
ui caelestibus desideriis flagrantibus isti sunt
equi rubei. Ibi sunt actiui uirtutum varie-
tate pollentes isti equi uarij. Ibi sunt uir-
gines puritate pollentes. Isti sunt equi albi
ibi sunt continentes se per opera penitentiae
macerantes. Isti sunt equi nigri. **Secundo**
fructus est caelestis gratiae benedictio cum dicitur:
Et benedicam tibi. **Notandum** autem
quod iacob in deserto triplicem benedictio-
nem obtinuit ab angelo. **Una** est quia
neruus femoris emarcuit id est occupatio
delibata fuit. **Secunda** quia nomen mu-
tauit id est israel qui interpretatur uir
uidens deum. **Tertia** contra deum fortis
fuit unde dixit ei angelus contra deum
fortis fuisti. **Ista** triplex benedictio in de-
serto penitentiae obtinetur scilicet carnis in-
corruptio. **Deus. xxxij.** **Benedictio** illi
us qui apparuit in rubo uenit super ca-
put **Ioseph.** **Rubus** qui non comburitur
est castitas quae a concupiscentia non su-
peratur. **Caelestium** contemplatio. **Sen.**
xxxvij. in pinguedine terrae et in rore caeli
desuper erit benedictio tua et deuota ora-
tio quae deum vincit. **Osee. xij.** Inualuit
iacob ad angelum et confortatus est fleuit
et rogauit eum. **Tertius** fructus est no-
minis exaltatio cum dicitur: **Et magni-
ficato nomen tuum.** **Nomen** sancti bene-
dicti et aliorum sanctorum magnificatum
est. **Primo** quia semper est coram oculo-
lis diuinae maiestatis. **ps.** **Honorabile**
nomen eorum coram illo. **Secundo** quia in ho-
nore habet ab angelis. **Lud. xv.** **Gaudium**
est angelis super uno peccatore peniten-
tiam agente multo fortius super uno
in isto deo seruiente. **Tertio** quia scriptum
est. **Lud. x.** **Gaudete** quia nomina uestra
scripta sunt in caelis. **Quarto** quia ho-
noratur ab omnibus populis ab omnibus

De Annūciatio

ecclesijs et in omnibus saeculis. **Unde** can-
tat ecclesia et etiam est sumptum **Ecd. xliij.**
Sapientia sanctorum narrat populis
et laudem eorum nunciat ecclesia nomi-
na autem eorum uiuent in saeculum saeculi
Quartus fructus est eterna remun-
ratio cum dicitur: **Et benedictus**. **Est**
autem benedictus illa quadruplici benedi-
ctioe de qua dicit. **Sen. xij.** **Benedictio-**
onibus caeli desuper abyssus iacētis deorsum
uertitur et uulnus habent enim sancti beati-
tudinem a superiori respiciendo dei facies
gloriosam ista est benedictio caeli desuper
habent ab inferiori respiciendo inuisibilem
dei uindictam ista est benedictio abyssus ha-
bent ab interiori conuertendo se ad suam
conscientiam ista est benedictio uerbum.
Conscientia enim mamilla quae ceteras uir-
tutes societate fecundat. **Ista** est benedictio
uulnus deus enim tunc ualde fecundus erit
et magna filiorum multitudinem generabit
Sermo. xcvij. De annūciatio
ne beate marie uirginis ser. pm.
Rorate celi de
super et nubes pluant in istum ape-
riat terra et germinet saluatorem. **Esa.**
xlvi. **Possunt** esse haec uerba antiquorum
sanctorum patrum desiderantium christi
aduentum. **In** quibus uerbis tria petunt
a sancta trinitate. **Primo** petunt domi-
nicae incarnationis mysterium cum dicitur:
Rorate celi desuper. **Ubi** duo sunt ui-
denda scilicet quare deus dicatur celum. **Et**
quare christi incarnatio rosi assimilatur.
Deus autem dicitur celum scilicet empireum
quia id celum est luciforme immobile et
capacitatis immense. **Sic** deus habet to-
talem claritatem. **j. Job. j.** **Deus** lux est et
tenebrae non sunt in eo uel. **Habet** im-
mobilem stabilitatem. **Jad. j.** **Apud** quos
nou est transmutatio etc. **Habet** immense
capacitates. **Sap. viij.** **Qui** capit omnes
spiritus intelligibiles. **Assimilat** autem in-
carnatio christi rosi quia scilicet ros genera-
tur in medio aeris interstitio et tempore

ne beate Marie

calido et temperato frigido. **Tria** namque
in tristitia sunt scilicet caeli mundus et infer-
nus. **Hic** igitur ros id est christi incarna-
tio non est facta in superiori interstitio id est
caelo quia naturam angelicam non apprehen-
dit nec in infimo id est in inferno quia de-
mones non redemit sed est facta in medio
scilicet in ipso mundo quia natura humana se
uniuit. **Gal. iij.** **Deus** filium misit natum ex
muliere factum sub lege. **Et** ista redemptio fa-
cta est ex calido et frigido. **Quo** enim sunt qui
mouerunt dominum ut homo fieret unum ex parte
sui scilicet magnitudo charitatis quae fuit quia
si calor. **Roma. v.** **Commendat** deus cha-
ritatem suam in nobis etc. **Aliud** ex parte scilicet
miseria generalis. **ps.** **Propter** miseriam
inopum et gemitum pauperum nunc exurgas
dicit dominus. **In** hunc deficit similitudo quia
ibi est tempus calidum et tempus frigidum.
Hic autem est nimius calor amoris. **Eph.**
ij. **Deus** qui diues est in misericordia propter
nimiam charitatem suam quae dilexit nos etc. **Et**
nimium frigus languoris. **ps.** **Deus** declina-
uerunt. **Secundo** sancti patres petunt ab an-
gelis uirgines saluationis preconium. **Luz**
di. **Et** nubes pluant in istum. **Tunc** enim nu-
bes iustum pluit quoniam **Sabuel** christum uir-
gini nunciavit. **Hic** autem duo uidentur
scilicet quare angeli dicuntur nubes et quare christi
in carnatione pluuie assimilatur. **Dicunt**
autem nubes quia sunt throni dei quibus sedet
et quiescit. **Iuxta** illud **Ecd. xliij.** **Thronus**
meus in columna nubis. **Dicit** autem **Apoc.**
iiij. **De** throno procedebat fulgura uo-
cel et tonitrua. **Quia** secundum **Dionysium** triplex
est officium angelorum scilicet illuminare purga-
re et perficere. **Ab** alijs ergo thronis procedunt
fulgura et choruscationes quoniam illuminant
nostram intellectum. **ps.** **Illuxerunt** choru-
scationes tuae orbi terrae. **Procedunt** toni-
trua quoniam per comminationes et terrores pur-
gant nostram affectiuam. **Quia** sicut di-
citur **Ecd. j.** **Timor** domini expellit pecca-
tum. **Procedunt** uoces id est inspirati-
ones per quas perficiunt nostram opera-
tionem. **Zach. i.** **Angelus** qui loqueba-
tur in me uerba bona et uerba consolatoria

De Annūciatio

Assimilat autē incarnatio christi pluuię pluuię tribus modis generat scz virtute caloris attrahentis virtute vaporis ascendentis et virtute venti colligentis ventienē volantes supra mare multum humorē sepe colligūt et secum ad aerē attrahentes in pluuiā dissoluūt. **Ista** autē pluuiam substantiāle bis tribus modis generatā fuisse ostendit Gabriel in triplici locutione cū virgine. **Primo** nāqz ostēdit ipsaz esse generatā virtute caloris attrahentis cū dixit: Ave grā plena. **Gratia** enī dei est amor dei. Amor autē ē ignis. **Iuxta** illud **Lud. xij.** Ignē veni mittere i terrā zc. **Si** igit virgo fuit plena gratia et amore dei fuit plena igne et calore. **Et** virtute istius caloris diuinū fontez ad se attrahit et istā celestē generat. **ps. Descēdet** sicut pluuiā i vellus. **Secūdo** ostēdit Gabriel istā pluuiā generandā virtute vaporis cū dixit: Ecce picipies et paries filiū zc filiū autē dei est vapor dei. **Iuxta** illud **Sap. vij.** Vapor ē virtutis dei zc. **Iste** igit vapor dei i fra viscera agis sine sui iacione siue opatione se occultauit. **Iuxta** illud **Ecc. xiiij.** Quasi liban⁹ non incensus vaporauit habitacionē meā zc id est christū qui in me p carne assumptā habitauit. **Et** iste vapor inter viscera virginis occultatus in pluuiā se diffudit qn mūdū famelicū faciāuit. **ps. Pluit** illis manna ad māducandū. **Tertio** ostēdit Gabriel banc pluuiā generandā virtute venti colligentis cū dicit: Spiritus sanctus supueniet in te. **Spūs** est vetus iuxta illud **Job. iij.** Spūs vbi vult spirat. **Iste** autē vetus flans i maria id ē in corde virginis marie humores virginis collegit et corpus christi formauit qd salutare pluuiā generauit qui totū mūdum fructificare fecit dicit autē **Jacobi. v.** Nō pluit annos tres et mēses sex. **Anni** tres sunt tria tpa qz pcellerant scz nature culpe et legis scripte. **Et** i his pluuiā benedictionis nō venit. **Quarto** autē ē tēpus gratie. **Et** isto etiā nō venit vlsqz ad mēses sex. **In** isto autē mēse sexto mis-

ne beate Marie

sus est angelus Gabriel a deo zc. **Tunc** enī pluuiā descendit et salutare fructum pduxit. **Tertio** sancti patres petunt a virgine deuotum consensum cū dicit: **Aperiat** terra. **Ubi** duo vidēda sunt scz quare virgo dicat terra et qualiter se aperuit et saluatorem generauit dicitur autē terra quia sicut dicit **Aug⁹** de trinitate. **Bona** terra ē i altitudine montū tempamento collium planicie cam porū. **Sic** et ipsa fuit alta per celestium contemplationem. **Ecc. xiiij.** Ego in altissimis habitauit fuit temperata p discretionē. **Cuius** discretio apparet **Lud. ij.** **Maria** autē conseruabat oia verba hęc fuit plena per humilem conuersationem quod patet quia licet deum conceperit tamen tribus mensibus cum **Elisabeth** humilitē conuersata fuit vel terra dicitur quia terra exterius venustatur plantis interius ditatur in numerū thesauris. **In** intimo est plena tormentis et ibi inferius esse pibitur. **Sic** et ipsa exterius fuit ornata venustate morum et interius fuit ditata thesauro virtutum in intimo cordis vulnerata doloribus tormentorum iuxta illud **Lud. ij.** Tuam ipsius animam pertransibit gladius. **Et** ppter ista tria ipsa dicit **Can. j.** Nigra sum sed formosa. **Nigra** sum p dolore passionis sed formosa decore virtutis sicut pellis salomonis fulgore scz conuersationis. **Illę** enī pelles erant vmbriatę. **Et** ista terra se aperuit et saluatorem generauit. **Aperuit** quidem animum suum ad consentiendum quem consensum requirebat sponsus dicit **Can. v.** Apimibi soror mea **Bern⁹** super **Can. j.** Surge curre aperi. **Surge** p fidem. **Curre** per deuotionem. **Aperi** per consensionem. **Aperuit** enim vterum suum ad concipiendum hęc est enī illa porta de qua dicitur **Ezech. xliij.** Quę fuit clausa oī viro sed aperta domino. **Aperuit** os suuz ad benedicendū quando dixit: Magnificat aīa mea dominum. **ps. Aperi** os tuum et impleto illud. **Aperuit** sinum suum ad miserēdū

De Annūciatio

Zach. ij. **Aperi** libane portas tuas. **Liban⁹** interpretat candidatio. **Et** significat beatā Mariā qz tota fuit candida et habet tres portas scz potentie sapie et misericordie. **Quidā** enī peccant p infirmitatē illis apit portas potentie dando eis virtutē resistēdi. **Quidā** p ignorantiaz illis apit portas sapie dando eis lumen cognoscēdi. **Quidā** p certā malitiam et illis apit portas misericordie dando eis gratiā penitēdi. **Apit** man⁹ suas ad largiēdū. **Pro. viij.** **Danū** suā apuit inopi id est christo paupī p sex opa misericordie. **Uñ** dicit **Bern⁹.** **Beata** virgo dei filiū in vtero suscepit nudū carne vel etiam panis opuit esurientē pauit sitientē lacte potauit infirmū p infantia nō solū visitauit sed etiā oīa humana sibi exhibuit i carcere posito et crucis patibulo ligatū visitauit. **Eius** sepulture interfuit. **Apuit** cor suū ad subueniēdū qz misericordia sua sbenit vniuersis scz bonis malis viuīs et defunctis. **Uñ** cātat ecclia: **Maria** mater grę mat⁹ misericordie zc. **Apit** quidē bonis impetrādo gratiam. **Uñ** dicit **Maria** mat⁹ grę zc. **Apit** malis obtinēdo remissionē et misericordiā. **Unde** dicit **Mat⁹** misericordie zc. **Apit** viuīs eos ab demonū insidijs ptegēdo. **Uñ** dicit **Luce** nos ab hoste protege. **Apit** mortuis eos ad gloriā reducēdo. **Unde** dicitur: **In** hora mortis suscipe zc.

Sermo. cxiij. De Annūciatione beate marie virginis ser. ij.

Uisitasti terrā

inebraisti eā zc multiplicasti locupletare eā. **ps. Ben⁹** humanū p christi redemptionē redemptū recolēs christi redēptionē seu redēptionis sue beneficiū deo regraciat. **Et** dicit visitasti terrā zc. **In** quibz verbis ponunt q̄tuoꝝ psonę qz ad christi incarnationē coopantur. **Primo** ponit psona angeli qui ipsam salutādo visitauit cum dicit: **Uisitasti** scz p angelū. **Et** iste coopatus est ad christi incarnationē p modū salutandi nunci-

ne beate Marie

andi cōmendandi et inducendi. **Istud** ē quadruplex officii panimphi scz sponsum ex pte sponsi salutare voluntate spon si sibi apire. **Sponsum** multipliciter cōmendare et ipsam sponsum ad cōsentieuduz inducere. **Ipsle** igit primo virginē salutauit cū dixit: Ave maria grā plena voluntatē sponsi sibi insinuat cū ait: **Ecce** picipies zc. **Ipsium** sponsum multipliciter cōmendauit cū ait: **Hic** erit magn⁹ zc. **Ipsam** ad pntiēdū induxit cū ait: **Spon** lance in te supueniet. **Ac** si dicat: nō timeas pntire qz nō concipies hūa no semine b myltico spiramine. **Secūdo** ponit psona virginis qz saluatore generauit cū dicit: **Quę** quidē opata ē ad christi incarnationē p modū pntiēdi subministrādi p̄uēdi et educandi. **Ipsa** quidē matrimonio spūali p̄uēdit cum dicit: **Ecce** ancilla dñi. **Et** ideo fuit legitima mat⁹ qz i quolibet matrimonio p̄uēdit scz aliqua mulier habeat. **Cōsentit** autē aīo cū dicit: **Magnificat** aīa mea dñm. **Cōsentit** signo cū dicit: **Et** exultauit spūs me⁹ zc. **Baudū** qz tem qd erat i corde exultauit i extra salutauit exteri in facie. **Cōsentit** verbo cū s̄dit: qz respexit hūilitatē acille sue. **Et** qñ dicit: **Ecce** ancilla dñi. **Secūdo** materiam puenientē s̄ministrat. **Ipsa** enī materiam conuenientē ad pductionē plis ministrat. **Ideo** dicitur. **Hiere. xxxij.** **Donū** faciet dñs sup terram mulier enī circūdabit virū. **Homo** circūdat qd est suum propriū nō quod est alienū virgo enī puerū sola circūdedit qz christi caro tota sua ppria fuit. **Omnis** enī figura perficitur ex pluribus lineis quia corp⁹ aliorum pueroꝝ formatur ex cōmixtiōe vtriusqz parentis. **In** virgine autē fuit circūdatio quia circularis forma tā tū vna linea clauditur qz corp⁹ christi formatum est ex sola carne virginis incorrupta. **Illud** etiam quod est circūdatum ex omni parte est clausum. **Sola** igitur virgo circūdat quia in conceptione et partu virgo permansit. **Tertio** i vtero

De Annūciatio

noem mensibz et decimū attingens ipsum fuit: et ideo fuit virgo et vera mater locus enim pueniens et dispositus matrici opat' ad tonitratē plis quasi pbes fomentum eidē. Beata igit' virgo Maria locū puenientē et nutrimentū pueniens pceptiōni fctus p'bit. Et ideo vera mater fuit: ideo christus dixit. Sap. vij. Decem mensibz coagulatus sum in sanguine. Quarto ipsum sollicitē educavit: et fuit studio sa mater. Quā ipsum pannis involuit in p'picio reclinauit et fascia p'strinxit: et lacte panit. Est aut' lac sanguis sc'do i opibus coctus de mamillis trahēs albedinē et sapozositatem. Sanguis virginis bis igne spūsancti fuit excoctus: scz qn' ipsa in vtero sanctificauit: et qn' eaz supuenit et sic lac eius habuit albedinē: qz fuit virginē: sapozositatē: qz fuit a spūsancto deputatū: et vbertatem: qz fuit de celo ministratū: iuxta illud. Sola virgo lactabat vberē de celo pleno. Tertio ponit psona spūsancti q' ipsam inebriauit: cu' dicit: inebriasti eam. Qui quidē spūsanctus fm iob. dam. Opatus est ad ebriificātionē dādo scz matri sanctificatiōis gratiā: femini diuinitatis potentiā receptiā: et vrgini potentiā generatiuā. Tria nā qz erāt olim impossibilia. Unū q' aliquid mater sine peccato pcepit: ideo spūsanctus eā i vtero sanctificās et in eā post modū veniēs sibi dedit sanctificationis gratiā: vt sine peccato pcepit et pareret. ps. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. Sc'dm impossibile erat vt femina intra suū corpus deū recipet: ideo et spūsanctus sibi dedit verbi diuinitatis potentiā rereptiā. Apod. xij. Signū magnū apparuit in celo mulier amicta sole. Tunc enī sole amicta fuit qn' deū in vtero suo pcepit. Tertius impossibile erat: vt virgo generaret. Ideo spūsanctus ei dedit virtutē generatiuā: qz virgo pcepit: virgo pepit: ideo assimilata api Eccl. ij. Breuis in volatilibz est apis in itinē dulcoris habet fructus illi. Ipsa enī fuit apis qz virginitate ornata: quia fm

ne beate Marie

Amb. Oēs apes virgines sunt: fuit breuis qz humilitate p'cedita: fuit volatilis: qz in celestibz eleuata: fecit fructū dulcoris: qz celesti prole fecūdata. Quarto ponit psona filij qui ipsa multipliciter locupletauit: dum ex ea carnē assumpsit: quod notat' cum dicit: multiplicasti locupletare eam. Assumpsit aut' ipsam carnē sine diuinitatis pollutione sine diuinitatis mutatione: cū virginitatis p'seruatiōne et p' nostra saluatiōe. Ista q' tuor tangit ecclia dicit: Magnū hereditatis mysterium templum dei factus est vterus nesciens virū: ecce qz recepit carnez cum virginitatis p'seruatiōne nō est pollutus ex ea carnē assumens: ecce qz recepit sine diuinitatis pollutione. Mirabile mysteriū declarat: hodie inuouant' naturę: ecce q' recepit cū nostra saluatiōe: de hō fact' est: id qd fuit pmanit: et q' non erat assumpsit: ecce qz recepit sine suę diuinitatis mutatione. Assumpsit igit' primo cū matris p'seruatiōne: qz ipsam illibatā seruauit. Huius exemplū ponit Bernhar d'us dicit: Sicut sine corruptiōe sui sid' emittit radiū: sic absq' sua lesione virgo p'tulit filium: nec sideris radius sui minuit claritatē: nec virginis filius integritatem. Huius exemplū ponit Aug. in l. de fide ad petrū dicens: Predicauit istū visibile solē radios suos p' oēs feces spargere et eos mūdōs et sincerōs seruare. Si ergo visibilia munda visibilibz immundis p'ungi possunt et nō coinq'nari: q'nto magis inuisibilis veritas totū vōiez sine sui p'taminatiōe assumpsit etiā cum nostra saluatiōe. Nam sicut dicit Damascenus. Totum me totus assumpsit vt mihi toti salutē gratificet: vere totū sicut habet in tertio sententiā. Cum q'dru plex sit status hōis: scz ante peccatū: sub peccato: sub gratia et in gloria: christ' de primo assumpsit peccati immunitatē: de sc'do p'nalitatem: de tertio grę plenitudinem: de quarto nō posse peccare. Assumpsit sine suę diuinitatis mutatione: huius exemplū ponit Aug. dicens: Nō oportet

De Annūciatio

ne beate Marie

verbum esse mutatum susceptione hois: sic nec membra veste induta mutantur: quous illa susceptio ineffabiliter susceptus suscipientis copulauerit.

Sermo. c. De eodem sermo. iij.

Egrediet' vir /

ga d' radice iesse. Et flos d' radice eius ascendet. Et requiescet sup eū spūsancti. Esa. xij. Olim terra nostrę naturę maledicta erat: qz tūc spinas et tribulos germinabat: nūc aut' est benedicta: qz benedicta virgā p'tulit: et benedictū florem p'duxit. Et ideo d' hoc p'phetiās Esa. dicit: Egrediet' vrga d' radice iesse. In quibus verbis p'pheta tria scribit. Primo virgā egrediet' id est: de virgine nascentē: cū dicit: Egrediet' virga de radice. Dicitur aut' virgo: virga triplici de causa. Primo qz fuit gracil' p' humilitatē. Et quous gracilis fuit tū plus q' se ptingētis ānis post Esaia fuit. Et quous fuit gracilis tū maximū fructū portauit: quē celi et terra capere non possunt: q' sufficit ad mūdi redemptionē: et ad plenā angeloz et hōiuz reformationē: sic fuit gracilis tū totum mūdū suo robore sustētauit. Quā in passione christi colūne mūdi id est: apli fuerūt p'cussē. Ipsa aut' tanq' colūna immobilis stetit: et totus mūd' sup eaz innixus fuit. Sc'do dicit virga: qz fuit flexibil' p' pietatē. Can. iij. Que est ista q' ascendit p' desertū sicut virgula fumi. Ipsa enī fuit virgula: qz flexibil' p' pietatē. Et fumi: qz p'cremata p' charitatē ex aromatibus mirrhe: qz fugat diabolicā tēptationē: et thuris: qz restringit fluidas cogitationes pulueris pigmentarij: qz delectat et p'fortat oēs virtutes. Tertio dicit esse virga: qz est utilis p' officioz multiplicationē. Vltus enī virgē aliquā est ad domini ostensionē: siue ad p'culsionē: aliquā ad regimē siue directionem: aliquā ad sustentationē. Ad istud quadruplex officij siue vsum data est nobis virgo Maria. Unde ipsa dicit. Eccl. xxiij. Ego mater pulcrę dilectionis. Data

quidem est nobis tanq' mater ad dominandū. Un' dicit: Ego mater. ps. Virgā virtutis suę emittet dñs ex sion. dñare in medio inimicōz tuoz: data ē nobis ad defendendū et p'cutiendū scz demōes q' bus ipsa est valde terribilis. Ideo dicit mater timoris. Numeri. xxvij. Et surget virga de israel et p'cutiet duces Moab. Data est nobis ad directionē: ideo dicit mater agnitiōis. Mich. vij. Pasce pplm tuū in virga tua. Et pōt esse verbū p'ris ad filiū. Ac si dicat: Sicut pastor dirigit gregē suū p' virgā suā: sic et tu pasce et dirige pplm tuū p' matrem tuā. Data est nobis ad sustentationē: ideo dicit: Sanctę sp'i. ps. Virga tua et bacul' x. Ipsa enī est virga in q'ntū demones p'cutit: et baculus in q'ntū debiles sustentat et regit. Sc'do p'pheta describit florē ascendentē: cū dicit: Et flos de radice ei' ascendet: et cū deberet dici cōuenientius vt videt' ascendet de virga: dixit: ascendet de radice: vt ostēdat hoc factū esse p' dei infinitā claritatē: qz iesse incendiū interpretat' vt ostēdat in christo naturę hūanę vitatē: qz inde sumpta est caro floris: vñ traxit originem caro radice. Dicit aut' christus flos propter tres rōnes. Primo propter generationē: flos nanq' generatur a calore solis et infusione rosis et sine aptiōne arboris. Sic ad p'ceptionem christi calor spūsancti se infudit et ipsa incarnationē fecit. Ros diuine grę supuenit: q' virgini obumbravit: nullā operationē p'tulit sed virgo pcepit. Sc'do significat' christus p' florē q'ntū ad odoratiōnē. Habet enī odorē patrē afficientē. Et q'ntū ad hoc est similis odorē sacrificij. Gen. vij. Odoratus est dñs odorē suauitatis. Odorē demones expellentem. Et q'ntū ad hoc est similis odorē mirrhe q' expellit vermes. Eccl. xxiij. Quasi mirrha electa vedit suauitatē odoris. Odorem hōiem a putredine peccati p'seruante. Et q'ntū ad hoc est similis odorē balsami. Ibidē. Quasi balsamū non mixtum odor meus. Odorē nanq' deficientem.

De Annūciatio

flos quidē auulsus. attritus. arefactus. Odorez sum nō pōdit. Sic 7 chūst' fuit auulsus in morte. *Esa. liij.* Quasi enī ab scilus est de terra viuentiū. arefactus in cruce. *ps.* Aruit tan q̄ testa virtus mea. attritus in flagellatione. *Esa. liij.* Attritus ē ppter scelera nra. Et odorez suū nō pōdit s̄ sp̄ seruauit. *Ambro.* Flos odorem 7 succus seruat 7 ptract' accumulāt nec auulsus amittit. Ita dñs in patibulo crucis. nec cōtritus emarcuit. nec auulsus euannit. 7 lancea punctiois succus sole speciosior. fusi cruor' calore uer nauit. **Tertio** assimilatur chūstus flori q̄ tū ad florum uarietatē. nam assimilaf uiole ppter hūilitatē. *Can. ij.* Ego flos campi. *Viola* nā q̄ dicit' flos campi. qz inter flores campi obtinet principatus. vel in ptibus vltra marinis dī nasci quidam flos. qui flos campi dī. q̄ habet supitē aspera 7 quin q̄ folia rubra. 7 significat chūstū qui p̄talit aspiratē crucis et quin q̄ vulnera passionis. Assimilat rosē ppter nūmā charitatē p quam p nob se sanguē rubricauit. *Ecc. i.* Quasi flos rosaz in dieb' verni. Assimilat liliū p̄ puritatē. *Can. ij.* Quasi liliū puallūz. **Tertio** p̄beta ponit sp̄m requiescentē cum dī: Requiescet sup eum sp̄it' dñi. In alijs tōibus sp̄s non requiescit. qz habet ibi aliquid aut p modū p̄ristantē sicut peccatū mortale cōmissionis. *Ep̄. iij.* Nolite p̄ristare sp̄m s̄ctū dei. Aut p modū extinguētis. sicut peccatū mortale omissionis. *i. Thes. v.* Sp̄m nolite extinguere. Aut p modū aduersantis sicut est ueniale 7 sensualitas. *Gal. ij.* Caro p̄cupiscit adūsus sp̄m zc. Aut p modū molestantis vt tumult' sollicitudinū. p̄trarietas desiderioz. p̄trubatio passionū. In chūsto aut sp̄s sanctus requiescit pfecte. qz nihil in eo fuit qd sp̄m sanctum p̄tristaret vt est peccatū cōmissionis. *i. Pet. ij.* Peccatū non fecit zc. Nihil qd extingueret vt est peccatū omissionis. *Esa. v.* Quid est qd debui facere vinez mez 7 nō feci ei: Nihil qd adūsaret qz

ne beate Marie

sensualitas rōm in oīb' obeduit. Nihil qd molestaret. qz nullus tumultus sollicitudinū. nulla p̄trarietas desiderioz. nulla p̄trubatio passionū in eo fuit. In hac enī archa oīa erant pacifica. Hinc est qz coruus requiescit in caduere. qz diabol' requiescit i peccatoze. *Job. xi.* Sub umbra dormit zc. *Colūba* requiescit i viridi arboze. qz sp̄s sanctus requiescit in sancto. qz mēte qui sunt virides corā deo. *Hiere. xvij.* Erit foliū eius viride tū in hac vita nō requiescit pfecte. ideo colūba d' viridi arboze ad archā redit. archa vero requiescit in mōte. qz chūstus qui ē archa sanctificatiois requiescit i sp̄m sancti altitudine 7 plenitudine. Unde et in euāgelio nā careoz. sic scriptū est. Factū est cū ascendisset dñs de aqua. descendit foris oīs sp̄itus 7 requiescit sup eum et dixit ei: Expectabā te in oīb' p̄betis vt uenires 7 requiescerem in te. Tu es enim requies mea.

Sermo. ci. De eodē die ser. iij.

Angelus ē gabriel
et angelus a deo in ciuitate gali
lee. *Lud. j.* zc. Olim missus fuit diabolus ad Euam inferens p̄trauaz suggestionē. mendacem assertionē 7 fallacem p̄missionem. Sed hodie mittit angelus ad virginem offerens reuerendā salutationē. cum dixit: Ave gratia plena. verā assertionē cum dixit: Inuenisti gratiā apud dominum. Utile p̄missionē cum dixit: Ecce p̄cipies. Quis aut deus olim miserit multas legationes 7 ambaciatas p̄ angelos suos 7 p̄betas suos. Ita tū fuit maior 7 dignior q̄ vnq̄ milit quod patet ex quattuor. **Magnus** cui est ille qui misit. 7 magn' nunci' quē misit. magna p̄sona ad quaz misit. magna causa p̄pter quā misit. **Primo** igit' magnus ē ille qui misit. quod notat' cum dī: A deo id est a tota trinitate. **Priz** pater ibi posuit suam potentia. filius suā sapientia. sp̄s sanctus suā gratiam. Tria enī olim erant impassibilia. vnū q̄ aliqua f̄mina

De Annūciatio

intra suum vterū deum p̄cipet. ideo pat' posuit ibi suā potentia. qz potentia receptiua diuinitatis p̄ beatę virginē marie dedit. vt intra suū vterū possit p̄cipere deū. **Un** angelus. *Lud. j.* Hunc p̄ceptū p̄ dei potentia p̄buit. **Qd** erit inquis im possibile apud deū omne uerbu. *Apo. ij.* Signū magnū apparuit in celo. id est in ecclia militate. mulier amicta sole. id ē fulgida diuinitate. **Scdm** im possibile erat qz virgo castēs virgo p̄cipet. ideo filius posuit ibi suā sapientia. qz saluo sigillo uirginitatis sapienter sciuit nitrare 7 sapienter exire. hęc enī est illa porta. de qua dī. *Ecc. ij.* Qui hōi ē clausa nisi soli principi q̄ intrat 7 exit p̄ eam. **Tertio** im possibile erat qz aliqua mar' sine peccato filiū generaret. Ideo sp̄s sanct' posuit ibi suā grām qui ipsam virginem i vtero mris sanctificauit. Et postmodū in p̄ceptu in eā supuenit. 7 eā p̄ngauit atqz mūdauit. ita qz sine peccato p̄cepit. Ideo dī: qd enī nascet' ex te sanctū uocabit' zc. **Scdo** ipsa legatio fuit magna. qz scz magn' nunci' quē misit. qd notat' cum dī: Missus est angelus Gabriel. Eius aut magnitudo apparet ex tribus magnis officijs q̄ i curia dei habet. **Un** est assistētia apud deū. *Lud. j.* Ego enim sum Gabriel angelus q̄ assisto sp̄i an' deū. **Scdm** est victoria p̄hoz. vn' dicit' *Glossa* *Dan. vij.* Gabriel p̄hoz p̄positus est. ideo Gabriel fortitudo dei interpretatur. **Tertio** est reuelatio secretoz. *Dan. vij.* Gabriel facit intelligere istā uisionē. Ecce q̄ magna officia. Magnū enī est secreta reuelare. mar' uictoria in p̄hoz tribuere. maximū ante deū sp̄ assistere. Et sicut uicinus qz papa habet tres differentias nūcioz. siue legatoz. quoz quosdā mittit ad negocia magna. 7 isti dicunt' nūcij. quosdam ad negocia maiora. isti dicunt' legati. nō ex latere. q̄sdā ad negocia maxima. 7 isti dicunt' legati ex latere. Sic de q̄sdā mittit ad negocia magna vt angelos. q̄sdā ad negocia maiora vt archangelos. q̄sdā ad negocia maxima. vt scz illos de

ne beate Marie

sup̄ma hierarchia q̄ sp̄ deo assistit. Et ideo de illis legatis de latere qui sūt isti. sup̄me hierarchie. quidā angelū Gabriel affirmāt fuisse. vn' dicit' *Breg.* Ad mariā summ' agel' mitti debuit q̄ summus oīuz nunciavit. **Tertio** hęc legatio fuit magna. quia magna p̄sona fuit ad quaz fuit missus. qd notat' cum dicit' Ad uirginē desponsataz uiro Ioseph. De qua duo dicunt' scz qz fuit 7 uirgo et desponsata. Ideo uidentū est quare chūst' nasci uoluit de uirgine. 7 quare de desponsata. De uirgine quidem dñs nasci uoluit fm Ansel. vt opera sua p̄ficeret et cōpleret. Quattuor aut modis 7 femina. sicut fecit Adam. De hōie sine femina. sicut fecit primā matrem Euam. De homine et de femina. sic fecit nos. Et ideo vt opa dei essent perfecta. **Quartū** modum faciendi hōiem addidit. 7 filium suum de femina sine homine nasci uoluit. vt habet *Deu. xxxij.* Dei perfecta sunt opera. De desponsata nasci uoluit dñs iesus chūstus. vt in quolibet statu salutē esse ostēderet. scz i statu uirginali. matrimoniali. 7 uiduali. ideo ipsa beata Maria fuit uirgo incorrupta 7 desponsata. et post mortem Ioseph uirga uerelicta. **Quarto** ista ligatio fuit magna. qz magna causa p̄pter quam misit. Commisit enī ipse deus angelo quattuor legationes. **Prima** vt ipsam beatam uirginem salutaret. qd fecit quando dixit: Ave gratia plena. *Bern.* Inducit nos ad salutationem marie Gabrielis exemplum. *Jobā.* nis tripudium. 7 resalutationis lucrum. **Scda** legatio quā cōmisit deus angelo est. vt salutātam confortaret. Quz enim uirgo salutationē audiuisset turbata est in sermone ageli. Beata ergo uirgo Maria turbata fuit nō turbatione impatiētie sed uerecundiē. pauoris 7 admiratio nis. Angelus aut in specie iuuenis speciosus ad eā intrauit in cubile. ideo fuit multum turbata 7 pauēfacta. Unde cantat' *Et ex pauēces uirgo de lumine. Nouā*

De Annūciatio

7 insolitam salutationem angelus beatę virginis fecerat: ideo fuit scđo turbata: admirata: ideo āgelus beatā virginē sic recundatā: sic panefactā: sic admiratā pfortauit dicens: **Re**timeas maria. Propriū enī boni angeli est terrere i pncipio: pfortare in medio: 7 letificare in fine. Mali autē āgeli: q se transformāt in angelos lucis: in pncipio quidē terrēt multū: 7 in medio magis: 7 in fine maxime terret. **Tert**ia legatio q̄ cōmissa fuit āgelo ex pte dei ad beatā virginē: vt pfortatā magnū filiū generaturā nunciaret cū dixit: **Ecce** p̄cipies 7 pies filiū zc: h erit magnus zc. **Ab** ostēdit ipsum esse magnū ex origine: cū dixit: **Fil**ius altissimi vocabitur. **Et** potēti dñatōe: cū ait: **Dabit** illi dñs deus sedē dauid p̄is eius. **Et** nobili subdito: 7 possessōe: cū dicit: **Et** regnabit in domo iacob in eternū. **Nō** dixit in domo **Esau**: qz nō regnat in malis sed in bonis. **Et** ex eterna duratiōe: cum dixit: **Et** regni eius nō erit finis. **Quarto**: qz ipsam generantē virginitatē seruaturā pmitteret. **Quę**siuit enī mirā dicens: **Quo** fiet istud qm̄ virū nō p̄gnosco. **Ac** si dicat: **Cū** tres sunt modi generādi filiū: scz sp̄rialit̄: naturalit̄: 7 sup̄substāntialit̄. **Si** intelligas: q̄ generatō ipsuz sp̄ritualit̄: magnū quidē erit: sed tñ ad me nihil p̄tinebit. **Si** autē intelligas: q̄ naturalit̄: scz q̄ voluntas dei sit: vt de sponso meo ioseph naturali more generē. **Ma**ius quidē erit. **Gaudeto** enī de tā nobili ple: sed nō gaudebo de pdita virginitate. **Si** autē intelligas: q̄ sup̄substāntialit̄: 7 miraculose: hoc qdē maximū erit. **Gau**debo enī d tā nobili: ple 7 p̄uato pudore. **Et** tūc angel⁹ ei exposuit q̄ tertio modo p̄cipet scz sup̄substāntialit̄: dicens: **Spi**ritus sanct⁹ sup̄ueniet in te: 7 virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. **Et** pueniet dicē: **Ob**ūbrabit tibi. **Deus** enī lux ē inaccessibilis. **i. Timo. vj. Lucē** habitat inaccessibilē: et ignis inextinguibilis. **Heb. xij. Deus** n̄ ignis p̄sumens est: 7 dulcedo ī effabilis. **Ecc. xxiij. Sp̄s** me⁹ sup̄ mel

ne beate Marie

dulcis. **Virgo** igit̄ habēdo deum in suo vtero habuit lucē inaccessibilē: ignē inextinguibilē: 7 dulcedinē ineffabilē. **Sz** si oculus ad visū solis reuerterat: si caro modico carbonis tactu nō patit: si eximī mēitate gaudijs q̄s morit: quō virgo beata q̄ pura creatura erat potuit respicere in lucē tā infinite claritatē: pati tantū caminū diuinitatis: sustinere dulcedinē tā infinite iocūditatē. **Proculdubio** nō potuisset nisi virt⁹ altissimi obūbrasset. **Lux** enī inaccessibil se sibi obūbravit qm̄ teste: i. terrenę carni se vniuit. **Et** sic lucē in testa tanq̄ in lucerna videre potuit. **Ignis** qdē inextinguibilis 7 diuin⁹ se sibi obūbravit: qz inter se 7 aiā virginis corpus assumptū mediū posuit: 7 sic calorē sustinere potuit. **Dulcedo** ineffabil se sibi obūbravit: qz tantā dulcedinē carne relauit: sicut hō habēs in ore aliqd̄ dulcissimū: tantā dulcedinē tpat: qz aliquo extrinseco ipsaz relat: bñ ergo dicit: virt⁹ altissimi obūbrabit tibi: dñ 7 lux teste se vniuit 7 ignis mediū inter posuit: 7 dulcedo ineffabilis se relauit. **Tūc** maria sic salutata: sic pfortata: sic de magnifica ple letificata: sic de pudore certificata: ait: **Ecce** ācilla dñi zc. **Nō** ē credēdū q̄ ista sic leuē ptulerit: sed q̄ ipsa ī terra genua flexit: terrā osculta ē: oculos ad cęlū leuauit: man⁹ 7 brachia ī cęlū extēdit: 7 sic cū magno gaudio dixit: **Ecce** ācilla domini zc.

Sermo. cii. De eodem sermo. v.

A **De gratia** plena dñs zc. **N**ullus sufficientē laudare 7 salutare p̄t illā quā salutauit angelus dicens: **Aue** grā plena: quā sanctificauit p̄ altissimus. **p̄s. Sanctificauit** tabernaculū suū altissimus quā reueret dei filius. **Lud. ij. Erat** subditus illis: cui se cōmisit sp̄s sanct⁹. **Lud. j. Sp̄s** sanct⁹ sup̄ueniet ī te: quā tot⁹ beatificat 7 admiratur mūdus. **Ibidē. Ecce** enī ex hoc: beatā me dicent oēs generationes. **Quis** autē digni nō sumus tñ eā salutare: debemus

De Annūciatio

et propter debitum: 7 ppter exemplum: 7 ppter fructū. **Debitū** quidē ē qz saluatio debetur amicis: beneficiis 7 dñis. **Et** ipsa est amica nostra. **Lud. ij. Surge**: p̄pera amica mea. **Ecc. xxiij. Ego** mater pulcrę dilectōis: i. q̄ pulcrę diligo 7 pulchrę amari volo. **Est** 7 benefica nostra. **Sap. vj. Venerunt** mihi oīa bona pariter cum illa: 7 dñā nostra. **Ecc. xxiij. in** omni populo: 7 in oī gente p̄imatam tenui zc. **Ipsa** enī dñatur ī cęlo: ideo dicit: **In** oī populo scz angelorum. **In** mūdō: ideo subdit: 7 in oī gente p̄imatū tenui. **In** inferno ideo subdit: **Diuz** excellentiū 7 sublimiū colla: p̄pria virtute calcāni. **Quia** ergo est amica nostra: debem⁹ eā salutare deuote. **Et** ille deuote salutatur: qui salutatur eaz cū sincera intentione cum cordis attētiōe: 7 cum fidei deuotiōe. **Quia** igit̄ benefica nostra est: debet salutare frequēt. **Esa. xxiij. Sume** citram: id est: salutationē angelicā 7 circūciuitatē: id est: beatam virginē in qua est vnitas ciuiū: id est: cogitationū in ipsum deum vnitarū: deinde subdit: **Bene** canne frequēta canticū: vt memoria tui sit. **Quia** est dñā nostra: debet saluari hūiliter scz cum genuflectiōe. **Nō** est magnū si hō ad salutationem illā genua ponat ī terram: ad cuius plationē rex regum descendit in terram: nō est mirum neqz magnū si se humiliat vermiculus cū ad illā salutationem altissimus factus est p̄ns: nō est magnū si homo genua in terrā figat: qm̄ reginā cęli 7 trę salutatur. **Scđo** debemus eā salutare: ppter exēplū. **Ha**bemus enī exēplū ab angelo qui eā salutauit in thalamo. **A** **Jobāne** qui eam salutauit in vtero. **A** **filiō** q̄ eam salutauit in cęlo. **ij. Reg. ij. Surrexit** rex: i. occursum matris adorauit q̄ eam: id est: salutauit: ideo debemus erubescere eaz: scz nō salutare postq̄ tales eā salutāt. **Ecc. xli. Erubescite** a salutātib⁹ de silētiō. **Tertio** debemus eā salutare: ppter fructum. **Ipsa** enī salutantē resalutat. **Ecc. xxiij. Ob**uiabit illi quasi mater honorificata.

ne beate Marie

Obuiamus enī sibi orationib⁹ deuotis. **Obuiat** ipsa nob auxilijs oportunis: dādo nobis scz panem gratię. **Unde** subditur: **Libavit** illū panem vite: 7 intellectus virtutē p̄seuerantię. **Uñ** subdit: **Et** firmabit in illo 7 nō flectet: 7 exaltationem glorię. **Unde** sequit̄: **Et** exaltauit illum apud p̄ximos suos. **Uel** potest dici: q̄ hęc saluatio est dicenda: qz virginī multum placet: 7 diabolo multum displicet: hominibus multum prodest. **Placet** q̄: dem virginī: quando audit salutationē quam sibi detulit fidelis paranympbus: quę sibi gaudium maximum fuit. **Unde** dixit: **Exultauit** spiritus meus zc. **Quā**do audit celestem cautionē: quam sibi detulit ioculator deuotus: quę cautio tantę suauitatis fuit: q̄ prouocauit ad cantandum 7 ipsam: cū dixit: **Magnificat** anima mea dominum: 7 angelos quando dixerunt. **Gloria** in excelsis deo: 7 totum mundum. **p̄s. Letentur** cęli: et exultet terra. **Quando** audit epistolam: quā sibi detulit fidelis nuncius: in qua continebatur prosperitas amicorum: redemptio captiuoz: 7 victoria hostiū. **Proū. xv. Aqua** frigida anime sitienti zc. **Ista** autē epistola p̄m Berni. **Fuit** in cōsistorio diuinitatis seu trinitatis: dictata digito dei: descripta 7 vni de fortissimis palacij ad deferendū delegata. **Quando** audit ambaciatam: quam sibi detulit solennis legatus: p̄ quam sibi annunciabat q̄ in reginam erat assumenda. **Berni. Egred**itur gabriel de rege ad reginam: de impatore ad imperatrices: 7 eo forte alacrius vt scz cum angeli prius regem haberent habituri essent 7 reginam. **Scđo** diabolo mltū displicet: displicet enī sibi illa saluatio: qz sibi est ad disseccationē. **Cū** enī sit inuid⁹ dissecat: videns q̄ p̄ illam salutationem homo acquirit salutē: displicet sibi illa cautio: quia est sibi ad molestationē. **Cum** enī sit in luctu: molestatur quando eam audit. **Ecc. xxiij. Du**sica ī luctu īportuna narratio. **Displicet** sibi illa epla: qz est sibi ad p̄turbationē.

De Annūciatio

Cum enī sit tyrannus displicet sibi q̄ p̄ illam amisit captiuos. **Esa. xij.** Educēs de p̄solatione vinctū z̄. Displicet sibi illa ambaciata q̄ est sibi ad indignationē. Cum enī sit sup̄bus indignat̄ q̄ a muliere sit victus. **Judith. ix.** Erit enī memoriale dño q̄ manus f̄minę deiecerit euz. **Rec mirū si t̄m sibi displicet illa saluatio illa cautio illa epla illa abaciata q̄ a pillam fuit territus. **Canj. vi.** Terribil̄ vt castro z̄ acies ordinata. Fuit p̄fusus. **Judith. xvj.** Tradidit eū in manū f̄minę z̄ p̄fudit eū. Fuit p̄tritus. **Gen. iij.** Ip̄sa conteret caput tuum. Fuit mortuus. **Judith. iij.** Inter pedes **Jael** id est virgīnis defecit z̄ mortuus est. **Sylara. i.** diabolus z̄ ideo cum illā salutationē audit timet ac si audiret tonitruū quo rotet̄ et terreat. **ps.** Vox tonitruū tui deus in rota. Ac si videret clamā q̄ p̄cutiat. **Rūeri. xij.** **L.** osurge virga de israel z̄. Ac si videret gladiū quo iugulet. **Judith. xij.** Amputauit **Judith** pugiōe caput holoferni. Ac si videret clamū z̄ malleū q̄ exerebraret. **Judith. v.** Sinistrā manū misit ad clamū z̄ dexteraz̄ ad fabroz̄ malleos. **Lympora** sylara. i. diaboli valide p̄forās. **Nō** solus aut̄ displicet sibi illa saluatio sed etiā oīa verba q̄ sunt in ea. Displicet enī sibi. **Aue** id est sine v̄p̄ cū ipse eternū v̄p̄ p̄curauerit. Cum q̄ audit nominare **Mariam** cū ipsa eum p̄trierit. Cum q̄ audit gratia plena cum ipse primos parentes gratia euacuauerit. Cū audit dominus tecū cū serpens sit z̄ fuerit. Cū q̄ audit benedicta tu in mulierib; cū ipse maledictionē induxerit. Cum audit benedictus fructus ventris cum p̄ suā suggestionē fructus mulieris fuerat maledictus. **Tertio** hęc saluatio hōi multum p̄dest. **Homo** enī aliq̄n̄ est immundus p̄ culpam. tenebrosus p̄ ignorantiā. vacuū p̄ priuationē gratię solus derelict̄ a diuina p̄tectione maledictus maledictionē p̄cne eterne z̄ famelicus a celesti refectione. Sed qui est immundus ad tam sanctam accedat q̄ est sine v̄p̄ culpe. ideo d̄z̄**

ne beate Marie

Aue. Qui est tenebrosus accedat ad taz̄ illuminatā. ideo d̄z̄: **Maria** q̄ interpretatur illuminata. Qui est gratia vacuū accedat ad tam repletā. ideo d̄z̄: **grā** plena. Qui est solitarius ad tā sociatā accedat. ideo dicit̄: **dñs** tecum. Qui est maledict̄ accedat ad tā benedictā. ideo dicit̄: **Benedicta** tu in mulierib;. Qui est celesti benedictione z̄ refectione priuat̄ accedat ad ipsam tali fructu in immensum totatā. ideo dicit̄: z̄ benedictus fruct̄ ventris tui. **Sermo. ciiij. De eodē ser. vi.**

A **Be maria** gratia plena **dñs** tecum. Solēt mulieres sex gratias affectare temporaliter quas beata virgo maria habuit spiritualiter que in angelica salutatione optant. **Primo** nanq̄ habuit pulchritudinem cum d̄z̄: **Aue** id est sine v̄p̄ peccati. fuit enim tam pulchra q̄ fuit sine macula. **Canj. iij.** **Tota** pulchra es amica mea z̄ macula nō est in te. **Ip̄sa** enī fuit pulchra quia sine peccato originali. tota pulchra q̄ sine peccato veniali. **Et** nō t̄m fuit pulchra sed habuit pulcherrima ornamenta. **de** quib; dicitur in. **ps.** Omnis gloria eius filia regis ab intus in fimbrijs aureis. **Habuit** enī vestimentum variatum per virtutū diuersitatem. ideo dicit̄: **Circumamicta** varietate. interius informatum per sinceram intentionem. ideo dicitur: **Omnis** gloria eius filie regis ab intus. **Exterius** auro seratum infriscatum per charitatem. ideo dicitur: in fimbrijs aureis. **Eius** enī charitas z̄ vsq̄ in finem perseuerauit z̄ vsq̄ ad pauperes se extendit q̄ sunt q̄si fimbrię in vestimēto ecclesię. **Secdo** excellentiam z̄ nobilitatem habuit cum dicit̄: **Maria** que interpretat̄ dñā. **Est** aut̄ triplex nobilitas. prima est originis que causatur ex carnis propagatione. scda morum que causatur ex morum cōpositione. tertia virtus que causatur ex virtutum possessione. **Istam** triplicem nobilitatem ipsa habuit. **de** qua dicit̄ in

De Annūciatio

ne beate Marie

ps. **Assit** regina a dextris tuis. **Ecce** nobilitas originis in vestitu deaurato. id est cum corpore morū honestate p̄claro. **Ecce** nobilitas morū. **Circūdata** varietate. virtutū multiplicitate. **Ecce** nobilitas virtutis. **Tertio** habuit diuinitatē plenitudinem. cū dicit̄: **Gratia** plena. **Habet** aut̄ deus q̄ druplicē mensurā gratię. scz̄ p̄fertam. bonā. coagitatā. z̄ superfluentem. vt habet **Lud. vij.** **Bona** mensura ē mensura sufficientie quā habent oēs sancti ad sui iustificationē. **Conferata** est mēsurā abundantie quā habuerunt apli ad suam p̄uersionē z̄ aliorū saluationem. **Coagitata** est excellentie quā habuerūt in vtero sanctificati. **Superflua** est mēsurā affluentie q̄ fuit in christo. **Dēs** aut̄ has quattuor mēsuras gratię virgo habuisse videt̄. **Un̄** ipsa ait. **Ecd. xij.** **In** me oīs gratia vitę quo ad gratiā infusibilem. z̄ veritatis quo ad gratiā alios cōuertentē z̄ salutantē. et virtutis quo ad gratiā confirmantem. z̄ a generationib; nostris adimplemini quo ad gratiā superfluentem. **Quarto** habuit sponsum amabilem cū d̄z̄: **Dñs** tecum. **Circa** quod notandū q̄ quadruplex est vnitas. **Prima** est carnalis q̄ est inter sponsum z̄ sponsam. **Secda** est naturalis q̄ est inter p̄rem z̄ filiū. **Tertia** est socialis q̄ est inter amicum z̄ amicum. **Quarta** est spūalis q̄ est inter deū z̄ animā. **Ista** quadruplici vnitate dñs erat secū. **Primo** vnitate carnali q̄ est inter sponsum z̄ sponsam. **Christus** enī cum ea matrimoniu p̄traxit z̄ eā in sponsam accepit. **Dece. ij.** **Sponsato** temibi in fide. **ps.** **Ip̄se** tāq̄ sponsus p̄cedens de thalamo suo. **Sponsatā** valde amauit. **Hester. ij.** **Adamauit** eaz̄ rex sup̄ oēs mulieres. **Adamatā** sibi p̄iunxit z̄ vna caro facta fuit q̄ caro christi erat caro virginis. **Ben. ij.** **Erunt** duo in carne vna. **Secdo** fuit cū ea vnitate naturali q̄ est inter matrē z̄ filiū. **Et** qua vnitate fiebat q̄ ipsa diligebat filiū tanq̄ rem suā. **Reg. j.** **Sicut** mater filiū vnice diligat. ita te diligebam. **Et** filiū bo-

norat matrem tanq̄ causam suaz̄ honorando ipsam in vita. q̄ sibi subditus fuit. **In** morte q̄ ad ipsam venit. **Et** post mortē q̄ ipsam ad dexteram suā collocauit. **Et** ipsi ambo sibi mutuo cōpatebatur tanq̄ habentes aiām suam. **Lud. ij.** **Tuam** ipsius aiām p̄transibit gladius. **Tertio** fuit secū vnitate sociali q̄ est inter amicum z̄ amicum. **Ip̄si** enī diligebāt se mutuo. **Canj. vij.** **Ego** dilecto meo z̄ cōuersio ei ad me. **Ip̄si** idēz̄ velle z̄ idē nolere habebāt. **Canj. ij.** **Dilectus** meus mihi z̄ ego illi. **Imo** eis z̄ eis cor vnū z̄ anima vna erat. **Si** enī de credentib; dicit̄. **Act. iij.** **Erat** enī eis cor vnū z̄ aiā vna erat. multo excellentius ista vnitas in filio z̄ matre erat. **Quarto** fuit cū ea vnitate spūali q̄ est inter deū z̄ aiām. **Adeo** quidem fuit secum vnita p̄ amorem q̄ tota fuit i amore p̄uersa. ideo d̄z̄. **Apoc. xij.** **Mulier** amicta sole q̄ tota ex amore facta est languida. **Canj. ij.** **Fulcite** me florib; sup̄ate me malis q̄ amore languet q̄ tota fuit amore liq̄facta. **Canj. v.** **Aiā** mea liq̄facta est q̄ tota fuit amore christi vulnerata. **Unde** ait sponsa. **Canj. ij.** **Vulnerata** charitate ego sum. **Quinto** habuit famā celebrē cum d̄z̄: **Benedicta** tu in mulierib;. **Ip̄sa** enī fuit famosa. **de** p̄ humilitatē angelis p̄ virginitatē hoib; p̄ fecunditatē. **De** his trib; dicitur. **Judith. xv.** **Tu** glia hierusalē. id est. **de** i in quo est visio n̄re pacis. **Tu** leticia israel. id est. **angeloz̄** qui sp̄ respiciunt faciē p̄ris. **Tu** honorificentia populi n̄ri. id est. **totius** generis humani. **Et** sequit̄: q̄ fecisti viriliter deū. scz̄ p̄ tuam humilitatē ad terrā trabendo. z̄ p̄fortatū est cor tuū p̄ tuam fecunditatē humano generi salutē inueniendo. **Et** q̄ castitatē amauerit virginitatē euz̄ angelis p̄seruando. **pp̄** hanc famā celebrē ipsa dicit̄: **Beatā** me dicent oēs generationes q̄ z̄ pingatē. p̄pter plenam quam habuit. et viduē. p̄pter p̄tinentiā quam seruauit. z̄ virgines. p̄pter integritatē mētis z̄ etiāz̄ corpis quā custodiuit. **Sexto** habuit plēnobilez̄

De Annūciatio

cum dicit: *Et benedictus fructu vini et olei*. Ista est illa benedictio. De qua dicitur *Ben. xxvij. Det tibi deus de roze celi et de pinguedine terre abundantiam vini frumenti et olei*. De quo etiam fructu dicitur in ps. *A fructu frumenti vini et olei sui multiplicati sunt*. In isto fructu fuerunt tres substantie scilicet caro que significat per frumentum que fuit mortua in passione pullulavit in resurrectione et multum fructum attulit in ascensione et ipsius sancti missione. *Job. xij. Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit etc.* Per oleum significat eius animam que oleo sancti spiritus fuit plena. *Esa. j. vixit te deus etc.* Per ipsum vinum quod legitur in *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* Per ipsum vinum quod legitur in *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.*

Sermo. ciiij. De eodem die ser. iij

A **De maria** gratia plena etc. Ista salutatione angelica ponunt sex cause quare debet aliqui domina salutari que possunt plene in domina nostra virgine maria gloriosa inveniri. Saluta da est que dicitur: Ave. i. sine ve peccati nulla enim peccati macula in ea fuit. Et ideo fuit plene formosa et pulchra extitit. Ut vero eius pulchritudinem melius videamus notandum quod est quintuplex pulchritudo. **Prima** est spiritualis que consistit in decore virtutum de qua dicitur *Tren. iij. Saphiro pulchrior*. Ista pulchritudine ipsa habuit de qua dicitur in ps. *Specie tua et pulchritudine tua etc.* **Secunda** est pulchritudo moralis que consistit in compositione morum de qua dicitur *Sap. iij. Quis pulchra est casta generatio cuius claritate id est cum morum honestate. Ista pulchritudine ipsa habuit de qua dicitur *Can. vij. Qui pulchri sunt**

ne beate Marie

gressus tui in calciam etc. filia principis. **Prima** est pulchritudo angelica de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Secunda** est pulchritudo moralis de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Tercia** est pulchritudo celestis de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Quarta** est pulchritudo humana de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Quinta** est pulchritudo divina de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.*

De Annūciatio

capite eius corona duodecim stellarum etc. id est novem ordinum angelorum et trium hominum scilicet martyrum. **Prima** est pulchritudo angelica de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Secunda** est pulchritudo moralis de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Tercia** est pulchritudo celestis de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Quarta** est pulchritudo humana de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Quinta** est pulchritudo divina de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.*

ne beate Marie

receptivam gratie non tamen guttam gratie non tamen calicem et plenitudinem gratie. Sed etiam fontem et flumem habuit omnium gratiarum. **Prima** est pulchritudo angelica de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Secunda** est pulchritudo moralis de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Tercia** est pulchritudo celestis de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Quarta** est pulchritudo humana de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.* **Quinta** est pulchritudo divina de qua dicitur *Gen. x. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv. et in ps. lxxv.*

De cena

corruptioe. **Judith. xv.** Viriliter fecisti
q̄ castitate amaueris. 7 post virū tuum
alterū nesciueris. Ipsa nanq̄ virilit̄ fec
q̄ fuit mater incorrupta. Castitate ama
uit. q̄ fuit virgo secunda. 7 post mortem
viri sui alterū nesciuit. q̄ fuit vidua. 7 to
ti trinitati sociata. **Sexto** salutanda ē
dñā tam fructuosa. cum dicit: **Benedict⁹**
fructus ventris tui. Ille aut̄ fructus s̄m
Berū fuit benedictus in odore in sapo
re. 7 in specie. Odor aut̄ istius fruct⁹ tan
tus erat q̄ p̄m recōsiliavit. **Sen. xvij.**
Ecce odor filij mei. q̄ demones expulit 7
p̄turbavit. **Ecd. xiiij.** Quasi enī mirba
electa vedit suauitate odoris. q̄ totū mū
dum repleuit. **De hoc Job. ix.** Dies mei
transierūt quasi naues poma portātes.
Christus enī p̄ mare huius mūdi navi
gavit 7 nob̄ odore suū reliquit. **Sec̄do**
est iste fructus benedictus in sapore. cui⁹
sapor est tā dulcis q̄ appetitū pronocat.
Ecd. xiiij. Qui edūt me adhuc esurient.
q̄ oīa amara dulcorat. **Deu. xxxij.** In
undationes maris quasi lac suget. q̄ oīa
alia dulcia in insipiditate commutat.
Prō. xvij. Aīa saturata calcabit fauū
Tertio est benedict⁹ in specie. Eius enī
species est tam luminosa. q̄ requirit̄ i no
bis magna purificatio. vt ipsam videre
valeamus. **Matth. v.** Beati mūdo cor
de qm̄ ipsi deum videbūt. tam gratiosa
q̄ ibi ē nostra delectatio. **Hester. xv.** Fa
cies tua plena est gratia. 7 tam gloriosa.
q̄ ibi ē nostra beatitudo. **Job. xvij.** Hec
est vita eterna vt cognoscant te solū v̄z
deum 7 quem misisti iesum christum. **z.**
Sermo. cv. In cena domini s̄. i.

Afferam pau
pilluz aq̄ 7 lauent pedes vestri
requiescite sub arbore ponā q̄ buccellas
panis 7 confortet cor vestrū. **Sen. xvij.**
Ista verba q̄ abraam angelis dixit pos
sunt esse verba christi dicta in cena a po
stolis suis. Fecit enī cum eis cenā. in qua
quattuor genera ferculorū apposuit. sc̄z
exemplum. medicamentū. sacramentū. 7

domini

documētum. Exemplum humilitatis i
pendit in pedum ablutione. cum dicit:
Afferaz paupillū aq̄ 7 lauerent pedes
v̄i. **De isto enī exemplo ipse dicit: Exem
plū enī v̄edi vobis zc.** Lauit aut̄ eoz pe
des. nō tm̄ corpales sed etiaz spūales q̄
duplici aqua q̄ in p̄senti euāgelio deli
gnat. **Primo** enī aqua materiali de q̄
dicit: misit aquā in peluim. 7 cepit laua
re pedes discipuloz. **Et hoc vt dictū est**
fecit in exemplū humilitatis. **Aug. Di
dicim⁹** fratres humilitatē ab excello. fa
cim⁹ inuicē humiles qd̄ humiliter fecit
excelsus. nec v̄edignet quod fecit christ⁹
facere christianis. **Cū enī ad pedes fr̄s**
inclinat. corpus etiam in corde ipso vel
excitat vel si iam inerat confirmat humi
litas affectus. **Sec̄do** lauit aqua sacra
mentali. **De qua dicit: Qui** lotus est nō
indiget nisi vt pedes lauet. **Ibi dicit glo
sa.** Ex his verbis intelligim⁹ baptizat⁹
fuisse ap̄los 7 si nō legat. vbi **Aug. To
tus hō in baptismo abluir. sed cū in rebz**
humanis postea linir. vtiq̄ terra calcat.
Ipsi ergo affectus hūani q̄ si pedes sunt
vbi ex hūanis rebz afficimur. **Cotidie** er
golauat pedes in nobis. qui interpellat
p̄ nobis. **Rec̄ videt absurdū** attenda si
militudine. neq̄ mirū. si hō est p̄mptus
ad pulueres p̄trahēdos. q̄ est puluis in
natiuitate. in vita. 7 in morte. **Ram** de
pulvere fuit conditus. 7 in puluerem est
resolendus 7 puluerium habet corpus
Sen. iij. Puluis es. ecce quia de pulvere
conditus. 7 in puluerem ibis. ecce quia
pulueriū habet corpus. **Loquar ad do
minū meū.** cum sim puluis 7 cinis. q̄ igitur
totus homo est puluis. 7 simile appe
tit suum simile. ideo affect⁹ humani. p̄m
pti sunt ad pulueres p̄trahēdos. ideo se
pe sunt lauādi ne ipsi affect⁹ in naturam
pulueris p̄uertant. **Aug. Talis** nanq̄
est vnusquisq̄ qual̄ dilectio sua. **Si ter
rā diligis terra es.** **Si deum diligis de⁹**
es. **Tertio** eos lauit aq̄ spūali q̄ ē aqua
spūsancti. de q̄ dicit: **Et vos mundi estis**
sed non omnes. non enim intelligitur de

De cena

lotione materiali. quia omnes lauit. nec
sacramentali. quia om̄s baptizati erant
sed de lotionē spūsancti quā iudas nō ha
bebat. **De qua aqua dicit. Ezech. xxxvj.** Ef
fundā sup̄ vos aquā mundā. 7 munda
bimini ab oībz inquinamētis vestris. de
quibz inquinamētis dicit **Job. vij.** Indu
ta est caro mea putredine. quo ad inqui
namētū luxurie. 7 fordidz pulueris. quo
ad inquinamētū auaritie. **cutis mea aru
it 7 p̄tracta est.** quo ad inquinamētū su
p̄bie. **Sup̄bia enī facit cor aridū.** in x̄ta
illud. **Ecd. vj.** nō te extollas in cognitiōe
aīe tuę. 7 relinquares velud lignū aridū
in heremo. **Ab isto triplici inquinamēto**
mūdari debemus. **i. Cor. vij.** Vndem⁹
nos ab oī inquinamēto carnis. ecce mun
datio a luxuria. 7 spūs. ecce mūdatio a su
p̄bia. p̄ficiētes sanctificationē. ecce mū
datio ab auaritia. **Sanctū enī idē est qd̄**
agios 7 sine terra. **Quarto** nos lauit
aqua celestis q̄ de suo latere emanauit. de
qua dicit: **Si non lauero te nō habebis**
partem mecum. de hac lotionē dicit. **Apoc
vij.** Lauerunt stolas suas 7 dealbaue
runt eas in sanguine. **Sanguis enī chri
sti in stolis lactis habet aīas dealbare.** **Sā
guis enī virtute caloris in lac p̄uertitur.**
**Sanguis aut̄ christi in corpore suo fuit ex
coctus igne amoris. de quo dicit. Lud. xij.**
Igne veni mittere in terram zc. **In cor
de aut̄ nostro debet excoq̄ vbi sunt duo**
v̄tera. sc̄z intellectus 7 affectus. **In intel
lectu debet excoq̄ p̄ meditationē. p̄s.** **In**
meditatione mea exardescet ignis. **Et in**
affectu p̄ deuotionem. Job. xxx. **Pullū**
eius lambūt sanguinē. **Sec̄do** christus
in cena posuit sc̄dm̄ ferculū. sc̄z medica
mentū pietatis. **In medicinali passione**
quā hō die inchoauit. qd̄ notat cum dicitur:
Requiescite sub arbore sc̄z crucis. **Oliz**
genus humanū laborabat circa tria. sc̄z
**circa opanda. 7 iste labor causabat a ti
more male hūiliatē circa diligēda. 7 iste**
**labor causabat ex amore male inflāmā
te circa p̄gnosceda. 7 iste labor causabat**
ex errore male excecātē. **Sed ab isto tri**

domini

plici labore debemus sub arbore crucē re
quiescere. q̄ ibi inuenimus fortitudines
p̄tra timorem male humiliantem. **Hoc**
significatū est. iij. Reg. xix. **Ubi dicitur**
**q̄ Helias fatigatus proiecit se sub arbo
re iuniperū. et cum comedisset tantā for
titudinem sensit q̄ vsq̄ ad montem dei**
oreb ambulauit. **Ibi inuenimus refri
gerium contra amorem male inflāmā
tem.** **Hoc significatū est. Jone. iij.** **De**
**Jonas contra estum sub edera requie
uit refrigerium inuenit.** **Ibi inuenimus**
cognitionem veritatis contra errorem
male excecantem. **Hoc significatū est**
Lud. xix. **Ubi dicitur Zacharus ascendit**
in arborem sycomorum vnde christum
meruit videre et p̄gnoscere. **Tertio** po
suit tertium ferculū. sc̄z sacramentum
charitatis in sui cor. poris et sanguinis cō
secratione. cum dicitur: **Ponam q̄ buc
cellam panis.** **Iste panis fuit formatus i**
archa vteri virginalis de tribus farinis
sc̄z antiqua. noua. et eterna. id est. carne.
anima. et deitate vera. **Hoc significatū**
est. iij. Reg. xix. **Respexit Helias. et ecce**
ad caput suū sub cineribus panis. **Quā**
iste panis est candidus q̄tum ad animā
puram. 7 sub cineribus q̄tum ad carnē
**mortalitati subiectam. 7 ad caput posi
tus quia ista duo. scilicet caro 7 anima**
**fuerunt christo in vnitae persone con
iuncta.** **Iste panis sic formatus triplici**
igne fuit excoctus. scilicet igne passionis
**quo ad farinam antiquam. id est. car
nē. p̄s.** **Ossa mea sicut cremium aruerūt.**
Igne amoris quo ad farinam nouam. id
est. animam. Job. xv. **Maiozem hac dile**
ctionem nemo habet zc. **Igne deitatis**
quo ad farinam eternam. Heb. xij. **De**
us noster ignis consumens est. **Iste pa
nis sic formatus et sic coctus per quinq̄**
**vulnera quasi per quinq̄ frustra fuit in
cisus. vt primum frustum patrem recon
siliaret. Roma. v.** **Cum enim iunici es
semus deo reconsiliati sumus p̄ mores**
**filij eius. Sc̄dm̄ vt celestem ianuā ape
raret. Heb. ix.** **Per proprium sanguinē**

De cena

introiuit semel in sancta. Tertium ut sanctos p̄res de limbo educeret. Zach. ix. Tu q̄s in sanguine testamēti tui eduxisti vincos de lacu in q̄ nō erat aq̄. Quarto ut ruinā angelicā repararet. ps. Iudicabit in nationibz sc̄z demonū implebit ruinas sc̄z āgeloz. Quintus ut demones expoliaret. Col. ij. Expoliavit p̄ncipat̄z potestates zc̄. Iste panis sic formatus sic excoct̄ z insc̄is māducat sacra mētales tm̄ sicut a malis q̄ species sacramētales recipiūt sed effectū sacramenti nō recipiūt. j. Cor. xj. Qui manducat z bibit indigne zc̄. Ab aliquibz aut̄ spūaliter tm̄ sicut a bonis q̄ sc̄z articulus necessitatis nō cōtēp̄ religiois sacramētū excludit. De isto modo dicit Auḡ. Et q̄d paras ventē z ventrē. Crede z manducasti. Ab aliquibz sacramentalit̄ z spūaliter sicut a bonis q̄ recipiūt sacramētū z rem sacramēti. Job. vj. Qui manducat meā carnē z bibit meā sanguinem habet vitā eternā. Quattro posuit in hac cena q̄rtū ferculū sc̄z documentū veritatis. Et hoc in sermōis cōpilatione cū dicit. Et confortet cor v̄m. Sermo enī dei habet p̄fortare oēs sensus spūales. Nam p̄fortat visum spūalē visus aut̄ nō p̄fortat i coloribz extremis i alto z nigro. s̄ in medio z est i viridi. p̄ albū enī intelligit claritas celestis. p̄ nigrū obscuritas infernalis. Sermo dei tanq̄ viridis mediū p̄cedit q̄z nitit nos inducere in amorē celestium z ad timorē penarū eternarū. Hierē. xvi. Erat foliū ei viridē. Secūdo p̄fortatur p̄ odorē spūalē. Odor enī aliq̄n causat ex p̄rematiōe ut patet in thure aliq̄n p̄ p̄tritionē sicut patet in p̄trito aromate aliq̄n ex reuelatione sic patet in ap̄to vase. Tunc enī sermo dei valde redolēt q̄n i affectu p̄dicatoris p̄remat per amorē intellectu p̄terit p̄ meditationez z in vita p̄ honestatē sine honestā p̄uersationē. ij. Cor. ij. Christi bon̄ odor sum̄ deo in oī loco. Tertio p̄fortat spūalem gustū. Actū. x. Cū accepisset cibū p̄fortatus est. Confortat aut̄ opatiuā ut vi-

domini

uatius operet. Intellectuā ut limpidius contempletur. Et affectiuā ut sapidi⁹ delectet. de his tribz dicit. Ecd. xv. Libauit eum dñs pane vitę quo ad p̄mū. z intellectus quo ad sc̄dm. z aqua sapie. i. sapide sciētę potauit illū quo ad tertium. Quarto delectat spūales auditū. Sonus enī fm̄ Auḡ. fit tribz modis sc̄z cātū. flatu. z pulsu. Ad vocē p̄tinet cant⁹. ad organū flēt⁹. ad citharā pulsus. Nō est ergo mirū si audire verba dei est delectabile. q̄z aut̄ p̄cesserūt ab ore dei aut a fact̄ q̄ fuerūt organū dei aut ab ore citharisti q̄ fuit cithara dei. fm̄ illud. ps. Exurge psalteriū z cithara. Quinto delectat z p̄fortat spūalē tactū. Tact⁹ aut̄ nō delectat circa dura vel mollia sed circa media. Sic sermo dei reprehendit extrema et cōmendat media. Nā reprehendit volositatē z fatuitatē z cōmendat prudentiā. reprehendit gulositatē z vacuitatem z cōmendat p̄pantiā. reprehendit seueritatē z remissionē z cōmendat iusticiā. reprehendit temeritatē z pusillanimitatē z cōmendat fortitudinē. De his q̄rtuor dicit. Sap. viij. Sobrietates z sapientiā docet. z iusticiam z virtutem. quibus vtili⁹ mibi ē in vita hominibus.

Sermo. cvi. De eodē die ser. ij.

Qui lotus est

non indiget nisi ut pedes lauet zc̄. Job. xij. Istud verbū tractās Innocentius papa tertius distinguit triplex lauacry. sc̄z aque sanguinis. z lachrymarū. Et quodlibet horū dicit esse duplex. nam lauacry aq̄ duplex. sc̄z materialis aque z spūalis. Lauacry sanguinis duplex est. sc̄z fusi in patibulo. z oblatis in sacramento. Lauacry lachrymarū duplex ē. sc̄z oculorum ad lamentum. z plantarū ad sacramētū. Ista sex lauacra i hac die sunt facta. ut idem Innocenti⁹ ostendit. Primum igitur lauacry est aque materialis qua christus pedes discipulorū lauit. quod quidem fecit in exemplum. iuxta illud. Job. xij. Exemplū dedit vob

De cena

In hoc enī exēplo instruit superiores inferiores. z egales. Superiores sc̄z plati instrunt. Tūc enī caput z pedes lauat. q̄n plati ad bonos se habēt cū diligentia Christo. Nō solū pedes lauit sed vestimēta deponit. linteos se p̄cinxit. pelum implet. ostēdēs. q̄ cum oī studio talia facere optet. Roma. xij. Qui p̄est in sollicitudine. Ad malos debet se h̄re cū patientia z beniuolentia. Exemplo christi q̄ p̄ditiois sui pedes lauit. Soluit quidē ipsū a sua malicia coercere non p̄ tormēta vel plagas. s̄ modo p̄ amorē vocādo ipsum amicum. Matth. xxvi. Amice ad q̄d venisti. Dodo p̄ pudorē habēdo eū cōmensalē suum ut. Ibidē. Qui tingit meū manū i p̄p̄side zc̄. Dodo p̄ timorē p̄dicando ei supplicium eternū ut. Ibidē. Ue hōi illi p̄ quē fili⁹ hōis tradet. Dodo p̄ obsequium in pendēdo sibi hūilitatis officium q̄n sc̄z eius pedes lauit Auḡ. Nō de dignatus ē christus iudē lauare pedes. cui⁹ iudē manus videbat in scelere. Secūdo instrunt inferiores. ut exēplo christi ad suos platos habeat se reuerentē. q̄d notat cū dicit. Dñe tu mibi lauas pedes. Christo. Pro nobz quibz excoz oculos ap̄uisti. leprosis mundasti. mortuos suscitasti zc̄. Phil. ij. Qui huiusmodi sunt cū oī honore habitore. Debēt se h̄re humilitē. q̄d notat cū dicit. Nō lauabis mibi pedes in eternū. Auḡ. Quis magnę audacię est p̄tradidit hūi dño. hōiem deo. tñ h̄ magis facere voluit q̄ pati ut christ⁹ sibi lauaret pedes. Tertio debet se h̄re obediētē. q̄d notat in h̄ q̄ Petr⁹ postmodum obediēs dixit. Dñe nō rātū pedes meos. zc̄. Heb. xij. Obedite p̄positū v̄ris. Ecce obediētia z h̄iacete eis. Ecce hūilitas de uota. Tertio instrunt egales z oēs ut habeat charitatē mutua adinuicē q̄d est fm̄ glo. Inuicē sibi seruire. inuicē sibi peccata dimittere. p̄ inuicē orare. Auḡ. Inuicē nobz delicta donem⁹. z p̄ n̄ris inuicē peccatis ozem⁹. atq̄ ita q̄ dāmodo nobz pedes lauamus. Secūdo lauacry ē aq̄ spūalis p̄ quaz elemosyna significat

domini

q̄ pedes i paupes q̄ vident esse extremi. i. abiecti. sunt lauandi. i. refouēdi. Dicit aut̄ elemosyna aqua. q̄ habet virtutē extinguit a respectu peccati q̄d extinguitur. Ecd. iij. Igne ardeat extinguit aq̄ z elemosyna refouit peccatis. Virtutē mūdātinā respectu gr̄e q̄ infudit. Luc. xj. Date elemosynā z oīa mūda sunt vob. Virtutē fecūdatiā respectu bonoz q̄ augētur. ij. Cor. ix. Multiplicabit se v̄m zc̄. Virtutē fructificatiā respectu p̄mij q̄d acquirit. Thob. iij. De h̄stantia tua fac elemosynā. p̄mij enī bonū tibi t̄x ganri cal. Tertio lauacry est sanguinis c̄fusi i patibulo quo christus peccata nostra lauit. Apoc. j. Lauit nos a peccatis n̄ris i sanguine suo. v̄n. ps. Asper lauacrū sive balneū debet esse medicinale. calidū z clarū. Sic sanguis christi fuit medicinal ratio one diuinitatis cui fuit vnit⁹. Et fuit calidus rōne amoris quo fuit inflāmat⁹. Ista duo notant in hoc. q̄ christ⁹ illo possimulat q̄ est herba medicinalis z calida. Fuit etiā iste sanguis clar⁹. q̄z aiaz facit clarā z mūdā. ideo sequit. Lauabis me z sup nūe dealbator. Quartū lauacrū est sanguinis oblatis in sacramento q̄d quidē sacramētū christus nobis dimisit in memoriale sue passionis. De q̄ dicit. Luc. xxij. Hoc facite in meā cōmémorationē. Habemus enī triplex memoriale passionis. Annū in visu. sc̄z passio christi picta. Aliud i auditu. sc̄z passio christi p̄dicata. Aliud i gustu. sc̄z passio christi in h̄ sacramento veracit̄ p̄tenta. Si igitur affectū mouet passio christi imaginibus visa z passio audita z p̄dicata. multo fortius mouere debet passio degustata. Ecd. xlix. In oī ore quasi mel dulcorabit ei⁹ memoria. Quintū lauacrū ē lachrymarū ex oculis ad lamentū q̄tū ad publice p̄nitentes q̄ hodie recōsiliant. In capite enī ieiunij excludunt ab introitu ecclesie. Arcēt a p̄ceptōe eucharistie. z ligant n̄tibz p̄nitentię. Et istud fit in signū p̄nitentię ad q̄ h̄it a paradiso cicc⁹. q̄ ligno vitę prohibitus. z multis p̄mis

De cena

ligat? Sed hodie chris? celeste ianuā cepit apire. Et ideo in ecclesia introducuntur. Hodie corpus et sanguine ad manducandū dedit. et ideo ad edendū admittunt. Hodie ligat? fuit. et ideo ipsi qui ligati erant a nexibus solunt. Juxta illud. Job. xvij. Si ergo me queritis. sinite hos abire. Sertus lauacrum est lacrimarum ex platis ad sacramentū. sic est oleum et balsamum ex quibus crisma perficitur. et hoc pontificali benedictione adiuncta. per quod datur in religione. quod debemus habere oleum in nitore conscientie quantum ad deum. Matth. xx. Prudentes virgines acceperunt oleum. et balsamum. id est odorem bonae fame quantum ad proximum. Eccl. xiiij. Sicut cinamomum et balsamum odorem dedit. et benedictionem celestis gratie quantum ad seipsum. quam quidem benedictionem celestis pontifex habet dare. Sermo. cvij. De eodem ser. tertio.

Surgit a cena

et post vestimenta sua. In hac cena dominus multo et personam assumpsit. scilicet personam amici. magistri. domini. et serui. ac prelati. Personam quidem amici assumpsit. quoniam cum discipulis cenare voluit. Signum enim spiritus amicitie est in iocunditate epulari. et maxime quoniam debet separari. Christus igitur ab apostolis discessit. Primum cum eis cenare voluit celebrare in quo quod dedit fuit triplex generis cibi. et triplex generis vini. Ibi enim fuit panis a cinamomum. agni typicus. et christi verum corpus quod christus in specie panis discipulis dedit. Contraria autem his fuerunt in cena ade qua ipse cum uxore sua celebravit. Hic enim fuit panis a cinamomum. ibi fuit panis fermentatus. quia tota natura humana per peccatum fuit fermentata et corrupta. Hic agni typicus. ibi cibi veritas. hic panis in corpore christi mutat. ibi panis mutat in corpore diaboli. peccatum enim mortale in corpore diaboli facit trinitatem. Fuit etiam in cena domini triplex generis vini. scilicet legale. id est succus de lactucae aggressibus. Sacramentale. id est sanguis christi discipulis in specie vini oblat. Et spirituale. id est abundantia divini amoris quod omnes qui erant in illa cena erant repleti et quodammodo ebrii effecti. Nam per amorem

domini

re christus fuit ebrius quoniam in cruce fuit denudatus. Petrus fuit ebrius quoniam in picula mortis securus erat effectus. Jobes fuit ebrius qui in christi pectore quasi in fonte fuit potatus. Si igitur ad hanc volumus accedere et corpus christi digni suscipere. debemus hanc triplicem cibum habere. scilicet panem a cinamomum. id est corpus purum. Job. i. v. Epulem in a cinamis sinceritatis. Agni. id est amoris christi inflamat. Job. i. v. In flammam est corpus meum. et panem trinitatis substantiatum. id est corpus ab omni amore mundi alienatum. ut nihil sit ibi amoris mundi. sed ibi accidentia sine substantia. id est amoris trinitatis non radice in aino. Debetur etiam hinc hinc triplex vinum. scilicet vinum trinitatis ex herbis aggressibus. Job. i. v. Potabis nos vino propitios. vinum devotionis ut est sanguine spiritus cum devotione et desiderio in memoria habeamus. Job. xx. Pulli eius sicut sunt sanguine. vinum amoris. ut est dulcedine delectationis et inebriationis. Cant. v. Bibite et inebriamini charissimi. Secundo christus assumpsit personam magistri. cum dicit: vos vocatis me magister et domine. Job. xiiij. De isto magistro dicitur Matth. xxij. Magister scimus quia verax es. Secundo autem Christo. Magister veritatis quod est. ficit veritatem non falsificando. a veritate non cadendo. et veritatem defendendo. Christus igitur dicitur deus magister. quia veritatem non falsificavit. unde dicitur: Magister scimus quia verax es. veritatem non tacuit. unde dicitur: Et via dei in veritate doces. et veritatem defendit. Unde dicitur: non enim respicit personam hominum. Habuit autem iste magister quatuor modos docendi. docuit verbis. exemplis. sacramentis. et miraculis. Quidam enim erant rudes et insipientes. et istos docebat verbis. Matth. v. Apertis os suum et docebat eos dicens: beati pauperes spiritus quoniam. Quidam erant curiosi qui volebant audire verba sed vivere facta. istos docebat exemplis. Mat. x. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Quidam erant superbi. et istos humiliabat sacramentis. id est sacramentis a quibus in iustificatione accipitur. Job. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto. Quidam erant duri et obstinati. Istos vincebat miraculis. Act. x. Qui pertransiit benefacendo et sanando omnes oppressos a diabolo

De cena

Tertio assumpsit personam domini. cum dicit: Si ergo magister et dominus. Dicit autem christus: quod ad perfectum dominum tria requiruntur. scilicet terror. ordinatio. et amor. Primum ad ista tria christus in presenti vita plenus dominum non ostendit. in futuro autem ostendet. quia reprobus reges in terrore. ps. Reges eos in virga ferrea. et beatos reges in amore. Ven. iij. Amantissimus domini habitabit confidenter. et omnes ponet in ordine. Nam et in bonis erit odor premium. Job. i. v. Cor. xv. Alio claritas solis. id est christi. alia claritas lunae. id est beate virginis marie. alia claritas stellae. id est aliorum sanctorum. Stella enim differt a stella in claritate. quia etiam gloria vniuersi sancti differt a gloria alterius. In malis est odor poenitentiae. Juxta illud. Apoc. xiiij. Etum se glorificavit et in delictis suis tantum dote ei tormentum et luctum. Quarto assumpsit personam serui in hoc quod pedes seruo lavit. quod fecit primo in exemplum humilitatis. unde dicitur: Exemplum enim dedit vobis. ps. Quis sicut dominus deus noster qui in altis habitat et humilia respicit in celo. et in terra: tunc humilia respicit in terra. quoniam pedes inde lauit qui indas erat terrenus per auaritiam. Chrysostomus. Quae tumor non destruat quod quod sedet super cherubin pedes lauit. perditionis Secundo lauit in medicamentum nostrae infirmitatis. hoc quidem se exerebat usque ad summum dei. ideo christus se humiliavit usque ad infimum hominis ut eius humilitas superbia nostram sanaret. Aug. Tanta quippe est humilitas ut et ea suo comedaret exemplo. diuina sublimitas. quia hoc superbus in eternum periret nisi eius deus humilis muniret. Tertio lauit in sacramentum habedum puritatis. lauit enim pedes antequam eis corpus suum daret. ut per hoc daret intelligi. quod antequam ad corpus christi accedamus lotione pedum. id est affectum indigemus. In cuius significatione dicit Dionysius: quia sacerdos celebraturus lauat manus. quia non tantum debet esse mundus a peccatis grauius. sed etiam a venialibus. Quinto assumpsit personam plati. cum dixit: Exemplum enim

domini

dedit vobis. Christus ergo platis in exemplum docuit discipulos suos. per exemplum per doctrinam. et per orationem. De quo sic dicit Gregorius. Christus veniens noua docuit. noua docens mira exerceuit. mira faciens. pauca tolerauit. In his ergo tribus tota vita christi comprehenditur. scilicet in docendo. in faciendo. et in predicando. In quibus plati ipsum imitari debet. Ipsi namque subditos instruere debet per doctrinam. informare per vitam. et defendere per iustitiam. sed multi possent dicere illud. Esa. iij. Quod sum me dicitur. et in domo mea non est panis neque vestimentum. noli me constituisse principem populi. Ipsi enim non sunt medici. quia non possunt sanare alios. vitam cum ipsi vitam habeant vulnerata. Gregorius. Cum causas populi principaliter suscipit quasi ad egrum medicus accedit. Quae ergo presumptio mederi perperat qui in facie ipsius vulnus portat. Ipsi etiam non habent panem sacre doctrine. et ideo alios reficere et instruere non possunt. Thren. iij. Paruuli perierunt panem et non erat qui frangeret eis. Ipsi etiam non habent vestimentum iusticie. et ideo alios non defendunt per iustitiam. De quo vestimento dicitur. Epistol. vi. Induit lorica iusticie.

Sermo. cvij. De eodem ser. iij.

Satis quid fecerim vobis. Ad istam interrogationem possumus respondere. vti quod scimus quod hodie fecerit nobis. quia tria opera fecit nobis. Primum est opus mirae humilitatis. et in hoc quantum pedes discipulorum lauit. et ista humilitas commendabilis est quantum ad quadruplex genus cause. Primo ex consideratione cause agentis. quia scilicet ille qui est super omnia se hodie humiliavit infra omnia. id est usque ad pedes seruo. unde primo ostendit suam humilitatem et postea ponit humilitatem docens. Nos vocat. me magister et domine. Si ergo dominus et magister vester. et necesse est verbum superbie sed humilitatis necessarium. Cum enim superbie sit super alios ire. qui super omnes est superbiere non potest. Secundo commendabilis est ex consideratione cause

De Cena

est pbandus qd sp est ton? sed recipies est pbandus si est bene pparatus. Ideo dicit apls: pbet aut scipsum ho. Sicut eni medicina ho no pparato est causa mor- tis: et ho pparato est causa salutis. Sic ille cibus ho indigno est venenu. homi- ni aut digno e meritū sempiternū. **No- tandum** aut qd ho circa hec tria pbare se debet. **Primo** scipsū quātē sit puri- tatis: de puritate aut recipietis hoc sacz corpus dī. **Exo. ij.** Rencs vros accinge- tis zc qd ibi ponunt. **Ex** quibz verbis ha- bet qd recipiens hoc sacramētū debet esse mundus a carnali delectatiōe: ideo dī: Rencs vros acci. **Legitur. ij.** Regi. vi. qd oca a dno est pculsus: qd arcam dei tan- gere psumpsit: z rationē assignat iudici- qd mundus nō erat: qd illa nocte euz vxo- re sua iacuerat. Si ergo ille e pculsus qd iacuit cū sua vxore: qua pculsiōe dignus est qui se delectat cum meretrice. Si ille qd tetigit qua pculsiōe ille qd sumit. Si ille qui tetigit arcaz ligneam qua pculsiōe dignus est qui sumit indigne carnē chri- sti verā. **Secdo** debet esse mūdus a terre- noz affectione: qd notat cum dī: Calci- amēta batabitis in pedibz: nō eni debet diligere eterna p inordinatū amorē. S; in suis affectibz debet hīe calciamēta: id est sanctoz patrū exempla p imitationē qui terrena oia ptempserūt. Qui eni di- ligit terrena efficit terra. **Osee. ix.** Facti sunt abhominabiles sicut ea qd dilexerūt imo efficit lutum. **Abacuch. ij.** Dicit de auaro vsq; quo aggrauat ptra se densuz lutū. Auarus ergo qui corp? chusti reci- pit ipsum in terrā z lutū pūcit. **Tertio** debet esse mūdus a vana cogitatiōe: qd notat cum dicitur: Tenētēs baculos in manibz. Debet eni baculū crucis in cor- de retinere z cum eo canes: id est demo- num cogitationes aiuz lacerantes abice- re. **Chryso.** Ubicunq; demones signum crucis viderint territi fugiūt: baculū ti- mētes quo plagā acceperūt. **Legit Ben. xvi.** Qd sup sacrificiū abiaz volucres de- scendebant: sed ipse eas abigebat: qd qn

domini

hoc sacrificiū offerimus vel recipimus co- gitationes volatiles abigere debemus. **Quarto** debet esse mundus a negligē- tia z torpore: qd notat cum dicit: Et co- medetis festinanter. Festināter comedit qui cum ferventi desiderio suscipit. **Bo. sup illud.** Qui māducat z bibit indigne Indigne sumit qui nō deuota mente ac- cedit: ppter ista significanda legit. **Exo. xij.** Quattuor psonę ab esu agni exclu- debantur: scz seruus in circūcisus: merce- narius: z advena ac alienigena. **Seru?** circūcisus: id est luxuriosus qd nō est mū- dus a carnali delectatione: qd sicut dicit **Gal. v.** Qui aut chusti sunt carnē suam crucifixerunt cū vitijs z concupiscentijs **Mercenarius** aut est auarus qui non est mundus a terrenoz affectiōe qui est ser- uus z mercenarius pecunie. **Iuxta illud Mat. vi.** Nō potest deo seruire z mā- monē. **Advena** est neophit? id est de no- uo puerus: qd ille adhuc nō est mūdus a carnali cogitatione. **Et iste** cibus non est neophitoz sed grandiu: sicut dictū fuit **Augustino.** Libus sum grandiu zc. **Ali- enigena** est tepidus z indenotus qui nō est mūdus a negligētia z torpore. **Et iste** cibus nō est incipidoz sed palatum sa- num habentiū: z saporem discernentiū. **Aug?** Palato nō sano pona ē panis qd sano est suavis. **Secdo** debet pbare cor- pus dñicum quātē sit maiestatis: nō eni recipit panem materialē sed celestē: illuz scz qui ait. **Joh. vi.** Ego sum panis viu? qui d celo descendit: deus eni pmo hoī tri- plicē cibum pparauit: sicut habet. **Ben. ij.** scz pcessum: pphibitum: z promissum. **Si eni** pcessis vsus fuisset a pphibito ab- stinuisset: ad pmissum puenisset. **Sed** qd male vsus est pphibito: iuste pzinatus est pcesso pariter z pmissio. **Un dicit dñs:** Vide ne forte sumat de ligno vite et vi- uat in eternum. **Quilibet** aut cibi habu- it aliquid impfectionis. **Nam** pphibitus fuit mortis causatiuus. **Concessus** non fuit de celo delatus sed de humo pduct? pmissus vitam beatam non dabat: sed i

De cena

vita hoīem prolongabat. Sed longe no- biliorē aliū cibum chustus nobis dedit. **Ille eni** fuit mortis causatiuus: hic aut est viuificatiuus: ideo dī: Ego sum panis vi- uus. **Ille** fuit de humo pduct? iste de ce- lo delatus: ideo dī: Qui de celo descendit **Ille** pseruabat vitā corpale: iste dat vi- tā celestē: ideo dī: Si qd manducauerit ex hoc pane viuēt in eternū. **Tertio** de- bet pbare recipiēdi modū qntē sit sancti- tatis. **Modus** aut quintuplex traditur a **Dam. li. iij.** Quia fm euz debet recipi cū multo timore: cum psciētē puritate: cum vera fide: cū multa reuerentia z ho- noze: cū multo desiderio z deuotiōe. **De- bet** nāq; recipi cū mltro timore: qd ibi pti- net diuina maiestas. **Cū** tali timore rece- pat petr? qd dicebat. **Lud. v.** Eū a me qd ho peccator sum dñe. **Stupor** eni circū- dederat eū. **Debet** recipi cū psciētē puri- tate: qd ibi ptiñet ille qd ē sincerissima pū- ritas: cū tali puritate recipit eū spō- sa qd dicit **Can. ij.** Lectulus nō floridus est. **Debet** recipi cū vera fide: qd ibi ptiñe- tur velata veritas. **Cū** tali fide receperat eū virgo beata **Maria:** de qua dī **Lud. j.** Beata qd credidisti zc. **Debet** recipi cum mltā reuerētia z honoze: qd ibi ptiñet ve- ra diuinitas. **Cū** tali reuerentia recipie- bat ille qd dicebat **Mat. viij.** Dñe nō sum dignus vt intres sb tectū meū. **Debet** re- cipi cū multo desiderio z deuotiōe: qd in eo ptiñet infinita charitas. **Cū** tali de- uotione z mētis exultatiōe recipiebat il- le qui dicebat **Lud. xix.** Accepit illū gau- dens in domum suam.

Sermo. cx. De eodē die ser. vi.

Quætera cuz ve- nero disponā. **j. Cor. ij.** Post- qd ordinauit apls corinthios qntum ad corpis z sanguinis dignā susceptionem pmittit se in aduentu suo ordinaturum ea qd ptiñent ad sacramēti huius dignaz celebrationē. **Ex** quibz verbis colligit qd apli multa ordinauerunt qd in scriptis nō reliqrunt. **Similiter** ipsa ecclia a spi-

domini

ritu sancto dōcta multa hodie faciēda oz- dinauit qd mysticū sensum ptiñere videt. **Primum** est qd hodie publice pgnitē- tes recōciliant. **Nā** in capite ieiunij can- dela accensa eis dat: ciliciū eis tradit: et sic ab ecclia eijciunt. **Et** ista re pssentant statū adē post peccatū: nā candela accen- sa re pssentat flāmē gladiū: ciliciū ipsuz tunica pellicea fuisse indutū: ciecctio ab ec- clesia signat ciecctiōe ipsius adē de pa- diso. **Hodie** aut recōciliant triplici de causa. **Prima** qd petrū publice peccā- tem chustus hodie recōciliauit. **Nā** pu- blice peccauit qn chustū negauit: scz i no- cte seqnti: qd tunc noctes sequētes specta- bāt ad dies pcedētes: s; modo mutatus ē ordo: publice pgnitētiā fecit: qn amare fleuit: s; chust? cū recōciliauit qn ipsū re- spexit. **Secda** causa ē qd i qnta feria de- aues z pisces de aqua pduxit: sed aues i aere subleuauit z pisces in gurgite remi- sit. **Sic** ecclia hodie peccatores in aquis delitiaz natantes relinquit z pgnitētes ad celestia desiderāda pducit. **Tertia** causa est qd chustus hodie p peccatozibz pgnitentiā facere incepit. **i. Pet. ij.** Pec- cata nostra ipse ptulit in corpe suo zc: et ideo pueniens est qd post qd chustus pgnitentiā fecit a publice pgnitentiū pgnitē- tiaz relaxet. **Secdm** est qd hodie crisma pficit. **Et** fit triplici de causa. **Prima** est qd crisma fit ex oleo z balsamo: chust? aut hodie oleū benedixit: qn in monte oli- neti orauit z tanq; planta celestis balsa- mū pduxit: qn sanguineas guttas suda- uit. **Secda** causa est qd hodie institutus est sacramētū sacramentozuz: corpus chusti. **Et** ideo pueniens est vt hodie cris- ma pficiat qd est materia multoz sacra- mentoz. **Tertia** causa est qd hodie chri- stus aplos in pbyteros z episcopos pse- crauit: qd potestatem conficiendi eis de- dit. **Et** ideo pueniens est vt hodie cris- ma cōficiat: de qd pbyteri z episcopi seu pontifices inungunt. **Tertius** est quia hodie altaria denudant ad innuendum qd chustus oīnibus suis vestimentis fuit

denudatus scz vestimento materiali qñ a militibz spoliatus fuit. spñali qñ collegiū aploz ipsum reliquit. corpali qñ aia eius corpe denudata exiit. Supsubstā tiali aut spoliari nō potuit. qz eius diuinitas corpi i sepulchro aie i limbo sp cō iuncta fuit. **Quartū** est. qz hodie altaria cum aqua 7 vino abluunt. ad significandū qz christus ecclesiam suam triplici lauacro abluic. scz aqua regenerationis. **Eph. v.** Mundās eum lauacro aque in verbo vite. **Aq. grē spñalis.** **Eccl. xxxij.** Effundā sup vos aquā mundaz. **Et** vino sanguinis. 7 ideo vinū effundit in modū crucis. **Apoc. j.** Lauit nos a peccatis nrīs in sanguine suo. **Quintū** est. qz tribz diebus christi mozs ab ecclia plangit. qd fit triplici de causa. **Prima** causa est quia sol tribus horis obscurat fuit. **Secda** causa est. quia christus tribz diebus 7 tribus noctibz mortuus iacuit. **Tertia** causa ē. qz triplex creatura ipsuz fleuit. scz pure corpalis vt terra q tremu it. pure spirital vt angelus. qui fm modum suū fleuit. **Esa. xxxij.** Angeli pacis amare flebant. **Et** cōposita sicut a postoli 7 mulieres. **Sertuz** est. qz luminaria extinguunt. Nam fm aliquarum ecclesiarum psuetudinem quindecim candelę proponunt. **Cādele** pponuntur vt paulatim extinguant. **Una** tamē absconditur q nō extinguitur. **Ille** quindecim candelę respēntat duodecim a postolos 7 tres marias. in quibz lumē fidei fuit extinctum. **Candela** aut que nō extinguit significat beatā virginem Mariā. in cuius corde semper lux fidei radiauit. **Septimum** est. quia tenebrę inducuntur ex eo. qz oīa luminaria tunc sunt extincta. **Luminare** celeste. id est. sol per obscurationem. **Luminare** superceleste. id est. christus per ignominiosam passionem. **Luminare** spirituale. id est. virgo beata p tristitiam 7 mgrores. **Luminare** rationale. id ē. a postoli p lucis fidei amissionem. **De** obscuratione primi luminis dicit. **Amos. vij.** Occidit sol meridie. **De** obscuratio

ne aliorum triū dō. **Apoc. j.** Factus ē sol id est. christus niger tanqz saccus cilicini 7 luna. id est. virgo beata tota facta ē sauguis. **Et** stelle celi. i. a postoli ceciderūt supra terram.

Sermo. cxi. Die sacro parasceues. sermo primus.

Qui faciebāt

qui qrebant animā meam. **ps.** **Judēi** volētes christi aiam in suo corpe cruciare. cum nimia crudelitate ac violentia hoc fecerunt. **Et** ideo christus conqueritur dicens. **Qui faciebāt zc.** **Oī** de aia quattuor fuerunt opinionēs vbi scz principalem habet sedem. **Quidā** dixerunt ipsam esse in capite. **Et** hoc volūt ostendere p autoritatē. **Sen. ij.** Inspira uit in faciem eius spiraculū vite zc. **Job. xij.** Inclinato capite tradidit spiritum. **Et** p rationem. quia oēs sensus vigent in capite. **Nam** anima in capite videt. audit. odorat. 7 sapit. **Alij** dixerunt eam esse in corde. 7 hoc volunt ostendere per autoritatē. **Matth. xxv.** De corde exeūt male cogitationes zc. **Cum** enī cogitationes exeūt ab ipsa. 7 cogitationes exeunt a corde. ideo anima est in corde. **Et** p rationes. qz cor est fons vite. **Nam** i corde incipit vita. radicitur vita 7 finit vita. **Alij** dixerunt ipsam esse in sanguine. 7 hoc volunt ostendere p autoritatem. **Leuit. xvij.** Anima oīs carnis in sanguine est. **Et** p rationē. qz si qd pdit sanguine. pdit vitam. **Alij** dixerunt eam esse totā i toto. 7 i qlibet pte corpis totā. **Et** b volunt ostendere p autoritatē. **Regi. i.** **Adbuc** tota aia mea est in memetipso. nō dixit ad huc est tota i cerebro meo vel in sanguine. vel in corde. sed tota in memetipso. id est. i corpe meo. **Et** p rationē quia cum aia sit pfectio corpis organici nō erit vnus corpis organici tm sed omnium 7 totius. **Judēi** autē vident oēs istas quattuor opinionēs saltem ipso facto sciuisse. qz in his quattuor locis christi aiam cruciauerūt. **Primo** nāqz ei

anima cruciata fuit i capite. 7 **Bin** qñ qz sensibz qui ibi vigent. scz in visu. qz fleuit p cōpationem qñ hierusalem ciuitatem vidit. **De** amore qñ amicum lazarū audiuit mortuū. **Et** p dolore qñ i cruce dolores mortuū sensit. vt habet. **Heb. v.** In auditu qz contumelias 7 opprobria multa audiuit. **Sap. ij.** **Cōtumelias** 7 tormēto interrogemus eū. **Bern.** **Aures** ille q audiūt in celo. sanctus. sanctus. sanctus. i terris audierūt peccatoz. **Isult.** **In** odoratu. qz maguū fetorem sensit. scz qñ fuit spntis fetidis delinitus. 7 peccatoz. id ē indeoz spurcicia circūdatuz. 7 inter corpora fetida mortuoz crucifixus. **In** gustu. qz fuit felle 7 aceto potatus. **ps.** **De** terūt in escā fel zc. **In** tactu. qz ei caput fuit arundine percussum 7 spinaz aculeis pforatū. **Bern.** **Caput** illud diuinuz de sitate spinarū vsqz ad cerebrū pforatuz est. **Anselmus.** **Coronatus** incedit sed ipsa sua corona est cruciatus. qz mille pūctis ei speciosissimū verticē vulnerauit. **Secdo** cruciata fuit i corde. qñ fuit i latere lanceat. **Cū** enī sit triplex amor. scz sermonis. cordis. 7 opis. **Ostēderat** nob christi amorē fm oīs i sapiētī pdicatione. **Amorē** opis in miraculoz exhibitione. **Nō** restabat nisi vt ostēderet nob amorē scz cordis. quē nob ostēdit i lateris apertione. **Bern.** **Clavis** penetrās. clavis re serans factus est mihi. qñ non videas pforamē. **Clamat** clavis. clamat vulnus. qz deus sit in christo mundū reconcilians sibi. **Iste** aut amor oēs alios supat amores. scz naturalem qui est inter patrem siue matrem 7 filiū. **Esa. xlij.** **Quoniam** obliuisci potest mulier infantē suū zc. **Amorē** carnalem qui est inter virum et vxorem. **Hiere. iij.** vulgo dicit. **Si** dimiserit vir vxorem suam zc. **Amorē** animalem qui est inter aiam 7 corpus propriū. **Job. x.** **Aiam** meam ponā p ouibus meis. **Amorē** socialez q est inter amicum et amicum. **Job. xv.** **Maiores** hac dilectionem nemo habet. **Tertio** cruciata fuit i sanguine qñ venis a pertis totus sanguis

de corpore emanauit ita qz eius corpus tanqz lignum ariduz in cruce remansit. **ps.** **Ossa** mea sicut cremiū aruerunt. **Et** tera deus fecit in numero. pondere. 7 mensura. vt dō. **Sap. xj.** **In** effusione aut sui sanguinis nō seruauit numerū. quia non vnā vel tres guttas dedit sed totū dedit. **Non** seruauit pondus. quia nō vnā vnciam vel libram fudit. sed totuz fudit. **Nō** seruauit mensuram. quia nō vnuz calicem mensurauit. sed totam sine mensura tribuit. **ps.** **Copiosa** apud eum retemptio. **Bern.** **Prorsus** copiosa quia non gutta sed vnda sanguinis largiter per quinque partes corporeis emanauit. **Quarto** cruciata erat eius aia in toto corpore 7 in qualibet pte corpis. quanto ad columnā erat flagellatus 7 totus vulneribus repletus. **Ita** vt possit dici illud. **Esa. j.** **A** planta pedis vsqz ad verticem nō est in eo sanitas. **Verē** a planta pedis vsqz ad verticem. qz passus est in parte suprema. media. 7 extrema. **Nam** in parte suprema eius caput fuit vulneratum 7 percussum. eius facies a lapis inflata 7 sputi deturbata 7 barba depillata. **Esa. i.** **Corpus** meū dedi pcutientibus 7 genas meas vellentibus facie meam nō auerti ab increpantibus 7 psuentibus in me. **In** media pte corpus eius fuit macie attenuatum. **ps.** **Di** numerauerunt oīa ossa mea nodo sed funibz dissecatuz. **lancea** pforatuz. **In** pte extrema erat in pedibz perforatus vbi maguū dolorem est passus. **Et** qz locerat nerosus et qz grossis clavis confixus. 7 qz vnus pes super alium pforatus. 7 qz nitebat clauat pedibz totum corpus sustentare. ppter ista oīa dicit **Aug.** **Expalmar** qui ē vera palma victorie. spinis coronat. q spinis peccatoz venit pfringere. ligat qui soluit compeditos. disciplina cedit. salu vulnerat. vita morit. occiditur ad tempus vita a morte. vt imperpetuū a vita occidatur mozs.

Sermo centesimus. xij. De eodem sermo secundus

In Para

Ospolui testa

mentū electis meis. ps. Quis quis de morte dubitat testamentū dicit. et filijs propinquis et amicis legata dimittit. Christus igitur nolens intestatus decedere testamentū dedit in testamento multa legata dimisit. De quo testamento sic dicit Ambrosius. Autor humani generis in cruce pendens pietatis officia diuidebat. persecutionem apostolis pacem discipulis corpus iudicis patri spiritum et regnum marie parymphu latroni paradysum peccatoribus infernum cruce penitentie penitentibus christianis delegauit. In isto testamento christus octo legata fecit. Primo namque legauit apostolis persecutionem. Illud enim eis legauit quod et ipse in vita possedit Job. xv. Sime persecuti sunt et vos persequentur. Et istud legatum erat omnibus apostolis perfecte solutionem quia et persecutionem habuerunt et mortem sustinuerunt. Hereditas namque transit ad heredes cum suo onere et honore. Unde autem hereditati eterne beatitudinis adiunxit onus scilicet tolerantiam passionis. Cum isto onere habuit eam christus. Luc. vii. Oportuit christum pati et sic intrare in gloriam suam habuerunt eam apostoli. Act. xiiij. Per multas tribulationes optet nos intrare in regnum dei habet eam omnes fideles. i. Tim. iii. Omnes qui pie vivere volunt in christo iestum persecutionem patient. Qui ergo vult assequi eternam beatitudinem et nullam pati tribulationem videt quod velit esse et christo dignior et apostolis sanctior et cunctis fidelibus melior. Secundo legauit discipulis pacem. Job. xiiij. Pacem meam do vobis etc. Habebat enim christus septuaginta duos discipulos qui non erant ita fortes sicut apostoli. Et ideo legauit eis non tantum pacem peccatoris vel eternitatis sed etiam pacem. Ex quo habet quod non sunt infirmioribus grauiam imponenda. Juxta illud. Mat. ix. Nunquid possunt filij sponsi lugere etc. Ex quibus verbis colligitur quod non sunt imponenda tristitia festinis et ideo dixit. Quis quid possunt filij sponsi lugere etc. Festi-

sceue

ni sunt contemplatiui qui de quiete peccatoris pueniunt ad quietem eternitatis. Juxta illud. Esa. lxxvj. Erit sabbatum et sabbato. Talibus namque non sunt imponenda tristitia quia possent eorum iocunditas retardari nec debet statim imponi puerfatio noua vetustati ideo subdit. Nemo habet commissuram panni rudis etc. nec mentis iocunditas in expertis ideo subdit. Nec vinum nouum mittit in vtres veteres etc. Tales enim non sunt statim ad spiritualia compellendi sed paulatim promouendi. Tertio legauit corpus suum iudicis ut tribus diebus ipsum in potestate haberent. Job. ix. Terra id est corpus christi terrenum data est in manus impij id est pilati siue iudicis. Corpus namque christi erat tanquam saccus plenus thesauro ideo dedit ipsum in manus iudicis ut ipsum scinderet et thesaurus emanaret quo captiuus redimeret. Iste saccus venit ad nos in nauitate. Mat. vj. Saccum pecunie secus tulit fuit autem scissus in passione. ps. Conscidisti saccum meum etc. et exiit pecunia in sanguinis emanatione. Bern. Saccum plenum misericordia sua misit deus in terram. Saccum in passione scindendum ut effunderet illud quod in eo latebat pecunia nobis. Erat tanquam alabastrum plenus vnguento. Et ideo datum est in manus iudicis ut ipsum frangeret et inde vnguentum efflueret quo vulneratus sanaret. Inde enim emanauit vnguentum mortificationis inducens peritiam dulcoratiuum infundens peritiam consolationem ac sanatiuum dans plenam remissionem. De duobus primis dicit. Luc. xij. Infundes vinum et oleum. De tertio. Ecd. xxxij. Unctiones perficiet sanitatis. Erat tanquam apotheca plena balsamo ideo datum est in manus iudicis ut balsamus exiret unde feditus releuaret. Tunc enim ista apotheca aperta fuit quoniam vnus militum lancea latus eius perforando aperuit. Iste autem odor assimilat odori vinee balsami et mirre ut habet. Ecd. xiiij. Vinee quia serpentes infernales fugat balsami quia peccatum reconciliat

In Para

sceue

mirre quia hominem a putredine peccati preseruat. Quarto legauit patri spiritum unde Luc. xiiij. Pater in manus tuas commendo spiritum meum docens nos ut in hora mortis deo spiritum commendemus. Primo ut ipsius ab insidijs demonum custodiat. Ecd. l.ij. Liberasti me a rugientibus preparatis ad escam. Secundo ut per ministerium angelorum ipsum ad celum deducat. Exo. xxij. Ego mittam angelum meum qui precedat te etc. Tertio ut ipsum quasi depositum custodiens corpi suo quinque restituat. i. Tim. i. Potens est depositum meum seruare usque in illum diem. Quinto legauit virgini parymphum quando matrem suam iobanni dimisit quod fecit christus ratione sui quia conditor legis debet seruare legem. Exo. xx. Honora patrem tuum et matrem tuam. Ratione nostri ut instruat nos secundum christum usque ad ultimam respirationem habere curam parentum. Ratione virginis ut aliquam consolationem reciperet de amissione filij et custodia fidelis discipuli. Sexto legauit latroni paradysum. Amen dico tibi. Ecce quarta firmitas. Modus enim iurandi christi fuit quod hodie. Ecce quarta celeritas mecum eris. Ecce quia beata societas in paradiso. Ecce quia sancti loci amenitas. Septimo legauit peccatoribus infernum ubi pulchre morantur quod quadruplici ratione ostendi potest. Porcus enim id est lustralis scditatis quod in prato celestis amenitatis seruus in auarus qui est seruus pecunie pulchrius manet in cloaca inferni quod in camera picta dei. Latro id est superbus qui furatur deo id quod est sibi proprium scilicet gloriarum pulchrius manet in patibulo infernalis vilitatis quod in solio maiestatis. Lignus putridus id est peccator per peccandi consuetudinem putrefactus pulchrius manet in igne infernalis cruciationis quod in regali ecclesie celestis mansionem. Octavo legauit cruce penitentie penitentibus christianis. Luc. ix. Si quis

vult venire post me abneget semetipsum etc. ipsa enim penitentia debet esse perfecta ideo dicit abneget semetipsum id est ex tota neget. Voluntaria ideo dicit tollat aspera ideo dicit cruce quod dicit a cruciatu. propria non aliena ideo dicit sua. continua ideo dicit cotidie et pura intentione facta ideo dicit et sequat me.

Sermo. cxiij. De eodem ter. iij.

Ospolio filio

suo non pepercit etc. Roma. viij. Magnam de deo fiduciam habere possumus quia si dedit nobis filium suum dabit nobis cetera bona sua. Et istam fiduciam dat nobis christus ex modo standi in cruce de quo dicit Bern. Quis non rapit ad spem impetrandi fiduciam quod eius in cruce considerat corporis dispositionem videlicet caput inclinatum ad osculum brachia extensa ad amplexum manus aptas ad largiendum latus aptus ad diligendum pedum affectionem ad nobiscum commanendum et totius corporis extensionem ad se totum nobis impendendum. Primo igitur debemus considerare quod in cruce tenet caput inclinatum et hoc triplici ratione. Primo ratione reconciliationis solet enim qui alium vult sibi dare. Sic christus caput inclinat ut osculum porrigat et nostram reconciliationem faciat. Luc. i. Osculet me osculo oris sui. Secundo ratione eleuationis solet namque qui alium vult sursum erigere seipsum inclinare et ipsum ad alta eleuare. Sic christus caput inclinavit et de collo suo scalam fecit et nos ad patrem eleuauit. Job. xv. Nemo venit ad patrem nisi per me etc. Tertio ratione exauditionis solet enim homo libenter aurem inclinare ei quem vult benigne exaudire. Christus ad partem dexteram caput inclinans aurem dexteram nobis porrigit et sinistram nobis auertit. Auris dextera est ei misericordia quam modo nobis libenter impendit. Sinistra autem est ei iustitia quam modo libenter a nobis auertit. Secundo habet brachia extensa ad amplexum. Solet namque

mater brachia aperire. 7 sic puero veniendi fiducia ad se dare. **D**e habet duo brachia. scilicet sinistrum suę gratię 7 dexterum suę glorię. **I**ta brachia duo de olim ambo clausa tenebat. quia nulli plene dabat suam gratiam 7 nullum recipere ad suam gloriam. **T**andem aperuit brachium sinistrum. recipiens ad suam gratiam populum in dextrum. sed tamen dexterum clausum tenebat. quia nullus ad suam gloriã admittere. **D**odo autem ambo brachia habet aperta et extensa. quia omnes ad suam gratiam recipere 7 ad suam gloriã introducit. **T**ertio habet manus perforatas ad largienduz habuit enim in cruce manus apertas. cõfixas 7 perforatas. **A**peritas ad inuendum. q̄ dat omnibz liberaliter. ps. **A**peris tu manum tuam. 7 imple omne animal benedictione. **C**onfixas ad inuendum q̄ dat vniuersaliter. **S**unt eni qui habent manus apertas ad propinquos ad alios autem clausas. **C**hristus autem ad omnes 7 bonos 7 malos. **M**atth. v. **S**olem suum oriri facit super bonos et super malos. **P**erforatas ad inuendum. q̄ dat omnibus abundanter. **S**icut enim vas perforatum nihil sibi retinet. sic 7 christus iesus nihil sibi retinuit. sed omnia dedit. **R**am dedit nobis carnem suam. patri animam. **J**ohanni matrem suam. **P**etro ecclesiam. latroni paradysum. crucifixoribus vestimentum. **S**acerdoti restituit visum. **Q**uarto habuit latus apertum ad diligenduz. **E**t hoc eni christus ostendit q̄ tum nos dilexit. qualiter. 7 propter quid. **Q**uantum. quia plus q̄ cor suum. q̄ pro nobis iuxta cor suum voluit vulnerari. **S**ic enim loquitur mater filio. fili tu es cor meuz plus te diligo cor de meo. **I**ste est noster pellicanus qui iuxta cor se vulneravit 7 filios resuscitavit. **Q**ualiter autem. quia scilicet ex vero amore cordis. vt scilicet cor eius videamus. 7 q̄ ex amore cordis nos diligat certi sumus. **S**ic enim loquitur amicus amico. vtinam videres cor meum.

Berũ. **C**lausus penetrans. clausus referans factus est mihi. **P**ropter quid. vt ad instar columbe ab insidijs demonuz in ipso foramine abscondamur. **C**ant. v. **V**eni columba mea in foraminibus petre. **Q**uinto habuit pedes cõfixos ad nobiscum manenduz. signum enim esset magni amoris si amicus cum amico cõpediri se faceret vt secum maneret. **C**hristus enim in hoc exilio veniens ad nos nobiscum mansit libenter. **P**rou. viij. **D**elictę meę esse cum filijs hominum. **M**anet vtiliter. **S**ap. viij. **V**enerunt mihi omnia bona pariter cum illo. **M**anet perseueranter. **M**atth. viij. **E**cce ego vobiscum sum omnibz diebus. **S**exto habuit cor poris extensionem ad se nobis totaliter impendendum. **R**am extendit se in nostruz obsequium ab infantia vsq̄ ad pueritiam. quia et ab infantia a circumcissione sanguine effudit. **E**t in pueritia quia parentibus obediens fuit. **J**uxta illud. **L**ud. ij. **E**rat subditus illis. **A** pueritia vsq̄ ad iuuentutem. quia in sua iuuentute nos instruit. miracula fecit. 7 beneficia multa impendit. **A** iuuentute sua se extendit vsq̄ ad finem vite. quia in cruce ascendit. 7 per passionem nos redemit. post mortem se extendit vsq̄ ad limbum. et inde patres eduxit. deinde se extendit vsq̄ ad mundum quando glorioser resurrexit. postmodum vsq̄ ad celum. quando mirabiliter ascendit. **T**andem extendit se vsq̄ ad iudicium. quando viuos et mortuos iudicabit.

Sern. o. cxiij. **D**e eodem ser. iiii.

O flexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. **A**pod. j. **H**omo ante christi passionem erat immundus. durus. furtiuus. 7 cecus. **Q**uia igitur erat immundus. christus fudit sanguinem suum in lauacrum nostre purgationis. **H**eb. ix. **S**anguis christi emundabit conscientias nostras ab operibus mortuis. **L**eu. i. **C**rum autem frigidum lauat. calidum autem

melius lauat. sic 7 sanguis christi omni tempore lauat. sed hodie melius lauat. quia de suo vase calidus est effusus. **I**n quo qui de iuit valde calefactus. scilicet igne amoris de quo ipse dixit sic. **L**ud. xv. **I**gne veni mittere in terrã. **I**gne doloris. **L**ib. i. **A**tredite 7 videte. si e do. or. similis sicut dolor meus. **E**t igne passionis. ps. **I**gne me examinasti. **N**õ tñ lauat nostras conscientias sed etiam oēs creaturas. **D**ia namq̄ clemẽta ab idolatrijs fuerunt sedata. scilicet aqua ex nephandaz 7 hostiarũ ablutione ignis ex crematione. aer ex fumũ ascensione. 7 terra ex innocẽtis sanguinis aspersione. **S**ed christus oia ista purgavit. scilicet aquã p̄ aquã quã d̄ latere emisit. **A**er r̄ quã sub tecto sed in aere passus est. **T**errã quã super eã sanguine fudit. **E**t ignem quã sp̄m sanctũ in specie ignis emisit. **S**ecundo quã hõ erat durus effudit sanguine suum in emplastrũ nostre mollificationis. fit autem emplastrũ de herbis 7 floribus 7 speciebus aromaticis. aliq̄ liquore supinfuso 7 melle apposito. **H**erba medicinalis est caro ei⁹ mortalis. **J**uxta illud. **E**sa. xl. **D**is caro sc̄nũ. flos odoriferus e ei⁹ aia oĩuz virtutũ odore repleta. **S**pecies aromatica est eius diuinitas. species liquor infusus est ei⁹ sanguis effusus. **M**el dulce est eius sp̄s humanus. de q̄ dicitur. **E**cc. xxiij. **S**piritus meus super mel dulcis. **E**t his igitur quinque generibus cõfectum est illud emplastrũ quod omnẽ duritiã cordis nostri debet mollificare. maturare. 7 frãgere. **D**icit namq̄ q̄ est quidã lapis adamantinus qui frãgi nõ potest. nec mallei percussione. nec ignis adustione. nec antiqua inueteratione frangit. aut sanguinis appositione. **S**ic multi sunt qui ad penitentiam frangi nõ possunt. nec p̄ diuinam comminationem. nec per adhibitam tribulationem. nec per longam senectutis confectionem. franguntur autem per dominicę passionis recordationem. **T**ertio quia hõ erat a deo fugitiuus. effudit sanguinem suũ i reclamatorem nostre reuocationis. q̄

aves ad dominos suos nõ reuertunt nisi cum frusto carnis. arbores ascendunt. et ad eas sibilant. 7 eas reuocant. **A**lique tamen sunt que nõ reuertuntur triplici de causa. aut q̄ sunt nimis replete. aut q̄ in deuotione p̄de sunt occupate. aut q̄ nõ sunt bene domesticate. **H**omo eni tanq̄ auis cõtumax a deo auolauerat. **D**ccc. ix. **E**fraim quasi auis auolauit. **I**deo christus arborem crucis ascendens 7 corpus crucentatũ habens ad nos sibilare nõ cessat. **E**sa. v. **L**euabit dominus signum in nationibz. 7 sibilabit ad eum de finibus terre. **S**ed quidã sunt q̄ veniunt cõtenuit. aut quia sunt nimis repleti sicut auari. **D**eu. xxxij. **I**ncrassatus est dilectus 7 recalcitrauit. aut quia sunt in cadaveribus occupati. sicut luxuriosi ad instar corui. qui deuotioni cadaueruz se dedit. 7 ideo ad arcam non rediit. aut quia sunt siluestres 7 non bene domesticati. sicut superbi. **A**nnimalia autem domesticantur tribus modis. **A**liq̄ per flagellationem. quia quando canis flagellat. leo domesticat. **A**liquando per sanguinem. quã aliquando anibus datur sanguis siue vinum ad bibendum vt domesticent. **A**liquando vero per beneficiorum collationem. **N**õ est eni aliquod animal ita siluestre. qd̄ ex beneficijs nõ fiat mansuetũ 7 lenẽ. **C**hristus igitur qui est leo ante nos canes vt nos domesticaret flagellari voluit. **E**sa. liij. **D**isciplina pacis nostre super eum. vinum sanguinis ad bibendum nobis dedit. beneficia continua nobis tribuit. 7 tñ aliqui domesticari nõ possunt. nec ex flagellatione leonis. nec ex potu sui sanguinis. nec ex collat. beneficijs. **Q**uarto quia homo erat cecus effudit sanguinem suum in collirium nostre illuminationis. **S**unt eni tria peccata q̄ excęcat. scilicet timor. superbia. puluis auaritię. 7 humor luxurię. **E**t ita cecitas sanatur. ex triplici collirio. **Q**uoddam enim est collirium cõfectum ex felle pilcis. quo illuminati sunt oculi. **L**ib. i. et illud collirium est totum amarum. vt sapienter ait christus.

In Para

prout erat in patibulo. Consideratio autem istius felis id est amaritudinis passionis frangit duritiam nostrę elationis. Unde in passione petre scilicet sunt terra mota est et monumenta aperta sunt et mortui surrexerunt. Illi ergo qui ad istud collirium non sanant sunt lapidibus duriores terra insensibiliores monumentis fetidiores et mortuis inhabiliores. Est secundum collirium perfectum ex fauo mellis qui linitur oculi Jonathę ut habetur. i. Regi. xiii. et istud collirium est totum dulce et respicit christum prout est in regno ubi totus est dulcis ex quo sancti habent suam dulcedinem et melle scilicet diuinitatis et cetera humanitatis. Consideratio autem huius dulcedinis debet extinguere cecitatem carnalis delectationis. Tertium collirium est confectum ex coniunctione salinis et pulueris quo illuminatus est cecus a natiuitate. Job. i. Et istud est ex parte dulce et ex parte amarum. Nam salina habet dulcedinem sed terra amaritudinem. Et respicit christum prout erit in iudicio ubi malis erit terribilis et bonis dulcis. Consideratio autem istius collirii tam terribilis debet sanare cecitatem cupiditatis quia tunc diuinitatem non poterunt liberare. Bern. Veniet dies illa in qua plebs ualebit pura corda que astuta uerba et conscientia bona que marsupia plena.

Sermo. cxv. De eodem sermo. v.

Radidit se

metipsum pro nobis oblacionem et hostiam deo in odorem suauitatis. Eph. v. In veteri sacrificio considerabantur tria scilicet oblacio inflammatio et reconciliatio. Siquidem animal sacrificandum offerebatur oblatum cremabatur crematum odorem reddebat quo deus placabatur. Sic et christus fuit oblatio ideo dicitur: Tradidit semetipsum pro nobis. Fuit inflammatio ideo dicitur: oblacionem et hostiam hostia enim cremabatur. Et odorem emisit quia deus fuit reconciliatus ideo subditur: in odorem suauitatis. Primum quia christus fuit oblatio et traditus in sacrificium a pa-

scene

tre. Roma. viij. Proprio filio non pepercit sed pro nobis tradidit illum et a se ut patet in uerbo proposito. Sed quia in sua ueritate non erat aptus ad sacrificium ideo fecit se ouem et agnum ut aptus esset ad sacrificandum. Esa. liij. Tanquam ouis ad occisionem ducetur et quasi agnus coram tondeute se obmutescet et aperiet os suum. Non enim os suum aperuit per aliquam impatientiam nec cor suum per aliquam iram quod patet quia cum ira siue impatientia aliquando sit in animo aliquando manifestetur in exteriori signo aliquando ostendat in iniurioso uerbo aliquando exerceat in contumelioso facto christus nullo istorum modorum in passione fuit commotus sed tanquam agnus obmutuit. Esa. lii. Non clamabit et non audivit uox eius foris ecce quia non fuit commotus in uerbo. Calamum quassatum non conteret ecce quia non fuit commotus in facto quia nulli nocuit sed omnibus profuit non erit tristis ecce quia non fuit commotus in animo neque turbulentus ecce quia non fuit commotus in exteriori signo. Secundo christus fuit inflammatus et succensus et hoc quadruplici igne. Primum igne amoris de quo dicitur. Luc. xij. Ignem ueni mittere in terram. Job. xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet etc. Isti igne amoris a deo fuit inflammatus quia proprium nostrum amorem dimisit habitationem celestem angelicam hereditatem et seipsum dedit in mortem. Hier. xi. Reliqui domum meam et dimisi hereditatem meam dedit dilectam animam meam in manibus inimicorum meorum. Isti igne a deo fuit inflammatus quia dedit nobis sapientiam suam quia triginta tribus annis nos docuit potentiam suam quia multa beneficia nobis protulit in firmos sanando mortuos suscitando. Personam suam quia triginta tribus annis persecrante nobis seruiuit. Et vitam suam quia pro nobis mortem sustinuit. Secundo fuit inflammatus igne doloris. Nullus enim martyr tantum dolorem sentit

In Para

scium christus. Maiorem enim dolorem sentit oculus quam pungit quam calcaneum quanto vulnerat. Caro autem aliorum martyrum fuit instar calcanei quia grossa materia facta. Et caro christi fuit ad instar oculi quia habuit complexionem magis nobilem. Et erat delicata ex eo quod fuit de spiritu sancti operatione concepta de purissimis sanguinibus beate Marię assumpta et nulli unquam peccato subiecta. Et ergo maiorem dolorem sensit. Tertio erat inflammatus igne passionis passus est enim penam acerbam uariam et diuertit. Acerba quidem erat quia in locis nervosis ubi viget maior sensus et ideo maior dolor. Fuit uaria quia a planta pedis usque ad verticem non fuit in eo sanitas. Fuit etiam diurna quia ab instanti sue conceptionis durauit usque ad mortem suam. Ipse enim mortem suam semper sciuit et ideo quolibet die dolorem habuit. Quarto erat inflammatus igne compassionis. Magna enim compassione uerbatur quando matrem fletum uidit quando apostolos dispersos uidit quando etiam suos crucifixoos in frenesim uersos aspiciebat. Sicut enim pius pater uidens filium freneticum in ipsum insurgentem plorat non suam iniuriam sed filii furiam sic et christus non suos dolores sed frenesim suorum interficientium de se habebat. Ideo etenim pro ipsis orabat clamabat et plorabat sicut dicitur. Heb. v. Qui in diebus carnis sue preces supplicationesque ad deum etc. Ecce quia orabat et cum clamore ualido. Ecce quia clamabat. Et cum lacrymis offerens. Ecce quia plorabat. Tertio christus suauem odorem fecit patri ex quo fuit reconciliatus unde dicitur: In odorem suauitatis. Istud autem sacrificium erat valde odoriferum quia si ebat in holocaustum. Holocaustum enim erat totum incensum. Christus igitur erat holocaustum quia totus erat in passione incensus ut supra dictum est. Et intus igne amoris et foris igne passio-

scene

nis. Et istud per quattuor signa potest ostendi que sunt signa in aliquo uel uel mentis caloris. Primum est quia ualde sudauit qui sudor in guttas sanguinis aque fuit conuersus. Magnus erat ille ignis qui ipsum non tantum in facie sed etiam in toto corpore sudare faciebat et qui humorem flegmaticum in sanguinem conuertebat qui in tantum abundabat quod in terram decurrebat. Secundum signum est quia ueltes ferre non potuit sed nudus in cruce ascendit. Ac si ipso facto loquatur et dicat: Tanto igne ardeo quod ueltes sustinere non valeo. Hoc significatum est. g. Regi. vj. Ubi dicitur quod dauid nudus laudabat ante arcam domini. Arca domini est crux christi in qua profunda dei mysteria continentur ubi christus nudus luit qui nudus et gaudens crucem ascendit. Tertium signum est quia sitiit et potum petiit. Bern. O domine quid sitis fidem nostram salute nostram et gaudium nostrum. Plus animarum ueltrarum quam corporis mei me tenet cruciatus. Quartum signum est quia totus in cruce rubicundus fuit homo enim qui stat ad parnum ignem efficitur rubicundus in facie. Iste autem portabat quatuor ignes ideo fuit rubicundus in corpore quia totus cruentatus in cruce. Esa. lxiij. Quare rubrum est indumentum tuum etc. Lanq. v. Dilectus meus candidus et rubicundus per puritatem fuit candidus et rubicundus per sanguinis cruentationem.

Sermo. cxvi. De eodem sermo. sextus.

Aspicul' mir'

Arbe dilectus meus mihi in ueltra mea commorabitur. Lanq. j. Quis ergo beata Maria non fuerit gladio martiri ali fuit percussa. In christi passione gladio doloris transuerberata. Et ideo quam christi passio ad memoriam reducit non immerito et matris passio ad memoriam reuocat. In uerbis que promissis in quantum de

In Para

ipsa exponit tria ponit. **Primo** enim ponit magnitudo sui amoris cum dicitur: Dilectus meus. Dilexit autem christum dulciter fortiter et sapienter. Sic dulciter eum dilexit quod tota pro amore liquefacta fuit. Sicut enim aurum a facie ignis liquefit sic eius anima ad presentiam ignis celestis qui in eius utero nouem mensibus habitauit. **Can. v.** Anima mea liquefacta est. Sic dulciter eum dilexit quod tota in amorem conuersa fuit. Si enim ignis materialis ea in qua agit sibi assimilatur multo fortius ignis diuini amoris qui in eius utero habitauit eam sibi assimilauit et tota in amorem conuertit hoc significatum est. **Ezo. iij.** ubi dicitur: Rubus ardebat et non comburebat. Arsit quidem igne amoris in mente sed non fuit combusta igne concupiscentie. Sic dulciter eum dilexit quod pro nimia amoris dulcedine a se quodammodo alienata fuit. Nam et filius pro amore matris extra se positus esse videbatur quoniam sua vulnera obliuioni tradiderat et mater solummodo memor erat quia iohanni ipsa recomendabat. Mater etiam pro amore sui filii extra se esse videbatur dum mortem suam sic respiceret ut in medio occisorum sui filii amore intrepida remaneret. Sic dulciter dilexit quod tota languida facta fuit. Homo languere consuevit post certamen et durum laborem. In corde namque virginis certabant duo amores et duo dolores scilicet amor filii qui volebat ipsum pati et amor generis humani qui volebat ipsum mori. Et sic inter istos duos amores magna pugna erat. Certabant etiam ad inuicem dolores quem habitura erat de morte sui filii qui volebat ipsum pati et dolor de perditione generis humani qui volebat ipsum mori et quod in corde suo talis pugna erat ideo tota languida facta fuerat. **Can. ij.** Runciare dilecto quia amore languet. **Secundo** dilexit filium fortiter. In christi passione quidam erant fortes quantum ad amorem sicut apostoli qui etiam ipsum mortuum diligebant sed debiles quantum ad corporalem associationem quod ipso relicto fugerunt et quantum ad

scene

fidem quod ipsam perdidit. Alii fuerunt fortes quantum ad amorem et associationem sicut sunt sancte mulieres que ipsum diligebant et iuxta crucem associabant sed debiles ad fidem quia ipsam perdidit. Beata autem virgo fuit fortis et quantum ad amorem quod filium suum semper dilexit et quantum ad associationem quia iuxta crucem semper stetit et quantum ad fidem quod ipsam nunquam amisit et quantum ad mortem horrorem quia morti non timuit. Unde dicitur in propheta: Nato queso parcite matrem crucifigite a ut in crucis supite nos amicos affigite male solus morietur. **Tertio** dilexit sapienter et discrete cuius discretio dilectio in tribus apparet. **Primo** quia ipsum dum adhuc puer esset ad templum et festiuitates dei per viam etiam longam et asperam ducere consuevit. **Secundo** quia nec crucem ascenderet versus sibi dissuasit. **Tertio** ut de cruce descenderet nunquam sibi consuluit quis sciret quia dolores maximos pateretur quod est contra multas mulieres que filios suos a pueritia nimis delicate nutriunt et ne crucem penitentis ascendam auertunt et si ascenderint non solum ut descendant consulant sed etiam violenter educunt. **Secundo** ponitur magnitudo sui doloris cum dicitur: Fasciculus mirrhe. Iste autem dolor causabatur. Ita ex ratione sui ex ratione filii et ex ratione supplicij. Ratione sui quia ipsa erat pia mater quanto enim mater est magis pia tanto ad dolendum magis procliuat. Beata ergo virgo Maria licet quantum mater ad filiam pia fuerit est tamen facta magis pia ex eo quod diuina pietas in eius utero nouem mensibus habitauit. Fuit etiam tota mater quia quantum diuiditur in multis minor inuenitur in singulis. Si qua mater plangit dolorem cum patre diuidit hec autem diuidere non poterat quia nullus pater ibi erat carnalis. Fuit etiam vnica mater. Si qui mater filium amittit solatium recipit quod alios habet vel habere sperat hec autem nullus alium habebat nec habere sperabat. Et ideo

In Para

unicus sibi erat. Multum dolet mater quando audit filium mortuum sed plus dolet quando ipsum horribili morte necatum. Sed maxime dolet quoniam occidit ante suum conspectum quanto ergo dolore virgo vulnerabatur quod cuius esset pia mater et tota mater et vnica mater videbat filium suum mortuum et horribili passione necatum et ista omnia fieri ante suum conspectum. **Secundo** causabatur iste dolor in ea ex ratione filii. Multum enim dolet mater quoniam filium bonum et sapientem perdit aut amittit. Hec autem amittebat filium de quo dicitur: **Ecc. xxiij.** Ego mater pulchre dilectionis. Videbat enim a se recedere filium matrem tam dulciter diligentem ideo dicitur: Ego mater pulchre dilectionis filium matrem tam filialiter reuerentem ideo diligenter dicitur: Et timoris filium matrem de cruce tamen feliciter agnoscentem ideo dicitur: et agnitionis filium erga matrem tam piamentem ideo dicitur: Et sancte spiritus. **Tertio** causabatur in eo dolor ex ratione supplicij videbat enim filium penam ignominiosam quod pena latronum erat punitus penam dolorosam in toto quia corpe erat vulneratus penam iniustam quod sine causa fuerat damnatus. **Secundo** quidem aliqui dignus est morte propter aliquod facinus quod committit sicut homicida. Alii quoniam propter aliquam blasphemiam quod a se gemit sicut ille qui blasphemat regiam maiestatem aliqui propter aliquam negligentiam quod committit sicut ille qui ex negligentia hostes castrum intrare permittit. Hic autem nulli vnquam iniuriam fecit nulli vnquam iniuriam dixit nulli vnquam omisit et de his omnibus dicitur: **1. Pet. ij.** Qui peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. Passus est penam dolorosam ideo dicitur: Qui peccata nostra id est penam pro peccatis nostris pertulit in corpe suo scilicet toto. Ignominiosam penam ideo sequitur: sup lignum scilicet crucis. Iniustam ideo dicitur: Tradidit autem iudicanti se iniuste et vere iniuste quod nulli vnquam iniuriam fecit ideo dicitur: Qui peccatum non fecit quod nulli vnquam iniuriam fecit ideo dicitur

scene

Qui cum malediceret non maledicebat nullum vnquam bonum omisit sed et plus fecit quod debuit ideo sequitur: cuius liuore facti sumus. **Tertio** ponitur magnitudo sue deuotionis et dilectionis cum dicitur: Inter vbera mea commorabitur. Ipsa enim omnia que filius passus fuerat in corde suo reponerat et reuoluebat et ex ipsis vulnerabatur pro dolore cruciatur pro amore estuabat pro compassione. Iustum igitur vasculum id est passionis cumulum inter sua vbera reponerat quia inde se exterius et interius muniebat. Muniebat enim cor suum ne in memoriam intraret hostis per suggestionem vel intelligentiam per aliquam delectationem delectationem vel voluntatem per aliquem consensum. Muniebat et opera ne intraret per sinistram intentionem ideo dicitur: **Can. iij.** Ortus conclusus. Clausa quidem fuit eius memoria quia nulli vnquam intravit praua suggestio ideo dicitur: Ortus conclusus. Clausa fuit eius intelligentia quia nulli vnquam ibi intravit aliquid praua delectatio ideo dicitur: Ortus conclusus. Clausa fuit eius voluntas quia nulli vnquam ibi intravit aliquis prauus consensus ideo dicitur: Fons signatus. Eius etiam opera fuerunt coram deo valde amena ideo dicitur: Emissiones tuas paradisi. Et in tra rationem valde ordinata ideo dicitur: Malorum punitionum. Proximis odorifera et fructuosa ideo dicitur: cum pomorum fructibus.

Sermo. cvij. De eodez ser. vij.
Anunciate inter gentes studia eius etc. ps. **Hec** possunt esse verba prophete alloquentis predicatores ut annuncient populis opera studiosa que hodie ecclesia commemorat et mysteria que hodie representat. **Primum** est quia campane hodie non pulsantur ex eo quod omnes campane hodie siluerunt. Christus enim habebat duodecim apostolos quasi duodecim

In Para

campanas sed vna ipsaz scz iudas fra-
cta fuit quia suspensus crepuit medius.
Alia fuit grossa campana scz petr⁹ qui se
mel tam altū sonū dedit q sup oēs ange-
los audir⁹ fuit. Mat. xvi. Tu es christus
filius dei viui sed hodie sonū pdidit q̄a
ipsum p̄fiteri ausus nō fuit. Eterę cam-
panę scz alię apli etiam sonū pdiderunt
qz christū p̄fiteri ausi nō fuerūt. Post re-
surrectionē aut dñi 7 sp̄s sancti missionē
p totū mundū sonuerūt. ps. In oēm ter-
ram exiit sonus eoz. Alia cāpana fuit
q̄ tam dulcis sonuit scz beata vgo q̄ ad
eius sonū in vter filius dei descendit. q̄n
dixit. Ecce ancilla dñi zc. q̄ iohannes in
matris vtero tripudiuat. 7 q̄ eius sonū
christus sp̄ audire desiderauit. Cant. ij.
Sonet vox tua i auribz meis zc. Ista ho-
die sonū pdidit q̄ p̄ nimio dolore p̄fora-
ta fuit. Luc. ij. Tuā ipsius aiā p̄transi-
bit gladi⁹. Alia cāpana fuit christ⁹ q̄ nō
cessauit sonare qz non cessauit p̄dicare.
Et tandē eleuata in cāpanali crucis ibi
multiplicem sonū dedit. Q̄a in auribus
patris dedit sonū p̄c̄ q̄stionis Mat. xvi.
De sy hely zc. In auribz m̄ris sonū
dilectionis q̄n ipsaz iohāni cōmēdauit.
In auribz hostis sonū magnę charitatē
quando pro ipsis orauit. In auribz hu-
mani generis sonū doloris. Luce. i. At-
tendite 7 videte si ē dolor similis sicut do-
lor meus. Tantū ista campana sonuit q̄
tota rauca fuit. ps. Laboraui clamans
raucę factę sunt fauces mee tandē in q̄n-
q̄ partibz p̄forata fuit. 7 sic omnino si-
luit 7 sonū amisit. Scđm qđ ecclia ho-
die representat ē p̄cussio tabulę qđ fit tri-
plicirōne. Sonus enī tabulę representat
confusum sonū totius officinę infernalē
christus enī rectes ferreos cōfregit. An-
geli valenter clamabāt. Aferite portas
principes v̄ras. Sancti enī patres q̄ ibi
fuerunt iubilabant. demones ululabāt
dānati flebant. 7 sic mixtus erat sonus
fletū 7 sonus gaudentiū. Scđo rep-
sentat strepitū dñicę passionis seu capti-
onis. Iudci enī ad capiendum christus

scene

cum magno strepitu armorū venerunt
scz cū gladijs fustibz 7 lucernis. Mat. xvi.
Lanq̄ ad latrones existis. Tertio
sonus ille excitat dolorem in christianis.
Ecclia nanqz nitit fideles hodie inci-
tare ad fletū. Ideo tacet sonus leticię q̄
fit tactu. sicut est sonus campanę 7 facit
sonū tristitię scilicet sonum tabulę tacet
etiam sonus leticię qui sonus fit cum vo-
ce sicut patet in lectionibz 7 facit sonum
tristitię sicut patet in lamentationibus
Tacet etiam sonus leticię qui fit cum fla-
tu 7 facit sonum tristitię qui fit cum fle-
tu quia cantus leticię subtrahit. 7 cant⁹
tristitię recitant. Tertium ēquare pas-
siones aliorum sanctorum celebrant cū
leticia christi autem passio cum tristitia.
Prima ratio est quia alię sancti passi sūt
p̄pter se. vt scz per suam passionem acq-
rant gloriā celestem. 7 ideo eis congar-
dere debemus. Christus aut non est pas-
sus p̄pter se sed propter peccata nostra
ideo flere debemus. Scđa ratio est quia
hodie fleuit terra scz quando cōtremuit
sol quando obscuratus fuit. fleuerunt
sanctę mulieres. fleuerunt apostoli. fle-
uit petr⁹. fleuit virgo beata. et fleuit chri-
stus vt habetur Heb. v. Fleuerunt 7 an-
geli. Esa. xxxij. āgeli pacis amare flebāt
fleuisset deus pater si potuisset. Quis er-
go fidelium hodiē nō flebit. Quartū
est quia missa hodierna non habet p̄nci-
piū. id est introitum. quia christ⁹ a no-
bis exiit. Non habet finem. scz benedi-
camus domino quia ille qui est in tribu-
latione nō indiget benedictione. sed cō-
passione nō habet mediū. qz ostia nō p̄se-
crat ex eo q̄ vera ostia est albata. vel po-
test dici q̄ hęc missa non habet p̄ncipi-
um. medium. neqz finem. quia a nobis re-
cessit ille qui sui est principium a quo oīa
mediuz per quem omnia. 7 finis ad quē
oīa. Quintū est qz an crucē nos p̄stra-
mus vt christo rependamus qui se p̄stra-
uit vsqz ad terrę susceptionem. Phil. ij.
Exinaniiuit semetipsum zc. vsqz ad terrę
habitationem. Baruch. ij. Post hęc in

In vigilia

terris visus zc. vsqz ad terrę corruptio-
nem. Hier. xvi. Fortis impetit in for-
tem. 7 ambo corruerūt vsqz ad terrę pe-
netrationē. Eccl. xxiij. Penetrato inferi-
ores p̄tes terrę zc. Sextum qz crucem
hodie osculamur. Notandū q̄ q̄ttor p̄
sonę christuz erant osculate. scz Maria
in signū amoris. Symeon in signū deuo-
tionis. Magdalena in signū recōsiliatio-
nis. Judas i signū pditionis. Quicūqz
igit crucē hodie osculabit videat qualiter
osculet. Qui enī dei 7 p̄xiimi amore reple-
tur. osculat cū Maria. Qui itima deuo-
tiōe ad crucē christi afficit. osculat cū sy-
meone. Qui christo p̄ penitentiā reconsi-
liat. osculat cū magdalena. Qui i pasca
ad mensam christi epulatur 7 post pasca
ad peccata reuertitur. osculatur cum iu-
da proditore. Magna enī proditio chri-
sto osculum dare 7 corpus christi de mē-
sa altaris suscipere. 7 postea christum ex-
pellere 7 demonē introducere. Septi-
mum est qz hodie ecclia p̄ oibz orat. Lu-
cus rō est qz christus fuit hodie valde pi-
us i parcēdo q̄n p̄ suis crucifixoribz ora-
uit. Fuit liberalis in largiēdo. qz latroni
padisum dedit. Larg⁹ in redimēdo. q̄n
nō guttā sed sanguinē totū dedit. Misce-
rolus in diligēdo. qz p̄ foramē lateri ma-
nifestauit amorē cordis. Ideo ecclia euz
sequēs hodie est valde pia in ignoscēdo.
liberalis in orādo. larga in largiēdo. 7 vi-
scerosa in diligēdo. Octauū est qz fide-
les oēs ecclias 7 altaria visitare p̄sueue-
rūt. Qui prima rō est qz christ⁹ oēs san-
ctos q̄ fuerūt a principio mūdi vsqz tūc i
carcere limbi visitauit. Luc. j. Visitauit
nos omēs ex alto. Scđa rō est qz illa visi-
tatio quā fideles faciūt hodie significat
visitationē discipulorū 7 sanctarū mulie-
rū q̄ ibant 7 redibāt visitādo sepulchrū
Tertia rō est qz sancti debent hodie esse
valde liberales. Et ideo sunt visitādi et
rogādi q̄ hodie d̄ carcere limbi sunt edu-
cti 7 in celeste imp̄iū sublimati. Ideo in
hac die multū debet esse liberales in qua
christus eis sic exiit liberalis.

Pasce

(Sermo. cxvij. In vi-
gilia pasce sermo. i.

Ostro mea re-
quiescit i spe. ps. Christ⁹ q̄ olim
requieuit in sabbato ab operibz creatio-
nis. hodie requieuit i monumēto ab opi-
bus recreationis. 7 hoc in spe accelerādę
resurrectionis. Circa ipsum aut monu-
mentū in quo christus requieuit tria sūt
videnda. scz p̄tinens. contentus. 7 conti-
nendi modus. Continēs aut est ipsum
monumentum quod nō fuit fortuite in-
uētū. sed diuina p̄uidētia. Prepara-
tum nāqz fuit nouū et b̄ triplici de cau-
sa. Prima est s̄m Ambro. Res in mo-
numento veteri fuisset positus resurrexi-
se inde alius videretur. Scđa ratio est
quā tangit Glo. super ioh. Q̄ sicut i vte-
ro Marię nemo ante eum. 7 nemo post
eum fuit. sic conueniens fuit vt in ei⁹ mo-
numento. nec ante eum nec post eum ali⁹
poneretur. Tertia est ad innuendum qz
qui corpus christi debet recipere. aut esse
debet nouus p̄ sinceram innocentiam.
aut debet esse innouatus per veraz p̄ni-
tentiam. i. Cor. v. Epulemur in agimis
sinceritatis 7 veritatis. Scđo fuit mo-
numentum iusti scz Joseph nō herodis
Primo s̄m Ambro. Ad significandū qz
christus moritur in corde peccatoris.
sed requiescit in mente iusti. Scđo ad i-
nuendum qz amplius non debebat pro
peccatoribus immolari. Natus est enim
inter duo animalia. quia homines bestia-
les facturus erat rationales. vixit inter
peccatores. 7 mortuus est inter latrones
quia per suam vitam 7 passionē malos
iustificaturus erat. sed requieuit in mo-
numento iusti. Non enim amplius vo-
luit iniustorum 7 peccatorum consortia
quia pro eis vltimus moriturus nō erat
Roma. vi. Christus resurgēs ex mortuis
zc. Tertio ad insinuandū qz licet in hac
vita sint mixti boni 7 mali. post mortē tñ
sūt boni p̄ se 7 mali p̄ se. Luc. iij. Qui v̄-
tilabz i manu ei⁹ zc. Tertio fuit alienū

In vigilia

Primo vt sua paupertatem ostenderet
Sicut enim in aliena domo fuit natus et
aliena puerfatus sic et in alieno monumento
positus. **Matth. viij.** **Vulpes foueas**
habent. **De Hambro.** **Et quod illi tumu-**
lus in terris eius sedes manebat in celis.
Secundo secundum **Ambrosio.** Quia non debebat
ibi a morte detineri noluit enim bene sepul-
turam parare quia ibi modicam facturum erat
moram. **Tertio** secundum eundem adinuendum quod
per aliena moriebatur salute. **Unde ait:** Ideo
in aliena sepultura ponitur quia per aliena sa-
lute moriebatur. **Quarto** enim fuit colore
albo rubeoque purpureus vt dicitur in hystorijs
scholasticis. **Primo** ad significandum quod
ibi positus erat ille de quo dicitur **Can. v.**
Dilectus meus candidus et rubicundus
Et secundo ad ostendendum quod in iudicio quoniam
omnia monumenta apertis ipse bonus erit le-
tus et malis terribilis. **Quia** secundum **Bregi.** i. ful-
gore notat terrorem in candore vero leticie
blandimentum. **Tertio** ad innuendum quod il-
le qui corpus christi vult recipere debet esse
albus per mundiciam et rubicundus per chari-
tatem sinceram. **Secundo** est videndum de pre-
terito ibi enim pertinebat corpus christi quod
erat corpus multe scilicet maiestatis quia erat
diuinitati unitum multe scilicet pietatis quia
multis vulneribus laceratum multe purita-
tis quia ab omni corruptione extraneum. Erat
enim imbalcamatum veritate et ideo si per mil-
le annos ibi iacisset incorruptibile fuis-
set multe potestatis quia spoliavit infernum
licet enim corpus remaneret et fuerit in monu-
mento positum et collocatum in sepulchro anima
tamen eius descendit in infernum et ipsum spo-
liavit. **Tertio** videndum est de modo secundum
quod corpus ibi positum fuit. **Quia** erat ibi
syndone involutum vt habet **Matth. xxvij.**
Fuit mirra et aloes et aromatibus conditum
vt habet **Joh. xix.** **Per quod datur intelligi** quod ille
qui corpus christi debet recipere debet ipse
recipere cum magna puritate quod significa-
tur per syndonem mundam. **Slo.** **Ibidem.** **Syn-**
done munda iesum involuit quod pura me-
te ipsum suscipit. **Secundo** cum multo timo-
re quod significat per mirram que habet a pu-

Pasce

redine conseruare sic et timor a peccati
corruptione. **Primo.** **In timore domini** de-
clinat omnis homo a malo. **Tertio** cum multa fi-
de quod significat per aloes que habet virtutem
purgatiuam et de fide dicitur **Act. xv.** **Fide pu-**
rificas corda eorum. **Quarto** cum multa de-
uotione quod significat per aromata. **Ipsa**
enim deuota oratio est coram deo valde odori-
fera. **Apo. vij.** **Ascendet fumus incensum et**
oracionibus sanctorum de manu angeli coram deo.

Sermo. crix. De eodem ser. ij.

Enit maria

Quod magdalena et altera maria vi-
dere sepulchrum. **Matth. viij.** **Iste sancte**
mulieres fuerunt valde sollicitę sepulchrum
christi visitare. **Exemplo** quarum et nos se-
pulchra visitare debemus. **Notandum**
autem quod est quadruplex sepulchrum. **Primum**
est spirituale et singulare quod erat christi quod
affectu compassionis et deuotionis visitare
debemus. **Quattuor** autem de causis sepul-
chra visitare soluerunt. **Aliquam** ad plorandum
dum. **Aliquam** ad inungendum sicut antiqui-
tus erat consuetudo. **Aliquam** ad sepeliendum
Aliquam ad honorandum sicut sepulchra
martyrum visitamus. **De** quattuor de
causis sepulchrum christi visitare debemus.
Primo vt ploramus affectu compassionis
nis. **Exemplo** magdalene de qua dicitur **Joh.**
xix. **Maria** stabat ad monumentum foris
plorans. **Unde** cantat ipsa ecclesia: **Hierusa-**
lem luge quia in te occisus est saluator israel.
Secundo ad inungendum et hoc triplici vn-
guento secundum **Bernardum** scilicet perititionis quod fit de
recordatione peccatorum deuotionis quod
fit de recordatione beneficiorum et pietatis
quod fit de operibus miserationum. **Tertio**
vt cum eo sepeliatur per imitationem **Roma.**
vi. **Consepulti enim sumus cum illo.** **In**
morte enim christi anima fuit a carne sepa-
rata anima tamen et caro diuinitati fuerunt vnita.
Sic et in nobis anima debet separari a carne
id est a carnali amore. **Anima** tamen et caro
debent deo vniri anima per amorem caro
per incorruptionem. **ps.** **Cor meum et ca-**
ro mea exultauerunt in deum viuum.

In vigilia

Quarto vt ipsum honorem scilicet per bone-
tiam conuersionem. **Matth. v.** **Videant**
opa vestra bona. **Et** per laudationes et
carnis mortificationem. **Conj. vij.** **Glori-**
ficat et portat deum in corde vero. **Secundo**
est monumentum materiale circa quod potest
fieri quoddam comedabile vt scilicet monu-
menta sepe videamus et ad funera perga-
mus **Ecc. vij.** **Delius** enim est ire ad domum
luctus quam ad domum coniuuij. **Et** quoddam
victuperabile scilicet quod aliquis vsurari in loco
sacro sepeliat. **Esa. xxxij.** **Quid tu hic aut**
quasi quis habet excidisti sepulchrum tibi. **Ec-**
ce dominus asportari te faciet sicut asportat
gallus gallinatum. **Gallus** gallinatus est gal-
lus castratus quod ideo impinguat vt come-
datur et per pedes asportet. **Sic** tales im-
pinguant diuitijs vt diuitijs a parentibus
caro a vermibus anima a demonibus co-
medat. **Tales** sunt extumulandi et per
pedes in fossatum precipiendi fit etiam circa
sepulchras quoddam letabile quod scilicet aliqui
sunt solennitates. **Et** istud tolerat propter
consolationem viuentium et propter spem fu-
ture resurrectionis dummodo non fiant ni-
mis curiose quia tunc esset reprehensibile.
Glosa super **Matth.** **Ex** simplici sepul-
chra domini ambitio diuitum condemnat quod nec
in tumulis possunt carere diuitijs. **Ter-**
tium est sepulchrum spirituale scilicet ipsa religio
vbi religiosus mortuus mundo deus abscon-
dit in claustro tamquam in sepulchro. **Sunt** tamen
multi qui viuunt ibi sepeliunt. **Quattuor**
autem de causis homo aliqui sepelitur viuus
aliqui scilicet ex ignorantia quoniam credit mortuus
et est viuus aliqui ex malicia quando quis
uiuus sepelitur vt sua bona diripiant ali-
quando ex iniusticia quando aliqui propter
aliquod facinus in terra suffodiuntur.
Aliquam ex consuetudine aliqui sicut narrat
hieronymus contra iovinianum quod alicubi est
consuetudo quod vxor viuam cum viro defuncto
sepeliat. **Sic** etiam in sepulchro religionis
quodas ingrediuntur tamquam mundo mortui
sunt tamen viuunt vt ibi bene pascantur vel ho-
nores aliquos assequantur. **Exemplo** vul-
pis qui fingit se mortuum vt pullos rapiat

Pasce

Aliquam hoc accidit ex cupiditate recipien-
tium quod scienter tales recipiunt vt eorum bo-
na possideant. **Aliquam** includunt aliqui ex
sua culpa vt penitentiam ibi agant vel
inuiti a parentibus includunt. **Talibus**
sepe religio est tormentum et sunt mortui
deo et viuunt mundo. **Alij** quod dicunt tale con-
suetudinem ibi esse vt taliter viuunt et ta-
liter habeant cum mala consuetudo sit potius
corruptela et malus vsus potius abusus sit
dicendum. **Quartum** est sepulchrum celeste de
quo dicitur **Job. v.** **In** ingredieris in abundan-
tia sepulchrum sicut inseris acerum tritici in
tempore suo. **Tempus** enim inserendi triticum in
horreum suum est tempus messium. **Messis** vero est
consummatio seculi. **In** presenti vita deus datur
de tritico suo pugillum id est gratia beatitudinis
modicum gustum. **In** futuro autem datur
arabum manipulum id est vnica et sola gratia.
In consummatione vero seculi dabit acerum
Acerum enim proficit ex diuersis manipulis
quia tunc sancti percipient felicitatem anime et im-
mortalitatem corporis. **Quintum** est sepul-
chrum infernale de quo dicitur **Luc. xvi.**
Mortuus est diues et sepultus est in inferno.
Demon enim quod est super auaros ibi habet suum
sepulchrum. **Et** in circuitu eius sunt sepulchra
omnium auarorum. **Unde** dicitur **Ezech. xxxij.** **Ibi**
assur et omnis multitudo eius in circuitu eius
sepulchra illi. **Assur** interpretatur diues vel
beat. **Et** significat demonem quod est super di-
uites quod reputat se beatos. **Iste** habet se-
pulchrum in inferno et in circuitu eius sepulchra
omnium auarorum. **Similiter** et demon quod est
super omnes luxuriosos ibi habet sepulchrum.
Et in circuitu eius sunt sepulchra omnium lu-
xuriosorum. **Unde** sequitur ibi: **Mosoth** et **Tu-**
bal et in circuitu illi sepulchra eius quod descen-
derunt in infernum cum animis suis. **Mosoth**
interpretatur captura. **Tubal** vero deser-
tus. **Et** significat demonem quod est super omnes
luxuriosos quia a diabolo capiunt et a deo
deserunt. **Similiter** et demon quod est supra
supertos habet ibi sepulchrum et in circuitu
eius sepulchra omnium superptorum. **Unde** sequitur:
Ibi belam et omnis multitudo eius per gratiam
sepulchra sua qui descenderunt ad terram

De festo

vitimā. Hecdam interpretat subliminare
Et signat demonē q̄ est sup̄ sup̄tos qui
semp̄ alijs volūt iminere. Iste demō h̄z
i inferno sepulcrū suū. Et in circuitu ei⁹
sunt sepulcra omnīū superborū.

Sermo. cxx. In die pasce ser. i.

Hec dies quā

Hec dies quā fecit dñs equaltem⁹ et letemur i
ea. ps. Ecclesia q̄ i christi passione osten
derat suū fletus. nūc ostēdit suū gaudiū
dicens: Hec dies quā fecit dñs x̄. vbi
ostenditur q̄ est dies luminosa. cū dicit:
hec dies. Dies enī dicitur a dyon grece
q̄d est clarū. Secūdo q̄ est virtuosa. cū di
cit: quam fecit dñs. quia i ea dñs multa
mira operat⁹ ē. Aug⁹. Et si dñs oēs di
es fecit hanc tñ singulariter. non q̄ eam
p̄ alijs. s̄ quia in ea plus q̄ in alijs fecit.
Tertio q̄ est gaudiosa. cum subdit: Ex
ultemus et letemur i ea. Est aut̄ lumino
sa. q̄ iam q̄druplici lumine est illustrata
Primo a lumine celesti. i. ab ipso sole
q̄ i hac die ap̄liori luce refulsit Ambro.
In resurrectione christi aer salubrior. sol
cādidior. terra fecundior. Marim⁹. In
resurrectione christi elemēta oīa gloriā
nam et solem ipsum i hac die arbitror so
lito clariorē. Necesse est enī vt in hac die
sol gaudeat. et ei⁹ plus solito iocundet
resurrectione in cui⁹ passione condoluē
sicut enī i passione christi maiorē recipit
obscuritatē in signum tristitię. quia cre
ditur fuisse eclipsis. sic i eius resurrecti
one maiorē recipiat claritatē i signum
letitię. Nō potuit istam claritatē maio
rem recipere q̄stum ad extensionē. quia
sol de ratione sui ad omnia se extendit. et
ideo recepit eam q̄stum ad intensionē.
Secūdo h̄ dies illuminatur a lumine i
tellectuali. id est. ab angelo qui hodie to
tus luminosus apparuit. sc̄z in aspectu.
habitu. et affatu. Aspectū h̄z fulgidū ad
instar fulgoris. Habitu ad instar niuis
Affatus ad instar solis. Mat. vii. Erat
aut̄ aspectus ei⁹ sicut fulgor q̄ ad p̄m̄z.
Et resumpta eius sicut nix quo ad sc̄z

Pasce

Scio enī q̄ iesum q̄ritis quo ad tertū.
Luz enī christus sit sol quādo iesum no
minavit. solem i ore habuit. Tertio il
luminatur a lumine sup̄substantiali sc̄z
a christo. Machab. ij. Tempus affuit q̄
sol refulsit q̄ prius erat sub nubo. Fu
erat enī sub triplici nubo. sc̄z mortali
tatis quo ad corp⁹. passibilitatē quo ad
animā. et multiplicis p̄nalitatē quo ad
vtrūq̄. Sed hodie de isto triplici nubi
lo exiit. et in mūdo refulsit. Nā corpus
ei⁹ induit immortalitē. aīa ipassibilita
tē. et vtrūq̄ omnimodā gl̄iaz et felicitatē.
Leo papa post passionē christi rup̄
vinculis mor̄q̄ infirmitas i virtutē mor
talitas i cōmunitatē. cōmunitatē trāsiuit in
gl̄iaz. Quarto illuminat a lumine spi
rituali. sc̄z a luce fidei. gratiē et doctrinē
Olim q̄dē ista lux i solis iudicis refulge
bat. q̄ soli habebāt fidē verā. spūalem
gr̄az. et doctrinā sanā. Tota aut̄ gentili
tas erat i tenebris infidelitatis. culpe. et
ignoratiē. S̄z post christi resurrectionē
gentilitas cōuersa. et ea lux fides vera
gr̄a. et doctrina. Et q̄m lux nūq̄ augetur
meli⁹ q̄ p̄ applicationē lucis ad lucem.
ideo h̄ lux spūalis multuz excreuit. q̄ in
vtrōq̄ p̄lo. sc̄z iudaico. et gentili cōiun
cta fuit. sc̄z fides fidei. Roma. j. Iusticia
enī i ea revelat̄ ex fide. gr̄a. gr̄e. Zac. iij
Exequabit gr̄az gr̄e eius. et doctrina do
ctrinē. sc̄z nouū testamētū veteri. vtrūq̄
enī est in altero. sc̄z nouū i veteri p̄ p̄figu
rationē. et vetus i nouo p̄ expositionē.
iuxta illud Ezech. v. Rota i medio rotę.
Secūdo h̄ dies est virtuosa. cuius virtus
et efficacia i triplici machina mūdi appa
ret. In celo sc̄z. q̄ sc̄z gl̄ia ē augmēta
ta. q̄stum ad tria. sc̄z q̄stum ad obiectū. q̄
cū obiectū beatitudinis est sola diuinitas
modo ē humanitas. et diuinitas. Job. x.
Egrediet. sc̄z ad p̄siderationē humani
tatis. et ingrediet. ad p̄siderationē diuini
tatis. et vbiq̄ pasca iueniet. sc̄z eterne
suauitatis q̄stum ad subiectū. q̄ cum mo
do sole aīe sint glorificatę. tādē p̄ christi
resurrectionē. corp⁹ resurgēt. et aīa

In festo

cōiungent. et sic tot⁹ homo beatificabit
Quā ad s̄ortū. Olim q̄dem nō erat in
beatitudine. et nā de creaturis rationa
bilib⁹ nisi angelica. Sed modo associat
ei hūana natura. q̄ hōies i tra angeloz
ordines assumūtur. p̄ ista tria dicitur
Hester. viij. Iudicis noua lux oriri visa
ē gaudiū. honor. et tripudiū. Habebūt
enī sancti gaudiū de angelica societate.
honorē i mensum. p̄ assumpta a christo hu
manitate. et tripudiū. q̄ corpus et aīe
felicitatē. Secūdo apparuit ei⁹ efficacia
in mūdo. sc̄z q̄stū ad p̄teritos. p̄sentes. et
futuros. Mat. i. Letemur i hac die q̄ et
vivos circūfulget. et mortuos viuificat
et v̄teros illuminat. Specialiter autem
christi resurrectio ap̄lis p̄fuit q̄ remāle
rant i errore. in timore. et i m̄rore. Sed
hodie timor trāsiuit i cōstantiā. Error i
fidem veram. Act. iij. Virtute magna
reddebāt ap̄li. Ecce quāta p̄stantia testi
moniū resurrectionis. Ecce fides vera.
m̄rore i leticiā. Job. xx. Sanisi sūt disci
puli visō dño. Tertio apparuit ei⁹ virtus
et efficacia i inferno. Sancti enī patres
ibi erāt multū desolati. p̄pter locū. quia
erāt in loco infimo. q̄ debebāt esse i celo
et p̄pter damnū. q̄ erāt i caligine q̄ debe
bāt esse i dei lucida visione. et p̄pter con
fortiū. q̄ habebāt demonū vicinitatē.
q̄ debebāt habere angelozum societate.
Sed christ⁹ eos extrahēs ad locū celestē
eos deduxit. suā visionē eis reddidit. an
gelozū socios eos fecit. Esa. xxxv. Gau
diū et leticiā obrinebūt. Habebūt enī
gaudiū. q̄ cōsecuti sunt diuine visionis
respectu. leticiā. q̄ dimiserūt locum tam
infimū. fugit ab eis dolor. et gemitus. q̄
euaserūt tā horribile s̄ortū. Tertio h̄
dies ē gaudiosa. cum dicit: Exultemus et letē
mur i ea. Est aut̄ aliqua differētia i ter
gaudiū et leticiā. et exultationē. nam s̄m
Aug⁹. gaudiū est diffusio cordis. de aliq̄
tono cōcepto. leticiā addit sup̄ gaudiū
maiorē. sc̄z cordis dilatationē. vñ et leti
cia q̄si leticiā dicit. Exultatio aut̄ addit
sup̄ vtrūq̄ maiorē ostensionē. vñ exul

Pasce

tatio quasi extra saltatio dicit. Est ergo h̄
dies tota gaudiosa. quia in hac die gau
dent creature superiores. letate sūt me
dię. exultauerūt inferiores. Ista ostēdit
Ambro. dicens: In hac die p̄ christi re
surrectionē aperit tartar⁹. p̄ neopbitos
eccl̄ie renouat terra. Celū p̄ spiritū refe
ratur. Apertus tartar⁹ reddit mortuos
renouata ēra germinat resurgētes. Ce
lū referatū suscipit ascēdentes. Tarta
rus q̄s habet reddit ad superos. ēra q̄s
sepelit mittit ad celum. Celum q̄s susci
pit representat ad deum.

Sermo. cxxi. De eodē s̄mo. ij.

Resurrexit dñs

Resurrexit dñs. Quattuor sūt q̄ christi resurrecti
one faciūt valde mirabile. sc̄z resurgē
mira felicitas. eius de mirā potestas. et resur
rectionis omnimoda veritas. et resur
gentis ineffabilis pietas. Ista quattuor
in p̄missis verbis notant. **Primo** enī
ponit christi magna felicitas. cū dicit surre
xit. s̄m aut̄ Aug⁹. non surgit nisi q̄d p̄s
cecidit. s̄ christ⁹ cecidit p̄ mortem corpo
ris. nō per mortē mētis. Et ideo tñ vna
resurrectione indigebat. sc̄z resurrectione
gloriosa. Nos aut̄ q̄druplici casu ceci
dimus. sc̄z p̄ mortē corporis. p̄ mortem
mētis. p̄ mortē virtutis. cōuersationis. et p̄
mortē infidelitatis. **Primo** ergo ho
mo ceciderat p̄ mortem corporis. Ideo
indigebat resurrectione corporali. j. Cor.
xv. Per hōiem mortis et p̄ hōies resurre
ctio mortuoz. **Secūdo** ceciderat p̄ mor
tem mētis. ideo indigebat resurrectione
spūali. de qua dicit Apoc. xx. Beatus q̄ h̄z
p̄tem i resurrectione p̄ma. et Osee. vi. Vi
uificabit nos post duos dies i die tertia
suscitabit nos. Ad resurrectionē enī spi
ritualem. duo dies requirunt. sc̄z remissio
culpe. et collatio gratiē. Ad resurrectio
nem vero corporis spectat ablutio culpe.
et collatio gl̄ie. et despoliatio oīs miserię.
Tertio h̄s ceciderat per mortē virtutis
p̄satis. ideo indigebat resurrectione

De festo

sacramentali de qua dicit. Roma. vi. Si
cut christus resurrexit a mortuis ad glo
riam patris sic et nos nouitate vite am
bulemus. **Quarto** ceciderat p morte
infidelitatis ideo indigebat resurrecti
one exemplari. **Quis** enim credidisset re
surrexeris sacramentū nisi cū habuisset i
exemplū. **Greg.** **Christus** mori dignus ē
ex voluntate resurrexit ex pte et ostēdit
exēplo qd nob pmissit in pmo. **Secūdo**
ponit resurgētis magna potestas cū di
cit: dñs. Ipse enī fuit dñs suę resurrecti
onis qz seipm suscitauit. Magna nāqz
potentia ē qñ viu? resuscitat mortuum
sicut petrus thabūz vt habet. Act. ix.
Maior qñ mortuus suscitauit mortuum
sicut corp? helisi suscitauit cadauer de
functi vt habet. iij. Reg. xij. Maxima
vero potētia si defunct? suscitaret seipm
Sed istud nusqz alias ē reperit. **Chri
stus** autē et viu? suscitauit defunctū et hoc
la carū et mortuus suscitauit mortuū qz
cuz ipso mortuo multa corpora sancto
rū resurrexerunt et mortu? suscitauit se
ipsum. Job. ij. Soluite tēplum hoc et in
triduo excitabo illud. Et ibidē. **Pote
statē** habeo ponēdi aiā meaz. **Ter
tio** ponit eiusdē resurrectiōnis omni
moda veritas cū dicit: Vere quā qdem
veritatem ostēdebat modo p comestio
nē modo p palpationē modo p cicatri
cū ostētionem. **Sicut** et nostra resurre
ctio spiritalis debet esse vera. **Porādū**
autē q spirit? aliqñ pūgit corpori qstū
ad modū s non qstū ad sensum sic spi
rit? aereo corpori qd assumit. Aliquādo
qstū ad sensū et nō ad motū sic spūs re
proboz pūngit igni. **Im Aug.** **Qd** dā
tes illi vitā sed sentientes ab illo pēnam.
Aliqñ qstūz ad vtrūqz sicut aiā corpori
humano et solūmodo veraciter ē viuū.
Sunt igit qui habēt motūz alicui? exte
rioris operis boni s non habent sensum
rectę fidei: sic sūt heretici. **Isti** sūt mor
tūi qstūcūqz videantur viuū. **Apod. iij.**
Romen habes q viuas et mortuus es.
Alij sūt qui habēt sensum rectę fidei s

Palce

nō habēt motū operatiōis bonę. Sicut
mali christiani et isti similiter sūt mortui
Iad. ij. Fides enī sine operib? mortua ē.
Alij sūt q habēt sensum et motū id est
fidē rectam et operatiōē bonaz sic boni
christiani. **Eriti** solūmodo viuūt vita
grē corā deo. **Litū. ij.** **Sobrie** et pie et iu
ste viuamus in h seculo q habēt sobrie
tatē qstū ad se iusticiā qstū ad primū
pietate qstū ad deum. **Quarto** po
nit christi resurgētis magna pietas cuz
dicit: Apparuit simoni. Magna nāqz
christi pietas q discipulū senegantē nō
despexit s sibi benigne apparuit. **Quis**
enī christ? exierit mortalitātē nō tamē
exiit pietatez quis deposuerit oēs mi
seriā nō tñ deposuit miāz quis abiecit
passionē nō tñ cōpassionē. **Ex** cuz pe
trus fuerit trinomine scz pet? cepbas
et simon non tñ dicit q apparuerit petro
vel cephe s simoni. **Petrus** nāqz inter
ptatur agnokens. **Et** potest significare
pdicatores. **Interptat** etiam discalciās
et potest significare minores. **Cepbas** i
terptatur caput et potest significare ec
clesię platos et postores. **Simō** interpra
tur oediēs et significat pceptoz facto
res. **Christ?** igit nō apparet alicui ppter
suā austerā vitā nec ppter dignitatem
suāz nec sūmam plationē s ppter pce
ptozū dei obedientiam veram.

Sermo. cxij. de eodē sermo. iij.

Qui suscitauit
iesum et nos cū iesu suscitabit.
ij. Cor. iij. quia caput nō ē sine corpore
nec corpus sine capite ideo apłs ait h d
resuscitatiōe capitis cū dicit: **Qui** susci
pit iesum. **Secūdo** de resuscitatiōe corpo
ris cum addit: **Nos** cuz iesu suscitabit.
Luce p mū notādūz q ipsa resurrectio
capitis nostri id est christi tripliciter fuit.
Primo nāqz surrexit velociter quia
die tertia noluit autē aū diem tertiūz re
surgere. **Tum** ppter pbatōnē qz sicut
in ore duozūz vel trium testū stat omne
verbum. **Sic** i duob? vel trib? expiemur

In festo

omne factum. **Tū** ppter significatiōez
vt scz ex hoc significaretur q lux suę mor
tis fugauit nostram duplicē mortē. **Et**
ideo vna die integra et duab? noctibus
iacuit in sepulcro. **Tum** ppter restaura
tozū pfiguratiōez. **Petr?** et iuen. **Tres**
dies voluit esse suę sepulture que in ce
lo sūt restauraturus que in terra repe
raturus et que apud inferos redemptu
rus. **Secūdo** surrexit feliciter quia de
posita omni miseria qd quidem ostēdit
verbo facto et signo ac mysterio. **Terto**
quidem cū dicit **Luce. viij.** **Hec** sūt ver
ba que locut? sū vobis cuz adhuc essem
vobiscum. **Quā** et cū illis erat per pēn
tiam sed cū eis nō erat per mortalitatez
depositā. **Facto** quando ianuis clausis
ad discipulos intravit. **Greg.** **Quid** mi
rum si clausis ianuis in eternū iam vi
cturus intravit q morturus veniēs nō
aperto vtero virginis exiit: **Signo** qñ
discipulis piscātibus in litore apparuit.
Greg. **Acti** ipsum resurrectiōis suę my
sterium reboquatur dicens: **Ideo** vo
bis in mari non appareo quia vobiscuz
in perturbationum fluctibus non sum.
Mysterio scz per hoc q in galilea appa
ruit. **Greg.** **Galilea** trāsmigratio inter
pretatur. **Jam** quippe a passione ad re
surrectionem a morte ad vitam a pēna
ad gloriā trāsmigrauerat. **Tertio**
surrexit potenter quia capta pēda scz
infernali. **Ipse** enim infernum spoliavit
Piere. iij. **Ascendit** leo de cubili suo et
pēdo gentium se leuauit **Sanctos** qui
ibi erant ad se traxit. **Job. xij.** **Si** exalta
tus fuero a terra omnia trabam ad me
ipsū. **Multitudine** q erat in inferno mo
rordit quia vnā partem a se accepit
et aliam ibi dimisit. **Osee. xij.** **Ero** mors
tua o mors morsus tuus o inferne. **Se
cūdo** ponit apostolus resurrectionem
corporis mystici cum dicitur: **Et** nos cū
iesu suscitabit q autem christus corpo
ra nostra resuscitet per multos modos
securos nos fecit. **Primo** per pmissi
ōnē. **Job. vi.** **Hec** ē voluntas patris mei

Palce

qui misit me et sequit: **Et** ego resuscita
bo eum in nouissimo die. **Deus** autē suā
pmissionem irritare nō potest. **ps.** **Quę**
pcedunt de labijs meis non faciā irrita
Secūdo per iuramentum. **Job. v.** **Amē**
amen dico vobis quia omnes qui i mo
numentis sūt audient vocem filij dei.
Deus autē post suum iuramentum pē
niterenō potest de hoc ps. **Jurauit** dñs
et nō pgnitebit eū tu es sacerdos i eter
num. **Terzio** per instrumēta id est
quattuor euāgelia. **In** quolibet enī euā
gelio d nostra resurrectione continetur
Aug. **Euāgelium** legimus instrumētuz
nostrū. **Quarto** per testes. **De** hoc enī
testes sūt patriarchę. **Job. xij.** **In** nouis
simo die de terra resurrecturus sum. **Et**
Prophete **Ezech. xxxvij.** **Vaticinare** d
ostib? istis et dices eis: **Ossa** arida audite
verbu? dei. **Apłi** dñi. **Cor. xv.** **Se
minatur** corp? animale surget corp? spi
rituale. **Martyres. ij.** **Mach. ij.** **Ecce**
ista possideo sed ppter dei leges ea despi
cio quia ab ipso ea me recepturū spero.
Confessores. ij. **Mach. xij.** **Vir** fortissi
mus in das collatiōe facta. **Virgines**
Apod. x. **Dedit** mare mortuos suos. **Et**
Quinto p fideiussores. **Deus** enī san
ctos qui sūt i patria nobis i fideiussor
es dedit q quādo eozūz corpora resur
gerēt et nostra resurgerēt. **Apod. vi.** **Vi
di** subtus altare animas interfectoz. **Et**
Et sequitur: **dictuz** est eis vt req̄scerēt
adhuc tempus modicuz donec cōpleat
numerus conseruoz et fratrum suozūz.
Sexto p obsides. **Deus** enim corpora
apostoloz et alioz sanctorū in obsides
nobis dedit q sine nobis nō psumabit.
Heb. xi. **Ij** omnes testimonio fidei p
bati nō acceperunt pmissionem deo p
nobis aliquid melius pudente vt non
sine nobis cōsumarentur. **Septimo**
per pignora dimisit enī nobis i pignus
corpus suū. **Job. vi.** **Qui** māducat meā
carnem et bibit meū sanguinem habet
vtā et nā et ego resuscitabo eū i nouissi
mo die. **Dedit** et aliud pign? scz spiritū

Defesto

sanctus. Roma. viij. Si spiritus qui suscitauit iesum habitat in vobis viuificabit et mortalia corpora nostra etc. **D**icta uo per arram. Est autem arra pars precij persoluendi. Tunc igitur christus nostre resurrectionis arram dedit. quando multa corpora sanctorum suscitauit. **N**ono promissione possessionis in rem. Tunc enim in possessionem resurrectionis missi sumus quando caput nostrum resurrexisset uideamus. Si enim caput resurrexit constans est et corpus resurget. **D**anm. In saluatore nostro omnes resurgemus. Est enim in christo homie uniuersumque caro sanguis et portio. ubi est portio mea regnat regnare me credo. ubi dominat sanguis meus dominari me sentio. ac ubi gloriatur caro mea gloriosum me esse cognosco.

Sermo. cxliij. De eodem ser. iij.

Portuit christi

stum pati et resurgere. **L**ud. vlt. Quis in predictis uerbis fiat mentio de ludibrio passionis. tamen de hoc nihil ad plens. Sed solummodo uideamus quare christum resurgere oportebat. **H**omo namque erat mortuus uetus. et a paradiso exclusus. Ideo oportebat christum resurgere ut mortuum uiuificaret. uetus renouaret. et exclusum aperiendo celestem ianuam intruderet. **P**rimo igitur oportet christum resurgere. scilicet ut mortuum uiuificaret. **S**ensus quidem humanum quadrupliciter consideratur. aut quantum ad illam partem que est in patria. aut illam que est in via. aut quantum ad illam que est in medio uie. id est in purgatorio. aut quantum ad illam partem que est extra uiam. id est in inferno. quantum autem ad illam partem que est in patria anima per glorificationem. **C**orpus autem est mortuum per incinerationem. sed spiritus immortalis est. **C**orpus quidem mortuum est propter peccatum. spiritus autem uiuit. scilicet coram deo propter iustificationem. **I**lla uero pars que est in via est mortua. sed illa est duplex. **Q**uedam enim est mortua mundo sed uiuit deo. **C**ol. ij. **M**ortui

Basce

enim estis et uita uestra abscondita est cum christo in deo. **Q**uedam enim est mortua deo sed uiuit mundo. **U**nde ps. **M**ors peccatorum pessima. **I**lla uero que est in purgatorio est mortua quo ad corpus per incinerationem. et quantum ad animam quo ad grauem passionem. quia sicut dicitur **E**cc. x. **M**elius est mors quam uita amara. **I**lla autem que est in inferno non tamen est mortua. quo ad corpus. sed etiam quantum ad animam. que quidem mortua est per remorsum conscientie. et per cruciatum ignis gehene. **E**sa. lxvi. **A**ermis eorum non morietur. et ignis eorum non extinguitur. **I**n horum significationes sacerdos de hostia tres partes facit. **I**lla enim que ponitur in calice signat illam partem que est in celo que a turbatione hominum absconditur. et torrete uoluptatis dei potatur. **A**lic duae representant illas duas. scilicet illam que est in purgatorio. et illam que est mortua mundo. **Q**uarta autem et quinta pars scilicet peccatorum et damnatorum ibi non figuratur. quia a corpore sunt spicula. **D**es autem istas quinque partes sic mortuas christus per suam resurrectionem uiuificat. nam illa que est in celo uiuificat. corpora de monumentis suscitando. et animas conuincendo. **J**ob. v. **O**mnes qui in monumentis sunt audient uocem filij dei etc. **I**llam que est mortua in mundo uiuificat in celo gloriosam apparere faciendo. **C**ol. ij. **C**um christus apparuerit uita uestra. tunc et uos apparebitis cum ipso in gloria. **U**lam que est in purgatorio uiuificat post purificationem ad salutem eternam ducendo. **1. Cor. ij. I**psa autem salus erit sic tamen quantum ad ignem. que est mortua ex peccato sepe uiuificat eam a somno peccati excitando. **E**ph. v. **S**urgite qui dormitis et erigite a mortuis. et illuminabit uos christus. **I**llam que est in inferno uiuificat corpora uiuificando et animas puniendo. ac duplici pena. scilicet in corpore et anima puniendo. **H**ier. xvij. **D**uplici contritione ptere eos. **S**ecundo oportuit christum resurgere ut homines uetus renouaret. iuxta illud

Defesto

Roma. vi. **S**ic christus resurrexit a mortuis in gloriam patris. ita et nos in nouitate ambulemus. **C**hristus autem resurrexit uelociter. ueraciter. integraliter. et perpetualiter. et per istum modum nos in nouitate uie debemus ambulare et resurgere. **P**rimo namque nostra inouatio debet habere uelocitatem quod est contra penitentiam differetes. **S**icut enim christus tertia die resurrexit a mortuis. sic saltem et nos tertia die debemus resurgere a peccato. **P**rima dies est delectationis. **S**ecunda est plenus. **T**ertia dies est opus. **S**i enim addit quarta dies que est consuetudo resurgere uix ualebit. **I**n huius significatione dominus de facili suscitauit puellam in domo. id est peccatorem. dum adhuc peccatum haberet in corde per plens. **F**aciliter etiam suscitauit mortuum extra domum delatum. id est peccatorem qui exiit ad peccati simplicem actum. **D**ifficiliter autem suscitauit lazarum quateriduanum id est peccatorem in peccatis inueteratum. **S**ecundo nostra inuocatio debet habere ueritatem quod est contra penitentiam simulantes. de quibus dicit **A**pod. ij. **N**omine habes quod uiuas et mortuus es. **Q**uidam enim sunt uiui quantum ad nomen. sed mortui quantum ad rem sicut hypocrite. **E**t quidam sunt uiui quantum ad rem. sed quantum ad nomen mortui. **S**icut sancti uiri qui uiuunt coram deo et respiciuntur a mundo. **Q**uidam uero sunt uiui quantum ad nomen et rem. **S**icut illi qui habent interius mundam conscientiam exterius claram famam. quidam autem sunt mortui quantum ad utrumque qui et interius sunt sceleribus pleni. et exterius hominibus odiosi. **T**ertio debet habere integritatem quod est contra penitentiam diuidetes. **S**icut enim christus integer surrexit. sic et nos debemus integre resurgere a peccato. **S**ed quidam sunt qui deo ex suo corde tres partes faciunt. nam intellectum dant deo per fidem. sed hoc modicum est. quia sicut dicit **I**ac. ij. **T**u credis. quia unus est deus et bene facis. **E**t demones credunt et tremiscunt. **A**ffectum dant mundo per amorem. **S**ed hoc prohibetur etc. **J**ob. ij. **N**olite uili

Basce

gere mundum neque ea que in mundo sunt. et operatiua dant diabolo per operationem. sed hoc diabolicum est. **J**ob. viij. **F**acite opera patris uestri. **D**eus autem totum cor uult habere. **P**rou. xxiij. **P**rope fili mi cor tuum mihi. **Q**uarto inouatio nostra debet habere perpetuitatem. ut sicut christus resurrexit nunquam de cetero moriturus. **S**ic et nos a peccato debemus resurgere et ad ipsum nunquam redire. **Q**ui enim ad peccatum redierunt sunt suam animam polluentes. **1. Pet. ij. L**anis ad suum vomitum reuersus. **S**unt et proximum suo malo exemplo inficientes. unde sequitur. **E**t sus lota in uolubro luti. **S**unt christum crucifigentes. **H**eb. v. **R**ursus crucifigentes sibi metipsum filium dei. **S**unt deus irridentes. **A**ng. **P**enitentes si uere penitentes estis et non estis deus irridentes imitare uitam reconsultamini et uos. **T**ertio oportebat christum pati ut ianuam paradisi aperiret. et homines exclusi illuc reduceret. **J**anna enim paradisi triplicitate clausa fuit ut habetur **Gen. ij. scilicet** angelica custodia. ignis uehementia. rubea bis acuta. **A**ngelica custodia significabat inimicitiam que erat inter hominem et angelum. **I**gnis significabat obligationem ad penam eternam. **R**ubea bis acuta significabat dei iusticiam que hominem intrare non patiebatur donec sibi satisficeret de offensa. **S**ed christus per suam passionem et resurrectionem angelum homini pacificauit. **E**t sic primum obstaculum recedit. **C**ol. j. **P**acificans per sanguinem crucis que in celis et que in terris sunt. **M**ortem et penam eternam super pauit. **E**t sic secundum obstaculum remouit. **U**nde dicitur in prefatione. **E**ternitatis nobis aditum deuicta morte referasti. **D**eus sententiam imitatus est quia sibi plene satisfecit. **E**t tertium obstaculum remouit. unde cantat **Qui pro nobis eterno patri adque uestrum soluit. ps. Q**ue non rapuit tunc exolvebam.

Sermo. cxliij. de eodem sermo. v

Isum queri
tis naqar enuz surrexit no est b

In festo

Mat. vii. Ista verba dixit angelus sanctus mulieribus que quidem secute fuerunt christum predicantes. ut sibi ministraret in patibulo pendentem. ut dolorem et compassionem ostenderent christus in tumultu quiescentes. ut ipsum inungerent sicut hodie. In premissis verbis tria ponunt. **Primum** est istarum sanctarum mulierum magna studiositas. cum dicit: Jesu frater noster. Et nota quod quatuor fuerunt differentie gentium dominum. Quaedam enim quesierunt manesicut iste mulieres. dicitur quod dicitur: Et valde mane vna sabbatorum. Et ideo eis inuenire fuit valde facile. Illi querunt christum in mane qui querunt ipsum in iuuentute. Et ideo dicitur facili inueniunt. **Primum**. vii. Qui mane vigilauerunt ad me inueniunt me. Sunt enim sicut mollis cera. quod de facili recipiunt impressionem bonam. **Primum**. Factum est cor meum tanquam cera liquefscens. sicut recessus testis. quia de facili inbibunt et obseruant bonum odorem. **Primum**. Adolescentes in iuxta viam suam. Sicut gracilis virga quia de facili flectunt ad bonam operationem. **Land**. ii. Que est ista que ascendit de deserto sicut virgula fumi ex aromatibus. Alij quesierunt in vespere. sicut illi qui dixerunt **Luc**. vii. Mane nobiscum domine quonia aduersa speras. et eis inuenire fuit tardum et difficile. Unde christus eis dixit: O stulti et tardi corde ad credendum. Illi ergo querunt vespere. qui querunt ipsum in sua senectute. Tales enim difficulter inueniunt ex quo in malo induratur et ab humore gratie exsiccat. **Primum**. Aruit tanquam testa virtus mea. et vixit aut nunquam confitent. ideo subdit: Lingua mea adhesit faucibus meis. et sepe in peccatis suis moriunt. Unde subditur: Et in pulnere mortis deduxistis me. Alij quesierunt ipsum in sero. sicut illi d quibus dicitur **Joh**. xi. Cum esset sero die illa vna sabbatorum. Et eis inuenire fuit dubitabile. vnde dicit **Luc**. vii. Ubi agit de ista apparitione facta in sero quod dubitauerunt. et ipsum esse spiritum crediderunt

Pasce

Illi ergo querunt in sero qui querunt in mortis articulo. Et talium penitentiam **Aug** dicit esse dubitabilem dicens: Fidelis bene viuens securus hinc exit. baptizatus ad horam securus hinc exit. Agens penitentiam dum sanus est et reconciliatus securus hinc exit. Agens penitentiam ad vltimum et reconciliatus si securus hinc exit ego non sum securus. **Eoz** enim qui in mente penitent. quidam penitent tamen timore penitent. isti sunt in statu perditionis. et quidam penitent amore iusticie: qui etiam si penam non timerent ad hunc deo seruirent. isti sunt in statu perfectionis. quidam ex consideratione vtriusque cause habentes respectum ad amorem iusticie. et ad vitiationem penitent. isti sunt in statu salutis. Et quia illi qui tamen penitent in extremis. videntur hoc facere timore penitent. ideo eorum penitentiam **Aug** dicit esse dubiam. Alij quesierunt eum in nocte sicut milites positi ad sepulcrum. et eis inuenire fuit impossibile. Illi autem in nocte querunt qui christum volunt inuenire post mortem. Et qui in mortali recesserunt impossibile est quod eum viderent. nisi eo modo quo est in inferno. Deus enim est in mundo per misericordiam. et in celo per gratiam et gloriam. in inferno per iusticiam. Non ergo ipsum inueniunt ut miserato rem. quod hoc modo est in mundo. nec ut glorificato rem. quod hoc modo est in celo. sed ut iudicem toto rem. quod hoc modo est in inferno. **Secundo** ponit christi infinitam charitatem. cum dicit: Crucifixus. de quo dicit **Joh**. xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Et ponit christus vltimum signum amoris. Amor enim per quatuor manifestatur. Aliquando per verba. et istud est magnus signus. Quando enim cor est plenum amore os abundat in sermone. **Luc**. vi. Ex abundantia cordis os loquitur. Aliquando per beneficia. et istud est maius signus. Multi enim darent verba qui non tamen darent beneficia. **Joh**. iii. Non diligamus verbo neque lingua. Aliquando per obsequia personalia

Feria secunda

et istud adhuc est maius. Multi enim seruirent de substantia sua qui non seruirent de persona propria. De isto dicit **Sen**. xix. Seruiuit iacob pro rachele septem annis. Aliquando per mortem. et istud est maximum et vltimum. Multi enim darent in obsequium personas suas qui non darent in mortem suas animas. Ista quatuor signa christus nobis ostendit. de duobus primis dicitur **Joh**. xv. Vos amici mei estis. Et post vos autem dixi amicos. quod omnia que audivi. Et ecce signus amoris per beneficia. de alijs duobus dicitur **Mat**. xx. Filius hominis non venit ministrari sed ministrare. quo ad primum. Et dare animam suam in redemptionem pro multis. quo ad secundum. Tertio ponitur christi resurgentis inmensa pietas. in hoc quod petrum voluit designare ex nomine desperaret ex negatione. quando angelus dixit: Dicite discipulis et petro. Licet enim deposuerit omnem passionis defectum tamen non deposuit pietatis affectum. christus namque ante incarnationem cognoscebat nostras miseras per quandam theoricam. id est per suam sapientiam. ideo multum erat misericors. **ps**. Quomodo miseretur pater filiorum. miserum est dominum timentibus se recordatus est quoniam pulvis sum. Post incarnationem autem eas sciuit per practicum et exercitationem longam. quia xxxiii. annis practicauit. et se exercitavit circa nostras infirmitates. Et ideo fuit valde contristatus quando tam longa excitatio in nobis non habet effectum. **ps**. Contristatus sum in excitatione mea. Tandem sciuit eas per experientiam. quia expertus est temptationes dolores et mortem. et ideo factus est maxime misericors. **Heb**. iii. Non enim habemus pontificem qui non possit compatiri firmitatibus nostris temptatum autem per omnia. Si enim esset aliquis medicus qui esset bonus theoreticus. et bonus practicus. et infirmitates sepe expertus. iste maxime esset misericors. Talis enim medicus fuit christus dominus noster. Ista tria tangunt

Pasce

Heb. v. Et quidem cum esset filius dei. quia sciuit nostros defectus per diuinam sapientiam. didicit ex his que passus est obedientiam. Et ecce quia eos sciuit per experientiam. et consumatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis eterne. Et ecce quod eos sciuit per exercitationem longam. tam diu enim se exercitavit quod consumauit artem suam et veritatem.

Sermo cxxv. feria secunda post pascha. sermo primus.

Qui solus peregrinatus in hierusalem. **Luc**. vii. Volens christus in celestem hierusalem transire peregrinum se fecit. fuit enim peregrinus quantum ad quatuor. **Primum** quantum ad habitum quem assumpsit. Ipse enim crucem assumpsit: quando ipsas proprias humeris baiulauit que quod crux fuit nauis. quia in celestem hierusalem deduxit. **Sap**. iij. Transcentes mare per ratem liberati sunt. Et fuit malus in ipsa nauis. **Ezech**. xviij. Cedrum de libano tulerunt ut faceret tibi malum. Et fuit clavis quod celestem hierusalem aperuit. **Esa**. lxxij. Dabo clauem dauid super humerum eius. **Secundo** assumpsit pileum. id est coronam spinam. peregrini enim portant pileum propter estum. vntum et pluiam. Sic christi corona et passio est nobis in vmbra ab estu voluptatum. Defendit enim nos a pluuia tribulationum et a vnto temptationum. **Esa**. liij. Tabernaculum erit in vmbra culi dicitur ab estu quo ad primum. et in absconsione et turbine et pluuia. quo ad alia duo sequentia. **Tertio** assumpsit sclauinam. id est corpus que sclauina fuit albi coloris propter puritatem. **Apoc**. xix. Ecce equus albus. **Cor**. p. enim christi fuit equus in quantum ratio ipsi duxit. et fuit albus scilicet in quantum puritate habuit. deinde facta est nigra propter liuorem. **Esa**. liij. Cuius liuore sanati sumus. tandem facta est rubea. scilicet per sanguinis effusionem. **Esa**. lxxij. Quare rubrum est vestimentum tuum. **Quarto** assumpsit scabellam. id est aiaz. Solent enim

Feria secūda

peregrini in scharcella thesaurū ponere et portare. In christi anima fuit triplex thesaurus. scilicet misericordie gr̄e. et sapientie de quo dicit. Job. i. Vidimus gl̄iaz ei⁹ id ē gloriofam misericordiam ei⁹ plenam gr̄e et veritatē. Quinto assūpsit baculū id ē crucē q̄ quatuor clavis fuit ferratus peregrini enī vtiū baculo ad sustentationē ad fluniorū trānsadationem. et ad malāz bestiaz p̄cussionē. Sic christus baculo suę crucis mūdū suscitavit. ps. Virga tua et bacul⁹ tuus ipse me cōsolata sūt. Flumē mundi trāsuadavit. Sen. xij. In baculo meo trāsiui iordānem istū. et diabolū percussit. Esa. xxx. A voce dñi pauebit assur virga percussus. Sexto assūpsit calciamentū. peregrini enī calciamentū assūmūt p̄tra lutū. scilicet spinas et lapides. Iudei enī in christum piccerunt lutū. ps. Eripe me de luto vt nō infigar. Spinās qñ coronā spineam sibi imposuerunt. Et lapides. Job. viij. Tulerūt lapides vt iacerēt i eū. Cōtra ista christ⁹ assūpsit calciamenta. Deut. xxxij. Lingat in oleo pedem suū. ferrū et es calciamentū eius. Anima christi erat tincta oleo gratie q̄ oia aduersa dulcorabat. munita ferro p̄stantie q̄ ipsa aduersa nō timebat. Et crē corruptibilis patientie q̄ oia supplicia tolerabat. Septimo assūpsit insignia et vulnera. peregrini enī reuertentes insignia assūmunt vt ostendant q̄ suā peregrinationem cōpluerunt ad plenū. vt homines puocent ad sibi beneficiendū. et sint securiores ad ambulandū. Sic christ⁹ ad patriā rediēs cicatrices reseruat. Et hī ostensione paternę obedientie iā cōplete. Job. xvij. Opus consumaui qd̄ dedisti mihi vt facerem. In puocationē paternę misericordie obtinēde. Ambro. Vulnera suscepta abolere noluit. celo iserre maluit. vt ea patri misericordie ostēderet. In signū securitatis nob̄ acquisitę. Ezech. ix. Sup̄ quē videritis thau non occidatis. Octauo habitus ist⁹ peregrini fuit benedict⁹. Nā ei⁹ scharcellam

Palce

id ē aiāz benedixit de⁹ pater. Ezech. iij. Benedicta gloria dñi de loco suo. Et scilicet id ē carnem benedixit spūllanctus. Luc. i. Benedict⁹ fructus ventris tui. Eius baculū id ē crucē benedixit totus mūd⁹. Sap. xij. Benedictū lignū p̄ qd̄ fit iusticia. Secūdo dicit peregrinus q̄stum ad vias quas p̄fecit. Peregrini enī habēt aliquādo ascēsus. aliquando descēsus. aliquando vias planas. Iste autē peregrin⁹ nihil habuit de via plana sed ascēsum vel descēsum. Magnū enī descēsum fecit quādo de celo in mūdū venit. Magnū etiā ascēsum fecit qñ crucem ascendit. Fecit etiā magnū descēsum quando in limbum descēdit. Et magnū ascēsum quādo inde rediens i celum ascendit. Tertio fuit peregrin⁹ q̄stum ad hospicia. Solēt peregrini maxime in estate ter in die intrare hospicia. scilicet in tertia ad prandendū. i meridie ad bibēdum et p̄uiscendū. et in sero ad suā cēnam faciendā et ad dormiendū. Sic iste peregrinus triplex hospiciū ē ingressus. Primū est vterus virginis quem ingressus est in tertia id ē nō i p̄mo tempore nature. nec in secūdo tpe legis. s̄ in tertio tpe gratie. ibi prādū fecit quādo naturā nostrā assūpsit habēs carnem tanq̄ cibum. et sanguinē tanq̄ potum. Secūdo est patibulum crucis. Job. xix. Sitio. Et dederūt ei acetum. Ubi et requieuit. Ibidē. Inclinato capite tradidit spiritū. Et istud hospiciū ingressus ē in meridie. Cant. p̄. Indica mihi vbi cubes in meridie. Tertium hospiciū est sepulcrū vbi dormiuit. ps. Ego dormiui et soporatus sum. Cēnam nāq̄ euz illis qui erant i limbo fecit. Luc. xij. Homo quidam fecit cēnam magnā. Istud hospiciū ingressus est in sero. Matth. xv. Cum iam sero esset factum venit ioseph. Quarto fuit peregrinus q̄stus ad pericula q̄ sustinuit. Solēt nāq̄ peregrini sustinē pericula qñq̄ a socijs suis qui eos pdunt. qñq̄ ab hospitijs q̄ eos iugulant vt eorum tōna diripiāt. qñq̄

Feria tertia

a latronib⁹ q̄ eos spoliāt. Sic christus a suo socio iuda fuit pditus. Matth. xxvi. Qui intingit meū manū i paraspide h̄ me tradet. A iudeis i quoz domo venerat hospitari fuit occisus. Zach. xij. His plagat⁹ sū i domo eoz q̄ dilexerūt me. A militib⁹ expoliat⁹. Job. xvij. Milites acceperūt vestimēta. et fecerunt quatuor p̄tes vnicuiq̄ militi p̄tes fecerunt.

Sermo. cxxvi. feria tertia post pasce sermo primus.

Stetit iesus in medio discipuloz suoz. et dixit eis. Pax vobis. Luc. viij. Sicut ex p̄senti euangelio p̄t̄ christ⁹ multipliciter se manifestauit. Primo p̄ miraculosam ad ipsos ingressiōem. q̄ ianuis clausis intravit. Sicut dicit Job. qui de ista apparitione agit p̄ qd̄ ostēdit q̄ gloriosus resurrexerat. et qd̄ totē impassibilitatis. agilitatē. subtilitatē. et claritatis induerat. Signū ergo vere spūalis resurrectionis i hōie est. qñ istas quatuor dotes spūales habet. scilicet claritatē cōuer. sationis honeste. Mat. v. Sic luceat lux vestra corā hoib⁹. Subtilitatē humilitatis p̄funde. Sap. viij. Spūllanct⁹ vocatur subtilis. q̄ subtiles id ē humiles facit. Agilitatem obedientie. Prou. xij. Vidisti boiē velocē in ope suo. Et impassibilitatem patientie. Prou. xij. Nō p̄tristabit iustū quicqd̄ ei acciderit. Secūdo manifestauit se p̄ sitū sine collationē. euz dicit. Stetit iesus in medio discipuloz suoz. Ac si dicat. Ego sū ille q̄ in medio stare cōsueui. Ipse nāq̄ stetit in medio i ingressu. q̄ i media nocte natus i medio animalium reclinatus et geminę gigas substātie effect⁹. Stetit i medio in p̄gressu. q̄ stetit in medio doctorū. in medio discipuloz. et i medio iudiciorū. iuxta illud Prou. viij. In vijs iusticie ambulo et i medio semitaz iudicij. Stetit i medio i egressu. q̄ in medio terre passus. i media die crucifixus. in medio latronū posu⁹. Tertio manifesta.

Palce

uit se p̄ p̄riā testificatiōem cū dixit. Ego sum. qñ dicat. debet mibi credere. quia mēiri non possum. Job. viij. Si ego testimoniiū perhibeo de me ipso. verū est testimoniiū meū. Spūllanct⁹ autē q̄s resuscitatus intelligi pōt qñ triplex testimoniiū habet. scilicet tōng cōscientie. q̄. Cor. j. Silla nostra h̄ ē testimonium cōscientie nostrę. Bone vite. Job. x. Opera q̄ ego facio illa testimoniiū p̄hibet de me. Et tōng fame. j. Timo. iij. Oportet illū h̄ ē testimoniiū bonū ab his q̄ foris sunt. Quarto manifestauit se p̄ occultaz cogitationū manifestationē cū dixit. Quid turbati estis et cogitatiōes ascēdunt i cordib⁹ vestris. Ac si dicat. debetis me cognoscere. q̄ ego sū ille q̄ vestra occulta cognosco. Spūllanct⁹ etiā q̄s resuscitatus ē qñ cogitationes suas discernit. et bonas custodit. et malas expellit. Periculum est nāq̄ malas cogitatiōes i corde tenere. q̄ sunt sicut mus i pera. ignis i sinu. serpens i gremio. Mus enī oia corrodit i pera. Sic malę cogitationes oia merita corrodiunt in aia. Job. xij. Quasi vestimētū qd̄ comedit a tinea. Ignis i sinu vestimēta comburit. sic mala cogitatio p̄cupiscētia accēdit. Prou. vi. Quicqd̄ pōt homo abscondere ignē in sinu suo vt nō cōburant vestimēta sua. Serpens i gremio venena diffundit. sic mala cogitatio peccati venenū i cor emittit. vnde Prou. xij. Quasi regulus venena diffundet. Quinto se manifestauit p̄ palpationē. cū dixit. Palpate et videte. quasi dicat. debetis me cognoscere. quia istud ē idē corp⁹ qd̄ sepe videre et palpare cōsueuistis. Spūllanct⁹ etiā resuscitatus intelligitur qui p̄mittunt se palpari id ē argui et reprehendi. Sed sunt q̄dam animalia q̄ se palpari nō p̄mittūt. Aut q̄ hispida sunt sicut herici. Aut q̄ siluestria sunt sicut lupus. Aut q̄ arrogātia sūt sicut leo. Sicut etiā sunt pleriq̄ q̄ si arguūt a deo sunt hispidi q̄ p̄ verba iniuriosa pungunt. qd̄ a deo siluestres q̄ ad latebras excusationūz confugiūt.

De sancto

Quidam adeo arrogantes quod nimis indigne ferunt. **Sexto** manifestauit se per cicatricum ostensionem quam dicitur: Ostendit eis manus et pedes. Ac si dicat: debetis me cognoscere. quia ego sum ille quem in his pedibus et manibus in cruce passum vidistis. Spirituualiter etiam quod resuscitatus intelligit quam vulnera sua id est peccata non abscondit. sed sacerdoti ostendit. **Luce** xvij. Ite ostendite vos sacerdotibus. **Vulnera** autem peccatorum aliqui sunt recitanda. scilicet per consensum. vel uinculorum actum. et tunc sanantur uinctio. id est leuis penitentis iniunctione. **Ecc.** x. Breue languore percipit medicus. Aliqui sunt inueterata per peccandi consuetudinem. et tunc indigent aduisione. id est. qui carnis maceratione. **ps.** Ure renes me et cor me. Aliqui sunt putrefacti. et tunc indigent incisione. id est. ieiunia et afflictina tribulatione. **ps.** Multiplicatae sunt infirmitates eorum postquam accelerauerunt. **Septimo** manifestauit se per comestionem. quia comedit piscem assum et fauam mellis. Spirituualiter tamen resuscitatus intelligit quam quis comedit fauam mellis. id est. quam constantiter exercet opera actionis. Et tamen propter hoc non deserit dulcedinem contemplationis. vel quam exterius patitur tribulationem. Et tamen interior non deserit amoris dulcedinem. vel potest dici quod fauo est mel et cera. Per piscem igitur assum intelligit caro combusta igne passionis assata. per ceram quae est pabulum luminis. claritas suae resurrectionis. per mel dulcedo suae uisionis. **Debemus** igitur comedere piscem assum ut scilicet ad eius passionem afficiamur per comestionem. ceram ut eius resurrectioni participemus. per mellis exultationem. Et mel ut peruenire desideremus ad eius dulcissimam uisionem. sic desiderabat propheta dicens: Sitiuit anima mea ad te fontem uiuum quam ueniam et appareto quam faciem domini.

Sermo cxxvij. De sancto Ambrosio sermo primus

Ecce intelliget

sermo meus et exaltabitur et eleuabitur et sublimis erit valde. **Esa.** liij.

Ambrosio

Quattuor statim habuit beatus Ambrosius. quae notantur in uerbis promissis. **Primus** est status subiectionis. cum dicitur: Ecce intelliget seruum meum. Ipse quidem fuit bonus seruus dei. Et ideo habuit tres laudabiles conditiones boni serui. **Prima** est mundicia. **ps.** Ambulans in uia immaculata habuit ministrabat. **Ista** ipse habuit. quia mundicia mentis et carnis ipse seruauit. unde refert Hieronymus ipsum dixisse: Virginitatem non solum offerimus sed seruam. **Sap.** viij. Cum essem magis bonus ueni ad corpus non coinquatum. **Secunda** conditio est sapientia. **Pro.** xij. Acceptus est regi minister intelligens. **Ista** sapientiam ipse habuit. **Ubi** dicitur de eo quod cum romae liberalibus artibus esset traditus ad plenum fuit eruditus. **Tertia** est perseuerantia. **Apoc.** vij. Seruicet ei die ac nocte in templo dei. **Ista** perseuerantiam ipse habuit. quia usque in finem in bonis operibus perseuerauit. **Ubi** cum moreretur dicitur: Non sic uixit inter uos. ut iteque pudeat uinere. **Secundo** notatur status suae plationis cum dicitur: Exaltabitur. **Circa** autem suae exaltationem tria considerantur. **Primo** quod fuit eius electio. fuit enim a deo inspirata. quia ibi uox miraculose insonuit Ambrosium episcopum. de hoc. **Heb.** v. Nemo assumit sibi honorem nisi qui uocatus a deo tanquam aaron. Fuit ab electoribus unanimiter celebrata. **Quia** cum in discordia multa esset. priusquam Ambrosium unanimiter consenserunt. **Ecc.** xvj. In tribu beneplacitum est spiritui meo quod fuit concordia fratrum. **Fuit** a superiori cum gaudio confirmata. unde legitur de eo quod comissa est relatio ad ualentinianum imperatorem quod summo gaudio accepit quod iudices a se directi ad sacerdotium peteretur. **Secundo** uidentur est qualis fuit eius ad hoc aspiratio. Ipse enim non tamen fugit. ut possit inueniri. sed etiam tria se habere simulauit quae sunt plationis officio inimica. scilicet crudelitate. unde dicitur: quia tribunal conscendit. et propter consuetudinem tormenta personis adhiberi iussit. **Ecc.** iij. Noli esse sicut leo in domo tua. **Philosophia**

De sancto

vanitate. unde dicitur: quia philosophia perferri uoluit. **i. Cor.** ij. Loquemur non indoctis sapientie humane uerbis. **Infamia** et inhonestate. unde dicitur: quia publicas mulieres publice ad se uenire fecit. ut ex hoc a sua intentione populum reuocaret. **Luce** j. Oportet episcopum sine crimine esse. **Tertio** uidentur est quod fuit eius officio persecutio. Ipse enim per se in fide instruebat. **Tunc** enim arriana heresis totam Italiam corrumperet. sed ipse populum suum ab ista peste purgauit. et ueritate edocuit fidei. **Ecc.** l. Qui curauit gentem suam. et liberauit eam a perditione. Ipse etiam mores informabat. **Unde** iter cetera docuit beatum Augustinum. tria ad mores spectantia. **Primo** ne cuiquam uxor rem peteret. ne si postmodum ipsi iter se male ueniat ipsi sibi maledicant. **Secundo** ne aliquibus multum exercere consuleret ne ipsi rapinam et caluniam exerceant. **Tertio** ne ad uiniua iuuat accedere. ne ibi temperantiae modum perdat. Ipse exemplum bonorum operum omnibus tribuebat. **Luce** ij. In omnibus te ipsum pro exemplum bonorum operum in doctrina. in integritate. in grauitate. In doctrina quod des. quia semper populis predicauit. In integritate. quia perpetuam castitatem seruauit. In grauitate. quia maturitate semper ostendit. In bonis operibus. quia omnia bona pauperibus erogauit. **Tertio** notatur status assumptionis. cum dicitur: Eleuabitur. ipse enim secure mori potuit. quia ab omnibus terrenis eleuatus fuit. **Dabit** enim in morte quattuor quae ipsum secure mori faciebant. scilicet corpus dominicum. **Honoratus** enim episcopus uicellenis. et procepto dei ad ipsum uenit. et sibi sacramentum dominici corporis dedit. Et cum tali uatico ipse transiit. **Istud** autem tanquam pugil ab omnibus inlidis demonis eius securum reddebat. **Job.** xvij. Donec me iuxta te cuius uis manus pugnet contra me. **Secundo** habuit spiritum sanctum. Imminente namque eius morte spiritus sanctus in specie ignis. et in modum scuti in eius os intrare uisus est. In specie ignis ut ipsum purgaret. In modum scuti ut ipsum protegeret. In os eius ut uer

Ambrosio

ba a spiritu sancto. plata ostenderet. et istud secundum tanquam ductor cum per uiam ducebat. **ps.** Spiritus tuus domine reducet me in uiam rectam. **Tertio** habuit uitam sanctam. quae quidem duo causabatur. scilicet merito suorum affluentia. et magna de deo fiducia. unde sic dixit in sua morte: non sic uixit uos ut me uinere pudeat. nec mori timeo. quia bonum dominum habem. **Et** istud tertium eius mortem deo gratam reddebat. **Aug.** Tertio non potest male mori qui bene uixit. **Quarto** habuit commendationem diuinam. Ipse enim manus in modum crucis expandens spiritum sanctum in manus dei commendauit. et istud quartum secure eius mori faciebat. **Sap.** ij. Iustorum animae in manu dei sunt. et non tanget illos tormetur mori. **Quarto** notatur status suae glorificationis. cum dicitur: Et sublimis erit valde. ipse enim tunc tripliciter sublimitate accepit. **Primo** sublimem locum ad habitandum ut caelum. unde a multis uisus est ascendere. scilicet in caelum tanquam in patriam suam locum. et istud sibi acquisiuit propter innocentiam. **ps.** Quis ascendet in montem dei. innocens manibus. scilicet. et mundum corde. **Secundo** accepit sublime officium ad iudicandum. unde a multis uisus est in cathedra residere. **Et** istud accepit propter paupertatem uoluntariam. **Job.** xxxv. Iudicium pauperibus tribuit. **Tertio** accepit sublime praemium ad profectum. unde a multis uisus est illam scilicet stellam. de qua dicitur **Apoc.** xxij. Ego sum stella splendida et matutina. **Et** istud accepit propter omnium uitorum uictoriam. **Apoc.** j. Qui enim uicerit dabo ei stellam splendidam et matutinam.

Sermo cxxvij. de eodem sermo. ij.

Examen apri

In ore leonis erat. et fauam mellis. **Judic.** xij. Legit de beato Ambrosio quod cum esset infans et dormiret. examen apri os eius et faciem sic compleuit. ut quasi in aluocolu suum intraret pariter et exiret. et ideo uerba promissa sibi uenienter aptari possunt. In quibus uerbis ipse assimilatus

De sancto

api leoni. 7 fano mellis. Assimilatur autē api triplici de causa. **Primo** qz sicut ipse dicit i exameron. apis virginitate custodit. sic 7 ipse virginitatez custodit perpetuā. **Cui** signū fuit. quia de virginitate licentissime disseruit. et liberos de virginibus cōposuit in quibus virginatē mirabiliter cōmēdauit. **Dat. xij.** **Bon** homo de bono thesauro pferit bona. **Chryso. ibidē.** Cū audis aliquem de deo loquentē intellige. qz cor illi amore dei repletū est. **Qui** libidinis thesaurus habet i corde. de puellis delectat dicere vel audire. **Qua** tū Ambrosio de virginitate libere differēbat. si etiā aliquid indecorū dicere vel audire erubescēbat. vñ ipse ait de officijs. **Nō** solū autē hoc ab oculis abscondam. vñ etiam corū invidia vsqz membrorū suis appellatiōibz nūcupare indecorū putem. **Secūdo** assimilatur api. **Apis** florē de diuersis floribus colligit. **In** prato quidez celestis viriditatis sunt diuersi flores. scz rosez martyrū. violę pessorū. 7 lilia virginū. **De** rosis martyrū collegit rorem pstatie 7 magnanimitatis. **Quā** cum ppositē valentiniani imperatoris sibi diceret. **Tu** contēnis valentinianū. caput tibi tollo. **Ille** respondit. **Deus** pmittat tibi vt facias qd minaris. **Et** vtināz deus ab ecclesia sua oēs hostes auertat. 7 in me oīa sua tela puerant. 7 meo sanguine satietur. **De** violis cōfessorū collegit florē sobrietatē. qz quotidiani i sabbato 7 die dñica. et festis picipuis ieiunabat. **Delilijs** virginū collegit florem castitatē. quia virginatē ppetuaz pseruauit. **Tertio** assimilatur api. qz apis alueolū suū defendit. sic 7 ipse ecclesiā defendit a tribz psecutoribz. **Primo** a violentia tyrannorum. **Quā** resistens imperatori volēti dare basilicā arrianis. sic nūcqs suis respondit. **Et** habet i decreto. **Si** patrimoniū petitis inuadite. si corp⁹ occurrā. vultis i vincula rapere. vultis i morte volūtas est mihi. **Ecd. xlvij.** **In** dieb⁹ suis non pcrimuit pncipem. **Secūdo** defen-

Ambrosio

dit ipsam a fraudulentia hereticorū. **Et** hoc fiebat tribus modis. **Primo** iudicijs eos per seculare brachiū coercendo. **Deut. xliij.** **Si** tibi voluerit persuadere frater tu⁹. **Et** infra. **Nō** enī parcat ei oculus tuus. sed statim interficias. **Secūdo** miraculis eos cōuertēdo. **Quā** cum qdam hereticus vidisset angelum loquentē ad aures ambrosij statim cōuertus ē. **Tertio** doctrinis eos ad fidē catholicam reducendo. sicut patz in beato Augustino quē suis p̄dicationibus ad fidē p̄tuit. **Tertio** defendit ecclesiā a malicia demonū. **Primo** qz habuit in ipsos efficacē imperium ex eo qd eos de corporibz expellebat. **Matth. viij.** **In** nomine meo demonia eiciēt. **Secūdo** quia habuit in ipsos durū flagellū. ideo ipsi valde timebant. **Unde** demon quēdam demoniacū mediolanū egredientē dimisit. egredietem inuasit. qd de hoc interrogatus respondit se ambrosiū timuisse. **Lud. x.** **Ecce** dedi vobis potestātē calcādi super serpētes. **Tertio** qz habuit sp̄s sancti p̄sidium. **Unde** demones ad ipsum nocendū a quodam mago missi de hoc reuersi dixerunt. qd non solum ad ipsum. sed etiam ad fores domus p̄p̄quare nō audebāt. quoniam ignis inseparabilis. sic omne eius edificium munitēbat vt etiāz longe positi viderentur. **Secūdo** assimilatur leoni triplici ratione. **Primo** qz leo apertis oculis dormit. sic beatus Ambrosio dormiebat p quietē contēplationis. 7 tñ vigilabat p laborē actionis. **Can. v.** **Ego** dormio. 7 cor meū vigilat. **In** dormitiōe qdem sensus 7 motus intercipitur. 7 calor interior ad exteriora reuocat. **Sic** i beato ambrosio deficiebat sensus ambiciose vanitatis. vñ ipse de se dixit. **Ambrosio** nescit inflari. **Col. ij.** **Ambulans** frustra inflat⁹ sensu carnis suę. **Deficiebat** mot⁹ terrenę cupiditatē. quia omnia sua pauperibz erogauit. **Auari** enī semp sunt in motu. qz semp sunt i appetitu. **Ecd. v.** **Auarus** nō implebit pecunia. **Deficiebat** i ipso calor

De sancto

carialis voluptatis. quia virginitatez seruauit. **Uinebat** autē in ei⁹ corde flāma charitatis. **ps.** **Inflāmatum** est cor meuz. **Secūdo** assimilatur leoni. quia leo clamādo suos leuenculos suscitāt. sic 7 ipse multos mortuos in peccatis suscitauit. nō tñ clamore oris p̄dicando. **El. ij.** **Clama** necesses. **Nō** tñ clamore cordis seruēre orando. **Exo. xliij.** **Quid** clamas ad me. **Nō** tñ clamore operis fortiter operando. **Jone. ij.** **Clament** ad deū in fortitudine. sicut etiam clamore oculorū lachrymas emittendo. **Emisit** enī tria genera lachrymarū. scz lachrymas deuotionis. p eternis desiderijs. **Unde** dicit de eo qd cū aliquis vir sanct⁹ moriebat⁹ abundantissime flebat. **Et** iterrogatus cur hoc faceret. **Respondit.** **Re** putes me flere. qz recessit. sed qz me p̄cessit. **Lachrymas** doloris. p alioz peccatis. **Unde** legit qd cū aliquis lapsū suū sibi p̄stebatur sic amare flebat qd ipsū flere similiter cōpellebat. **Et** lachrymas cōpassionis. p alioz iniurijs. **Quā** dicit de se. et ē in decreto aduersus milites gothos. **Lachrymę** mee arma mea sunt. **Aliter** nō possū nec te deo resistere. **Tertio** assimilatur leoni. qz leo quando fugat vestigia sua delect cum cauda. sic 7 beatus Ambrosio oīa vestigia diaboli d corde suo deleuit. 7 vestigia christi impsit. sed multi sūt de quibus dicit illud **Dan. xliij.** **Uideo** vestigia virozū quo ad peccatū supbie. 7 mulierū quo ad peccatū luxurie. et infantū qd ad peccatū avaricie. **Auarus** enī instar infantis sup terram repit. **Tertio** assimilatur melli. et hoc ppter suam melleam doctrinā. **Doctrina** eius dicit mel ppter vtilitatē 7 p̄funditatem. **Utilitas** autē ē quia mel ē mūdificatiuū. p̄seruatiuū. 7 dulcoratiuum. et ideo ponit⁹ in medicinis ad mūdificandū. ad p̄seruandū. 7 ad amāz saporem remouēdū. sic doctrina beati Ambrosij habet mūdificare a culpa p̄terita. **Job. xv.** **Jā** vos mūdi estis ppter sermonem quem locutus sū vobis. p̄seruare a cul-

Ambrosio

pa futura. **ps.** **In** corde meo abscondi. eloquia tua. vt non peccē tibi. **Et** dulcorare a p̄na illata. **Ecd. xlvij.** **Nonne** ardorē refrigerabit ros. **Sic** 7 verbū melius qd datū. **Secūdo** eius doctrina dicitur mel ppter p̄funditatez. **Oleū** quidē melius ē in superficie. vinū melius in medio. mel melius in p̄fundo. **Scriptura** sacra habet triplicē intellectū. scz historialem. moralem. mysticū siue spiritualem. **Per** oleū qd est melius in superficie intelligit⁹ sensus historialis qd ē cib⁹ paruulorum. quem et apostol⁹ vocat lac. dicens **i. Cor. ij.** **Tanq̄** paruulis i chris̄to lac potū vobis dedi nō escā. **Per** vinū qd est melius in medio significat⁹ sensus moralis qui ē medius iter sensum historialez 7 sp̄ualez. **Per** mel qd ē melius in fundo significat⁹ sensus sp̄ualis. **Sacra** enī scriptura quāto p̄fundius penetrat⁹ tanto dulcior iuenit. **Istū** triplicē sensū sponsa cum suauitate sibi in corpore dicit. **Can. v.** **Comedi** fauū cū melle meo. bibi vinū cum lacte meo. **Istuz** p̄fundum intellectum Ambrosio in sacra scriptura habuit. de quo sic dicit **Hieronym⁹** i libro de xij. doctoribz. **Ambrosio** sup p̄fundoz pinnā rapit⁹ 7 aeris volucer qd in p̄fundū ingredit⁹ fructū de alto capere ac rapere videtur.

Sermo. cxxix. de eodē sermo. iij

A. Au distillas labia tua sponsa. **Can. iij.** **In** corpore mystico christi vbi caput ē christus diuersa sūt mēbra. **Pa**z oculi sunt apostoli totū mūdū illuminātes. **Dan** sunt martyres i bello dei fortiter laborātes. **Aures** sūt cōfessores dei p̄ceptē obediētes. **Rares** sunt virginē puritatis odorē spirātes. **Labia** sunt doctores et p̄dicatores cibū verbi dei a deo recipiētes. 7 populo ministrantes. **Et** qz sanct⁹ Ambrosius fuit magnus p̄dicator 7 doctor. 7 ideo p̄dicta vba de eo cōueniēter exponi possunt. **In** quibus verbis tria p̄uilegia de ipso ponūt. **Primū** ē quia in

De sancto

doctrina sua fuit valde graciosus. cum dicitur labia tua. Ex his enim labijs modo erant verba ducunt peccatores ad p[er]titionis amaritudinē. Cant. v. Labia eius distillata mirra p[er]ma. Dodo inflamātia t[er]minos ad amorem. Cant. iij. Sicut vitia coccinea labia tua. Dodo v[er]ba verissima p[er]firmata oēs in dei fide et dilectione. Pro. xij. Labiū veritatis firmū erit in p[er]petuū. Ista autē v[er]ba de se nō habebat sed ab ore dei recipiebat. Hier. xv. Si separaueri p[er]ciosi a vili quasi os meū eris. Fuerunt autē labia eius quasi quidā fons dei s[ecundum] illud. Pro. xvij. Aqua p[ro]funda verba ex ore viri torrens redūdās fons sapiētiae. Ab isto autē fonte in suis labijs sine suo ore tres magni riuī emanauerūt scilicet sapiētiae doctrinā et constantiā. Eius autē sapientia fuit p[ro]funda. Hiero. Ambro. Sup[er] p[ro]fundo p[er] pinnam raptus zc. Job. xvij. Profunda q[ui]s fluminoū scrutat[ur] ē. Fuit a deo inspirata. Cū legit q[uo]d q[ui]dā heretic[us] vidit angelū ad aures ambrosij loquētē et v[er]ba q[ui] p[ro]dicabat populo referentē. Fuit p[ro] magno auctore habit[us]. q[ui] alij doctores ei[us] v[er]ba p[ro] magna auctoritate habebant. Cū refert Aug[ustinus] ad Iovinianū: q[uo]d cū mater sua miraretur q[uo]d sabbato mediolani nō ieiunaret. et sup[er] Ambrosiū interrogasset illerūditi: Cū romāz venio ieiuno sabbato sic et tu ad quā eccliam veneris ei[us] more serua. si cuiq[ue] nō vis scādaliū eē nec queq[ue] tibi. Et subdit Aug[ustinus]: Ego de hac lina etiā cogitās ita sp[iritus] eā habui ac si eaz celesti oraculo receperim. Scdo emanauit ab eo solida doctrina. vñ Aug[ustinus] d[icit] doctrina christiana. Doctor d[icit] agere vt ipse audiat itelligit libet et obediens. Beatus igit[ur] Ambro. audiebatur intelligenter libet et obediens. Primo intelligenter q[ui] doctrina fuit firma et solida. Cū Hieronymus dicit de eo: Eius omnes sententię fidei et ecclesie et omnium virtutum firmē sunt colūne. Ep[istolae]. iij. Non simus paruuli fluctuantes nec circūferamur omni v[er]to doctrinę. Audiebatur li

Ambrosio

ber. q[ui] eius doctrina fuit placēs et pulchra. Cū dicit Aug[ustinus] in libro de nuptijs et concupiscentia. Delagi[us] hereticus sic laudat ambrosiū vt dicat beat[us] ambrosius eps i cuius p[ro]cipue libris romana lucet fides q[ui] scriptorū inter latinos flos q[ui]dam emicuit. Et Pro. xij. Appone cor tuū ad doctrinā meaz que pulchra erit tibi cū seruaueris eā. Audiebatur obediens quia eius doctrina fuit efficax et fructuosa. sicut p[er] i[er]miam beato Aug[ustinus] que tā virtuose p[ro]uertit. j. Cor. iij. Nō enī in sermone est regnū dei sed i x[rist]o. Tertio emanauit ab ipso fortis constantia q[ui] maxime in tribus fuit. Primo i sustinēdo aduersa. Unde dicit in historia ecclesiastica. Imperatrix iustina cōturbare cepit ecclesiaz statum in q[ui] bello murū et turrim validissimam pullabat ambrosiū. Scdo in defendendo ecclesiastica iura. Cū cum imperator quādā basilicam vsurpare vellet. Ambro. sic respōdit: Noli grauarē te impator nec putes te in ea q[ui] dei sunt imperiale aliquod ius habere tributū cesaris vtiq[ue] nō negetur ecclesia dei et cesari vtiq[ue] nō donec. Prius est vt aiaz mibi q[ui] fide auferat. Tertio in reprehendendo p[ro]cipū vitia. Cū cū theodosius impator quosdam innocētes occidi mādasset Ambro. Ipsi dure redarguit ab introitu ecclie ipsum suspendit et publicam penitentiā eidez iniūxit. Tit. ij. Argue cū omni imperio Scdm p[ro]uilegium est quia fuit in vita sua valde virtuosus q[ui] notat. cum d[icit]: fauus vbi est mel et cera. Distinguit autē Aug[ustinus] libro de ciuitate dei triplet genus vite scilicet ociosam q[ui] cōsistit in ocio p[ro]tentionis et est q[ui] mel. Actuosam q[ui] consistit in labore actionis et est quali cera. Ipsi enī actiui ad instar cere debent esse ductibiles ad omne bonū. Et ex vtroq[ue] cōpositam ē quasi fau[is]. Prima autē vita scilicet contemplatiua cōsistit in deuota oratione in diuinorū reuelatione et i dei laudatione. Et ista tria ambrosius habuit scilicet deuota oratione vnde dicitur

De sancto

in historia ecclesiastica: Ambrosi[us] aduersus reginę furorē nō se manu defendebat aut telo sed ieiunijs et vigilijs subaltari positus p[ro] obsecrationes defensorē sibi atq[ue] ecclesie deuz parabat. Habuit diuinorū reuelatione q[ui] spiritū sanctum in specie ignis et i modū scuti ad se vniēte aspexit. Fecit dei laudatione vnde refert Aug[ustinus] in li. p[er]sel. q[uo]d cum iustina ipsū cū populo catholico intra eccliaz cōcluisisset. Ambrosi[us] instituit hymnos et psalmos decantari ne populus nigrozis tedio cōturbesceret. Scda vita scilicet actiuosa cōsistit in carne maceratione elemosynaz largitione et vtili occupatione. Primū habuit ambrosi[us] q[ui] tantę abstinentię fuit q[uo]d quotidie nisi i sabbato et die dominica et festis p[ro]cipuis ieiunabat. Secūduz habuit vnde et respōdet impatori et ē in decreto aut p[ro]dicabat aut libros scribebat: Si a me peteret quod meus esset id ē fundū meū argetū meū aut huiusmodi nō refragraret. q[ui] oia que mea sunt pauperū sunt. Tertiu habuit quia semp aut orabat. Tertia vita scilicet ex vtraq[ue] cōposita cōsistit i obseruatione cōsilioz scilicet paupertatis castitatis et hūilitatis. Et ipse pauper se fecit q[ui] facit eps oia pauperib[us] dedit et virginitatē perpetuā p[ro]seruauit. hūilitatē magnaz habuit vnde ipse dixit: Ambrosi[us] nescit inflari. Tertiu p[ro]uilegium ē q[ui] fuit i sua p[ro]dicatione valde discret[us] q[ui] d[icit] notat. cū dicit: distillās id ē diuersimode stillās. Non enī vna et eadē instructio ē oib[us] faciēda sed s[ecundum] qualitatem auditorū formanda si cut ostēdit Greg[orius] in li. moral. dicit: Sēpe alijs officiunt q[ui] alijs p[ro]sunt. Nā plerunq[ue] herbe que hęc aialia reficiunt alia occidunt et leuis sibilus equos mitigat catulos instigat et medicamentum q[ui] hūic morbu iminuit alteri vires iungit et panis q[ui] vitā fortū roborat paruulorum necat et corde cōsonam modulati onem reddunt que vno q[ui] dem plectro sed non vno impulsu feriunt. Et q[ui] bus verbis habetur q[uo]d sermo dei est tāq[ue] her

Georgio

ba viridis dei que animā cōfortat. Est tanq[ue] sibilus dei qui animā peccatorū ad deum reuocat. Est tanq[ue] medicamentum dei quod animam infirmaz sanat. Est tanq[ue] panis dei qui animā famelicā satiat. Est tanq[ue] plectrum dei q[ui] d[icit] spiritalē melodiam generat.

Sermo. cxxx. De sancto Georgio martyre sermo primus.

Induite vos armaturā dei vt possitis stare aduersus insidias diaboli q[ui] non ē nob[is] colluctatio aduersus carnē et sanguinē zc. Ep[istolae]. vi. Miles strenuus debet eē armis munit[us]. et ad hostes expugnādos semp parat[us]. Et q[ui] beatus georgi[us] erat miles dei ideo p[ro]mo describit[ur] ab induitione armorū cū dicit: Induite vos armaturā. Scdo ab expugnatione hostiū cum dicit: q[ui] nō ē nob[is] colluctatio. **H**abuit arma q[ui] ponuntur ex omni parte. Ep[istolae]. vi. scilicet lorica iusticie. Sicut enī lorica ex omni parte munit[ur] sic beat[us] georgi[us] fuit munitus a dextris seruando i p[ro]speris tēperantiā a sinistris habēdo in aduersis paciētia an pericula p[ro]cauedo retro dei bñficia memorando. Scdo habuit gladiū sp[iritus] q[ui] ē x[rist]i dei. Ihu[esus] autē gladiū habuit valde acutū p[er] feruorem valde limatū p[er] vite splēdozem. Et aliquādo euaginatū aliq[ui] repositum p[er] discretionem. Ezech. xi. Gladius acut[us] est et limat[us]. Et cedat victimas exacut[us] est vt splēdeat limatus ē mucro et euaginatus. Tertio habuit galeā. Caput enī ē mens galea est spes eterne salutis. j. Thessal. v. Induti galeā spem salutis Heb. vi. Cōfugimus ad tenendā p[ro]positā spem. Quarto debet assumere scutum fidei dicit aut fides scutū q[ui] ibi cōfringuntur oia diaboli tela. Ep[istolae]. vi. In omnib[us] sumentes scutū fidei in quo possitis oia tela nequissimi ignea extinguerē. Tum q[ui] est tū in sinistra et non in dextera et in p[re]senti vita et non in futuro. Tum q[ui] est d[icit] eo i quo sunt tres anguli

De sancto

id est tres personae et tamen est unus scutum id est vnus deus. Quinto debet assu-
mere lancea charitatem. Est autem charitas
qua quis diligit deum et proximum et ordinat
seipsum. de quo triplici modo dicitur Mat.
xxij. Diliges dominum deum tuum quo ad pri-
mum et proximum tuum quo ad secundum sicut te-
ipsum quo ad tertium. iste sunt tres lan-
ceae quibus diabolus vulneratur. de quibus di-
citur. ij. Reg. xvij. Tulit ioab tres lan-
ceas et sicut eas in corde absalon. Cum enim
diligimus deum vulneratur diabolus lancea
inuidie. Cum diligimus proximum tunc
vulneratur lancea iracundie. Cum ordinat
diligimus nosmetipsos vulneratur lancea
tristitiae. Secundo commendatur ab expugna-
tione hostium. cum dicitur quod non est nobis
collocatio. Et ipse enim quatuor hostes
vicit scilicet diabolum mundum corpus proximum et
deum qui in terra hostis noster dicitur in quatuor
sensualitati nostrae aduersatur. de quo di-
citur Mat. v. Esto plentis aduersario
tuo. Primo ergo vicit diabolus quod
significatum est per draconem quem interfecit
qui in flumine habitabat. Est enim animal
valde situndum. Sicut enim suam temperat
tribus modis scilicet hausu fluuii et attra-
ctione venti et potu sanguinis elephantis.
Cum enim elephas habeat sanguinem fri-
gidum draco naturaliter illi sitit. Draco
igitur infernalis qui nostram perditionem si-
tit ipsam sitim temperat hausu fluuii.
Per fluuium intelliguntur luxuriosi qui
sunt in vitio in vitium fluunt. Ezech. xix. Ecce
ego ad te pharaon rex egypti draco ma-
gne qui cubas in medio fluminum tuorum.
Non enim cubas in medio fluuii hierusalē
sed egypti id est in mundum metum. Hier.
ij. Quid tibi via egypti ut bibas aquam
turbidam. Est tamen tanta audacia quod et
sanctos absorbere conatur. Job. xl. Ha-
bet fiduciam quod influat iordanis in os eius.
Secundo eam temperat attractione venti.
Hier. xij. Traxerunt ventum quasi dracones.
Avaricia enim ventus dicitur quia avarus
non faciat sibi inflat. Ecc. xij. Quasi qui ap-
prehendit umbra et sequitur ventus. Ter-

Georgio mar.

tio eam temperat sanguine elephantis
Per elephante superbi intelligitur qui sunt
docti ad plaudendum id est ad rixandum et
frangi quod dem possunt. flecti autem non pos-
sunt. horum enim superbia diabolus nutritur
Job. xl. Huic etiam montes herbas fe-
runt. Secundo vicit mundum mundus enim
contra eum pugnavit grauius supplicia infe-
rendo. Inter ceteros enim martyres tres
fuerunt qui atrociora supplicia passi sunt
scilicet laurentius et katherina sed
iste cum vincentio passus est eculi exte-
sionem totius corporis laniationem viscerum
effusionem et salis confractionem. Cum lau-
rentio passus est in sartagine plumbi li-
quorem et cum tali oleo assaretur et cum
katherina habuit rotam acutis gladibus
vndique circumseptam. Ista autem supplicia
vincebat per patientiam et ideo non pote-
rat frangi. Heb. x. Patientia vobis ne-
cessaria est propter instantiam et ideo non pote-
rat superari. Eiusdem. xi. Fortes facti sunt
in bello per crucis efficaciam ideo non po-
terat a diabolo ledi. Ezech. ix. Omne au-
tem super quem videritis thau non occi-
datis. Tertio vicit corpus proximum quod
ipsum mortem tradidit propter christum. Cor-
pus enim est equum anime vestimentum aie
et domus anime. Nullus igitur debet ti-
mere exponere mortem pigri vicini id est
corpus corruptioni subditum qui sperat
recipere dextrarium id est corpus glorifica-
tum. Phil. ij. Saluatorem expectamus
dominum iesum christum qui reformabit cor-
pus humilitatis nostrae. Nec debet ti-
mere lacerationes vestis corporis. Job. xij.
Quali putredo presumendus sum et quasi
vestimentum quod comeditur a tinea. qui spe-
rat induitionem vestis deauratae. ps. Assi-
tit regina id est anima a dextris tuis in vestitu
deaurato. Nec timere debet destru-
ctionem domus ruinosae qui sperat se habi-
taturum habitationem domus eterne. ij. Cor.
v. Scimus quoniam si terrestris domus
nostra huius habitationis soluat. Quarto
vicit deum. Deus enim licet sit
omnipotens tamen a tribus dimittit se vinci.

De sancto

Primo a sua pietate viscerosa. Osee.
xi. Convertere in me cor meus. Iste mo-
do permisi se vinci quatuor ad beatum georgium.
Vides enim ipsam tam crudeliter laceratum
pietate mortem ad ipsum venit et dulciter co-
fortavit. Secundo vincit a nostra oratione
lachrymosa. Osee. xij. Inualuit ad an-
gelum et confortatus est. fleuit et rogavit eum.
Iste modo se vinci permisit ab oratione
sancti georgii. Nam imminente passione ro-
gavit deum pro illis qui ipsum invocarent.
Et ecce vox ad eum venit quod sic veniret et fi-
eret put postulat. Tertio vincitur a
morte sanctorum victoriosa. Mat. xi. Re-
gnum celorum vim patitur et violenti ra-
piunt illud. Iste modo beatus georgius
pro sua passione regnum celeste sibi rapuit
et ipsum sibi perpetuo acquisit.

Sermo. cxxi. de eodem sermo. ij.

De vinculis

Leone et dracone. ps. Sanctus
georgius draconem concussit quoniam ipsum in-
fecit pro quo draconem significat diabolus
Sicut enim draco semper insidiat elephan-
ti sic diabolus viris sanctis. Circa autem
habet quatuor sunt videnda. Primo quare
diabolus pro dracone significat. Et est ra-
tio quia draco est animal valde nocivum
Nocet enim lingua pro horribile sibilum
tente pro letalem mortem flatu aere infici-
endo. Sic diabolus nocet per sibilum male
suggestionis. Iudic. v. Quare habitas
inter duos terminos ut audias sibilum
gregum id est demonum. Unde terminus est dia-
bolus qui sibilat mala suggestionem. Alius est
mundus qui sibilat vanitatem cupiditatem
et carnalem delectationem. Job. ij. Omne
quod est in mundo aut est concupiscentia carnis
et. Nihilominus tamen de sibilat peccatori
pro interna inspiratione. Esa. vij. Sibu-
labit dominus mulce. Et tamen peccator cito
acquiescit diabolo suggerenti et carni infi-
cieti quasi deo inspirati. Secundo nocet
pro mortem prae delectationis. Greg.
Primo illicita suggerens linguas extrahit
post ad delectationem trabes dentem fugit

Georgio mar.

Deus. xxij. Devo abut eos aues mor-
tu amarissimo. Tertio nocet flatu ve-
neno et ignito prae se operi. In boie
enim est concupiscentia prava. ibi diabolus
imitat temptationes ignitas et sic ipellit
ad operationes illicitas. Esa. liij. Ecce
ego creavi fabrum sufflantem igne prae-
nas. Quarto nocet caudam prostrin-
do fune prae consuetudinis. Apoc. xij.
Draco traxit caudam tertiam partem stellarum
id est illos qui nec sunt activi nec prelatini.
Job. xvij. Immitit in rete pedes suos.
Qui enim in rete in rete pedes mittit
non cum voluerit eicit sic qui in peccatis se
deicit non mortem cum voluerit surgit. Se-
cundo videndum est quare beatus georgius et
alii sancti viri pro elephante figurant. Nam
sicut Aristoteles elephantes carent felle et
ideo naturaliter sunt benigni. Fiunt autem
severi aut quoniam nimis provocantur aut quoniam
amore feriuntur aut quoniam vino inebriati
ad plures acciunt. Sic et huiusmodi sunt
miseri tamen debent esse severi ad corripien-
dum maxime quando a peccatoribus pro-
vocantur ex iniuriis deo illatis. ps. Zelavi
super iniquos pacem peccatorum videns.
Secundo serventes ad diligendum. Roma.
xij. Spiritu serventes domino serventes. Ter-
tio acuti ad plaudendum ad quod quidem
accipiunt quoniam memoria passionis domini
conflamant quod significatum est. Mach.
vi. ubi scilicet dicitur quod elephantis ostenderunt
sanguinem vultus et mortem ad accendendum illos
in pluu. Chrilus enim fuit vna in quatuor vit-
te reginae natum et in patibulo crucis eius
sanguis effusus est et fuit mortuus in quatuor
in passione denigratus. Tertio videndum
est quare draco id est diabolus pugnat cum
elephantibus id est cum sanctis viris. Du-
gnat namque tribus modis. Primo ex-
candore id est lumine fidei auferendo. j. Reg. xi
In heresia vobiscum sedus ut eruaz ovis
vestri oculos dextros. Talis enim est inba-
bilis ad pugnam quod et sinister oculum im-
pedit a clipeo dexter non privatur lumine
suo et sic nec videt quare percussus se de-
fendat. sic ille qui amittit lumen fidei a

De sancto

diabolo qdē ferri pōt. se autē defendere nō pōt. **S**ecundo pugnat pedes elepbāq cauda pstringēdo et innoluēdo. et sic ad terram deiciēdo. sic et diabolus cauda boies inuoluit. qñ ipsū tēpationibz irre- citū ad peccandū deicit. Job. xvij. Le- nebit plāta ei⁹ laqueo. et exardescat s̄ eū sitis. **T**ertio ei⁹ sanguine bibēdo i oibz gr̄ijs et meritis puando. Job. v. Quis messem famelic⁹ comedet. et ipsū rapiet armatus. et bibēt sitientes diuitias eius. **Q**uarto videndū ē qliter elepbantes vincūt draconē. **A**ncūt autē ipsū q̄t- tuoz modis. **P**rimo aquā cū rostro i ei⁹ faciē p̄iciēdo. Sic sancti viri diabo- lū vincūt qñ aquā lachrymarū in deum p̄iciūt. Ipsa enī oratio lachrymosa hz diabolū expellere. Marc. ix. Hoc genus demonioz et i nullo pōt eici nisi i oratiōe et ieiunio. habet ipsuz submergere. Exo. xiiij. Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehētibz. Habet ipsū cōtri- bulare. ps. Contribulasti capita draco- num in aquis. **S**ecundo caput ei⁹ cō- terēdo. Elephas enī caput ipsius draco- nis cū planta cōterit. Et tūc draco terri- bilem sibilū emittit. Mich. j. Faciam plantā velut draconū. Ille ē secūd⁹ mo- dus vincēdi diabolū. scz caput suz sug- gessionis p̄tere. Sen. iij. Ipsa cōteret caput tuū. Quādo enī caput p̄terit tūc virtus diaboli a fundamentis enaruat. Abachuc. iij. Percussisti caput de do- mo impij zc. quando x̄o cōteritur. tunc draco cū cauda suz suggesttionis hōiem ad terrā trahit et surgere neq̄t. Ibrēn. j. Dedit me dominus i manu de qua non potero surgere. scz per meipsū. **T**ertio dorsum opponendo. diligenter enī ven- trem custodit et dorsuz opponit. **V**enter enī est ipsa sensualitas quā draco appe- tit. Hier. l. Ventrem suum repleuit te- neritudine mea. Dorsum nostruz ē ipse christus inq̄stum peccata nostra et vul- nera nostra suscepit et portauit. Debet igit homo a diabolo sensualitatem suaz abscōdere. et christi passionem opponere

Georgio mar.

in qua fuit dorsum nostrū. Esa. liij. Do- minus posuit super eum iniquitatē oīuz nostrum. Et scutum nostrum. Ibrēn. iij. Dabis eis scutum cordis laborem tuū. Et antemurale nostrum. Esa. lvi. Sal- uator ponetur i ea murus et antemura- le. **Q**uarto euz vincit mole corpis op- primēdo. sepe enī contingit q̄tuz draco cauda stringendo pedes elepbantis ad terram trahit. ipse enī elephas sup dra- conem cadens mole corpis ipsū ex- tinguit. Et iste ē q̄rtus modus vincēdi scilicet per passionē. diabolus enī mar- tyrem ad terram trahit per mortē cor- poris. sed martyr demonem vincit p vi- ctōriam passionis. Hier. lvi. Forq̄ im- pegit i fortem et ambo pariter corruerūt. **L**adit diabol⁹ quia maior p̄na p̄stin- gitur. **L**adit martyr q̄tum ad corpus. sed eius anima in celo coronatur.

Sermo. cxxij. De eodem die semo tertius.

Alboza sicut

I bonus miles iesu christi. ij. **T**imo. ij. Verū et legitimuz militē tria faciunt. scz sedulitas i operā- do. strēnuitas in p̄liando. et fidelitas in obsequēdo. quādo scz et sedule laborat et strēnue pugnatur. et dño suo fideliter militat. **I**sta tria notātur in verbis p̄- missis que i beato georgio fuerūt. **P**ri- mū est sedulitas in opere cū dicit. labo- ra. Ipse enī sedule laborauit p̄dicando. idola destruendo. et populū p̄uertendo. **S**unt enī tria q̄ inducūt militē ad bñ laborādū. **P**rimuz ē p̄sideratio labo- ris in rege. Rex enī christ⁹ sem p̄ fuit in la- bore. In infantia sua. qz fugit i egyptuz. In iuuentute sua. qz continue p̄dicauit. Et in morte sua. qz p̄nas sustinuit. vñ dicit cū p̄beta: Paup̄ sū ego. et i labori- bus a iuētute mea zc. **S**cdm ē p̄side- ratio p̄ditionis i milite. Nōmē enī mil- tis nomen ē laboris et exercitij. Job. vij. Militia est vita hominis super terram. vnde dictuz fuit cuidā militi. ij. **T**imo.

De sancto

iiij. Tu x̄o vigila. i oibz labora. **T**ertiuū ē cōsideratio magnitudinis in mercede. j. Cor. iij. Unusquisqz p̄p̄iā mercedē accipiet h̄m labore suū. Sap. iij. Bono- rum labor est gloriosus fruct⁹. **S**cdm notat strēnuitas in pugnādo. cuz dicit Sicut bon⁹ miles. Strēnuū autē militē tria faciūt. scz robur virtutis. sciētia ar- tis. et copia armaturę p̄cuiētis. Robur autē virtutis i tribus cōsideratur. De- bet enī habere robustum animuz ad ag- grediendū. Ideo formidolosi de p̄clio dei eijciunt. vt habet **D**eu. x. **I**stū ro- bustum animū habuit beatus georg⁹. qui in medio hostiū exiliens exclamauit: Omnes dij gentiū demonia. domin⁹ au- tem celos fec. **S**cdm debet habere ma- num robustam ad feriendum. **S**en. xlix. Manus tua in ceruicibz inimicōz tuo- rum. **I**staz robustā manū etiā habuit georgius qz ceruicem draconis qz diabo- lum figurabat manu amputauit. p̄p̄iā. **T**ertio debet habere robustuz dorsum ad sustinēdum. sicut habuit sanct⁹ geor- gius qz multa tormēta sustinuit p̄stāter. ps. Sup dorsum meū fabricauerūt pec- catores. **S**cdm qd facit militē strēnuū est sciētia scz artis militaris. **I**sta sci- tia acquiritur aut p̄ alienaz eruditionē scz sacram scripturaz. **E**ph. vi. Accipite armaturam dei. Aut p̄ frequētē militā- tiū cōsiderationē. scz christi et militū ei⁹. **J**ac. v. Sufferentiam iob audistis et fi- nem domini vidistis per crebrā cōgressi- onem. scz cuz diabolo. **J**udic. iij. Dere- liquit domin⁹ gentes vt erudiret in eis israelē. **E**cc. xxxij. Qui nō est tēprat⁹ qd scit zc. **T**ertius qd facit strēnuū mi- litem est habere copiam armaturę cōue- nientis. **H**abuit enī beatus georg⁹ q̄t- tuoz armaturas. scz fidem tanq̄ scutū. quia fidem christi cōstanter cōfessus est. **E**ph. vi. In omnibus scutum sumentes fidei. **S**per tanq̄ galeā. Tradidit enī corpus suum ad morienduz. **S**perans qz ipsum reciperet glorificatū. **V**erbū dei tanq̄ gladius p̄ que tenos vulnerabat

Marco

ad amorē. et malos icidebat ipsoz eua- cuando idolatriā et errore et bona opera tāq̄ lorica. qz oia terrena bona deseruit et dei et p̄ximi obsequio se mancipauit. **T**ertio notatur fidelitas i obsequēdo cum dicitur. christi iesu. Ille enī ē miles iesu christi qz certat p̄ honore iesu christi. Et talis legitime certat. ij. **T**imo. ij. Nō coronabit nisi qz legitime certauerit. **L**egitime autē certat qz certatū regulaz ob- seruat qz hz q̄ttuoz capitula. **P**rimū est vt ab oibz nociuis. i. peccatis et terrenis abstineat. j. Cor. ix. Vis enī qz in agone p̄cedit ab oibz se abstinēt. **S**cdm est vt nō segniter s̄ fortiter pugnet. **I**bidem. Sic pugno nō q̄si aerē verberans. **T**er- tiū ē vt vsqz ad mortē i certamine p̄seue- ret. **E**cc. iij. **V**sqz ad mortē certa. p̄ iu- sticia. **Q**uartū ē vt i certamine non suū s̄ dñi honore intēdat. **I**stud huauit ioab ad dauid dices. ij. **R**eg. xvij. **L**ōgrega reliquā p̄tem ppli zc. Et ifra. ne nomini meo ascribat victoria. **I**sta q̄ttuoz capi- tula huauit georgius. qz oia terrena cō- tēpsit et fortit̄ dimicauit. et vsqz ad mor- tem in p̄lio stetit. et dei honore i omnibz obsequauit.

Sermo. cxxij. De sancto Mar- co euangelista. sermo primus.

Obuiauit illi

O q̄li mat̄ honorificata. **E**cc. xv. Sapiētia diuina in q̄rē- tibus se obuiā vadit. Et se desiderantibus seipsaz infūdīt. **H**oc modo diuina sapi- entia beato marco obuiauit. et i omnibz suis vijs sibi occurrit. **F**ecit enī sex vias tres i vita. et tres alias post vitaz. **P**ri- ma ē q̄ iuit romā vbi secut⁹ ē petz tāq̄z ouis p̄iez et pastore suū. tāq̄z discipulus magistrum suum. et tanq̄z filius patrem suū. Et ibi diuina sapiētia sibi obuiauit. et fm Hiero. in lingua greca euāgelū ibi sc̄psit. put ab ore m̄gri sui petri audiuit. **Q**uia enī aliquādo testimonium fertur de visu. aliquando de auditu. ideo christi fm Aug. duos testes habē vt iuit

De sancto

de visa. scz mattheu 7 iohanne. 7 duos
de auditu. scz lucā 7 marcū. **Secūda**
via ē q̄ iuit a q̄legiā. 7 ibi sapientia diui-
na sibi obuiauit. qz tria magna bñficia
ibi fecit. **Primū** qz p̄mus eis lumē infu-
dit diuinū. Ex eo qz p̄mus eis fidē p̄dica-
uit. **Secūm** est. qz magnum eis reliquit
thesaurū. scz volumē suū qd̄ romē i lit-
tera gr̄ca ibidē p̄scriptum in lingua la-
tina conscripsit. qd̄ q̄dem vsqz hodie re-
seruatur. **Tertiū** est. qz specialē eis dimi-
sit patronū. scz sanctū bermachorā quē
ad fidē cōuertit. et eis in ep̄m ordinauit
q̄ ibi specialis patron⁹ habet. **Tertia**
via ē qua iuit i alexandriā. 7 ibi sapientia
diuina sibi obuiauit. **Ibidem** enī fuit i
patriarchā cōsecratus. primus missam
ibi celebrauit. 7 ibi monasticā religionē
instituit. **P̄a** sicut dicit **Philo**. **Maxi-**
mā multitudinē i alexandria adunauit
in fide 7 deuotione 7 continentie obser-
uationem. **Unde** ait petrus damian⁹.
Lātā ei deus gratias apud alexandriā
p̄rogauit. vt omnes q̄ tūc ad fidei rudi-
mētā cōfluerent. mox p̄ cōtinentiam ac-
toti⁹ sancte p̄uersationis instātia 7 tāqz
ad monasticē cōuersationis fastigiū euo-
larent. **Ad** ista autē ducebat eos p̄ tria si-
cut ibidē dicit. scz p̄ x̄ba. p̄ exēpla. 7 p̄ mi-
racula. **Ma**. viij. **Illi** autē p̄fecti p̄dica-
uerūt. ecce x̄ba. **Dño** cooperāte 7 hmo-
nē p̄firmāte. ecce exēpla. sequentib⁹ si-
gnis. ecce miracula. **Post** mortē at̄ ei⁹
tres alias vias fecit. **Una** via est q̄ ei⁹
sp̄s in celū ascēdit. 7 merito. qz existēs i
terra iam erat i celo ascriptus. sup̄nis ci-
uibus associat⁹. 7 eternę paci p̄iunctus
De duob⁹ p̄mis dixit ei angel⁹. ecce no-
men tuū i celo scriptū ē. sociusqz factus
es supernarū virtutum. **de** tertia dixit ei
christ⁹. **Pa** tibi marce euāgelista me⁹
noli timere. ego enī tecum sum. **Secūda**
via ē q̄ cū corpore i italiā redijt. vñ petr⁹
damian⁹. **Beata** es alexandria triū pha-
li huins sanguine purpurata. sc̄lix et tu
italia corporis hui⁹ thesauro diues effe-
cta. **Et** autē corp⁹ cū venetias trāfferet

Marco

fuit odore mirabili circūcū. m̄tris i via
miraculis declaratū. nūc est in loco pul-
cherrimo collocatū. **Erat** enī alabastrū
dei. et ideo debuit odore diffundere. ij.
Cor. ij. **Odo**rē noticię suę manifestat p̄
nos in omni loco. **Erat** lucerna populi.
7 ideo debuit se manifestare. **Matth. v.**
Reqs accēdunt lucernā. 7 ponūt eā sub
modio. **Erat** gēma dei. ideo debuit i lo-
co pulchro manere. **Erat** nanqz vna de
gēmis illis. de q̄b⁹ **Exo. xxxij.** **Posuit** in
rationali gēmaz ordies q̄tuor. **Quat-**
tuor ordines gēmaz. sūt ipsi q̄tuor euā-
gelistę. **Tertia** via ē qua quotidie suis
suffragijs 7 beneficijs venit i mūdū. **Et**
enī suffragijs obtinem⁹ tēporalia ad su-
sistentationē. qd̄ patz i miraculo facto in
apulea vbi erat sterilitas magna. **Opti-**
nem⁹ etiā sp̄alia ad iustificacionē. qd̄
patet i miraculo sarraceni naufragium
patiētis qui ad baptismuz conuolauit.
Obtinēt nob̄ celestia ad glorificationē
qd̄ patz i miraculo cuiusdā religiosi ad
cuius obitum sanct⁹ marcus cōuenit. et
in celum eius animā deportauit.

Sermo. xxxiiij. De eodē ser. ij.

O **E** comedēte
scz leone exiit cibus. 7 de forti
egressa ē dulcedo. **Judic. xiiij.** **Quia** san-
ctus marce p̄ specie leonis figurat⁹. ideo
p̄dicta verba de leone dicta de ipso con-
grue exponuntur. **In** quibus verbis a
quinqz describitur 7 laudat⁹. **Primo**
a magna excellētia in hoc q̄ leoni assimi-
latur. **Leo** enim gr̄ce latine dicitur rex
omniū bestiarū. **Sic** 7 marcus fuit apud
alexandriam patriarcha christianorū.
Quę quidem dignitas cōmendabilis
fuit a trib⁹. **Primo** ex ratione. p̄mouē-
tis. quia a petro sancto reuelate spiritu
fuit p̄mot⁹. **Secūdo** ratione. p̄moti. qz
nō reputabat se esse dignū. ideo sibi pol-
licē amputauit. **beat⁹** petr⁹ secū dispen-
sauit. **Tertio** ex parte officij. p̄secuti. qz
scz primus missam alexandrie celebra-
uit. 7 populum sciētia 7 doctrina p̄auit.

De sancto

Secūdo describit⁹ ab infusa sapientia cuz
dicitur de comedente. **De⁹** qd̄ diuina
sapientia ipsū cibauit. **Ecd. xv.** **Libauit**
illū pane vitę zc. **Ipsē** autē sic cibus p̄
sapientie infusionē. comedit p̄ assiduas
meditationē. **Hiere. xv.** **Inuēti** sunt ser-
mones tui et comedi eos. **In** comestioe
autē tria sunt. scz masticatio. icorporatio
7 deriuatio. **Beat⁹** ḡmarc⁹ sapientia di-
uina cibatur ipsā masticauit p̄ meditati-
onē. vñ p̄s. **Os** iusti meditabit⁹ sapientia
Masticatā sibi incorporauit p̄ imitati-
onē 7 opationē. **Jac. j.** **Qui** p̄sperit i
lege p̄fectę libertatis zc. **Masticatā** et i-
corporatā i membra fidelū deriuauit p̄
euāgelij descriptionē. **Prōl. v.** **Deriue-**
tur fontes tui foras zc. **Tertio** descri-
bit⁹ a cōmunicata doctrina. cū dicit. **Exiit**
cibus. scz doctriņe euāgelicę quo reficit⁹
totus mūdus. **Istud** autē euāgelij ha-
buit q̄tuor cōpositores. scz marcum q̄
ipsum. p̄pria manu scripsit. **Spiritus** san-
ctum q̄ ipsum inspirauit. ij. **Petr. j.** **Spi-**
ritus sancto inspirati locuti sūt sancti dei
hoies. **Petrus** q̄ sibi x̄ba oia ministra-
uit. q̄ sic scripsit. **put** ab eius ore audiuit
Et mattheu q̄ suum euāgelium sibi ab
breuiatū dedit. **Quarto** describitur
a forti constantia. cuz dicitur. 7 de forti.
Ideo paulus sciēs illū esse magnanimē
atqz fortem. ipsum secum habere desi-
derabat dicens. **Marcum** assume 7 ad-
duc tecum zc. **Mundus** qd̄ez erat p̄tra-
tū munitus. tenebrosus. aridus 7 du-
rus. ideo paulus volebat marcum secū
habere. vt tanqz duo pugiles mundum
cōtra deū munitum expugnarēt. **Ecd.**
iiij. **Melius** est duos simul esse q̄ vnum
zc. **Volebat** ipsum secus habere vt tāqz
duo luminaria mundum amplius illu-
strarent. **Sen. ij.** **Fecit** deus duo lumina
ria magna. **luminare** mai⁹. id ē paulum
vt p̄sset dici. quia p̄fectis sapientia im-
pendebat. 7 **luminare** minus. id ē mar-
cum vt p̄sset nocti. qz per suum euange-
lium infidelitatis tenebras expellebat.
Volebat ipsum secum habere vt tanqz

Marco

duo flumina paradisi mundum aridū
amplius irrigarent. **Unde** p̄s. **Flumen**
dei repletum ex aquis. **Magnus** flui⁹
ex ore pauli emanauit. quādo in tertius
celum raptus doctrina sua mundum se-
cūdauit. **Magnus** fluius ex ore sancti
marci emanauit quādo euāgelium suū
conscripsit. **Volebat** etiam cum habere
vt tanqz duclunę oliuę mūdus durum
emollirent. **Zach. iij.** **Isti** sunt duo filij
olei qui assilūt dominatori zc. **Quin-**
to de scribitur multiplici consolatione
nobis exhibita. cum dicitur. **Egressa** est
dulcedo. **Consolatus** est enī quosdam
in vita. sicut patet in naue periclitante.
7 in milite de ponte cadente. 7 quosdam
in morte. sicut patet in illo qui de cam-
panili sancti marci cecidit. quosdaz post
mortē. sicut patet in religioso ad cui⁹
mortē venit. 7 cuius animam ad celi glo-
riam et gaudia portauit zc.

Sermo. xxxvi. De sancto
Marco. sermo tertius.

M **A**rcū assume
7 adduc tecum. **Est** enim mibi
vtilis in ministeriū. ij. **Limo. viij.** **In** eo
qz paulus vas electionis ad tertū celū
raptus beatum marcum sibi vtilem in
ministerio p̄dicationis asseruit. manife-
ste ostendit qz p̄fundus fuerit in diuina
sapientia. qz gratiosus i doctrina. qz p̄-
fectus in vita. **Eius** autē gratias et p̄-
rogatiuas beatus Hieronymus i qdā
glosa sup̄ marcū. breuiter enumerat di-
cens. **Marcus** euāgelista seminat post
mattheum. **fremit** vt leo. **volat** vt aui-
la. **discit** vt homo. **imolat** vt sacerdos. **ir-**
rigat vt flumen. **florebit** vt ager. **feruet**
vt vinum. **Prima** igitur p̄rogatiua ē
qz post mattheū seminauit. **ex** eo qz post
illum suum euāgelium scripsit. et eius
euāgelium abbreviauit. **Istud** autē se-
mē sicut ipse dicit fructificauit. **Primo**
quidem herbam. **deinde** spicam. **deinde**
plenum fructū. id est. in spica fm glosaz
timorē. p̄nitentiā. 7 charitatē. **Herba**

De sancto

enī signat timorem · quia sicut herba est principium spicē · sic timor est principium nouę vitę. **Prōu. ix.** Principiū sapiētię timor dñi. Spica quę est aspera 7 ple nigrans significat penitentiaz amarā quę est plena meritis bonis · plen⁹ fruct⁹ significat charitatē. **Roma. xij.** Pleni tudo legis est dilectio. **Secūda** p̄rogatiua est · quia fremuit vt leo · fremitus enī leonis terrorē imittit · animalia fac̄ gres sum figere · et leuculos ad vitam restituit. Sic et doctrina marci q̄ per leones significat · p̄sumptuosi terretur p̄ com minationes p̄p̄e. **Unde d̄r caplo. xxiij.** **Uepregnantib⁹ 7 nutrientibus** in illis dieb⁹. **Pregnantes** sunt q̄ bona p̄posita cōcipiūt · sed ea p̄ bona opa parere negli gunt · nutrientes sunt qui se in peccatis nutriunt 7 de dei misericordia impuni tatem sibi p̄mittunt. **Leues** stabiūtur per firmitatem cōstatię · vñ tales repre hendūtur · cum dicit. **Caplo. iij.** **Nō** ha bēt radices in se s̄ tēporales sūt. **Mortui** ad vitam resuscitant. **Job. vi.** Verba q̄ ego loquor vobis · spiritus et vita sunt. **Tertia** p̄rogatiua est · quia volat vt aquila · volauit quidem in cęlum p̄ pen nam amoris. **ps.** Quis dabit mihi pen nas sicut columbę zc. **In infernum** per p̄nam timoris. **ps.** Ascendunt vsq̄ ad cęlos · 7 descendūt vsq̄ ad abyssos. **Uolauit** p̄ mundū · per pennam euangelicę p̄dicationis **Esa. lx.** **Qui** sunt hī qui vt nubes volant zc. **Et ostendit** ch̄istū vo lasse super p̄nas hierarchie cęlestis. **ps.** **Ascendit** super cherubin et volauit zc. **Quarta** p̄rogatiua est · quia discit vt homo. **Sapiētiā** q̄dem euangelicam didicit a ch̄isto p̄ inspirationes. **Ecd. xv.** **Implebit** euz domi⁹ spiritu sapiētię 7 intellect⁹. **A petro** peruditionē · quia fuit eius auditor deuot⁹. **A matthęo** p̄ sui euagelij abbreviationē · quia fuit ei⁹ abbreviator discret⁹. **Nō** fuit ergo mi rum si tanta sapiētia fuit plenus · quia eam didicit ab illo q̄ est fons sapiētię. **Ecd. j.** **Fons** sapiētię verbum dei in ex

Marco

celso · ab illo q̄ ē clauiger sapiētię. **Mat. xvi.** **Tibi** dabo clauēs regni cęloruz. **Et** ab illo qui fuit calam⁹ sapiētię. **ps.** **Lin gua** mea calam⁹ scribē zc. **Quinta** p̄ rogatiua ē · quia immolat vt sacerdos. **Primo** quia ch̄istū esse imolatū ostē dit per passionē q̄ ipsam diligenter p̄ secut⁹ est. **Eph. v.** **Tradidit** semetipsum p̄ nobis oblationem 7 hostiā deo. **Secundo** q̄ seipm̄ imolauit per mortifi cationē. **Col. ij.** **Mortificate** membra vestra quę sunt sup̄ terram. **Tertio** q̄ vngulam diuisit p̄ discretionē · 7 rumi nauit p̄ meditationē · 7 ideo fuit animal mundū 7 immolationi aptū. **Leuit. xi.** **Omne** quod habet diuisam vngulam 7 ruminat i pecorib⁹ comedetis. **Sexta** p̄rogatiua est · q̄ irrigat vt flumē. **Dicit** autē **Hieronym⁹** in glosa sup̄ marcum q̄ q̄tuor sunt qualitates · de qb⁹ sancta euāgelia cōtepentur · scz p̄cepta · mada ta · testimonia · et exēpla. **His** quattuor fluminib⁹ euāgelium marci ecclesiā dei irrigauit · scz p̄ceptis · q̄n̄ a malis nos abstinere cōmouit. **caplo. viij.** **Videte** 7 caute a fermēto herodis · mandatis · q̄n̄ ad dilectiones dei 7 p̄ximi nos induxit. **caplo. xij.** **Diliges** dñm deum tuū ex to to corde tuo zc. **Testimonijs** · q̄n̄ patris testimoniū super filiū introduxit. **caplo. p̄** **Uox** facta est de cęlo · tu es filius me⁹ zc. **Exem plis** · q̄n̄ ch̄ist⁹ exemplo pueri nos ad hūilitatez induxit · vt habet **caplo. ix.** **Septima** p̄rogatiua ē · q̄ floreat vt ager. **In suo** enī euāgelio tanq̄ in agro sūt diuersę herbe medicinales · q̄das va lentes p̄tra morbus auaricię. **caplo. iij.** **Erumne** seculi 7 receptio diuitiaz suf focant verbuz. **Alię** valentes p̄tra mor bum luxurię. **caplo. ix.** **Hoc** gen⁹ demo niorum non eijctur nisi oratione 7 ieiunio. **Alię** valētes cōtra morbum super bie. **caplo. xij.** **Videte** vosmetipfos · sic dicitur **Miche. ij.** **Humiliatio** tui i me dio tui. **Octaua** p̄rogatiua est · q̄ fer uet vt vinuz. **Vinu** enī facit hoīem cali dū · iocūdū · 7 animosum · ita iter cęteros

De sancto

euāgelistas. **Dare** tractat aptissime de ch̄isti resurrectione · passione · 7 ascensione **Feruet** igit vt vinum · q̄ p̄ tractatū pas sionis nos calefacit ad amorē. **j. Mach. vi.** **Elephātis** ostēderunt sanguinē vuz p̄ tractatuz resurrectionis nos letificat ad deuotionem. **ps.** **Ad** vesperū tēmo rabitur flet⁹ · ad matutinū leticia. **Per tractatum** ascensionis nos animat ad cę lestis iannę introductiones · vt dicat q̄ libet. **Can. j.** **Trabe** me poste.

Sermo. cxxvi. De sancto Pe tro martyre sermo primus

Uestigia ei⁹ se

Uetus est pes meus. **Job. xxiij.** **Secūm** beati **Aug.** **Perfectio** ch̄istia ne religionis est hunc imitari quē colit. **Uestigia** igit ch̄isti semp̄ imitari debe mus · vt sicut ipse · p̄ nobis mortu⁹ ē · sic 7 nos · p̄ ipso moriamur. **j. Pet. ij.** **Chri stus** passus est p̄ nobis · nob relinquens exemplū vt seq̄mur uestigia ei⁹. **Ista** autē uestigia secut⁹ ē beatus petrus martyr nō tm̄ in patiedo · s̄ in passionis modo. **Et** iste modus q̄stum ad sex attēdit. **Primo** q̄stum ad passionis p̄figurationē · passio enī ch̄isti p̄figurata est in morte abel quē occidit cayn · p̄pter auariciam · p̄pter iram · 7 p̄pter inuidiā. **Siliter** et i morte ch̄isti fuit auaricia ex parte iude **Ex pte** autē iudeoz fuit ira **Lud. iij.** **Re pleti** sunt oēs in synagoga ira. **Et** fuit i uidia. **Matth. xvij.** **Sciebat** enī q̄ per inuidiā tradidissent eū. **Siliter** i morte petri ex pte hereticorū fuit ira · q̄ irasce bant tam valido expugnatōri · fuit inui dia · nā inuidebāt tam valido p̄dicatori 7 tam gratiozo. **Ex pte** occidētium fuit auaricia · quia fuerūt mercede conducti **Secūdo** attenditur iste modus q̄stū ad mortis testificationes. **De** testificatione mortis ch̄isti d̄r. **j. Job. iij.** **Tres** sunt q̄ testimoniū dant in cęlo · scz pater · Abū · 7 spūsanct⁹. **Et** tres sunt q̄ testimoniuz dant i terra · scz spūsanct⁹ · aqua · 7 sanguis · q̄ enī ch̄ist⁹ fuit cęlestis · id ē · de⁹ testificat⁹

Petro martyre

est pater · cū dixit **Matth. iij.** **Hic** ē fili⁹ meus dilectus. **Testificat⁹** ē spūsanct⁹ cū in forma columbę super euz apparuit **Testificat⁹** est ipse de seipso. **Job. x.** **Ego** et pater vnū sumus. **Qu** aut fuerit terre stris · id ē · homo passibilis · testes fuerunt spūsanct⁹ quem in ipsa cruce p̄ eū emisit · 7 aq̄ de latere eius emanans et sanguis que effudit. **Isti** testes siliter in beato petro fuerūt · q̄ enī fuerit cęlestis · id est · de cęlo ad p̄uincenduz hereticos missus · testat⁹ pater q̄ sibi tantā dedit cōstantiā ad re sistendū · filius qui sibi tantā dedit sapi entiam ad p̄ueniendum · 7 spūsanct⁹ qui sibi dedit tantā gratiā ad p̄uertendū · q̄ aut fuerit terren⁹ · id ē · a terrenis here tics passus · patet p̄ spiritū quem patri recōmendauit · q̄n̄ scz dixit · **In** man⁹ tu as domine cōmēdo spiritū meū · patet p̄ aquā fidei 7 doctrine · fidei quę de cęlore emanauit dicit · **Crede** i deū zc. **Prōu. xvij.** **Aqua** p̄funda verba ex ore viri · pa tet p̄ sanguinem quem de latere 7 de ca pite suo effudit. **Tertio** iste mod⁹ ostē ditur · 7 hoc q̄stū ad sanguinis exclama tionem. **Sanguis** enī ch̄isti clamat ad patrē petēs ab eo misericordiā 7 remis sionē. **Heb. xij.** **Accelissis** ad sanguinis asperione melius loquentē q̄ abel. **Clamat** ad iustos petens ab eis deuotionē. **Uñ** et de hoc. **ps.** **Intingat** pes tuus in sanguine zc. **Clamat** ad peccatores pe tens ab eis suam p̄uersationē. **ps.** **Que** utilitas i sanguine meo zc. **Clamat** ad totum mundum petens compassionē. **Hiere. j.** **O** vos omnes qui transitis p̄ viā zc. **Clamat** etiā ad terram petēs sui sāguinis manifestationē. **Job. xvi.** **Ter ra** ne operias sanguinē meū zc. **Manife statur** etiā sanguis ch̄isti p̄ tēre tremorē · 7 p̄ lapidum fractionem · et p̄ mo numentoz apertionē. **Siliter** sanguis beati petri clamat ad deū petens sui san guinis remunerationem. **Apod. vi.** **Uñ** q̄quo dñe sanct⁹ 7 ver⁹ nō vindicas san guinē nostruz zc. **Clamat** ad fideles pe tēs sui sanguinis imitationē · iuxta illud

De sancto

j. Machab. vi. **Stephanus** ostēderūt sanguine vultu et mori ad acuēdus eos in plū. **Clamat** ad hereticos petēs eorū cōuersationē. **Esa. xxxij.** Latescēt montes a sanguine eorū. **Clamat** ad totū mundū petēs sui sanguinis venerationē. **Juxta illud Heb. xi.** Fide celebravit pasca et sanguinis effusionē. **Clamat** ad locum suę passionis petēs sui sanguinis reuelationē. **Esa. xxxvi.** Reuelabit tēra sanguinē. **Terra** enī suū sanguinē reuelauit quā sanguine suo aspersa multis sanitatem dedit. **Quarto** attēditur iste modus quātum ad volūtariā p̄fessionē christus enī volūtarię passus ē. **Esa. liij.** Oblat⁹ est q̄ ipse voluit et nō aperuit os suum. **Nō** enī aperuit os suū ad maledicēdus vel murrādū. **Aperuit** autē os suū ad indulgēdū quā dixit: **Pater** dimitte illis et ad suū spiritū recōmēdādū quā dixit: **Pater** in man⁹ tuas cōmēdo spiritum meū. **Ad** veritatē p̄ficiēdū quā oīa legalia p̄sumata esse p̄fessus ē dicens: **Consummatum** ē. **Siliter** et pet⁹ nō aperuit os suū vt malediceret vel murraret. **Aperuit** tñ q̄ p̄ suis occisorib⁹ exorauit quā spiritū suū in manib⁹ dei recōmēdauit dicens: **In** man⁹ tuas dñe cōmēdo spiritū meū quia veritates fidei p̄fessus fuit dicens: **Crede** i tēū patrē oīpotētē. **Et** **Quinto** attēditur iste modus quātum ad liberalē distributionē. **Christ⁹** enī in morte suā testamētū fecit quo liberalit̄ bona distribuit. **De** quo sic dicit **Ambrosio.** **Auctor** humani generis i cruce entisens pictatis officia diuidebat p̄secutionem ap̄lis pacē discipulis. **corp⁹** iudcis. **patri** spiritū. **virgini** paranymp̄hū. **latroni** paradisum. **peccatorib⁹** infernū. **christianis** penitētib⁹ crucez penitētię delegauit. **christ⁹** igitur tanq̄ diues multa et magna legata dimisit. **petrus** autēz tñ tria legata minuta habuit. scz res tēporales. **corp⁹** et aīaz. **Et** oīa christo dedit. scz res tēporales. **p̄** ipso oīa cōtēnendo. **corp⁹** morti exponēdo. **et** aīaz sibi recōmēdando. **Sexto** attēditur iste modus

Petro martyre

quātū ad animę cruciationē. **Aīa** enī christi sui suo corpore valde cruciata fuit. **De** ipsa enī aīa vbi sit in corpore hoīs quātū or sit opiniones et fuerūt. **Quidā** dixerūt eā esse i capite. **Quidā** in sanguine. **Quidā** in corde. **Et** quidā i toto corpore. **et** in qualibet pte ei⁹. **Ideo** iudci aīaz christi cruciauerūt i capite. scz quā sp̄nis ipsū coronauerūt. **In** sanguine quā eius venas aperuerūt. **In** corde quā iuxta cor lanceā infixērūt. **Et** i toto corpore quā ipsū ad colūnaz flagellauerūt. **In** bis quātū or locis aīa beati petri fuit siliter cruciata. scz i capite quā ē ibi diris vulneribus percussus. **In** corde quā in latere ē trāffossus. **In** sanguine quā de capite et late ei⁹ sanguis ē effusus. **Et** i toto corpore quā ieiunijs et vigilijs fuit i corpore maceratus. **Sermo. cxxxvij. De eodē ser. ij.**

S quis vult venire post me. abneget semetipsum. et tollat crucē suā et sequatur me. **Luce. ix.** **Miles** enī quī vult ire post regem ad plūm debet in oib⁹ sequi volūtatem regis. debet portare vexillū regis. et debet sequi in oib⁹ opera regis. **Beatus** igitur petrus miles cōregi⁹ volens ire post regē christū ad bellandū cōtra carnē mūdum et diabolū. voluntates suā volūtati christi postposuit. ideo abneget semetipsum. **Secūdo** vexillū christi. id est mortificationem carnis portauit. ideo dicit: tollat crucem suā. **1. Cor. ij.** **Semp** mortificationē in corpore vestro circūferentes. **Tertio** ipsum in oib⁹ operib⁹ imitat⁹ fuit. ideo dicit: et sequat⁹ me. **Et** sic patet quod beatus petrus magnam habuit i vita p̄fectionē. multaz corpore suo intulit mortificationes. et christi habuit similitudinē et imitationem. **Primo** igitur habuit magnā vite p̄fectionē. cū dicit: **Abneget** semetipsum. **Hui⁹** autē testimonii habuit a superiorib⁹. inferiorib⁹. et medijs. **A** superiorib⁹ quod ē. a sancta trinitate. **1. Joh. v.** **Tres** sunt quī testimonii dāt i celo. scz pater. **et** filius. et sp̄s sanct⁹

De sancto

Tres sunt qui testimonii dāt i terra. **Spiritus** aqua. et sanguis. **Ipsē** enī fuit celestis celestia cōtemplādo. **Et** fuit terrestris. terrestris hominib⁹ p̄dicādo. **Sibi** igitur celesti testimonii dedit patris potentia i miraculis. filij sapientia i doctrinis. **Spiritus** sancti bonitas i virtutibus. et donis quib⁹ euz p̄fecte impleuit. **Sibi** terrestris testimonii dedit spiritus sapientię salutaris quē gratiose diffudit aquam innocentie baptismalis quā semper seruauit. **Et** sanguinē passionis triumphalis quā p̄ christo sustinuit. **Secūdo** habuit testimonii suę sanctitatis ab omnib⁹ elementis. **Eius** sanctitatem ignis cognouit quādo lampades accendit. **Cognouit** aer quādo obscuritas in claritatem versa est. **Cognouit** aqua quā mare tranquillitatē accepit. et quādo tactu suarū reliquiaz aqua p̄secrata multas infirmitates fugauit. **Cognouit** terra quā suo sanguine rubricata multas infirmitates subueni. **Tertio** testimonium habuit a medijs. id est ab hominib⁹ quī sunt mediū iter creaturas superiores. id est angelos. et inferiores. id est ipsa elementa. **Et** hoc i multis beneficijs sanitatez que ei⁹ meritis acceperunt. **Secūdo** corpore suo magnam intulit mortificationem. cum dicit: **Tollat** crucē suā. **Col. ij.** **Mortificate** mēbra vestra. id est vitiosas passionē que sunt in mēbris. que quidē vitiosę passioēs. put dicit **Greg⁹** gniffen⁹ in exameron trib⁹ de causis nobis adueniūt. scz ex mala educatiōe. ex mala corpore habitudine. et ex vitio ignorantie. **Qualiter** autē curētur ostēdit i sequētib⁹ dicens: **Curātur** mali mores bona consuetudine. mala habitudo bona exercitatione. ignorantia studio discipline. **Primo** igitur adueniūt ex mala educatione. **Prout. xxij.** **Adolescens** iux viā suā etiā cum senuerit nō recedet ab ea. **Et** ista autē causa non fuerunt in beato petro. quia in sua adolescētia fuit sancte educatus eo quod tunc ordinē p̄dicatoruz etiā fuit ingressus. **Secūdo** adueniūt ex

Petro martyre

mala corpore habitudine. **Sanantur** autē bona exercitatiōe. quā enī ex mala habitudine corpore sentit se inclinari ad luxuriam debet se exercitare circa ieiunia. qui ad auariciā se sentit inclinari debet se circa elemosinas exercitare. **Et** quā ad superbiam se debet ad orationes exercitare. **Et** ista igitur scdā causa vitiosę passionē in eo nō fuerunt. quia exercitauit se circa ieiunia corpus suū macerando. **Circa** liberalitatē omnia tēporalia p̄tēnendo et dimittēdo. **Circa** oratiōes diē p̄ximo et noctē deo tribuendo. **Tertio** adueniūt ex ignorantia. **Esa. v.** **Ue** vobis qui dicitis malum bonū. et bonū malum. **Et** ista autē causa non poterunt in ipso vitiosę passioēs p̄uenire. quia diuinā sapientiā habuit tam vetus quā nouū testamentuz eleganter sciuit. **Matth. xij.** **Similis** ē homini patri familias qui p̄fert de thesauro suo noua et vetera. **Tertio** habuit christi similitudinē et imitationem. cum dicit: **Et** sequat⁹ me. **Secutus** est autē ipsum. **Et** hoc quātum ad tria. **Primo** enī quātum ad statum. **christ⁹** enī fuit ergo martyr et p̄dicator. **Can. v.** **Dilectus** me⁹ candidus et rubicundus electus ex milibus. **In** isto triplici statu fuit beatus petrus. **Ideo** in ei⁹ morte triplex miraculum apparuit. scilicet miraculum luminis. quia fuit p̄dicator. **lucidus** lampades enī diuinitus fuerunt accēse. **Miraculum** sanguinis. quia fuit martyr p̄ciosus. quia terra suo sanguine rubricata. multis sanitatez dedit. **Et** miraculum columnę celestis. quia fuit homo angelicus. **Quia** sup locum suę passionis luminaria d celo descēdentia. et ad celū ascendētia visa fuerūt. **Secūdo** imitatus est eum quātum ad habitū. **Christus** enī habuit vestes albas. **Apoc. iij.** **Ambulabunt** mecum i vestib⁹ albis. **rubeas.** **Esa. lxiij.** **Quare** rubeū ē vestimētuz tuū. **Decoratas** et varias. **p̄s.** **Astitit** regina id ē christi aīa. a dextris tuis. **Siliter** et petrus habuit vestes albas p̄ x̄ginitatē quā seruauit. **Rubeas** p̄ sanguinē quem

De sancto

effudit. Varias p̄ diuersas virtutes q̄s
habuit. Et reauratas p̄ charitates dei
et p̄mi q̄ flagrauit. Tertio ē imitat̄
enī q̄tum ad obitū. Sunt enī q̄ moriūt
in christo id est in fide et passione christi.
Apo. xv. Beati mortui q̄ i dño moriūt
Quidā cuz christo i cruce sc̄z penitentie
christi. Gal. v. Qui aut̄ sūt christi carne
suā crucifixerūt. Quidā p̄t̄ christus
id ē p̄t̄ defensionē fidei christi. Ecd.
iij. Pro iusticia agonizare p̄ aīa tua. Et
Isto triplici modo mortu⁹ est pet̄. sc̄z
in christo id ē i fide christi cōfessioe. Un̄
cū iterficeret symbolū fidei ptulit. Cum
christo id ē i cruce dure penitentie quia
triginta ānis se i ordine affixit et p̄pter
christū id ē p̄t̄ christi fidei defensionē
Phil. j. Quob̄ datū ē p̄ christo nō soluz
vt i eū credat̄ s̄ etiā vt p̄ illo patiamini
Sermo. cxxviiij. De sancto Ja
cobo minore apostolo ser. pm̄

Hec dicit dñs
formans te ab vtero auxiliator
tuus noli timere serue meus iacob et re
ctissime quē elegi. Esa. xliij. Ista xba di
cta de iacobo patriarcha de iacobo apo
stolo exponi possunt. In q̄b̄ verbis ostē
ditur q̄s cōmendabilis fuerit i sua nati
uitate i vtero in sua vita i mundo et in
sua passione in tormento. Nam in vtero
fuit sanctificat⁹. ideo dicit̄. Formans te
ab vtero. Sicut enī dicit egilipp⁹ et hie
ronymus in libro de viris illustrib⁹ et in
historia ecclesiastica ipse ex mat̄i vtero
sanctificat⁹ fuit. Ita aut̄ gratia tripli
cem effectū sanctificationis i ipso opera
ta est. **Primus** ē q̄ ipsū ab originali
purgauit. Hiere. j. Anteq̄ exires d̄ vul
ua sanctificamini te. **Secūdus** ē q̄ ipsū
a mortali cōseruauit. Izenī dicatur q̄ in
passione christi oēs apli mortaliter pec
cauerint tñ forte ab illa generalitate est
iste excipiedus tñ quia in vtero fuit san
ctificatus et sanctificati i vtero p̄firmā
tur i bono tum q̄ fm̄ Hieronymum de
viris illustrib⁹ i parascue se voto astringit

Jacobo minore

q̄ non comederet donec ipsū resurre
xisse videret. Ad qd̄ enī se voto astringe
ret nisi de resurrectione fidem indubiam
haberet. Tertius effect⁹ ē q̄ i carne
fomites debilitauit et refrigerauit. Ecd.
xviij. Nōne ardore refrigerabit ros id
ē gra spūsancti. Et p̄pter istū triplicem
effectū dicit iacob frater dñi. Iacobus
iustus et virgo perpetu⁹. Nam in q̄tum
fuit a peccato originali mūdāt⁹ p̄t̄ fra
ter dñi appellari q̄ sicut dñs i vtero ina
tris fuit sanct⁹ sic iste fuit sanctificatus.
In q̄tum fuit a mortali p̄seruatus dñi iu
stus. Sap. x. Scitit iustū et cōseruauit
sine q̄rela deo. In q̄tum fomes debili
tatis i eo fuit xgo perpetu⁹ dñi. Nā fm̄
Hieronymuz ipse i perpetua xginitate
extitit. In cui⁹ signū semp̄ sindone mū
da vtebat. Prou. xv. Aufer rubiginē
de argento et regrediet vas purissimum
Ablata est a beato iacobo rubigo pecca
ti originalis p̄ sanctificationē mortalis
p̄ p̄sationē fomid̄ p̄ debilitationē. Et
sic factus ē tot⁹ purissim⁹ et vtiq̄ sanct⁹
Secūdo cōmendabilis ē q̄tum ad vitā i
mūdo cuz dñi rectissime quē elegi. Ipse
enī fuit rectissim⁹ q̄tum ad vitē p̄fectionē
Et fuit elect⁹ in apostolicā dignitatem.
Eius aut̄ sanctitas atq̄ p̄fectio i trib⁹
apparet. **Primo** q̄ fuit multē austeri
tatis et abstinentie q̄ ad seipsum sicut dicit
egilipp⁹ et Hieronym⁹ de viris illustri
bus vinū et sicerā nō bibit. carnes nūq̄
māducauit nonacula sup̄ caput ei⁹ non
ascēdet balneo vsus nō fuit. Iudic. xij.
Ab infantia sua et matris vtero q̄cqd̄
ex vinea nascit non comedit. **Secūdo**
fuit multē deuotiōis et gratie q̄ ad deū
q̄ toriēs in oratione genua flectebat vt
callos i genub⁹ sicut i calcaneis habere
videret. Un̄ dicit Hieronym⁹ de viris
illustrib⁹ q̄ fixis genub⁹ deus p̄ populo
deprecabatur i tātm vt cameloz duritiaz
a genua traxisset viderent. **Tertio** fuit
multē dignitad̄ et reuerētie q̄ ad p̄mū
Nam i multa reuerētia ipsum apostoli
habuerunt. Quia sic dicit Hieronym⁹

De sancto

Ipsum in ep̄m hierosolimis elegerūt. Et
sic dicit Anacle⁹ papa et habet i decre
to. Petr⁹. Iacoby maior et Jobes ipsū
ordinauerūt et cōsecrauerūt. Ipsum in
reuerētia habuerūt iudci quia sicut di
cunt Egilippus et Hieronym⁹ sol⁹ iter
ap̄los et hoc p̄pter nimia suā sanctitatē
pmittebat intrare i sancta sanctorū nō
q̄dem ad imolandū s̄ ad orandū. Ipsum
nanq̄ in reuerētia habuerunt singuli et
vniuersi q̄ sicut dicit Hieronym⁹ d̄ vi
ris illustrib⁹ tante reuerētie et sanctitad̄
in populo extitit vt fimbriā vestimēti ei⁹
certatim tāgere cuperēt. Marc. vi. Ro
gabāt eum vt fimbriā vestimenti ei⁹ tā
gerent. Et ideo apli et omnes aliq̄ cum i
tanta reuerētia habuerūt q̄ frater dñi
dicebat. Et hoc triplici de causa sc̄z p̄t̄
similitudinē q̄ facie similim⁹ fuit et p̄t̄
cognitionē quia et mater sua fuit soroz
matris christi et pater matris sc̄z Cleo
phas fuit frater Ioseph qui fuit pater
christi putatiu⁹. Et p̄pter sanctificatio
nem quā habuit in vtero et sanctitatem
quā habuit i mūdo. **Tertio** cōmenda
bilis est q̄tum ad passionē i tormento
cuz dicit̄. Noli timere serue me⁹ Jacob.
Dinas dicit et p̄ significat q̄ non tm̄
nō timuit s̄ in sua passione p̄stans fuit.
Ipsa aut̄ ei⁹ passio cōmendabilis fuit
q̄tum ad q̄tuor. **Primo** q̄dem ha
buit acerbitatē in p̄na q̄ fuit d̄ pinna
templi p̄cipitat⁹. deinde lapidatus de
inde excerebratus. Et sicut dicit Hie
ronym⁹ vnus ex iudcis cuz p̄tica fallonis
cerebrū eius excussit. **Secūdo** habuit sin
ceritatē in causa q̄ p̄pter iusticiaz fidei
defendendā passus est. Nam cum iudci
eum rogarēt vt a fide iesu populū reuo
caret. Ipse i altum ascendēs dei filius ē
cōfessus. Et ideo iudci indignati ipsuz
vt dictū est p̄cipitauerūt et lapidauerūt
dicentes. Lapidem⁹ iacobū iustū. **Ter
tio** habuit seueritatē i vindicta. Quia
sicut dicit Iosephus p̄pter iniustā mor
tem Jacobi factū est excidiū in hierusa
lem et dispersio iudeoz. Non tm̄ autē

Philippo

p̄pter s̄ sed maxime p̄pter mortē christi.
Luc. ix. Nō relinquet in te lapides sup̄
lapidē q̄ nō destruat. Quarto habet
pietatem i venia impetranda. Nā sicut
dicit Hieronym⁹. Cū fuisset p̄cipitat⁹
sup̄ genua p̄cumbens elcatis manib⁹
dixit. Rogo dñe dimitte eis q̄ nesciunt
quid faciūt. In hoc enī imitat⁹ est magi
strū suū q̄ ait Luc. xxiij. Pater dimit
te illis q̄ nesciunt qd̄ faciunt.

Sermo. cxxix. de facto Philip
po apostolo sermo primus.

De mine osten

de nobis patre et sufficit nob.
Jobis. xiiij. Dagne familiaritad̄ Phi
lippus cuz christo fuisse videtur q̄ visio
nem patris petijt q̄ q̄dem nullus apo
stolus vnq̄ petere ausus fuit. Circa s̄
autē tria ponit. **Primo** nanq̄ ponit
eius pia petitio in s̄ q̄ patre ostendi pe
tijt petierāt enī aliqui de aplis secularē
potentiā. Marc. x. Da nobis vt vn⁹ ad
dexterā tuam et ali⁹ ad sinistra sedeam⁹
in gloria tua. Quidam futuroz sciētā
Matth. xiiij. Dic nob q̄s hec erunt. Et
Quidaz inimicorū vindictam. Luc. ix.
Vis dicim⁹ vt ignis descēdat de celo et
sumat illos. Philippus aut̄ nō petijt
secularē potentiā quē breuis est. Ecd. x.
Vis potentatus breuis vita. Rec futu
rorū sciētiam quia curiosa ē. Roma. xij.
Nō pl⁹ sapere q̄ oportet sapere. Rec
inimicorū vindictaz q̄ p̄hibita ē. Mar.
v. Diligite inimicos vestros. S̄z pe
tijt paternaz visionē q̄ eterna beatitu
do est. Sciebat enī q̄ in paterna visione
est summa iocūditas. ps. Adimplebis me
iusticia cū vultu tuo. Est plena satietas
ps. Satiabor cum apparuerit glia tua.
Est eterna felicitas. Job. xvi. Hec ē vi
ta eterna vt cognoscant te solum veruz
deum. **Secūdo** ponit in philippo be
nigna meditatio. Ostēdit nāq̄ philipp⁹
christū inter nos et patre esse mediatorē
a quo sibi ostendi petijt patris visionē.
Olim qd̄ d̄ patre tria erāt abscondita

De sancto

7 ignota. scz eius sapientia. Job. xxvij. Sapientia ubi iuenitur. 7 quis e locus intelligentie. Misericordia eius. Job. xxx. Sto 7 non respicis me. imitatus es mihi i crudelem. Facies ei. Deut. xxij. Abscondaz facie mea zc. Chist? aute mediator se fecit. vt paterna sapientia nob reuelaret. Matt. x. Nemo nouit filiu nisi pater. nemo patre nouit nisi fili. 7 cui voluerit fili? reuelare. At pat. neq misericordienos recociaret Roma. vi. Cum eni inimici essemus deo recociati sum? ei p morte filij ei. At paterna uisionem nob ostendit. Ideo dixit philippus. Dne ostede nob ptes 7 sufficit nobis. No autem illam uisionem petebat q est per creaturarū speculationez. quia obscura est. Roma. j. Inuisibilia eni ipsius a creatura mundi zc. Nec illam que per fidem videtur. quia imperfecta est. j. Cor. xij. Ex parte eni cognoscim? et ex pte pphetamus. Nec illa q videtur per cōtemplationem. qz permixta est. Cōtemplatio enim nostra nō habet plenaz delectationē ppter corporis corruptionem. Sap. ix. Corpus quod corrupit aggrauat aiaz. Sed petit paternā uisionē q erit i patria q nihil habebit obscuritaz. qz clarissima est. Cor. xij. Uideamus nūc p speculum in enigmate. tunc aut facie ad faciem. Nihil imperfectio nis. quia sufficientissima est. Ibidē. Cū uenerit qd perfectum est. euacuabit qd ex parte est. Nihil admixtionis. qz tota sanissima ē. Esa. li. Gaudium 7 leticia obtinebūt 7 fugiet dolor 7 gemit. Tertio in patre notat omnium bonoz sufficientis 7 plena pfectio. cu3 dicitur. Et sufficit nobis. Vere sufficit. quia i paterna uisione omnia bona habetur. Unde cū moyses facie dei sibi peteret ostendi. dominus ei respondit. Ego ostendam tibi omne bonum. vt habet Exo. xxxij. Ex q colligitur q ex paterna uisione omne bonum habetur. Omne autē bonum tria importat. scz omnium bonoz cōgregatio nem 7 possessionem. Sap. vij. Generūt

Philippo

mibi omnia bona pariter cum illa. Omnium cōgregatorū fruitionem. Hier. xxx. Reuertet iacob 7 quiescet. 7 cunctis affluet bonis. Fructuorum cōtinuationē ps. Uideas bona hierusalem oib dieb vitę tuę. Ecc. xxxi. Stabilita sunt bona illi? in domino zc.

Sermo. cxi. De eodē sermo. ij.

Philippe qui uidet me uidet 7 patrem meū. Ceteris aplis tacentib. et patrem sibi ostendi petere nō audientibus. philipp? sumpta fiducia petijt dicens. Domine ostende nobis patrem et sufficit nobis. Chistus aut uerbum ppositum sibi respondit. De isto autem philippo tria p. conia reperiunt q sunt maxima. **Primo** ē. quia fuit multę sanctitatis. Sit eni tria signa pfectę sanctitaz. scz diuine inspirationi pfecte obedire 7 uelocitē pceptiue pgnitentiaz inchoare. 7 bona recepta alijs cōmunicare. Sic 7 ipse philippus diuine inspirationi et uocationi uelociter obediuit. Nam cū chistus dixit ei. sequereme. prius est secutus. vt habetur Job. j. Et istud nō pcessit ex leuitate. scz corde. s ex bñficio grę superioris. Job. iij. Spūs ubi uult spirat. Ex uirtute doctrine exterioris. Ecc. viij. Sermo ei? potestate plenus ē. Et ex bona dispositione hominis interioris. Esa. l. Domin? aperuit mihi aures. ego autem non cōtradico zc. Scdo tempēstatiue pgnitentiaz inchoauit. fuit eni vnus de primis aplis q ad chistum sunt cōuersi. **Primo** namq uocat? est andreas. secundo petrus. tertio philippus. De isto triplici funiculo dicit Job. j. Erat autē philippus a bethsaida ciuitate andree 7 petri bethsaida interpretatur domus venatorū. de ista eni domo pcesserunt isti tres animarū uenatores. Petrus autē interpretatur agnoscens. Andreas ipse uiriliter interpretatur. Philippus xō lampadis. qz uenator dei debet habere diuinā sciētā 7 magnanimē uitaz 7 lucidā doctrinā.

De Inuentione

Tertio bona recepta nathanabeli cōmunicauit. vt habet Job. j. 7 Apoc. xij. Qui audit dicat xxi zc. Ecc. xx. Sapientia abscondita. 7 thesaur? inuisus que utilitas i vtrisque. Prou. xi. Qui abscondit frumentū maledicet in populis. Ex qbus uerbis habet qd p. lat? debet cōmunicare subditis. 7 sapientia p eruditionē. 7 thesaur? bonoz operū p exempli exhibitionē. 7 frumentuz et u. tēporaliū per subministrationem. Scdo fuit multę reuerētię et dignitatis. q in qtuor appareret. Ipse eni pmo fuit hostiarius chisti. Nā sicut dicit Job. xij. Gentiles qdam ad eū uenerunt dicētes. dñe uolum? iesū uideri. Ex quo bene patz q in curia chisti erat portari? cōstitutus. j. Paral. xv. Filios iditubū qui interpretat trasiliēs. fecit esse portarios. Et significat beatū petrum 7 beatū philippū. Ille eni omnē intellectuz angelicū 7 humanū trasiliuit. qñ dixit. tu es chistus fili? dei uiui. Ille aut petijt illud scz qd omnē intellectum trascedit. cum dixit. Dne ostede nobis patrem zc. Tñ ergo. scz philippū fecit portarium i sua curia terrestri. Aliū scz petrū fecit portarium i sua curia celesti. Scdo fuit mediator dei 7 populi. Ipse eni 7 andreas fuerūt mediatores iter chisti 7 gentiles. vt eū uiderēt 7 agnoscerent. iij. Reg. vij. Ierunt portarij scz philippus 7 andreas. 7 annūciauerunt i palatio regis intrinsec. Tertio fuit aduocatus cet? apostolici. Audierunt eni apli a chisto q ascēsur? erat in celū. 7 q missurus erat eis spiritū sanctū. et de eis nihil dicebāt. Audierunt qz q patre uiderāt. 7 de hoc plurimū mirabāt. null? tñ interrogare ausus ē. Philippus aut tanq omz aduocat? petiuit dicēs. Dne ostende nobis patrem zc. Si ergo ipse fuit aduocatus iudicib? seculi 7 pncipibus celi. credendum ē q modo sit aduocatus p peccatorib? mundi. Quarto fuit pcurator toti? collegij. de turba eni pascenda chistus cū nullo contulit nisi cum philippo dicens. Unde emem? pa-

sancte crucis

nes vt māducent hij. vt habetur Job. vi. Ex quo uidetur q in collegio chisti dispensator erat. Luc. xij. Quis putas ē fidelis dispensator 7 prudens. Ipse eni fuit fidelis. quia bona domini sui fidelitē custodiuit. Fuit dispēlator. quia ea sibi nō retinuit. sed populo distribuit. Fuit prudens. qz bona domini sui augere sciuit. Tertio fuit cū chisto magnę familiaritatis. cuius triplex est signū. **Primo** quia fiducialitē grandia postulauit. Signum magnę familiaritatis fuit. qñ iohannes a chisto petiuit sibi reuelari p ditorē suū. signum maioris familiaritatis fuit quādo scz petrus. iacobus. et iohānes. petierūt a chisto sibi reuelari aduentū suū. Matt. xxiij. Dic nobis quādo haec fiet zc. Signū autē maxime familiaritaz fuit qñ philippus a chisto petijt sibi reuelari patre suū. Scdm signuz ē. qñ chist? sibi secreta reuelauit dicens. Philippe qui uidet me uidet et patre. Sap. vij. In aias sanctas se trasfert amicos dei 7 pphetas cōstituit. In aiaz sanctā philippi se trasstulit. qñ sibi gram infudit. Amicū eni cōstituit. scz qñ ei secreta sua reuelauit. Ac pphetas pstituit qñ filiab? suis spiritū pphetię dedit. Tertio signū ē. qz in eadē cathedra. id ē i cruce eū sedere fecit. Hester. vi. Homo que honora re cupit rex debet imponi sup equū qui de sella regis est. Ceteri apostoli sederunt i equo chisti q p passi onē triūphauerūt. Illi autē sederūt i eq chisti. 7 i eadē sella chisti q crucifixi fuerūt. sic philippus. q fm Iudoz. fuit crucifixus. ij. Reg. xxiij. David sedēs i cathedra sapientissim? pnceps iter tres. Tres nāq sedētes i cathedra crucis fuerūt petrus. andreas. 7 philippus. Scz chist? sapientissim? fuit. qz p cruce diaboli supauit.

Sermo. cxi. De inuentione sanctę crucis. s. mo primus.

Ostendit ei lignum quod cum misisset i aqs in dulcedinem uerse sunt. Exo. v. Cum

De Inuentione

popul' israel h' nimia amaritudine aqua
bitere no' posset d'ns moysi lignu' osten-
dit q' d' aq's amaras dulcorauit. **I**stud
ergo lignu' significat cruce' qua' de' san-
ct' helene ostedit q' d' lignu' aquas tribu-
lationu' in constantino dulcorauit. **P**ri-
mo ergo ponit' crucis miraculosa osten-
sio. cu' dicit: Ostendit ei lignu'. **S**ecundo
ponit' ostensio' crucis virtuosa operatio.
cu' dicit: q' d' cu' misisset in aquas. **F**uit
aut' ostensa p' multa signa. Quoru' q'da'
fueru't ante inuentione' et q'dam in inue-
ntione quaedam x'o post ipsam inuentione-
nem. Ante inuentione' tria signa fueru't
Unu' q' angelus in celo ipsam ostendit
constantino. Aliud q' mirabilis claritas
ipsam circumsufflit. **T**ertiu' q' lris victorie
in scripta fuit. scz i' hoc signo vinces. **E**t
his significat' triplex x'tus crucis. **P**ri-
ma est quia angelus reparauit q' d' signi-
ficatur p' hoc q' d' angelus in celo ea tam
reuerenter ostendit. **C**ol. i. **P**acificas p'
sanguine' crucis eius. siue que' in terris
sunt id e' homines. siue que' in celis sunt
id e' angelos. **E**t in hoc fallit regula illa
que' dicit: q' postiq' duob' extremis poni-
tur 7 medium. **E**cce eni' christ' pacifica-
uit celu' angeloz' cuz terra homin' 7 tamen
no' pacificauit aere' demonum. **S**ecunda
virtus est q' mundu' tenebrosu' illumina-
uit. **Q**uod significat' p' hoc q' cuz splen-
dore apparuit. **A**pod. x. **V**idi alter' ange-
lum amictu' nube 7 iris in capite eius. et
facies eius erat vt sol. **I**ste angelus fuit
christus q' est amictus nube. id e' h'iana
carne q' fuit insignitus iride. id est cruce
que' est signum reconciliationis. **S**en. i. **D**ona
arcu' meum in nubibus. **Q**ui tanq' iris habuit
colore' rubeu' p' sanguinis effusione' aqueum
per aque' lateris emanatione' viride' ex liuozu'
imp'ssione. **F**uit etia' in star solis lucidus. q' p'
cruce' tenebras expulit 7 mundu' illuminauit.
Tertia x'tus e' q' diabolum vicit 7 in-
fern' expoliavit. q' d' significat' per litte-
ras victorie. **E**sa. xiiij. **I**nfern' subtu's
co'turbatus est i' occursum aductus tui

sancte crucis

Infernus subtu's est locus d'natoy. et
iste fuit co'turbat'. **I**nfern' x'o superior
id est limb' patru' iste fuit letificatus.
Infernus quasi mediu' e' purgatorium.
7 iste infernus fuit co'fortatus. **S**ecundo
fueru't q'daz signa i' inuentione' per que'
ipsa crux fuit inuenta. scz deuota oratio
7 terramoto' 7 odoris emanatio. p' que'
significat' q' virtus crucis per tria obti-
netur. **P**rimo p' instantia' orationu'.
Un' dicit **E**xo. xvij. **C**uz moyses ad deu'
clamasset et orasset. de' sibi lignu' osten-
dit. **P**rou. viij. **Q**ui mane vigilauerit
ad me inueniet me. **S**ecundo p' co'temptu'
terrenoz' vt scz affectus terrenoz' qui
erat sursum in ratioe' moueatur 7 descē-
dat in sensualitatem. 7 sic fiat q'daz ter-
remotus sp'ialitatis. postea fiet tra'dilli-
tas metis. quando celu' id e' celestia erunt
sursum in ratione' 7 terra id est terrena
erunt deorsu' in sensualitate. **P**rou. xv
Celum sursum 7 terra deorsum. **T**ertio
p' fragrantia' x'tutu' 7 desiderioz'. **S**po-
sus eni' trahit ab odore puritatis. **C**anq'.
i. **L**ectulus noster floridus. **H**umilitatis.
Ibidem. **C**uz esset rex in accubitu suo
7c. **E**t sancte operationis. **C**anq'. ij. **V**ine
florentes dederunt odore' suu'. **T**er-
tio fuerunt q'dam signa post inuentione'
manifestu' eni' est ipsam vera' esse cruce'
p' tria signa. vt pote p' infirmi sanatione'
p' mortui resuscitatione' 7 p' tituli inscri-
ptionem. per q' significat' q' homo p' cru-
cem e' a morte peccati resuscitatus. **C**ol. ij.
Et vos cum mortui essetis in delictis 7c.
Ab infirmitate q' scz debilis erat ad bo-
num e' sanatus et fortificatus. **P**s. **V**irga
tua et baculus tu' ipsa me co'solata su't.
7 q' in dei militem e' ascriptus. **A**pod. iij.
Scriba sup illuz nomen dei mei 7c. **I**n
hoz' significatione' in passione' christi fue-
runt q'daz resuscitati. q' multa corpora
sanctoru' q' dormierant surrexerunt. **E**t
quidaz ab infirmitate sanati sunt sicut
loginus. quidam celesti militie ascripti
sicut latro a dextris posit'. **S**ecundo no-
tat' cruce' virtuosa operatio. cum dicit: cuz

De Inuentione

misisset i' aquas i' dulcedines verse sunt.
Aque' amare significat' amaritudine' tri-
bulationu'. **P**s. **S**aluu' fac me de' qm' in-
traueru't 7c. **M**ultitudinem populoru'.
Apod. xvij. **A**que' q's vidisti pl'i su't 7 ge-
tes. **E**st' fortu' desiderioz'. **P**rou. xv.
Aq' frigida aie' sitienti. **A**q' tribulatio-
nu' erat ex pte' constantini. **A**q' ploz' ex pte'
maxentij. **A**q' desiderioz' ex pte' helene
impatricis. **S**i lignu' cruce' in constantino
dulcorate' su't aq' tribulationu' p' hostis
supatione'. **P**s. **J**ac mecu' signu' in bonis
7c. **A**que' ploz' dulcorate' su't p' pacifica-
tione' 7 p' uersione' hoc significatu' e'. **P**u-
meri. x. **I**n x'ga q' de' petra aquaz p'du-
xit. quia christ' x'tute crucis de' duricia
aqua' ptulit gra' 7. **A**que' desiderioz'
dulcorate' su't i' helena p' lingni cruce' inue-
ntione'. **P**rou. xij. **L**ignum vite' deside-
rium ueniens. 7 ibidem. **D**esiderium si
co'pleatur delectat aiam 7c.

Sermo. cclij. De eode' sermo. ij.

Quit taqua li

Lignum q' d' pl'atatu' e' sec' decur-
sus aquaz 7c. **P**s. **I**stud est lignu' sancte
cruce' de' quo tria dicunt'. scz q' sit plan-
tatu' q' sit iuxta aquas 7 pl'atatu' 7 q' sit
fructiferu'. **F**uit aut' pl'atatu' i' triplici lo-
co. **P**rimo i' terre' tri paradiso h'm ali-
quaru' h'istoriaz' narrationem. q' d' satis
co'uenies fuit. **P**rimu' eni' lignu' fuit ho-
mini causa mortis. diuine' offensionis. et
sue' electionis. **C**o'uenies ergo fuit vt p'
lignu' crucis tra'siret de' morte ad vitam
Apod. ij. **V**incenti dato edere de ligno
vite' 7c. **D**e offensa reciperet in gratiaz.
Hec eni' est illa virga que' hester inueni-
re fecit gratia' assueri. vt habet. **H**ester.
iij. **D**e exilio tanq' per naues reuocaret
ad patria'. **S**ap. xiiij. **T**ra'seuntes mare
per rate' liberati sunt. **S**ecundo fuit pl'ata-
tum in libano. **L**iban' naq' est mons al-
tus. 7 i'terptat' candid'. 7 ibi nascit' odo-
riferu' thbus. p' q' significat' q' lignuz' cruce'
hoiez' humiliatus exaltauit. **P**rou. iij.
Accepe illa' 7 exaltabit te. **J**ob. x. **S**i exal-

sancte crucis

tatus fuero a fra' oia' traha' ad me ipsu'.
Et hoiez' denigratum dealbauit. **A**pod.
vij. **L**aueru't stolas. et dealbaueru't eas
in sanguine' agni. **H**oiez' ex peccato feti-
do. deo reconciliauit. **S**en. viij. **O**doz' e'
d'ns odore' suauitatis 7c. **T**ertio fuit
posituz' p' ponte' in fluuio. **I**n mari enim
bui' mudi' deus homini tria adiutoria
pparauit. scz nauē baptismalis innocen-
tie. **P**ed. j. **I**n dieb' noe' cu' fabricaret'
arca 7c. **E**t infra. **Q**uod et vos nunc silis
forme' saluos facit baptismus. **S**ecundo p'
parauit tabula' p'nitentie'. **D**ic' eni' **H**ie-
ronym' q' p'nitentia' est sc'da tabula post
naufragiu'. **P**aral. v. **N**ihil erat ali-
ud in arca. scz ecclesie. nisi duę tabule. id
e' p'nitentia' q' debet agi de' co'missis et de
omissis. **S**ed q' sepe agit' male. 7 frangi-
tur nauis baptismalis innocetie'. 7 multi-
ctia' p'dit tabula' p'nitentie'. ideo p'para-
uit pontem crucis iux'. **I**n q' ponte' seu in
q' cruce' extendit corp' p' tabula. q' d' q'de'
corp' figi' voluit firmitate' clauoz' et pi-
lam co'geri lapidū. id e' diuersoz' suppli-
ciozū. **S**ecundo dicit' de' isto ligno q' sec'
aq's fuit pl'atatu'. **E**t hoc vel sec' aquas
sacrametales. q' fuit aquis saluatoris.
irrigatum. **E**sa. xij. **H**aurietis aquas i'
gaudio' d' fontib' saluatoris. **V**el secus
aq's spirituales. q' lachrymis compassi-
onis sepius e' irrigadus 7 debet irrigari
Ecd. xij. **S**up mortuū scz christū. pl'ora
deficit eni' lux eius. **V**el sec' aquas ma-
teriales. q' in pbatica piscina fuit inue-
ta. **D**icitur aut' p' batica a pbaton q' est
ouis. q' ibi hostie' lauabat'. piscina autē
dicebat' a pisce. **C**o'ueniēter igit' lignuz'
cruce' ibi fuit inuetū ad significandū. q'
imolanda erat vera ouis in sacrificium
Esa. liij. **S**icut ouis ad occisione' duccet'.
Ibi etiaz' erant lauande' aie' nre' a sordi-
bus. scz vitiozū. **A**pod. j. **L**auit nos a
peccatis nris in sanguine' suo. **I**bi assan-
dus erat christus verus piscis ignibus
passionum. **P**s. **I**gne' me examina' 7c.
Tertio istud lignu' fuit fructiferu'. **Q**uā
in monte caluarię plantatu' 7 fixum fuit
D 5

J. D. L. O. L. D. 2.

De Inuentione

Et tibi multiplicem fructum fecit. De quo dicit *Esa. xij.* *Figam illum parillum in loco fidelis et suspendam super omnem gloriam domus patris eius vasorum diuersa genera. Omne vas parillum a vasis creaturarum usque ad omne vas musicorum. Fructus autem istius ligni sic plantati et sic fixi sunt isti qui per ipsum lignum sunt angelis reparati et ideo dicitur: suspendas super omnem gloriam domus patris eius. Et per ipsos homines sunt saluati. Sed hominum saluandorum quidam sunt plati vino doctrine alios inebriantes isti sunt vasa craterum. Alii sunt subditi actiui humilitatem sectantes isti sunt vasa paruula. Alii sunt contemplatiui dulcem sonum deo reddentes isti sunt vasa musicorum. Et quia crux assimilatur cedro et oliuae vt dicitur *Ecc. xiiij.* Quasi cedrus exaltata sum in libano et quasi oliua speciosa in campis ideo fructus eius fuit ad instar cedri et oliuae. Pars poma cedri in aliqua sui parte sunt dulcia et in aliqua parte sunt acetosa et in aliqua parte inter dulce et acetosum media quia in christo tres fuerunt substantie scilicet diuinitas dulcissima caro in passione amaritudine plena et anima plena dolore in quantum natura sua a diuina relinquebat et plena dulcedine in quantum fruebatur. Fuit etiam iste fructus instar oliuae qui primo est viridis deinde subreus ultimo niger. Sic christus primo fuit viridis per virtutum fulgorem. *Luc. xiiij.* Si viridi ligno bene faciunt et postea fuit rubeus per sanguinis effusionem. *Can. v.* Dilectus meus candidus et rubicundus. Ultimo fuit niger in morte. *Ezech. xxx.* Intra dies nigrescit dies. *Laf.* nis interpretatur consumatio. *Christus* igitur quando dixit: Consumatus est totus est niger effectus.*

Sermo. cxliij. Eodem die ser. iij.

Produxit deo
minus deus de humo omneli-
gum pulchrum visu et. *Gen. ij.* De lignum
sancte crucis de humo produxit quoniam ipsius

sancte crucis

de profundis visceribus terre reuelauit. In *Xbis* promissis. Primo ponitur lignum crucis comedatio cum dicitur: Omne lignum pulchrum visu et. Secundo ipsius ligni crud comedatio reuelatio cum dicitur: produxit de humo. *De*ca primum notandum quod in paradiso terrestri erat triplex differentia ligni sicut patet *Gen. ij.* Lignum commune vite et scientie de primo autem ligno tria dicuntur scilicet quod erat diuersum erat pulchrum visu et quod erat ad vesendum suauem. Erat quidem diuersum vt tolleretur fastidium pulchrum vt alliceret visum et suauem vt attereret gustum. Per istud ergo lignum commune lignum sancte crucis significatur. Primo quia fuit diuersum id est ex diuersis lignis factum. *Ibi* enim fuit cedrus cipressus palma et oliua per que significat quadruplex efficacia sancte crucis. Prima est quia malas cogitationes iugat quod significat in cedro que fugat serpentes. Secunda est quod perstantiam prestat quod significat in cipresso que nulli veteri impulsu committit. Tertia est quia de hoste triumphat quod significat in palma. Quarta est quod amaritudinem penitentie dulcorat quod significatur in oliua. In his enim quatuor casibus signo crucis nos munire consueuimus. *Ubi* cum aliqua mala cogitatio se ingerit nos munire debemus signo crucis vel cum aliquo periculo subito insurgit vel cum aliquo fantasma se obijcit vel cum aliquis dolor nos arripit. Secundo istud lignum crucis est pulchrum visu fuit enim ipsa crux pulchra in passione quod christi sanguine rubricata. Pulchra in mundo quod ab imperatoribus honorata. *Aug.* Crux a supplicis latronum transit ad frontes imperatorum. Et pulchra in celo quod litteris aureis insignita sicut perstantino ostensa fuit et pulchra erit in iudicio quod secundum *Chrysostomum* super solis radios illustrata. Tercio illud lignum est ad vesendum suauem. Delectat enim memoriam ad recordationem. *ps.* Memoriis tui dei et delectat sui. Rationem ad considerationem. *ps.* Respice in faciem

De Inuentione

christi tui. Voluntate ad delectationem. *Can. ij.* Fructus eius dulcis gutturi meo. Secundo significatur per lignum vite. Erat enim quadruplex mors scilicet nature culpe gebene et gratie. Crux igitur de ligno vite quod destruxit mortem nature per resurrectionem. *i. Cor. ix.* Per hominem mors et per hominem resurrectio mortuorum. Mortem culpe per peccati delectionem. *Col. ij.* Et vos cum mortui essetis in delictis et. Mortem gebene per inferni spoliationem. *Osee. xij.* Ero mors tua a mors et. Fecit autem mortem gratie per iustificationem. *Col. ij.* Si mortui estis cum christo ab clementis huius mundi quid adhuc tanquam viuentes mundo decernitis. Tercio significat per lignum scientie boni et mali. Crux enim fuit scientia boni et mali christo et homini christo quod sibi expertus est malum penalis angustie et bonum gloriose victoriae. Secundo quod per crucem didicit quod sit inter bonum quod nobis contulit et malum quod a nobis abstulit. Fuit etiam homini scientia boni et mali. Primo quod per crucem homo didicit quod sit bonum boni et malum delicti sicut a postolus *Roma. v.* Secundo quod per crucem cognouit quod sit inter bonum quod deseruit et malum quod incurrit. Secundo ponitur ipsius crucis de terra manifestatio cum dicitur: Produxit de humo. Ipsa namque crux non erat in imo abscondenda sed fodienda et manifesta. Primo quod in ipsa fuit pecunia nostre redemptionis portauit enim sacculum ista pecunia plenam. *Matth. xij.* Sacculum pecunie secum tulit. Secundo ipsa fuit thesaurus nostre meditationis. *i. Pet. j.* Non corrumpitibus auro vel argento redempti estis. Tercio quod in ipsa emanauit fons nostre regenerationis. *Esa. xij.* Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris. Debit igitur ipsa sancta crux fodi et manifestari quod in ipsa fuit pecunia que sumus redempti et thesaurus quo sumus ditati. De his enim duobus dicitur. *Matth. ij.* Si quis fuerit caesus quasi pecunia et sicut thesaurum effoderit illam et. Tercio quod de ea processit aqua regenerationis qua sumus abluti. *Reg. ij.*

sancte crucis

Facite alueni torrentis huius fossas et fossas id est vulnera et vulnera et alueni illereplebit aquis.

Sermo. cxliij. eodem die ser. iij.

Fodientes

thesaurum gaudet vehementer cum iuenerint sepulchrum. *Job. ij.* Sancta Helena et ceteri christiani qui cum ipsa erant fecerunt fodi crucem super omnem thesaurum preciosorum et vehementer sunt gauisi quoniam ipsam inuenire potuerunt. In verbis igitur promissis tria de sancta cruce ostendunt. Primo quod preciosa sit cum dicitur: Effodientes thesaurum. Secundo quod gaudio sit ibi cum dicitur: Gaudet vehementer. Tercio quantum sit gloriosa cum dicitur: Cum inuenierint sepulchrum christi crux de sepulchrum quod in ea mortuus requieuit. Et sic sepulchrum eius fuit gloriosum. *Esa. xi.* Erit sepulchrum eius gloriosum. Est igitur crux preciosa quod thesaurus dei. Est gaudio sit quod est redemptio generis humani. Est gloriosa quia sepulchrum christi. Et ideo non debuit occultari. Primo quia est preciosa ratione sui cuius preciositas ex tribus apparet. Est enim tincta sanguine dei est margarita dei est thesaurus dei. *Ista* autem tria non sunt occultanda. *Rec* sanguis dei. *Job. xvi.* Terra ne operias sanguinem meum et. *Rec* margarita dei que fuit diligenter in quodam. *Matth. xij.* Simile est regnum celorum negociatori qui gregem bonas margaritas. *Rec* thesaurus dei. *Ecc. v.* Sapientia abscondita et thesaurus inuisus que utilitas in vtrisque quod igitur sancta crux fuit tincta sanguine dei et margarita dei et thesaurus dei non debuit occultari. De duobus promissis dicitur *Matth. vij.* Nolite sanctus id est crucis lignum sanguine tinctum dare canibus id est iudeis persecutoribus nec mittatis margaritas ante porcos id est ante ipsos iudeos sed ante christianos. De tertio dicitur *Ecc. vi.* Qui inuenit illam inuenit thesaurum quod igitur sancta crux fuit tincta sanguine dei dimissa est nobis in monumentum. *Exo. xij.* Erat tibi quasi signum in

De sancto Jobā.

manu tua quasi monumentum ante oculos tuos. Et quia margarita dei dimissa est nobis in ornamentum. Esa. xxviii. In die illa erit dominus corona glorie et tertium exultationis residuo populi sui. Quia enim est thesaurus dei est nobis dimissa in sustentamentum. Provi. xxi. Thesaurus desiderabilis et oleum in habitaculo iusti. Crux enim que fuit habitaculum et mansio iusti id est christi est thesaurus nostre sustentationis et est oleum diuine miserationis. Secundo non debet occultari quia est gaudiosa respectu nostri. Sic gaudebat apostolus que dicebat Gal. vi. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi in que est salus vita et resurrectio. Est autem crux christi nobis gaudiosa triplici ratione et tribus de causis. propter que non debuit etiam abscondi sed reuelari. Primo quia est candelabrum nostre illuminationis. Candelabrum enim crucis est lignum est lucerna in candelabro lucens est christus in cruce pendens. Sicut autem lucerna non debet abscondi nec candelabrum. Mat. v. Neque accedunt lucerna et ponunt eam sub modio sed super candelabrum. Et sic nec crux christi debuit abscondi sed in loco honorabili collocari. Secundo quia est vexillum nostre triumphalis debellationis. Vexillum enim non est abscondendum sed contra hostes eleuandum. Esa. lii. Super montem caliginosum id est diabolum leuat signum. Tota autem ista vexilli id est crucis fuit caro christi que fuit picta rubeo colore sanguinis et colore nigro liuoris et colore albo que de latere emanantis. Tertio quia fuit scala nature ascensionis. Scala autem non est abscondenda sed erigenda. Ista enim nunc est scala de qua dicitur Gen. xxviii. Vidit iacob scalam stantem super terram et cacumen eius tangens celum et dominum innixum. Tertio non erat occultanda quia est gloriosa respectu christi. Fuit autem gloriosa triplici de causa propter quas non debuit occultari. fuit enim virtus christi. sapientia christi et cathedra christi. Ista enim tria non sunt occultanda. De primo dicitur. Ps. lxxv. Virtutes eius annuntietis. De secundo Eccl. xv

ante portam latinam

Sapientia abscondita. De tertio. Esa. xvi. Vidit dominus sedentem super solum excelsum et eleuatum. Quia igitur est Christus christi dimissa est nobis in sustentamentum per quod diabolum expellimus et nos ab ipso defendimus. Nam quandoque ipsum expellimus et nos ab ipso defendimus. Nam quandoque ipsum expellimus per nomen crucis. Chryso. Demones sanctum nomen crucis audientes in fugam resiliunt. Aliquam per signum crucis. Aug. Signum crucis a nobis expellit exterminatorem si cor nostrum recipiet ipsum saluatorem. Aliquam per fidem crucis. Aug. Hostem visibilem vincis feriendo et hostem inuisibilem vincis credendo. quia est sapientia christi dimissa est nobis in sacramentum. i. Cor. ii. Loquimur dei sapientiam in ministerio absconditam. Ibidem. Predicamus christum crucifixum iudicis quidem scandalum gentibus autem stultitiam. Quia est cathedra christi dimissa est nobis in documentum. Aug. Crux que fuit lignum christi mortis et cathedra fuit magistri docetis. Docuit autem nos de ipsa cathedra tres lectiones. Prima est ut sequimur christum. Mat. xvi. Si quis vult venire post me abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. Secunda lectio est ut in oculo transieram istum mundum. Gen. xxii. In baculo meo transiit iordanem istum. Tertia lectio est ut in cruce ipsius crucis deuotione speremus. huiusmodi significatus est Apoc. xi. Ubi dicitur quod datus est angelo calamus similis arge ad metiendum templum et altare. templum enim significatur corpus sanctorum et per altare animam ipsorum que virge calamo mensuratur quia secundum deuotionem crucis mensuratur premia eterne retributionis.

Sermo. cly. de sancto Jobane anteporta latinam. sermo primus.

Praestitisti in conspectu meo mensam aduersus eos que tribulant me. Impinguasti in oleo caput meum et calicem meum inebrians que preclarus est. ps. Quamuis sanctus iohannes

De sancto Jobā.

euangelista vitam non finierit per martyrium ferri habuit tria alia martyria que notantur in verbis premissis. Primo quia quia fuit exilio relegatus. quod notat cum dicitur. Praestitisti in conspectu meo mensam aduersus eos que tribulant me. In hac die enim fuit quadrupliciter tribulatus. Fuit enim grauius flagellatus. Fuit ex derisione desolatus. Fuit in feruentis olei dolio missus. Et fuit exilio relegatus. Contra ista quatuor incommoda christus et mensam sibi preparauit. in qua sibi quatuor fercula deliciosa parauit. quia igitur erat grauius flagellatus christus sibi parauit omnium peccatorum euacuationem. Apoc. vii. Absterget deus omnes lachrymas ab oculis sanctorum. Quia ex derisione conspurcatus parauit sibi coronam celestis decorationem. Apoc. ij. Esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vitam. Quia fuit in oleo feruente assatus parauit sibi in fluuio paradisi refrigerationem. Ibidem. Agnus qui in medio throni est regit illos et deducet eos ad vitas fontes aquarum. Quia fuit exilio relegatus parauit sibi celestis ciuitatis perpetuam habitationem. De qua ipse dicit Apoc. xxi. Ostendit mihi ciuitatem sanctam hierusalem descendente de celo. Secundum martyrium est quia fuit in feruentis olei dolio missus. quod notat cum dicitur. Impinguasti in oleo caput meum. Et dicitur impinguasti quia potius exiit impinguatus quam aduersus. Fuit autem unctus triplici oleo. scilicet materiali sicut bodierna die quando in dolio fuit missus. Fecit autem domicianus ipsum poni potius in oleo feruente quam in aqua bullienti. quia aqua bulliens penetrat exteriora et interiora. Oleum vero feruens penetrat exteriora interiora et ossa. Iuxta illud ps. Intrauit sicut aqua interiora eius et sicut oleum in ossibus eius. Secundo fuit unctus oleo sacramento. quando scilicet fuit aspergitus in patriarcham consecratus. ps. Sicut unguentum in capite quod descendit in barbam. Et unguentum enim spiritus sancti fuit in christi capite in plenitudine. deinde descendit in barbam id est in apostolo

ante portam latinam

los que fuerunt ceteris magis viriles. deinde descendit in ceteros doctores et platonos que debet esse vestimentum ecclesie ipsarum verbo et exemplo ornando. Deinde descendit in oram vestimenti id est in subditos. Tertio fuit unctus oleo spirituali. De quo dicitur. Job. ij. Unctio eius docet vos de omnibus. Tam plene fuit inunctus ut posset dici de eo illud ps. Unxit te deus tuus oleo leticie per confortibus tuis. Nec mirum quia stetit prope et iuxta apothecam illius unguentarii. De quo dicitur Eccl. xxxviii. Unguentarii faciet pigmentaria scilicet suauitatis. Istud autem oleum leticie habuit quadruplici ratione. Sander enim ipse potuit de secretis celestium reuelatione. Apoc. i. Significauit deus que oportet fieri cito mittens per angelum suum seruo suo iohanni. Et dicitur. Factum est verbum tuum in gaudium et in leticia cordis mei. Secundo de iusta vindicta tyranni id est domiciani. ps. Letabitur iustus cum viderit vindictam et lauabit manus suas in sanguine peccatoris. Tertio de honorabili reuocatione. Hier. xxxi. Conuertam luctum eorum in gaudium. Quarto de super dilectis scilicet orulianis resurrectione facta. per qua omnes gauisi fuerunt et deum laudauerunt. ps. Tunc repletum est gaudios nostrum et lingua nostra exultatione. Tertium martyrium est quia fuit veneno potatus. quod notat cum dicitur. Calix meus inebrians que preclarus est. Bibit christus duplicem calicem. scilicet sanguinem et mirram. Unum scilicet sanguinem communiavit iacobo qui sanguinem suum fudit. Alium iohanni qui amarum venenum bibit. Et sic impletum est illud Mat. xx. Calicem quidem meum bibetis. Et dicitur iste calix inebrians et preclarus quia ipsum venenum cum desiderio et auaritate multa bibit. Preclarus autem dicitur quia tria preclara miracula inde protigerunt. Unum quia sancto iohanni nullam lesionem intulit. Marc. vii. Si mortiferum quod biberint non eis nocet. Secundum quia duos

De sancto Jobā.

hoies ex illo veneno mortuos suscitavit Tertiu qz ex hoc mult' p'plus gētilis cōversus fuit. Et sic patz quō deus ex malis sepe multa bona elicit zc. Et ideo ipsa mala p'nalita non sunt semp mala qz inde eliciunt multa bona. Patet etiā qz sint bona triplici d' causa. Primo quia sunt a sumo bono a quo nō pōt pcedere nisi bonū. Esa. lvi. Ego dñs pacē facies z creans malum. Fuerunt in summo bono id ē in christo. Esa. p. A plāta pedis vsqz ad verticem nō ē in eo sanitas. Et ducunt ad summū bonū. Ofec. xi. In funiculis adē traham eos.

Sermo. clvi. De eodē. s'mo. ij.

Conuers' pe

trus vidit illū discipulū quem diligebat iesus sequētē qz recubuit i cēna sup pect' ei' z dixit: Dñe q's ē qz tradet te. Job. vii. Quis beat' Jobes multa bona habuerit p'ilegia. In x'bis tñ p'missis tria de ipsis p'ilegijs exp'munt. Primo est qz fuit amic' christi cū dicit: quē diligebat iesus. Dicit aut' ipsū dilexisse pl' qz ceteros qz maiora sibi signa dilectionis ostendit. Et qzuis m'la fuerint dilectionis signa ad ipsū p'cipuum tñ fuit qz matrē suā sibi recōmendauit. Et quo q'tuor magnas p'rogatiuas p'meruit. Una est qz fact' fuit gabrielis archangeli socius. Petr' damian' Jobānes archangelo gabrielis ad custodiā matris dei soci' ē dat' vt et ille integrā virginē inuisibiliter custodiret z ille fornic' fragilitati femine obediētē suę ministeriū exhiberet. Secūda ē qz factus ē dei thesaurari' in q'tū scz thesaurum dei sollicitē custodiuit. Ecc. iij. Sicut q' thesauricat ita z q' honorificat matrem snā. Tertia ē qz factus est christo mag' vicinus Petr' damian'. Quāto Jobānes familiarior cū matrē x'bi puer fat' tanto vicinior x'bo inuenit. Quarto ē qz fact' est quodāmodo christi frater adoptiu' Petr' damian'. Quoniā ab ipsa veritate Jobes marie dictus est

ante portā latinā

filius quodam speciali gratia frater est saluatoris. Scdm p'ilegium est qz cubicularius z camerari' est iesu christi cū dicit: Qui recubuit supra pect' domini. Deut. xxxij. Amantissim' domini habitabit p'fidenter in eo q's in thalamo tota die morabitur. Pectus aut' christi ē thalamus beato x' ē g'ophilatium omnium thesauror' quia sicut dicit Col. ij. In ipso sunt omnes thesauri sapientie z sciētie dei absconditi. In quātū igit' iohannes supra pectus christi recubuit ista quinque h're meruit. Primo nāqz posuit os suū ad fontē dei a quo hausit aquā sapientie salutaris Ecc. xv. Aqua sapientie salutaris potauit illuz. Scdo intravit cellarium paradisi i quo bibit vinum diuini amoris. Cant. ij. Introduxit meret' cellā vinariā ordina i me charitatē. In tñ aut' bibit qz quodāmodo christus factus fuit. Sicut enī christus nō sentit verbera. Juxta illud Prouer. xij. Verberauerunt me s' non dolui sic z ille non videbat sentire supplicia. Cū dicit Dionys' in epla quā sibi scripsit. Non enī ita versus sum in insaniam qz putem vos aliquid pati ad corpor' passionē s' soluz ipsas sentire credo. Tertio sedit ad mensam angeli qua comedit panes vite celestis. Ecc. xv. Libauit illum panes vite et intellectus. Et lz panis mutetur i comedentem iohānes tamen comedendo panem vite totus mutatus ē in vitam. De h' ita dicit Dionysius vbi supra. Aliquos videmus cum deo de deo factos quoniā veritatē existēs amatores ab effectu quidez recedūt materialium z ex presenti incipiunt futuram vt decet angelos in medio hominum conuersari. Quarto introiuit in thalamum beatorum i quo indutus est stola glorie. Ecc. xv. Stola glorie iduit eum. Quē stola fuit cādidā per virginitatem z purpurea p' charitatē. Quinto ingressus est i g'ophilatium thesaurorum a quo traxit thesaurum sapientie

In diebus

Petr' damian'. Jobānes eminentem diuinę grē sciētia ex illo celesti g'ophilatium in quo sūt oēs thesauri sapientie et sciētie dei absconditi traxit. Tertiu p'ilegium ē qz fuit secretari' christi qd notat in h' qd dixit scz. dñe quis ē qui radet te: quādo enī omnes dolebant timebant z dubitabant. Solus Jobānes ad christū accessit et euz interrogauit. Ecc. vi. Amicus i domesticū fiducialiter ager. Christ' etiam sua secreta z p'funda sibi reuelauit qn suā cū patre eternitatem et cogualitatē sibi ostēdit. Ista aut' tam p'funda mysteria didicit in quadruplici schola. Prima ē schola āgelica. Apoc. j. Significauit de' q' oportet fieri cito loquēs p' angelū suū seruo suo iohāni zc. Scda ē schola virginica qz enī fuit custos x'gini deputat' ab ipsa est plurima edoct'. Scd. xv. Obuiauit illi q's mater honorificata. Tertia ē schola beatę trinitatis ad quā volauit qn verbū i pncipio esse vidit. Eccl. xvij. Aq'la gradis magnaz alaz venit ad libanū id est ad altitudinem trinitatis z tulit medullas cedri i mysteriū x'bi incarnati. Quarta est schola domini pectoris vñ cantatur: fluēta euangelij de ipso sacro domini pectoris fonte potauit.

Sermo. clvij. In diebus rogationum sermo primus.

Orate pro iui

cem vt saluemini. Multuz enī valet de p'catio iusti assidua helias enī homo erat zc. Jac. v. Uolēs ecclia h' teles inducere ad orādum isto tpe x'ba sancti iacobi assumit in q'bus tria facit. Primo nāqz ad orādum p' inuicē nos inducit euz dicit: Orate p' inuicē vt saluemini. Libet enī p' alijs qlibet orare debet. Quia sic dicit Chryso. sup mat' theum p' se orare nature est p' altero autem grē est pro se orare necessitas cogit' p' alio autē orare charitas fraternitad' hortat. Dulcior aut' est ante deū oratio nō quā necessitas rei trāsmittit s' quam

Rogationū

charitas fraternitatis cōmēdat. Oportet nāqz vt ille p' quo orat' q'tuor in se habeat. sicut dicit dionys' in de celesti hierachia. xij. caplo. Primum est seruēs desiderii rei habēde qz oportet q' illud seruētē desideret z affectet zc. Scdm ē status grē qz oportet q' sit in statu grē z p'gnitētiē. Tertiu est recognitio infirmitatis p'prie. Oportet enī q' recognoscat q' illud p' se obtinere non valeat. Quartum est petitio rei dignę qz oportet q' ea petat q' deum dare deceat z ipsi accipere expediat. Secūdo utilitatez orationis ostēdit cū dicit: Multū nāqz valet de p'catio iusti zc. vbi tria ponit. scz q' oratio multū valet cū dicit: Multū enī valet zc. Scdo cuius oratio valet qz iusti. Tertio qlis oratio valeat qz assidua qz autē oratio multum valet dicit Greg'. Magna enī virtus orationis qz fusa in terra in celo operat'. Ad hoc aut' q' i celo ascendat z ibi operet' oportet q' habeat q'tuor alas. Prima est p'funda hūilitatio. Ecc. xxxv. Oratio hūiliantē se nubes penetrat zc. Scda ē deuota lachrymatio. ibidē. Lachrymę a māmilla ascendit vsqz ad celum zc. Tertia ē desiderij feruens deuotio z intētio. Apoc. viij. Ascendit fum' incēsoz de orationib' sanctor' de manu angeli corā deo. Quarta est bonoz operū exercitatio. Tob. xij. Quāto orabas cum lachrymis et sepelichas mortuos ego obtuli o'onez tuā coram deo. Scdo valet oratio qn ē iusti. Est aut' iust' q' dat deo obediētā p'imo misericordiā z sibi sanctimonā. Exaudit igit' de' o'onez illi' q' dat deo obediētā. Aug'. Cū audir' o'io vna obediēt' qz decem milia cōtēptoris. Et exaudit de' orationē illi' qui dat p'imo suo misericordiā. Ecc. xxx. Cōclu de clemosynā in sinu pauperis z h' p' te orabit z liberabit ab omni malo. Exaudit etiā o'onez illi' qui habet sanctimoniaz qz sicut dicitur in ps. Iniquitatem si asperxi corde meo nō exaudit deus zc. Tertia oratio exaudiatur qn est assidua. Assidue qdem

In diebus

orationis nunciū p̄ suę cursu ad deum mittere debem⁹ q̄ nos hostib⁹ assidue circūdati sum⁹. De isto nāq̄ nūcio tria dicuntur in psalmo. sc̄z q̄ dirigat. q̄ appropinquet. 7 q̄ p̄tret. Dirigatur autē per rectam intētionē sicut sagitta dirigitur ad signū. ps̄. Dirigat oratio mea sicut incensū in cōspectu tuo. Appropinquet ad p̄ciūm. Anis enī nimis ipingua ta volare non p̄t. Unde in ps̄. Appropinquet deprecatio mea in cōspectu tuo. Intra autē p̄ elemosynam. Elemosyna enī est hostiaria. et ideo oratio auari hostiū claudit. Oratio enī munifici aperit. ps̄. In cōspectu tuo oratio mea. **Tertio** salubre exemplum p̄ponit. cū dicit. **Delias** homo erat zc. Cum enim terra esset sterilis. delias orauit 7 cęlum pluuiam dedit 7 terra fructificauit. Oratio autem terram anime nostrę sic fructificare facit. q̄ illos tres panes p̄ducit. De quib⁹ dicitur Luc. xi. Amice comoda mihi tres panes zc. Amic⁹ de via venit quādo animus de labore actiue vite ad ocium cōtemplatiue recurrit. Et p̄ oportunitatē orationis impetrat tres panes. id ē. trium viriū refectionem. sc̄z rationalis. p̄cupiscibilis 7 irascibilis. Nā si temptatur q̄s spiritu erroris quo ad rationalem. spiritu voluptatis quo ad cōcupiscibiles. spiritu turbationis quo ad irascibilem. petat tres panes. id ē. refectionē rationalis p̄ diuinā sapientiā. cōcupiscibilis p̄ tēperantiā. 7 irascibilis p̄ tranquillitatem 7 patientiā.

Sermo. clvii. Eodē tpe ser. ij.

Perite et accipietis. Luc. xi. Quis omni tēpore sit orandū. p̄cipue tñ bis dieb⁹ q̄b⁹ ecclesia solennes instituit letanias. De quibus letanijs tria videnda sunt. **Primo** q̄re sūt. nā sūt ad remouēduz malū culpę. 7 malū p̄nc̄. 7 p̄pter adipiscēdum bonū gr̄e. Cōtra malū culpę institute sunt letanię maiores q̄ sūt i festo sancti marci. Et dicuntur maiores q̄ in

Rogationū

sūt sunt a maiori episcopo. sc̄z a beato Gregorio in maiori loco. sc̄z rome. q̄ est caput mundi. et p̄ maiori morbo. In romanis enī tunc q̄tuor vitia abundabāt. sc̄z auaricia. gula. luxuria. 7 supbia. Et ideo deus q̄tuor eis pestilētiās misit. Nā cōtra auariciā eis misit aquarū abundantia oīa terrenā sc̄tia destruentē. Job. xij. Si miserit aquas destruet 7 subuertent terrā. Cōtra luxuriā misit eis fetorē horribilē aerē inficiētē 7 hoīes subito suffocātem. Sicut olim sodomitas p̄na fetenti puniuit. vt habet Gen. xix. Cōtra gulā misit i eos inflaturaz in inguine subito extinguētē. Ecd. xxxvij. Propter enī crapulam multi obierūt. Cōtra supbiā misit in eos sagittas acutas ab aere venientes. Job. vi. Sagitte dñi in me sunt quarū indignatio ebibit spiritū meū. Alię latanię q̄ dicuntur minorēs que sūt trib⁹ dieb⁹ ante ascēsiōnē institute sūt contra q̄tuor mala p̄nc̄. Tunc enī audiebant nocturni sonitus q̄bus et hoīes terrebant. Job. xv. Sonitus terroris semp in aurib⁹ eius. Tūc fiebāt terrēmot⁹ q̄b⁹ dom⁹ destruebant. Luc. xi. Terrēmot⁹ magni erunt p̄ loca. Tunc ignis descēdebat de cęlo quo edificia cōsumebātur. Job. i. Ignis dei descendit de cęlo zc. Tūc discurrebant lupi a demonib⁹ agitati quib⁹ hoīes deuocebant. Sap. xv. Supuenit illa seua bestiarum ira. Ex his manifeste p̄t̄ quō omnia elementa dei iniurias v̄scunt. **Quaz** aq̄ terrēnā sc̄tia subuertit. Terra suo motu terrorē incutit. Aer ex fetore corrūpit. Ignis de cęlo exurit. Istud autē in inferno mel⁹ declaratur. Tunc enī terra damnatos incarcerabit. aqua frigoribus purgebit. ignis ardozib⁹ cōcremabit. et aer lumen teneget. Tertio institute sūt tam iste q̄ illę p̄pter bona adipiscēda. sc̄z tēporale. 7 spirituale seu cęleste. Isti sunt tres panes quos ab amico christo petere debemus. sc̄z bonū tēporale ad sustentationē. Spirituale ad p̄gustationē. Cęleste ad plenam

De Ascensione

fruitionē. Ista sūt illa tria q̄ nob pater cęlestis dat sc̄z panis. piscis. 7 ouī. sicut inferius p̄tinetur. Per panē nāq̄ intelligit bonum tēporale nobis necessariū. Per lapidē intelligit cor auari incompassibile 7 durū. De ergo dat panem. sc̄z tēporalia ad sustentationē. s̄ diabol⁹ lapidē. id ē. cor durū ad icōpassionē. Per piscē intelligunt bona spūalia q̄ aīaz in aquis tribulationū nutriunt. Per serpētē intelligunt vitia et peccata. De igit dat piscē. id est gr̄am in tribulationib⁹ aīaz conseruantem. s̄ diabolus dat serpētē. id ē. maculam culpę mortalitatis aīaz veneno inficiētē. Per ouī nō intelligit bonum cęleste. Quī enī habet exterius corticē. intus dulcedinē. Cortex enī est ipsū cędum q̄ d̄ tanq̄ saccus gl̄iaz eius occultat. Dulcedo autē cōsistit i duplici substantia. sc̄z albuminis 7 vitelli. q̄ in christo ē humana natura tāq̄ albumen qd̄ in carnē cōuertit. Et natura diuina tanq̄ vitellū. ex q̄ dulcedo glorie generat. Et p̄ scorpionē intelligit p̄na eterna. Demones enī modo blādiunt p̄ delectationē peccati. s̄ tunc purgent p̄ acerbitatē supplicij. De igit dat ouī. id ē. gl̄iaz dulciter reficiētē. Sed diabol⁹ dat scorpionē. id ē. p̄nā eternalit̄ cruciantē. Sc̄do videndū ē q̄re letanię isto tpe magis sūt. Sciendū autē q̄ sūt magis p̄pter duas causas. **Prima** vt teneri fructus terrę cōseruent q̄s demones isto tēpore per tēpestates destrudere molliunt. p̄tra quos i letanijs cāpanas pulsamus tanq̄ tubas dei. 7 crucez terimus tanq̄ verilla dei. orationes 7 letanias p̄ferimus tanq̄ iacula dei q̄bus demones iaculātur. Cum istis ergo trib⁹ armis demones expellimus. sc̄z cuz tubis. verillis. 7 iaculis. Sc̄da causa ē vt orationes nostrę christo ascēdente facilius audiant. Tūc enī petitiones n̄ras debemus porrigere quādo aduocat⁹ noster vadit ad curiā qui scit petitiones nostras formare. j. Job. ij. Aduocatum habemus apud patrē iesum christū iustiz.

domini

Quando frater noster pergit ad p̄sistētiū qui scit 7 p̄t nos iunare. Bern. Puto q̄ spernere me nō potest christ⁹ os de ossib⁹ meis. 7 caro de carne mea. q̄n regū filius regnum suū suscipit qui nos p̄t saluare. Solēt enī regū filij dare munera dum regna suscipiūt. Unde cantat. Et regnū in manu eius. sc̄z ad largiēdū. **Tertio** videndū est q̄re non tm̄ in letanijs. s̄ etiam quando tēpestates fiunt campanę pullantur. Ipse quidē campanę sunt tubę dei q̄bus demones terrentur. Amos. ij. Si clanget tuba in ciuitate et p̄s nō expanset. Sūt cymbala dei q̄b⁹ deus laudat. ps̄. Laudate dñm in cymbalis bene sonantib⁹. Sunt p̄cones de q̄b⁹ plus p̄uocat. Numeri. x. Fac t̄ duas tubas q̄b⁹ conuocare possis multitudinē. Cāpanę autē successerūt loco tubaz. Pullant igitur etiam campanę vt demones effugent. vt de laudetur 7 p̄puli vt ad orādū incitet.

Sermo. clx. In die ascensionis domini. sermo p̄mus.

Qui descendit. Ipse est q̄ ascendit sup omnes cęlos. Eph. vi. Quia humilitas est via ad gloriā. Ideo ap̄s p̄mo ostendit christi humilem descēsum. cum dicit. q̄ descendit. Sc̄do et gloriozum ascensum. cū subdit. ipse est q̄ ascendit super omnes cęlos. Istum autē ascensum 7 descensum describit Ambrosi⁹ in libro de isaac dicens. Salu quodā christ⁹ venit in hūc mundū. Apud patrē erat in virgine venit. ex x̄gine i p̄sepe trāsiliuit. descendit i mundū. ascendit i crucē. Descendit i tumulum. surrexit ex tumulo. ascendit ad cęlum. 7 sedet ad dexteraz dei patris. Ecce scala que habet septem gradus p̄ quaz christ⁹ humilit̄ descendit. 7 gloriose ascendit. **Primo** gradus est q̄ de sinu patris venit i x̄ginis vter. Et iste fuit gradus magnę humilitatis. de q̄ d̄ etiā Job. ij. Semetipsum extinuit zc. vbi ponit apostolus quadruplicē christi humilitatē

De Ascensione

Una est qua cōformauit et simile se fecit seruo quā voluit legi subijci et circumcidi ideo dicitur: formaz serui accipiēs. Secūda humilitas est qua p̄traxit parentelā cū seruo ideo subditur a similitudinē hōis factus. Tertia humilitas est quā induit habitū serui ideo enī dicitur: Et habitū inētus ut hōmo. Quarta ē qua voluit mori p̄ seruo ideo subditur: Factus obediēs vsq̄ ad mortē. Scd̄s gradus scale est quā de vtero venit in p̄sep̄iū et iste ē gradus magnę asperitatis quā lectū habuit durū et asperū vbi tria fuerunt quā asperitatem fecerūt sc̄z teneritas pueri vilitas panni et duricia p̄sep̄ij. Luc. ij. Inuenietis infantē ecce puer quē delicatus pannis involutū ecce quē vilis pannis fuit tectus positū in p̄sep̄io ecce quē durus fuit lectus. Tertius gradus ē quo de p̄sep̄io venit in mundū et iste fuit gradus magnę paupertatis. Ipse enī fuit pauper in vita in morte et post mortē. Mat. viij. Culpes foneas habēt et volucres celi nidus fili autēz hōis nō h̄z vbi caput suū reclinet. Ac si dicat: Nec habeo foneā sicut vulpes id ē sepulturā post mortē ad quēscēdū. Nec habeo nidū sicut volucres id ē domū in vita ad habitādū. Nec habeo in morte id ē in cruce tabulā siue cervical ad caput reclinandū. Quartus gradus est quā de ipso mūdo ascendit in patibulū et iste fuit gradus magnę charitatis. Job. xv. Maiorēz hac dilectionē nemo h̄z. Ibi enī totus fuit igne amore plenus quōd manifestat p̄ sanguineū colorē et p̄ vestitū denudationē et p̄ sitis intensiōnem p̄ corporis ruborē et p̄ sanguinis impetuōsam emanationē. Quintus gradus ē quo descendit in tumulum et iste fuit gradus magnę pietatis. Magna nāq̄ fuit pietas visitare illos sanctos patres qui erant desolati et p̄pter damnum quā dei visione erant p̄uati et p̄pter vmbrosū locum quā erant in tenebris involuti et p̄pter cōsortium quā demonibus erant vicini. Sed christus eos fuit consolatus quā suam faciē eis restituit et ad locum la-

domini

cidū eos deduxit et socios angelorū eos fecit p̄pter ista oia dicitur: *Esa. ix.* Populus quā ambulat in tenebris vidit lucem magnā. Sextus gradus ē quo de tumulo in mūdū redit et iste fuit gradus magnę felicitatis. Leo papa post passionē suā ruptis vinculis mortis infirmitas in virtutē mortalitatis in eternitatē contumelia transiuit in gl̄iaz. Septimus gradus ē quo de ipso mūdo ascendit in celū et iste fuit gradus magnę maiestatis. Ascendit enī cū iubilationē angelica. ps. Ascendit deus in iubilationē et dñs in voce tubę. Ascendit inuitat voce paterna. ps. Dixit dominus dño meo sede a dextris meis. Cant. ij. Reuertere dilecte mi reuertere. Ascendit virtute p̄pria. *Esa. liij.* Gradus in multitudine virtutis sue. Ascendit cū nube lucida. *De B. Act. j.* Nubes suscepit eū ab oculis eorū. Ascendit cū societate decora sc̄z cū angelis et animabus. *Sen. xij.* Cū duobus turmis regredior ideo carat ecclesia: Ois pulchritudo dñi exaltata ē sup sidera. Et dixit: Ois pulchritudo quā exaltata ē pulchritudo deitatis quā hodie ostēdit suā potētiam pulchritudo sui corporis quā induit immortalitatem pulchritudo aīe quā induit impassibilitatem pulchritudo angelica quā hodie recuperavit sui numeri integritatem et pulchritudo humana quā hodie aīe sanctorū receperit eternā felicitatem. In illa enī p̄cessione fuit quāquā pulchritudo erat in celo sc̄z angeli quāquā pulchritudo in inferno sc̄z patres de limbo educti quāquā pulcherrimū in mūdo sc̄z apli et ceteri discipuli et quāquā pulchritudo sup celū et mundū sc̄z christus et beata virgo.

Sermo. d. De eodem. sermo. ij.

Pallite deo quā ascendit sup celū celi ad orientē. Ecce dabit voci sue vocem virtutis. ps. Prophetā oēs ad gaudēdū inuitat quā ipse ad celos et in celū ascendit et celestē ianuā aperuit. In p̄missis verbis quatuor sūt videnda. Primo nāq̄ quā christus

De Ascensione

ascendit quā cum iubilationē angelica quā notat cū dicitur: *Pallite deo quā ascendit.* Angelicū enī cū multa iubilationē ipsius in celo deduxerūt. Fit autē iubilatio et sonus musicus s̄m Ang. tribus modis. Aliquādo in voce sicut in cantu. Aliquādo flatu sicut in tuba. Aliquādo pulsu sicut in citbara. Et ergo ostēdatur quā angeli in christi ascensione habuerunt omnia genera musicorū ideo aliquando dicitur quā ibi fuit sonus quā fit cum voce. Jubilate deo in voce exultationis. Aliquādo dicitur quā fuit ibi sonus qui fuit cū flatu. ps. Ascendit deus in iubilationē et dñs in voce tubę. Aliquādo dicitur quā fuit ibi sonus qui fit cum pulsu. vnde ps. Laudate eū in psalterio et citbara. Similiter et nos propria ascensione ipsam laudare debemus voce p̄ gratia et actiones. *Ecc. xij.* Benedictes dñm exaltate eum quā potestis. Flatu per cordis deuotionem. *Eph. v.* Cantates et psallētes in cordibus vestris domino. Et pulsu per bonā operationem. *Matth. v.* Videant opera vestra bona et glorificent patrē vestrū qui in celis est. Secūdo videndum ē quo ascendit quā supra celos alta. cū dicitur: *Sup celū celi.* Christus nāq̄ descendit infra omnes celos sc̄z infra celos materiales quā in terra cōuersat. *Baruch. iij.* Post h̄m in terris visus ē et cum hominibus p̄uersatus. Infra celos rationales quā infra hōies factus. ps. Ego autem sum vermis et non homo. Infra celos intellectuales quā infra angelos minorat. ps. Dimisi eum paulominus ab angelis. Infra celum supsubstantiale quā seruili forma indutus. *Phil. ij.* Cum in forma dei esset nō rapinam arbitrat̄ est esse equalem deo sed semetipsum exinaniuit. Sed quā sic infra omnes celos descendit hodie super omnes ascendit sc̄z super celos materiales quā in celo empyreo collocatus. ps. A summo celo egressio eius et occursum ei vsq̄ ad summū eius. Sup celos rationales quā caput ecclesie cōstitutus. *Eph. j.* Ipsū dedit caput

domini

super omnē ecclesiam quā ē corpus ipsius. Super celos intellectuales quā angelorū dñs ordinat. *Ibidē.* Constituit eū ad dexterā suam in celestibus super omnes principatū et potestati. Aliq̄ ad celū supsubstantiale quā vsq̄ ad dexterā patris exaltatus. vñ dicitur in simbolo arbanali. Ascendit in celum sedet ad dexterā dei. Dextera autēz dei tripliciter accipit. Dicitur enī dextera dei equalitas dei vel portio bona dei vel virtus et p̄tās dei. *Christus* autē est et deus noster frater noster et iudex noster. In quāto igitur est deus noster sedet a dextris dei id est in equalitate dei. ps. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. In quāto deus est frater noster id est verus homo sedet a dextris dei in portionibus bonis dei et portio modo. *Act. vij.* Ecce video celos apertos. In quāto est iudex noster sedet a dextris dei id est in potentia dei. *Matth. v.* Dedit sibi potestatem omne iudiciū faciendi. *Matth. vlij.* Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Tertio videndum est vñ ipse ascendit quā ab orientali plaga cū dicitur: *Ad orientem.* Ratio autē quare potius ad orientem quā ad occidentē ascendere voluit est quā plago orientalis erat odiosa ex eo sc̄z quā ibi ortus habuit p̄ma p̄uaricatio. Erat maledicta quā ibi ortus habuit p̄ma maledictio dei. Erat imūda quā ibi ortus habuit p̄ma sanguinis effusio. Sed deus cōtra tria mala ibi fecit tria beneficia. Primo est quā ab oriente magos vocauit ut quā erat odiosa p̄pter primā p̄uaricationē fieret gratiosa p̄pter primā gentiū vocationē. Secūdo est quā ab oriente ad iudiciū est venturus ut quā ibi audita fuit p̄ma dei maledictio ibi audiat eterna dei benedictio quā dicitur: *Venite benedicti patri mei.* Tertio est quā ab oriente ascendit ut quā erat imūda p̄ sacrā ascensionē fieret mūda. Erat quā de imūda terra p̄ effusionē sanguinis innocētis s̄ ipsam mūdauit p̄ asperionē sui sanguinis. Erat imūda aqua p̄ abluionē hostiarū imolatarum

De Ascensione

idolis. Et eam mudauit p̄ practū suę carnis mudissime. Erat imundus aer ex fumo incensoz. Et cū christus mudauit per suuz gloriosū ascensum. Quarto vidē dū est p̄pter qd̄ ascendit. qz p̄ celesti ianua referanda. qd̄ notat cū dicitur: Ecce dabit voci suę vocē virtutis. Illa scz vocē de qua dicit in ps. Tollite portas principes vestras. et eleuamini porte eterneles. In magnis nāqz pallarijs cōsueuerunt eē tres ordies ostioz. Ideo de pallatio celi tres posuit portas. put significatū ē. Sen. ij. scz angelicā custodiam que significabat inimicitia inter angelū et hōiem. Ampheam bis acutam q̄ reprēsentat diuinā iusticiā. q̄ satisfactionem req̄rebat et hōiem in corpore et aia incidebat. Et ignis vehementiā q̄ significabat obligationē ad p̄nam eternā. Si i baptismo christi remota ē vna clausura. scz ignis vehementia. Aq̄ enī baptismatis extinguit omnes vim ignis infernalis. Ideo celū tunc fuit apertum. In passione hō oblata ē sc̄da clausura. scz rūp̄ta acuta. id ē diuina iusticia. qz tunc sufficiens p̄cium soluit diuine iusticie. et diuine iusticie satisfecit. ideo poterat dicere: Aperite mibi portas iusticie. In ascensione hō ablata est tertia clausura. scz angelica custodia. qz angelos hominibz recōciliat. et utrosqz secum in celum deduxit. Et ideo tam hōies qz angeli q̄ enī sequebant clamabāt dicētes: Tollite portas principes vestras. et eleuamini porte eterneles. Et introibit rex glorie.

Sermo. cli. Eodē die sermo. iij.

Videntibus illis eleuat⁹ est. et nubes suscepit eū ab oculis eoz. Act. j. In h̄bis p̄missis ostendit. qz christ⁹ tripliciter ascendit. patēter. sublimiter. et reuerēter. Patēter cum dicitur: Vidētibus illis. In christo nāqz fuerunt q̄dam mysteria q̄ fuerūt occulta. sicut resurrectio. qz nullus eam sciebat nisi christus. Sed q̄liter claustra inferni p̄fregit. et que d̄ monumēto clau-

domini

so exiit. nulli manifestū fuit. Quēdam hō fuerūt ex pte occulta. et ex pte manifesta sic natiuitas. qz autē fuit i p̄sepio reclinat⁹. Et fuit manifestū. Sed qz fuit de spū sancto p̄cept⁹. et clauso vtero nat⁹. Et fuit occultū. Quēdā fuerūt manifesta sic passio et ascensio. Et nāqz resurrectio erat magnę sublimitatis. et ideo voluit eam esse occultā. Et natiuitas fuit magnę humilitatē in q̄tuz fuit pannis inolutus. et in p̄sepio reclinatus et q̄tuz ad h̄ voluit ipsam esse manifestam. Et fuit magnę dignitatis in q̄tum fuit de spiritali sancto cōceptus. et q̄tuz ad h̄ voluit ipsam esse occultam. Passio autē christi cedebat ad magnā infirmitatē et vilitatem. et ideo voluit eaz esse manifestam. Ascensio autē cedebat ad patris honores. et discipuloz cōsolationē. et ideo voluit eā esse manifestā. Ex quo p̄t̄ qz christus abscondebatur sua sublimia. et manifesta. bat sua infima. et ea q̄ erant ad honores dei. et edificatiōne p̄ximi. Sed nos eō trario facim⁹. quia nos nostra infirma abscondim⁹. et nostra sublimia p̄palam⁹ de dei honore et populi edificatiōne sepe parū curam⁹. Per h̄ ergo qz christ⁹ vidētibus discipulis ascendit. datur intelligi qz ante oculos cordis nostri et ascensio. nē semp̄ habere debem⁹. Qui enī ipsam sepe meditat⁹ diuinā grām. p̄meretur. Et significatū est. iij. Reg. ij. Ubi cū heliseus videret heliam ascendētē. recepit duplicē spirituz et palliū. Illi enī qz christum ascendētē p̄ fidē et deuotionē p̄spiciūt sepe recipiūt spiritū duplicē. id ē. ad duo. scz ad remissionem peccatoz. et ad munera futuri. Recipiūt etiā palliū. id ē sanctitatis exemplū. p̄ximo adhibēduz. Christus autē nō indiguit spū duplici. Et simplici. qz non habuit ipsum ad remissionem peccatoz. quia nullū peccatum cōmisit. Habuit tñ spirituz ad munera virtutum et oīuz gratiarū. Ascēdēs etiā in celum nō indigebat pallio. id ē. exemplo. qz exempla non sunt necessaria nisi in p̄senti vita. Sc̄do christus ascendit

De ascensione

sublimiter. cū dicitur: Eleuat⁹ est. Nos etiā debem⁹ ad ipsū eleuari. et ad ipsum ascendere scala. q̄ q̄ttuoz gradus debet habere. Prim⁹ gradus debet esse. scz terrena respicere. Et p̄ hunc gradū eleuat⁹ ē Ezechiel qui ait Ezech. viij. Eleuauit me spūs inter celū et terrā. Nō enī dixit: Dimisit me i terra. qz ibi sunt auari terrena appetētes. Nec dixit: Posuit me i celū. qz ibi sūt boni celestia possidētes. Et dixit: Eleuauit me iter celum et terrā. qz ibi sunt p̄fecti viri terrena respicientes. Sūt enī sup̄ terrā p̄ terrenoz p̄ceptuz et appropinquāt ad celū p̄ celestium appetitum. Sc̄do gradus ē operibus misericordie vacare. Per istum gradū raptus est abachuc. vt babetur Dan. xij. Qui raptus ē ab angelo vsqz i babilonem portas danieli b̄adium qd̄ et mesoribz p̄parauerat. p̄ qd̄ dat̄ intelligi qz homo interdū debet pauperes remotos inquirere. et de necessarijs dare. et bonos iniustus p̄ponere. Tertio gradus ē deus et p̄imum p̄fecte diligere. p̄ h̄c gradū ascendit helias q̄ in curro igneo raptus est. Cur⁹ igne est ipsa charitas. q̄ttuoz rote sūt q̄ttuoz modi diligēdi. scz ex toto corde. et tota mente. et tota anima. et ex omnibz viribus. vel q̄ttuoz rote sunt q̄ttuoz diligēda. scz de. amic⁹. inimic⁹. et nos ipsi. Quarto gradus ē diuine cōtemplationi insistere. Per hunc gradū ascendit paul⁹. et est et fuit vsqz in tertiu celum raptus. Ascēdere autē in deum p̄ creaturarū visibiliū manu ductionez. ē ascendere vsqz ad p̄imum celū. Ascēdere p̄ intellectualiū p̄siderationē ē ascendere vsqz ad sc̄dū. Ascēdere autē p̄ intellectū ad dei formā immediatam intuitionē est ascendere vsqz ad tertiu celum. Tertio ascendit honorabiliter. cum dicitur: Et nubes suscepit eum. Voluit autē cū nubes celesti ascendere. ad inuēndū qz sicut impleuerat terrestria mundū redimendo. et infernalē patres educendo. sic volebat implere celestia ruinā angelicam reparado. vt impleatur illud qd̄ dicit Ep̄.

domini

iiij. Qui descendit ipse est qui ascendit sup omnes celos. vt adimpleret omnia. At hō melius videam⁹ quō oīa adimpleuit. notandū qz in mundo q̄ntuplex erat defectus q̄ notat Sen. p̄. Primus erat habitatiōnis gratē cū dicitur: In p̄ncipio creauit de celum et terrā. ac si dicitur: terram dedit homini. celū hō referauit sibi. Secundus erat ignorantie. qz homo viā patrię nesciebat. cū dicitur: tenebrę erāt. Tertio autē erat defect⁹ gratie. cum dicitur: inanis. quia sicut dicit Eccl. xij. Homo acharis. id est. sine grā quasi fabula vana. Quartus erat defect⁹ misericordie. cū dicitur: Et vacua. Erat enī vacua. scz dei misericordia. et plena dei iusticia. Quint⁹ erat defectus p̄seuerantię. qz homines fragiles erant ad p̄seuerantiā boni. et tollerantiā mali. cū dicitur: Abyss⁹. id ē. sine base virtutis. Christ⁹ igit p̄mo ascendit vt celestē ianuaz aperiret. et sic adimpleuit defectū habitatiōnis gratē. Heb. ix. Per p̄pū sanguinem introiuit semel i sancta sanctorū. Sc̄do ascendit vt viā in celū ostēderet. et sic adimpleuit defectuz scię. Mich. ij. Ascendit pandēs iter ante eos. Tertio ascendit vt spiritū sanctū mitteret. et sic adimpleuit defectuz gratie. Job. xvi. Si enī nō abiero paraclytus nō veniet ad vos. Quarto ascendit vt p̄ nob̄ intercederet. et patrem ad misericordiaz inclinaret. Et sic adimpleuit defectū misericordie. Heb. ix. Introiuit in ipsū celum vt appareat vultui dei pro nobis. Quinto ascendit vt permissione spiritū sancti corda discipuloz debilia roboraret. Et sic adimpleuit defectuz p̄seuerantię. ps. Verbo dñi celi firmati sunt et spiritu oris ei⁹ omnis virtus eoz.

Sermo. clij. de eodē sermo. iij.

Ascēduo viri asiterūt i vestibz albis. Isti duo viri fuerūt duo angeli i forma virili positi q̄ aplos instruxerūt. Ceteri autē plallētes cū christo ascendērūt. De ipsis

De ascensione

namque angelis circa dominicam ascensionem quattuor leguntur scilicet eorum reuelatio admiratio deductio et iubilatio. **Primum** namque est reuelatio. Nam secundum dionysium lex diuine tonitatis est ut illuminationes suas influat superioribus superiores medijs et medijs inferioribus. Ac inferiores nobis. **Ista** lex hodie est seruata. Quia ipse christus suam ascensionem superioribus angelis reuelauit quando ipsis interrogantibus: **Quis** est iste rex glorie respondit: **Ego** qui loquor iustitiam et propugnator sum ad saluandum. ut dicit **Esa. lxiij.** Deinde ipsi superiores medijs reuelauerunt. **ps.** Dies diei eructat verbum. Dies diei verbum eructant quoniam reuelauit ascensionis mysterium superioribus hierarchie medijs. Deinde medijs inferioribus reuelauerunt: quando ipsis inferioribus interrogantibus: **Quis** est iste rex glorie respondit: **Dominus** virtutum ipse est rex glorie. Deinde ipsi inferiores nobis reuelauerunt: quando in forma viri apparentes dixerunt: **Hic** iesus qui assumptus est a vobis in celum etc. **Secundum** est eorum admiratio. Admirabantur enim videntes quod terra ascendebat supra celum. Cum enim olim dictum sit: **Prover. xv.** Celum sursum et terra deorsum. iam in christi ascensione e contrario dici poterat terra sursum et celum deorsum. Admirabantur quod homo ascendebat supra angelum. Unde **ps.** Ascendit super cherubin et volauit quod homo ascendebat usque ad deum **Dan. vij.** Venit usque ad virum qui sedebat in throno. Insuper poterant admirari de tali corporis qualitate de tanta decora societate et de tanta potestate. **Esa. lxij.** **Quis** est iste qui venit de edon tinctis vestibus de bosra: **Ecclesiasticus** admirabilis corporis qualitas. **Iste** namque formosus in stola sua ecce quod formosa societas: atque enim sanctorum sunt decora vestis christi gradiens in multitudinem virtutis sue. ecce quod potestas. **Tertium** est eorum deductio. Deducebant enim ipsum in celum tanquam regem in

domini

signum reuerentie ad solium maiestatis. **Esa. ix.** Super solium dauid et super regnum eius sedebit. **Tanquam** summum sacerdotem et pontificem in signum obedientie in templum paterne pietatis. **Heb. iij.** **Habentes** pontificem magnum qui penetravit celos iesum etc. **Tanquam** eternum iudicem in signum potencie ad sedem iudicarie potestatis. **Matt. xxv.** Cum venerit filius hominis in maiestate sua tunc sedebit super sedem maiestatis sue etc. **Tanquam** victoriosum pugilem in signum victorie ad triumphum triumphalis victorie. **Apoc. iij.** **Ego** vici et sedi cum patre meo in throno eius etc. **Tanquam** spiritum in signum leticie ad thalamum nuptialis festiuitatis. **Deut. xxxij.** **Amantissimus** domini habitabit confidenter in eo quasi in thalamo tota die morabitur. **Quartum** eorum iubilatio. Angelorum enim qui cum christo ascendebant quidam precebebant utriamque prepararent et demones de aere expellerent quidam vero comitabantur ut sibi assisterent quidam sequebantur ut obsequium sibi exhiberent. Omnes autem et qui precebebant et qui comitabantur et qui sequebantur psallebant et christum cum laudibus deducebant. quorum quidam vocibus iubilabant quidam tubis clangebant. **ps.** Ascendit deus in iubilatione et dominus in voce tubę quidam citharizabant. **ps.** Laudate eum in psalterio et cithara quidam toto corpore plaudebant. **ps.** Omnes gentes plaudite manibus. **Deus** enim sine intermissione perinuat vocibus psallebant dicentes: psallite deo nostro psallite regi nostro psallite.

Sermo. clj. De eodem sermo. v.

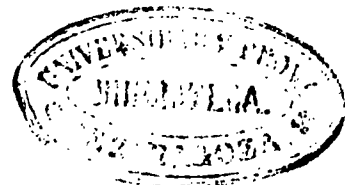
O **Dominus** qui deus iesus postquam locutus est eis assumptus est in celum et sedet a dextris dei. **Marc. xlvj.** **Beatus** marcus describens christi gloriosum ascensum quattuor ostendit scilicet christus in sua ascensione habuit multam potestatem cum dicit: **Deus** quidem iesus et quod habuit cum apostolis

De ascensione

domini

multam familiaritatem cum dicit: **Postquam** locutus est eis et habuit in sua ascensione magnam sublimitatem cum dicit: **Assumptus** est in celum quod habuit multam maiestatem cum dicit: **Sedet** a dextris dei. **Potestas** quod eius ostendit quando dominus appellat. **Ostendit** quod se dominum maris quoniam super mare ambulauit et eorum que sunt in mari quando magna multitudinem piscium capi fecit. **Ostendit** se dominum terre quando in sua passione terra contremuit. **Et** eorum que sunt in terra quoniam mortuos suscitauit. **Ostendit** se dominum inferni quando vectes ferreos confregit et eorum que sunt in inferno quando demones alligauit et sanctos patres inde eduxit. **Hodie** autem ostendit se dominum aeris quando propria virtute per aerem ascendit et eorum que sunt in aere quando ipsius nubes lucida baiulauit. **Unde** glossa super illud **Act. ij.** **Et** nubes suscepit eum dicit **Creatura** videlicet obsequitur creatori. **Astra** enim indicant nascentem patienti comitantem ascendente nubes suscepit. **Ostendit** etiam se dominum celi quando celum se sibi aperuit et eorum que sunt in celo quando omnis angelorum multitudo sibi obuiauit et ipsi in celo de iudicium. **Secundo** christus in sua ascensione ostendit apostolis magnam familiaritatem. **Et** hoc maxime in tribus. **Primo** in hoc quod cum eis comedit tanquam dulcis amicus. **Solent** enim amici ab inimicem discessuri inuicem epulari. **Unde** dicit: **Et** conuolens precepit eis etc. **Secundo** in hoc quod eis benedixit tanquam eorum episcopus ut habetur **Lud. vlvj. z. j.** **Per. ij.** **Conuersi** estis ad pastorem et episcopus animarum vestrarum. **Tertio** in hoc quod eos instruit et increpauit tanquam magister vetus. **Unde** dicit quod exprobrauit incredulitate eorum et duritiam cordis. **Tunc** eos enim maxime increpauit quando ab eis erat discessurus et videbantur potius consolationibus indigere quam daretur illi quod nullus debet indignari si corripiat sed debet patienter ferre et se emendare. **Sunt** tamen quidam qui dum reprehendunt habent se ad instar cęre quod daz

ad instar lapidis. **Et** quidam ad instar spinę. **Cera** enim si tangit statim cedit sic plerique si aliquo modo correptionis tangunt statim cedunt id est statim se corrigunt et acquiescunt. **Lapis** enim si tangitur non cedit non tamen ledit sic plerique si corrigunt non acquiescunt tamen irreprehensibili inuiosa verba non inferunt. **Spina** autem si tangit non cedit et insuper pungit sic plerique si reprehendunt nec se corrigunt et insuper in reprehendentem verba contumeliosa proferunt. **Tertio** christus in sua ascensione habuit magnam sublimitatem cum dicitur: **Assumptus** est in celum. **Non** enim fuit translatus sicut enoch nec subuectus sicut ipse helias nec raptus sicut paulus sed fuit assumptus id est a seipso sumptus. **Per** hanc autem quadruplicem differentiam ascendentium ostenditur quadruplex gradus ascendendi in deum. **Primo** est quo quis transfertur de culpa in gratiam. **Iste** significatur per translationem enoch in paradysum. **Gratia** enim dei dicitur paradysus. **Ecc. xliij.** **Gratia** dei sicut paradysus benedictionis. **Significatur** etiam per transitum filiorum israel de egypto in desertum. **Secundus** gradus est quo quis subuectus de gratia incipiente in gratiam proficiente. **Et** iste significatur per subuectionem helie in curru igneo quia gratia dei est currus igneus quod per bona opera currere nos facit et in amore dei et proximi nos incendit. **Significatur** etiam per secundum transitum filiorum israel de mansione in mansiorem transferunt. **Tertius** gradus est quo quis in deum rapitur per contemplationem et deificationem et iste significatur per raptum pauli qui usque ad tertium celum raptus est. **Et** etiam iste significatur per tertium transitum filiorum israel quo de mansionibus in terram promissionis perueniunt. **Quartus** gradus est quo quis transit de contemplatione vie ad contemplationem patrię. **Iste** significatur per assumptionem christi in celum. **Significatur** etiam per quartum transitum filiorum israel quo de terra promissionis

De ascensione

per multa certamina in hierusalem. id est in visionem pacis postmodum pervenerunt. Quarto christus in sua ascensione ostendit suam maiestatem. cum dicitur: Et sedet ad dexteram dei a dextris dei. Ex eo autem quod ad dexteram dei sedet fiduciam habemus ascendendi ad deum. **Primo** quia ibi est caput nostrum glorificatum. Et ideo sibi membra coniungit. Et deforme enim esset caput sine membris. Et qui recipit caput in hospitio suo. et ipse membris hospitium non negabit. **Job. ij.** Nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo. caput scilicet cum membris. **Secundo** quia habemus ibi fideles socii qui manum nobis porrigit. et nos ad se trahit. **Deus. xxij.** Ascensor caeli auxiliator tuus. **ps.** Levavi manus dexteram meam. **ps.** Traxit me post se. **Tertio** quia ibi habemus sapientem advocatum qui pro nobis allegationes proponit. **Job. ij.** Si quis peccaverit advocatum habemus apud patrem iesum christum iustum. Sic enim in ipso mundo fuit cum peccatoribus apud patrem pro eis advocando. in iudicio autem erit contra peccatores ipsos puniendo. **Quarto** quia ibi habemus precursorem suum qui viam nobis ostendit. **Matth. ij.** Ascendet pandens iter ante eos. **Quinto** quia ibi habemus fratrem nostrum collegium qui suis orationibus et meritis nos perducunt. **ps.** Levavi oculos meos in montes unde venit auxilium mihi. Unde dicunt illi qui sunt in hierusalem. id est in dei visione illis qui sunt in egypto. id est in hoc mundo illud quod habet. **ij. Mach. j.** Sic sumus orantes pro vobis. **Sermo. cliij. De eodem ser. vi.**

Signa autem eos qui crediderint habent sequentia. **zc.** Non vult dicere dominus quod quicumque credit omnia ista signa facere. sed quod ista signa inter fideles et credentes fiant. **Quia** aliter eijcit demonia. alius fugat serpentes. aliter loquitur linguis. alius venenum bibit. et sibi non nocet. aliter sanat egrotos. **Ista**

domini

autem quinque signa intelliguntur literaliter aut spiritualiter. Si literaliter intelliguntur tunc in ecclesia primitiva frequenter fiebant. modo autem raro. **Ecclesia** autem habuit triplicem statum. scilicet primitivum. modernum. et ultimum. In statu primitivo frequenter fiebant. modo autem raro. et in ultimo statu. id est antichristi fiet rarissime. In primitivo namque statu frequenter fiebant. quia et secundum Chrysostomum. **Act.** tera miracula habet admirationem. utilitatem. et necessitates. Tunc igitur miracula fieri oportebat secundum Chrysostomum. **Et** propter admirationem. quia homines erant sensibilibus assueti. et ideo erant aliquibus mirabilibus sublevandi. **Et** propter utilitatem. quia et tunc multi erant infirmi et a demonibus oppressi. **Et** propter necessitatem. quia erant infideli et erroribus involuti. **Moderno** autem tempore raro fiunt. cum hoc non suadet necessitas. et eo quod sunt fideles. **Aliquando** tamen fiunt. quia habet utilitas. quia aliquando inveniuntur aliqui infirmi et indigentes. **Quare** autem modo non fiat ita indifferenter sicut in primitiva ecclesia. triplex est ratio. **Una** est. propter fidei firmam mentem. quia modo ecclesia est in fide firmata et stabilita. **Istam** rationem assignat **Bernardus.** **Dones** exemplum de planta cui tam diu aqua infunditur. quousque in terra convaluisse videam. **Secundo** propter utile mundum exemplum. **Istam** rationem assignat **Augustinus.** **De civitate dei** dicens: Quisquis adhuc prodigia ut credat inquit. magnum est ipse prodigium. qui mundo credente non credit. **Tertio** propter fidei maius meritum. quod secundum Gregorium. **Fides** non habet meritum ubi humana ratio prebet experimentum. **In** fide autem rarissime fient triplici de causa secundum Iheronimum. **Sive** ut plequentius manus audatio efficiatur. sive ut sanctorum patientia comprobetur. sive ut qui casuri sunt eorum levitas ostendatur. **Secundo** haec miracula possunt intelligi spiritualiter. et tunc ista miracula quotidie fiunt. **Primo** namque sunt multi qui demonia eijciunt

De Translatione

Ananus enim habet demones qui vocantur mammon. Sed luxuriosus demonem habet qui vocatur asinodocus. **Superbus** vero habet demones qui vocatur lucifer. **Variis** temptationibus agitatus habet demones qui vocatur beelzebub. qui est deus musca. **Si** ergo aliquis sanctus vir per suam predicacionem vel orationem convertit aliquem ananiam vel vsararium expellit mammonem. **Si** convertit luxuriosum expellit asinodocum. **Si** vero convertit superbum expellit luciferum. **Si** autem convertit temptationes varias patientes. expellit beelzebub. **Secundo** linguis loquitur novis. **Deus** namque tres puincias fecit. scilicet celestem. terrestrem. et infernalem. **Lingua** puincie celestis est deum laudare. **Terrestris** vero est de divitiis tractare. **Infernalis** vero mentiri et blasphemare. **Quia** enim aliquis consuevit loqui lingua puincie terrestris tota die de terrenis tractando. vel quando quis percuciat loqui lingua puincie infernalis mentiendo et detrahendo. **Et** perversus incipit loqui lingua puincie celestis deum laudando. et primum edificando. **ille** loquitur linguis novis. **Tertio** serpentes tollunt. **Serpens** aliquando tollitur per amputationem caudae. **Et** tunc adhuc vivit. **Aliquando** pro amputatione corporis. et tunc similiter vivit. **Aliquando** pro contritione capitis. et tunc omnino extinctus est. **Quidam** igitur tollunt serpentem quantum ad amputationem caudae. qui dimittunt peccatum quantum ad actum exteriorum. et non quantum ad actum interiorum. scilicet cogitatum et sensum. et isti imperfecte tollunt. **Quidam** tollunt serpentem quantum ad amputationem corporis qui dimittunt peccatum quantum ad actum et quantum ad consensum. sed non quantum ad cogitatum. et isti semiplene tollunt. **Quidam** vero tollunt ipsum serpentem quantum ad contritionem capitis qui dimittunt peccatum quantum ad actum. quantum ad consensum. et quantum ad cogitatum. **Et** isti perfecte tollunt. **Quarto** autem si mortiferum quod biberint non eis nocet. **Morti-**

dominici

ferum autem non nocet quando gustat. sed non bibit. aut quando bibit habet statim reijcitur. aut quando tiriachem medius adhibetur. **Quando** igitur diabolus aliquas mortiferas suggestiones alicui offert his tribus casibus nocere non potest. **Primo** quando quis illam gustat. sed non bibit. **Hic** est sentit sed non consentit. quia statim diabolus resistit et contradicit. **Act. iij.** Resiste diabolo et fugiet a vobis. **Secundo** quando quis bibit per consensum et operationem. sed statim reijcitur per confessionem. **Prover. xxx.** Verba congregantis filij vomitis. **Ille** enim qui peccata congregat per operationem statim debet ea evomere per confessionem. **Tertio** quando recurrit ad tiriachem. id est ad sanguinem iesu christi. **Aug.** Effusus est sanguis medici et facta est medicina frenetici. **Quinto** super egros manus imponit et bene habent. **Sunt** quidam sani. quidam infirmi. quidam mortui. quidam fetidi. **Sani** sunt iusti. infirmi sunt de novo conversi. mortui sunt peccatores. fetidi sunt diu in peccatis permanentes. **Sancti** igitur viri aliqui ponunt manus suorum merito. id est suorum suffragiorum super sanos non ut sanent. sed ut in sanitate conserventur. et maiorem gratiam mereant. **Act. viij.** Tunc imponebant super illos manus et accipiebant spiritum sanctum. **Imponunt** super debiles et infirmos ut ad bene operandum fortificentur. **Act. v.** Infirmatur quis in vobis inducat presbyteros ecclesie. **Imponunt** super mortuos ut a peccato viuantur. quod significatum est. **Matth. ix.** ubi dominus tenuit manus puellae mortuae dicens: Tibi dico surge. **Imponunt** super fetidos ut misericorditer reparentur. sicut patet in lazarum quadriduano et fetido quem de misericorditer suscitavit.

Sermo. clv. De translatione beati dominici. sermo primus.

Ante translationem testimonium habuit enoch placuisse deo. **Heb. xi.** Hodie festum

De Trāllatione

translationis dominici celebram⁹. **Lō**,
mendat autē in xbis pmissis a tribus.
Et pmo a sui sacra dedicatiōe cū dicit:
Enoch qd interpretat dedicatiō. De-
dicauit enī oīuz domino sua et se. Sua
qdem omnia christo domino dedicauit.
ppter christū omnia relinquēdo et pau-
perib⁹ largiēdo. Dedicauit et se domi-
no iesu christo utpote totam vitam suā
in dei obsequium mancipando. scz suā
pueritiam suam iuuetutem et totā suā
reliquā etatem. Nam et in pueritia sua
sepe lectum dimisit et sup terram iacuit
et accubuit. **Prover. x.** Ex studijs suis
intelligitur puer. In iuente lasciuas iu-
uenum declinauit et libros vendēs pre-
cium paupib⁹ erogauit. **Ecd. xij.** Que
in iuuetute nō cōgregasti quomodo in
uenies i senectute. Lotam etiā reliquā
suam etatem i ordine laudabiliter psum-
mauit. **Sap. iij.** Consumatus in brui
expleuit tempora multa. **Scdo** cō-
mendatur a diuina approbatione cum
dicit: Placuisse deo. Placuit autē deo
per tria. scz per ordinem quō instituit
per animas quas cōuertit et per sensua-
litate quā rationi seruire coegit. De his
tribus dicitur **Ecd. xv.** In tribus bene-
placitū est spiritui meo. que sunt concor-
dia fratru. hoc qstū ad ordinē quem
instituit vbi vnam animā et vnū corp⁹
esse voluit. Amoz pmo. hoc qstū ad
animas quas conuertit quas ad dei et
pximi dilectiōe et amorem adduxit. Et
vir et mulier sibi bene consentientes hoc
qstū ad sensualitatem quam rationi
seruire coegit. **Tertio** cōmendat a mi-
raculosa translatione cum dicit: Ante
trāllationē testimonium habuit. **Ha-**
buit qdes testimoniu ante trāllationē
et post translationē et in ipsa translatio-
ne. Ante translationem quide scz
vinceret in mundo. Habuit triplex te-
stimoniu. de quo dicitur **Job. v.** Tres
sunt qui testimoniu dāt in terra. scz spi-
ritus aqua et sanguis. Sic quide beato
dominico adhuc viuente in terris testi-

dominici

monium dedit spiritus sanctus replen-
do ipsum charismate omnium gratia et.
Ecd. xv. Adimpleuit euz spiritu sapien-
tie et intellectus. Testimoniu sibi dedit
aqua in abundātia lachrymarū. **An-**
te dicit in legenda sua. Specialem gra-
tiam sibi dederat deus flere pro pecca-
torib⁹ miseris et afflictis. Testimonium
etiā sibi dederat sanguis id est seruēs
martyrii desiderium. vnde dicitur d eo
Sciebat seruus christi martyriuz sicut
sicit ceruus ad aquē fluuiū. **Scdo** ha-
buit testimoniu post translationē sicut
modo habet in celo quia tres sunt q te-
stimoniu dant in celo. scz pater. verbum
et spiritus sanctus. pater namqz introdu-
xit eum in thesaurū suę potentię. **ps.** In-
troibo in potentias dñi. **Prover. xij.**
Thesaurus desiderabilis et oleuz in ta-
bernaculo iusti. In beato enī dominico
qui fuit tabernaculum christi est thesau-
rus ad ditandum et est oleū ad miseran-
dum. **Habenti** illum thesaurū nō deest
facultas. **Habenti** miseratiōis oleū nō
deest voluntas et ideo habet potestatem
ut ditari possit et habet voluntatem ut
ditari velit. Filius statuit eum iuxta spe-
culum suę sapientię de quo speculo dici-
tur. **Sap. vij.** Candor enī est lucis eter-
nę et speculuz sine macula. **Beatis** igi⁹
dominicus et bibit in fonte diuino et vi-
det i speculo claro. **ps.** Apud tesons vi-
te et in lumine tuo videbim⁹. Spiritus
sanctus introduxit eum in fontem gra-
tię et misericordię de quo dicit. **Apoc.**
xij. Ostēdit mihi fluuiū aque viue splē-
didū tanqz cristallū. Ipse enī modo ha-
bet gratiā dei abundāte ideo dicit: flu-
uium. **Indeficientem** ideo dicit: aque
viue. **Resulgentem** ideo dicitur: splēdi-
dum tanqz cristallū. **Tertio** habuit
testimoniu in translatione per odorem
mirabile qui de eius tumulo emanauit.
Nō enim ille odor erat naturalis. s⁹ mi-
rabilis quia fuit res ardua. res insolita
et res insperata et res contra solitū na-
ture effecta. **Fuit** enī res ardua et hoc

De Trāllatione

dominici

ratione virtutis. **Lāte** enī virtutū fuit
q infirmos curabat. **Ecd. xij.** Quasi
mirra electa dedi suauitatem odoris.
Sicut enī mirra expellit serpentes sic
odor ille fugabat demones et omnes in-
firmitates. **Scdo** fuit res insolita. Et
hoc ratiōe q⁹litatis. Nulli enī odori ma-
teriali similis videbat. Quia nimirū ce-
lestis pigmentarius nō de materia ter-
renoz aromatum sed de plenitudine ce-
lestium charismatū ipsū cōfecerat. **Ecd.**
xvij. Unguentarius faciet vnguenta
suauitatis. **Tertio** fuit res inspera-
ta. Et hoc ratiōe q⁹litatis. Vincēbat enī
oēs alios odores. **Lāq. iij.** Odor vngu-
entoz tuozum super omnia aromata.
Quarto fuit res cōtra solitū cursū
nature effecta. Et hoc ratiōe originis.
Est namqz contra cursū nature vt de
ossibus fetidis vnde cōsueuit emanare
fetor tāt⁹ exeat odor. **Ecd. xij.** Ossa ipsi⁹
visitata sūt a deo. scz p tam miri odoris
infusione. **Unde** sequit: Et post mortē
pphetauerunt nō qdem verbis sed mi-
raculis nō lingua sed suavis odoris fra-
grātia nō voce sed spiritu et x⁹tute.

Sermo. clvi. De translatione
eiusdem sermo secundus.

Et Roch palcu

it deo et trāllatus est i paradi-
sum vt daret sapientiā gētib⁹. **Ecd. xij.**
Per trāllationē ipsius enoch i paradi-
sum terrestrem significat trāllatio bea-
ti dominici hodie facta in ecclia militati
In verbis autē pmissis sanct⁹ dñicus a
quattuor cōmendatur. **Primo** a de-
notā christi imitatione cū dicit: enoch
q interpretatur ambulās cū deo. **Cōsue-**
uit autē homo libēter cum alio ambula-
re et se sibi associare aut qn est filius aut
quādo est familiaris aut quādo ē ppin-
quus sine affinis. **Innocētia** autē facit
hoīez christo simile. ideo christus inocē-
tes sibi libēter adiungit. **ps.** Innocētes
et recti adhsērūt mihi. **Cōtemplatio** fa-
cit hoīez deo familiarē. **Un** dī de moysē

maximo contemplatore dei. **Ezo. xxiij.**
Loquebat⁹ dñs ad moysen facie ad fa-
ciem sicut loqui solet homo ad amicum
suū. **Cassitas** aptē facit hoīez deo ppin-
quum et affines. **Sap. xv.** Incorruptio
ppimū deo facit. **Recte** antez christ⁹ am-
bulauit cū beato dñico et beat⁹ dñicus
cum eo: **Tum** qz fuit sibi similis fūādo
inocētiā baptismalē. **Tum** qz fuit sibi
familiaris p cōtemplationē celestē. **Tū**
qz fuit sibi ppinqu⁹ et affinis p pudiciā
virginalē. **ps.** Ego autē in inocētia mea
igressus sum. hoc q ad inocētiā baptil-
malē. **Pes** me⁹ stetit i directo hoc quo
ad xginalē pudiciā. **Pes** id ē affect⁹
anime tūc i directo stat qn ad nulla im-
mūda dilabit sed semp mundus et cast⁹
seruatur. **In** ecclesijs benedicā te dñe. **B**
quo ad cōtemplationē eternā. **Scdo**
cōmendat a diuina approbatione cū di-
cit: placuit deo. **Inter** ceteras autē virtu-
tes q deo placent ē misericordia iuxta il-
lud. **Matt. ix.** Misericordiā volo et nō
sacrificiū. **Beatus** dñicus misericordiā
habuit tpalem et spiritualem. **tpalem**
qdem qz libros vedit et pauperib⁹ de-
dit p redemptionē captiui seipsū vede-
re voluit. **Si** ergo fuit tantę charitatis
pietatis et liberalitatis i mundo multo
forti⁹ nunc ē in celo cū h⁹ charitatē igni-
culus et ibi caninus. **Esa. xxx.** Dicit dñs
cui⁹ ignis in sion et canim⁹ in hierusalē.
Hic illa pietatis ibi fluui⁹. **ps.** Flumi-
nis impetus letificat ciuitates dei. **Hic**
fragmentū liberalitatē ibi cumul⁹. **Lud.**
vi. Mensurā bonā et pferā. **Habuit**
etiā misericordiā spūales i pueriōe pec-
cato et p sollicitā et seruente p⁹dicatiōe.
Voluit enī exercē officiū mūdānū. s⁹ i **B**
exercuit officiū aplūcū. **Cor. j.** Nō mi-
sit me dñs baptizare s⁹ euāgelizare. **Of-**
ficiū angelicū. **Lud. ij.** Ecce euāgelico
vob gaudium magnū. **Officiū** diuinū
Un dixit christ⁹. **Lud. iij.** Alijs ciuita-
tib⁹ euāgelizare me optet regnū dei qz
ideo missus sū. **Tertio** cōmendat a sc-
lici trāllatione cū dī: Et trāllatus est i

De Trāllatione

paradisum. **F**uit autē dñic⁹ tripliciter translatus ante mortē in morte et post mortem. **P**rima translatio ē q̄tum ad corpus et spiritū. **S**ecūda est q̄tum ad spiritū. **T**ertia q̄tum ad corp⁹ pprium. **P**rima fuit de loco periculoso ad locū securū. **S**ecūda trāllatio fuit de loco laborioso ad locū quietū. **T**ertia de loco respecto ad locū honorificū. **P**rima quidem translatio est q̄tum ad corpus et spiritū scilicet quādo de mundo trāllatus est ad claustrū relinquens mundum et corpore p̄ habitationē et mente per amorem. **S**ap. iij. Placens deo factus dilectus et viuens inter peccatores translatus est. **S**ecūda trāllatio ē q̄tum ad spiritū scilicet de mundo ad celū. **C**ol. j. Eripuit nos de ptate tenebrarū et translulit in regnū filij dilectionis sue. **T**ertia ē q̄tum ad corpus pprium de loco scilicet respecto ad locū honorificū. **D**e quo p̄t exponi q̄d dicitur **S**en. viij. **D**e⁹ visitabit vos: asportate ossa mea vobiscū de loco isto. **P**rimam visitationem seu trāllationem fecit sp̄s sanctus qui sibi inspirauit vt mūdū relinqueret et religione intraret. **S**ap. iij. **P**roperauit illū educere de medio iniquitatum. **S**ecūda separatio angel⁹ imo pater 7 filij vt patz i apparitione scale. **T**ertia fecit fidelium cētus. **U**nde p̄t exponi illud q̄d dicitur **ij. Paral. v.** Cū venissent cuncti seniores israel portauerūt leuite arcam et intulerunt eam i tabernaculū. **E**t dicit q̄ trāllatio facta ē i paradisu religionis. **S**en. ij. **T**ulit de⁹ hoīez id ē beatū dñicum et posuit eū in paradisu voluptatis id ē religionis vt oparet et custodiret illum. **R**eligiosus enī vir debet p̄tēplationi insistere p̄ bona opa se exercere et sinū ordinē custodire. **S**ecūda facta ē in paradisu ecclesie triumphantis. **A**poc. ij. **V**incenti dato edere de ligno vite q̄d ē in paradiso dei mei. **T**ertia translatio facta est in paradisu ecclesie militantis: vbi dat misericordia ad remissionē et grā ad iustifi-

dominici

cationē. **E**cc. xl. **G**ratia dei sicut paradisu in bñdictionib⁹ et misericordia in secula p̄manet. **Q**uarto et ultimo beat⁹ dñicus cōmendatur a finali intentione cum dicitur: **U**t daret genib⁹ sapientiā. **R**az in q̄tū trāllat⁹ est i paradisu religionis dedit sapientiā suis doctrinis. **P**rou. v. **D**eriuent fontes tui foras etc. **I**n q̄tum do translatus est in paradisu ecclesie triumphantis dat sapientiā suis meritis. **E**cc. xliij. **S**apientiā sanctorū narrant populi etc. **E**t in q̄tum translatus est in paradisu ecclesie militantis dat sapientiā suis miraculis que quotidie inouant et fiunt. **E**cc. xxxvi. **I**n noua signa et immutabilia.

Sermo. clvij. **D**e eius de⁹ translatioe sermo tertius.

Ecce odor f

Qui mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs. **S**en. xxvij. **Q**uia i translatioe beati dñici magn⁹ odor emanauit. **I**deo x̄bū p̄positum de ipso p̄t exponi vt sit x̄bum dicitur: **E**cce odor filij mei etc. **U**bi q̄tuor dicitur de ipso odore. **P**rimo q̄ non fuit occult⁹ sed manifestus cui dicitur: **E**cce odor. **Q**uia h̄ dicitio seu aduerbiū ecce euidentiā dicit seu importat. **Q**uattuor autē sunt q̄ occultari nō possunt scilicet res luminosa. **E**p̄. v. **O**mne q̄d manifestat lumen ē. **R**es vaporosa. **E**cc. xliij. **Q**uasi liban⁹ nō incensus vaporauit habitationem meam. **R**es ignita. **P**rou. vi. **Q**uā q̄d p̄t q̄s abscondere ignem i sinu suo etc. **R**es alta etiaz occultari nō p̄t. **M**att. v. **N**ō p̄t abscondi ciuitas supra montē posita. **N**is q̄t tuor de causis odor sanctitatis: sancti dominici abscondi nō potuit. **P**rimo q̄ fuit luminosus vt scilicet mūdū et tenebrōsū illuminaret. **E**cc. l. **Q**uasi stella matutina i medio nebulę etc. **M**ūd⁹ enī patiebat nebulas pctōz tenebrōsitate errorū et obscuritatem ignorantię. **C**ontra p̄mum attulit statim lucidē vitę. **E**t iste ē radius stellę matutine. **C**ōtra secundū

De Trāllatione

attulit radiū plene doctrine et iste ē radius lunę plene lucētis i nocte. **C**ōtra tertium attulit radiū sapie et iste est radius solis lucētis i die. **S**ecūdo fuit vaporosus vt mūdū fetidū odore reficeret q̄ ei⁹ caro vaporauit odore x̄ginitatis q̄ instar lilij canduit. **P**s. **I**ust⁹ germinabit sicut lilij canduit. **E**cc. xliij. **Q**uasi plātatio rosę i biericho id ē i ecclesia militanti. **E**t op⁹ vaporauit odore sanctitatis q̄ ad instar thuri deo placuit. **L**an. iij. **O**dor vestimentoz tuoz sicut odor thuris. **E**t x̄bum vaporauit odore veritatis q̄ instar balsami redoluit. **E**cc. xliij. **Q**uasi balsamū non mixtū odor me⁹. **E**ius fama vaporauit odore celebritatis q̄ ad instar odoris vineę bonos refecit et malos ac serpētes et hereticos effugauit. **L**an. ij. **V**ineę flores odorem dederūt. **T**ertio fuit ignit⁹ vt mūdum frigidū in flā mare. **P**ortauit enī secū tres ignes scilicet ignita x̄ba. **E**cc. xliij. **U**erbum illi⁹ q̄i facula ardebat. **I**gnita exēpla. **J**ob. xxxvij. **R**ōne vestimenta tua calida sūt. **E**t ignita desideria. **E**cc. j. **S**citille q̄i aspect⁹ eris cādētis. **Q**uarto fuit alt⁹ p̄ p̄silia vt mūdū deiectū erigeret. **H**omo q̄d fuerat humiliat⁹ infra angelū vsq̄ ad celū et vsq̄ ad terrenoz affectū. **S**ed beat⁹ dñicus ostēdit remediū p̄ quod homo erigat se vsq̄ ad dignitatē angeli scilicet p̄ votū castitatis vsq̄ ad sublimitatē celi p̄ votū obediētis. **S**icut enī inobediētia de celo hoīez expulit ita obediētia ipsū ad celū reducit. **U**sq̄ ad dñiū mundi p̄ votū paupertatis q̄ altissima ē et hoīez mundo dñari facit. **J**oz. xij. **A**ltissima paupertas eorum abundauit etc. **S**ecūdo de isto odore ostēdit q̄ nō fuit paruus sed magn⁹ q̄ dicitur sicut odor agri pleni. **I**mpleuit q̄d mundū celum et tumultū. **T**alis enī odor mūdū impleuit. **O**dor autē q̄d dupliciter causari p̄suenit. **A**liq̄ enī causatur ex cōcrematione. **E**cc. l. **Q**uasi thuris ardētis i igne. **A**liq̄ ex contritione

dominici

Aromata enī itēgra redolēt modicum fracta multū in puluere p̄trita plurimū. **A**liq̄ ex reuelatiōe. **B**alsamū enī clausum nō sentit s̄ vase ap̄to sentit. **J**ob. xij. **D**omus impleta ē odore vnguenti. **A**liq̄ ex agitatione. **U**nde dicit **Aug⁹**. **P**ari modo exagitatū et exalat fetores cęnum et fragrat luane vnguentū. **I**stis modis videt fuisse causatus odor beati dñici. **I**pe enī fuit tot⁹ igne diuini amoris p̄cremat⁹. **U**n̄ cū tota nocte i ecclesia vestimētis madefactis p̄noctaret mane inueniebāt sicca: ac si fuissent iuxta fornacē posita. **I**pe etiā tot⁹ fuit p̄ macerationem p̄trit⁹. **U**n̄ tres singulis noctib⁹ recipiebat cū q̄dam catena disciplinas. **I**pe etiā toti mūdū fuit reuelat⁹ p̄ exēpla vitę et p̄ x̄ba doctrine p̄ miraculoz operationē et p̄ ordinis institutionē. **I**pe enī i vita actiua et p̄tēplatiua fuit sedule exercitat⁹. **U**nde dicitur de eo: **D**octe celi plustrans lumina etc. **S**ecūdo iste odor repleuit celū. **I**n celo q̄d est quadruplex ager. **U**n⁹ est plenus balsamo sapie. **E**t iste ager est ap̄loz. **S**cds est plenus rosis patieētis. **E**t iste ē ager martyrum. **T**ertio ē plenus violis p̄tēplatiōis eterne. **E**t iste ē ager p̄fessor. **Q**uarto ē plenus lilij mūdicię. **E**t iste ē ager x̄ginuz. **B**eat⁹ igit⁹ dñic⁹ fulget in agro ap̄loz p̄ sapientiā ideo i euāgelio q̄d de eo legitur assimilatur luci fulgētī. **F**ulget etiā i agro martyriū p̄ charitatē ignita ideo assimilatur ibidē lucernę ardenti. **F**ulget i agro p̄fessor p̄ p̄tēplationē supernaz ideo assimilatur ibidē ciuitati eminenti. **F**ulget in agro x̄ginum p̄ mūdiciā ideo assimilatur ibidē sali condienti. **T**ertio iste odor impleuit tumultū nec mirū q̄ eius corpus fuit alabastr⁹ pleni vnguento oīū gratiarū. **L**an. iij. **O**dor vnguentoz tuoz sup oīa aromata. **F**uit apotheca plena aromatib⁹ omniū x̄tutum. **L**an. v. **B**ene ei⁹ sicut areoleo matum. **F**uit hor⁹ plenus florib⁹ bonoz operū. **E**ius dē. iij. **S**urge aquilo et veni auster p̄fla hortum meū etc. **U**ltimo

In die

de isto odore quod fuit a dei benedictione
emissus: cui dicitur: Cui benedixit dominus?
Ipse enim ut habet Gen. xlix. fuit a deo
benedictus benedictione celi desuper: propter gratiam
et omnium virtutum infusiones: benedictionibus
abyssi iactatus: deorsum: propter odoris ex tu-
mulo emanationem: benedictionibus vberum
et vultus: propter filiorum propagationem.

**Sermo. clviij. In die pen-
thecosten. sermo primus.**

De mundum

Quia in me deus: et spiritum rectum
innoua in visceribus meis etc. Propeta
volens petere gratiam spiritus sancti. Primo
petit dari sibi quiddam ante eius aduentum: scilicet
cordis mundationem: cum dicit: Cor mu-
dum crea in me deus. Petit quiddam sibi dari
in eius aduentu: scilicet cordis inouationem: cum
dicit: Et spiritum rectum innoua in visceribus
meis. Quidam petit sibi dari post eius ad-
uentum: scilicet gratie confirmationem: cum subdit: Et
spiritum principali confirma me. Petit igitur
primo mundiciam cordis. Qui enim vult spi-
ritum sanctum recipere: debet cor mundum habere.
Ratio huius est: quia spiritus sanctus est columba cele-
stis. Luc. ij. Descendit spiritus sanctus sicut
columba in ipsum. Et hospes honorabilis.
Sap. xvij. Solus sine lesura boni hospiti-
um prestitisti. Est amicus dulcis. Eiusdem. vij.
Infinite thesaurus est hominibus quod vult scire
participes effecti sunt amicitie dei. Est bal-
sami liquor suavis. Ecc. xliij. Quasi bal-
samum non mixtum odor meus. Quia spiritus
sanctus est celestis: ideo non habitat in cor-
de luto: et pro peccatum mortale in quatuor
sicut nec columba ponit pedes in luto. Quod
significatum est. Gen. viij. vbi cum noeco-
lumbam emisisset cum adhuc tota terra pa-
ludosa esset: non inueniens vbi requiesceret
ad arcam euerterea. Secundo quia est hospes
honorabilis non vult habitare in hospiti-
o pulueribus venialium peccatorum asperso
Ideo dicit Gregorius. Tergat ergo fordes
prauis operis qui deo parat domum me-
tis. Tertio quia est amicus dulcis vult
habitare in loco florido: id est: ameno et

Pentecosten

variarum virtutum adornationes. Unde
dilecta inuitat amicum suum dicens Cant.
p. Lectus noster floridus est. Quarto
quia est balsami liquor suavis vult repo-
ni in vase solido: per perseverantiam et precioso
per charitatem veram. Ecc. l. Quasi vas
auri solidum etc. In corde igitur luto
et inquinato non habitat: sed fugit. Sap.
p. In malivolam animam non introibit sa-
pientia: neque habitabit in corpore subdi-
to peccatis. In corpore vero puluere ve-
nialium asperso habitat: sed non libenter
quia quodammodo a multitudine veni-
alium contristatur. Eph. iij. Nolite con-
tristare spiritum sanctum. In corde vero
puro et florido habitat delectabiliter.
Sap. vij. Delitiae meae esse cum filiis ho-
minum. In corde solido precioso et firmo
habitat perseveranter. Job. xij. Ad eum
venimus et mansionem apud eum faciemus
Secundo propeta petit quiddam sibi dari
eius aduentu: scilicet cordis inouationem.
Spiritus enim sanctus est ignis dei. Luc.
xij. Ignem veni mittere in terram etc. Et est
fons dei. ps. Quia apud te est fons vite
etc. Est auster dei. Cant. iij. Surge a quo-
lo et veni auster etc. Fac nos habitare in
foraminibus petre: id est: in vulneribus christi.
Cant. ij. Surge prope amica mea: et veni in
fora: petre. Quia spiritus sanctus est ignis
dei: renouat homo instar argenti deponendo
scoziam peccati. Esa. p. Excoquas ad purum
scoziam tuam. Quia est fons dei renouat
instar aquile et cervi. Aquila namque exusta
radio solari se in aquam projicit: et vetustatem
deponit. Et ceruus pugnans cum serpente
hausto veneno in fontem se projicit: et venenum
abijcit. Sic anima in fonte spiritus sancti
renouat sicut aquila: nouam conservationem
assumendo. ps. Renouabitur ut aquila inuenit
tua. Et instar cervi venenum abijciedo
peccati. ps. Quemadmodum desiderat
cervus ad fontem aquarum etc. Quia
est auster dei: renouat animam instar accipitris
deponendo plumas vetustas vitiorum:
induendo novas plumas virtutum. Job

De die

xxxix. Nunquid per sapientiam tuam plu-
mescit accipiter alas suas expandens ad
austrum: quia facit animam habitare in
foraminibus: renouatur instar serpentis
qui transiens per foramen angustum re-
ponit vetustam pellam. Et sic anima habi-
tans in vulneribus christi per deuotiones
deponit vetustam conuersationem. Eph.
iij. Deponite vos huiusmodi peruersati-
onem veterem hominem. Tertio propeta
petit sibi dari quiddam post eius aduentum
scilicet gratie confirmationes. Spiritus enim
sanctus conseruatur et confirmatur ad simi-
litudinem aque pupille flammę lucernę.
Dicit enim spiritus sanctus a quo. Job. iij. Qui
biberit ex aqua quam ego dabo ei: non sitit
in eternum: que sicut conseruatur per decur-
sum: sic spiritus sancti gratia per bonorum operum
exercitium. Ideo monet apostolus. i. Cor. vi.
Hortamur vos ne in vacuum gratiam dei
recipiat. Secundo spiritus sanctus est sicut
pupilla que habet homines dirigere et il-
luminare. ps. Spiritus tuus bonus edu-
cet me in terram rectam. Sicut ergo ipsa pu-
pilla conseruatur per palpebre oppositionem
sic spiritus sanctus per elemosinarum largitionem.
Ecc. xvij. Elemosyna viri quasi pupilla con-
seruabit. Tertio spiritus sanctus est sicut fla-
ma siue ignis qui habet animam inflammare
ad amorem: qui quidem conseruatur per apposi-
tionem lignorum: sic spiritus sanctus per seruo-
rum desideriorum. Ecc. xvij. Secundum
ligna silue sic ignis exardescet. Quar-
to est sicut lucerna que illuminat ea que sunt in
domo anime que sicut conseruat per olei apposi-
tionem: sic gratia spiritus sancti per deuotiones: que
quod est per olei significat: quia facit animam rebus
mundi superari: et in celum ascendere.
Iuxta illud. Job. iij. Fiet in eo fons aquę
salientis in vitam eternam.

Sermo. clx. de eodem sermo. ij.

Super quem

requiescit spiritus meus nisi super hu-
militatem et quietem sermones me-
os: Verbum istud legit. Esa. lvi. Secundo

Pentecosten

aliam translationem: vbi notat quod super tria
genera hominum requiescit. Primo super
humilem. Jac. iij. De superbis resistit hu-
milibus autem dat gratiam: hoc significatum
est. Gen. j. vbi se dicit: spiritus domini ferebat
super aquas. Quod enim fert super terram: quia non
requiescit in corde terreno: nec super aerem
quia non requiescit in corde elato: nec super
ignem: quia non requiescit in corde igne con-
cupiscentie inflamato: sed supra aquas: quia
requiescit in corde mansueti. Ecce contrario.
Spiritus malignus fert super terram: quia
data est sibi ad manducandum. Gen. iij. Ter-
ram comedes cunctis diebus vite tue: quia
diabolus terrena sibi incorporat. Esa. lrv.
Serpenti puluis panis eius super aerem
quia datus est sibi ad habitandum. Eph. ij.
Super principem potestatis huius aeris: quia
diabolus super eos inhabitat. Job. xli. Ipse
enim rex est super omnes filios superbie. Super ignem
gehennę: quia datus est sibi ad comburendum.
Matth. xij. Discedite a me maledicti in
ignem eternum que paratus est diabolo
et angelis eius. Et super ignem concupiscentie:
quia datus est sibi ad succedendum. Osee.
vij. Omnes adulterantes quasi clibanus suc-
census a coquente. Super aquas autem non con-
fertur: quia in corde ductili et mansueti
non commoratur: sed ibi contribulatur. ps.
Contribulasti capita draconum in aquis
ibi submergitur. Ezo. xv. Submersi sunt
quasi plumbum in aquis vehementibus
Secundo requiescit super quietem ama-
torem: cum dicitur: Et quietum. Unde
apostoli receperunt spiritum sanctum seden-
tes: id est: a superfluis curis quiescentes
In huius significationem filij israel non
receperunt manna quod diu fuerunt in egypto:
et quod diu habuerunt farinam egypti
et quod diu non transierunt mare egypti.
Nam in egypto non est quies neque cir-
ca mare egypti. Illi autem sunt in egypto
qui sunt in peccato. Et isti non possunt
esse in quiete. Esa. lviij. Quod est par
impis dicit dominus. Illi etiam retinent
farinam egypti que retinet adhuc delecta-
tionem et cogitationes peccati. Et tales non

sunt in quiete. Job. xij. Cogitationes meae dissipatae sunt torquentes cor meum. Illi autem non transierunt mare egypti qui adhuc permittitur varijs sollicitudinibus mundi. Tales etiam non sunt in quiete. Job. xvi. In mundo psuram habebitis. in me autem pax. Qui enim vult ut spiritus sanctus super eum requiescat. et quiete habere desiderat. exeat de tenebrositate peccati. abiciat reliquias et occasiones peccati. et deserat anxias curas mundi. Tertio requiescit super preceptorum dei observatores. Ideo sequitur. Et tremorem sermones meos. quod autem observatio divinatorum preceptorum disponat ad recipiendum spiritus sanctus. hoc habetur Job. xij. Si diligis me sermones meos servate. et ego rogabo patrem et alius paraclytum dabit vobis. Et etiam ibidem. Si quis diligit me sermonem meum servabit. et pater meus diliget eum. et ad eum veniemus. et mansione apud eum faciemus. In talibus enim venit spiritus sanctus in flammato. venit filius eos illuminando. venit pater in amore et cognitione eos servando. Quomodo quod non sunt aliqui humiles vel quietis amatores. vel preceptorum dei observatores. tamen perfecte spiritus sanctus in eis non requiescit. In peccatoribus enim nullo modo requiescit. quia in eis est pugna continua. In sanctis autem qui sunt in via requiescit. sed non perfecte requiescit. sed semiplene. nam in eis est requies semiplena. In beatis autem requiescit et perfecte requiescit. quia in eis est plena requies et perfecta. In huius significatione noeter cmit sit columbam. In prima missione cum terra esset adhuc paludosa. nullatenus requiescit. sed ad arcam redijt. per quod datur intelligi quod spiritus sanctus non requiescit in peccatoribus qui habent corda immunda. et in continua pugna. Esa. lvi. Cor impij quasi mare fervens quod quietescere non potest. Et redundat fructus eius in conculationes et in lutum. In secunda emissionem columba requiescit. sed non perfecte requiescit. quia requiescit super ar-

cam olivae. sed non perfecte requiescit. quia iterum ad arcam redijt. per quod datur intelligi quod spiritus sanctus in cordibus sanctorum qui sunt in via requiescit propter mundicia. sed non perfecte in eis requiescit. quia adhuc a corpore habet pugnam. Gal. v. Caro concupiscit adversus spiritum. et spiritus adversus carnem. In tertia emissionem columba perfecte requiescit. quia ultra ad arcam non redijt. Per quod datur intelligi quod spiritus sanctus super eos qui sunt in patria perfecte requiescit cum in eorum cordibus sit pax plena et requies perfecta. Esa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. in tabernaculis fiducie in requie opulenta.

Sermo. clt. De eodem sermo. iij.

Repleti sunt omnes spiritus sancto. Act. ij. Perfecta liberalitas in tribu consistit. scilicet quando quis dat multum et multis precioso. Deus hoc die fuit valde liberalis. quia dedit multum. cum dicitur. repleti sunt. Dedit multis. cum dicitur. omnes. Et dedit donum utile et preciosum. cum dicitur. spiritus sancto. Dedit quod datur apostolis multum. quia eis dedit in abundantia spiritus sanctum. Licet enim sancti viri in presenti vita sunt quibus datur guttis spiritus sancti aspersi. Apostoli tamen fuerunt fluvioli abundantia pleni. Job. vij. Flumina de ventre eius fluent aquae viuae. hoc autem dicebat de spiritu quem erant accepturi credentes in eum. De isto flumine dei dicitur Ezech. xlviij. Mensus est mille cubitos. et traduxit me per aquam usque ad talos. rursum mensus est mille et traduxit me per aquam usque ad genua. rursum mensus est mille. et duxit me per aquam usque ad renes. et mensus est mille torrens. quem non poterat transire quoniam intumuerunt aquae profundae torrentis qui non potuit transudari. In talis namque est tota corporis supportatio. In genuo est deambulatio. In renibus est fomes et libido. in aqua intumescuntibus est abundantia plenitudo. In istud ergo

flumen spiritus sancti apostoli sunt traducti usque ad talos quando sunt facti fortes ad sustinendum pondus omnium passionum. 2. ps. Ego confirmavi columnas eius. Usque ad genua quando facti sunt magnanimes ad progrediendum et aggrediendum opera virtutum. ps. In virtute in virtutes. Usque ad renes quando debilitatus et extinctus est in eis omnis fomes et concupiscentia. ps. Inflammatum est cor meum. scilicet igne spiritus sancti. et ideo renes mei mutati sunt. Aquae huius fluminis vehementer in apostolis intumuerunt quia datus est eis spiritus in abundantia. Esa. xxx. Spiritus eius sicut torrens inundans usque ad medium colli. In alijs sanctis flumen spiritus sancti ascendit infra collum. In apostolis autem usque ad medium colli. In christo autem usque supra collum quia non ad mensuram recepit spiritum. Fuerunt autem apostoli repleti quadruplici mensura spiritus sancti. de qua dicitur Luc. vi. Veniurus tonam et perfertam. Mensura quodam bonam habuerunt in sua iustificatione. Roma. v. Caritas dei diffusa est in cordibus nostris. Perfertam habuerunt in aliorum conversione. Deus enim supra illud quod necesse erat eis ad iustificationem contulit et addidit ea quae necessaria erant ad aliorum conversionem. scilicet eloquentiam verbi. ardorem celi. scripturarum intelligentiam. in adversis firmam constantiam. et in miraculis faciendis magnam potentiam. Habuerunt mensuram coagitatam in sui confirmatione. quia non ab ipsa cadere potuerunt. ps. verbo domini celi firmati sunt. Et habuerunt mensuram superfluentem in doctrinarum abundantia. immanationem quod totum mundum doctrinis repleverunt. ps. Flumen dei repletum est aquis. Ex isto flumine derivati sunt multi rivuli. id est doctorum sententiae multe. Ex istis rivulis profertur multa stillacidia. id est modernorum doctorum dicta. unde sequitur. Rivus eius ebrians multiplicata genimina eius. Secundo liberalitas dei attenditur in hoc quod dedit multis. in hoc quod dicit. Omnes. Si ergo

repleti sunt omnes spiritus sancto. ergo et peccatores qui non sunt repleti non sunt de numero unius. Omnia enim entia aut habent esse. aut vivere. aut sentire. aut ratiocinari. aut intelligere. Peccatores autem non habent esse. quia omne esse est forma. Forma vero ipsi esse spiritualis est caritas iuxta illud. Phil. ij. Observate eos qui non ambulant sicut habetis formam nostram. Quia igitur peccatores non habent formam esse spiritualis. ideo non habent esse spirituale. unde dicitur de diabolo Job. xvij. Habitat in tabernaculis illius socius eius qui non est. Secundo non habent vivere. Duo enim sunt ligna vitae. scilicet sensus et motus. Ipsi autem non habent sensum dilectionis vel cognitionis divinae. nec motum operationis bonae. ps. Oculos habent et non videbunt. hoc quo ad sensum divinae dilectionis et cognitionis. Duo enim oculi sunt intellectus et affectus. Pedes habent et non ambulabunt. hoc quo ad motum bonae operationis. Tertio non habent sentire. Non enim sentiunt diabolicas temptationes. Ideo autem non sentiunt. quia conscientiam non habent. Ille enim sentit qui dissentit. Ps. xvij. Verberaverunt me. sed non volui traxerunt me et ego non sensi. Quarto non habent ratiocinari. quia non vivunt secundum rationem. sed secundum sensualitatem. Et ideo non sunt rationabiles. sed brutales. ps. Facti sunt sicut equus et mulus quibus non est intellectus. Quinto non habent intelligere. quia vera intelligentia est deus timere et a malo recedere. Prover. xvij. Ecce timor domini ipse est sapientia. et recedere a malo intelligentia. Tertio ostenditur liberalitas dei. quia dedit donum preciosum. cum dicitur. Spiritus sancto. Ideo autem spiritus sanctum receperunt. quia habuerunt corda pura et caritate unita. et fuerunt receptacula munda. sicut carat ecclesia. Invenit eos receptacula munda. et tribuit eis charismatum dona. Invenit eos precordes in caritate. Quatuor enim sunt quae de facili se fundunt. scilicet acrius attrahit. lux dummodo fenestra aperiat

De die

aqua dñi modo loca depressa inueniat. Et ignis dñi modo materiam pparatas habeat. Et quia spiritus sanctus significatur per aerem lucem aquam et ignem. ideo instar aeris se statim diffundit dñi modo attrahatur desiderio cordis. ps. Os meum aperui et attraxi spiritum instar lucis dñi modo aperiat fenestra voluntatis. Apod. iij. Ego sto ad hostium et pulso zc. Instar aq dñi modo inueniat cor depressum. id est humile et mansuetum. ps. Qui emittit fontes in conuallibus. Instar ignis dñi modo inueniat ligna bonorum operum. Eccl. xviij. Sicut ligna siluarum sic ignis exardescit.

Sermo. clxi. de eodē sermo. iij.

Regabo patrem et alium paraclitum dabit vobis spiritum veritatis quem non potest mundus accipere. Job. xij. Per mundum in hoc loco intelligunt amatores mundi id est superbi avari et luxuriosi. Ista enim tria peccata spiritus sanctum ne recipiat impediunt et recepto malum remunerati onem impediunt et male remunerati expellunt. Primo igitur ne recipiat impediunt et hoc ostendit Chrysostomus super mattheum per tria exempla dicens: Sileoni ostendatur pratum virens non excitat appetitum ad comedendum quia non est natura eius comedere herbas sed carnes. Si pluuia cadat super lapides lapis quod est a foris balneatur sed intus manet siccus. Si vasi pleno aceto guttam mellis infundas mel perdis et acetum non immutabis. Per leonem igitur carnes comedentes intelligunt homines carnales qui nihil spirituale accipere possunt quia non est natura sua id est consuetudo sua appetere herbas virentes id est celestes amenitates sed carnes id est carnales voluptates. i. Cor. ij. Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Per lapides intelliguntur superbi qui habent cor durum. Job. xli. Cor eius indurabitur sicut lapis. Et ideo pluuia spiritus sancti cor eius

Pentecostes

de foris tamen attingit. Intus autem intrare non potest quia cor eius durum et clausum habet. Et ideo iterum siccus remanet. Et dicere potest illud ps. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Per acetum intelliguntur avari qui habent cor plenum aceto id est amore mundano. Ideo si aliqua dulcedo spiritus sancti cor eius intraverit non potest sentiri quia per abundantiam amoris mundani perditur et suffocatur. ideo dicit Augustinus super illud. Diligite dominum omnes sancti eius. Disce non diligere mundum ut discas diligere ipsum deum. Auerte ut conuertaris. Fruide ut impleris. Secundo ista tria peccata sancto spiritui iam recepto malum remunerationem impediunt. Sicut enim dicit Augustinus imo Innocentius tertius in quadam decretali. Tria sunt que male remunerant hospites suos scilicet mus in pera ignis in sinu et serpens in gremio. Mus in pera est superbia in anima que omnia bona spiritualia comedit et corrodit. Eccl. vi. Non te extollas in cogitatione anime tue velut thaurus ne forte elidatur xpus tua per superbiam et folia tua comedat et fructus tuos perdat et relinquaris velut lignum aridum in beremo. Ignis in sinu est auaricia in affectu que omnia spiritualia que in anima inuenit annihilat et consumit. Job. xxxi. Ignis est usque ad consumptionem deuorans et omnia eradicans genimina zc. Iste est ille ignis de quo dicitur Prover. xxx. Ignis enim nunquam dicit sufficit. Serpens in gremio est luxuria in animo que ibi venenum diffundit et vitam gratie extinguit. Prover. v. Fanum distillas labia meretricis. Eiusdem xxxij. Ingrede blandum sed in nouissimo mordebit ut coluber et quasi regum venena diffudet. Tertio ista tria que dicta sunt spiritum sanctum male remuneratum expellunt. Sicut autem colligitur ex dictis salomonis et quedam glossa hoc tangit Tria sunt que expellunt homines de domo scilicet fumus stillicidium et mala uxor. Per fumum intelligit superbia que in altum

De die

ascendit et cito deficit. ps. Ascendit fumus zc. Iste fumus superbie spiritus sanctus de corde expellit et ne reuertatur semper resistit. Act. vij. Dura ceruice et in circuncisi cordibus semper vos spiritu sancto resististis. Per stillicidium intelligitur ipsa auaricia quia stillicidium homines in domo inquietat sic auaricia variis sollicitudinibus et diuitiis animam suffocat iuxta illud Luc. viij. A sollicitudinibus suffocatur. Tales enim spiritus sanctum expellunt cum tamē dicat. i. Thessal. v. Spiritum nolite extinguere. Per malum uxorē intelligit carnalis concupiscentia que semper cum ratione litigat iuxta illud Gal. v. Caro concupiscit aduersus spiritum. Et isti tales spiritus sanctus et filium dei pedibus in mundis calcant et contumelia dehonorent. Heb. x. Quanto magis putatis de terriora mereri supplicia qui filium dei contulerunt et spiritui gratie contumelias fecerunt. De hac uxorē sine concupiscentia carnali. Roma. viij. Prudentia carnis mors est. Voluptas enim carnis ita tenet homines in delictis quod eternas delicias peruenire non desiderat. Unde in figura huius dicitur. iij. Reg. xij. quod fecit hieroboam duos vitulos aureos unum in dan alium in betel ne populus reuertetur in hierusalem. Hi ipsos adoraret. Qui vituli sunt duplex lasciuia scilicet voluptas carnis et vanitas mundi quas tam clerici quam laici adorant et ad celestem hierusalem ire non laborant. Ad hunc vitulum constabilem faciendum populus israel in aures proiecit quia quicquid habet homo preciosum ad hoc expendit ut voluptas vel vanitas impleatur. Et sic voluptas carnalis spiritum sanctum expellit.

Sermo. clxij. de eodē sermo. v.

Ignem veni mittere in terram. Et quod volo nisi ut accedat. Luc. xij. De isto igne spiritus sancti quatuor sunt uideanda. Primo qual fuerit quantum ad similitudinem quia uenit in similitudinem lingue. Et potissima ratio

Pentecostes

fuit ut hic ostendat quale linguagium sit in celo quia ibi non sunt nisi uerba ignita et uerba amoris. Deus enim tres prouincias fecit scilicet prouincias celestes prouinciam terrestrem et prouinciam infernales. Et qualibet prouincia posuit proprium linguagium. Est enim linguagium prouincie celestis deum laudare et benedicere. ps. Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. Et linguagium prouincie terrestris est de terrenis tractare. Job. ij. Qui de terra est de terra loquitur. Sed linguagium prouincie infernalis est male dicere et blasphemare. Esa. viij. Cum elurrierit irascet et maledicet regi suo et deo suo. Cognoscit autem quisquis de qua prouincia sit ad linguagium et ex linguagio suo seu loquela. Unde dictum fuit Petro. Matthe. xxvj. Saliculus es nam et loquela tua manifestum te facit. Cum igitur quis loquitur uerba laudis et edificationis primum signum est quod est de prouincia celi et de prouincia celesti. Unde dicebat dominus. Job. viij. Quare loquelam meam non cognoscitis? Qui autem quis loquitur uerba terrena signum est quod est de prouincia mundi seu terrestris. i. Job. iij. Ipsi de mundo sunt et de mundo loquuntur et mundus eos audit. Quando homo aliquis loquitur uerba mendacium et blasphemie tunc signum est quod est de professione et prouincia ipsius miserabilis inferni quia istud est proprium linguagium demonis infernalis. Job. viij. Cum loquitur mendacium ex propriis loquitur. Secundo uideandum est qualis sit iste ignis quantum ad uirtutem. Habet enim uirtutem inclinatiuam quia alta humiliat et incinerat et annihilat habet uirtutem eleuatiuam quia sursum fertur et tendit habet uirtutem coadiuuatiuam fluidam quia solidat et adiuuat. Sic spiritus sanctus secundum Dionysium in libro de diuinis nominibus habet uirtutem inclinatiuam quia illos quos replet inclinat inferius per sui humilitatem et contemptum. ps. Auferes spiritum eorum scilicet superbie et deficient scilicet a seipsis et in puluerem suum reuertentur

De die

per sui annihilationem et contemptum
Secundo habet virtutem eleuativā quia
eleuat eos superi⁹ p desideriu⁹ æternorū.
Ezech. viij. Eleuauit me spūs inter ter-
ram ⁊ celus duxit me in hierusalē i visi-
one dei. Tertio hz virtutē coadiuua-
tiuā p p̄cordiā ⁊ vnitatē morū. Eph. iij.
Solliciti serua re vnitatē spūs in vincu-
lo pacis. Virtus nāq; ignis in hoc cōsi-
deratur q; substernit sibi omnia alia
elementa scz terrā in carbonib; aerem in
flāma aquā in balneo calido. Sic ⁊ spi-
ritus sanct⁹ substernit sibi terrenā cupi-
ditatē. Greg⁹ in omel. Spiritus sanct⁹
apostolos in tante celsitudinis culmen-
erexit. Quid aliud dixerim nisi q; men-
tes terrenorū celos fecit. Ambrosiam va-
nitatē. ps. Qui emittit fontes in pualli-
bus id ē grāz suā p̄stat humilib; Et vo-
luptuosas carnalitatē. Gal. v. Spiritu
ambulate ⁊ desideria carnis nō pficiet.
Tertio videndū est qualiter iste ignis
extinguit. Naz extinguit p̄mo p ventū
supbie. Job. j. Vent⁹ venies a regione
deserti ⁊ cussit quatuor angulos domus.
Quattuor enī anguli dom⁹ spūalis sūt
fides spes charitas ⁊ bona opatio. Se-
cundo p lignorū separationē id ē p spi-
ritum discor diē. Sicut enī animia nō vi-
uificat mēbra separata nec ignis inflāmat
ligna diuisa sic nec spūs sanctus illos in-
flāmat q; sunt diuisi a deo p mortalem
culpaz. Esa. lix. Iniquitates vestre dñi
serunt iter vos et deum vestrum. Vel a
p̄ximo discordia mediante seu p discor-
diam. Luc. xi. Omne regnū in seipsum
diuisum desolabit. Vel ab ecclia p excō-
municationis sententiā. Mat. xvij. Si
enī ecclia nō audierit sit tibi sic ethnī-
cus ⁊ publican⁹. Tertio extinguit per
aquā luxurie. Ecc. iij. Ignē ardentes ex-
tinguit aq; Letera nāq; vitia nō oīno
extingunt igniculus cordis qn aliqui ibi
remancāt aliquę affectiones bonę volū-
tatis. Luxuria autem a deo extinguit q
nihil spūale i corde relinquitur. S totus
homo caro efficit. Quarto videndū ē

Pentecostes

qualiter iste ignis p̄seruat. Et h̄ fit p ligno-
rū appositionē id ē bonorū operū multi-
plicationē. Ecc. xvij. Scd ⁊ ligna silue
sic ignis exardescet. Leuit. vi. Ignis i al-
tari meo semp ardebit que nutrit sacer-
dos subiiciens ligna per singulos dies.
Secundo p cineris asperionē id ē memo-
rie mortis superinductionem. Job. xvi.
Operui cinere carnem meā. Cor. iij.
Habem⁹ thesaurū istū in vasis fictilib;.
Tertio p sufflationē id ē frequētē me-
ditationē. Ecc. xvij. Si sufflaueri qñ
ignis exardescit. Nihilomin⁹ i ipse cōtri-
stus sufflat. Job. xx. Insufflauit ⁊ dixit.
Accipite spiritū sanctus. Quarto p dili-
gentē ab omni cōtrario p̄seruationē id
ē p malaz societatu virationē. Ex mala
enī societate homo puerit in intellectu
q̄tum ad cognoscēda. Pro. xij. Qui
cū sapiētib; gradit sapiēs erit. Amicus
stultorū efficit similis. Inquinat i affe-
ctu q̄tum ad diligēda. Ecc. xij. Qui
tetigerit picē inquinabit ab ea. Et emole-
lescit in effectu q̄tum ad operādū. Hiere.
j. Recedite d medio babilonis ne forte
emolescat cor vestrum.

Sermo. cxlij. De eodē ser. vi.

O Excelso mi-
sit ignem i ossib; meis ⁊ crudi-
uit me. Thren. j. Hec possunt esse verba
ecclesie recolentis aduentum spūs sancti
in apostolos per quos ad fidem est eru-
dita. In quibus verbis quattuor osten-
duntur. Primo vñ missus est quia de
excelso. In beata quidem trinitate ē q-
duplex excelsum. Primū est infinite
potestatis. Job. xj. Excelsior quidem ce-
lo est ⁊ quid facies. Secundū est in-
finite varietatis per quod omnia p̄spi-
rit ⁊ cognoscit. ps. Dominus prospexit
de excelso sancto suo. Tertium est infi-
nite charitatis. Esa. vi. Vidi dominum
sedentem super solium excelsum ⁊ eleva-
tum. Quartum est infinite tonitatis
per quod oculo misericordie nos respi-
cit. ps. Excelsus dñs ⁊ humilia respicit.

De die

De isto quadruplici excelso iste ignis san-
cti spūs in aplos est missus. In ipsis enī
erat quadruplex defect⁹. Prim⁹ q̄tum
ad interpretatiuā q; timidi erant cōfiteri
christū. Sicut patet in principe aposto-
lorū qui dū mori timuit vitam negauit.
Secund⁹ est q̄tum ad intellectiua q; mul-
ta ignorabāt q; tamē ipsos scire expedie-
bat. Job. xvj. Adhuc habeo vobis mltā
dicere sed non potestis portare modo.
Tertius q̄tum ad affectiua q; in amore
dei adhuc tepidi ⁊ frigidi erāt nec chri-
stū eo modo diligebāt quo cum diligere
debeant. Job. xij. Si diligeretis me
gauderetis vtiq; q̄a vado ad patrem.
Quartus q̄tum ad opatiua q; infir-
mi erāt ad aggrediendū opa fortia ⁊ vir-
tuosa qd innuit. Mat. ix. Remo im-
mittit cōmissurā panni rudis in vestimē-
tum vet⁹ ⁊ quia igit habebāt defectum
q̄tum ad interpretatiuā missus est spūs san-
ctus de excelso infinite potestatis vt timi-
dos roboraret qui enī pri⁹ timebāt tace-
re postmodū non timuerūt cum fiducia
p̄fitendo. Act. ij. Repleti spūs sancto lo-
q̄bant cum fiducia verbū dei. Qui pri⁹
timebāt p̄fiteri i vna lingua postmodū
sunt p̄fessi in oīb; linguis. Act. j. Expe-
runt loq; varijs linguis. Et qui prius ti-
mebāt fragile mulierē postmodū non ti-
muerūt principē neq; impatorē. Act. v.
Obdire magis optet deo q̄ hominib;.
Secundo q; habebant defectū q̄tum ad in-
tellectiua missus est de excelso veritatis
infinite vt inscios edoceret. Job. xvj. Cū
aut venerit spūs veritatis docebit vos
oēm veritatē scz vitę ⁊ doctrine ⁊ iusti-
cie. Sap. vij. Sobrietatē enī ⁊ sapiētā
docet atq; iusticiā ⁊ veritatē quib; vtili-
us nihil est in vita hoīb; sobrietatē quo
ad veritatē vitę. Et prudentiā quo ad
veritatē doctrine ⁊ iusticiā quo ad veri-
tatē iusticie. Tertio q; habebant defe-
ctū quo ad affectiua missus est de excel-
so infinite charitatis vt frigidus inflā-
maret. Inflammat enī corda eorum.
Greg⁹ Foris apparentib; linguis igneis

Pentecostes

intus facta sunt corda inflāmata. Eo-
rum verba. Greg⁹. In igneis linguis ap-
paruit spiritus quia omnes quos reple-
uerat ardentes pariter ⁊ loquentes facit
Etiam eorū opera. Job. xvij. Nōne ve-
stimēta tua calida sunt cuz p̄flata fuerit
terra austro. Quarto q; ipsi habebant
defectū q̄tum ad opatiua missus est de
excelso infinite tonitatis vt eos p̄ficeret
⁊ p̄sumaret. Nā qui prius faciebāt opa
debilia postmodū aggressi sunt fortia.
Aggressi sunt quoddā opus qd est sup̄
naturā id est castitatem seruare. Hiero.
In carne p̄ter carnē viuere nō huma-
nū sed angelicū esse puto. Et quoddam
opus quod est p̄tra naturam scz mortē
affectare. Act. xj. Ego nō solū alligari
sed ⁊ mori paratus sum pro nomine dñi ie-
su. Quoddā quod est contra p̄suetudi-
nem humanā scz diuitias contemnere.
Act. ij. Argentū ⁊ aurum nō est mecum
⁊. Et quoddā quod est p̄tra rationem
scz deum credere trinum ⁊ vnū de virgi-
ne natum ⁊ passum. Ista enī credere nō
potuerūt nisi p spūs sanctū. Sap. ix. Sē-
lum aut tuum quis sciet nisi tu dederis
sapiētiam ⁊ miseris eis spūs sanctum d
altissimis. Quoddā quod est supra hu-
manā conditionē scz nullam ad malum
habere p̄mptitudinē q; sicut dicit. Ben
vij. Sensus ⁊ cogitatio humani cordis
prona sunt ad malū ab adolescentia sua.
In apostolis aut fuit qd ē natura ad ma-
lum prona sed in bonū confirmata. ps.
Ego confirmaui columnas ei⁹. Secundo
ostendit qualiter sit missus quia in spe-
cie ignis cum dicit misit ignem de quo
cātat ecclesia aduenit ignis diuinus nō
cōburens sed illuminans nō consumēs
sed lucens. Ex quo habet q; iste ignis nō
fuit carbo nec flāma sed lux. Carbo enī ē
ignis in materia terrestri. Et ideo nō ap-
paruit in specie carbonis q; illos quos re-
plet non facit p̄dicare p̄ter terrenum
questum sed propter celestē p̄mium. j.
Cor. ix. Quę est enī merces mea vt euan-
gelii ⁊. Nec apparuit in specie flammę

De die

quia flamma est ignis in materia aeris. Spiritus autem sanctus illos quos replet non facit predicare. propter fauorem humanum. sed propter honorem diuinum. **Sal. j.** Si ad huc hominibus placerem christi seruus non essem. Apparet ergo in specie lucis quae est duplex et purissima. quia quos replet predicare facit ex sincera intentione. scilicet propter utilitatem proximi et honorem dei. **Phil. iij.** Non quod datum sed quod fructus est. **Tertio** ostendit in quos sit emissus scilicet in apostolos. cum dicitur: In ossibus meis. **Apostoli** enim dicunt ossa. quia fuerunt exterius duri per passionum tolerationem. **Job. xxi.** Solidissimi quasi grex fusi sunt. fuerunt solidi. quia minas non timebant. solidiores. quia verba contemnebant. solidissimi. quia mortem respiciebant. **Interi** autem fuerunt medullis pleni per deuotionem. **Job. xxi.** Medullis ossa illius irrigantur. **De** ossa enim secundum **Rabanum** dicitur: ex eo quod madefacit ossa. Et est calidae naturae et dulcis saporis. quia deuotio spiritualis et aiaz arida madefacit. frigidam accendit. et amaritudinem in celestem dulcedinem peruertit. **Quarto** ostendit quare missus est. cum dicitur: Et erudiuit me. Spiritus namque sanctus a apostolos erudiuit. Nam in credendis dedit eis plenam veritatem. Unde dicitur: spiritus veritatis. **Job. xxiij.** Spiritus veritatis quem mundus non potest accipere. In diligendis dedit ordinatam charitatem. ideo dicitur: Spiritus charitatis. **Job. iij.** deus charitas est. In operandis dedit perfectam sanctitatem. Et ideo vocat spiritus sanctus. **Job. xxiij.** Paraclitum autem spiritus sanctus in sustinendis dedit consolationem et iocunditatem. **Job. xv.** Cum venerit paraclitus.

Sermo. clxiiij. Eodē die ser. viij.

Si quis diligit me sermonem meum seruabit. **Job. xxiij.** Circa aduentum spiritus sancti in supradictis verbis tria ponuntur. Primo ipsius spiritus aduentus sine missio. cuius dicitur: Ad eum venimus. Secundo missio confirmatio. cuius dicitur: Et mansione apud

Pentecostes

cum faciemus. **Tertio** ipsius missio et confirmatio manifestatio. cum dicitur: in principio. **Si** quis diligit me sermonem meum seruabit. **Circa** primum notandum quod quattuor sunt quae disponunt ad spiritus sancti aduentum et missionem. **Primum** est deuota oratio cum libenter homo ad illud hospitium vadit ad quod inuitatur. **Rostrae** autem orationes sunt quaedam inuitationes. **Quod** autem nostrae orationis requiritur docet christus. **Job. xxiij.** Rogabo patres meum et alium paraclitum dabit vobis. **Docet** totus apostolorum ceterus de quibus dicitur: **Orationibus** a apostolis. **Docet** propheta qui orando dixit: **Cor mundum** etc. **Docet** vniuersalis ecclesia quae dicit: **Veni sancte spiritus.** **Secundum** est profunda humiliatio. **Libenter** homo ad illud hospitium vadit ubi honorari se credit. **Humilitas** autem spiritui sancto honorem facit. iuxta illud. **Eccl. iij.** Magna potentia dei solius et ab humilibus honoratur. **Aqua** autem spiritus sancti non fluit in montibus superborum sed in vallibus humilium. **ps.** Qui emittit fontes in conuallibus. inter medium montium praesibunt aquae. **Duo** montes sunt duae species superbiae. **Una** quae nascitur ex re temporalis et alia quae nascitur ex re spirituali. **In** medio istorum montium transit humilitas quae semper tenet medium. non declinat ad aliquam illarum specierum. **Et** in isto medio aquae transeunt gratiarum. **Tertium** est cordis purificatio. **Libenter** enim homo hospitatur in hospitio mundo. sic spiritus sanctus habitat in corde puro. **ps.** Domum tuam domine decet sanctitudo in longitudine dierum. **Greg.** Tergat ergo sordes prauis operis quae deo preparat domum mentis. **Est** autem mundandus intellectus ab omni praua cogitatione. **Sic** etiam effectus ab omni inordinato amore. **Opus** exterius a negligentia et torpore. **hoc** significatum est. **Reemie. xij.** **Ab.** dicitur: quod mundaerunt populum portas et muros. **Per** populum intelligitur turba cogitationum. **Per** portas consensus voluntatis. **Per**

De die

murum bona scilicet opera quae animum inuincunt ne ab ipsis super hostibus. **Quarto** est mentis tranquilla vocatio. **Libenter** enim homo ad illud hospitium diuertit in quo quietem inuenire se credit. **Hinc** est quod apostoli receperunt spiritum sanctum sedentes. id est a curis secularibus quiescentes. **Hinc** est quod filii israel acceperunt manna in solitudine. id est spiritus sancti dulcedinem in mentis quiete. **Hinc** est quod helias in solitudine mane et vespere pane et carnibus pascebatur. **veniens** autem ad populum iuxta buccellam panis inuenit quia homo in mentis quiete diuinas consolationes recipit. in turbatione autem fame inuenit. **Secundo** sunt quaedam quae disponunt ad ipsius spiritus sancti confirmationem. cum dicitur: **Et** mansione apud eum faciemus. **Et** ista sunt quattuor. **Primum** est meditatio mortis. **Sicut** enim materialis ignis conseruatur sub cinere. sic spiritus sanctus sub mortis meditatione. **Memoria** enim mortis gratias conseruat. quia facit humilem animum. **Eccl. x.** Quid superbis terra et cinis. **vitat** casus. **Eiusdem. vij.** In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. **Dat** perfectum **Greg.** **Valde** se sollicitat in bono opere qui semper cogitat de extremo fine. **Secundum** est mortificatio carnis. **Carnes** enim conseruantur ex salis appositione. **Sic** spiritus sanctus ex carnis mortificatione. **Matth. ix.** **Dis** victima sale salietur. **Aque** stantes secundum **Ambrosio** putrescunt sed per diuersos lapides currentes in suo vigore persistunt. **Sic** anima stans in ocio putrescit cito ex peccato. sed quando inter diuersos lapides vigilarum et ieiuniorum frangitur in gratia conseruat. **Et** secundum **Aug.** in libro de ciuitate dei. **Est** quidam fons qui in die frigescit. in nocte calefcit. quia ignis spiritus sancti in prosperitate extinguitur. et in asperitate pernitentiae perseruat. **Tertius** est diuini timoris presentia. **Sic** enim domus stare non potest si non habet stabile fundamentum et forte tectum. sic nec anima si non habet timorem

Pentecostes

quod timor sit fundamentum. dicitur. **Eccl. xxvij.** **Si** non in timore domini instanter tenueris te cito subuertetur domus tua. **Et** quod sit tectum. **Eiusdem. xxv.** **Timor** domini super omnia se super posuit. **Quartum** est custodia exterioris hominis. sicut enim vas plenum balsamo a pertum relictum cito effunditur. sic balsamum gratiae dei in eua effusum est et in adam per omnes quinque sensus. scilicet visum. et auditum. gustum. odoratum. et tactum. **Eccl. x.** **Gratiae** fatuorum effundentur. **Tertio** sunt quaedam quae faciunt ad spiritus sancti missio et confirmatio ostensionem. **Et** illa sunt quattuor. **Spiritus** enim sanctus ostensus est in quadruplici signo. scilicet nubis. columbae. flatus. et ignis. per quae datur intelligi quod quattuor sunt signa per quae quis potest agnoscere se habere spiritum sanctum. **Primum** signum est abundantia lacrymarum. **Et** ideo apparuit in specie nubis super christum transfiguratum. **ps.** **Flauit** spiritus eius et fluent aquae super. **ps.** **Spiritus** domini ferebatur super aquas scilicet lacrymarum. **Secundum** est dimissio iniuriarum. **Et** ideo apparuit in specie columbae quae felle caret. **et** ideo. **Sap. vij.** **Vocatur** spiritus sanctus. suauis benignus. et humanus. quia facit homines suaves in corde benignos in sermone. et humanos in omni conuersatione. **Tertium** est contemptus temporalium. **Et** ideo apparuit in specie flatus. quia omnia temporalia facit contemnere tanquam flatum vaporum et fumum. **Et** ideo legitur. de sampsonem quod cum spiritus domini in eum irruit. leonem interfecit. philisteos super vincula dirupit. **Per** leonem intelligitur superbia. **Per** philisteos qui in terpretatur cadentes intelliguntur diuites siue ipsa auaricia. quia sicut dicitur. **Prou. xj.** **Qui** confidit in diuitiis corruet. **Sed** per vincula intelligit ipsa carnalis concupiscentia. iuxta illud **Eccl. vij.** **Vincula** enim sunt manus illius. **Quartum** est desiderium super nozum. **Et** ideo apparuit in specie ignis qui super habet sursum

De sancta

ferri. *Ezech. viij.* Eleuauit me spūs inter terram ⁊ celum. *Ubi* cūq; ergo est fum⁹ aromaticus sancti desiderij. signum est q̄ ibi sit ignis spiritus sancti. *Greg⁹.* Qui mente integra dominum desiderat profecto iam habet quem amat.

Sermo. clv. De sancta Trinitate. sermo p̄m⁹.

Altitudo diui

tiarum sapientiē ⁊ scientiē dei. *Roma. xi.* Festum sanctę trinitatis quidam celebrant in dominica quę est octaua pentecostes quę est principium dominicarum. ad innuendum q̄ deus est prima causa omnium. Sed alij celebrant illud festum in vltima dominica ad innuendum q̄ deus est finis omnium. Alij nūq; celebrant contenti illa laude cōtinua trinitatis q̄ dicitur: Gloria patri ⁊ filio ⁊c. vt ostendatur q̄ est gubernatrix ⁊ cōseruatrix omnium. Apostolus igitur licet raptus fuerit vsq; ad tertium cęlum. tamen nō est ausus mysteriū trinitatis curiose inuestigare. Sed in verba admirationis ⁊ laudis. primum dicit: *Altitudo diuinitatū.* In quibus verbis tria ponit. **Primo** q̄ ipsa beata trinitas non est curiose inuestiganda. cum dicit: *Altitudo diuinitarū sapientiē ⁊ scientiē dei ⁊c.* Curiose enī hoc inuestigare vanus esset ac piculosum ⁊ p̄fusione dignū. Vanus quidē esset. q̄ intentū suum consequi nō posset. *Ecd. iij.* Altiora tene q̄ scieris. ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris ⁊c. Unde legit q̄ eo tpe quo beatus augustin⁹ libros de trinitate faciebat. quendā puerulum in litore maris inuenit q̄ cum quodā cōdiari argēteo aquā maris in quandam paruā foueam refūdebat. dicens se velle totū mare in illā foueam refundere. Cui augustin⁹ pronocat⁹ ait: *Quō* hoc posset fieri. cū mare sit magnū ⁊ coclear modicū ac fouea parua. Et ille. *Facilius est mihi hoc agere q̄ tibi id quod cogitas adimplere.* Cogitas enī in libro tuo mysterium trinitatis comprehendere cum li

Trinitate

ter tuus sit parua fouea ad recipiendū ingenium tuum. modicum coclear ad inquirendum. ⁊ trinitas ipsa immensum pelagus ad exhauriendum. Statim q̄ puer disparuit. **Secūdo** hoc esset piculosus. quia ex nimia immensitate luminis posset incurrere cecitate erroris. *Prōu. xvj.* Sicut qui mel multum comedit nō est ei bonum. sic qui p̄scrutator est maiestatis opprimetur gloria. *Aug⁹.* in libro de trinitate. vbi q̄ritur vnitas trinitatis patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti nūq; piculosus alicubi erratur. nec laboriosius aliquid queritur. nec fructuosius aliquid inuenitur. vnde legitur in apocryphis *Esdrę* q̄ cum ipse esdras profunda dei inq̄rere vellet ad seipsum reductus est ne supra se nimis eleuaretur angelo sibi dicente: *Si vales flammā ignis pondera. flammam venti mensura. diei p̄terita reuoca. quasi dicat: Si hec quę infima sunt nō vales comprehendere. quō hec quę diuina sunt valebis attingere.* **Tertio** hoc esset confusione condignū. Dixit enī rabi moyses q̄ tumultifce dixerunt q̄ qui cūq; ingenium suum ponit. circa quatuor recipiet cōfusiones. *Quā* scz vult sci re quid est in summo. quā vult scire quid est in imo. quid fuit primo. ⁊ quid erit vltimo. *Summum* ⁊ *primum* vocat deus in q̄ritum est principij. *oīū* inum ⁊ *vltimū* vocat ipsum in q̄ritum est finis oīū. *Quātum* enī ad ista deus est inuestigabilis. *Esa. vi.* Dicitur de seraphin q̄ duabus alis velabant faciem eius. Et *dnabo* velabant pedes eius. *Uelant* igitur caput ⁊ pedes. quia deus prout est principij ⁊ finis est nobis inuestigabilis. *Media* autem nō sunt velata. q̄ ea quę sunt a principio in finem. id est diuini effectus nobis cognita sunt. **Secūdo** ponit apostolus q̄ ipsa beata trinitas fideliter est credenda. cum dicit: *Quā* ex ipso ⁊ p̄ ipsum ⁊c. *Ubi* ponit et trinitatem p̄sonarū. cum dicit: *Quoniam* ex ipso ⁊c. Et vnitatem essentię cum dicit: *Ipsi gloria in secula.* *Ista* enim fides nostra adiuuari potest

De sancta

scripturarū testimonijs. creaturarū vestigijs. ⁊ ostēsis miracul. **P̄m⁹** autē ostēdit p̄ autoritatē diuinā. *agelica* ⁊ *hūanam*. *De diuina dī. Sen. j.* *Faciamus* hōiem ad imaginē ⁊ similitudinē nostram. q̄ dī: *Faciam⁹.* ⁊ n̄rāz p̄sonaz pluralitate respicit. q̄ hōi singulari nūero dī similitudinē ⁊ imaginē. *Istantiē* respicit vnitatez. *Hoc* etiam ostendit p̄ autoritatē *agelica*. q̄ *ageli* quotidie exclamāt ⁊ dicunt: *Sanctus. sanct⁹. sanctus dn̄s deus exercitū ⁊c.* q̄ ter dicit sanctus. p̄tinet ad trinitatē p̄sonaz. q̄ semel dicit dn̄s deus. ad vnitatem essentię. *Hoc* etiā ostendit p̄ autoritatem humanā. scz *prophetica.* *p̄s.* *Benedicat nos deus deus n̄r⁹.* *Apostolica.* *j. Job. v.* *Tres* sunt q̄ testimoniū dant in cęlo. pater. verbus. ⁊ spūs sanctus. *Et* hi tres vnū sunt. *Et* p̄ autoritatē euangelicā. *Matth. viij.* *Baptizantes* eos in nomine patris. ⁊ filij. ⁊ spiritus sancti. **Secūdo** adiuuatur ipsa fides nostra qua credimus deum esse trinū ⁊ vnū ⁊ creaturarū vestigijs. *Et* istud vestigiū inuenit in creaturis superioribus sicut in sole in quo s̄m beatum *Aug⁹.* tria p̄siderant. scz qd̄ est. quod lucet. ⁊ quod calet. id est substantia solis. radius ⁊ calor. *Radius* de sole nascit⁹. q̄ filius de patre generat⁹. *Calor* autē ab vtroq; p̄uenit. q̄ spūs sanct⁹ ab vtroq; p̄cedit. *Substantia* vero solis a nulla creatura causatur. quia pater a nullo deriuatur. *In* creaturis inferioribus sicut patet in aqua vna est aqua in fonte. in riuo. ⁊ stagno. Sed riuus est a fonte. stagnum ab vtroq; fontibus a nullo. *In* creaturis medijs sicut i hōie in quo est vna aīa in tribus potentijs. de quibus dicit *Aug⁹.* *Non* sufficit solus intellectus nisi sit voluntas in amore dei. nec duo sufficiunt nisi memoria addat⁹. qua semper in aīa intelligentis maneat deus. **Tertio** adiuuatur ostēsis miraculis. quorum vnū ponit *Eusebius*. q̄ circa natiuitatez christi tres soles in oriente apparuerūt qui paulatim i vnū solem redacti sunt. *Aliud* ponit eu-

Trinitate

tropius. q̄ dum quidam *arianus* quendā baptizaret. ⁊ formā trinitatis p̄tereret. mox aqua disparuit. **Tertium** ponit *fulgbertus*. q̄ episcopo nanstensi missam celebranti tres gutte clarissime sup̄ altare cęlitus sunt emissę. que sibi appropinquantes. vnā gemmā pulcherrimā effecerunt. quam cum in quadam cruce vbi erant multe gemmę posuisset. ille tam eius excellentiā nō ferentes. de cruce protinus ceciderūt. **Tertio** dicit apostolus q̄ ipsa beata trinitas ⁊ vnitas est a nobis glorificanda. cum ait. ipsi gloria in secula seculorum amen. *Debemus* ipsam glorificare. p̄pter debitum. quia propter ipsam hōmo est format⁹. *Esa. xliij.* *Populum* istum formauit mihi. ⁊ laudem meam narrabit. *Propter* meritū. *i. Reg. ij.* *Quicumq;* honorificauerit me glorificabo eum. *Propter* exemplum. q̄ ipsa glorificat creatura insensibilis. *p̄s.* *Eli* enarrant gloriam dei. *Irrationalis* creatura. *Esa. xliij.* *Glorificabit* me bestia agri ⁊ draconis. *Creatura* intellectualis *Job. xxxvij.* *Ubi* eras quā me glorificabatur astra matutina. *Et* ideo debet istam glorificare creatura rationalis. vt verificet illud quod dicit *Aug⁹.* *Nō* cessat nec tacet laudes tuas vn̄versa creatura tua.

Sermo. clvi. De sancta trinitate. sermo. ij.

Benedicat nos

deus de⁹ noster. benedicat nos deus ⁊c. *Propheta* spiritus sancto inspiratus mysterium trinitatis nobis aperiens tria dicit: **Primo** quid de eo sit credendum. **Secūdo** quid ab eo sit petendum. **Tertio** qualiter sit ei seruendū. *De* deo autē est credendum q̄ sit trin⁹. ideo ponitur ibi ter deus. ⁊ q̄ sit vn⁹. ideo in singulari ponitur benedicat. *Et* licet istud sit supra nos tamen in creaturis aliquatiter elucescat. *Et* primo in creaturis vn̄uersalibus in quibus inuenimus magnitudinem p̄ quam intelligitur patris potentia. speciem ⁊ pulchritudinem p̄ quā

De sancta

intelligit filij sapientia. De his duobus. **vi. Sap. xij.** A magnitudine enim speciei et creature cognoscibiliter poterit eorum creator videri utilitatem per quam intelligitur spiritus sancti bonitas et clemencia. **Sen. j.** Vidit enim deus cuncta que fecerat et erat valde bona. **Secundo** elucebat in creatura in particulari sicut in igne in quo quidem est species ignis splendor et calor. Splendor ab igne nascitur calor ab igne et splendore generatur. Unde dicit **Aug.** Splendor est de igne et tunc coque sunt. Da enim mihi ignem sine splendore et credam patrem esse sine filio. **Secundo** in creatura spirituali sicut in aia. **Ubi dicit Aug.** de trinitate. Mens et noticia eius tria quidam sunt. Mens enim nouit se et amat se et cum se cognoscit noticiam suam gignit et est pater sui noticie tertius est amor qui de ipsa se et mente et noticia procedit cum mens se cognoscens diligit se. **Tertio** in secularibus disciplinis. **Ubi dicit Faustus** in libro de fide catholica: Tres tamen personae liberalia studia senserunt. **Primum** enim in arte grammatica nisi primam secundam et tertiam personam inuenimus. **Etiam** inuenitur una dictio que est unica in voce et triplex in significacione ut hec dictio amor que potest esse alicuius nomen proprium et est nomen commune et verbum. **Quarto** in numeris. **Ubi dicit philo sophus** per hunc numerum scilicet ternarium adhibuimus nos ipsos magnificare deum unum eminentem proprietatibus eorum que sunt creata. **Non** autem intelligendum est quod ipsi posuerunt numerum ternarium in personis diuinis quod hoc cognouit. Sed vult dicere quod antiqui utebantur numero ternario in sacrificijs et orationibus propter quadam numerum perfectionem. **Secundo** propheta ponit quod sit ab eo petendum quod benedictio cum dicitur: Benedicat nos deus etc. **Inuocatio** namque trinitatis tripliciter nobis benedictionem accipit. **Prima** consistit in eternorum respectione et celestium contemplacione. **Esa. xl.** Quis appedit tribus digitis molem terre quasi dicat nullus nisi deus trinus in sua potentia sapientia et misericordia quasi tribus

Trinitate

digitis molem terre id est ponderositate corporis appendit sursum eleuando ad contemnendum terrena et contemplanum celestia. Sic igitur appensus et eleuatus erat beatus Augustinus de quo dicitur quod cum liberos de trinitate scriberet et quidam vidua in tribulacione posita ad eum vadens ipsam salutasset et ipse nihil illi mulieri respondere ipsa tristis abcessit. **Sequenti** vero die cuius missam audiret facta est in extasi mentis et rapta in celum ibidem vidit Augustinum facie inclinata de trinitate disputantem. Facta quoque est vox ad eam dicens. **Quid** ad Augustinum iuisti tunc de trinitatis gloria attentissime disputabat. **Et** ideo quod ibi fueris non aduertit. **Secundo** consistit in temptatione et omnis demonum effugacione. **Hoc** significatum est **Exo. v.** Deus hebreorum vocauit nos ut eamus viam trium dierum in solitudine id est ut per fidem trinitatis eam in hac vita in qua peregrini sumus seruamus ne forte accidat nobis pestis id est temptatio que est a carne aut gladio que est temptatio ab hoste. **Istud** etiam notatur in quodam fidei notario apud constantinopolim de quo legitur quod cum magister eius duxisset ad quendam locum ubi congregata fuit multitudo demonum unus sedens in throno interrogauit. **Si** seruus tuus erat. **Et** iste se signans dixit: Ego sum seruus sancte trinitatis. **Et** statim omnes disparuerunt. **Tertio** consistit in aduersitatatum propullione. **Quam** sicut refert **Iohannes damascenus.** Cum apud constantinopolim grauis pestis esset de medio populi quidam puer in celum raptus canit cum sancte trinitatis scilicet. Sancte deus sancte fortis sancte et misericors saluator miserere nobis ab angelis est edoctus quod cum rediens decantasset morosis turbatio cessauit. **Tertio** propheta ponit qualiter sancte trinitati est seruendum quia cum timore cum dicitur: **Et** metuant eum omnes fines terre. **Circa** quod sciendum est quod quidam sunt sub terra sicut demones et demones nati in aquis penarum positi. **Iob. xxvj.** Ecce gigantes genuerunt sub aquis. **Isti** san-

De sancta

ctam trinitatem et si timore metuunt tamen odiunt et blasphemant. **ps.** Supbia eorum que te oderunt ascendit super eos. **Alij** sunt super terram sicut sunt angeli et beati. **ps.** Credo videre bona domini in terra uiuentium. **Et** isti sanctam trinitatem amore sancto metunt et reuerentur ac laudant cotidie dicentes. **Esa. vj.** Sanctus sanctus sanctus dominus deus exercituum unde legitur quod cum quidam vir sanctus cum alijs psallentibus esset in ecclesia vidit beatam virginem illuc aduenientem et ad gloriam patri profunde inclinantem que cum eam de hoc interrogasset respondit: quod quando cum quod ille versiculus trinitatis ab ecclesia dicitur tota curia celestis sancte trinitati inclinatur et ipsa reueretur. **Alij** sunt in medio terre sicut auari et terrenorum cupiditatibus dediti. **Et** isti non sunt digni gloriam sancte trinitatis narrare ne dicatur eis illud. **ps.** Peccatori autem dixit deus quare tu enarras iusticias meas etc. unde sicut refert **Bonifacius** in libro suo quem scripsit ad comitissam Matildam cum quidam archiepiscopus simoniacus per testes conuincere non posset preceptum est ei ut verbum trinitatis diceret. **Et** cum ille sanctam trinitatem et maxime spiritum sanctum nominare non posset sic deprehensus et confusus est. **Alij** sunt in finibus terre sicut viri perfecti in quibus terrena sunt munitur. **Et** isti beatam trinitatem metunt timore filiali. **Ecd. j.** Plenitudo sapientie timor domini. **Et** isti semper trinitatem debent laudare ac dicere. Gloria patri et filio et spiritui sancto. **Ista** enim versus sancte trinitatis **Quicquid** edidit. **Sed** **Hieronimus** in fine psalmorum dicendum ordinavit.

Sermo. clxxij. Eo dem die. sermo. iij.

Ques sunt qui testimonium dant in celo. scilicet pater. verbum. et spiritus sanctus. **Et** hi tres sunt. **I. Iob. v.** Sanctus **Iohannes** evangelista recumbens supra pectus do-

Trinitate

mini et fluente sapientie inde hauriens mysterium sancte trinitatis et unitatis nobis sub breuibus verbis tradidit dicens. **Tres** sunt. **In** quibus verbis tria ostendit. **Primo** quod in diuinis est trinitas per sonarum et unitas essentie cum dicitur: **Tres** sunt que testimonium dant in celis. **Et** **Ista** autem trinitate et unitate personarum ostendit **Dionysius** in libro de diuinis nominibus per quatuor exempla ostendens quod filius et spiritus sanctus procedunt a patre sicut duo riuus ab uno fonte sicut duo pullulationes ab una radice sicut duo flores ab una arboris. **Et** sicut duo radij ab uno sole. **Aut** enim sic: **Pater** est fontana veritas. **Filius** autem et spiritus sanctus veritatis si ita oportet dicere pullulationes diuine nature et sicut flores et supsubstantialia lumina. **Quo** autem sint neque dicere neque cogitare est possibile. **Pro**cedunt igitur primo sicut duo riuus ab uno fonte. **Pater** enim est instar fontis filius instar riuus a fonte procedit. **Spiritus** sanctus instar stagni a fonte et riuo procedit et emanant. **Secundo** procedunt sicut duo pullulationes ab una radice. **A** radice quidem procedit truncus et a radice et truncus educitur ramus. **Sic** a patre procedit filius a patre et filio procedit spiritus sanctus. **Tertio** procedunt sicut duo flores ab una arboris. **De** arboris quidem procedit flos et ex arboris et flore nascitur fructus. **Sic** a patre procedit filius et ab utroque spiritus sanctus. **Quarto** procedunt sicut duo radij ab uno sole. **A** sole quidem procedit splendor. **A** sole et splendore producit calor. **Aug.** videmus solē per celum currentē lucē et calē. **Ista** igitur tria considerant in sole scilicet cursus splendor et calor sic in veritate inuenimus patrem currentē et potentē omnia operantem. **Iob. v.** Pater meus usque modo operatur filium splendētem id est splēndorem sue sapientie effundentem. **Iob. j.** Erat lux vera etc. **Et** spiritus sanctus calētem id est corda inflammantem. **Luc. xij.** Ignem veni mittere in terram etc. **Secundo** ostendit **Iohannes** quod diuinis sunt quedam appropriata cum dicitur: qui testimonium dant in celo. **Secundo**

De sancta

aut glosam. Christus habuit triplex testimonium quod sit celestis. Primum est a patre cum dixit: Hic est filius meus dilectus. Secundum autem a seipso quoniam fuit transfiguratus. Tertium a spiritu sancto quoniam in specie columbe super eum apparuit. Et quoniam iste operationes fuerunt communes tamen secundum beatum Augustinum illius vocis allatio attribuitur patri transfiguratio filio et columbe formatio spiritui sancto. Donum autem sancti et alia appropriata diuinis personis quorum Augustinus in libro de trinitate tria ponit dicens: In patre unitas. In filio equalitas. In spiritu sancto unitas equalitatis conceptio. In alio quoque loco appropriat patri potentiam filio sapientiam et spiritui sancto bonitatem. Hilarius vero in libro de trinitate alia tria ponit dicens: Eternitas est in patre species in imagine. Veritas in munere. Ex his ergo patet quod patri attribuitur potentia unitas et eternitas. Filio sapientia equalitas species sine pulchritudo. Spiritui sancto bonitas veritas et veritas. Horum autem rationem breuiter videamus. Pater namque est fontale principium et ideo sibi attribuitur potentia quod se includit rationem principij. Est etiam principium non est de principio ideo sibi attribuitur unitas quae sicut principium sine principio in numeris inuenitur. Est etiam principium omnis processionis scilicet generationis et spirationis et ideo sibi attribuitur eternitas quod est principium omnis durationis scilicet cuius et temporis. Filius autem procedit a patre per modum intellectus quo sapientia perficitur. Et ideo sibi attribuitur sapientia recipit etiam in quantum filius a patre genitus eadem naturam quam habet generans ideo sibi attribuitur equalitas. Est etiam verbum patris in quantum tanquam in speculo omnia resplendent atque relucunt et ideo sibi attribuitur species sine pulchritudo. Spiritus sanctus procedit a patre et filio ut amor cuius obiectum est bonum et ideo sibi attribuitur bonitas. Est etiam amor patris et filij quo uniuersum et est donum quod nos uniuersum et ideo sibi attribuitur veritas. Pater in amore diuino fruatur

Trinitate

seipso et diligit filium amore fruitionis et ergo spiritui sancto appropriatur veritas. Unde beatus Augustinus. Alius exponit fruitionem. Tertio ponit quaedam propria cum dicit: Pater verbum et spiritus sanctus quoniam enim per hoc ab inuicem distinguantur non tamen diuiduntur. Sed sicut habent unam essentiam ita habent unam virtutem unam voluntatem et unam operationem quod enim quantum ad ista quattuor non diuidantur. Dicitur. Job. v. Non potest filius quicquam a se facere. Ecce quia habet eandem cum patre virtutem. Sicut enim filius non est a seipso sed a patre sic et a seipso non habet virtutem operandi sed a patre. Habet etiam a patre eandem essentiam. Unde subditur: Nisi quod viderit patrem facientes quia enim illa generatio qua filius a patre procedit non est carnalis sed spiritualis et sensus visus inter ceteros sensus est magis spiritualis ideo per sensum visus exprimitur. Videre enim patrem facientem nihil aliud est quam ab ipso accipere essentiam et operatiuam virtutem. Habet etiam eandem operationem. Unde subditur: Quicumque enim pater fecerit. Habet etiam eandem cum patre voluntatem ideo subditur: Hoc et filius similiter faciet id est simili voluntate cum patre.

Sermo. clxviii. Eo dem die sermo iiii.

Prestas dei est et tibi domine misericordia quia tu reddes unicuique iuxta opera sua. Secundum sanctos doctores patri attribuitur potentia filio sapientia spiritui sancto bonitas siue misericordia. Duo prima scilicet potentia et misericordia patent in autoritate premissa. Tertium autem scilicet sapientia notatur cum dicitur: quia tu reddes unicuique secundum opera sua. Omne enim iudicium datum est filio sicut dicitur. Job. v. Iudex autem indiget sapientia ad examinandum et diffiniendum. Et ideo in hoc quo dicitur: Quia tu reddes unicuique secundum

De sancta

opera sua filij sapientia intelligitur. Primum igitur potentia attribuitur patri quoniam enim filius et spiritus sanctus sunt omnes potentes patri tamen omnipotentia attribuitur ne in cordibus simplicium ex eo quod pater dicitur in potentes reputet. Quoniam autem dicitur sit omnipotens sunt tamen sex qui ipsum superant et vincunt. Primum est sua pietas viscerosa. Hieronimus. Si filius honorabilis mihi effraim si puer delicatus quod ex quo locutus sum deo ad huc ergo recordator eius. Idcirco perturbata sunt viscera mea super eum miseretor eius. Osee. xj. Conuersus est cor meum in me pariter perturbata est penitudo mea non faciam furor meum. Secundum est oratio nostra lacrymosa. Beatus Hieronimus. Si contra deum fortis fuisti quanto magis contra homines inualebis. Fuit autem contra deum fortis per lacrymas quas effudit. Sicut dicitur. Osee. xj. Inualuit ad angelum et confortatus est fleuit et rogauit eum hoc etiam notatur. iij. Reg. x. De Eccebia rege cui lacryme deum vicerunt. Tertium est charitas affectuosa. Ipsa enim deus de celo ad terram tranxit. Augustinus. O charitas quanta et quam magnas vires habes deum de celo ad terram deposuisti. Ipsa enim eius in patibulo ascendere fecit et coegit. Iud. xj. Baptisma habeo participari et quod coartor donec perficiatur. Quartum est constantia virtuosa. Qui enim sibi et voluntati suae vim faciunt deum vincunt. Matth. xj. Regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud. Quintum est humilitas gratiosa quod significatum est. iij. Reg. xi. Ubi scilicet dominus dixit helig. Nonne vides achab humiliatum coram me: quoniam igitur humiliatus est mei causa non inducam malum in diebus eius. hoc etiam manifeste patet in iniuriis. Sextum est veritas virtuosa. q. Timotheo. Regare seipsum non potest. Glo. quod faceret si dicta sua non implet. Et hoc enim verbo improbat helimas magus paulo quae admodum refert ipse Dionysius in libro de diuinis nominibus. Dicebat enim si omnipotens est quod dicitur aliquid non posse a nostro theologo. Et respondet ipse

Trinitate

se Dionysius: Etenim superius negatio casus est a veritate veritas autem est existeret a veritate autem casus ab existente autem cadere non potest deus. Secundo sapientia attribuitur filio et quoniam pater et etiam spiritus sanctus eandem habeant sapientiam tamen ne ex eo quod dicitur filius ab imperito minus sapiens crederetur ideo sibi attribuitur sapientia quoniam autem sit summe sapiens tamen scienter se a nobis decipere permittit. Et hoc in venditione emptione commutatione et diuisione. In venditione enim quod vendendo nobis regnum celorum dimittit se decipi infra dimidium insti precij vendit enim ipsum apostolis per retibus et parua nauicula. Matth. iij. Zaccheo pro dimidia rerum suarum instatua. Luc. xix. Videtur pro duobus minutis. Et quibusdam pro calice aque frigide ut habetur Matth. x. Quibusdam etiam pro sola bona voluntate. Hieronimus. Que offeruntur non sui pondere sed offerentium voluntate pensatur. Augustinus. Regnum celorum tamen valet quantum habes nihil vilius cum emitur nihil carius cum possidetur. Secundo dimittit se decipi in emptione quia vilia nostra caro pretio suo emit. Nam corpus nostrum emit pretio suo sanguinis. i. Cor. vi. Empti estis pretio magno. Animam nostram emit positione anime sue. i. Job. iij. Ille pro nobis animam suam posuit etc. Res emit ad centuplum ut habetur Matth. xix. Penitentiam nostram emit pro regno celorum Matth. iij. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Tertio permittit se decipi in commutatione quia aurum suae gratie commutat in lutum nostrae culpe. Quarto permittit se decipi in diuisione homo enim quantum corpus suum cum deo et diabolo diuidit et dat diabolo inuentutem et dat deo senectutem. Et tamen deus accipit ab homine quicquid habere potest. Beatus Hieronimus. Nonne si recte offeras et non recte diuidas peccasti. Tales enim recte offerunt quando deo senectutem suam tribuunt.

De sancto

Sed non recte diuidunt quia deo dant gratie viliozem. 7 dant diabolo meliores. Tertio bonitas 7 misericordia attribuitur spū sancto. Et quous pater 7 fili eādem habeant misericordiam. tñ qz spiritus dicit quādā spirituositatem. ne hoc de spū sancto ab imperitis crederet. ci bonitas 7 misericordia attribuit. 7 ipsa eī misericordia est tanta qz ubiqz inuenit. Nam in celo est misericordia saluās. ps. Dñe in celo misericordia tua. In mūdo misericordia longanimitē expectās. Esa. xxx. Expectat vos dñs vt miseriat. vii. In purgatorio est misericordia liberalis. Eca. ij. Liberasti me a pssura flammę qz circumdedit me. Et ibidē. Liberasti me fm multitudinē misericordię nominis tui. In inferno est misericordia mitigās. qz ibi peccatores puniunt. citra pdignum. ps. Nunqz in eternū obliuiscet misereri deus. aut ptinebit in ira sua misericordias suas. Lanta autē est eius misericordia 7 bonitas. qz nō videtur posse ea qz repugnant suę tonitati. vt saluandū damnare. An dixit angelus qui psonam dei gerebat. loth viro iusto. vt habet. Gen. xix. Nō potero facere quicqz. donec egrediaris illuc. Nō videt posse ea qz repugnant suę misericordię. sic peccatores penitentē ad misericordiā nō reuocare seu recipere. An dicit Aug. Tardi⁹ siqdē videt deo peccatori veniā tradere qz ipsi peccatori sic enī festinat absoluerē reū a reatu cōscientię suę. qz si plus ipsum cruciet cōpassio miserī qz ipsum miserū cōpassio sui. Nō etiā videt ea posse qz repugnant suę gratię. sicut gratiam ab inuito auferre. An dicit Ansel. Cum deus velit qz aia habeat rectitudinē voluntatē. si ab ipsa innita eas auferret. iam vellet eam nolle quod vult eam velle.

Sermo. clxix. De sancto
Barnaba. sermo prim⁹.

Ioseph qui cognominatus est Bar. abas ab apostolis qd interpretatū est filius solati.

Barnaba

tionis. leuites. ciprius genere cum haberet agrū vendidit illum. 7 attulit precium et posuit ante pedes apostolorum. Act. iij. Quilibet vere penitēs et pius quinque debet habere. Debet nā qz pficere in gratiam. sperare de venia. satisficere de offensa. dolere de culpa. 7 despicere terrena. Ita beatus Barnabas a christo puer sus pfecte habuit que in verbis pmissis notant. Primo nā qz pfecit in gratia. qd notat cum dicit. Ioseph. qd interpretatur augmentū. Ipse enī augmentū faciebat. qz de virtute in virtute sp. ibat. ps. Ibunt de virtute in virtute. j. Ps. ij. Crescite in gratia 7 cognitiōe dñi nostri iesu christi 7 saluatoris. Debet autē qz libet iustus pficere qm ad augmēta virtutū 7 extirpationem vitioz. An dicit Gen. j. Crescite. id est. de virtute in virtute. pficite 7 multiplicamini. id est. virtutes multas acquirite 7 replete terram. id est. per bona opera fructificate 7 subijcite eam. id est. sensualitatem rationi supponite 7 dñamini piscibus maris. id est. motibus luxurie. de qua dicit. Ps. v. Fauus distillans labia meretricis. nouis lima aut illius amara quasi absinthium. Et volatilibz celi. id est. motibus superbie 7 vniuersis animantibus qz mouent super terrā. id est. motibz anaritię. Secūdo speravit de venia. quod notat cum dicit Barnabas. id est. fili⁹ solationis. Magna enī est solatio peccatori qm sperat de venia saluatoris. ps. Demor esto verbi tui seruo tuo in quo mihi spem dedisti. Et tali enī spe aia cōsolat. Unde dicit. Hoc me solata est in humilitate mea. A morte culpe viuificat homo. ideo dicit. Eloquium tuū viuificauit me. Supbi autē 7 obstinati peiores efficiunt. ideo dicit. Supbi inique agebant vsqz quaqz. Nam quāto deum misericordiorē sentiunt. tanto securius in peccatis consistūt. Tertio satisficere de offensa. quod notatur cum dicit. leuites. Nam si aliquādo mancipauit se mundo. postea tamen totaliter dedicauit se deo. Dicitur autē de

De san. Protha.

leuitis. Deui⁹ penul⁹. Ponent thymia. ma in seruore tuo. 7 holocausta sup altare tuū. Benedic dñe fortitudinē eius. et opa manū eius suscipe. Per qd dat intelligi qz sanctus barnabas in qstuz fuit leuites satisficere deo p deuotam 7 odoriferā orationē. Ideo dicit. ponent thymia. ma. Per carnis mortificationem. ideo dicit. Holocaustū sup altare tuū. Per fortem aduersoz per passionē. ideo dicit. Benedic dñe fortitudini eius. Per largas elemosinas 7 largitiones. ideo dicit. Et opa manuum eius suscipe. Ipse enī agrum vendidit 7 p̄ciū ad pedes aploz posuit. Quarto doluit de culpa. quod notat cum dicit. Ciprius quod interpretatur ingrens. Job. xxx. Mgrē incedebā sine furore surgēs. Turba clamabā. Uer⁹ enī penitēs debet habere dolorem magnū. ideo dicit. Mgrē dolore ptinum. ideo dicit. incedebam. Nunqz enī iste dolor debet finire. sed sp. augeri dolore spontaneū. ideo dicit. sine furore consurgens. Aug. Hic semp̄ tolebat 7 d. dolore gaudebat. Dolorē vniūsalē. ideo dicit. In turba clamabā. Et talis dolor debet esse pfect⁹. Debet nā qz clamare isto dolore cordis nō ptra vnū peccatū. sed ptra turbam oīz peccatorum. Quinto terrena cōtemplat. quod notat cum dicit. Cuz haberet agrum 7c. Istum p̄emptuz 7 nos habere debemus. Gen. x. Egredere de terra tua 7 de cognatione tua 7c. Debet nā qz religiosi habere 7 p̄pouere cōtemptū terrenę substantię. Et ideo dicit. Egredere de terra tua. Debet habere cōtemptū cognationis 7 patrię. ideo dicit. et de cognatione tua. Et debent habere religiosi cōtemptū domus paternę. Et ideo dicit. 7 de domo patris tui. Et debent habere cōtemptū dilectiōis pprie. ideo dicit. Et facias te crescere in gentē magnam. Priuatus nā qz amor nō extenditur ad alios sed clauditur intra seipsum. Debet autem habere amorem spiritualem 7 diuinum. ideo dicitur. 7 veni scz passibus amoris in terram scz vinem.

7 Gerua. mar.

tium. quam monstrauero tibi. hic scz per contemplationem. sed tandem tibi dato eam per veram possessionem.

Sermo. clxx. Seruasij
et prothasij martirum.

Preciosa i cōspectu dñi mors sanctorum eius. sicut dicit beatus Aug. Status hoīs tripliciter considerat. scz in vita. in morte. 7 post mortē. Isti autē sancti habuerūt vitā sanctā. mortē preciosā. 7 post mortē translationē gloriosā. Eorū autē sanctitas notat. cum dicit. Sanctorum. Sancte nā qz ipsi vixerūt quo ad deū p deuotā orationē. vnde dicit Paul⁹ de eis. qz nihil terrenū desiderabant. Sancte etiā vixerunt quo ad pximos. 7 quo ad superiores. Unde dicit Paulus. monita mea secuti sunt. Quo ad equales. scz naqarium 7 cellum cum quibz vnanimiter habitauerunt. Quo ad inferiores. qz paupes sustentauerunt. Quo ad psecutores. qz eoz supplicia nō timuerunt. Quo ad seiplos. qz carnem suā p decem annos mortificauerunt 7 sensus suos ab exterioribz cohibuerunt. ideo enī se recluserūt seruantes illud pp̄ietē. Si mei scz sensus nō fuerit dñati. Et hēnī anim⁹ p̄seruat a macul. futuri. ideo dicit. Lunc immaculat⁹ ero a p̄teritis. Ideo subdit. Et emūdatoz a delicto maximo. Diones nā qz sunt deo placite. 7 meditationes sūt deo gratę. Ideo subdit. Et erūt vt cōplaceat eloqz oris mei 7 meditatio cordis mei i cōspectu tuo sp. Secūdo habuerūt mortē preciosā. qd patet. qz eozū mors passioni christi multum similis fuisse videtur. Passio nā qz christi fuit acerba. fuit longa. diuturna. fuit multiplex. 7 diuersa. fuit vilis 7 ignominiosa. fuit p̄stās 7 firma. Sic 7 isti facti habuerūt i sua passione doloris acerbitatē. Unde dicit de Seruasio. qz plūbatis celsus fuit. qz erat genus supplicij valde dolorosum. habuerunt p̄cne diuturnitatem. Unde dicitur de eodem. qz tam diu plūbatis celsus fuit quoad usqz

De sancto

spm exalauit. Habuerunt pgnarum diuerſitate. Unde dicit de Protbasio qd pmo fuit in culeo suspensus 7 postmodu capite truncat. Habuerunt in sua passione ignominia 7 vilitate qz Serualius ad instar malefactorum fuit verberatus. Protbasius vero ad instar latronu in patibulo suspensus. Habuerunt pstantia 7 firmitate. Au cu tyrannus Protbasius miseru vocaret rudit: Quis e miser ego q te no timeo aut tu q me timere pbar. Tertio habuerunt traslatione glorioſa. Au dixit: postq piosa in pſpectu dñi zc. Subiungit. Dñe qz ego seruus tuus sum zc. Ac si dicant. Dñe nos sum? serui tui 7 filij vitalis martyri tui 7 valerij ancille tue no patiaris corpa nra taz vilitate sub terra jacere cor ergo traslatio fuit glorioſa qz corum corpa fuerunt miraculose reuelata qz ipsi duo bis 7 tertio cum Paulo sancto Ambrosio apparuerunt sua corpa reuelantes. Fuerunt integra 7 incorrupta qz licet p trecetos annos in terra iacuisſent taz integra 7 recetia sunt repta ac si illa die fuisset tumulata. Fuerunt odore mirabili circumfusa qz magnus inde odor oibz emanauit. Fuerunt miraculor glorioſa illustrata qz ibi de ad eor honorem miracula multa ostendit.

Sermo. clxxi. De sancto Jobanne baptista sermo primus.

Autem hō missus a deo cui nomē erat iohānes. Hic venit in testimonium vt testimonium pberet de lumine. Job. i. Magnū est esse nunciū dei sed maius est habere grām dei 7 maximū ē esse testē dei. Istud triplex p uilegiū beatus Jobānes habuit vt ex pmissis verbis apparet. Primo nanqz fuit nūcius dei. Cum dicitur fuit homo missus a deo. Circa qd notandū q fuit missus qttuor modis. Primo modo fuit missus sicut mittit radius a sole. Sol enī est ipse christus. Malach. iij. Vobis timētibus nomē meū orietur sol iusticie. Et iste sol habet tot radios quot habet san-

Jobanne bapti.

ctos. Ecd. xliij. Tripliciter sol exurēs motes radios igneos exuffians. Mōtes nā qz sunt angeli quos iste sol tripliciter exurit qz virtutē purgatiuā illuminatiuā 7 pfectiuā eis dedit. Exufflat radios igneos fulgidos i sanctos ignitos charitate 7 fulgidos veritate. Au vnus etiā de maioribz radijs huius solis fuit ipse Jobānes baptista 7 ideo lucifero comparatur. Job. xxvij. Nunqd pduces luciferū in tpe suo. Alij pphete fuerunt stelle nunciātes christi aduentū sed tñ de longinquo. Iste fuit lucifer nunciās christi aduentū de ppinquo. Secdo fuit missus a deo sicut scintilla ab igne. Ignis enī est deus. Heb. xij. Deus nō ignis psumens est q tot scintillas habuit quot sanctos emisit de qbus dicit. Ezech. i. Scintille quasi aspectus eris candētis huius aut eris maxima scintilla fuit Jobānes baptista q totus igne celi 7 charitatis ardebat. Ideo assimilatur gladio acuto. Esa. xlix. Posuit os meū dñs quasi gladium acutū. Gladius acutus 7 secat in qstū gladius 7 penetrat in qstū acutus 7 vulnerat in qstū vtrūqz. Sic sermo Jobānis 7 secabat vitia cū dicebat. Luc. iij. Reminē pcutiatis neqz calumniā alicui faciatis zc. Et penetrabat intima cum dicebat ibidē: genimina viperarū quis ostēdet vobis fugere a ventura ira. Et vulnerabat corda cum dicebat ibidē: nā enī securis ad radicē arboris posita est. Tertio fuit missus a deo sicut odor a flore. Flos enī est christus. Cant. ij. Ego flos campi q tot odores emisit quot sanctos pduxit. Et huius floris maximus odor fuit Jobānes q tanto odore fragrant vt christus de eo dicere possit illud qd legit. Gen. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs. Eius enī odor nō fuit horri sed agri qz nō fuit clausus sed apertus qz oēs vicini cognati 7 qui in montanis habitabāt isto odore sunt refecti hodie etiā nō soluz christiani sed etiā saraceni ei odore reficiunt. Et fuit odor agri pleni qz i ipso fuit lilium

De sancto

virginē puritatis 7 violę celestis contemplationis 7 rosa rubētis passionis. Et dicit q fuit a deo benedictus. Ille ager est benedictus q multum fructū affert iuxta illud. Heb. vij. Terra enī sepe super se venientē bibens imbrem zc accipit benedictionē a dño. Sic beatus Jobānes fructū centesimū ptulit qz virgo pdicator 7 etiā martyr fuit. Quarto fuit missus a deo sicut legatus a principe. Princeps enī est christus q tot habet legatos quot sanctos. Et huius signidē principis legatus magnus fuit Jobānes q fuit legatus a latere qz a deo missus fuit immediate. Felix nāqz legatus quē nō misit cupiditas sed charitas qz fuit missus a deo qui charitas est quē deus nō misit p sua sed p aliorū vtilitate qz venit vt testimonium pberet de lumine p quem pcurata est hōi pax atqz tranquillitas qz venit vt oēs crederēt illum q nō pdicabat seipsum sed deū qz nō venit vt lux sed vt testimonium pberet de lumine. Secdo beatus Jobānes habuit grām dei qd notatur cum dicitur: Cui nomē erat Jobānes qd interpretat in quo est gratia. Tria enī vasa deus creauit q mox gratia sua impleuit scz christū ac mariam 7 Jobannē christus est sol. Maria luna 7 Jobannes est lucifer. Post solē nanqz luna est clarior qz post christum ipsa virgo maria ē glorioſior. Et post solē 7 lunam lucifer est lucidior qz post christū 7 Mariam Jobānes ē dignior. Tertio Jobānes fuit testis dei quod notat cum dicitur: hic venit vt testimonium pberet de lumine. Sic enī dicit Iſid. Testis tripliciter consideratur scz natura vt sit vir pditione vt sit liber vita scz vt sit iustus. Sic nāqz beatus Jobānes fuit vir id est virilis 7 fortis qz nō fuit arido vt habet Matth. x. Fuit liber qz nō fuit mollior vestitus 7 indutus sicut sunt illi qui stant 7 seruiunt in curijs regū qz regem libere arguebat fuit iustus 7 sanctus qz non tñ fuit ppheta sed ppheta qz ppheta. Iste autē ppheta testimonium pberit de christo scz qstū ad visum de

Jobāne baptista

eius maiestate. Job. j. Et ego vidi 7 testi monium pberit qz hic est filius dei. Quis vero ad auditū de eius cū pte equalitate qz audiuit hic est filius meus dilectus zc. Quis vero ad tactū de eius humilitate qz ipsum baptizauit. Quis ad olfactum de eius odoris suauitate qz in carcere et illens odore virtutū eius pſensit. Quis ad gustū de ei in finita dulcedine. Esca enī eius erat mel siluestre christus nāqz fuit mel in qstū deus 7 siluester in qstū i deserto huius mudi venit. Mystice igitur pmissa intelligendo 7 exponēdo beatus Jobānes mel siluestre comedebat quia christi incarnati dulcedinem degustabat.

Sermo. clxxij. De eodem. ser. ij.

Erit enī magnus corā dño. Vinū 7 sicerā nō bibit. Luc. j. Angelus Gabriel natiuitatez pcurſoris annūtiāns quinqz pconia de ipso dicit. Primo nanqz qstūm ad ipsum deū fuit valde gratioſus. Cuz dicit: Erit enī magnus corā dño. Voluit enī esse magnus corā seipso sed 7 se valde humiliavit qz vocem se esse dixit. Nec voluit esse magnus corā ipso mudo qz oia terrena cōtempſit nec voluit esse magnus corā hōie aliquo qz iudeis ipsum pro christo suscipere volentibus seipsum non esse asseruit. Fuit autē magnus corā dño qstūm ad quadruplicē dimensionē. Fuit enī altus p celestium ptemplationem. Unde celos apertos vidit 7 vocem patris audiuit spiritū sanctum in forma columbe conspexit. Fuit pfundus p humilitatem ex qua christū baptizare refugiebat sanctam 7 ineffabilem dei virtutem tangere nō audebat 7 totus tremebat. Fuit longus p patientiā 7 longanimitatem qz se non ingessit sed longo tempore in deserto suā dispositionez expectauit. Fuit latus p charitatem p quā extendebat se ad dexteram quo ad amicos scz discipulos quos instrucebat 7 ad sinistram id est ad inimicos sicut ad herodē quem

De sancto

arguebat. **S**ecundo quod ad corpus suum fuit valde austerus. Attendit namque eius austeritas quod ad cibum et potum: quod locustas et mel siluestre comedeat. vinum et siceram non bibebat. Quod ad indumentum: quod de pilis camelorum erat indutus ac vestitus. **S**ecundum autem ipsum Chrysostomus dicitur de causis possit deferri. Aut propter ostentationem et turpis curiositas est: aut propter molliam et delectationem et sic carnalis voluptas est: aut propter tegimētum carnis et fugationem frigiditatis et humana necessitas est: aut propter mortificationem carnis et virtuosum et meritoium est. Sed reuera beatus Iohannes non deferebat vestes propter ostentationem: cum in deserto maneret: quod secundum Gregorium. Nemo prociolas vestes querit ubi a nemine videri se credit. Nec etiam vestes deferebat propter carnis molliam. **U**nde dicit dominus de eo Mattheus 23. Quid existis in deserto videre hominem mollium vestitum: Ecce qui mollium vestitur in domibus regum sunt. **N**ec simpliciter propter tegimētum: quod tales vestes nec bene corpus tegebant: nec etiam bene frigus arcebant: sed ferebat huiusmodi vestes propter carnis mortificationem. **H**abebat etiam miserum et desertum habitaculum: quod non morabatur in palatio: sed in deserto: et in loco solitario. **E**t hoc quatuor de causis: sic dicit Lixophilus: scilicet ut sanctam educationem haberet: ut peccatores liberius argueret: homo enim non ita libere arguit illos cum quibus comedit: pueris: et vivit: ut malicias hominum evitaret: quod ex cohabitatione malorum interdum contrahit macula peccatorum. **E**t ut de christo testimonium fideliter proferret. **S**i enim cum christo moratur: fuisse tunc diceret quod ex amicitia testimonium prohiberet. **T**ertio quod ad aiam fuit valde virtuosus: cum dicit. **E**t spiritu sancto replebitur. **S**piritus sanctus namque habet quoddam effectus generales: scilicet culpam remittere: aiam gratificare: et ipsam virtutibus exornare. **E**t istos habuit in Iohanne: quod et culpam originalem in Iohanne penitus purgavit: quod scilicet in utero sanctificavit:

Iohanne baptista

Unde hoc scribit. **H**iere. 1. Antequam exires de vulva sanctificavi te: id est a peccato mundavi te. **E**t ipsum glorificavit et dei amicum fecit: ut de eo legitur. **J**ob. 11. Amicus autem sponsi est. **I**psam etiam virtutibus exornavit. **U**nde dicit maximus: **I**ohannes virtutum schola et vite magistrus: sanctitatis forma: norma iusticie est. **A**lij vero sunt effectus speciales spiritus sancti. **E**t illos effectus non dat omnibus hominibus: sed solum aliquibus specialibus: sicut ipsis apostolis: ut pote divinas revelationes immittere in plenitudine se diffundere: et in gratia stabilire. **I**stos etiam effectus habuit beatus Iohannes. **H**abuit enim divinas revelationes: quod pater se sibi revelavit per vocem et filius dei per assumptam carnem: spiritus sanctus per columbam specie. **S**piritus sancti plenitudine accepit. **L**uc. 1. **S**piritus sancto replebitur. **F**uit etiam beatus Iohannes in gratia stabilitus: quia nunquam cecidit: sed semper stetit: unde de eo dicitur: **A**micus autem sponsi stat. **A**lij namque effectus quos habet spiritus sanctus sunt effectus singulares: qui etiam similiter in beato Iohanne fuerunt: quos in utero accepit: scilicet sanctificatio: gaudiosa christi salutatio: et spiritus prophetie repletio. **Q**uarto quod ad proximum suum fuit valde fructuosus: quod notatur: cum dicitur: et multos filios israel convertet. **C**onvertit autem eos clamando et predicando. **M**atth. 11. **E**go vox clamantis in deserto. **D**icit autem Chrysostomus et Remigius: quod tribus de causis clamamus: aut quando loquimur longe positus: aut surdis: aut quando loquimur iratis. **I**ohannes autem clamabat peccatoribus: quia sunt a deo elongati. **P**s. **L**onge a peccatoribus salus: qui ad dei mandata dicenda et facienda sunt surdi. **E**sa. 43. **E**duc autem foris surdum et aures ei sunt. **E**t quia erat iratus: ira scilicet per celum. **P**s. **Z**elavi super iniquos. **Q**uinto quod ad christi adventum fuit valde devotus: quod notatur: cum dicitur: **I**psa precedet ante illum in spiritu et virtute beligimo: et in maiori spiritu quod

De sancto

helias. **I**n helia quidem fuit spiritus simplex: in heliseo duplex: in iohanne triplex. **H**elias quidem fuit plenus prophetia in vita: heliseus in vita et in morte. **Q**uia mortuus mortuum suscitavit: unde dicitur de eo. **E**cc. 11. **M**ortuus prophetavit corpus ei. **I**ohannes autem fuit plenus spiritu sancto: et spiritu prophetie: et ante vitam hominibus cognitam: quod christum in utero cognovit: et in vita: quod hominibus digito demonstravit. **E**t post vitam: quia ipsum in limbo existentibus nunciavit.

Sermo. clxxij. De eodem ser. iij.

Oratio enim magna

Magnus coram domino. **L**uc. 1. **M**agnitudo beati Iohannis quod ad sex considerat. **F**uit enim magnus in utero: egressus de matre: existens in limbo: regnans in celo. **P**rimo beatus Iohannes fuit magnus in sue matris utero: quod fuit miraculose conceptus: quia a tota trinitate eius conceptio fuit causata. **N**am pater dedit novam potentiam generandi: nam cum patres eius essent impotentes ad generandum: prolem oportuit quod nova generandi et recipiendi potentia preberet. **C**hrystostomus. **S**ic fecit mihi dominus. **U**t pote sterilitate solvit et donum super naturam concessit: ex petra infructuosa spicas maturas produxit: de decus abstulit dum genitricem me fecit: filius dedit non a sapientiam cognoscendi: quia puer existens in utero ipsum cognovit. **A**mbrosius. **V**ocem prius elisabeth audivit: sed iohannes prior gratiam sensit: illa nature ordine audivit: iste exultatione mysterii: illa marie isti domini sensit adventum: spiritus sanctus dedit novam gratiam sanctificandi: quod in utero fuit sanctificatus: et spiritu sancto repletus. **A**mbrosius. **S**uper illud: spiritus sancto replebitur: ad huc ex utero sue matris. **A**lius est spiritus huius vite: alius gratie: ille nascendo sumit exordium: moriendo defectum. **I**ste non gratibus cohercet: non obitu extinguat: non alio matris excludit. **S**ecundo fuit magnus

Iohanne baptista

egressus de utero: quod fuit gaudiose natus: nam gaudius est puer: unde dicitur: **E**xultavit in gaudio infans in utero meo: gaudium sunt penses: unde dicitur: et tibi gaudium erit et exultatio: gaudium sunt etiam vicini et cognati: unde dicitur: et audierunt vicini et cognati eius: gaudium sunt omnes: unde dicitur angelus: **E**t in natiuitate eius multi gaudebunt. **M**agnus namque dicitur gaudium quattuor modis. **A**liquando intensius: et hoc modo gaudium sunt parentes. **A**liquando ostensius: et hoc modo puer gaudium est quod motu corporis gaudium suum manifesta vit. **A**liquando communicative: et hoc modo gaudium sunt vicini: quod parentes beati Iohannis tantum gaudium non ferentes vicinis et cognatis illud communicaverunt. **A**liquando extensius: et hoc modo gaudium sunt omnes: quia ad omnes illud gaudium extendebat: unde dicitur: et super omnia mota divulgabant omnia verba hęc. **T**ertio fuit magnus existens in mundo: quia fuit omnibus virtutibus exornatus. **S**iquidem contemplationis sublimitas ipsam ornavit a superiori: quia celos apertos vidit: vocem patris audivit: spiritus sanctum in specie columbe aspexit: filium in hancina carne cognovit: et sic tota trinitas se sibi revelavit. **H**umilitas ipsam ornavit ab inferiori: per quam se non esse dignum solvere corrigiam calciamenti christi asseruit: puritas ipsam ornavit ab interiori: per quam angelus meruit appellari: quia secundum Hieronymum. **I**n carnem non secundum carnem vivere non est humanum sed potius angelicum. **S**anctitas ipsam ornavit ab exteriori: quia de pilis camelorum circumdatus erat: et mel siluestre et locustas comedeat: et hominum consortium fugiebat. **P**atience ipsam ornavit a sinistris: quia ipsum prosequabatur: et herodes ipsum incarcerando: et herodias sibi insidiando: et puella caput eius petendo: et ministri herodis ipsum decollando: et tamen ipse beatus Iohannes baptista in omnibus patientiam conservavit. **T**emperantia ipsam ornavit a dextris: quod in domo sumi

De sancto

facer dotis vnicus natus ab oibus pro-
speritatis mundi abstinuit a iudeis chri-
stus extimatus pcursozem suū se esse ape-
ruit. **Quartus** fuit magnus egressus dū
to qz pro veritate passus fuit scz p veri-
tate doctrine iusticie z vite. Pro verita-
te quide doctrine qz sicut dicit iosephus
ad eius pdicationē multitudo ppli pue-
niebat ppter quod herodes timēs dispe-
dium populi ipsum carceri mancipauit
Passus est etiā pro veritate iusticie quā
defendebat. Arguebat nanqz herodem
ex eo qd vxorem fr̄is sui acceperat qd erat
ptra legis pceptum vt fratre viuēte ei
vxor traduceret. z sic dum defendit iu-
sticiā pdidit vitam. Est etiā passus p ve-
ritate vite quāz tenebat. Mos enī mali-
gnarū ē sanctorū boūz pervertere vitā
beat? aut iohānes baptista nō comede-
bat panē nec etiā bibeat vinū. z ptea
ipsi dicebant eum habere demonium. z
sic scandalum accipiebant vnde edifica-
tionē habere debuerāt. Sic enī noctua
fugit lucem. z serpens vineę floret. odo-
rem sic mali tonozum boūz detestatur
sanctitatē. **Quinto** fuit magnus existē-
limbo qz illic preciosus nuncius fuit desti-
natus. Sancti enī patres desolati erant
z ppter tantam tps diurnitatē. z pro-
pter demonū vicinitatem. z ppter dini-
ne visionis priuationē. z ppter locū infi-
mū z horribilē s̄ iohes ad eos descēdens
eos sc̄tificauit asserēs qd de loco illo diu-
turno erāt educēdi. z d̄ vicinitate demo-
nū erāt cito i āgelo z socios assumēdi. z
de priuatione diuine visionis cito erant
diuina visione fruēdi. Et d̄ loco infimo
z respecto cito erāt ad alta celoꝝ suble-
nandi. An etiā legit in euangelio Ri-
codemi qd ipsis denūciavit qd christus na-
tus fuit qd ipsam baptizauerat qd digi-
to ostenderat. z qd cito ad eos visitandus
descensus erat. **Sexto** est modo ma-
gnus regnās in celo qz habet tricētesia p-
mia. Habet nanqz centesimū fructus in
q̄tum fuit virgo incorruptus alium cen-
tesimū in q̄tum pdicator gratiosus ali-

Johāne baptista

um centesimū in q̄tum fuit martyr inui-
ctus. Vere aut beatus Johānes est ma-
gnus in celo qz fulget inter cuneos patri-
archarū gaudet intra choros pphetarū
qz fuit ppheta. z plus qz ppheta. Residet
inter choros aploꝝ qz fuit a postolus. i. a
deo missus. Spaciatur nāqz int̄ rosas mar-
tyrū qz fuit martyr dñi gloriosus. Dele-
ctatur inter violas confessorum quia con-
fessus est z nō negauit. Redolet inter li-
lia virginum qz virginitatem ppetuam
conseruauit.

Sermo clxxiij. Eodē die. ser. iij

Inter natos

I mulierum non surrexit maior
Johanne baptista. **Matth. xj.** Landa-
tio a seipso est verecunda quia laus ois
in ore proprio sorescit. Ab homine ma-
lo ignominiosa quia s̄m Senecam idēz
est laudari a turpibus z ob turpia. Ab
homine sancto licet nō sit certa est tamē
fide digna. Ab aduersario nō est firma
quia validum est testimonium ab aduersa-
rio prolatum. Ab angelo ē vera atqz cer-
ta quia angelus nō potest mēiri. A deo
est vera z probata. **ij. Cor. xij.** Nō enim
qui seipsum cōmendat ille pbatus est. s̄
ille quē deus cōmendat. Beatus igit ioh-
hānes baptista noluit cōmendare seip-
sum qz hoc fuit verecundū. Unde cuꝝ in-
terrogaret si esset christus. respondit se nō
esse christū sed pcursozem suū. nec etiā
voluit cōmendari a iudeis malis quia
hoc fuisset ignominiosū. An cum ipsi in-
dici eū tanqz in christū vellēt recipere noluit
assentire. Est aut cōmendatus a bonis
Matth. xj. Dēs sicut ppheta illū bate-
bant. Ab aduersario scz ab herode qd eū
metuebat z virum sanctū bonū z iustus
esse sciebat vt d̄ **Mar. vj.** Ab angelo
qui ait: Erit magnus corā dño. A deo
qui dixit: Inter natos mulierū nō surre-
xit maior Johanne baptista. Dicitur
nāqz qd nullus maior eo surrexit ppter qd
dā speciales p̄rogatiuas quas habuit.
Prima est qz fuit in vtero sanctificat

De sancto

ex qua significatiōe tria dona accepit. scz
peccatoꝝ mūdationē. **Hier. j.** Anteqz
exires de ventre matris sanctificauit te. i.
a peccato mundauit te. sanctis p̄s reple-
tionē. **Lud. j.** Sp̄s sancto replebit ad huc
ex vtero m̄ris sup̄ diuinōz cognitionēz.
vt ibidē. Exultauit infās in gaudio i vte-
ro meo. **Scda** est qz fuit beatę virginis
marie spiritalis fili. Cum enī triplex sit
p̄gnitio. scz naturalis q̄ est p carnis p̄pa-
gationē spiritalis q̄ est p baptismi rege-
nerationē z legalis q̄ est p adoptionē be-
ata virgo Maria q̄tū ad istam triplicē
cognitionē tres habuit filios. vnū natu-
ralem. scz iesum quē de suis visceribz ge-
nerauit. Aliū legalem. scz Johannē euā-
gelistam quē exscripto z mādato prin-
cipis in filiū adoptauit qn̄ christus ei di-
xit: Mulier ecce filius tuus. Tertius spi-
ritualem scz Johannē baptistam quem
per sp̄m sanctum in matris vtero bapti-
zauit. Cum enī elisabeth salutauit mox
infans in vtero exultauit. z sp̄m sanctūz
recepit z ab originali peccato mūdatus
fuit. Et sic virtute verbi virginei baptis-
mū recepit sp̄s sancti. **Tertia** est qz fuit
angelus appellatus. Cum enī s̄m **Dio-**
nysiū angelus habeat triplicē virtutē scz
purgatiuā. illuminatiuā. z p̄fectiuā. ha-
buit virtutē purgatiuā qz sicut d̄ **Joh.**
v. Ipse erat lucerna ardēs. Habuit vir-
tutē illuminatiuā qz erat lucerna lucens
habuit p̄fectiuā virtutem qz sicut dicit
Lud. j. Ipse venit dño parare plebem p-
fectā. **Quarta** est qz fuit ppheta z plus
qz ppheta. **Prophe**te nanqz quandoqz
acceperūt sp̄m sanctum ad p̄gnoscentiū
p̄terita. Aliqñ ad sciendū futura. aliquā
to ad intelligendū occulta p̄sentia. Jo-
hānes nō habuit sp̄m p̄phetie de futu-
ro qn̄ dixit **Joh. j.** Ipse est qd post me ven-
turus est habuit de p̄terito cum subdit
Qui ante me factus est. De p̄senti occul-
to cum subiungit: Non sum dignus cor-
rigiam calciamenti eius soluere. **Quin-**
ta p̄rogatiua est quia fuit christi bap-
tista electus. vbi totam meruit agnoscere

Johāne baptista

trinitatem. **Unde Aug.** in libro de fide
ad Petrum. Quis patris z filij z sp̄i-
tus sancti vna sit natura. firmissime tñ te-
ne tres esse personas diuinas. scz patres
qui dixit: hic est filius meus dilectus. z fi-
lium solum esse. su per quem vox illa pa-
tris insonuit. z sp̄m sanctum esse. qui in
specie columbe super christum baptiza-
tum descendit. **Sexta** est quia fuit p̄-
cursoꝝ christi deuotus. Quare christus
voluit vt Johannes ante eum p̄cederet
z p̄iret. super hoc **Chryso.** ponit tres
causas. **Prima** est propter christi digui-
tatem vt discas inquit. qd sicut pater ita
z ipse propheta s habeat. **Scda** est pro-
pter iudeoꝝ inexcusabilitatem. vnde
ait: te inde z iudeis nullā causam dereli-
quat. quod z ipse dominus ostendit di-
cens: Venit Johannes. nō manducans
neqz bibēs zc. Venit filius hominis mā-
ducans z bibens zc. **Tertia** ppter maio-
res firmitatē. **Recessit** erat inquit ab alio
prius dici que de ipso erant. Nam alias
iudici dixissent. Tu de te ipso testimonium
pbites zc. **Septima** p̄rogatiua est qz
fuit tribus meritis quibus aureola con-
fertur in figuris. Quia scz fuit pdicator.
martyr. z virgo. Et ideo habuit coronā
stellatā qui debet pdicatoribus. De hoc
Dan. xij. Qui ad iusticiā erudiunt mul-
tos quasi stelle in p̄petuas eternitates
Habuit coronā gemmatā que debetur
martyribz. ps. Posuisti i capite eius co-
ronā de lapide p̄cioso. Et coronam au-
ream q̄ debetur virginibus. **Ecd. xlv.** Co-
rona aurea sup̄ mitram eius. Sicut enī
aurum est fulgidū z incorruptum ac p̄-
ciosum sic z virginitas. **Sap. iij.** O qd
pulchra est casta generatio cuꝝ claritate
ecce qd fulgida. Immortalis enī est me-
moriam illius. ecce qd incorrupta. quoniam
apud deum nota est. z apud homines ec-
ce qd p̄ciosa. **Octaua** p̄rogatiua est
qz dies natiuitatis eius habetur festi-
us. Trium enī natiuitates solennit celebra-
mus. scz christi. z virginis gloriose marie
z Johannis baptiste. **Luz** quia omnes

De sancto

tres fuerunt in utero sanctificati. Cum quia oēs fuerunt miraculose nati. Nam christus est de virgine natus. Et virgo maria fuit de sterili matre genita et precreata Johannes vero fuit de sene utroque parente generatus. Cum quod ortus istorum trium gaudio magno fuerunt dedicati. De gaudio namque natiuitatis christi dicitur Luc. ij. Annuntio vobis gaudium magnum quod erit omni populo. De gaudio vero natiuitatis beate et gloriose Marię virginis dicit. Hester. viij. Judęis noua lux ori in visa est gaudium honor et tripudium. Et de gaudio natiuitatis beati Johannis dicit Luc. j. Et multi in natiuitate eius gaudebunt etc.

Sermo. clxxv. De eodem. ser. vi.

Paravi lucernam

christo meo. Inimicos eius induam profusione etc. ps. Nullus inuenienti lucerna dici potest quod Johannes baptista de quo dicit. Job. v. Ipse erat lucerna ardens et lucens. Volens enim deus promittere in hunc mundum verum solē promissit luciferū et lucernam ardentē ideo dicit. Paravi lucernam christo meo. In his autem verbis quattuor sunt videnda. Primo quod Johannes dicitur lucerna quod quidē fit triplici causa. Primo propter lucis mutationem. lucerna enim non lucet a seipsa sed aliunde lucē suam accipit et mutat. sic et Johannes non lucebat a seipso sed a christo. Unde dicit. Job. j. Non erat ille lux. Et tamen dicit. Esa. lxxij. Dedit in lucē in gentibus Johannes quod erat lux et non erat lux. Est enim quoddam quod tamen lucem influit sed non recipit. sicut corpus luminosum. Quod dam quod recipit lucem et non influit sic corpus opacū. Quoddam vero quod lucē recipit et influit. sicut corpus diaphanum. Lux igitur que tamen lucem influit sed non recipit est christus. Corpus vero quod tamen recipit sed non influit erant iudei et sunt ceteri auditores. Lux vero que recipit et influit erat beatus Johannes qui lucem a christo recipiebat et Paulo infundebat

Johanne baptista

Unde Augustinus super illo. Erat lux vera que readditum est verum quod et homo illuminatus non dicitur lux vera. sed vera lux est illa que illuminat. Et tamen nisi per noctes lucerna accendat et per diem sol exeat lumina illa sine causa parent. Secundo dicitur lucerna propter lucis obumbrationem. Sicut enim adueniente sole lumen lucernę minuitur et obumbrat. sic adueniente christo fama iohannis baptiste fuit obumbrata et quodammodo diminuta. Unde dicebat Job. ij. Illum oportet crescere me autem minui. Et illud secundum Augustinum ostendit in eorum ortu et obitu. Nam christus natus fuit quando dies incipiunt crescere. Johannes quando dies incipiunt minui et decrescere. Christus in morte fuit exaltatus. Et Johannes fuit capite minoratus. Tertio dicitur lucerna propter consumptionem. Sicut enim lucerna se consumit in seruitium aliorum. sic beatus iohannes baptista in nostram utilitatē et exemplū consumpsit substantiam suam omnia tēporalia respuendo et corpus suum ipsū durissime conterendo vitam suam pro iusticia eorum exponendo et moriendo ac verba sua coram iudicis et in eos cotidie predicando et famam ipsam annihilando. quia cum christus crederetur istam famam extinguit et annihilauit. Secundo est videndum quomodo hec lucerna fuit parata. pro eo quod dicit. Paravi lucernam. Tunc autem lucerna est bene parata quando scilicet est lucens et clara. Ista autem lucerna bene parata fuit quando multum radius emicuit. Primus radius est paritatis et mundicie ob quam angelus dicit et niui comparatur. Unde dicitur. Nesciens labem niui pudoris. Chryso. Conuersatio iohannis omnium vitarum culpabilem faciebat apparere. quemadmodum si videas vestem albam. dicitur quod satis candida est illa. Si autem apposeritis eam in xta nitem. incipit tibi sordida apparere. etiam si sordida non sit. Sic reuera quibus ad compassionem beati iohannis omnis homo videbatur esse immundus. Secundo

De sancto

radius est vite religiose assumēde. per hunc mundum fugiens in deserto habitauit. Nam pro certo in mundo omnes sensus hominis polluantur. scilicet visus in videndo vanitates. Auditus verba vana audiendo. Olfactus odores varios odorando. Os vana sepe loquendo. Et manus se ad illicita extendendo. Beatus ergo Johannes baptista in loco deserto voluit habitare. ut mundus seruaret oculos quibus spiritus sanctus in specie colūbe erat specturus. Et mundus seruaret aures quibus vocem preiserat audire. Et mundus os seruaret pro quod christi testimonium erat. platur. mundus quod seruaret olfactum pro quem christi odorem erat pensurus. Et mundus manus obseruaret quibus christi iesum erat baptilatur. et digito ostensurus. Tertius est radius humilitatis. proinde quod cum crederet esse christum confessus est se esse suū precone. Unde dicit Job. j. Ego vox clamantis in deserto. Sicut scutiferus. Matth. x. Cui non sum dignus precubens soluere corrigiam calciamenti. Sicut precursore deuotum Job. ij. Non sum ego christus sed missus ante eum. Quare autem iudei magis credebant iohannē esse christum quam ipsum dominum ponit. Chryso. tres causas. scilicet propter genitum illustre. propter duram educationem et humanarum vestium despectionem. In christo autem contrarium videbat. scilicet genus humile. dicta communis et vestimenta communia. Quartus radius est discretionis maturę quod paulatim iudeos ad christi cognitionem ducebat. Fecit enim sicut dicit. Chryso. sicut faciunt multę aues pullos suos. quod non statim docet eos volare. sed primo pullos extra nidum educit et postea paulatim volationem apponit. et sic tandem eos relinquunt. Tunc secundum Chryso. beatus iohannes iudeos a nido volare docebat quod christum maiorem se esse dicebat dicens. Matth. ij. Qui post me venturus est fortior me est. Maiorem autem volatus docuit quod non tamen super se. sed super oēs alios esse demonstrauit dicens. Job. ij. Qui de celo venit super oēs est. Et adhuc maiorem docuit. quando ipsum esse verum dei

Johanne baptista

filium ostendere cepit dicens. Job. j. Ego vidi et testimonium perhibui. quod hic est filius dei. Tertio principaliter videndum est cui ista lucerna sit preparata. quod ostenditur. cum dicitur. christo meo. Fuit igitur preparata christo. ut ipsum manifestaret. Sicut enim homo quando aliquam rem preciosam licet minimam vult inuenire. accedere lucernam et ipsam inuenire. Christus autem erat factus minimus ut in. ps. Minuisti eum paulominus ab angelis. ideo lucerna venit et ipsum humano generi demonstrauit. Ista autem lucerna et luxit sub modio quod christum in utero recognouit. Et in candelabro luxit. quando ipsum digito demonstrauit. Et luxit in limbo quando christum his qui erant in tenebris annuntiavit. Secundo fuit parata ut ad verum solem nos manuduceret. Homo quidem erat in oculo sautius et non poterat verum solem conspiciere. ideo deus misit iohannem tanquam parietem illuminatum. Augustinus. Quomodo plerumque fit ut qui sautiatos habent oculos non possunt videre solem sed parietem illuminatum. ideo deus irradiauit Johannem. et per illum illuminatus cognitus est ille qui illuminat. Erat etiam lippus nec poterat in solem respicere. Ideo missus est Jobes qui dicitur est lucerna. ut per ipsam possit videre. Augustinus. Fulgore solis lippitudo nostra ferre non poterat. Ideo exquiritur iohannes lucerna. ut testimonium perhiberet veritati. Erat namque in visu debilis. Ideo missus est iohannes baptista tanquam mos. ut quia non sufficebat respicere ad solem. respicere possit ad irradiatum montem. Gregorius. Qui orientem solem contemplari non valet. irradiatos montes aspiciat. et quia ortus sit sol deprehendit. Tertio ipsa lucerna fuit preparata christo ut ante ipsum preiret. Solent enim ante regem deferri luminaria multa et honeste. sic ante christum iohannes tanquam lucifer venit. Hinc est quod in diebus profestis vultu ceteris ante euangelium defertur. et in diebus festiuis duo. quia primum aduentus qui totus debet esse penitentię precessit vultu

De sancto

luminare. scilicet beatus Johannes. Secundo aduentu qui est festiuitatis eterne. Precedunt duo. scilicet Helias et enoch. Quarto principaliter videndum est. propter quod ista lucerna fuit preparata. quod notatur cum dicitur. Inimicos eius induam confusione. Confudit enim iudeos quadrupliciter. Primo ex suo baptismo. Matth. xij. Baptismus Johannis ex deo erat an ex hominibus. Quicquid autem respondissent confusi fuissent. Secundo testimonio suo. Dixit namque se non esse christum. De christo autem dixit quod erat. Multo autem magis creditur alicui ferenti testimonium de alio quam de se ipso. Tertio ex abstinentia sua. Matth. xij. Venit iohannes non manducans neque bibens. Ac si dicat secundum Chrysostomum. per viam contrariam venimus ego et iohannes. et idem fecimus. sicut si venatores per duas vias contrarias aliquod animal insequantur. ut in alteram incidat. Quarto ex sua vita. Si enim homo in vtero sanctificatus. sine peccato natus gratia dei plenus tam asperam vitam duxit. quantam confusionem habere debemus. qui sumus gratia dei vacui. et in peccatis inueterati. et tamen modicam penitentiam nolimus sustinere.

Sermo. clxxvi. De sanctis Johanne et Paulo martyribus. ser. i

Multe tribulationes iustorum. et de omnibus his liberauit eos. De istis sanctis martyribus Johanne et Paulo dicitur in primis verbis operant iusti et tribulati et liberati. Iusti quia ius suum unicuique reddiderunt. scilicet sibi. deo. et proximo. Sibi quia habuerunt magnam paritatem. et etiam magnam fidelitatem. Puritas autem eorum notatur in hoc quod dicuntur fuisse eunuchi. Licet enim sit quedam castitas nature et quedam violentie. et quedam virtutis et gratie. isti tamen ex diuina gratia propter regnum celorum se castrauerunt. Ista triplex castitas tangit. Matth. xij. Abiit eunuchus

Johanne et Paulo

eorum genera distinguunt. Habuerunt etiam fidelitatem. quia et tres sauros sibi a constantia derelictos pauperibus fideliter erogauerunt et dispensauerunt. quia nihil sibi retinuerunt. Matth. xxij. Quis putat est fidelis seruus et prudens. Et humiliter. quia non tanquam domini sed tanquam serui. Et prudenter. quia non dimittit sed egenis non vni sed multis non post mortem sed vita distribuerunt. Secundo fuerunt iusti quia ad deum. quia sibi exhibuerunt reuerentiam sanctam et fide sinceram. Reuerentiam quidem quia iulianum apostatam qui deum contempserat contempserunt dicentes. quia religionem plenam virtutibus dereliquisti. a te recessimus. et deum tibi proponentes. minas tuas non timemus. Habuerunt etiam fide sinceram. Unde Terentiano emissio ut ista tiunculaz adorarent. dixerunt. Si tuus dominus est iulianus habeto pacem cum illo. nobis autem alius deus non est. nisi pater et filius et spiritus sanctus. Roma. x. Cor. de credit ad iusticiam. ore autem confessio fit ad salutem. Tertio fuerunt iusti quia ad proximum. et hoc quantum ad tyrannos egenos. et amicos et inimicos. Quia ad tyrannos ipsos grauiter arguendo. quia et iulianum apostatam grauiter arguerunt. nec eius potentiam timuerunt. Unde Ecd. xlvij. In diebus suis non pertimuit principem. et in potentia nemo vicit illum. Quia ad egenos eos cum elemosynis sustentando. Sal. vij. Dux tempus bitem. opemur bonis ad omnes. Quia ad amicos eis fideliter consulendo in periculis. Unde dixerunt Gallicano in periculis constituto. fac votum deo celi et eris victor melior quam fuisti. Verus enim amicus non pergit in prosperitate sed in aduersitate Ecd. xij. Non agnoscat in bonis amicus. Quia ad inimicos ipsos ad pacem et concordiam reducendo. Meritis namque istorum tota gens sithica ad pacem et concordiam venit et cum gallicano composuit. Pro. xij. Qui pacis inuenit consilia. sequetur eos gaudium. Secutum est enim magnum gau-

De sancto

dium de hostium pacificatione. de gallicani conversione. et de pietate regine obseruato pudore. Secundo fuerunt multipliciter tribulati. Hostis namque eos est multipliciter persecutus. Primo per bladem abba et blandicias. ut scilicet eos alliceret dicens. Vos qui in aula regia nutriti estis non debetis meo lateri deesse. ut primos in palacio vos habeam. Sed ipsi permissiones suas penitus contempserunt. nec ad ipsum accedere voluerunt neque curauerunt. Secundo ut ipsos deterreret dicens. Punita vos non ut martyres sed ut publicos hostes. Sed ipsius minas non curauerunt neque timuerunt dicentes dominum nostrum iesum christum tibi proponentes minas tuas non timemus. Tertio per supplicia. ut eos vinceret quia eis mandauit quod aut statuam idoli adoraret. aut sententiam capitalem acciperet. sed ipsi mortem patiendo vicerunt. Unde beatus Augustinus. Miles christi fidei armis indutus in proelio stetit fortiter dimicauit. pugnavit. et vicit non feriendo sed patiendo. Quarto oculum eius occidendo ut eorum famam extingueret. sed fama eorum extingui non poterat quia scripta erat in celo. Aud. x. Gaudeat quia nomina vestra scripta sunt in celo. Conseruata in deo. Sap. iij. Immortalis enim est memoria eius. quia apud deum nota est. et apud homines. et viget in toto mundo. Ecd. xxxix. Non recedet memoria eius et nomen eius requiritur a generatione in generatione. Tertio fuerunt liberati. et hoc quia deus dedit eis constantiam. Unde iuliano danti inducias decem dierum constant responderunt. Decem preterisse nunc computa dies. et modo facito quod tunc te facturum minaris. Secundo dedit ipsis victoriam. quia de hostibus triumphauerunt. Vicerunt enim mundum per fidem. i. Job. v. Hec est victoria que vincit mundum fides vera. Diabolo resistendo. Jac. iij. Resistite diabolo et fugiet a te et a vobis. Scipios et aios suos edomando. Pro. xvj. Melior est patientis viro forti. et qui dominatur animo suo expugnatoze viribus. Tertio dedit ipsis coronam. Jac. j. Beatus vir qui suffert tem-

Johanne et Paulo

perationem. quam cum probatus fuerit accipiet coronam vite. Ipsa enim coronam accipiunt sufferentes per longanimitatem. ideo dicitur. qui suffert temptationem. Probati per fidelitatem. ideo subditur. Qui cum probatus fuerit. Fuerunt diligentes per charitatem. ideo subiungitur. diligentibus se. Quoniam sic liberati fuerunt. ideo nunc multos suis meritis et orationibus liberant et maxime in iudicio liberabunt. Unde de hoc refert beatus Gregorius in dialogo. quod dum quedam matrona ecclesiam istorum sanctorum martyrum sepius visitaret. eidem apparentes dixerunt. Tu nos modo visitas. nos autem te in iudicio requiremus. et quicquid poterimus tibi ex tunc prestabimus.

Sermo. clxxvij. Eodem die. ser. ii.

Ecce quaz bonum

et quod iocundum habitare fratres in unum. Beati martyres Johannes et Paulus non tamen fuerunt fratres carne sed etiam fide et passione ex vno patre celesti. Quia ideo conuenienter verbum propositum de eis dici potest. In ipsis quidem fuit vera fraternitas. quod notatur cum dicitur. Habitare fratres. Et fraternitatis vera unitas. cum subiungitur. In unum. Unitatis et fraternitatis magna utilitas. cum dicitur. Ecce quod bonum et quod iocundum. Circa primum notandum. quod fraternitas spiritualis excelsit fraternitatem carnalem in tribus. de quibus sic dicit Ambrosius. Sanguinis fraternitas interdum sibi inimica est. Chriusti autem fraternitas sine intermissione est pacifica. Illa inter se communia cum emulatione diuidit. Hec vero propria cum gratulatione communicat. Illa in consortio despicit sepe germanum. Hec autem frequenter allumit alienum. Ex quibus verbis habet quod fraternitas carnalis sepe habet contentionem. i. Cor. vj. Frater cum fratre in iudicio contendit.

De sancto

Spiritualis aut fraternitas habet pacē
7 dilectionē. *Ecd. xv.* In tribus benepla-
citi est spū meo: q̄ sunt pbata coraz deo
7 hoibus scz cōcordia fratru· amor pxi-
moy· 7 vir 7 mulier sibi bene p̄sentiētes.
Duo fr̄es sunt intellect⁹ 7 affectus· q̄ tūc
sunt p̄cordes· q̄n intellectus bonū discer-
nit 7 affectus illud eligēdo diligit. Duo
pximi sunt oculus 7 cor: qui tūc p̄cordes
sunt· q̄n ipsum cor studet oculū ad bonū
dirigere· 7 ocul⁹ studet cordi bona renū-
ciare. Vir 7 mulier sunt ratio 7 sensuali-
tas: q̄ tūc bene sibi p̄sentiētes sunt quā
do ratio sensualitatē regit· 7 sensualitas
rōni obedit. *Sec̄do* fraternitas carnalis
diuidit cōmunia. *Gen. xij.* Diuisi sunt al-
terutrum a fratre suo. Spirituales nan-
q̄ fraternitas communicat propria· et
hoc tam propria temporalia. *Pr̄mo*. ij.
Alij diuidūt ppria 7 ditiores sūt zc· q̄
spūalia ppria. *Aug.* Oīs res q̄ dādo nō
deficit dū habet 7 non dat nōdū habet:
q̄n habēda est. *Tertio* fraternitas car-
nalis sepe despiciat germanū. *Sap. x.* Per
irā homicidij fraternitas dep̄it. Spūal-
aūt admittit alienū. *Uñ Aug.* in li· d· ci-
dei. Nullo modo sit mior accedēte p̄sor
te possessio bonitat. *Q̄o* habebit deniq̄
istā possessiōne qui eam noluerit habere
cōmunē· 7 tanto eam repiet ampliozem
quāto ampli⁹ sibi potuerit amare p̄sortē
Sec̄do ponit fraternitatis vera vnitas
Qualiter aut sancti viri vniantur dicit
Cyprianus. Vniunt enī sicut diuersi ra-
di in vno sole sicut diuersi rami in vna
radice sic diuersi rami in vno fonte· 7 sic
diuersa mēbra in vno corpe. *Istis* qua-
tuor modis isti beati martires *Johānes*
7 *Paulus* ad inuicē cum deo vniti fue-
rūt. *Pr̄mo* nāq̄ in vna fide sic diuer-
si radi in vno sole. Radij nāq̄ accipiūt
a sole lumē· calorē· 7 virtutē. Illa igit̄ est
p̄fecta fides· q̄ habet de deo verā 7 indu-
bitatā cognitionez· et q̄tū ad hoc distin-
guat a fide gentiliū 7 hereticoy. *Char-*
itate 7 dilectionē· 7 q̄tum ad hoc distin-
guat a fide demonū. *Virtutē* 7 opatio-

Johāne 7 Paulo

ne 7 q̄tū ad hoc distinguit a fide malorū
christianoy. *Sec̄do* vniunt sicut diuer-
si rami in vna radice· in vna charitate.
Eph. ij. In charitate radicati 7 fūdati
z̄c. *Breg.* Ut enī multi arboris rami ex
vna radice p̄deūt 7 p̄cedūt· sic etiā siliter
mltę vtutes ex vna charitate generant̄.
Nec habet aliqd̄ viriditatē ramus boni
operis si nō māserit ī radice charitatis.
Tertio vniunt sic diuersi rami ī vno fon-
te· in vno spiritu fontalis sapiētie. De
quo fonte dicit̄. *Ben. ij.* Fluius egredie-
bat̄ de loco voluptatis qui inde diuidit̄
ī q̄ttuor capita· in q̄ttuor expositionū
genera· scz historiciū· tropologicū· allego-
ricū· 7 anagogicū. *Quarto* vniunt sicut
diuersa mēbra in vno corpe sacro-
sanctę matris ecclesie· q̄ tamē vnio aliq̄n
in p̄senti separat̄ aut p̄ culpam mortalem
Eia. lix. Iniquitates nostrę diuiserunt
inter vos 7 deū vestrū. Aut p̄ exōmuni-
cationē. *1. Cor. v.* Auferte malū a vobis
metipsis. Et loquit̄ de publico fornicā-
rio p̄ exōmunicationē anferēdo. Et q̄n
doq̄ in futuro q̄n separabuntur mali a
dei visione. *Matth. xv.* Discedite a me
zc̄. Et a sanctorū societate. *Mat. xij.* Ex-
ibunt angeli 7 sepabunt malos de me-
dio iustorum. *Tertio* ponitur vnitatis
fraternitatisq̄ vtilitas· cum dicitur: *Ec-*
ce q̄ bonum 7 q̄ iocundum. Dicit autē
beatus *Bernardus* q̄ sūt q̄dam bona· s̄
nō iocunda: sicut sunt passioes 7 tribu-
latiōes q̄ non sunt iocunde carni: sed ta-
men sunt bonę 7 vtilis· quia hominem fa-
ciunt meliozem. *Chryso.* Quando car-
nalia hominis affligunt̄· tūc spūalia ei⁹
florent. Sicut ergo vernali afflatu arbo-
res laxantur in folia 7 in fructus. Sic in
persecutionibus excitant̄ animę ad vir-
tutes. *Quedam* autem sunt iocunda· s̄
nō bona sic peccata carnalia. *Pr̄mo*. v.
Fau⁹ distillas labia meretrici. *Ecce* q̄ io-
cūda· *Quoniam* aut illi⁹ q̄si absinthiū
Ecce q̄ amara. *Quedā* vero sunt q̄ sūt
amara sed non bona nec iocunda· sicut
q̄dam peccata que habent secum p̄nas

De sancto

annexam vt est tristitia 7 inuidia. *Pr̄mo*
xvij. Spūs tristis exsiccat ossa. *Eiusde*
xij. Putredo ossium inuidia. *Quedā*
sunt bona 7 iocunda sicut charitas mu-
tua 7 cohabitatio fina. *Hęc* enī cohabi-
tatio est iocunda· q̄ dat vnctionē gratię
vñ sequit̄: Sicut vnguentū in capite q̄d
descendit in barbā zc̄· quod est in refri-
gerationē p̄cupiscentię· vnde subdit̄: si-
cut ros hermon. Et est bona· q̄ est causa
benedictionis gratię 7 vitę p̄bennis glo-
rię· vnde subdit̄: Quoniam illic manda-
uit dñs benedictionē 7 vitā vsq̄ in sc̄lu.
Sermo. cxvij. De sancto Pe-
tro et Paulo apostolis. ser. i.
AEcit de⁹ lumi-
naria magna· luminare maius
vt p̄set diei· luminare minus vt p̄set
nocti. *Ben. j.* Per ista duo luminaria ma-
gna mūdi· possunt intelligi magna lumi-
naria paradisi· scz *Petr⁹* 7 *Paul⁹*. Per
luminare maius intelligit̄ *Petrus*· q̄ si-
cut sol est princeps oīy planetarū 7 lu-
minariū· sic 7 *Petr⁹* est p̄nceps oīy apo-
stolorū. Sed p̄ luminare minus intelli-
git̄ beatus *Paulus*· q̄ sicut ipsa luna vl-
tima est oīy planetarū· sic 7 ipse beatus
Paulus vltimus fuit oīy apostolorū. *Luminare*
aūt maius p̄set diei· q̄ *Pe-*
trus erat apls iudeoy quib⁹ erat lux fi-
dei 7 diuinę legis. *P̄set* luminare mi-
nus nocti· q̄ 7 *Paulus* fuit apls gentiū
in q̄bus erat tenebrę ignoratię 7 infide-
litatis. *Ista* nāq̄ duo luminaria· scz sol
7 luna habet in effectu magnam potesta-
tē in motu magnā velocitatē in luce ma-
gnā claritatē in situ magnā sublimitatē
7 in quantitate excellentē magnitudines.
Etiā duo apls significant̄ p̄ ista duo lu-
minaria. *Pr̄mo* q̄ magnā habent in
inferiorib⁹ potestatem· nā vnus est iani-
tor celi· 7 alius doctor mūdi· 7 ambo sūt
thesaurarij dei. *Deus* q̄dē habet tripli-
cem thesaurum· scz potentię qui est p̄ns
sapiētie q̄ est filij· 7 misericordię q̄ est spi-
ritus sancti. *Deut. xxxij.* Nonne hęc con-

Petro et Paulo

dita sunt apud me 7 signata in thesaur
meis: *Oia* enī in thesauris diuinę potē-
tię· 7 sapiē· 7 misericordię recōdunt̄· vñ
p̄ effectus postmodū p̄ferunt̄. *Thesau-*
rarius igit̄ patris est *Petrus*· cui p̄ cō-
misit thesaurū suę potētię· vñ dixit dñs
Petro: Caro 7 sanguis nō reuelauit ti-
bi· sed p̄ meus qui in celis est. *Magnus*
nāq̄ thesaurū potētię *Petrus* accepit
q̄n potestātē claudēdi· 7 apēdi celū ha-
bere· p̄meruit. *Thesaurarius* filij est *Paulus*
cui christus cōmisit thesaurū suę sapi-
entię. *Gal. j.* Neq̄ enī ab hoīe accēpi ul-
lud neq̄ didici· s̄ p̄ reuelationē iesu chri-
sti. *Nemo* igit̄ potest intrare in thesaurū
sapiētie dei nisi p̄ doctrinā 7 sapientiam
Pauli. *Thesaurari⁹* ho spū sancti ē· *Ho-*
go beata cui ipse cōmisit thesaurū suę mi-
sericordię· 7 istum thesaurū ipsa expēdit
in hoc mūdo· idcirco vocat̄ mater gr̄e et
mater misericordię· 7 in celo vbi etiā ce-
lestes gratias administrat. *Ecd. xxiij.* In
habitatione sancta corā ipso ministrat̄
Sec̄do habent in motu velocitatē. *Mo-*
tus aūt animę est amor aię. *Est* autē tri-
plex motus animę· sicut distinguit *Dio-*
nysi⁹ in libro d̄ diuinis nominib⁹ scz cir-
cularis quo ipsa anima mouet̄ p̄ amorē
ad mūdū· vñ p̄s. In circuitu impij am-
bulant· obliquus quo quis mouetur per
amorē ad seipsum· cum enī de natura
amorē sit alterum dirigi quando quis
ipsum ad se reflectit quando obliquita-
tem facit· rectus quo quis mouet̄ p̄ amo-
rē ad deum. *Lang. j.* Recti diligunt te
Beatus igit̄ *Petrus* nō mouebat̄ mo-
tu circulari p̄ amorē ad mundū· quia
ipse oia mundana contemp̄sit· nec motū
obliquo ad seipsum per amorē· quia se
p̄ chris̄ti nomie 7 amorē crucifigi pmisit
Sed mouebat̄ motu recto per amorē
ad deum· q̄ super oia ipsum dilexit. *Jo-*
vlj. Tu scis domine quia amo te zc̄. Si-
militer beatus *Paulus* nō mouebatur
motu circulari qui dicebat. *Gal. vi.* Mi-
hi mundus crucifixus est· 7 ego mundo
nec motu obliquo qui dicebat. *Gal. ij.*

De sancto

Vino ego iam nō ego. viuit vero in me
christus sed motu recto quod dicebat. Roma
v. Caritas dei diffusa est in cordibus no
stris etc. Tertio habuerunt magnam clari
tatem. i. sapientie immensitate quam qui
dem sapientiam Petrus a triplici magi
stro didicit. scilicet a patre reuelante. Matth.
xvi. Caro et sanguis non reuelauit tibi sed
pater meus qui in celis est. a filio instruente.
Joh. xv. Quaecumque audiuimus a patre meo
nota feci vobis. A sancto spiritu docente Jo.
xv. Cum venerit spiritus veritatis docebit vos
omnem veritatem. Similiter et Paulus tanta
sapientiam didicit in tribus scholis. nam in par
uis scholis iudeorum didicit legem moysi
ca. Act. xxi. Secus pedes Gamaliel eru
ditus etc. In magnis scholis apostolorum didi
cit legem euangelicam quam tamen non ab homine
docente didicit sed christo reuelante acce
pit. In maximis angelorum didicit legem
supersubstantialem et diuinam quam scilicet usque ad
tercium celum fuit raptus et ibi in angelos
doctus. Quarto habituri sunt in iudi
cio magnam sublimitatem. quia super thronos
duodecim sedebunt et ceteros iudicabunt.
Et illa talis sessio erit ad sententiam iudicij
approbationem. ps. Et faciat in eis iudi
cium prescriptum etc. Erunt ad ipsorum immensum
honorum. Pro. vi. Nobilis in portis vir
cuius quiescunt in senatoribus terre. Erunt
ad magnam demonum confusionem. i. Cor. vi.
Rescitis quoniam angelos iudicabimus. Erunt
etiam ad malorum condemnationem. vt ibidem
An nescitis quoniam sancti de hoc mundo iudi
cabunt. Erunt ad bonorum magnam consolatio
nem quoniam scilicet videbunt frater suum. i. christum
esse iudicem et sororem suam. id est Mariam
esse mediatricem et fratres suos. i. apostolos
esse intercessores et assessores. Quinto ha
bit magnitudinem excellentem. i. gloriam omnibus
eminentem. ps. Principes populi congregati
sunt cum deo abraam. Quis autem
gloria sanctorum sit magna peccatoribus tamen
videt parum ex eo quod ab ipsa nimium se elo
gant. Quia namque distantia secundum basilium
errare facit circa tria. scilicet circa quan
titatem. Et ponit exemplum in sole et in insulis

Petro et Paulo

maris circa qualitatem. Et ponit exemplum
in velis nauium. quia cum sint alba tamen propter
nimiam distantiam videntur esse nigra. circa
figuras exponit exemplum in turribus quia
sunt quadratae tamen propter nimiam distantiam vi
dentur esse rotundae. Quia ergo peccato
res nimis se elogant a caelesti patria. ideo
errant circa eius quantitatem non considerantes
quod magna sit cum tamen dicat. Baruch. iij.
Israel quoniam magna est domus dei etc. Errant
circa eius qualitatem non considerantes quod pre
ciosa sit de cuius preciositate dicit. Apoc. xij.
Ipsa ciuitas aurum mundum. Errant circa
eius figuram non considerantes quod stabilis sit
et quod eterna. Est enim patria caelestis in qua dro
posita. vt ibidem dicit. Ipsi homines peccatores
credunt ipsam esse rotundam et innoxiam et ca
ducam. De cuius eternitate dicit. i. Cor. v.
Edificationem ex deo habemus domum non
manufactam eternam in celis.

Sermo. clxxix. De eodem. ser. ij.

Nimis honora
ti sunt amici tui deus etc. ps. In
ter omnes sanctos deus magis istos duos
apostolos honorauit. i. vitam et mortem et post
mortem. In vita quia clauis regni caelestis eis
dedit. nam Petro dedit clauis penitentiae
et paulo dedit clauis sapientiae. Ista autem po
testas clauium prescribit in tribus. Primo in
peccatorum remissione. Joh. xx. Quorum remi
seritis peccata remittuntur eis etc. Et tamen de
Lud. v. Quis potest remittere peccata nisi
solus deus. Sed utrumque est verum quia de
us remittit. et sacerdos remittit. Et peccato
namque in homine tria causant. scilicet dei inimi
citas. deformis macula. et obligatio ad pen
nam. Item. ij. Quomodo obrepit in cali
gine. Ecce deformis macula. i. furore suo
dominus filiam sion. ecce dei inimicitia.
proiecit de celo in terram inclitam israel
ecce ad penam eternam obligatio. Ista
tria solus deus virtute contritionis re
mittit. solus enim deus remittit offensam
lauat maculam. et dissoluit obligatio
nem eternam. Ista tria significantur.
Lud. xij. In filio prodigo de quo dicitur quod

De sancto

praeuit eum osculatus. et quod stola prima eius
induit. et quod dixit mortuus fuerat et reuixit.
In hoc namque quod fuit enim osculatus datur i
telligi quod solus dei est remittere inimicitiam
sua et offensam. In hoc quod stola indu
it cum dat intelligi quod eius est lauare ma
culam et ornare aiam. In hoc autem quod dixit
mortuus fuerat et reuixit. dat intelligi quod ei
est remittere penam eternam. Sacerdos au
tem dicitur remittere peccata quod tria ad alia tria
Ipsa enim peccatores a deo absolutum esse i
dicat. Aliter enim per absolutum non recipere
a pena purgatorij quae deo obligat. pena per
sententiam satisfactorij ipsius ligat et de ipsa pe
na partem relaxat. ista tria notant. Joh. xij.
In resurrectione lazarum. Solus quidem christus
fuit ipsi a mortuis resuscitatus. et tamen disci
pulis tria commisit. scilicet vt lapidem tollerent
vt ipsum soluerent. et vt libere abire permitte
rent. Lapidem tollere est penam purgatori
am in penam satisfactoriam commutare. Pec
catores absoluere est ipsum a deo absolutum
esse ostendere. Et libere abire permittere est
ei penam aliquam indulgere. Secundo consi
sit in excommunicatione et absolute iurisdic
tionem. Iste autem absolute iurisdictiones et ligationes
non sunt in celo. quia ibi sunt omnes absolute
nec sunt in inferno. quia ibi sunt omnes ligati. sed
sunt in mundo. vbi quaedam sunt absolute et quaedam
ligati. In inferno quidem sunt et omnes li
gati et excommunicati per illam sententiam. Mat
th. xv. Discedite a me maledicti in ignem etc.
num qui paratus est diabolo et angelis
eius. et ideo sancti eis non loquentur sed
sperant ab eis auertere. de hoc. ps. Auertisti
nos retrorsum post inimicos nostros etc. nec par
ticipabunt cum eis in diuino officio. id quod dicitur
Iob. xij. Per omnes plateas hierusalem al
leluia cantabat. Ipsi namque a templo dei
erant exclusi. Apoc. vi. Foris autem canes et
venefici ipsos salutabunt. i. salutem eternam
operabunt. imo sicut dicitur in ps. Letabitur iu
stus cum viderit vindictam. Exclussi etiam
erunt a participatione sacramentorum et maxi
me a perceptione panis vite. Matth. xv.
Non est bonum sumere panem filiorum et mutue
recanibus. Non participabunt etiam sancti cum

Petro et Paulo

eis in mensa. Esa. lxxv. Ecce serui mei com
dent et vos esurietis etc. Tertio consistit
ista potestas in indulgentiarum largitione.
Ad hoc namque quod iste indulgentiae valeant
tria sunt communiter necessaria. Vnum ex par
te facientis scilicet auctoritas. Secundum ex parte re
cipientis scilicet caritas Tertium deo ex parte
causae scilicet pietas. quae duo includit. scilicet ho
noris dei. quia pietas est cultus soli deo debi
tus et utilitatem proximi. pietas enim alio modo
do misericordiam dicit. Secundo principa
liter christus honorauit istos sanctos in mor
te. quia eorum mortem nobis fecit valde uti
lem et fructuosam. Ex morte enim beati pe
tri triplex fructus euenit. vnus est quod est
ad deum. scilicet eius glorificatio. Joh. viij.
Hoc autem dixit significans quod morte glori
ficaturus esset deum. Alius quod est ad seip
sum. scilicet coronatio sua. Unde Dionysius
vidit eos post mortem coronis luminis co
ronatos. Tertius quod est ad nos. scilicet sua
pro nobis intercessio. ij. Pet. i. Dabo autem
operam frequenter habere vos post obi
tum meum etc. Similiter ex morte beati
Pauli triplex fructus pronenit. Vnus
quo ad deum. scilicet eius glorificatio. Psal.
iij. Magnificabit christus in corpore meo
sive per vitam sive per mortem. Secundus est
quo ad seipsum. scilicet sua oratio. ij. Timo.
iij. Reposita est mihi corona iusticie etc.
Tertius est ad nos. scilicet saluatio nos
tra. ij. Cor. xij. Libentissime impendat
et superimpendar ego ipse pro animabus
vestris scilicet saluandis. Tertio christus
honorauit istos sanctos post mortem
eorum. quia fecit eos suos ianitores in do
mo sua. vnde cantatur de eis. Habent
potestatem celorum claudere nubibus et ape
rire portas eius. De enim habet quattuor
domus. scilicet ecclesiam militantem. patriam
caelestem. purgatorium. et infernum. In
prima habitant peregrini. In secunda filij.
In tertia debitis obligati. In quarta i
carcerati. Et quilibet istarum quattuor do
morum habet suam clauem specialem.
Quia clavis per quam intrat in primam do
mum. scilicet ecclesiam militantem est clavis

De sancto

indulgentie. Clavis vero per quam intratur in secundam domum scilicet patriam celestem est clavis misericordie. Clavis per quam intratur in tertiam domum scilicet purgatorium est clavis iusticie. Iusticia namque dei requirit quod nullum malum remaneat impunitum. Sed clavis per quam intratur in quartam domum scilicet infernum est clavis mortis eterne. Peccator ergo volenti redire ad ecclesiam per penitentiam. Petrus aperit hostium cum clauere remissionis et indulgentie. **Job viij.** Quorum remiseritis peccata remittuntur eis etc. Et a iabus sanctorum volentibus intrare in domum celestis patrie aperit hostium cum clauere misericordie. **ps.** Januas celi aperuit. Sed illis animabus que debent intrare in purgatorium aperit hostium cum clauere iusticie. **ps.** Aperite mihi portas iusticie: hec porta domini iusti intrabunt in eam. Iusti namque aliqui secum aliqua tremabilia portant. Animabus vero damnandis nec Petrus nec Paulus hostium aperit nec claudit sed christus hostium aperit et etiam hostium claudit et peccatores in inferno includit et clauere includit et clauere custodit. **Apo. i.** Habeo clauem mortis et inferni. Et etiam **Apo. ix.** Data est ei clavis putei abyssi.

Sermo. clxxx. Eodem die. ser. iij.

Ques petrus et sup hanc petram edificato ecclesiam meam **Matth. xvj.** Dignam autoritate et potestatem et dignitate. Jesus christus concessit beato Petro quando sup eius confessionem ecclesiam fundauit ac clauere regni celorum sibi dedit. Et aut eius dignitates et prerogatiuas melius videre valeamus. **Sciendum est** quod beatus Petrus inter ceteros apostolos fuit sublimior in prelatione. feruentior in amore. efficacior in virtute et gloriosior in passione. **Primo** fuit sublimior in prelatione. Christus enim eum summum pontificem fecit et sui vicarium constituit et dereliquit quoniam ei dixit: Petre paleones meas. Ad istam aut prelationem pater ipsum elegit.

Petro et Paulo

Matth. xvj. Caro et sanguis non reuelauit tibi sed pater meus qui in celis est. Et dei filius electum examinavit et maxime in duobus scilicet in fide recta quoniam dixit ei. **Quis** dicunt homines esse filium hominis etc. Et Petrus respondit. Tu es christus filius dei viui. Et in dilectione sincera quoniam dixit. **Simon** iobannis diligis me plus his. Et spiritus sanctus electum examinatum confirmavit quoniam in pentecosten ad robur se sibi effudit. **viij. ps.** Ego confirmavi columnas eius. Tota trinitas electo examinato et confirmato dedit iurisdictionem scilicet iurisdictionem super infernum cum dicitur: **Porte inferni non preualebunt aduersus eas. Super celum cur dicitur: Tibi dabo clauere regni celorum. Super mundum cum dicitur: Quodcumque ligaueris super terram erit ligatum etc.** **Secundo** fuit feruentior in amore. **Unde** anni passionem quoniam propter eius amorem omnia terrena contempsit. **Matth. ix.** Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. **Quidam** enim sunt perastinentes ideo dixit: ecce. Alij ad tempus reponentes ideo dixit: reliquimus non reposuimus. Alij diuidentes ideo dixit: omnia. Alij res reliquentes sed voluntates suas retinentes ideo dixit: Secuti sumus te. **Secundum** signum fuit in passione quoniam cum christo mori voluit quoniam dixit **Lud. xxiij.** Paratus sum tecum et in carcerem et in mortem ire. **Non** enim volebat mori ante eum quia nolebat carere tam dulci presentia christi nec etiam volebat viuere post eum quia tunc non reputabat vitam sed mortem eternam. **Volebat** autem mori cum eo quia hoc sibi reputabat gloriam et coronam. **Tertium** signum fuit post passionem quoniam ex tunc ipse beatus Petrus semper fuit in lachrymis. **Habuit** enim lachrymas doloris ex eo quod magister suum negauit. **Lud. xxiij.** Egressus foras fleuit amare. **Unde** dicit clemens: quod quam documque gallicantum audiebat lachrymas emittebat. **Habuit** etiam lachrymas compassionis ex eo quod amicum suum mortuum videbat. **Job. xvj.** Plorabit et flebitis vos mundus autem gaudet etc. **Habuit** etiam lachrymas deuotionis

De commemorati

one Pauli apo. ex eo quod ad amicum suum videndum perrebat et hoc post ascensionem. **Unde** dicit clemens quod spiritus in sudarium deferrebat quo fluentes lachrymas detergebat et sic ut idem dicit in consuetudine dixerat flere quod tota eius facies adusta lachrymis videbatur. **Quartum** signum fuit post resurrectionem quod ipse cum iobane ad monumentum cucurrit. **Et** sicut dicit Gregorius. Illi pre ceteris cucurrerunt qui pre ceteris amauerunt. **Alij** simul cucurrerunt aliqui iobannes currit citius Petro. **Et** aliquando Petrus citius iobane quoniam pro monumento intaruit. **Per** quod datur intelligi quod ambo sapienter christum dilexerunt iobannes autem magis dulciter. **Petrus** vero magis constant. **Tertio** beatus Petrus fuit efficacior in virtute et hoc quadrupliciter. **Fuit** enim efficacior in virtute credendi quoniam dixit. Tu es christus filius dei viui. **De** ipsius Petri fide dicitur. **Lud. xxiij.** Simon ecce satanas expetuit vos ut cribraret sicut triticum etc. **Ubi** habet quod eius fides multum fuit a diabolo temptata cum dicitur: **Ecce** satanas etc. **Hostis** enim ubi inuenit locum magis munitum ibi maiorem exercet conatum. **Fuit** a christo multum roborata cum dicitur: **Ego** autem per terrogavi petre ut non deficiat fides tua quod oibus fuit in exemplum data cum dicitur. **Et** tu aliquando conuersus etc. **Fuit** etiam efficacior in virtute sanandi non solum enim sanabat sic ceteri verbo orationis sed etiam verbo iussu. **Umbra** corporis sui sic dicitur. **Act. v.** In positione baculi sui sicut patet in discipulo per quadraginta dies defuncto qui ad in positionem sui baculicam sanatus est et resuscitatus. **Fuit** efficacior in virtute predicandi. **Tam** gratiose namque predicabat quod aliquando vna die tria milia aliquando quatuor milia hominum conuertebat sicut habetur. **Act. ij. et iij.** **Homines** conuertebat. **Hoc** enim est testimonium gratiosi predicantis unde **Chrysostomus** sup **Matth.** Testimonium studio si agricolus in messis fecunda assidui doctoris ecclesia plena negociatorum multiplex

one Pauli apo.

theca. **Fuit** etiam efficacior in virtute orationis. **Eius** enim oratio aliquando aperiebat celum sicut patet. **Act. ix.** **Ubi** dicitur quod cecidit super eum mentis excessus et vidit celum apertum. **Aliquando** faciebat descendere spiritum sanctum sicut patet. **Act. viij.** in lamitanis. **Aliquando** spoliabat infernum sicut quando suscitauit defunctum quem simon magus suscitare non potuit. **Et** aliquando vincebat demonium sicut patet in demone qui simonem magum per aerem deferrebat. **Quarto** beatus Petrus fuit gloriosior in passione. **Passus** est enim eandem penam cum christo prout christus ei predixit. **Job. viij.** Sequere me. **Sap. xvij.** Simili pena seruus cum domino est afflicto. **Voluit** autem beatus Petrus illam penam pati rectus sed reuersus hoc propter quattuor causas quas ipse ponit. **Prima** quia propter honores domini sui non reputabat se dignum eo modo penam illam pati quomodo christus eam pertulit. **Secunda** quia christus passus est propter mundum redimendum ideo debuit ad mundum respicere. **Ipse** autem Petrus patiebatur propter acquirendum celum ideo debuit ad celum habere respectum. **Tertia** propter lapsum generis humani significandum. **Christus** enim semper rectus stetit et nunquam in peccatum cecidit. **Homo** vero caput mentis in terram defecit et contra deum recalcitrauit. **Quarta** ad innuendum quod homo mutauerat amorem spiritalem in amorem mundanum homo enim rectus in cruce posuit si reuoluit illud quod erat dextrum efficit sinistrum. **Tunc** igitur homo mutauit dextrum in sinistrum quoniam mutauit amorem celestem in amorem mundanum. **Sermo. clxxxi.** In commemorati one sancti Pauli apostoli. ser. i.

Quem autem placuit ei quod me segregauit ex utero matris mee etc. **Gal. i.** **Apostolus** non in gratia fuit gratie dei sed quinque effectus diuine misericordie in se recognouit humiliter.

De cōmemorati

Primus effectus est qd ipsum d vtero suę matris eduxit. Notandū aut est qd ē quintuplex vterus matris. **Primus** vterus est vterus matr generalis scz terre. **Secūds** ē vterus mris carnalis scz mris pprie. **Tertius** est vterus matris figuralis scz synagoge. **Quartus** est vterus mris spūalis scz militantis ecclesie. **Quintus** ē vterus matris celestis scz triumphātis ecclesie. **Beatus** igit Paulus primo fuit in vtero suę matris carnalis. 7 exinde deus eū segregavit qñ euz ad lucē deduxit. Unde. ps. **De ventre mris meę deus meus es tu zc.** **Eridē.** Tu es qui extraxisti zc. Deinde intravit in vterū mris figuralis scz synagoge. Et ab isto vtero deus eū segregavit qñ ipsum ad fidem puerit. Et ista segregatio facta est in hortu beniamin. vbi Rachel mortua ē ideo vocavit eum filiū dolor. Sed p̄ valde ē gaudius ideo vocavit eū filiū dextre. Ex sua enī puerio. ne synagoga morte spūalem incurrit. et multā tristitiā habuit sed deus p̄ valde gaudius est cum eum filiū dextre appellavit qñ dixit. Act. ix. **Qua** de q̄a vas electionis ē mihi iste. Deinde de vtero synagoge intravit in vterū militantis ecclesie in quo tam diu pmanit q̄ diu i hac vita vivit. Ab isto vtero deus eū segregavit qñ eius aīam a corpe sepavit. Et tūc intravit eius corpus in vterū matris generalis scz terre. 7 aīa eius in vterū mris celestis scz hierusalē sup̄ne. In ipsa autē separatione caput eius exiit tres saltus dedit 7 in quolibet saltu fontē aque apuit. p̄ quod significabat qd i vita sua tres saltus fecerat. vñ saltavit de synagoga ad ecclesiā. Et tūc aperuit 7 manifestavit fontem divinę misericordie. Aliū saltū fecit discurrendo p̄ mundū. Et tūc apuit fontem celestis doctrine. Tertium qñ saltavit vsq̄ ad tertium celum. Et tūc apuit fontem divinę sapiētię. Ipsum etiaz caput beati Pauli benedic tū nomē iesus clara voce insonuit. Ipsum enī nomē iesus fuit i corde eius iubilus. in ore mel. 7 i aure melos. Recte igit post mortē nomē iesu

one Pauli apo.

ptulit nimia scz cordis iocūditate repletus nimia oris dulcedine allectus. 7 nimia iubilatiōe aromatica puocatus. Tūc etiam de eius sancto corpe quattuor emanaverūt. scz vnda lactis ppter eius puritatem vnda sanguinis ppter eius martirij sanctitatem splendor lucis ppter ipsius sapiētię claritatem 7 flagrantia odoris ppter ipsius fame celebritatem. Tandē deus ipsum corpus de vtero mris terre segregavit scz qñ dicit i tpe extremi iudicij. **Surgite** mortui venite ad iudicij. Et tūc in vterū matris celestis intrabit. Et de illo vtero nun q̄q̄ exibit. Ideo obitus sancto rū natale vocat. qz tūc in celo nascunt. **Secūds** effectus divinę misericordie ipsum p̄ gratiam suā vocavit ideo subdit. **Et** vocavit p̄ grām suā. huiusmodi autē vocatio cōmendabilis ē ex pte vocantis. **Leteros** q̄dem aplos chrisus vocavit existēs in sinistra p̄sentis miserie. sed hūc vocavit existēs i dextera p̄ncē glorię. Et ppter istam causam in papali bulla pontificis beatus Paulus a dextis. sed effigies beati petri ponit a sinistris. Est etiam cōmendabilis ex pte vocati. **Nō** enī chrisus vocavit eum piscantē vt Petrum. nec lucris inbiantē vt Mattheū. nec retia reficientē vt Jobānem 7 Jacobū. s̄ odientem ardētē aīo. vnde dicit. **piras** minarū immutāte pravo studio. qz accessit ad p̄ncipē sacerdotū. 7 p̄sequentē sollicito ministerio. qz ibat in damascū vt si quos inueniret zc. **Cōmendabilis** ē etiam ex pte modi vocandi. **Leteros** enim vocavit solo verbo hūc aut vocavit p̄ lucē excecantē. **Per** virtutē. p̄sternentē. p̄ vocē obiurgantē. **Leteros** misericordie effectus ē quia ipsum p̄ divinā sapiētiā docuit. cum subdit. vt reuelaret filiū suū in me. **Istā** autē sapiētiā beatus Paulus a quinque magistris accepit. **Primo** a moyse Gal. j. **Proficiebā** in iudaismo super multos cōtemporaneos meos zc. **Et** q̄tuz ad hoc factus ē phariseus. de hoc Act. xxiij. **Ego** phariseus sum. filius phariseorum. **Secūdo** a filio 7 q̄tum ad hoc factus est

De cōmemoratiōe

apostolus. Gal. j. **Paulus** apostolus nō ab hoīb neq̄ p̄ homines sed p̄ chrisum iesum. **Tertio** a spūsancto. Et q̄tuz ad hoc factus est delegatus. Act. xij. **Dixit** spūsanctus segregate mihi Paulū 7 barnabā zc. **Quarto** a p̄re. Et q̄tum ad hoc factus ē dei euāgelista vt. vñ dixit vt reuelaret in me filiū suū vt euāgelizare eum in gētib. **Quinto** a tota trinitate qñ in tertio celū est rap̄. ij. Cor. xij. **Audiuit** archana x̄ba q̄ non licz hoī loq̄. **Quartus** effectus misericordie quē beatus Paulus i se recognouit. potest esse. q̄a ipsum p̄dicatore gentiū fecit. vñ subdit. vt euāgelizare illū in gētib. **Quas** in gētibus erat maior potētia. Quia ibi erāt reges 7 impatores. **Maior** sapia. q̄a ibi erant philosphi 7 doctores. **Maior** eloquentia qui ibi erant rhetores 7 oratores. **Maior** vanetas errorū. 7 maior diuersitas vitioz. **Sz** p̄ ista quinque certamina accepit qñ q̄ adiutoria. **Qua** p̄ tyrānoz potētiā accepit virtutē 7 p̄stantiā. Act. xxiij. **Apparuit** illi dñs dicens. **Constans** esto Paule. **Oporet** te nanq̄ romę testificari. **Contra** sapiētiā mudanā accepit 7 simplicitatē euāgelicam. j. Cor. ij. **Non** enī iudicari me aliquid scire in te vos nisi chrisū iesū 7 hūc crucifixū. **Contra** rhetorū eloquentiā accepit facundiā fructuosam. **Ibidē.** Sermo meus 7 p̄dicatio isto i psuasibilibus humane sapiētię verbis sed in ostēsiōe spūs 7 virtutis. **Contra** diuersitatē errorū accepit fidei et sapiētię veritatē sicut ptz. Act. xvij. vbi dixit atheniensib. qd ignorātes colit. **H** ego nūcio vobis zc. **Contra** multiplicitatē vicioz accepit oīuz grarum plenitudinē. **Quia** p̄tra luxuriā opponebat virginitatē. j. Cor. vij. **Volo** aut oēs hoies esse sicut me ipsum. **Contra** gulā parcitātē. j. Timo. vj. **Habētes** alimēta 7 q̄bus tegamur. his cōtenti sumus. **Contra** auaritiā habuit voluntariā paupertatem. **Phil. ij.** **Oīa** arbitratus sū vt stercoz. vt chrisū lucrifacere. **Contra** tristitiam cōscientię iocunditatē. ij. Cor. j.

Pauli apostoli

Gloria nra hec est testimoniū cōscientię nre. **Contra** irā benignitatē. i. Cor. x. **Sine** offensione estote in deis 7 gentib. zc. **Contra** inuidiā fratnā charitatē. Rom. i. v. **Charitas** dei diffusa est in cordib. nostris zc. **Contra** vanā gloriā habuit humilitatē. i. Cor. xv. **Ego** enī sum minimus apostolorū zc. **Quintus** effectus ex diuina misericordia est qua chrisus mortē euz sibi obedientē fecit. qd notat. euz dicit. **Contra** timorē nō acquieui carni 7 sanguini. id ē amorē 7 dilectiōi carnis. sed potius diuine inspiratiōi. p̄tinuo. i. sine p̄tradictiōe. Act. ix. **Dñe** quid me vis facere. vel p̄tinuo. i. sine delibērationē. **Quā** beatus Bern. **Amicos** p̄sulat qui non nouit q̄ inimici hoīs domestici ei. **Vel** p̄tinuo. id ē sine dilatiōe. qz inducias nō petijt. sed p̄tinuo obediuit. **Proū. ij.** **Nō** dicas amico tuo vade 7 reuertere zc. **Vel** p̄tinuo. id est si ne trepidatiōe. qz nihil timuit sed de dei bonitate p̄fidit. **Esa. xxxv.** **Dicite** pusillanimes. confortamini 7 nolite timere.

Sermo clxxij. De eodē die ser. ii

Relinquitur

Relinquitur oīa 7 secuti sumus te zc. **Mat. xix.** **In** isto euāgelio qd ad honorem beati Pauli dicitur a tribus cōmendabilibus. **Primo** quidē a p̄fecta mundi abrenunciatiōe. **Et** hoc tangit. cum dicit. ecce nos reliquimus oīa. **Reliquit** enī oīa impediētia. i. amorē diuitiarū q̄ hominem impediūt a salute. **Mat. x.** **Difficiliter** q̄ pecunias habēt regnū dei introibunt. **Istum** amorē mundi iste reliquit qui ait. **Gal. vj.** **Mibi** mundus crucifixus ē. 7 ego mūdo. **Secūdo** reliquit oīa retrahētia. sicut est amor parentū qui p̄cipue hominē retrahit a salute. **Mat. x.** **Inimici** hominis domestici eius. **Isti** reliquit qui ait. **Gal. j.** **Nō** acquieui carni 7 sanguini zc. **Tertio** reliquit oīa ponderantia. vt ē sarcina peccatorū. **Heb. xij.** **Deponētes** oē pondus 7 circūstans nos peccatum zc. **Quarto** reliquit oīa p̄niciosa. vt ē amor deliciarum. vnde ait. j. Cor. ix. **Castigo**

De cōmemoratiōe

co: p' meū: 7 in seruitute redigo. **Quito** reliquit oīa piculosa. vt est amor sup'p'it' De q' piculoso amore ipse ait. ij. Lamo. ij. In nouissimis dieb' instabūt tpa piculosa: et erunt hoīes seip'os amantes. **Istū** amorē sup'plus bea' Paulus nō habuit: qz ppter ch'istū se in mortem trahere sp' paratus fuit. Unde ait. Act. ix. Ego nō sōlū alligari sed 7 mozi paratus sum ppter nomen dñi iesu ch'isti. **Ser**uo reliquit oīa infructuosa. vt est amor honozū qui est infructuosus 7 van'. **Un** p's. **At** quid diligitis vanitatē: 7 q' itis mendaciū: Gal. j. An q'ro hominib' placere. Si adhuc hominibus placerem seruus ch'isti non essem. **Secdo** commendatur a salutifera ch'isti imitatione. qd notat. cuz dī: Et secuti sumus te. **Ad** h' aut q' homo ch'istū imitet' duo requiruntur. **Unū** ex parte dei: scz attractio suę dignatōis. Job. vj. Nemo venit ad me nisi p' q' misit me traxerit illū. **Trabit** autem q' tuor funiculis: scz modo exteriori eruditōe: modo interiori i'spiratiōe: modo paterna flagellatione: modo benefici orū exhibitione. **Sed** de q'busdā q' istis quattuor funiculis se trahi nō pmittūt dñs conquerit' dicens. **Proū. p.** Vocamini 7 rennuilitis: quo ad exteriora documēta. **Extēdi** manū meā 7 nō fuit qui aspiceret: quo ad collata bñficia. **Despexit** oē consiliū meū: quo ad inspirata cōsilia. **Et increpationes** meas neglexistis: q' ad irrogata flagella. **Istis** q' tuor funiculis a postolus tractus fuit: scz exteriori eruditōe 7 rephensione. Act. ix. **Saule** saule quid me psequeris 7c: Interiori i'spiratiōe. **Ibidem.** Subito circumfultit cum lux de celo. **Flagellatione** qz excrucatus: 7 in terram prolustratus. **Beneficiorum** exhibitione: qz postmodum fuit illuminatus: a ch'isto edoctus: 7 in tertiu celi raptus. **Secdo** ex parte hominis requirit' expeditio voluntatis: scz ne a diabolō teneat' catena ferrea: id est ferrea voluntate. **Quę** q' dē catena octo habet anulos: scz malam suggestiōe: cogitationes

Pauli apostoli

delectationē: consensum. operationem: cōsuetudinē: necessitatē: 7 desperationē. **Istos** nanqz octo anulos apostolus fregit: scz p'auam suggestiōem. ij. Cor. iij. **Abdicat'** occulta de decoris. **Carnalē** cogitationē. ij. Cor. j. **Aut** q' cogito fm carnem cogito: quasi dicat: nō p'auam delectationem: quia tm circa spūalia delectabat'. **Roma. vj.** **Condelector** enī legi dei fm interiorē hominem. **P'auā** consensum: qz bonis meditationib' semper p'sentebat. **Ibidem.** **Consentio** legi qm bona ē. **P'auā** opationem **Roma. xj.** **Abjiciamus** ergo a nobis ope a tenebriarū. **P'auā** consuetudinē: qz ad omne opus bonū se assuefecit. **P'bil. iij.** **Ubi** qz 7 in oibus institutus sum 7c. **P'auā** necessitatē: qz habuit spūs libertatem. ij. Cor. ij. **Ubi** spūs dñi tibi libertas. **Oē** desperationem: qz habuit omnimodam spē firmitatē. **Heb. vi.** **Cōfugimus** ad tenendū ppositam spem. **Tertio** commendat' a fructuosa remuneratione: cuz subiūgit. **Sedebitis** sup sedes. xj. **In** q' remuneratione tria erunt. **Primo** regalis dignitas: cum dicit: sedebitis. **Habe** bunt enī regale dominiū. **Sap. v.** **Accipieus** regnū de coris: regale sertum. **Ibi** dē. **Et dyadema** regni de manu dei sui: **Regale** sceptrū. **Sap. x.** **Donec** affert' illi sceptrus regni. **Regalē** habitū. **Proū. vltj.** **Byssus** 7 purpura vestimentum ei' **Regale** solium. **Lud. xij.** **Sedebitis** sup thronos duodecim 7c. **Secdo** in ipsa remuneratione erit magna dei liberalitas. **Etiam** in p'senti: q' quidē quattuor modis potest intelligi: scz aut q'rtum ad tpa lium discretam possessionē: qz auari possessio est tpa libus in centuplum melior. **Aut** q'rtum ad spūaliuz acquisitionē. **Ac** si dicat dñs. **Spiritualia** p'cipiet q' tem p'ualibus compata excedunt: sic maior numerus minorē numerū excedit. **Aut** q'rtum ad suffragiorū ecclesie p'icipationē. **Illi** enī qui sunt de ecclesia: tm numero possunt ad inuicem participare

De sancta

substantiam suam. **Illi** vero qui sunt numero 7 merito: possunt ad inuicē participare merita sua. q' participatio in centuplū melior est q' prima. **Aut** q'rtus ad religiosoz inter secōmunicationē qui sepe p' vno fratre carnali: vel domo tpa centuplū accipiunt. **Tertio** in illa remuneratione erit eterna felicitas: cum dicit: **Et** vitam eternā possidebit'. **Hoc** nanqz q' dicit vitam: respicit illos q' sunt in inferno qui nō habent vitam: sed mortē. **Et** hoc q' dicit eternā: respicit illos qui sunt in mundo: qui etsi habent vitam. habent eam transitoriā 7 caducā. **Hoc** autē q' dicit: possidebitis respicit illos q' sunt in purgatorio: qui etsi habituri sunt vitam: nō tū sunt i' possessione. **Illi** nanqz q' sunt in celo: habēt 7 vitam sine morte 7 eternitatem sine fine: atqz possessionem sine expectatione.

Sermo cxxxij. De sancta
Margaretha virgine. ser. i.

Psā. conteret

Icaput tuū. **Sen. iij.** **Quis** beata Margaretha fuerit puella tm p'triuit caput patris proprij: diaboli: et tyrāni **Pater** nanqz su' intendebat eā trahere ad cultū idolorū: sed ipsa istud caput suę intētionis p'triuit: qz eius societatem fugit: 7 ones suę nutricis pascebat. **Periculosum** nanqz est bonis cum malis stare: 7 malis cohabitare: qz mali sunt igne concupiscentie inflammati: 7 ideo boni sepe inficiunt' a malis. **Sunt** luto auaricie inquinati: 7 ideo sepe a malis illis obfuscat'. **Beata** igit' Margaretha noluit habitare cum malis: ne aut inflammaretur igne concupiscentie: aut inquinaret' luto auaricie. **Aut** inficeret' pice supbie: aut obscuraretur tenebris ignorantie. **Secdo** p'triuit caput tyrāni q' in supbiam elat' cultū ch'isti euacuare volebat. **Sed** caput suę elationis ipsa contriuit: 7 cultum

Margaretha

ch'isti defendit: 7 in nullo consentire voluit. **Et** ideo quintuplex certamen passa fuit. **Primo** qz in eculeo fuit suspensa. **Ideo** enī fuit in aere cruciata: ad ostendendum q' adhuc nō fuit in celo: q' ibi sit beati: **Decerat** i' terra: qz ibi sunt auari: sed erat in medio: quia ibi sunt perfecti. **Habebat** enī supra se celum ad desiderandū. **Et** infra se mundum ad despiciendum: iuxta illud. **Proū. xv.** **Celum** sursum: 7 terra deorsum. **Secdo** fuit adusta: sed nō combusta. **Dec** mirū: qz habebat interius gratiam afflantem. **Dan. ij.** **Fecit** medium fornacis quasi ventus roris flantem. **Cōscientiam** delectantes **Proū. xv.** **Secura** mens quasi iuge conuiuium. **Spē** letificantē **Roma. xj.** **Spē** gaudētes in tribulatione patietes. **Carnem** virgineam refrigerantes. **Unde** dicit' fuit **Marie.** **Virg** palissimi obūbra: bit tibi. **Ideo** poterat dicere illud. **Ecd. ij.** **In** medio ignis nō sum estuata. **Fuit** enī in medio ignis: quia habuit carnem propugnantem. **Gal. v.** **Caro** concupiscit aduersus spiritum 7c. **Demonem** in flātem. **Job. xij.** **Alitus** eius prunas ardere facit. **Hominem** sollicitantem: quia p'fectus eam in vxorem accipere cupiebat. **Pulchritudinem** allicientem: quę iam multas feminas pro ch'ido: decepit: et adhuc q'rtidie decipit. **Proū. vltj.** **Fallax** gratia 7 vana est pulchritudo. **Tertio** fuit in aquis gelidis cruciata. **Post** q' enī in igne fuit cruciata: fuit i' aq' frigidissima posita. **Et** ista est tam leuissima p'na: vt etiā fiat in inferno. **Job. xxiij.** **Ab** aquis niuū transibūt ad calorē nimium. **Un** etiam tūc factus est terremoto: ac si terra nō posset tm facinus sustinere. **Aliqu** fit terremoto: i' signū dolor'. **Aliqu** in incussione timoris. **Et** sic mota fuit in passione 7 resurrectione ch'isti: vt 7 ostenderet dolorē 7 custodes detereret. **Terremot'** ergo factus est in passione sanctę Margarethe: i' tāti sceler' de testatione: ad doloris 7 cōpassionis ostensionē: 7 i' timoris incussione: 7 i' peccatoz

De sancta

magnas confusionē. Quarto fuit decollata. Et sua decollatione tria maxima fuerunt. Primum ē deuota oratio: quod ad exemplū chasti se deo recōmēdauit. Christus quod de passionē p̄m recōmēdauit: et p̄ suis crucifixoribus intercessit: et p̄ oib; fidelibus exorauit. Job. xvij. Rō. p̄ eis aut̄ rogo t̄m. Et etiā p̄ his qui credituri sunt p̄ uerbum eorū. Et sic beata margaretha orauit deū p̄ se et p̄ suis occisoribus: et p̄ ipsam inuocātib; fuit etiā in passione eius custodia angelica: quod ipsi angeli ipsas custodiuerunt ad martyriū p̄perantē in tormentis existētem: et ad celū ascendētē. Judith. xij. Custodiuit me angelus dñi et hinc euntē et ibi cōmoratē: et inde huc reuertentē. Fuit etiā in passione eius celestis armonia. Et merito: quod sponsē solēt deduci ad sponsū cum canticis et laudibus. Apoc. xix. Gaudeamus et exultemus: et dem; gliaz deo qm̄ uenerūt nuptiaz agni. Quinto et passio fuit passio chasti multū p̄formis effecta. Christus enim fuit uenudatus in patibulo. Margaretha quod fuit expoliata in euleo. Christus fuit flagellatus ad colū: ut disciplinaz p̄ nob; portaret. Margaretha aut̄ fuit tota uirgis lacerata: ut post hanc uirā aliam nō sentiret disciplinā. Christus fuit p̄foratus clauis: et beata Margaretha fuit lacerata ungulis. Christus passus est in patibulo: quod quidem erat supplicii latronū et malefactorū infamii Margaretha deo passa est in euleo quod erat supplicii puerforū et malorū. Christus totus fuit sanguine plenus. Margaretha in euleo tota fuit sanguine cruentata. Christus passus ē in aere ad innuēdum quod ipse ē mediator dei et hominū. Sic beata Margaretha passa est in aere ad innuēdū quod ipsa est nra mediatrix apud deum. Tertio p̄triuuit caput scilicet suggestione demōis. Ipse quidem demō habet magnā potentia: supbia: astutia: et expientiam et fraudulentia. Ista quinque notant Apoc. xij. Proiectus ē draco: ecce q̄te potentie Magna: ecce q̄te supbie. Serpens ecce q̄te astucie. Antiquus: ecce q̄te ex-

Margaretha

perientie. Qui seducit uniuersū orbē ecclesie q̄te fraudulētis. His quinque armis cum beata Margaretha pugnare uoluit. Si ipsa oia p̄triuuit. Fregit ei potentia: quod ipsum apparentē in specie draconis uirtute crucis euanescere fecit. Fregit ei supbia: quod pedē supra collū eius posuit. Fregit ei astucia: quod coactus ē dicere: quod ideo sibi appuerit: ut sibi p̄suleret quod monitū p̄sidis obediret. Fregit eius malicia: quod ipse beatę Margarethę in nullo nocere potuit. Fregit eius expientiam: quod in nullo suis suggestionibus assentire uoluit. Sermo. cxxxij. De eadē. ser. ij.

Simile est regnum celoz thesauro abscondito in agro. Matth. xij. In isto euangelio quod ad honore beatę Margarethę legitur quattuor sunt uidentia. Primo quod significat p̄ thesaurū. Est aut̄ thesaurus iste de quo loquitur. I. Cor. iij. Si quis edificauerit sup fundamentū hanc uirginitas: et lapides p̄ciosos. Est aut̄ aurum si opa pietatis. Iste triplex thesaurus fuit in beata uirgine Margaretha. Ipsa nanque habuit uirginitatē integrā: fidē sinceram: et opationē sollicitā. Significatur aut̄ uirginitas p̄ aurum: quod aurū nō amittit fulgore suum: nec ignis adustioe: nec lutu inuolutione: nec t̄pis antiq̄tate. Sic et fulgor uirginitatis nō minuitur nec igne p̄cupiscentie: nec terreno corpe nec lōge: na etate: ideo Sap. vij. affilat speculo luci et diuine imagini. Sic enim splendor lucet in speculo: sic et uirginitas in corpe terreno. Et sicut ignis lucē suā nō cōburit: sic cōcupiscentia uirginitatē nō adurit. Et sic imago dei in uiris sanctis uetustate non inficitur: sic et ipsa ex diuturnitate t̄pis renouatur. I. Cor. iij. Licet is qui foris ē nō hō corrumpit: t̄m is qui intus est renouatur de die in diē. Sed fides significat p̄ argentū. Fides nāque causat a dō dei: sicut illud. Roma. x. Est aut̄ fides ex auditu audivit aut̄ p̄ uerba dei. De isto dicitur. Eloqua

De sancta

dñi eloquia casta. Ex quibus uerbis habetur quod fides catholica est casta p̄ puritatē sinceram: quod ipsa nulla adulterina fallitate polluitur: quod est p̄tra fidem hereticorū. Est examinata p̄ tribulationē immixta: quod nulla aduersitate frangit: quod est cōtra fidē instabiliū. Estque p̄bata p̄ prosperitatem mūdā: quod nulla terrena prosperitate allucit: quod est p̄tra fidē auarorū. Est purgata p̄ spū sancti gram: quod septiformi uoto nō spū sancti fulcit: quod est p̄tra fidem maloꝝ chilianorū. Opa aut̄ bona significant p̄ lapides p̄ciosos. Lapis aut̄ p̄ciosus excellit aurū et argentū in splendore: in ualorē: et in uirtute. Et ideo nec aurū uirginitatis: nec argentū fidei corā deo lucent: nec aliquid ualent: nec aliquid possunt proficere sine bonis opibus. Quādo aut̄ bonis adornatibus opibus fulciuntur et decorantur: tunc magnū habent splendorem: ualorem: et uirtutē. De uirtute fidei p̄ bona opa dicit. Heb. ij. Sancti p̄ fidē uicerūt regna. De uirtute et pulchritudine uirginitatis p̄ bona opa etiam dicit Sap. iij. Quod pulchra et casta ē generatio cū claritate. Secundo uidentū ē quod sit iste ager. Qui quod dicitur triplex scilicet corporalis: spūalis: et t̄p̄alis. Ager corporalis est ipsum corpus in quo inuenit thesaurus uirginitatis et castitatis. I. Cor. iij. Habemus thesaurū istum in uasis fictilibus. Quis aut̄ istud uas sit terrenū t̄m debet esse mundū p̄ puritatē: pictū p̄ morū bonestātē: et exoctū p̄ charitatē. I. Thessal. iij. Sciat unusquisque uim uas suū: possit fidere in sanctificatione: ecce quia debet esse mundū. Et honore: ecce quod debet esse pictū. Nō in passione desiderij: ecce quod nō debet igne p̄cupiscentie: sed igne sancti spiritus inflammarī. Ager spūalis est animus in quo inuenit thesaurus fidei. Roma. x. Corde creditur ad iusticiā. Uirginitas nanque est in corpe: bona aut̄ opa sūt in exteriori exhibitione: sed ipsa fides radicatur in corde. Et ratio est. Quā si aliquis oppressor uirginitatē alicui abstulerit: propter hoc illa persona oppressa eam nō perdit

Margaretha

Unde dixit sancta Lucia. Si merentem et inuitam uolaueris castitas mihi duplicabit ad coronā. Si autē aliquis raptor alicui t̄palem substantiā rapuerit: propter deum nō perdit: quod p̄ patientiam et alia bona opa potest mereri: quous sibi bona sua temporalia fuerint ablata et surrepta. Sed si fides subripit p̄ certo tunc deus perditur et totum spūale edificium subruunt. Et ideo necesse fuit ut in corde radi caret. Ager t̄p̄alis est ipsa terrena possessio in qua debet esse thesaurus honorum opum: et elemosina. Pro. iij. Honora dñm de tua substantia. Qui enim modo honorat dñm de substantia: dñs ipsum honorabit in sua gloria. Et loco quod statuet eum a dextris. Et uerbo cū dicitur Esurui et dedistis mihi manducare. Et factus cū dicitur: uenite benedicti percipite regnū patris mei. Tertio uidentū est qualiter iste thesaurus absconditur. Thesaurus enim castitatis absconditur p̄ carnis macerationē. I. Cor. ix. Castigo corpus meū et in seruitutē redigo. Custodit etiam et abscondit thesaurus castitatis p̄ sensum inhibitionē. Job. xxxj. Depigi fedum oculis meis. Per fugam et elongationē. I. Cor. vij. Fugite fornicationē. Thesaurus aut̄ fidei cū sit radix omnium bonorū debet abscondi ab estu male inflāmantē: a frigore male humiliatē: et a diabolica temptatione male infestātē. An. ps. Incensa igni: quo ad amorē male inflāmantē. Et suffossa: quo ad timorē male humiliatē. Fiat manus tua sup uirum dexterę tuę: quod scilicet cōprimat insultū diaboli male infestātē. Thesaurus aut̄ bonorū opum abscondi debet ab hūana laudē. Matth. vj. Cū facis elemosinā noli tuba canere ante te. A negligētia et torpore. Osee. vij. Comederūt alicui robur eius et ipse nesciuit. Ab indiscreto seruire. Esa. xviij. Antemellem torus effluuit et imatura plantatio germiauit. Quarto est uidentū qualiter iste thesaurus emittitur. Siquidē emittit dādo deo propriū affectū: propriū sensum: et propriū tributum

De sancta

In mattheo sanauit peccatum auaricie cum quatuor alijs syllabis quas chris^tus dixit ei. Matth. ix. Sequere me. In paulo ho sanauit peccatu supbie quinque xbis qñ dixit. Act. ix. Dñe quid me vis facere. In petro aut sanauit peccatu negationis paucis lachrymis. qñ egressus foras fleuit amare. **Secdo** Maria erat msta. ideo libenter recipiebat chris^tu p solatorem. Suam aut msticiam ostendebat p lachrymas quas fudebat. Fudit eni qtuor genera lachrymarum. scz lachrymas p punctiois ex peccatorum recordatione. **Lud. viij.** Lachrymis cepit rigare pedes eius. **Lc.** Compassionis in fratris sui morte. **Joh. xij.** Jesus ergo vt vidit mariam plorante. **Lc.** Doloris ex chris^ti passione. **Lud. xij.** Sequebant ipsum mulieres. **Lc.** Amoris ex corpis chris^ti sbracti desiderata visione. **Joh. x.** Maria stabat ad monumentu foris ploras. **Chris^tus** aut eam p solatus est in lachrymis copunctiois peccata sua sibi remittedo. In lachrymis copunctiois fratris sui reluscitado. In lachrymis doloris post resurrectione sibi apparedo. In lachrymis amoris sua p sentiam sibi exhibedo. **Tertio** erat obfessa. 7 ideo libent recipiebat dei filiu auxiliatore 7 liberatore. Erat eni obfessa a demonibus. Sed chris^tus eam liberauit qñ septem demonia ab ea eiecit. Erat etiā obfessa ab hominibz. qz pharisus dixit eam esse immunda. **Martba** dicebat eaz esse ociosam. **Judas** dicebat ipsam prodigam. qz unguentu piosum inutiliter expēdebat. **Discipuli** dicebat eam esse fatuam. **Unde** dicit. **Lud. xij.** Quia cum magdalena 7 ceterę mulieres discipulis nunciassent se dñm vidisse. visa sunt ante ipsos quasi deliramentu verba ista. Sed taliter obfessam chris^tus adiuuit 7 cōtra pharisen m ostendēs ipsaz nō esse immunda sed purificata. **Et** ptra sororem ostendēs q melius erat eius ocium ipsius marthe ministeriu laboriosum. **dicens.** **Martba** martha sollicita es. **Et**

maria magdalena

etiā iuuit chris^tus eam ptra iudā ostendēs q illa effusio unguenti nō fuit pdi galitatis vicium sed fuit sue sepulture sacramētū. **Chris^tus** etiā iuuit eaz ptra discipulos ostendēs q nō fuit fatua sed veridica. qñ chris^tus sibi apparuit 7 apostolorz apostolam eam fecit. **Secda** principalis causa quare chris^tus hostiu cordis nostri sibi postulat apiri. sumitur ex consideratione situs corporis. cū dicit. **Sto** paratus scz adiuuare. **Stare** quidez est pugnantis iacere ho est quiescentis. **sed** tere vero est regnantis. **Chris^tus** ho stat in actiuis iacet in contemplatiuis. **sed** tere in beatis. **Sic** ergo stabat chris^tus i ea in qñtū actiuaz qñ sibi p viam ministra bat. **Jacebat** in ea in qñtū cōtēplatiua ad pedes chris^ti sedebat. **mō** ho sedet et regnat in ipsa in qñtū est beata. **Tertia** causa sumitur ex consideratione loci cōuenientis. cum dicit. **ad** hostium. **Non** eni stat in vicis vel plateis. quia nō diligit curiosos. **nec** in foro. qz non diligit ne gociosos. **sed** ad hostiu cordis. qz diligit quietos. **Chris^tus** igit stabat ad hostiu cordis beatę marie magdalene. qz nō fuit curiosa. **sed** domi sedere cōsueuit. **Joh. xij.** Maria aut domi sedebat. **nec** fuit ne gociosa. qz omnia terrena deseruit 7 reliquit. **pp̄** chris^tu. **Sed** fuit quietā. qz verba dei ad pedes chris^ti libenter audiuit. **Quarta** causa quare chris^tus hostiu cordis nostri sibi postulat apiri. sumi potest ex consideratione puiij tam excellentis. cum subdit. **Si** quis aperuerit mihi intrato ad illum 7 cantato cum eo et ipse mecū. **Nō** dixit gustato. **nec** p̄adebo. **nec** merendinato. **S** dixit cgnato. **Nā** gustare est aliquos bolos recipe. **Quidā** eni volunt cū deo gustare faciētes bolos duos de corde suo. **Unum** dant deo scz intellectum per fidem. **aliū** dant mundo. scilicet affectum per amorem. **Quidā** etia duos bolos faciunt de etate sua. **Unū** boluz dant diabolo scz inuentutes. **aliū** bolum dant deo scz senectutem. **Sunt** etiam aliqui q duos bolos faciūt

De sancta

de seipsis 7 rebus suis. **Unum** bolum scz seipos dant diabolo. **aliū** bolum scz sua dare volunt deo. **Rec** etiam chris^tus dixit. **P̄**adebo. **Nā** post prandium aliud adhuc restat conuiuū. **Illi** ergo cum chris^to prandium faciunt q post p̄nitentiam ad peccatum redeunt. **Rec** dixit merendinato. qz hoc est beatorum vbi est plena lux cognitionis. 7 plenarior amor. **Can. j.** Indica mihi vbi pascas. vbi cubes i meridie. **Dixit** aut cgnato. qz post cgnam nullū aliud restat conuiuū. **Cum** illis igit chris^tus cgnat qui semp in gratia perseverant. **Sustant** ergo simulantes. **p̄**adent recidiuates. **merendinant** triumphantes. 7 cgnant perseverantes. **Beata** igit maria magdalena ante suam p̄uersionem cum deo gustauit. qz deo dedit se p fidem. **sed** diabolo p malam opationem. **Post** p̄uersionē suā cū chris^to prandium fecit. qz tpe passionis p infidelitate cecidit. **Post** resurrectionem ho cū ipso cgnauit. qz semp in gratia perseverauit. **Uodo** aut cum chris^to in meridie comedit. quia plena est luminosa cognitione fruente amore 7 dulci fruitione. **Et** dixit cgnato cum illo 7 ipse mecum. **ego** ponam partes meas 7 ipse ponet ptes suas. **In** hac nanqz cgnā spiritali magdalena posuit tres ptes. **Primo** posuit p̄titionē. q̄ appuit p̄tatas lachrymas quas effudit. **Secdo** posuit cōfessionē. peccata eni sua publice quodāmodo p̄fessa fuit qñ inter conuiuātes lachrymas obtulit. **Tertio** satisfactionē. qz sicut dicit. **Breg.** p̄uertit ad virtutū cumulum numerum criminum. vt totuz deo seruiret in p̄nitentia. **quicquid** d se deum contempserat culpa. **Chris^tus** aut alias tres partes posuit. scz peccati remissionem cum dixit. **Remittuntur** ei peccata multa. **gratię** collationem. cum subiit. **quoniam** dilexit multum. 7 eternam saluationē. cum dixit. **Fides** tua saluū te fecit vade in pace. **Sermo .clxxvij. De eadē. ser. ij.**

maria magdalena

Quis inueniet. **Prōu. vlij.** **Lē** p̄ore salomonis nulla mulier est inuenta fortis. **sed** tempore gratie multe sunt inuente fortes. **scilicet** lacre virgines sexum cum mundo vincentes. **Inuenta** est nāqz vna fortior scz magdalena q carnē vicit. **mūdum** p̄tēpsit. 7 inuincibili amore fragrauit. **Inuenta** est vna fortissima. scz virgo beata que deum de celo ad terram traxit. **Istam** autē tantā fortitudinē magdalena habuit ex charitate que totalit accensa fuit in ea. **Donunt** aut. **Can. vij.** **Quinqz** fortia quibz assimilat fortitudo charitat. **cū** dr. **Fortē** ē vt mors dilectio. **Dura** sicut infernus emulatio. **Lāpadesē** vt lāpades ignis atqz flāmaz. **Ad** mltę nō potuerūt extingūē charitatē. **nec** flumia obruet illā. **Primo** igit charitas i magdalena fuit fortis sic mors q̄ qdē mors ē fortē i sepado. **Quia** sicut mors aīaz a corpe diuidit sic 7 charitas dei aīam suā ab amore mundi totalit sepauit. **Reliquerat** quidē oīa sensibilia. **dimiserat** oīa intellectualia. 7 amore chris^ti immediate se p̄iūerat. **Distinguit** nāqz **Dionys.** tres gradus ascendi ad diuina. **Primo** est p̄ sensibilia manductionē. **Et** iste gradus incipiētū de quo dī. **Roma. j.** **Inuilibilia** eni dei p ea q̄ facta sūt p̄cipiant. **Isto** gradu vfa est magdalena in p̄ordio sue p̄uersionis. qñ ad pedes chris^ti stetit. **Per** pedes eni dei sensibilia accipiunt. **Juxta** illud **Esa. lxxij.** **Celū** mihi sedes est. **terra** autē scabellū pedū meoz. **Secdo** gradus est p̄ intellectualiū opationē. **Et** iste gradus est p̄ficiētium. **De** quo dicit. **Prōu. vij.** **Qui** mane vigilauerint ad me. **inueniēt** me. **Et** isto gradu maria vfus ē in suo p̄gressu. **quando** sensibilia dimittebat. et spiritualibus et diuinis intenta erat. **Lud. x.** **Maria** sedēs secus pedes dñi audiebat verbum illius. **Tertius** gradus ē p̄ immediatā vnionem. **Et** iste gradus ē perfectozum. **De** quo dicit. **ij. Cor. iij.**

De sancta

maria magdalena

Ros autem reuelata facie gloriam domini spectantes etc. Et isto gradu maria vasa est in sua perfectione quoniam de ea dominus dixit: Maria optima partem elegit quam non auferet ab ea. Habere namque primum gradum est habere partem bonam habere vero secundum gradum habere partem meliorem. Sed habere tertium gradum est habere partem optimam. **Secundo** charitas fuit in ea fortis sicut in fernus qui est fortis in retinendo. Charitas enim eius mentem deo sic fortiter colligauit quod nunquam ab eius amore cadere potuit. Rari namque sunt qui amicum vere diligunt in vita. Rariores qui diligant in morte. Rarissimi vero inueniunt qui post mortem diligant. Maria autem dilexit christum uiuentem. **Ludo** vii. Quam dilexit multum. Dilixit christum morientem. **Iob** xix. Stabat iuxta crucem iesu etc. Dilixit etiam mortuum quod unguenta parauerat et ipsum christum mortuum ungerere volebat. Dilixit etiam christum sepultum. Idcirco ad christi sepulchrum stabat et flebat quia ipsa inuenire non poterat. **Tertio** charitas fuit in ea fortis sicut ignis qui est fortis in incendio. Amor enim dei quadruplex incendiū in ipsa fecerat scilicet presumptione criminis. **Ludo** vii. Remittuntur ei peccata multa. Et **Heb** x. Deus noster ignis consumens est. **Breg** Incendit plebem peccati rubiginem quod ardet valide per amoris ignem. Incendium cordis. **Breg** Quae enim prius frigida remanserat postmodum amando fortiter ardebat. **Ludo** xi. Ignem veni mittere in terram etc. Incendium sermōis. Unde dixit. **Iob** xx. Domine si tu sustulisti eum dicitur tibi et ego eum tollam. Ecce verba mirabilis feruoris quod vna mulier fragilis tantum corpus humeris posse portare putabat. Unde **Origenes**. Ineffabilis huius mulieris amor nullum locum accipit sine terrore dicit absolute promittit ego eum tollam. Incendium operis quod ceteris dormientibus et quiescentibus ipsa non quiescebat sed nocte ad monumentum veniebat non perterrita ex tempore non iudeorum persecutione non mortis honore non armato custode non

pylati timore. **Quarto** charitas fuit in ea fortis sicut aqua quae fortis est in extinguendo. Extingit enim in ea carnalis amorem quia postea castissime viuit. **Breg** Sustatu spiritu desuper ois caro. Amorem terrenum quia omnia mundana contempsit. **Chyso**. Vere non habet quod amet super terram qui donum celeste in veritate gustauerit. Amorem proprium quod xxx annis in penitencia se afflixit. **Sal** v. Qui autem sunt christi carnem suam crucifixerunt cum vitijs et concupiscentijs. Amorem domesticum quia fratrem sororem et parentes deseruit et in solitudine mansit. **Aug** Amandus est generator sed proponendus est creator. **Quinto** charitas dei fuit in ea fortis sicut flumen quod est forte in obruendo. Licet enim ipsa fuerit prius castrum diabolici tamen adueniente flumine diuini amoris penitus corruit et deo digna domus facta fuit. Dicit enim **Aug** de trinitate quod bona domus est paribus membris disposita ampla et lucida. Sic et ipsa fuit paribus membris disposita per virtutum varietatem. De quibus sic dicit **Breg** Quis credit tantum speras quantum credis et speras tantum diligis quantum credis speras et diligis in tantum bene operaris. Istas enim quattuor virtutes ipsa habuit scilicet fidem. Unde dixit **Christus** ad eam. Fides tua te salua fecit. Habuit spem quod notatur cum dicitur. Stans retro. Spes enim facit stare sicut despatio facit cadere. Habuit dilectionem ideo dixit christus. Dimissa sunt ei peccata multa quoniam dilexit multum. Habuit bona opera quia christo itinere ministrabat. Fuit bene disposita per virtutum varietatem lucida per conscientiae puritatem et claritatem et ampla per charitatem. De his tribus dicitur. **Pro** vii. Stragulatam vestem fecit sibi id est diuersorum colorum hoc quo ad virtutum varietatem. **Byssus** hoc quantum ad conscientiae fulgorem et purpura indumentum eius hoc quo ad charitatem.

De sancta

maria magdalena

Senno clxxxviii. Decade. ser. iiii. **Stans retro secus** pedes domini etc. **Ludo** vii. Dicitur. **Sup** xi. Per quem quis peccat per eum torquetur. Et quia beata Maria magdalena multipliciter deus offedit ideo multipliciter satisfecit. Offenderat quidem deum oculis eos ad vanitates sepius iactando ideo satisfecit de oculis lacrymas effundendo. Est autem triplex natura lacrymarum quod est clara humida et salua. Beata autem maria magdalena ante suam conuersionem erat tenebrosa immunda et insipida. Fuerunt ergo lacrymae eius clare ut tenebrosam illuminaret. **Chyso**. Sicut autem postquam vehemens imber erupit fit serenitas sic lacrymis effusis appareat tranquillitas et perit caligo reatum. Et sicut per aquam et spiritum sic lacrymis et confessione digna mundamur. **Sen** i. Spiritus domini ferebat super aquas id est super lacrymas. **Ps**. Flauit spiritus eius et fluent aquae scilicet lacrymarum. **Secundo** lacrymae in ea fuerunt humide ut immundam ablueret. Unde **Breg** Quia enim maculas super turpitudinis asperit lauando ad fontem misericordiae cucurrit. Fecit namque spirituale litiuim in quo quietem per aquam posuit lacrymarum abundantiam pro cinere posuit humilitatem profundam. Unde dicitur. Stans retro secus etc. Pro igne posuit amorem feruentem. Unde dicit **Aug** Quoniam dilexit. Et dolorem vehementem. Unde dicit **Aug** quod lacrymae sunt testes doloris. **Tertio** fuerunt saluae ut eam inspidam sale sapientiae celestis condiret. Hoc significatum est in **Reg** ij. vbi dicit **Heliseus**. Afferte mihi vas nouum et mittite in illo sal. Ipsa enim prius fuit vas vetustum vetustate culpe. Sed postmodum facta est vas nouum nouitate gratiae. **Primo** fuit vas otumelie sed postmodum facta est vas honoris et glorie. In istud vas fuit missum sal quod celestis sapientiae plenitudine habuit ideo deo gratum sacrificium obtulit. **Leuit** ij. In ois sa-

crificio offeres sal. **Secundo** offenderat deum in capillis ipsos vane componendo ideo de ipsis satisfecit pedes christi humiliter tergendis. **Breg** Capillos ad compositionem vultus exhibuerat sed in capillis lacrymas tergebat. Per capillos autem capitulis intelligunt cogitationes mentis. De quo dicit **Ezech** v. Sume enim tibi gladium acutum radentem pilos etc. vbi ibi **Alligabis** ea in summitate pallij tui. Sancti enim viri aliquando habent cogitationes sancti spiritus in inflammatas ideo dicit. **Tercia** partem igni comburet. Aliqui habent aliquas volatiles quas non possunt ex toto comburere sed tamen debent eas circumcidere ideo dicit. Assumes tertiam partem et circumcides gladio in circuitu. Aliqui habent aliquas sollicitudines terrenas quae tamen debent esse moderate nec debent mentis affectum penetrare sed quodammodo a foris mentem attingere ideo dicit. Assumes inde paruum numerum et ligabis in summitate pallij tui. Cogitationes autem noxae sunt penitus expellende. Et si forte redire satageret contra eas est diuinae severitatis gladius opponendus ideo dicit. Alia partem in ventum dispices et gladium nudabis post eos. Beata igitur maria magdalena cogitationes bonas igne spiritus sancti inflammabat volatiles circumcidebat et terrenas curas sub moderamine coercerebat noxias autem penitus expellebat. **Tertio** deum offendit ore vana loquendo ideo satisfecit pedes christi cum deuotione osculando. **Breg** Ore superba dixerat sed pedes domini osculans hoc in redemptorem sui vestigia figebat. Est autem osculum signum aliquando amoris sicut quando mater filium vel amicus osculatur amicum. Aliqui vero osculum est signum reuerentiae et deuotionis sicut quando osculamur manus vel pedes pontificum. Aliquando est signum pacis vel reconciliationis sicut quando illi qui ad pacem veniunt mutuo se osculantur. Aliquando autem osculum est signum fallaciae et perditionis sicut legitur **Reg** ij. De ioab qui osculans amalan ipsum occidit. **Druz**

De sancta

maria magdalena

ant ad ista quattuor signa quattuor pso
ne ipsum osculate fuerunt scz mater sua
in signum amoris dices illud. Gen. xxvij
Da mihi osculum filii mi. Illi igit cu ma
ria osculant qui dei et proximi amore re
plent. Simeon ho osculatus est i signu
deuotionis. Et illi osculant cum simeo
ne q repleti sunt spiali deuotione. Ma
gdalena osculata est in signu reconcilia
tionis qz eni fuerat dei inimica ideo oscu
labat ad innuendu q erat deo recocilia
ta. Illi ergo cuz beata maria magdalena
osculant qui deo per penitentiam recon
ciliantur. Judas osculatus fuit in signu
pditionis. Illi igit osculant cuz iuda q
deum a corde suo expellat et diabolum in
troducunt. Quarto offenderat deu in
vanis odoribus ideo satiffecit pedes chri
sti vnguentis odoriferis vngedo. Est au
tem quadruplex vnguentuz quo deu in
unxit scz contritionis deuotionis com
passiois et odorifere opiniois. **Ungue
to** contritionis ipsum inunxit qn lachry
mis pedes eius rigauit. **Species** huic vn
guenti sunt valde amare q sunt p sidera
tio peccatoruz que debent in mortariolo
memorie siue pscientie recondi pilo do
loris coteri lachrymaru abundantia im
pinguari et igne amoris excoqui. **Secdo**
inunxit ipsum vnguento deuotionis q
significat p vnctione capitis. De q vn
ctioe habet Matth. xxvj. De isto vngue
to dicit in ps. Impinguasti oleo caput
meu. Caput oleo impinguat qn christu
nra deuotione pascit vel qn mes nostra
suau deuotione replet. **Species** aut istu
us vnguenti sunt diuina beneficia s m
Bern. Que studiose debet colligi id est
ante oculos mentis sepe reduci et in va
sculo pectoris recondi et igne sancti tes
terij excoqui et oleo leticie impinguari.
Tertio christuz vnxit vnguento copas
sionis quod significatur p vnguentum
quo vnxit pedes iesu i bethania. De qua
vnctione agit Job. ij. Per pedes nra qz
intelliguntur illi qui in ecclesia sunt vlti
mi id est paupes et afflicti. **Species** istu

vnguenti sunt ipsorum afflictiones qz
debemus in corde recondere et inde vn
guentum conficere in affectu miseratio
nis vel consolationis vel compassionis.
Quarto ipsum christu inunxit vngue
to odorifere opinionis hoc significatur
per aromata que emit ex quibus christu
vngere voluit mortuum. Istud aut v
nguentuz odorifere opinionis conficitur
ex tribus speciebus scz ex odorifera con
sciencia odorifera vita et odorifera fama.
Tale vnguentu delectat deum nosmet
ipsos et proximos. **Deo** quidem debem
odoriferam conscientiam nobis odorife
ram vitam et proximo odoriferam fama
De odorifera consciencia dicitur. **Proib.**
xxvij. Unguentis et varijs odoribus de
lectat cor. **De** odorifera vita et de bonis
operibus dicitur. **Can. iij.** Odor vesti
mentorum tuorum sicut od oz thuris.
Et odorifera fama dicitur. **Eccl. s. vij.** Meli
us est nomen bonu qz vnguenta piciosa.
Sermo. clxxxix. De eade. ser. iij.

R **Emittunt ei**
peccata multa quoniam dile
xit multum. Amor dei non fuit in beata
Maria magdalena ociosus sed lex mi
rifica in ea operatus est. **Primo** nan
qz fecit in ea mentis purgationem. **Secdo**
in omel. Tanto amplius rubigo peccati
consumitur qz to peccatoris cor magno
charitatis igne concrematur. **Ista** aut
purgatio peccatorum est illud magnum
debitum de quo christus dixit duo debi
tores erant cuidam seneratori et. **Ros**
enim debemus christo quicquid sumus
tan qz emptori. **i. Cor. vi.** Empti estis p
cio magno. **Quicquid** habem tan qz cre
ditori. **i. Cor. iij.** Quid habes quod no
accepisti et. **Quicquid** possumus tan qz
seneratori qz ad gratiam tan qz ad for
tem debem addere bona opa vltra sorte
Unde quida de hoc reprehenditur. **Lud.**
ix. Et qre no dedisti pecuniam mea ad
mensam et. **Magdalena** aut erat debi
trix qngentoz denarioz p balsam aut

De sancta

maria magdalena

quadraginta quia minus se peccasse cre
debat. **Et** ideo plus illa tenebatur dili
gere ex dimisso. **Ille** autem ex commisso
qua maior scientia legi sibi comissa erat.
Ambo autem tenebantur diligere ex im
misso quia multa bona propolita de im
mittebat. **ps.** Immittit angelus dni et.
Et ex pmissio. **i. Cor. ij.** Quod oculi no
vidit et. **Secdo** amor dei fecit i ea metis
liquefactione. **Ipsa** eni fuit prius valde
indurata sed postea eliquefacta. **ps.** Li
qfacta est terra. **i.** Maria magdalena q
pus erat terra. **i.** a demonib trita. **Quat
tuor** aut sut q valde liqfaciunt scz ignis
sicut pti metallis. **Aqua** sic pti in re ari
da. **Auster** sic patet in aqua pgelata. **Et**
vnguentu sicut pti in re aspa. **Olim** ma
gdalena fuit dura ad pditionem. **Arida**
ad deuotione. **Pogelata** ad amore. **Aspe
ra** p graue famam et opinionem. **Sed** qz
erat dura habuit igne diuini amoris q
ipsam liquefecit ad pditionem. **Can. v.**
Anima mea liquefacta est vt dilect locu
tus est qn scz dixit. **Remittunt** ei pecca
ta multa. **Que** erat arida habuit aqua la
chrymaru p quam facta est humida et fe
cunda ad deuotionem. **Esa. xliij.** Effusa
aquam sup sitientem. **Que** erat cogela
ta habuit austru sancti spiritus qui ipsaz
liquefecit ad amorem. **Can. iij.** Surge
aquilo et veni auster et. **Que** erat inf
mis habuit vnguentum odoriferu id e
redolentia virtutu q fecit ipsam odorife
ra p bona fama et opinionem. **Jo. xij.** Do
mus id est ecclesia impleta est ex odore
vnguenti. **Tertio** amor dei fecit in ipsa
inflammatione. **Sicut** eni ex cocussione
duorum lapidum ignis excutit sic in cor
de Magdalene magnus ignis genera
batur. **Duo** lapides erat meditatio suo
rum peccatorum et meditatio diuinaru
miserationu. **ps.** In meditatione mea ex
ardescit ignis. **Vel** duo lapides erat dul
cia verba christi q audierat et sancta eius
exempla q viderat. **Vel** duo lapides erat
timor et amor ex quo agitatione excuti
ebat igne doloris qstum ad timorem et

sancti desiderij ignem qstum ad amorem
Quarto amor dei fecit in ea metis vul
nerationem. **Fuit** namq vulnerata sagit
ta doloris. **Et** hoc patet p lachrymas qz
effudit quia vt patet per **Aug.** Lachry
me sunt testes doloris quibus quasi sa
gittis cor peccatoris vulneratur. **ps.** Sa
gitta potentis accurg. **Sagitta** amoris.
Unde dicit de ea: **Amoris** igne succela
ardebat desiderio. **Sagitta** diuini ser
monis quia iuxta pedes christi stabat et
verba illius attente audiebat. **De** ista sa
gitta dicitur. **Heb. iij.** Cuius est sermo
dei efficacior et penetrabilior oi gladio an
cipiti et. **Sagitta** timoris. **ps.** Cogite ti
more carnes meas. **Prima** sagitta ipsi
cor scindebat. **Secda** mentem mundo di
uidebat. **Tertia** omne peccatum vitare
faciebat. **Iuxta** quod. **ps.** dicit. In cor
de meo abscondi eloquia tua vt non pec
cem tibi. **Quarta** omnem peccati saniez
effundebat. **Iuxta** illud **Eccl. s.** Timor
domini expellit peccatu. **Quinto** amor
dei fecit in ipsa metis alienationem. **De**
hoc ita dicit **Origenes.** loquens ad chri
stum dicens. **Ioseph** posuit in monume
to corpus tuum. **Maria** tibi pariter sepe
liuit spiritum suum. **Spiritus** enim ma
rie magis erat in corpore tuo qz in corpo
re suo. **Cum** qz requirebat corpus tuum
requirebat pariter et spiritum suum et
vt perdidit corpus tuum perdidit et spi
ritum suum. **Quid** ergo est mirum si te
nesciebat que non habebat spirituz quo
scire debebat. **Ideo** forsitan no te cogno
scit qz no erat in se sed ppter te est extra
se. **Sexto** amor dei fecit i ea mentis ine
briationem. **Ebrietas** namqz presumit i
possibilia contemnit picula parupedit
et damna. **Quia** igit Maria spu sancto
ebria erat ideo impossibilia psumebat
dices. **Dne** si tu sustulisti e u dicito mihi
et ego eum tollam. **Non** eni attendebat
ponderositatem funeris nec imbecillitate
mulieris. **Hieronymus.** Amem christu
et facile videbitur omne difficile. **Ipsa**
etiam pericula contemnebat. **Origenes.**

De sancta

maria magdalena

Joseph non fuit ausus tollere corpus tuum nisi de nocte et nisi hoc peteret a pilato. Maria vero noctes non prestolatur nec etiam quem quis veretur sed audacter promittit et ego eum tollam. **O** Maria si corpus positum in domo principis esset sacerdotum. ubi et princeps apostolorum tenuit quod actura esses. Ego inquit te tollam. Ipsa damna temporalia quae pendebat. Nam unguenta preciosa pedibus adhibebat modo super caput effundebat et modo totum corpus unguere volebat. **Prout. xij. Qui negligit damnus propter amicum iustus est Sermo. cxc. De eodem. sermo. v.**

Emittunt tibi peccata tua etc. In his verbis fit mentio de tribus scilicet de medico qui sanavit eam dicit. Remittunt. De infirmo quem sanavit cum dicit tibi. De morbo quem sanavit cum dicit peccata tua. Circa primum notandum quod iste medicus tribus modis eam sanavit scilicet medendo. trahendo et tangendo. Nam vidit cordis sui contritionem. Ideo sibi dedit perfectam curationem. Unde dixit phariseo. Vides hanc mulierem quasi diceret non vides sicut ego quae si eam videres non indicares. Dicit autem quod aial quod dicit lux radio suorum oculo et corpora opaca penetrat. Radix solaris terram penetrat aurum generat. Colubam super aquam cristas umbram accipitris considerat et eius insidias vitat. Sic christus cor beate marie Magdalene suo respectu funditus penetravit et ad eius contritionem aspexit ideo aliam penitentiam sibi non iniunxit quia vidit suam contritionem perfectam. Ipse etiam suo respectu in corde eius aurum suae gratiae generavit et aquam suarum lacrymarum considerans demones ab ea eiecit. Unde ad ista significantia verba dixit. Vnus scilicet pro quod eius fidem et contritionem aspexit cum dixit. fides tua te salvam fecit. Aliud pro quod omnia demonia id est peccata ab ea eiecit cum dixit. Remittunt tibi peccata tua. Aliud pro quod ipsi gratiam suam tribuit cum dixit

vade in pace. **S**ecundo sanavit eam trahendo. Traxit autem eam quinque funiculis. **P**rimo sua amabili visione. In facie namque christi splendor divinitatis refulgebat. quo ad se peccatores traherebat. **H**ieronymus. Certe fulgor et maiestas divinitatis occulta qui etiam in humana facie refulgebat. ex quo ad se videtes trahere poterat aspectu. **H**ester. xv. Valde admirabilis dicitur es tu. et facies tua plena est gratiarum. **S**ecundo traxit eam potenti dignatione. Unde subdit **H**ieronymus. Si enim magnete lapide haec virtus esse dicitur. ut anulos et festucas sibi copulet. quanto magis dominus omnium creaturarum ad se trahere poterat quos volebat. **T**ertio traxit eam interna inspiratione. **B**regius. in omelia. Quid miramini fratres mariaz venientem. an dominum suscipientem. Suscipientem dicam an trahentem. Dicam melius trahentem et suscipientem. quia nimirum ipse eam per penitentiam traxit intus. qui per misericordiam suscepit foris. **Q**uarto traxit eam sua odoriferam pueratione. **L**anctus. p. Trahe me post te. curremus in odore unguentorum tuorum. **B**ernardus. Omnino propter mansuetudinem quam in te predicatur currimus. post te domine iesu audientes quod non spernis pauperem humilem peccatorem non abhorreas. non publicanum. non peccatricem mulierem confitentem. **Q**uinto traxit eam sua ipsius devota oratione. **Q**uam devotam orationem Magdalena per lacrymas ostendebat. **O**rationes namque sunt quidam funiculi per quos deus nos ad se trahit. Unde dicit **A**ugustinus. super Jobem. Quae trahat et quae non trahat et quare istum trahit et illum non trahit noli velle iudicare si non vis errare. Si non traheris. ora ut traharis. Et quia nemo potest ire ad deum nisi per pedicatos funiculos trahat ad eum. ideo dicitur **J**ob. vj. Nemo potest venire ad me nisi per qui misit me traxerit eum. **T**ertio sanavit eam tangendo. id est se tangi permittendo. quia sicut dicitur. **L**uc. vj. Cur

De sancta

maria magdalena

de illo eribat et sanabat oes. Est autem virtus in herbis. in lapidibus. **C**hristus enim est verbum quantum ad deitatem. et herba quantum ad carnem. et lapis preciosus quantum ad virtutes. scilicet naturam divinam et humanam. **N**on fuit ergo mirum si fuerat sanata quae tangebatur verbum tam preciosum et gloriosum. cuius tactus habet virtutem immutandi. **E**cd. vij. Sermo illius potestate plenus est. herba. et carnem tam virtuosam quam habet virtutem abluendi. **P**s. Aspice me domine hyssopo et munda me. **L**apidem preciosum quem habet virtutem vivificandi. **P**et. ij. Ad quem accedentes lapidem vivum etc. **P**harisaeus autem de isto tactu christum iudicabat. **P**etrus rauen. Erras pharisee lutum tangit sol. sed non immutat sol. Medicum tangente vulnera putredo non corrumpit. **I**udice quis tangat rem maculare non potest. **E**t vocat hic christum sol. medicum. et iudicem. **M**agdalena autem vocat lutum vulnerata et ream. **S**ol igitur tangit lutum et ipsum mutavit in aurum. quoniam dixit. Remittunt tibi peccata tua. **V**ulnerata tetigit medicum. et recuperavit sanitatis affectum. quoniam audivit fides tua salvam te fecit. **R**eam tetigit iudicem et reportavit sententiam salutarem. quoniam christus sententiando dixit. propter quod dico remittunt tibi peccata multa. **S**ecundo fit mentio de infirmo. cum dicit tibi scilicet peccatrici. **Q**uoniam enim ista peccatrix fuerit multis peccatis circumdata. tamen fuit miraculose curata. ita ut dicat deus illud. **E**sa. xxi. **B**abylon dilecta mea dicit dominus posita est mihi in miraculum. **I**n aspectu quidem hominum dicitur esse miraculum quoniam aliquid fit contra solitum cursum inferioris naturae. sicut quoniam ceci videtur claudere ambulat. et homini. **I**n aspectu angelorum dicitur esse miraculum. quoniam aliquid fit contra cursum superioris gloriae. sicut quoniam una mulier. scilicet virgo beata caelos ascendit. **I**n aspectu dei dicitur esse miraculum quoniam aliquid fit contra solitum cursum interioris gloriae. sicut quoniam **P**aulum persecutorem virtus divina tam subito mutavit. **H**ere igitur perversio magdalene fuit miraculosa. quia ibi fuit quoddam contra solitum cursum inferioris naturae. scilicet quoniam

tot lacrymas sudavit quod pedes. habilitavit. **E**t quoddam quod fuit contra solitum cursum superioris gloriae. sicut quoniam ipsa adhuc in mortali corpore posita levabat in caelum et angelorum gloria fruebat. **F**uit etiam quoddam contra solitum cursum interioris gloriae. scilicet quoniam ipsam tam maximam peccatricem tam subito et tam perfecte puerit. **R**oma. v. **A**bi abundavit delictum superabundavit et gratia. **T**ertio fit mentio de morbo. et hoc tangit cum dicit. peccata tua. **E**t quoniam ipsa peccata multa habuit. ideo multipliciter satisfecit. **P**rimo pro opera pietatis et misericordiae quae maxime circa personam christi exhibuit. **M**aximum ipsum christum induit bysso puritatis et purpura caritatis. **Prout. vij. B**ysso et purpura indumentum eius. **I**psus christus pavit **J**ob. xi. **F**ecerunt autem ei cenam. scilicet **M**artha et **M**aria magdalena. **C**hristum in hospitio recepit. **L**uc. x. **I**ntrauit in quoddam castellum iesus etc. **I**psa christum in tribulatione positum visitavit. **J**ob. xix. **S**tabat iuxta crucem iesu etc. **E**ius sepulture obsequium prebuit. **M**arc. xvi. **A**bi dicit quod emerunt aromata. ut venientes ungeret iesus. **S**ecundo satisfecit pro opera. scilicet humilitatis et penitentiae. **O**ffenderat quidem iesus in oculis. in capillis. in ore. et in unguentis. **I**deo in omnibus istis satisfecit. scilicet oculis lacrymas emittendo. capillis pedes tergendo. pedes christi osculando. et unguentis eos unguendo. **B**regius. **Q**uot in se habuit oblectamenta tot in se reperit holocausta. **C**onvertit ad virtutum cumulum numerum criminum. ut totus deo in penitentia serviret quicquid deum in culpa contempserat. **T**ertio satisfecit pro opera liberalitatis et gratiae. **D**edit quidem christo munus a corde. cum dicit. quia dilexit multum. **M**unus ab ore cum dicit. osculabat pedes eius. **M**unus a manu cum dicit. **A**nguento ungebatur. **M**unus ab obsequio cum dicit. **E**t cepit rigare pedes eius etc. **I**sta quattuor antiqui suis hospitibus exhibebant quae tamen phariseus christo exhibere contempsit. scilicet munus a corde. quia recipiebatur

De sancto

eos ex charitate. Sed ista charitate phariseus non habuit: quia parum dilexit. An est quod dicitur: Cui aut minus dimittit minus ipse diligit. Exhibebant munus ab ore sancti osculum in signum securi hospiti. Sed istud phariseus non habuit: quia christo osculum non dedit. An dicitur: Osculum mihi non dedit. Hec autem dicitur. Exhibebat munus a manu: quia vnguebant caput ad refrigerium: sed istud phariseus non fecit: quia caput christi non vngit. Et exhibebat munus ab obsequio: quia eius pedes lauabat per laborem itineris: sed istud phariseus non fecit: quia pedes christi non lauit.

Sermo. cxi. De sancto Jacobo apostolo. sermo primus.

Occidit autem

Jacobum fratrem iobannis gladio. Act. xij. Non solum mors beati iacobi fuit preciosa: sed etiam vita eius fuit gratiosa. Habuit enim multa privilegia in vita: in morte: et post mortem. Nam in vita habuit coram deo magnam gratiam: quantum ad demones magnam potentiam. Fuit enim coram christo valde gratiosus: quia cum christus habuisset septuaginta duos discipulos: si voluit facere gratiam. xij. illis: iste fuit unus de illis. xij. quoniam in apostolum est electus. Si voluit facere gratiam quantum ad quatuor: iste fuit unus de illis quatuor: sicut patet. Matth. xij. Ubi petro andree iacobo et iobanni multa secreta revelauit. Si voluit gratiam facere tribus: iste fuit unus de tribus: quia Petrus Jacobum et iobannem admisit ad suam transfigurationem: et puellam resurrectionem. Si voluit facere gratiam duobus: iste fuit unus de duobus. Habebat namque christus duo nomina quae apostolis imponere voluit: scilicet petrus et filius tonitruum. Sed unum imposuit simoni aliud: scilicet iacobo et iobanni. Si voluit unum facere gratiam: iste Jacobus fuit ille unus qui fuit primus inter apostolos qui per christum passus fuit: primus etiam celos ascendit: et in die annuntiationis et passionis dominice martyrium sustinuit: put dicit calixtus papa. Secundo ad demones fuit multae potestatis. Nam sicut

Jacobo maiore

in legenda habet: demones valde timebant sudarium suum et baculum suum. Secundo habuit privilegium in morte: scilicet translationem miraculosam. Ibi enim ostendit miraculum in omnibus elementis: scilicet in aqua. Nam discipuli eius se mari exponentes sine regimine tranquillum mare habuerunt. ps. In mari viget. In aere: quia vetus serpens eius fluit: qui ad portum eos reduxit. ps. Deduxit eos in portum voluntatis eorum. In terra: quia cum in terra super unum lapidem posuissent mox lapis cessit: et in sepulchrum se coaptavit. In igne: quia draconem spirantem ignem discipuli qui portabant corpus per medium virtute crucis ipsum draconem sciderunt: et ipsum corpus in reuerentia et honore habuerunt. Creaturam pure corporalem: sicut lapis de quo supra dictum est. Creaturam etiam sensibilem: sicut thauri idomiti: ut in legenda habet. Creaturam etiam rationalem: quia reuerentiam habuit sicut in lupa regina quae postmodum facta est agna. Intellectualis: quia sicut dicit leo papa aegelo duce discipuli corporis eius in galiciam deduxerunt. Tertio habuit magnam privilegium post suam mortem: scilicet remunerationem gloriosam et subventionem quas nobis exhibet fructuosas. Habet quidem gloriosam remunerationem: quam merito petijt dicens. Matth. xx. Dic ut sedeam hic duo filij mei unus ad dexteram et unus ad sinistram patris. Sed et hic duo apostoli ad sinistram: quia eorum corpora in presenti vita in multa gloria et honore habent. Nam et si corpus iobannis non inueniat: tamen in multa gloria eius sepulchrum habet. Sed et ad dexteram: quia eorum animae in celo beatificantur. Quod igitur christus eis concessit quod mater petijt. Petijt enim ut unus ad dexteram et alius ad sinistram sederet. Et ecce alio sedet ad dexteram et alio ad sinistram: propter post resurrectionem sedebunt in celo ad dexteram et ad sinistram. Per dexteram enim christi diuinitas intelligitur: et per sinistram eius humanitas. Tunc ergo sancti sedebunt ad dexteram dei: quoniam eorum animae beatificantur in contemplatione

De sancto

diuinitatis. Tunc sedebunt ad sinistram dei: quia tunc visus corporalis delectabitur in visione humanitatis. Ad potestatem dei: quia in presenti vita etiam quantum ad corpora verificatum est quod mater petijt. Dextera si quidem caeli est oriens. Sinistra vero est occidentis. Sed et igitur iobannes a dextris: quia sepulchrum habet ex parte orientis. Sed et iacobus a sinistris: quia quiescit ex parte occidentis. Secundo beatus iacobus exhibet nobis subventionem fructuosam: sicut dicit beatus Augustinus. Homo tripliciter consideratur: scilicet viuens iacobus et mortuus. In isto triplici statu beatus iacobus adiuuat sibi deuotos. Nam in vita impetrat peccatoribus remissionem. Sicut refert beda de illo qui peccata scripsit in cedula et remissionem promeruit. In morte iuuat et protegit contra demonum infestationem. Sicut patet in illo cui laboranti in extremis apparuit et burdoze vites pro laicea et sacco mulierculae pro scuto demones effugauit. Post mortem iuuat ne incurramus eternam damnationem. Sicut refert hugo de sancto victore de illo qui ad sanctum iacobum pergens cum ad suasionem demonis se occidisset et ad infernum a demonibus duceretur: beatus iacobus occurrit et ipsum ab inferno et a demonibus liberauit.

Sermo. cxi. De eodem. ser. ii.

Accessit ad iacobum

matrem filiorum zebedei. Matth. xx. In isto euangelio mentio fit de tribus: scilicet de matre de filiis: et de christo. In matre namque dicunt fuisse fiducia reuerentia: et ignorantia. Unde dicit iacobus. Accessit ad iesum. In accessu namque notat confidentiam: in adoratione reuerentiam: in petitione ignorantiam. Fiducia autem per quam accessit causabat ex eo quod nepos suus erat. Anna quidem habuit primum virum scilicet ioachim: de quo genuit virginem beatam mariam quae christum genuit. Quo quidem ioachim mortuo beata Anna duxit alium virum in maritum nomi-

Jacobo maiore

ne cleophas de quo genuit Mariam quam genuit iacobum minorem: et ioseph illum. Simonem et iudam: quo mortuo accepit tertium maritum nomine salome: de quo genuit tertiam mariam quam habuit iacobum et iobannem. Secundo ista fuit magna reuerentia quam notat in hoc quod non tamen deus adorauit: sed etiam propter christum virum suum reliquit. Unde dicit Chrysostomus. Non eam vicit maritalis affectus: quia ille temporalis erat eius maritus: iste autem eternus sponsus. Cognouit enim quod amplius prodesset marito suo: si propter deum relinqueret virum quam si propter virum relinqueret deum. Tertio fuit in ipsa ignorantia. Unde dicit Hieronymus. An opinionem regni habuit mater filiorum zebedei: hac ut reor: ex causa: quia dixerat dominus. Tertia die resurgam. Putauit enim ilico regnaturum: et auaritia feminea presentia cupit immemor futurorum. Secundo fit etiam mentio de filiis in quibus tria fuerunt. Primo sagacitas in submitendo: quia per se non petierunt: sed matrem submiterunt. Quod fecerunt propter quatuor causas quarum tres primas ponit Chrysostomus. Primo nec ceteros discipulos scandalizaret. An dicit Chrysostomus. Si nos rogamus magistrum: forsitan ceterorum fratrum corda percutimus. Secundo ut ipsa pro filiis citius impetraret. Chrysostomus. Ipse dominus qui maternos amicos filiorum miseratione adimpleuit: facilius exaudiet maternum affectum. Tertio quia si non discrete peteret christus sibi facilius indulgeret. Idem. Si reprehensibilis inuenta fuerit: facile merebit veniam. Ipse etenim se excusabit errorem. Quarto ne ipsi notam ambitionis incurrere possent. Peteri enim primatum: per aliquo eo ignorate tolerabile est: et per presentem reprehensibile: per se autem vitupabile. Secundo in eis fuit temeritas in postulando. Aut enim petebat primatum terrenum: aut celestem. Si terrenum temerarium et fatuitas erat: quia volebant dominari in mundo. Si celestem temeritas similis erat: quia sine meritis illud assequi volebant. Dicit namque Chrysostomus. quod de siderare bonum opus: bonum est: quia est nostrum.

De sancto

voluntatis et nostra merces. Desiderare autem primatum terrenum vanitas est. Desiderare vero primatum ecclesiasticum vanitas et fatuitas est: quia oportet quod sit seruus subditorum. Desiderare autem primatum celestem sine meritis temeritas est. Sed desiderare ipsum ex meritis precedentibus prouidentia est. Tertio fuit in eis firmitas in patiendocum dicitur: possumus. Et christus subiunxit: Calicem quidem meum bibetis etc. Bibit enim iohannes per mortificationem per martyrium desiderium et afflictionem et per uenensumptionem per seruicium olei aduersionem. Bibit Jacobus per carnis mortificationem et quantum ad desiderium uoluntatem et quantum ad effectum passionis. Tertio fit mentio de christo in quo etiam tria fuerunt. Primum est magna benignitas in respondendo. Chrysostomus. Benigne quidem eos reprehendit. Non enim dixit non sedebitis ne duos presunderet nec etiam dixit: Sedebitis. ne ceteros irritaret matrem autem noluit reprehendere propter simplicitatem. antiquitatem et mirum amorem. Secundo in christo fuit rectitudo celi in reprehendendo. cum dixit: Rescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. Dicit autem passio christi calix a calore uel secundum Iheronimum. Calix dicitur a calone quod est lignum. Erat enim antiquitus uas ligneum in quo medicina calide amara propinabatur. Similiter et passio christi fuit in ligno crucis propinata et fuit nostrorum infirmitatum sanatio. fuit ex calore amoris facta et fuit christo valde amara. Tertio fuit in christo fidelitas in deferendo. quia patri contulit dicens. Non est meum dare uobis. Chrysostomus. Non est meum dare uobis. quia non habeo illud a me. sed a patre. Uel secundum rabanum. non est meum dare uobis. sine uero merito et labore. Uel secundum Remigium. Non est meum dare uobis. talibus quales uos estis scilicet superbis. sed humilibus. Uel secundum Hieronymum. Non est meum dare uobis ratione cognitionis carnalis.

Sermo. cxciii. De eodem. ser. iii.
Calicem quidem meum bibetis. Matth. xx. De

Jacobo minore

habet tres calices in presenti et tres in futuro. In presenti quidem tres calices habet. Quorum primus est balsamo plenus. id est spiritu sancto. Et iste est calix innocentie in quo bibit christus uirgo beata et omnes apostoli in die pentecostes. Inter quos precipui fuerunt isti duo. scilicet Jacobus et Iohannes. Bibunt etiam omnes pueri baptizati qui baptismale innocentiam assequuntur. de quo in ps. dicitur: Ego autem in innocentia mea ingressus sum. Secundus calix est plenus absinthio. Et iste est calix penitentie. Qui enim amisit balsamum gratie et innocentie accedat ad calicem amari debet tunc ducorari propter celestem premium. Matth. iij. Agite penitentiam. ecce absinthium. appropinquet enim regnum celorum ecce ibi premium. In isto calice non bibit christus. nec beata uirgo. Biberunt tamen omnes apostoli in isto tempore passionis christi. Bibunt etiam omnes electi. iuxta illud. Roma. iij. Omnes peccauerunt et egent gloria dei. Tertius calix est plenus sanguine rubicundo. In isto bibit christus. Job. xvij. Calicem quem dedit mihi pater non bibas illum. Abierunt omnes martyres. Apoc. viij. Lauerunt stolam suam et dealbauerunt eas in sanguine. Qui igitur amisit balsamum innocentie et abiicit absinthium penitentie accedat ad tertium calicem. scilicet ad meritum passionis dominice. Ipse enim sanguis et mors christi nos a peccatis lauat. pro nobis aduocat et pro nobis orat. De istis tribus legimus. Heb. ix. Emundabit conscientias et hoc quo ad primum. et ideo noui testamenti mediator est. quo ad secundum. Et in morte intercedet. quo ad tertium. Secundo dicitur habuit tres calices post hanc uitam. quorum primus est plenus uino mero. secundus est plenus uino mixto. tertius est plenus fece. De quo triplici calice dicitur. ps. Calix in manu domini uini mero plenus mixto. Quisdam enim aie sunt qui statim dum a corporibus euolant celestem regnum attingunt. Et isti bibunt de calice uini mero. quia recipiunt puram letitiam. et celestem gloriam. nec aliquam penam purgatorij sentiunt. De isto

De sancto

potu dicit. Cant. v. Bibite et inebriamini karissimi. Ebrietas namque non causatur ex uino hausto sed ex frequenti. Dodo enim aie sanctorum habent unum haustum. scilicet fructum in contemplatione diuinitatis. Sed in die nouissimo resumpto corpore habebunt alium. Et ideo bibent et rebibent et ebrietate tunc incurrerunt. Angeli namque sunt amici. quia deo intimo amore sunt coniuncti. Sancti uero sunt deo chari. quia sunt ei coniuncti per amorem. Et chariores. quia sunt ibi nature conformitate propinque. Et karissimi. quia per uicium charissimo redempti. Angeli uero qui sunt amici bibunt. quia ex contemplatione diuinitatis suas delectationes habuerunt. Homines uero et bibunt in contemplatione dei. tamen bibunt in contemplatione humanitatis. Secundo sunt quidam aie que non statim euolant. sed aliqua cremabilia seculum portant. Isti bibunt in calice uini mixti habent quidem gloriam. sed cum admixtione penae purgatorij. De his Esa. j. Uinum tuum mixtum est aqua. In purgatorio quidem uinum multiplex est mixtio. scilicet pena cum gratia et securitas cum timore. Securi quidem sunt de gloria habenda. sed spiritus sunt in timore ne uinum differat. Consolatio cum desolatione. Habet enim consolationem de tali securitate. et de angelorum uisione. sed tamen desolationem habent de pena acerbitate et demonum apparitione. Tertio sunt quidam aie qui in inferno continentur. Et isti bibunt in calice pleno fece. In inferno quidem sunt feces omnium elementorum et omnium rerum. Si quidem facta iudicio extremo renouabitur terra et nouam formam assumet. Renouabitur aer et perpetuam claritatem inducet. Apoc. xxi. Audi celum nouum et terram nouam. Renouabitur aqua. quia crystallinam formam accipiet. Unde Apoc. viij. Ostendit mihi fluium aque uiue splendentem tanquam crystallinum. Omnes autem feces istorum elementorum in latrinam infernalem proijcientur. Ipse etiam ignis renouabitur. quia lux a calore prouidet. et tota lux transibit in regionem beatorum et totus calor in regionem damnatorum.

Petro ad uicula

Ibi etiam sunt feces omnium rerum. Nam in presenti uita non sunt bona pura sed mixta. Fex enim uirgine est mors. Et fex sanitatis est infirmitas. Fex gaudij est dolor et tristitia. Fex lucis est tenebra. Deus igitur tunc totum uinum lauabit de fece. Uinum purum. scilicet uitam. sanitatem. gaudium. et lucem ponet in cellario celesti. Feces autem. scilicet mortem. infirmitatem. dolorem. et tenebras ponet in cloaca infernali. Et istas feces damnati semper bibent. Esa. lj. Usque ad fundum calicis sapor bibisti et epotasti usque ad feces.

Sermo. cxciiij. De sancto Petro ad uicula. sermo primus

Dirupisti uicula mea etc. Quadruplex beneficium et opus mirabile quod deus fecit. de quo multipliciter sibi regraciatur. hodie ecclesia representat. Primum est opus mirae gratie quod fecit in gratia sancti petri de carcere liberatione. quod notat cum dicitur: Dirupisti uicula mea etc. Que quidem liberatio fiebat per duo. scilicet per suffragia orationum. Act. xij. Oratio autem fiebat ab ecclesia sine intermissione ad deum pro eo. Que quidem orationes metuerunt exaudiri. quia fiebant a dignis et a multis. quia dicitur ab ecclesia. et quia fiebant pro digno. scilicet pro beato petro. et quia fiebant cum instantia. ideo dicitur sine intermissione. et quia fiebant pro re utili et honesta. scilicet pro liberatione beati petri. Secundo fiebat angelico ministerio. Angelus enim lucem sibi tribuit et ipsius uelociter surgere fecit. et cathenas de eius manibus soluit. Per quod datur intelligi quod ille qui est in carcere diaboli habet intelligentiam obtenebratam. sed angelus ipsam illuminat per fidem. Habet affectum ad terram inclinatum. sed ipsam angelus eleuat ad amorem. Habet operatiua alligatam. sed angelus ipsam soluit ad meritum operatiua. Secundum est opus mirae misericordie per quod filia principis togas beati petri osculante sanauit. et alexandrum papam a uinculis liberauit. quod

De sancto

notat cum dicit: Tibi sacrificato hostia lau-
dis. Ecce quanta dei misericordia quae etiam
sanctorum supplicia reddit venerabilia et
gloriosa. Sanavit quidem beatus Petrus
per verba sua. Act. ix. Enea: sanet te dominus
noster Iesus Christus. Per vestimenta sua
Act. ix. Afferebant semicinctia etc. Per
vibrata suam. Act. v. Per baculum suum
sicut resuscitavit martinianum. Per sup-
plicia sua sicut ista puella sanat cotidie
per merita et ossa sua. Tertium est opus
mirae sapientiae quod notat cum dicit. Et
nomen domini inuocato. Sapientia enim dei
hoc apparuit quod de malis bona elicere
sciunt. Diabolus quidem per quatuor modos
decipere conatus est. Primo per vani cul-
tus superstitionem. Romani enim ad hoc
a gustu imperatoris festum solenniter facie-
bant sed de isto malo deus sciuit elicere
bonum quod festum superstitionis convertit in
festum devotionis et quod fiebat principi
damnato postmodum est factum apud pri-
cipi petro. Secundo per simulatam religionem
Diabolus enim in specie moysi iudeis appu-
it et supra magnam montem iuxta mare du-
cens plurimos necauit. Sed de isto ma-
lo deus bona extraxit quod ceteri hoc viden-
tes ad fidem conuersi sunt. Tertio per terri-
bilis monstri apparitionem quod diabolus in
specie draconis apparuit. Sed istud deus
in bonum conuertit quod sanctus donatus in os
eius exiit et ille mori crepuit. Quarto
per oppressionem quod diabolus quendam inua-
sit et coram omnibus vexauit. Sed istud deus
in bonum conuertit quod mori ut cathena beati
petri collo eius inposita fuit diabolus ab-
cessit. Quarto ostendit opus mirae po-
tentiae quoniam clauis petro concessit quod notat
cum dicit: Quia mea reddam in conspectu
omnis populi tui etc. Dedit enim dominus beato
petro potestatem in caelo ut ianuam caeli cla-
dat et aperiat ideo dicit: Tibi dabo cla-
ues. In mundo ut scilicet in eo liget et soluat
ideo dicit: Quodcumque ligaueris super terram
erit ligatum in caelis et quodcumque solueris
super terram erit solutum et in caelis etc. In
inferno ut scilicet diabolus ecclesiae non pra-

Petro ad vicula

leat. Et ideo dicit: Portae inferi non pre-
ualebunt aduersus eam. In purgatorio
ut ecclesiae suffragia ibi valeant ideo dicit
Et quodcumque solueris super terram quia
sunt quosdam purgatorium in terra esse
opinatur.

Sermo. cxcv. De eodem. ser. ij.

Beatus es simon

Bariona quia caro et sanguis non
reuelauit tibi etc. Matth. xvij. In quoli-
bet plato requiruntur quattuor quae in beato
petro fuerunt scilicet vita sapientia constantia
et auctoritas rite collata. Perfectio autem
vitae notat cum dicit: Beatus es. Licet enim
plena beatitudo sit in patria est tamen aliqua
beatitudo in via. Nam sicut Augustinus libro
de vita beata. Ad plenam beatitudinem re-
quiruntur scilicet completa voluntas voluntas
sanctitas desiderio et factetas. Et in his
omnibus plena securitas. Habet quidem sancti
in presenti quodammodo voluntatem com-
pletam. Sicut enim ipsi faciunt voluntatem
dei. ps. In lege domini voluntas eius sic et de-
us fecit voluntatem ipsorum. ps. Voluntates
timentium se faciet. Habet sanctitatem vo-
luntatem. Dicit enim Augustinus. Quod beatus est quod
habet quicquid vult et nihil mali vult. In
sanctis viris voluntas eorum est in bonis et
de bonis. ps. In mandatis eius voluit mi-
mis. Habet quodammodo desiderium sa-
cietatem quod habendo deum habet desiderium
completum. Unde dicit Philippus. Io. xij
Domine ostende nobis patrem et sufficit nobis.
Augustinus. Nimis est avarus cui non sufficit
deus. Habet securitatem quam habebat apo-
stolus. Rom. a. vij. Certus sum enim quod ne-
que mors neque vita etc. Secundo necessarium
est plato diuina sapientia quod notat cum
dicit: Caro et sanguis non reuelauit tibi etc.
Est namque quaedam sapientia carnis quaedam
sanguinis quaedam patris caelestis. Sapientia
carnis est appetitus sensu alitatis. Non
est autem creditum eius magisterio quod falsus
propheta est. Chren. ij. Propheeta tui vi-
derunt tibi falsa et stulta: Nec est standum
iudicio eius quia falsus iudex est. Job. vij

De inuentione

Uis sicut carnem iudicatis etc. Nec ser-
uanda diuina etc. quia insipiens medicus est.
Roma. vij. Si sicut carnem vixeritis morie-
mini. Nec habendus comitatus eius quia pre-
ceptus dux est. Ibidem. Nihil donationis est
his qui non sicut carnem ambulat. Nec sunt
quodrendae diuitiae eius quia vilis negociator est.
j. Cor. xv. Caro et sanguis regnum dei non
possidebunt. Sapia sanguinis est effectus
propinquitatis. Et ista similiter non est sequenda
da maxime in tribus scilicet in bonorum et malorum
distributione ubi seruanda est regula quae ha-
betur. Au. d. vij. Quod superest date elemosinam
Non edificate prius lata palatia. In be-
neficio et ecclesiasticorum collatione ubi ser-
uanda est regula quae habetur. Eccl. xij. Bene-
facite in isto scilicet pauperi clerico et bono et ne de-
deris impio scilicet malo propinquo. In sacra-
mentorum dispensatione ubi seruanda est re-
gula quae habetur. Matth. x. Gratis accepistis
gratis date. Tertia est sapientia patris ce-
lestis quam habuit petrus et ista sapientia beati-
ficat. An. pmittit. Beatus es simon etc. Ge-
re enim beatificat quia ista fides transcedit om-
nem sensum. Heb. x. Fides est substantia spe-
randae rerum argumentum non apparitionis
Transcendit intellectum humanum. j. Cor. x
In captiuitate redigentes omnem intellectum
in obsequium christi. Transcendit intellectum
angelicum de hoc dionysius. Iesus sicut nos
diuina compositio et ineffabilis est omni verbo
et incognita omni menti et ipsi primo dignus
simo et angelorum. Transcendit naturam cur-
sum quia est operatrix miraculorum. Mar-
ix. Si potes credere omnia possibilis sunt cre-
denti. Transcendit omnem mundi principatum
Heb. xj. Sancti per fidem vicerunt regna etc.
Tertio necessaria est plato constantia hec
autem constantia maxime consistit in delinque-
ntium correctione et reprehensione et ista constan-
tia sicut regi debet habere discretionem
maturitatem et fortitudinem. An. dicit super
illud Eccl. j. Planta pedis vituli scilicet
mature incedens fortis et diuisa quia vnus
quisque plato et venerationem habet in ma-
turity et fortitudinem in opere et diuisionem
vngulę in discretionem. Pręlatas quidem

sancti Stephani

debet esse discretus in discreta culpa
examinatione maturus et in examinato-
rum matura ponderatione fortis in potestate pu-
nitio. Quarto necessaria est plato au-
toritas rite collata quod notat cum dicit:
Tibi dabo clauis etc. Circa quod tria sunt
videnda. Primo a quo sunt istae scilicet cla-
ues quia a christo. Christus namque habet tria
genera clauium scilicet clauis infernalis iusti-
cie et istas clauis nulli dedit sed eas sibi
retinuit. Apoc. j. Habeo clauis mortis
et inferni. Habet clauis caelestis curie et
istas non dedit omnibus sed solum sacerdoti-
bus et prelatibus qui sicut Hieronymus sunt scientia et po-
testate discernendi quae scientia seu potestate prece-
dente sacerdos debet dignos recipere et in-
dignos a regno excludere. Habet clauis
fidei catholice. Et istas comunicat omnibus
Ambrosius. Clauis petri fidei dixerim per quam
caelos aperit penetravit inferna maria cal-
cauit. Arbitror illas clauis. xj. artificum
operatione peritiam. Quod decem enim apostolorum
symbolo fides sancta precepta est. Secundo vi-
tendum est cui datur quia petro. Solum enim sa-
cerdos habet istas clauis. Vere enim bo-
ni sacerdotes iurisdictionem habent vere et
digne et complete. Tertio videndum est ad
quid dantur istae clauis scilicet ad ligandum et sol-
uendum. Est autem vinculum culpe peccati eter-
ni et penitentiae. Sacerdos igitur potest liga-
re et soluere vinculum penitentiae. Soluit
autem deus et ligat vincula peccati eter-
ni et culpe.

Sermo. cxcvi. De inuentione sancti
Stephani. sermo primus.

Statuisti ver-
ba tua quae locutus es in manibus pu-
erorum tuorum et prophetarum ut transferent ossa
regni nostrorum et ossa patrum nostrorum loco suo
etc. Baruch. ij. Inuentione siue translatio
corporis beati stephani protomartyris
comendabilis est quadrupliciter. Primo
ex parte illius a quo facta est scilicet christi cui dicit:
Statuisti verba tua ipse enim verba quae
locutus est de translatione beati stephani lo-
quendo statuit firma et recta fecit. Qd
L3

De Inuentione

patet. qz ipsa reuelatio nō fuit vana sed triplici apparitiōe firmata. Sicut enī in ore duoz vel triū testiū stat oē verbum. Et sic i tribz diebz expit oē factū. sic 7 in tribz reuelatiōibz reuelat oē vrbū. Nō enī erat hmoi reuelatio seu inuētiō fantastica sed pgruis similitudinibz demōstrata. Ostēdit enī gamaliel luciano tres calatos aureos vniū pleni rosīs rubentibz qz significabat reliqas beati stephani. qz sui t aureus p charitatē 7 incorruptiōem carnis. 7 rosus p sanguinis effusionem. Alij duo erant pleni rosīs albis 7 significabant reliquias Gamaliel 7 Ricodemi qui fuerūt aurei p charitatē 7 albi p intētiōis puritatē. Aliū etiā ostēdit argentū croco pleniū 7 significabat reliquias filij Ricodemi qui fuerat tāqz mūdū argentū p virginitatē. Crocus aut color dicit esse medius inter albū 7 rubēū. qz ipse cū candore virginitatis habuit albedinē p̄ intentionis. 7 rubedinē charitatis. **Secdo** cōmendabilis est ex pte illoz p quos facta est. cum dicitur: **Quē** locutus es in manibz pueroz tuoz 7 pphetarū. i. nichodemi 7 gamalielis 7 luciani qui fuerunt pueri p̄ puritatē simplicitatē 7 hūilitatē. **Ista** enī tria disponūt hōiem ad suscipiendū diuinas reuelationes scz puritas. **Proū.** xij. **Qui** diligit cordis mūdiciā zc. **Simplicitas.** **Proū.** iij. **Quz** simplicibus sermocinatio eius 7 humilitas. **p̄s.** Intellectū dat puul. Fuerūt etiā pphetē quod patet in gamalielē qz manifestauit multa p̄terita sicut suā p̄fessionē 7 stephani passionē p̄sentia oculata sicut ossa p̄teritē visceribz occulta 7 futura sicut vbertatem venturā. **Tertio** cōmendabilis est ex pte illoz qui fuerūt 7 reges 7 p̄s. sic inuocant in autoritate p̄missa. Fuerunt enī reges nō tyrāni. **Tyrānū** enī tria faciunt scz ambitio dominandi. cupiditas lucrādū 7 crudelitas seuiendi. **Ipsi** aut nō fuerunt tyrāni sed reges qz non fuerūt ambiciosi nec cupidi nec crudeles. s̄ misericordes 7 p̄ fuerūt etiā p̄s. qz

sancti Stephani

nos genuerūt p euangelicā eruditionez j. **Corj** iij. **Ram** in christo iesu p euangelii. **Ego** vos genui p exēpli exhibitionez **Eph.** v. **Imitatores** dei estote sicut filij karissimi. p deuotam oionem sic stephanus beati paulū genuit. qz ipsū sua oratione puerit. **Quarto** est cōmendabilis ppter causam ex qua fiebat. qz scz i loco humili iacebat. 7 ideo ad locū digniorem trāfferēdi erant. qd notat cū dicit: **Trāfferent** de loco suo. **Notādū** aut qz triplex trāslatio facta est de corpore beati stephani. **Prima** fuit de loco respecto ad montē sion. sic hodie vbi ostēdit quātū sit meriti apud deū. **Quia** suis meritis impetravit bona t̄palia. qz cum p̄ magna seueritas esset ipsa die pluuia magna descendit 7 terrā fecūdauit 7 abūdantiam magnā fecit. **Impetravit** etiā bona corporalia. qz suis meritis p̄cedētibz septuagintatres hoies a diuersis lāguoribz fuerūt libati. **Impetravit** bona spūalia scz dei indulgētiā 7 grā. **Uñ** dixit gamaliel luciano. **Api** nobis. vt p nos aperiat de hōstū demerēte suē in hoc mūdo. **Secda** trāslatio fuit de mōre sion in cōstātinopolē. vbi illi qz trāsserēt obuios habuerūt demones āgelos. 7 stephanū. **Demones** qd de reſebāt suā icēdia dicētes. **Uē** nob. qz p̄ hōmartyr stephanū sit diro nos verberās igne. **Angeli** affuerūt cū celesti melodia. **Angeli** enī sup ei corpus celestes decantare laudes auditi sūt. **Stephanū** pullans picula scz maris t̄pstatē. **Apparuit** enī eis dicens: **Ego** sū nolite timere. **Et** sic trāquillitatē magnā fecit. **Tertia** trāslatio fuit de cōstātinopoli romā. **Quā** qd de q̄tuoz cōmendabile fecerūt. **Primum** est bñficiū collatū. qz filia theodosij fuit a demōe liberata. **Poterat** nāqz dicere theodosius stephano. **Filia** mea male a demōe reſtat. **Et** poterat stephanū respōdere. **Ego** veni scz romā 7 curato eū. **Secm** est stupēdiū. pdigiū. **Quā** cū ad quandam ecclesiā portaret vectores subſiūt nec vltra p̄gredi possūt. **Aliud** aut pdigiū

De inuētiōe

sancti Stephani

fuit. qz cum corpus laurentij loco stephani greci accipe vellet amētes sunt effecti. 7 postea mortui sunt. **Tertium** grē cōfortiū. qz corpus laurentij in latus se cōuertit 7 mediū sepulchz vacuz stephano derelict. **Secd.** iij. **Melius** est duos si mul esse q̄ vniū. **Quarium** est celeste oraculum. **Clausus** enī sepulchro audite sunt voces angeloz dicentiū. **O felix** roma qz corpus laurentij. hispani. 7 stephani hierosolimitani glorioza 7 venerāda pignora vno claudis mansoleo.

Sermo. cxcvij. De eodē. ser. ij.

Quom̄ esset stephanū plenū spūsancto intendēs i celū zc. **Act.** vij. **Olīm** in terra fuit vanitas vacuitas 7 tenebrositas. **Sen.** p̄ terra aut erat ianis. ecce q̄ta vanitas 7 vacua. ecce q̄ta vacuitas. 7 tenebre erāt sup faciē abyssi. ecce q̄ta tenebrositas. s̄ sicut dicit. **Ecc.** xvj. **Post** hęc de aspexit i terrā 7 impleuit eā bonis suis. **Et** iste respectū maxime appuit in beato stephano qz nō habuit vacuitatē. sed spūsancti plenitudinē. **Rec** etiā dilexit t̄renas vanitates. sed celestes amenitates admauit. nec habuit aliquā tenebrositatem sed diuinā claritatē. **Ab** his ergo p̄missis verbis cōmendat. **Et** p̄mo a grē plenitudine cum dicit. **Quem** esset stephanus plenus spūsancto zc. **Fuit** aut maxie plenus grā 7 fortitudine. vñ p̄mittit stephanus plenū grā zc. **Ista** aut grā fuit charitas qz est caput oīz gratiaz qz in ea tāta fuit. qz p illis qz ipsum lapidabāt deū exorabat. **Fulgēt** cōmedabat deo inimicos qz alias oblinisci poterat etiā suos charissimos. **Bern.** **Uicit** i eo sensuz cor porē passionis. affectus interne cōpassionis. vt illoz scclera magis plāgeret propria vulnera. **Fuit** etiā plenus fortitudine. qz fortie pugnauit 7 vicit. 7 hoc fecit auxilio christi. qui cū ipso sp̄ erat. **p̄s.** **Cū** ipso sū i tribulatiōe eripiā eū 7 glorifica lo zc. **Qd** p̄t ex mult. **Primo** ex impertito sermōe. cū dicit. **Dura** ceruicē 7 i

circūcisi cordibz 7 auribz. **Mar.** xij. **Nō** enī vos estis loquētes. sed spūsanctus. **Secdo** ex importabili passiōe. **Job.** vj. **Quē** nāqz est fortitudo mea vt iustineā nec fortitudo lapidū fortitudo mea. nec caro mea gnea ē. **Virtute** aut dei stephanus fuit fortior lapide. qz p̄cussus fractū nō fuit. 7 fuit fortior gre. qz p̄cussus non murmurauit. **Tertio** ex miraclosa opatiōe. **Tanta** enī pdigia 7 signa facere nō potuisset nisi deus cū ipso fuisset. **Jo.** iij. **Nemo** enī potest hęc signa facere qz tu facis. nisi fuerit deus cū eo. **Quarto** ex tā difficili inimicōz suoz dilectione. in hoc qd p̄secutoribz suis 7 ipsum affligentibus deū exorauit. **Est** nāqz manifestū qz de cum eo fuit qz sibi tantā paciētā dedit qz etiā seipsum supauit. **Proū.** xvj. **Melior** est paties viro forti zc. **Quinto** ex tāta diuine sapiē illustratiōe. qz nō poterat resistere sapiē 7 spū qz loquebatur. **Secdo** cōmendat a celesti p̄uersatione qd tangit ibi. cum dicit. intendēs in celum. **Stephanus** enī libenter corde conuersabat in celo. nō in mūdo. scīs qz mūdus trāsit. 7 q̄tū ad diuicias. delicias. 7 honores. **j.** **Job.** ij. **De** quod in mundo p̄cupiscētia carnis est. 7 p̄cupiscētia oculoz 7 supbia vite. **Quand** trāsit 7 p̄cupiscētia ei. **Qui** igit adheret istis trāsitōis ipse postmodū triplicē trāsitiū faciet. **Primo** nāqz trāsitiū culpa i culpa. **Sap.** ij. **Uino** p̄cioso 7 vnguento nos impleamus. nullū prātū sit qd nō p̄tūseat luxuria nra. **Breg.** **Peccatū** qd p̄ penitentiā nō diluit mox suo pondere ad aliud trahit. **Secdo** de culpa in p̄nā. 7 hoc dupliciter. **Vel** in p̄nā p̄sentem de qua dicit. **Roma.** j. **Tradidit** illos deus in passionē ignominie. ecce culpā 7 mercedē quā apportauit errorū sui i semetipsis recipientes. ecce p̄na. **Et** sicut nō p̄bauerunt deū habere innocētiā. ecce culpa. **Tradidit** illos deus in reprobiū sensum. ecce p̄na. vel q̄tū ad p̄nā futurā. **Job.** xj. **Tenēt** tympanuz 7 citharam. ecce culpa. 7 i p̄cto ad infernū descendit

De sancto

ecce pena eterna. Tertio de pena in pena. Job. xiiij. Trāseant ab aq̄s nūm̄ in calozē nūm̄. Tertio cōmendat a d̄i uina reuelatiōe qd̄ notat cum d̄r: Ecce video celos aptos & vidēdo autē celos aptos vidit locū facile ad ingrediendū. securū & amenū ad inhabitandū. Olim erat celū clausus & ideo tūc impossibilis erat introitus. Sed modo celū est apertū et ideo oēs intrare possunt. **Uñ p̄s. Ape**rite mihi portas iusticie ingressus in eas p̄fitebor dñe &c. Est locus securus. Mūdus autē nō est securus ppter pueritates hoīz nec 7 aer ppter inhabitationē demōnū. nec paradus terrestris ppter ignē & gladiū. Sed ibi sc̄z i celo nec pueritas hoīz potest attingere nec malicia demōnū ibi potest puenire nec ignis seu gladius ibi desuere. **Lud. xvj.** In nos & vos chaos magnū firmatum est. vt bi q̄ volunt hinc trāsire ad vos nō possūt neq̄ inde huc trāsire. Est etiā locus amēnus. Tria autē sunt fm̄ Auḡ. q̄ domum faciūt amēnū. sc̄z qn̄ domus paribz est disposita mēbris ampla & lucida. Sic i celo sunt multa loca. i diuersa merita que tñ sunt paria qz fm̄ Auḡ. in dispari claritate erit par gaudiū. Est etiā valde amplū **Baruch. iij.** O israel q̄ magna ē domus dei & ingēs locus possessionis eius. Est etiā lucidū. **Apod. xxj.** Claritas dei illuminabit illā. & lucerna ei⁹ est agnus.

Sermo. cxcviiij. De sancto Dominico. sermo primus.

Quasi stella ma-
na in medio nebulę & quasi luna plena i diebz suis lucet. & q̄si sol refulgens sic ille refulsit in tēplo dei. **Ecd. ij.** Celū sp̄iale sunt viri sancti in quibz de⁹ p̄ gratiā requiescit. Peccatores autē sūt terra quos deus pedibz suis p̄calcat dū eos in flexibili iusticia cōprimat. **Esa. lxxvi.** Celū mihi sedes est. terra autē scabellum meoz. Beatus dñic⁹ fuit celū dei. & ideo in ipso fuerūt planetę dei. sc̄z stella matu-

dominico

tina. sol & luna. **In** verbis ergo p̄missis assimilat stelle matutine radiantē. lunę plenę lucētē & soli refulgētē. Stella matutina est lucifer q̄ quidē est calidus. humidus. iocundus & solis nunci⁹. Sic beatus dñicus fuit calidus p̄ feruentē celū. **Uñ dicit⁹ de eo. Verba ei⁹ ardebāt vt facule.** qz i spū venerat. & virtute beitiē **Ecd. xlvij.** Verba eius quasi facule ardebāt. **Dicu**tur autē vba factorz ignita triplici d̄ causa fm̄ **Ambro sup. p̄s. Beati immaculati.** Tum qz mundant. Tum qz in flāmāt. Tum qz illuminant. Sic verba beati dominici habuerūt virtutem mundandi. inflammandi. & illuminandi. Ideo visio de ipso apparuit i specie catuli. facule & stelle. Nam instar catuli habuit linguā medicinalem p̄ quam mundabat sanie culpe & peccatorum. Instar facule inflamabat torporem negligentie. Instar stelle illuminabat tenebras ignorantie. **Secūdo** fuit humidus p̄ lachrymarū effusione. **Uñ de eo d̄r: Q̄ de suis oculis quasi** quendā fontē effecerat lachrymarz. De isto fonte p̄cidebāt aque amare dulces. calide & fridge. **Aq̄** amare sicut lachryme cōpunctionis q̄ fundunt p̄ peccatis p̄p̄is. **Judith. viij.** Indulgentiam eius fulis lachrymis p̄stulemus. Et q̄uis beatus dñicus peccata talia non haberet. adeo tamen p̄ lamēna p̄nitētiē se macerabat. ac si peccata talia haberet. **Aq̄** ho dulces sunt lachryme deuotionis q̄ fundunt p̄ celestibz desiderijs. Istas habuit beatus dñicus qui in oratione sepe flere p̄suenit. **Uñ de eo d̄r. Crebros ad** iungens sedulis fletus orationibz. **Aq̄** calide sunt lachryme cōpassionis q̄ fundunt p̄ miserijs alicuius. Et dicunt⁹ calide qz non fundunt nisi a corde fraternā charitate inflammato. **Juxta illud. ij. Cor. ij.** Quis scādalicat⁹. & ego nō vroz Istas lachrymas habuit beatus dñicus de quo d̄r: Q̄ de sibi specialē gratiā cōtulerat flere p̄ peccatoribus miseris & afflictis. **Aq̄** fridge sunt lachryme lamē-

De sancto

tationis q̄ fundunt pro incolatu p̄sentī miserie. **Uñ de. p̄s. Hec mihi qz incolat⁹** meus prolongatus est &c. Sancti enī viri multas patiunt tribulationes. sed refrigerium magnum habent p̄ lachrymarum effusiones. **p̄s. Transiui⁹ p̄ ignē & aquam & deduxisti nos in refrigerium.** **Hiere. vi.** Iuuenietis refrigeriū aiabus vestris. **Tertio** fuit iocundus & h̄ in mēte p̄ conscientie serenitate. **Proū. xv.** Secura mens quasi iuge conuiuiū. In facie per vultus alacritatē vt ibidē. **Cor** gaudēs exuberat faciē. In sermone p̄ exhortatiōis alacritatē & sinceritatē. In cōuersatiōe p̄ amicitiatē. **Proū. xvij.** Vir amicitia ad societate magis amicitia erit q̄ frater. Et ppter istam quadruplitem iocunditate potest dici de eo quod dicit⁹ de dño. **Esa. liij.** Nō clamabit sc̄z p̄ impatientiam qz habuit exhortationis alacritatem. **Calamū** conuassatum nō conteret qz habuit conuersationis cōmunitatem nō erit tristis qz habuit conscientie serenitatē neq̄ turbulentus qz habuit vultus alacritatē. **Quarto** solis iusticie qui chris⁹ est. p̄co sine nunci⁹. Sicut enī beatus **Johānes baptista** p̄nunciavit aduentum chris⁹. sic & iste vicinum credit p̄uenisse iudiciū. **Lud. xiiij.** Misit seruum suū. id est ordinē p̄dicatorum. vt exponit **Breg⁹.** Hora cōgē. id est in fine seculi. **Misus** est ergo in extremo tpe qz sicut dicit⁹. **ij. Cor. x.** Nos sumus in quos fines seculozum deuenerūt **Misus** est ab extremis terre. id est de finibz hispanie. **Esa. lix.** Ab extremis terre. id est a longinquis ego vocaui te &c. **Misus** est vsq̄ ad extremum terre. **p̄s.** In omnem terram exiit sonus eoz & et in fines orbis terre verba eozum. **Esa. xlix.** Dedi te in lucem gentium vt sis sal⁹ mea vsq̄ ad extremum terre. **Misus** est pro extremo fine. i. p̄sequendo ipsum deum. qui sicut dicit beatus **Aug⁹.** est finis desiderioz nostrozum. qui sine fine videtur. sine fastidio amabit. sine fatigati-

dominico

one laudabitur. **Secūdo** assimilatur lune plenę. Quando autem luna est plena tunc habet quadruplicem plenitudinem. scilicet plenitudinem lucis in corpore. virtutis in operatione forme spicę et imaginis impressę. Sic beatus dominicus habuit plenitudinem lucis in corpore. id est diuine sapientie in mēte. Est autem triplex sapientia. sicut dicit **Aug⁹.** in libro d̄ quantitate anime. sc̄z nociua que est sapientia mundana. superflua q̄ est philosophica. et necessaria que est diuina. Habere igitur sapientia nociuam est esse lunam vacuam. Habere sapientiam philosophicam est esse lunam semiplenam. Habere ho sapientiam diuinam est esse lunam plenam. Beatus dominicus non fuit luna vacua. quia sapientiam mundanam abhorruit. nec fuit luna semiplena. quia sapientiaz philosophicam contempsit. sed fuit luna plena. quia sapientiam diuinam dilexit. **Secundo** dicitur luna plena. quia habuit plenitudinem virtutis in operatione. In homine sunt intellectus et affectus. Ibi ergo sunt luna vacua qui habent intellectum vacuum dei cognitione. affectum dei amore. et effectum bona operatione. Illi ho sunt luna semiplena qui habent fidem. sed non habent amorem nec operationem. Beatus ho dominicus fuit luna plena. quia habuit intellectum illuminatum per fidem. affectum in flammatum per amorem. et effectum informatum per bonam operationem. **Tertio** dicitur luna plena. quia habuit plenitudinem forme spicę. id est perseverantie. Sunt enim qui nec bene incipiunt. nec bene proficiunt. nec bene finiunt. Et isti sunt luna vacua. Sūt qui bene incipiunt. sed male proficiunt. isti sūt luna semiplena. Sunt & qui bene incipiunt. proficiunt. & finiunt. isti sunt luna plena. Sed beatus dominicus bene incepit qz adhuc sub nutricis cura cōstitutus in terra iacebat bene profecit.

De sancto

quia in sua iuuentute vendidit libros et pecuniam pauperibus erogauit et bene continuauit et finiuit quia tota vitam suam in seruitio dei expendit. **Quarto** beatus dominus dicitur luna plena quia habuit imaginis plenitudinem. **Alia** namque facta est ad imaginem dei quantum ad memoriam intelligentiam et voluntatem. **Quia** igitur deus non est in memoria per retentionem nec in intelligentia per fidem nec in voluntate per amorem tunc luna est vacua. **Quia** vero quis habet deum in intellectu per fidem sed non habet eum in amore per voluntatem tunc imago lune est semi plena. **Beatus** autem dominicus habuit eam plenam quia deum recte cognouit et vere dilexit in memoria per retentionem. **Tertio** beatus dominicus assimilatur soli. **Quia** dicit Augustinus quod in sole tria considerantur scilicet quod est quod lucet et quod calet. **In** beato autem dominico istarum solis fuit essentia pura in vita sancta doctrina lucida et charitas inflammata. **Amittit** autem soli placiti qui deberet esse sol lucem suam quantum ad nos quadrupliciter de causa. **Primo** propter nubis refectionem in superbie obfuscationem. **Secundo** propter solis nubem tegam in tegi permittam. **Sed** beatus dominicus isto modo non amisit lucem quia sine nube superbie fuit. **Amittentius** morabatur carcassone ubi respiciebat quod theolose ubi ab omnibus honorabatur. **Secundo** propter obiectionem lune in leuitatis et incostantie. **Amittit** de hoc. **Eccl. xxvii.** Stultus sicut luna mutat. **Beatus** autem dominicus habuit magnam mentis firmitatem. **Amittit** deus in eius legenda tantam seruabat mentis constantiam ut vix aut nunquam semel enunciatum sermonem cum deliberatione acquiesceret immutare. **Tertio** propter fumi vel vaporis obumbrationem in carnalis concupiscentie exaltationem. **Prophet. ix.** Ascendit fumus putei sicut fornacis magne et obscurat est sol et aer de fumo putei. **Ista** autem exaltationem beatus dominicus non habuit quia virginitatem integram custodiuit. **Quarto** propter terre interpositionem in terrenorum cupiditatem. **Hiere. vi.** A minoribus usque ad maiores omnes auaricie studet. **Sed** beatus dominicus isto

dominico

modo obscurari non potuit quia voluntariam paupertatem elegit. **Sal. vii.** Mibi mundus crucifixus est et ego mundo. **Quid** quippe sibi crucifixus est quia ipsum mundum et omnia mundana et terrenas cupiditates vilipendit et despicit. **Et** ipse mundo crucifixus est quia de mundo non fuit reputatus nec mundus de ipso curabat. **Sermo. cccix. De eodem. ser. ij.**
Spiritus meus qui est in te et verba mea que posui in ore tuo non deficiet de ore tuo et de ore seminis tui dicit dominus a modo et usque in sempiternum. **Esa. lix.** **Alex** predicatorem tria commendant scilicet vita sancta doctrina assidua et sapiens proles et fecunda. **Ista** tria beatus dominicus commendabilem reddunt scilicet vita sancta cum dicit. **Spiritus** meus qui est in te ipse enim spiritus sanctum habuit et ideo non tantum verbo sed etiam exemplo et virtutibus predicauit. **Utebatur** enim doctrinis exemplis et etiam miraculis. **Quidam** enim erant inscienti et ignorantium ad istos utebatur tonis et utilibus doctrinis ut eos instrueret. **Quidam** erant insipienti et in deuoti et quantum ad istos utebatur gratiis et exemplis ut in deuotos attraheret. **Quidam** vero erant duri et obstinati et quantum ad istos utebatur miraculis ut eos conuerteret. **De** his tribus dicitur. **Mar. viij.** Illi autem profecti predicauerunt ubique ecce doctrina fructuosa domino cooperante et sermonem confirmante ecce vita gratiosa sequentibus signis ecce miracula virtuosa. **De** his tribus etiam dicitur. **Job. v.** Tres sunt qui testimonium dant in celo id est in beato dominico spiritali et celesti scilicet pater qui sibi dedit miraculorum potentiam filius qui sibi dedit predicandi sapientiam et spiritus sanctus qui sibi dedit virtutem et gratiam. **Secundo** est doctrina assidua cuius dicitur. **Et** verba mea que posui in ore tuo quod est contra predicatores desidiosos qui verba dei non habent in ore per doctrinam sed abscondunt in corde per desidiam et per inertiam. **Et** tunc

De sancto

sunt quattuor que abscondi non debent scilicet Sapia et thesaurus. **Eccl. xij.** Sapia abscondita et thesaurus inuisus que utilitas in vrisque. **Talentum** ut habet. **Mat. xxv.** **Et** frumentum. **Pro. xi.** Qui abscondit frumentum maledicet in populis. **Non** debent verba dei abscondi quia sunt sapia dei quae mediante indoctis instruunt. **ps.** Testimonium domini fidele sapias prestas puulis. **Sunt** thesaurus dei quo egeni dicant. **ps.** Bonum mihi lex oris tui super milia auri et argenti. **Sunt** talenta quibus serui peccati redimuntur et ad ista talenta aurea christus nos admonet comparanda ut habet. **Apoc. iij.** **Suadeo** tibi emere a me aurum ignitum per batum. **Sunt** frumentum dei quo fideles reficiunt. **Matth. iij.** **Non** in solo pane vivit homo. **Tertius** est ples sapiens et fecunda cum dicit. **Et** de ore seminis tui. **Semel** enim beatus dominicus fuit ordo predicatores que in christo per euangelium generauit. **Non** enim ipse ordo fuit a casu inuentus vel ex humana prudentia institutus sed fuit potius a deo destinatus. **Luc. xij.** **Misit** seruum suum dicere in uicinas ut venirent Gregorius. **Hora** cenae finis est seculi. **In** hunc finem mittit seruum in ordo predicatores ad inuitatos per legem et prophetas ut repulso fastidio ad gustandum cognoscant se prepararent. **Secundo** fuit a prophetis figuratus et maxime Zacharia. **Abi** dixit in quarta quadriga erant equi varii et fortes. **Isti** equi sunt predicatores christi per uniuersum mundum portantes. **Et** dicunt varii non tantum propter habitum sed etiam propter varietatem virtutum. **Et** dicunt fortes quia fortiter sciunt pugnare et se defendere et sunt in quadriga in quadriga. **In** prima enim quadriga sunt equi nigri in ordo presbiterorum qui se per macerationem denigrauerunt. **In** tertia sunt equi albi id est ordo virginum. **In** quarta sunt equi varii in ordo doctorum et predicatorum. **Tertio** iste ordo fuit a matre dei impetratus et habitu insignitus. **Quia** cum quidam sanctus vir ante istius ordinis institutionem in statione vidit beatam virginem Mariam per

dominico

humano genere exorantem cui ait christus. **Quid** possis amplius facere? **Misi** patriarchas et prophetas et per se emendauerunt et ego ad eos. **Deinde** misi apostolos et me et eos occiderunt. **Misi** etiam martyres et presbiteros ac doctores et nec illis acquieuerunt. **Sed** quia non est fas ut aliquid tibi denegem dabo eis predicatores meos. **Fuit** etiam ipse ordo predicatores a virgine gloriosa in habitu insignitus. **Quia** cum per fratres habitum alium deferret beata Virgo habitum quem nunc habet eis ostendit. **Quarto** fuit ab apostolis dei scia et constantia decoratus. **Quia** petrus et paulus sibi apparuerunt cui petrus baculum paulus vero librum tradidit et dicitur. **Ecce** per dicitur quantum ad hoc misterium a deo electus per librum autem significat donum scientie. **Et** per baculum intelligit fortitudo constantie que duo in predicatores maxime requirunt. **Quinto** a vicario dei fuit confirmatus. **Cum** enim summus pontifex beato dominico ordinis predicatores confirmationem petenti se difficile exhiberet se quenti nocte vidit in visione quod ecclesia latam ruinam minaretur et ecce beatus dominicus occurrit et huiusmodi suppositis ipsas ecclesias sustentant. **Sexto** fuit a beato dominico institutus. **Amittit** super illud. **Eccl. x.** **Ante** rectorem in tpe suscitauit. **Dicit** glossa interliniaris id est ordinem predicatores. **Sermo. cc. De eodem. ser. iij.**

In Ex veritatis fuit in ore eius et iniquitas non est inueta in labiis eius in pace et equitate bulant meum et in istos putit ab iniquitate. **Malach. ij.** **Ex** his tribus ostendit quod beatus dominicus habuit explicitam perfectionem. **Primo** namque fuit perfectus quantum ad se cum dicitur. **Lex** veritatis fuit in ore eius et iniquitas non est inueta in labiis eius. **Quae** perfectio fuit in veritatis scia cuius dicitur. **Lex** veritatis fuit in ore eius et in iustitate virginis eius et iniquitas non est inueta in labiis eius. **Circa** primum notandum quod quadruplex est lex. **Prima** est lex cupiditatis que est ad nocentorum. **Esa. v.** **Equi** in iustificationis impius pro muneribus et in iusticiam iusti auferitis ab eo. **Secunda** est lex vanitatis

De sancto

que est philosophorum. Sap. xij. **U**nus sunt oēs hoīes in quibz nō est scientia dei. **Tertio** est lex iniquitatis q̄ est maloz. Sap. ij. Sit aut fortitudo nra lex i iusticie zc. **Quarta** nanqz lex est veritatis q̄ lex est sanctorz. Sap. x. Dedit enim illi scientiā sanctorz. **Batus** aut dñicus nō habuit legē cupiditatis qz oīa terra p̄tempfit nec legē vanitatis qz philofophica dogmata vilipēdit neqz legē iniquitatis qz innocentia custodiuit sed ipse habuit legē veritatis qz in illa studuit et eā amplectat fuit. **Prōv. iij. Arripe** illā z exaltabit te gloriificabit ab ea cū eā fueris amplectat. **Secūdo** p̄fectio beati dominici fuit in sanctitate vite cum dicitur: Et iniquitas nō est inuēta in labijs eius. **Di-**nus dicit z plus significat. **Nō** solū non fuit in ipso iniquitas sed potē fuit in ipso magna sanctitas. **Perfecte** aut sanctitatis sex sunt signa. **Primum** est vberior fletus. **Aug.** Tāto quisqz est sanctior z facti desiderij plenior quāto fit i ei oratione flet vberior. **Isud** signūz habuit beatus dñicus de quo dicitur: **Specialē** sibi grām dñs ptulerat. flere p̄ peccatoribz miseris z afflictis. **Secūm** est mundi respectus. **Uñ** sancti in greco dicitur agnos i sine terra qz ille xre est sancti q̄ est sine terra auaricie. **Et** beatus dñicus mūdū despexit z q̄tū ad diuicias qz oīa terra p̄tempfit z q̄tū ad delicias qz virginitatē seruauit z q̄tū ad honores qz episcopatu fugit. **Tertius** ē mētis excessus ij. **Cor. v. Siue** mente excedim zc. ps. Ego dixi in excessu in eo oīs homo mendat. **Et** de beato dñico dicitur q̄ tantū rapiēbat mētis excessum z maxime quando missa dicebat ac si christū ibi visibiliter videret. **Quartus** ē moriēdi desiderij. **Phil. j. Desiderij** habēs dissolui et cū christo esse. **Et** de beato dñico dicitur: **Di-**ciebat seruū dei martyriū sicut sitit ceruū ad aquę fluiū. **Quintum** est appetitus celestij. **Phil. iij. Nostra** p̄uersatio in celis est. **Chyso.** Nihil debet habere terrenum qui vult esse celestis. **Et** de bea-

dominico

to dominico dicitur nocte cęli plustrans lumina zc. **Sextum** est facilis impenetratio gratiarū. ps. Inuocabit me z ego audia cum. **Esa. lxx. Adhuc** illis loquentibus ego audia. **Isud** signum habuit beatus dñicus qui legit dixisse. **Quoniam** a deo aliquid petij qd non assequer iuxta votū. **Secūdo** fuit p̄fectus q̄tū ad deum quod notat cum dicitur: **In** pace z equitate ambulauit mecum. **Ipse** enim cum deo in equitate ambulauit quia se totaliter deo mancipauit. **Multi** autem sunt qui cum deo in equaliter ambulant quia patrem priorem dant deo et meliorem mundo z diabolo scilicet de corpore suo diabolo inuentum z deo senectutem. **Osee. vij. Comederunt** alieni id est demones robur eius id est inuentū zc. **De** suo corde quia dant deo intellectus per fidem z mundo dant effectum per amorem. **Titum.** Confitentur se nosse deum factis autem negant. **De** tempe suo qz diabolo dederunt tempus p̄teritum z dicunt. **Ego** agam penitentiā cum tamen dicatur: **Eccl. ix. Omnia** in futurum seruantur incerta. **De** ope suo deo dant corticem exteriorē p̄ apparentiam sibi autem retinent medullam interiorē per vanam gloriā z intentionem obliquāz. **Matth. xij. Omnia** opera sua faciunt vt videantur ab hominibus. **Et** de substantia sua quia deo dāt vilia z sibi retinent preciosa sicut fecit. **Lain** qui spicas corrosas deo obtulit et plenas sibi retinuit. **Sed** beatus dominicus cum deo in equitate ambulauit quia totum suum corpus z totūz cor suum z opus suum z totam substantiā suam deo obtulit. **Tertio** fuit perfecti q̄tū ad proximum cum dicitur: **Et** multos auertit ab iniquitate. **Auertit** quidē eos dupliciter scilicet verbo doctrine et exemplo vite. **Nam** assidue predicabat et multos conuertebat. **ij. Timo. iij. Predica** verbum dei in ista oportune importune et ideo monstratus est in

De sancto

specie catuli accensam faculam baiulantis. **Ipse** enī obiurgabat incēdebat z demulcebat. **Obiurgabat** malos scz latratu increpatōis. **Demulcebat** bonos lingua leniēt exhortationis z inflāmabat oēs ad regulā amoris. **Ibidē.** Argue scz bonos exhortādo obsecra oēs scz ad vīā bonam deducēdo increpa malos scz obiurgando. **Ideo** in arca moyli erat mātina virga z tabule qz in beato dñico qui fuit arca dei fuit manna dulcis exhortationis quo ad bonos virga correctionis quo ad malos z lex amoris quo ad oēs qz illa exhortatio z correctio p̄cedebant de fonte amoris. **Secūdo** malos auertit exēplo sue vite. **Distinguit** aut **Aug.** in libro de ciuitate dei triplex genū vite scz ociosum actiuum z ex vtroqz cōpositū. **Primum** genus vite in ocio p̄tēplationis scdm in labore actionis tertij in excellentia p̄fectionis. **Isud** triplex genus vite habuit beatus dñicus. **De** duobus primis dicitur: **Nocte cęli plustrans** lumina terris dat verbi semina. **Habuit** etiā tertij quod p̄sistit in excellentia p̄fectionis. **Est** aut p̄fectio triplex vna est excellentē q̄ consistit in p̄ceptoz obseruatione. **Et** istam p̄fectionē habuit dñi adhuc esset laicus. **Secūda** est excellentior q̄ consistit in consilioz additione z istam habuit dum factus esset regularis canonicus. **Tertia** est excellentissima z ista consistit in superogatione z istam habuit qm factus est vir apostolicus. **Tunc** enī multa consilioz perogauit vt pote p̄silio paupertatis nihil habere proprium non tm̄ in speciali sed etiam in cōmuni. **Et** consilio obedientię seruare obedientiā non solū vsqz ad p̄tumelias verborz vel ablationem rerū vel iniurias verborz sed etiam vsqz ad mortem. **Consilio** castitatis addidit qz non fuit cōtentus seruare castitatem cōtinentię sed etiaz seruauit castitatem virginis mundicie.

Sermo. cci. De eodem. ser. iij.

Misit seruū suū

dominico

hora cęne zc. **Luc. xij. Per** cęnam finit seculi per seruū ordo p̄dicatorum significatur huius ordinis beatus dñicus fuit institutor. **Ad** bonitatem aut serui tria requirunt. **Primum** est fidelitas. **Dat. xij. Quis** putas est fidelis seruū z p̄uidens. **Istam** fidelitatem beatus dñicus deo seruauit. **Tria** enī ab ipso accepit scz corpus aiām z res temporales q̄ deo fidelitē reddidit. **Nam** d carne reddidit deo puritatem de mente deuotam orationem. **De** rebus liberalem ad pauperes distributionem. **Fuit** etiam fidelis seruus qz in his q̄ faciebat nō suū sed domini sui honorem intendebat quod est contra illos qui in his que faciunt gloriā mundi querunt. **Ipse** autē humana gloria aliqñ opus bonum p̄cedit z tunc illud opus est penitus intermittendum qz ex corrupta radice non potest bonus fructus prodire. **Aliqñ** concomitat z tunc opus est continuandum z perficiendum. **Ali-**quando deo subsequit quando quis de aliquo bono quod fecit intra se vane gloriatur z tunc ad confessionem est recurrendum. **Isud** aut vicium vane glorię fm̄ eundem **Chyso.** **Difficulte** vincit triplici de causa. **Primo** qz d bono nascit sicut enī ex vestimento tineę nascitur q̄ vestimentū corrodit z ex oleribz nascit vermis qui olera corrumpit sic ex bonis operibus interdum vana gloria nascit que ipsa bona opera ledit. **Secūdo** quia non habet contrarium per qd vincatur sicut fornicatio habet pro contrario castitatem supbia p̄trario habet habet humilitatem. **Tertio** qz q̄to pl̄ cōpescit tanto plus augetur. **Et** ratio fm̄ eundem **Chyso.** **Quia** omne malū ex malo nascitur. **Sola** autem vana gloria de bono procedit ideo non extinguitur per bonum sed magis auget. **Secūdo** ad bonitatem serui spectat mundicia. ps. **Ambulans** in via immaculata hic mihi ministrabat. **Istam** mundiciā beatus dominicus habuit quia virginitatē integrā custodiuit. **Que** quidē virginitas

De sancto

beati dominici virginitati beatę Marię in q̄tum fuit possibile similis multū fuit. Ipsa enī habuit virginitatē integrā q̄ fuit virgo 7 mente 7 carne sic 7 beat⁹ dominicus integritatē carnis habuit 7 etiā am mētis puritatē seruauit. Una enī sine alia nō sufficit. An̄ angelus q̄ iohāni apparuit cōna aurea cinctus in pectore aduenit vt habet. Apoc. j. Quia tal⁹ debet esse angelic⁹ p̄ integritatem carnis 7 debet esse cinctus p̄ mūdiciam cogitationis 7 debet esse cinctus in pectore cōna aurea q̄ debet facere ex charitate cordis. **Secūdo** beata virgo habuit virginitatē dedicatā christo q̄ ipsa primo deo vouit 7 dedicauit. Sic beat⁹ dominicus virginitatē suam deo vouit 7 vendidit. **Prō** u. viij. Syndonē fecit 7 vendidit 7 cingulū tradidit chanaanē. **Per** syndonē q̄ multis tūtionibus ad candorē deducit significat virginitas q̄ multis macerationib⁹ habet. Ista virginitas debet deo vendi id ē deuoueri. In qua uenditione homo cum deo multum lucratur q̄ dat deo corporis 7 aīc puritatē recipit ab eo eiusdē corporis 7 animę s̄licitatem. Ista autē qui mundo eam vendunt multum perdunt quia dant aurum virginitatis 7 recipiunt plumbum sc̄ corruptionis 7 castitatis cingulum quo sinifluxibiliū cogitationū restrigūt cananeo tradit q̄ christo qui est celator sponse suę ipsa virginitas deuouet. **Tertio** virgo beata habuit virginitatem trāsfusiuam q̄ licet pulcherrima fuerit a nullo tñ potuit occupari q̄ puritas sua in alios transfundebat 7 omnes motus illicitos extinguebat. Istud etiā fuit in beato dominico q̄ cum q̄dā scholaris carnalis lubricū pateret 7 manum eius oscularet ipse scholaris tñ ex illa manu aginea p̄dire sensit odorē q̄ ei⁹ cor penetravit uic⁹ odor assimulari pōt odor cedri 7 mirrhe. Sic enī odor cedri fugat serpentes 7 odor mirrhe fugat x̄mes sic odor suę puritatis imundas expellebat cogitatio

dominico

nes. **Tertio** ad bonitatem serui requiritur uigilantia. **Lud.** xij. Beati serui illi quos cum uenerit dominus inuenit uigilantes. **Sed** beat⁹ dominic⁹ ualde in orationibus uigilauit. Cuius sex circumstantias habuerunt. **Primo** namq̄ fuerunt feruentes. **Unde** legitur q̄ frequēter cum uelibus balneatis in ecclesia p̄noctabat. **Mane** autem facto huiusmodi suę ueltes magis sicce reperiēbant q̄ ueltes sociorum suorum q̄ uis ueltes suorum sociorum iuxta ignem tota nocte dimittebantur. **Tantus** enim ardor amoris eius pectus inflammauerat q̄ eius corpus feruere faciebat 7 sic corpus succensum uelimenta madida exsiccabat. **Secūdo** fuerunt efficaces. **Unde** dixit cuidam suo familiari. **Quis** a deo quicq̄ petij quin illud consequeretur iuxta uotum. Ipse enim a deo exaudiri meruit 7 propter intensum clamorem cordis. **p̄s.** **Alamauit** ad me 7 ego exaudiam eum 7 propter impletionem uoluntatis. **p̄s.** **Uoluntatem** timentium se faciet et propter magnitudinem credulitatis. **Matth.** xij. **Quicumq̄** petieritis in oratione credentes accipietis. **Tertio** fuerunt leues 7 ideo in celum ascendebant. **Illa** enim oratio est grauis quę uel habet pondus peccati. **Esa.** j. **Cum** multiplicaueritis orationem non exaudiam 7c. uel pondus terrenitatis. **Heb.** xij. **Deponentes** omne pondus 7c. uel pondus carnalitatis. **In** ueteri autem lege de altari holocaustorum erat uia ad altare iacenti quia de mortificatione carnis trāsitur ad suauitatem orationis. **Istud** autē pond⁹ orationis beati dñici nō habuerit q̄ 7 sine peccato extitit 7 terrena p̄tempserunt q̄ in oratione p̄noctabat. **Lud.** xvij. **Oportet** semper orare et nunq̄ deficere. **Uere** ipse nō deficiebat q̄ orare incepit in sua pueritia q̄ sup nudam terram accubebat 7 p̄secutus ē in etate reliq̄ 7 consumauit in morte sua q̄ tunc christo filios suos recōmendauit

De sancto

et pollicitus est seruatu 7 post mortē suā. **Quinto** fuerunt deuote q̄ tanta dulcedine plenus erat q̄ sepe a seipso deficiebat. **p̄s.** **Demor** fui dei 7 delectatus suz 7c. **Sexto** fuerunt sincere q̄ non petebat aliquod terrenū cōmodū sed salutes aīa 7. **An̄** de eo dicit q̄ sepe deū rogauit q̄ talē grām sibi infundere dignaret q̄ se totū p̄set ip̄edere utilitatib⁹ p̄ximorū 7c. **Sermo. ccii. De eodem. ser. v.**
Opus fac euāgelisē ministeriū tuū ip̄e sobri⁹ esto. **Thimo.** iij. **Ex** his uerbis ostēditur q̄ laudabiliter beatus dominic⁹ se habuit quo ad p̄ximū quo ad deū 7 quo ad ipsum. **Quo** ad p̄ximū quidē laudabiliter se habuit q̄ uerbo 7 exemplo p̄dicauit quod notat cum dicit: **Opus** fac euāgelisē. **Ad** uerum autē euāgelisam quatuoꝝ requirunt sc̄ doctrina sciētia uita 7 p̄sciētia. **Et** ista q̄ttuoꝝ tangit domin⁹. **Lud.** xij. **Ego** enī dabo uobis sc̄ ap̄lis qui fuerūt magne p̄fectionis ecce uita os ecce doctrina 7 sapia ecce sciētia cui nō poterūt resistere 7 p̄tradicere oēs aduersarij uic⁹ ecce p̄stantia. **Sciētia** enī sine doctrina nullius ē utilitatis. **Doctrina** uero sine sciētia est magne fatuitatis. **Sciētia** 7 doctrina sine uita ē magne uanitatē. **Et** habere ista tria sine constantia est magne despicabilitatis q̄ timidi 7 pusillanimes ab omnib⁹ p̄temnantur. **Beat⁹** igit⁹ dominicus habuit scientiā cum doctrina alias sua scientia null⁹ fuisset utilitatis. **Ecd.** xx. **Sapiētia** abscondita 7 thesaurus inuisus quę utilitas in ueris q̄. **Tria** namq̄ sunt q̄ nō debet abscondi sc̄ iusticia dei ueritas dei 7 misericordia dei. **p̄s.** **Iusticiam** tuam nō abscondi in corde meo ueritatem tuam et salutare tuum dixi: **Non** abscondi misericordiam tuam 7c. **Prē**dictus igit⁹ debet manifestare iusticiam dei 7c. p̄ quam subditi sollicitent in operandis. **Ueritatem** dei per quam instruantur in credendis. **Et** misericordiam dei per

dominico

quam animentur in diligendis. **Secūdo** beatus dominicus habuit doctrinā 7 cū scientia alias doctrina fuisset magne fatuitatis. **Unde** Greg⁹. **Re**cesse ē q̄d stulte sapitur stulte p̄dicetur. **j.** **Thimo.** j. **Non** intelligentes neq̄ quę loquuntur neq̄ q̄ affirmāt. **Tales** sunt sicut filij uiperarum qui ante tempus rumpūt maternum uerum ut exire possint ad ortū. **Sic** 7 multi ante tempus interrumpūt studium ut exire possint ad p̄dicandū. **Tertio** habuit scientiam 7 doctrinam cum uita alias totum fuisset uanitas. **Magna** enī uanitas est instar candelę alios illuminare et seipsum consumi. **Tales** habent uocem iacob id est doctrinam sc̄ manus Esau id est operationē malā. **Tales** sunt similes illi egyptio. **De** quo legitur. **Numeri.** xij. **Qui** natus erat ex patre egyptio 7 matre iudea qui deum israel blasphemauit. **Tales** enim nascuntur ex patre egyptio id ē diabolus propter malam uitam sed uidentur esse filij iudeę id est ecclesie propter doctrinam. **Quarto** habuit constantiam contra hereticos 7 infideles alias cetera p̄cedentia fuissent magne despicibilitatis. **Secūdo** autē **Thimo.** tria sunt genera hominum qui in suis operationibus timere nō debent. **Unde** ait. **Miles** si bellum timeret nūq̄ victoria frueret. **Agri**cola uero si labores fugeret nunq̄ fruct⁹ terrę colligeret. **Negociator** si t̄rę 7 maris pericula formidaret lucri commercia non congregaret. **Sic** serui domini si pericula temptationis abhorrent 7 otiosi si resideant nunq̄ probationis coronas inuenient. **Beatus** ergo dominicus non timuit sed ualde constans fuit. **Deo** q̄ fuit miles christi. **Thimo.** ij. **Labora** sicut bonus miles iesu christi. **Et** sicut agricola dei. **Ibidem.** **Laborantem** agricolā oportet primo de fructibus percipere. **Et** negociator regni **Lud.** xix. **Negociamini** dum uenio. **Secūdo** beatus dominicus laudabiliter se habuit quo ad deum cuius ministeriū adimpleuit q̄d notat cū dicit:

De sancto

catuli latratis. facule ardentis. et stelle micantis. Fuit enim dei catulus in quantum peccatores latratu sue predicacionis a somno peccati excitabat. Et fuit facula dei in quantum tonos ad celestia inflamabat. Fuit stella dei in quantum omnes in viam iusticie deducebat et dirigebat. **Tertio** dicitur esse lux propter maioris lucis participationem. Lux enim primo continet in luminari. deinde habet in nubibus. postea in montibus. postea in terris inferioribus. Radii diuine gratie et sapientie. Primo fuit in apostolis tanquam in luminari. Deinde fuit in primis doctoribus sicut in nubibus. deinde in modernis doctoribus sicut in montibus. deinde etiam in subditis et ceteris electis. sicut in terris inferioribus. Beatus autem officus in quantum fuit deuotus laicus fuit terra dei. et ideo fuit irradiatus. In quantum fuit regularis canonicus sic erat mons dei. et ideo magis fuit illustratus. In quantum homo fuit homo celestis et angelicus per virginitatem. erat nubes dei. et ideo adhuc amplius fuit illuminatus. In quantum homo fuit vir apostolicus erat luminare dei. et ideo fuit maxime illustratus. **Primo** enim semina iusti. id est beati domini quasi lux splendens. quando scilicet fuit deuotus laicus. pcedit quoniam fuit regularis canonicus. et crescit quando fuit effectus angelicus. usque ad perfectum diem. quando effectus est vir apostolicus. **Tertio** habuit vitam eminentem et ideo assimilatur ciuitati eminenti. cui subditur. Non potest ciuitas abscondi etc. Ciuitas supra montes posita est sana et munda. et est secreta. Sic et religio in eminentia perfectionis est sana propter votum paupertatis voluntarie. **Secundo** enim. Sanitas anime et corporis sobrius potus. et etiam sobrius cibus. **Ecce** contra dicitur. **Ecce** propter crapulam multi obierunt etc. **Pro** dicitur quasi ex adipe iniquitatis eorum. Est munda propter votum castitatis et continentie. **Cor.** vij. **Emundemus** nos ab omni iniquitate carnis et spiritus. Est secreta propter votum obedientie. Periculosus est enim quando quis a propria voluntate ducit. **Ecce** xvij.

Laurentio

Si prestes anime tue cupiditas et faciet te in gaudium inimicis tuis etc. **Quarto** habuit lucidam famam. ideo assimilatur lucerne super candelabrum radianti. cui dicitur. **Neque** accedunt lucerna etc. **Primo** et enim sicut alijs preminet in ordine sic preminere debet in fama et opinione. **Unde** dicitur. i. Regi. x. quod saul ab humero super omnes populum eminebat. In humero pro dicitur laboris intelligi potest. Super humerum autem est caput quod maxime visus et odoratur viget. **Primo** etiam debet alijs preminere et labore actiois. et in visu cognitiois. et in odore opinionis. **Sicut** multi possunt dicere illud Esa. iij. Nolite me consistuere principem populi. **Non** sum medicus. et in domo mea non est panis neque vestimentum. **Non** enim possunt curare aliena vulnera exemplo vite. nec habet panem sacre doctrine nec ornamentum bonae opinionis et fame. **Sed** dicitur beato domino dicitur potest illud Matth. v. Qui autem fecerit. ecce vita sancta. **Et** docuerit. ecce doctrina clara. **Hic** magnus vocabitur in regno. ecce eminens fama. **Fuit** namque magnus in regno celorum. id est in ecclesia militante. sed modo est maior in ecclesia triumphante.

Sermo. cccij. De sancto Laurentio martyre. sermo primus.

Robauit me

Primo quasi aurum quod pignora trahit. **Job.** xij. **Beatus** laurentius fuit et aurum perfectione vite. et fuit probatus per examinationem pigne. **Dicit** autem in quantum fuit probatus. et in quantum fuit probator gloriosus. **Dicit** autem aurum in quantum fuit probatus. **Est** namque aurum temperatum solidum et purum. **Sic** etiam probatus debet esse temperatus in iusticia. solidus in vita. et purus in conscientia. **Aurum** autem habet ex temperata quod sit calidum et humidum. **Sic** probatus habet debet istud temperamentum. ut sit calidus per amorem. et humidus per compassionem. **Istud** autem temperamentum beatus Gregorius quadrupliciter ponit. **Primo** quoniam vinum seneritatem temperat

De sancto

oleo pietatis. sicut patet in samaritano. **Secundo** quando virga correctionis temperatur manna dulcedinis. sicut patet in arca in qua erat manna et manna. **Tertio** quando virga ferietis discipline temperatur baculo sustentatis misericordie. **Ps.** Virga tua et baculus tuus etc. **Quarto** quoniam rigor paternae rectitudinis temperate miscetur lenitate maternae compassionis. **Secundo** aurum est solidum. ex qua soliditate habet quod non tingit sicut alia metalla. **Primo** etiam ergo debet habere vitam solidam quod subditos non tingat. id est per malum exemplum non inficiat. **Malum** enim exemplum platozum cito inficit vitam subditorum. **Sicut** beatus Gregorius ostendit exemplo capituli ducis oculi. et pastoris. **Languen** te inquit capite membra in cassum viget. **Frustra** exercit. velociter sequitur dum a duce erratur. **Oculus** qui prouidendis gressibus preminet cura pulueris non obscurat. **Pastor** namque cum per abrupta graditur. necesse est ut ad precipitium gressuatur. **Tertio** aurum est purum. quia probatus debet esse purus et mundus in conscientia. **Unde** beatus Gregorius in pastoralis dicit. **Nulla** prefulens imundicia polluat. quia hoc eius suscepit officium. ut in alienis cordibus pollutionis maculas tergat. quod necesse est ut mundas studeat habere manus qui aliorum sordes munda recurat. ne tacta deterius inquinet. **Si** enim sordida insequens lutum tenet quod tangit potius inquinat. **Beatus** vero laurentius martyr in quantum fuit probatus. id est archidiaconus dicitur aurum. quia ipse fuit temperatus habendo calorem feruoris in reprehendendo. et humiditatem compassionis in pauperibus copatiendo. **Fuit** etiam solidus solidum exemplum sanctitatis prebendo. **Et** purus. mundicia mentis et corporis sectando. **Secundo** beatus laurentius fuit martyr inuictus. **Et** quantum ad similitudinem comparatur auro. **Aurum** namque sub malleo non resistit ut ferrum. non frangitur ut vas terrenum. nec resonat ut es sonorum. sed in subtilissimas laminas dila-

Laurentio

tatur. **Sic** etiam laurentius sub malleo tribulationis diuine correctioni non resistebat per mentis aut intentionis duriciam. **Et** illi fecerunt de quibus dicitur Job. xli. **Cor** eius indurabitur quasi lapis. **Neque** fuit fractus per aliquam mentis diffidentiam ut illi qui significatur per statuam Danielis. cuius pedes fictiles lapis percussit et comminuta fuit. **Neque** murmurauit per impatientiam. **Sicut** dicitur Eccl. x. **Vir** sapiens et disciplinatus non murmurabit correctus. sed fuit dilatatus et subtilitatus per obedientiam. et ideo consecutus victoriam. **Primo** enim. **Vir** obediens loquitur victorias. **Tertio** beatus laurentius fuit probator gratiosus. et quantum ad hoc bene significatur per aurum. **Quando** autem lamina aurea subducta debet malleando cum argento incorporari. necesse est ut a tribus preueatur. scilicet a puluere et a vento. et ab humore. **Sic** si aurum charitatis debet adiungi cum argento sonore predicacionis. oportet quod illud preueatur a puluere terrene cupiditatis. et a vento humani fastidii. et ab humore amoris. **Primo** enim. **Ista** tria beatus laurentius vitauit. scilicet puluerem terrene cupiditatis. quia thesauros auare sibi non retinuit. **Ventum** humane ambitionis. quia archidiaconus ecclesie romanę fuerat. et tamen pauperum pedes lauabat. **Et** humorem noxium. propter amoris. quia vitam suam contempsit et pro primo morti se tradidit. **De** his tribus dicitur. j. **Thessal.** ij. **Neque** enim aliquando fuimus in occasione auaricie. **Ecce** quia non habuit puluerem terrene cupiditatis. **Neque** fratres ab hominibus gloriam. **Ecce** quia vitauit ventum humane laudis. **Volebam** vobis tradere animas nostras. **Ecce** quia non habuit humorem propter amoris. **Secundo** beatus laurentius fuit aurum in igne probatum et examinatum. **In** auri autem examinatione tria concurrunt. scilicet ignis. sulphur. et puluis antiqui lateris. **Sic** beatus laurentius examinatus fuit per ignem materialem eius corpus exurentem. **Per** iudicia diaboli ferietem et exurentem. et ipsi crudelit

De sancto

persequentes: p auariciā decij thesauros ecclesie sitientē. Later nāq; sicus ē auarus ab omni humore cōpassiōis vacuū. Sz nec ignis ipsuz excussit nec ei? mētē ledere potuit nec inuidia diaboli ipsum superauit nec tyrāni auaricia ecclesie thesauros auferre potuit. Aurū autē examinatum in igne retinet suam integritatez maiorem acqrit puritatem. et ampliozē induit claritatem. Sic beatus laurenti? in igne positus retinuit integritatē fidei. Est autem fides integra quādo ē omnibus suis articulis munita. qñ lingua cū corde: et cor cū lingua cōcordat. quādo est charitati cōiuncta. quādo est operibus informata. Talem fidem integram habuit beatus laurentius. Ipse enī oēs articulos pfecte credidit. Unde quādo luciliū baptizauit. d omnibus articulis fidei ipsum interrogauit. Ipse chisti in corde credidit. et ore confessus fuit. An dixit. Accusat? nō negauit nomen sanctū tuum. et interrogatus te chisse cōfessus sum. Ipse etiam fidē cum charitate habuit. p qua charitate se morti tradidit. Fides etiā ei? bonis fuit operibus ornata. Unde de eo dicit. Laurentius tonū op? operatus est. q per signum crucis cecos illuminauit. Secūdo maiorem acqsiuit puritatem. In anima autē triplex impuritas inuenit. scz doloris timoris. et erroris. ps. Cor meum cōturbatum est. ecce dolor. Dereliquit me xpus mea. ecce timor. Et lumē oculoz meoz. et ipsū nō ē meū. ecce error. Sz ista triplex impuritas i morte sanctorū auferit. ps. Quare tristis es aīa mea. et quare cōturbas me. spera in domino. quoniā adhuc confitebor illi. Quando scza voluntate dolor. et a memoria timor. et a ratione oīs error recesserit. et successerit illa quā speram? mira claritas. plena suauitas. et eterna securitas. Tertio acquisiuit ampliozē claritatem. Qui enī prius fuit ignotus postea toti mūdo fact? est clar?. Ambro. Beatum laurentiū grano sinapis possumus comparare. qui diuersis attrit?

Laurentio

passionibus per totum orbem gratia sua meruit fragrare martyriū. q a natura cōstitutus in corpore erat humilis ignot? et vilis. Postq; vero est vxatus. lacertus et exult?. vniversis per totum mūdū ecclesie odorē suz nobilitatis infudit. Sermo. ccv. De eodē s'mo. ij.

Quod ignis ex

uret carnes eius. Ecd. xxxviii. Nota dū ē q est quadruplex ignis. scz interior siue spūalis. exterior siue materialis. superior siue celestis. et inferior siue infernalis. Prim? ignis inflāmat corda. Secūdo exurit corpora. Tertio consumit carnem et illuminat rationē. Quart? vrit carnes et affligit mētē. Primo igne beatus laurenti? fuit inflāmat? p amorem. Secūdo fuit examinatus p cremationē. Tertio fuit plenus. Sz a quarto totaliter alienus. Et igit? primus ignis interior et spūalis. qui est deuotio et seruo? diuini amoris quo beatus laurenti? fuit totaliter inflāmat? Unde poterat dicere cum pbeta. Inflāmat? ē cor meū et renes mei cōmutati sūt. Ex qbus vrbis habet. quise ignis diuini amoris extinguat quadruplicem amorem inordinatum. sed accendit diuinū amorem. Extinguit enī amorem carnalem. Ideo dicit. Renes mei cōmutati sūt. Greg?. Sustulit spiritu desipit oīs caro. ps. Are renes meos et cor meum. Extinguit terrenum amorem. Unde subditur. Et ego in nihilū redactus sū. Qui enī mūdū despiciunt nihil a mundanis hominibus reputant. j. Cor. iij. Tanq; purgamēta hui? mūdi facti sum? et. Iste igit? ignis spūalis amorem terrenū extinguit. quia sicut dicit Chryso. Vere nō habet super terrā qd amet q donum celestei veritate gustauerit. Extinguit amorem domesticum. id ē parentum. Unde subditur. Et nesciui. Deud. xxxij. Qui dixerūt patri suo et matri super nescio vos. et suis fratribus. ignoro illos. et nesciūt filios suos. hi custodierunt eloquiū tuū. Extinguit

De sancto

amorem patriū et puatuz. Unde subdit. Ut iumentuz factus sum apud te. Qui enī seiplos decipiūt ppter chistum sunt iumentū chisti. sicut et amatores sui sūt iumentū diaboli. Generat autē amorē diuinū. Unde subdit. Ego semper tecuz. Amor nāq; diuinus animas deo coniungit. j. Cor. vi. Qui adheret deo vn? spiritus est cū eo. Iste igit? ignis spūalis extinguit in beato laurentio amorē carnalē. qz credit q virginitatē seruauit. Amorem terrenū. qz thesauros ecclesie sibi nō retinuit. sed pauperibus dispēlauit. Amorem domesticum. quia patriā et parentes suos. qui erant in hispania deseruit. et ob amorē pncipis apostolorū romę peregrinari voluit. Amorem puatuz. qz p chisto vitam suaz despectit. et morti se tradidit. Habuit autē amorē diuinū. qz sup oīa chistū dilexit. Secūdo ē ignis exterior et materialis q beatus laurenti? fuit excussus et examinatus. ps. Igne me examinasti. et nō ē inuenta in me iniquitas. Ista autē ignem exteriorē quo cruciabat? extinguit ppter tria refrigeria q habuit. Primū ē desiderii celestis glorie. Ambro. Neq; enī beatus laurenti? igni tormento visceribus sentire poterat. qui sensibus paradisi refrigeriū possidebat. Secundū ē meditatio diuine legis. Idē. Dū chisti pcepta cogitat frigidū ē sibi oē qd patitur. Tertiu ē puritas cōsciētie. Idē. Ardet pfecto totis visceribus fortissimus martyr. et vrit. s regnum dei pertractans refrigerio pscientie victor exultat. Tertius xpus ignis ē ignis superior et celestis. scz spūsanctus quo beatus laurenti? fuit plenus. De quo dicit Iherem. p. De excelso misit ignem i ossibus meis et erudiuit me. Si enī iste ignis mittit i ossa. manifestū ē q mittit i carnem pellē et medullam. Per pellē intelligit exterior cōuersatio. Per carnē sensualitas. Per ossa ratio. Per medullas intentio. Iste igit? ignis incendit pellē. quia exturrit cōuersationem vetustā et facit nouā. Esa. p. Excoquā ad purū scoziā tuā. Eph. iij. Depo-

Laurentio

nite vos scdm pssimam vestra puerfationem veterē homines. Incēdit carnē. id est sensualitatē vt iā homo s'm sensualitatem et voluptatem carnis non vivat. j. Cor. x. In carne enī ambulantes non s'm carnē militam?. Incēdit etiā ossa. id ē rationē vt nunq; ipsa ratio ad sensualitatem declinet. alias magna pssio in animo generatur. Proū. xxx. Per tria monetur id ē aīa et quartū nō pot sustinere. Et ista tria sūt. seruus stult?. et mulier odiosa. et ancilla. Sensualitas ē serua. ideo non debet regnare. Et stulta. ideo non debet cibo saturari. sed fame affligi. Est odiosa. ideo nō debet cū ratione matrimonio copulari. Est ancilla. ideo nō debet dñe id ē rationis maior fieri. Incendit etiā iste ignis medullā. id ē intentionē. vt quicqd faciat. amore celestium faciat. Sed dicit. Osee. ix. Effraim percussus est. radix eius excicata est. fructus nequaquā faciet. Radix excicata. intentio corrupta est. Ideo non facit fructus. id ē aliqd op? meritorū. Quart? ē ignis inferior infernalis q aīas et corpora nō consumit. sed cōburit. sicut ostēdit Aug? in libro de ciuitate dei multiplici exēplo. Primo exēplo vermiū dicit. Nōnullum genus vermiū in aquis celidibus reperitur quaz feruore nemo impune cōtra tet. Illi autē nō solum sine vlla sui lesione ibi sūt. sed etiā extra viuere nō possūt. Secundo exēplo montium. quia montes sicut ab antiquis ignibus psumunt et tñ integri pseruat. Tertio exēplo carnis. Lignū enī sub terra positum de facili putrescit. s tamen virtute ignis in carbonē redactum putrescere nō pot ita vt in terra humida carbonēs infossi in corruptibiliter maneāt. Quarto exēplo pauonis q habet carnes qsi incorruptibiles si fuerint assate. sicut ipse dicit se esse exptuz. Quinto exēplo salaman. dicit q i igne viuere perhibetur. Sexto exēplo aīe. An ait. Ipse anim? cuius pssentia corp? viuere et regit et dolorē pati pot. et moui nō pot. Hoc ergo erit tūc in

De sancto

corpibus damnatorum: quod nunc esse
solum in animis hominum.

Sermo. ccvi. De eodem ser. iij.

Certamen for-

te dedit ei ut vinceret. Sap. x.
Beatus laurentius christi pugil egregius
quadrupliciter gessit certamen. Primo
namque certauit contra suam sensualitatem.
Quia sensualitas penas refugiebat et ra-
tio appetebat: sed ratio vicit et penas sus-
tinuit patienter: gratanter: gaudenter: et
desideranter. Sustinere patienter est neces-
sitaris: gratanter est deuotionis: gauden-
ter est perfectionis: desideranter est prorsus
diuini habitus. Beatus laurentius penas
sustinuit patienter: quia non mormurauit
nec persecutores odinuit: sed pro ipsis ora-
uit. Heb. x. Patientia vobis necessaria
est. Unde dicitur de martyribus: Non
mormur resonat: non querimonia etc.
Secundo sustinuit gratanter: quia in ipsis
penis gratias deo reddebat dicens: Assat
sum gratias ago. Caro assata lapidiorum
est quasi lixa: quia magis placet deo grati-
arum actio in aduersis quam prosperis. Ter-
tio beatus laurentius sustinuit gaudenter.
Unde dicit: Gaudeo plane: quia hostia
christi effici merui. Exemplo apostolorum
de quibus dicitur Act. v. Ibant apostoli
gaudentes a conspectu concilii etc. Quar-
to sustinuit desideranter: quia adhuc ma-
iora pati et apponi desiderabat. Unde di-
xit decio: Infelix has epulas semper op-
tavi. Sancti namque viri desiderant pro
christo et pati et affligi: scientes quod secu-
tores sunt tanquam apes qui liz pungunt per
penam: tamen mellificant preparando dul-
cedinem eternam. ps. Circudederunt me
sicut apes. Sunt tanquam fabri: quia liz fe-
riant: tamen coronam eternam fabricant
ps. Supra dorsum meum fabricauerunt
peccatores: plangauerunt etc. Sunt tanquam
coflatores: quia liz argentum ponant ad
flamam: tamen purgant ab omni scoria. Malach.
iij. Sedebit confans te emundans ar-
gentum etc. Secundo certauit contra car-

Laurentio

nifices. Carnifex enim contra ipsum inere-
bat penas: sed beatus laurentius contra
carnificem offerebat patientiam et stan-
tiam. Ambro. Beatus laurentius martyr
mansit in christo usque ad temptationem
usque ad tyrannicam interrogationem usque
ad acerrimam cominationem: et usque ad
mortem. In qua longa nece: quia bene
manducauerat: et bene biberat: tanquam illa
esca saginat: et illo calice ebrius tormen-
ta non sensit: non cessit: et in regnum suc-
cessit. Istam autem tantam constantiam ha-
bebat pro charitatem inuincibilem quam mu-
nitus erat. Cant. viij. Fortis est ut mors
dilectio. Sicut enim mors sepat ab homi-
ne anima: sensum: et motum. Sic in beato
laurentio charitas sepat animam suam
ab amore mundi: sensum carnis ab amo-
re sui: et motum peccati. Et sic mortuus
erat mundo per separationem anime ab ipso:
sibi vero per separationem sensus proprii: et dia-
bolo per separationem motus: omnis pec-
cati. Et sic christus in ipso erat loco anime
vivificando ipsum per amorem. Loco seu-
sus infundendo sibi sensum per fidem. Et
loco mortuus: ducendo eum ad bonam opera-
tionem: ut dicere possit cum apostolo ad Gal.
ij. Vno ego iam non ego: viuit deus in me
christus. Tertio certauit contra diabo-
lum. Nam diabolus fortiter contra eum
seniebat: et ipse viriliter resistebat: quia ar-
mis spiritualibus munitus fuit. De quo
dicit epistolam. vi. Induite loriceam iusticie in
omnibus sumentes scutum fidei et galeam sa-
lutis assumite. Diabolus namque habet te-
la multa et venenata et ignita. Unde di-
cit ibidem. Ut possitis omnia tela: ecce quasi
multa: nequissimi: ecce quasi venenata: ignea
extinguere: ecce quasi ignita. Quia igitur sunt
multa: debemus induere loriceas iusticie:
id est charitates: que dicitur lorica: quia ex
omni parte munit: et iusticie: quia vnicuique
ius suum reddit: quia sunt ignita: debemus
assumere scutum fidei: in quo omnia te-
la diaboli extinguuntur. Diabolus enim
totum mundum impleuit igne cupiditatis
voluptatis et ambitionis. Sed fides ista

De sancto

triplicem ignem extinguit. Sicut mani-
feste habetur Heb. xi. Fide moyses gra-
dis effectus: negauit seipsum esse filium
filie pharaonis etc. Quia sunt venenata:
debemus assumere galeam salutis: id est
spem. Sicut enim venenum statim cor pe-
tit: sic diabolus venenum suum malicie statim
in mentes mittit: ut spem extinguere va-
leat. Et sicut accipiter cor auis quam cap-
tur statim impetit: sic diabolus ab anima
quam cepit continuo spem tollit: quia abla-
ta ipsam in desperationem ducit. Et ideo
ipsa mens galea spei est munita. Quarto
certauit contra incendium. Nam ignis
materialis foris urebat carnem. Ignis
vero spiritualis intus inflamabat mentem
Sed ignis interior superauit ignem cru-
ciantionis exterioris. Habuit autem tri-
plicem ignem interioris qui exteriori ignem
totaliter extinxit. Primus fuit charitas
ignita. Aug. Superari charitatis christi
in laurentio flamma non potuit: et segnior
fuit ignis qui foris urit quam ignis qui intus
accendit. Secundus fuit fides succesa
Ambro. In quantum in laurentio fidei fer-
uor: feruit: in tantum supplicii flamma frige-
scit. Tertius fuit veritas lucida. Ambro.
Fortissimum martyrem laurentium flamma su-
perare non potuit: quia longe ardenti veritatis
radio mens eius accesa feruebat.

Sermo. ccvij. De eodem sermo. iiii

Robasti cor

meum: et visitasti nocte: igne
me examinasti: et non est in-
uenta in me iniquitas etc. ps. Ex his ver-
bis habetur quod beatus laurentius fuit a deo
probatus: visitatus: examinatus: et sine pec-
cato inuentus. Circa primum notandum
est: quod sapiens probatur in argumento: pa-
tiens in opprobrio: fortis in periculo: et fidelis
in ministerio. Et quia beatus laurentius
erat sapiens: patienter: fortis: et fidelis. Ideo
deus ipsius quattuor modis voluit
probare: ut nobis innotesceret si talis esset
Quod beatus laurentius esset sapiens: pro-
batur per argumentum: quia ipse tyranno

Laurentio

obijicienti dabat sapiens et benignus re-
sponsum. Unde cum thesauros querebat ty-
rannus: laurentius pauperes colligens di-
xit: Ecce isti sunt thesauri qui nunquam minu-
untur: sed semper augentur. Secundo quod
esset patienter: probatum est per opprobria et
tormenta: quia multa opprobria audi-
uit: et tormenta sustinuit: sed tamen in om-
nibus patienter repertus fuit. Luc. xxi. In
patientia vestra possidebitis animas ve-
stras. Non dixit linguas vestras aut ma-
nus vestras. Patienter quidem debet et pos-
sidere linguam suam: ne per contumelias con-
tumelias reddat. Danu suam ne per iniu-
ria iniuria inferat. Anima sua ne cor-
de odium teneat. Quicumque autem possi-
det animam: possidet et manus et linguam: et
non euerit. Et ideo dominus radicem
impatiente remouere volens dicit: In
patientia via etc. Tertio quod fuit fortis: pro-
batur in periculo: et in suo martyrio. Di-
cit autem Seneca quod tria sunt omni morbo
grauiora: scilicet metus mortis: dolor corporis:
et intermissio voluntatis. His tribus
modis beatus laurentius fuit probatus: fuisse
se fortis: scilicet in metu mortis: quia tyran-
nus omne genus tormentorum in ipsum ex-
pedere minatus est. In dolore corporis
quod fuisse scorpiones ardentes laminas
et omne tormentorum genus ipse pressus est.
Subtractione rei delectabilis: quia so-
lacio patri spiritualis: scilicet beati fixi pri-
uatus. Sed beatus laurentius tam fortis
extitit quod nec minas timuit: nec supplicii
cessit: et patris peruationem patienter por-
tauit. Quarto probatus est fuisse fidelis
per fidem distributionem thesauroz. ps.
Dispersit dedit pauperibus etc. Ipse enim
dedit non vendidit: quia non quesitum mu-
nus a corde: id est: mundana delectati-
onem: nec ab ore: id est: humanum fau-
orem: nec a manu: id est: temporalem retribu-
tionem: nec ab obsequio: id est: obsequii ex-
hibitionem. Iterum: Dedit etiam in vita
non post mortem. Elemosyna namque est
instar candlelum prebentis. Tob. iij
Elemosyna ab omni peccato liberat: et

De factio Ipolito

nou patietur animam ire tenebras ad instar pupille animum dirigentis. **Ecd. xix.** Elemosyna viri quasi sacculus eius illo. et gratiam cum pupillis conseruabit. Instar seminis centesimū fructum reddentis. **Lud. viij.** Et ortum fecit fructus cētuplum. Qui igitur vult tū elemosinas post mortem facere similis ē illi qui vult habere lumen post tergum. oculos post caput suū. et seminare post dorsum. **Secdo** ostendit quod fuit a deo visitatus cum dicit: **Et visitasti nocte.** Ipsi enim christi in nocte visitantur quia sibi in sua passione multas consolationes. et maxime tres dedit. De quibus ps. **Deus illuminatio mea in tenebris meis.** quia tenebre non obscurabatur a te. **Prima** consolatio causabatur ex diuini amoris dulcedine cuius dicit: **Deus illuminatio mea in tenebris meis.** **Deus** in tenebris auertitur quando tribulatio amoris dulcedine superat. **Uñ** dicebat. **Tormenta tua epule mihi sunt.** **Secda** causabat ex securitate gratie unde subdit: **Quia tenebre non obscurabunt a te.** **Tūc** enim tenebre non obscurabunt quia quod in tribulatione posuit per peccati caliginē non obnubilat. **Uñ** securus dicebat: **Dea** non obscurat non habet oia in luce clarescunt. **Tertia** causabat ex certitudine gratie et glorie. ideo subdit: **Sicut tenebre ei** ita et lumen eius. **Tūc** lumen ē sicut tenebra quando quis recipit multitudinē gaudiorū sicut multitudinē passionū. **Istam** certitudinē se habere ostendēs dicebat: **Gratias** ago tibi dñe iesu christe. quia ianuas tuas ingredi merui. **Tertio** ostendit quod fuit examinatus cum dicit: **Igne** me examinasti. **Sūt** autem quedam que examinantur tactu vt argentum ad lapidem. quedam ex sonitu vt vasa si sunt plena aut vacua. quedam vento vt grana et palea. quedam per ignem vt aurum. **Sic** beatis laurentius fuit examinatus tactu dure passionis. **Et** ideo argentum electum ē inuentus. **Job. ij.** **Mitte** manū tuam et tange os eius et carnem. **Sed** de multis dicit

et socijs eius

Piere. vi. **Argentus** reprobum vocauit eos. **Fuit** examinatus sonitu patientis repositionis non enim murmurauit. sed potius dedit sonitum laudis. **Unde** dicit de eo: **Inuentū ē sacrificium laudis sonitus confessionis.** **Uñ** et ipse ait: **Tenebre** confessus sum. **Emisit** etiam sonitus deuotionis cum dixit: **Assatum** est iam verba et manduca. **Fuit** examinatus vento honoris et vituperationis. **Non** enim potuit elenari nec a vento honoris cuius esset archidiaconus nec a vento laudis cum pauperes eum sepe laudarent. nec etiam potuit deici a vento vituperationis. cui tū infideles eius sepe blasphemaret. **Fuit** examinatus igne tribulationis **Ecd. xvij.** **Vasa** figuli probat formam et homines iustos temptatio tribulationis. **Habuit** namque beat⁹ laurentius ignem aduersionis in carne ignem amoris in corde ignem sermonis in ore et ignem feruoris in ope. **Quarto** ostenditur quod fuit inuent⁹ sine peccato cum dicitur: **Et** non ē inuenta in me iniquitas. **Sancti** namque viri in igne tribulationis sanctitate acquirunt. **Nam** deo acquirunt iniquitatem sicut ostendit beatus **Aug⁹** in li. de ciuit. dei multiplici exemplo palee et auri stipule et frumenti amurce et olei luti et vnguenti dices: **Sicut** sibi vno igne aurum rutilat et palea fumat. et sub eadem tribula stipule comminunt. et frumenta purgantur. nec cum oleo amurca funditur. quod tū eodem prelii potere exprimitur. ita vna eademque vis irruens bonos probat et purificat et liquat. et malos damnat et vastat et exterminat. **Qua** pari motu eragitatam. et exalat horribiliter cognos suauiter fragrat vnguentum.

Sermo. ccviii. De factis Ipolito et socijs eius. sermo prim⁹.

A Prima nostra sicut passer erepta ē de laqueo venatiū. ps. **Ad** honore sancti Ipoliti et socij eius. **Iste** fiscalis in missa decantat. **In** euāgelio etiā hodierno in exemplū sanctorum passeris introducunt. **In** primis

De factio Ipolito

his tria facere videt⁹ sancti. **Primo** namque de sua ereptione gratias agunt. cum dicit: **Aia** nra sicut passer erepta ē de laqueo venatiū. **Assimilat** autē sancti viri passeribus sicut **Rabanū** tribus d. causis. **Primo** quia passer ē cōtitate paru⁹. vñ a paritate ē dicit⁹. **Sic** sancti viri paruos se reputant per humilitatē. **Matth. xi.** **Reuelata** est ea paruulis. **Dicit** autē **Breg⁹** quod pupilla cōto est minor tāto ē lucidior. **Animalia** etiā habetia paruū cori cōtitate sūt cōmuniter magis animosa. **Sicut** patet in leone. **Quāntū** etiam sinapis quod ē minimum iter oia semina oletū a deo crescit. quod ramos facit quibus aues nidificat et quiescit. **quod** datur intelligi quod cōto quis ē minor apud seipsum. tāto ē lucidior apud deum. tāto animosior. **Et** diabolus. tanto magis crescit per opa virtutū. ita vt etiā viri cōtemplatiui in ei⁹ virtutibus quiescunt. **Secdo** passer est velocitate celerrimus. **Sic** sancti viri in suis operibus debent esse veloces et seruētes. **Ecd. xxxi.** **In** omnibus operibus tuis esto velocis. **Sicut** dicit beatus **Ambro.** **Qui** non potest volare vt aquila saltē volitet vt passer. quia non potest vt cōtemplatiui volare in celū per contemplationem saltē volitet vt actiu⁹ per actionē. **Et** qui non potest esse magn⁹ seruādo psilia. saltē sit paru⁹ seruādo precepta. **Et** qui non potest apprehendere perfectionē nitatur ad illā per cōtinuā exercitacionē. **Tertio** passer ē in nidificādo caut⁹. **Nō** enim nidificat. nec ouificat. nec pullificat in vis. ne aut nid⁹ ei⁹ a vento rapiat. aut oua a serpētib⁹ comedant. aut pulli a p̄datore capiāt. sed potius nidificat in foraminibus domorū. ps. **Etenim** passer inuenit sibi domū. **Quidus** autē spūalis ē anim⁹ in quo deus requiescit. **In** hoc nido deus generat oua et bona p̄posita. et de ouis pullos educit quā bona p̄posita in op⁹ p̄dire facit. **Sed** si aliq⁹ ponit nidū. id ē animus in terra per affectionē. timendū est ne diabol⁹ qui est ventus vehemens per suggestionē. qui est serpens per deceptionē. qui est p̄dator per meritoꝝ expoliacionē. et aīa per vanam

et socijs eius

gloriam rapiat. et bona p̄posita comedat. opa bona extinguat. **Sed** sancti viri nidificat in foraminibus petre. id ē in vulneribus christi. **Can. ij.** **Veni** colūba mea in foraminibus petre. quo ad foramina et manu et pedum. **In** cauerna macerie. quo ad foramen lateris. **Secdo** modum ereptionis exponunt. cuius dicit: **Laqueus** p̄tritus ē. et nos liberati sum⁹. **Tres** laquei sunt diaboli quos sancti euadunt. **Prim⁹** ē laque⁹ gula. ps. **Fiat** mensa eorū coram ipsis in laqueum. **Aug⁹** in li. p̄fess. **Ad** quietē facietatis cū ex indigentia molestia tendo in ipso transitu insidatur mihi laque⁹ concupiscentie. **Secds** ē laque⁹ luxurie. **Ecd. vij.** **Inueni** a mariorē morte mulierē que laque⁹ venatorū est. **Tertio** est laqueus auaricie. **De** quo dicit **Ambro.** in libro de bono mortis. **Auis** que descendit ex alto frequenter a laqueis capitur. a visco fallitur. a quibuscūq⁹ insidijs irretitur. **Sic** ergo anima nra caueat ad ista mundana descendere. quia laqueus est in auro. visco in argento. netus in p̄edio. **Nam** dum aurum querim⁹ stragulamur. dum argentus petimus in visco eius heremus. **Dum** p̄dia inuadim⁹. alligamur. **Istos** tres laqueos isti sancti euaserunt. **Et** per corporis maceracionē. et per puritatem cōseruationem. et per terrenorum respectiōnem. **Tertio** istam ereptionem nō sibi sed deo attribuūt. cuius dicit: **Adiutor** enim nostrū in nomine domini. **Fuerūt** enim adiuti et in corporibus et in animabus. **Corpora** quod deus martyrum adiuantur. **Uñ** dicit **Cyprianus.** **Clauduntur** oculi in persecutionibus. sed patet in celū. **Minat** antichrist⁹. sed tuetur christ⁹. **Mors** infert. sed immortalitas sequit. **Exciso** mūd⁹ eripit. sed restituito paradysus exhibet. **vita** temporalis extinguit. sed eterna reparatur. **Ecce** mirabilis cōmutatio. quam sancti martyres recipiūt. quia oia in martyrio sancti stephani apparuerūt. **Qua** clausura oclorū apit sibi regnum celoꝝ. ideo vidit celos aptos. **Si** antichrist⁹ minat. christ⁹ tuetur

De factō Ipolito

Ideo beatus Stephanus vidit iesum stantem id eiuare paratum. Si corpus mortur immortalitate vestitum. Unde vult beati stephani apparuit in specie angeli tanquam immortalitatis gloria vestitus. Si aufertur mundus datur paradysus. ideo respiciebat in celum tanquam sibi tribuendum. Si vita temporalis tollitur datur vita eterna. ideo vidit gloriam dei. Animam etiam istorum martyrum non solam fuerunt adiutores sed etiam multis privilegij sunt dotatae. Ipse enim sanctus Ipolitus habet cum laurentio societate. An dixit ei laurentius martyr: Ambulemus ambo pariter. quia mihi et tibi gloria preparatur. Unde etiam beatus Ipolitus se iuxta corpus laurentij sepeliri fecit ad inuendum quod sicut eorum corpora sunt iuncta in terris. sic eorum anime sunt iuncte in celis. Secundo habet cum virgine magnam familiaritatem. Virgo enim beata cum Ipolito cuidam infirmo apparuit et illum sanare precepit. Quid est quod virgo beata Ipolitum assumebat ad suam societatem. nisi quia cum illo specialem habet familiaritatem. Tertio magnam habet super demones potestatem. quia exhibente diuina iusticia beatus Ipolitus voluit vridi diabolus tenui vexaret. Quarto contra tyrannos magnam seueritatem. Unde vetius clamabat. O Ipolite catenis asperis victum me ducis. Quinto habet super peccatores penitentes magnam pietatem. sicut patet in illo cuius tibiam infirmam incidit et aliam sanam restituit.

Sermo. ccix. De eodem sermo. ii.

Custodit animas sanctorum suorum. et de manu peccatorum liberavit eos. Ipsi. Dominus custodit animas Ipoliti et sociorum eius. et de manu peccatorum. id est. tertij imperatoris liberavit eos. Custodiuit autem dominus animam Ipoliti. in vita. et in morte. et post mortem. In vita quidem. quia fecit eum magnam puritatis. quod patet quia aias beatorum vi-

et socijs eius

tere meruit. quod non nisi a mundo corde videri possunt. An postquam fuit baptizatus dixit: Audi aias innocenti letas gaudere. Secundo multam pietatis ex eo quod corpus beati laurentij sepeliuit. Sepelire enim mortuos inter opera pietatis numeratur. ita ut ad deum etiam ascendat. Tob. xij. Quando orabas et sepeliebas mortuos. ego obtuli orationem tuam domino. Tertio dominus fecit eum multam compassionis. quia quoniam laurentius cruciabat. ipse flebat et mugitus dabat. Quarto multam deuotionis. quia penitentia deuotione fidei etiam ante tempus christianum se esse voluit. pferri. An dixit ei laurentius. In interiori homine absconde christum. et dum clamauero audi et veni. Secundo custodiuit eum in morte quoniam quattuor iaculis tyrannus eum voluit superare. Primo ruborem et verecundiam inferendo quoniam ipsum denudari et expoliari fecit. Sed istud telum beatus Ipolitus contemnit. quia meliori veste. scilicet veste virtutum se induit esse agnouit. An cum tyrannus ei diceret: Quomodo sic in sumpsisti factus es: quod de nuditate tua non erubescis. Ille respondit: Non me expoliasti. sed magis vestisti. Sciebat enim se esse veste virtutum indutum. quod quidem habet tegere peccata. Prolix. Annulla delicta operit charitas. Habet tegere contra diaboli temptamenta. Eph. vi. Induite vos armaturam dei ut possitis resistere aduersus insidias diaboli. Et etiam habet ornare propter honestatem. Roma. xij. Induamur arma lucis. sic ut in die habes ambulemus. Habet etiam calefacere per charitatem. Job. xxxij. Donec vestimenta tua calida sunt cum perflata fuerit terra austro. Secundo per prospera ipsum alliciendo quia veste militari eum induit ut sic ad persistentem miliciam alliceret. Sed ipse istud telum preteregit. quia dixit se meliori regi non tyranno militari. Christus enim non fuit tyrannus. sed rex benignus. Tyranni namque faciunt dominandi cupiditatem. effrenatam. crudelitatem et puata utilitatem. Christus autem non habuit dominandi cupiditatem. quia fugit ne fieret rex. ut habetur Job. vi. Nec

De factō Ipolito

habuit crudelitates. sed mansuetudinem ut habetur Zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Non quoniam propriam utilitatem. sed nostram. Ad Roma. xv. Christus sibi non placuit. Tertio timorem sibi incutiendo. quia omnes de familia sua ante eius oculos occidi fecit. ut sic timor Ipolito incurreret. sed ipse non timuit. sed eos confortauit dicens: Fratres nolite timere. quia ego et vos unum dominum habemus. Quarto per longa et aspera supplicia ipsum affligendo. Fecit enim pedes eius ad pedes equorum indomitum ligari. et per cardines et tribulos trahi. ut sic dolore vexatus vinceretur. Sed istud telum Ipolitus contemnit. quia ibi habuit patientiam per quam non murmurauit. Habuit constantiam. per quam telo non cessit. nec de supplicio curauit. Habuit victoriam. per quam sibi coronam acquisiuit. Unde cantat de martyribus. Hi pro te furias atque ferocias calcarunt hominum. seuque verbera. cessit bis lacerans fortiter ungula. nec carpsit penetrabilia. Ecce quanta constantia. Non murmur resonat. Nec quoniam inopia. ecce contra patientiam. Que vox que potuit lingua retexere. ecce quoniam gloriose corona. Tertio custodiuit animam eius post mortem. Anima enim habet triplicem statum. Primus est in quantum ipsa anima est vnita corpori. Secundus est post est exuta a corpore. Tertius post consideratur resumpto corpore. Et in quolibet istorum statuum dominus animas sanctorum custodit. Nam post sunt coniuncte corpori sunt in manu dei. Sap. iij. In sanctorum animarum in manu dei sunt. non tangit illos tormentum mortis. In quantum sunt exuta a corpore. sunt in sinu dei. Olim quidem erant in sinu abrahe. sed modo sunt in sinu dei. Esa. xl. In brachio suo congregabit agnos et in sinu suo leuabit. In quantum considerantur resumpto corpore erunt in thalamo dei. Deut. xxxij. Amantissimum dominum habitabit confidenter. in eo quasi in thalamo tota die morabitur. Sermo. ccx. Eodem die sermo. iij.

et socijs eius

Nolite timere. Reges qui occidunt corpus. et post hoc non habent amplius quid faciant. Luc. xij. In vobis istis tria notant. Primo in persecutoribus magna crudelitas. cum dicitur: Qui occidunt corpus. Crudelitas autem mali hominis. secundum Chrylo. peior est crudelitas serpentis. bestie et diaboli. Quatuor ad primus sic dicit: Si comparaueris hominem serpenti. peiorem iuenies. quia serpens et si maliciam habet hominis. tamen habet timorem. Homo autem malus et maliciam habet serpentis. et timorem non habet sicut serpens. Est etiam peior omni bestia. quod ostendit triplici ratione. De prima sic dicit: Quia ipsa bestia quous sit crudelis. tamen quia est irrationalis declinat ab homine crudelitas eius. Homo autem malus cum sit crudelis et rationalis non facilliter euadetur crudelitas eius. De secunda sic dicit: Bestia si irritata fuerit leuit. si non fuerit irritata in silentio transit. Homo autem non irritatus insanit. et magis insanit super illos a quibus non fuerit irritatus. De tertia sic dicit: Anaqueque bestia unum proprium malum habet. Homo vero omnia vitia in se habet. Est etiam peior diabolus. quod ostendit triplici ratione. De prima sic dicit: Diabolus si viderit hominem iustum non est ausus ad eum accedere. Homo autem malus hominem sanctum non solum non timet. sed etiam contemnit. Secunda ratio est. quia diabolus non armat hominem. sed homo armat diabolum. Sicut enim homo sine armis nihil potest facere contra hostem. sic diabolus non valet contra sine hominem. Potest etiam tertia ratio assignari. quia diabolus non potest nocere homini nisi permissus. homo autem malus non solum nocet homini permissus. sed etiam a deo prohibitus. Secundo in sanctis notatur magna securitas. quia quous persecutores corpus occidere possint. tamen in animas nullam habent potestatem. An postquam dominus dixit: Nolite timere eos qui occidunt corpus. statim

subiicit. Et post non habet amplius quod faciat quia scilicet in aias nihil possit. ut patet in Job quia postquam diabolus accepit potestatem in corpore statim dominus subdidit. Verum tamen aiam illius serua. Deus namque maiorem curam habet de anima quam de corpore. Et hoc triplici de causa sicut ostendit Chrysostomus super Mattheum. De prima sic dicit Maior cura est deo de salute anime quam de corpore. Primo quia dignior est anima quam caro. Anima enim sine carne vivere potest. Caro autem sine anima vivere non potest. De secunda sic. In omni peccato prius anima peccat et postea caro. Quia nisi anima prius victa fuerit caro peccare non poterit. Caro siquidem prius malum percipere potest peccare autem non potest nisi anima illi presenserit. Nam caro in potestate anime est non autem ipsa anima est in potestate carnis. De tertia sic dicit. Necesse est ut anima quam prius ceciderat ante resurgat. deinde anima liberata a potestate diabolice carne suam seruare potest a peccato. Caro autem sanata ab infirmitate animam liberare non potest sed magis contra euerit quia icolumitas sepe impugnat iusticie disciplinam. Quis autem persecutores corpora sanctorum occidant tamen non perent sed etiam in presenti multiplici gloria illustrantur. Nam secundum Chrysostomum in sermone de machabecis eorum corpora efficiuntur radij dei de quibus demones execantur. Sunt etiam vexilla dei a quibus ipsi demones fugiunt et deterrentur. Sunt corona fulgida dei unde ecclesia adornatur. Tertio in deo notatur magna potestas quod notat cum dicitur. Timeate autem eum qui postquam occiderit corpus habet potestatem mittere in gehennam id est in penam eternam scilicet corpus et animam. Sed hoc non videtur diuine iusticie conuenire ut homo pro culpa transitoria puniatur pena eterna. Sed istud fit propter infinitatem offensi mutationem fori et eternitatem mali propositi. Due sunt rationes sunt Chrysostomus tertia est Gregorij. Prima enim ratio est quia iniuriolus tanto maiori dignus est

pena quanto maior est ille cui infertur iniuria. Qui enim offendit militem dignus est magna pena. Qui offendit comitem dignus est maiori. Qui vero offendit regem dignus est maxima pena. Deus autem est magnus in infinitum et ideo qui ipsum offendit dignus est pena infinita. Secunda ratio est propter diuersitatem fori. Nam pro vno eodemque furto quis alicui careretur alicui mutilatur alicui vita priuatur. Est autem duplex forum scilicet forum ecclesie et forum dei. In foro ecclesie omnes culpe puniuntur pena transitoria ex eo quod omnes cause aguntur sub tribuno misericordie et ferias facit tribunal iusticie. In foro autem dei culpe puniuntur pena eterna quia tunc iusticia causas agit et misericordia ferias facit. Unde de hoc dicit Chrysostomus non recipit tunc natura iudicis misericordiam sicut nec tempus misericordie iudicium. Tertio hoc accidit propter eternitatem mali propositi. Unde dicit Gregorius in moralibus. Iniqui ideo cum sine peccauerunt quia cum sine vixerunt voluissent quidem sine fine vivere ut potuissent sine fine in iniquitatibus permanere. Ad districti ergo iudicis iusticia pertinet ut scilicet nunquam careant supplicio quorum mens in hac vita nunquam voluit carere peccato. Istam rationem similiter tangit Beda dicens. Quod mali habuerunt voluntate sine fine peccandi si habuissent naturam sine fine viuendi. Ex quo patet quod mali merito damnantur sine fine et eis indicit eterna pena. **Sermo cccxi. De assumptione virginis gloriose sermo primus.**

Surge domine in requie tua. Tu et arca sanctificationis tue. **Ps.** Quod christi corpus gloriose resurrexit omnibus fidelibus est certum quod autem corpus beate marie virginis glorificatum surrexit et si non sit certum est tamen pie credendum quod autem corpora sanctorum que cum christo surrexerunt sint glorificata inter multos doctores patet in duobus. Propheeta igitur dimittens illud quod

De assumptione

est dubium. ponit quod certum est dicens Surge domine in requie tua. Et illud quod pie est credendum cum dicitur. Tu et arca sanctificationis tue. Arca ista est beata virgo filij dei preterita. Et est sanctificationis quia in matris utero fuit sanctificata. Ista autem arca surrexit in requie id est in corporis et anime plena felicitate. Hodie quidem surrexit de tumulo quia immortalitatis gloria fuit induta. Surrexit de mundo quia hodie in celum est gloriose assumpta. Circa cuius assumptionem duo sunt uidea. Primo quod sit assumpta. Secundo secundum quid sit assumpta. Est autem virgo maria assumpta quod dupliciter scilicet cum honorabili societate cum ineffabili iocunditate cum mirabili claritate et cum terribili potestate. Primo quod de virgo maria assumpta est cum honorabili societate quod significatur est. ij. Regi. vi. ubi dicitur quod dauid et omnis israel deducebant arcam domini cum gaudio et erat cum dauid choris septem. Per dauid intelligit uniuersitas hominum angelorum et sanctorum quia per septenarium numerum uniuersitas accipit. Vel per septem choros intelligunt tres chori qui fuerunt antenouum testamentum scilicet angeli patriarche et prophete. Et quattuor qui fuerunt in nouo scilicet martyres confessores et uirgines et etiam ipsi apostoli qui eius exequijs iter fuerunt. De ista honorabili societate catat ecclesia. Sicut dies verni circumdabant eas flores rosarum et lilia conallium. Per flores rosarum intelliguntur omnes martyres sanguine rubricati. Per lilia conallium intelliguntur omnes angeli professores et uirgines et etiam apostoli qui eius exequijs iter fuerunt qui omnes eam circumdederunt et eas associauerunt. Secunda est assumpta cum ineffabili iocunditate quod significatur est. ij. Regi. vi. ubi dicitur. Dauid et omnis israel deducebant arcam testamenti domini cum iubilo et clangore buccine et iudebant coram domino in omnibus lignis fabre factis et citaris et lyris. Ubi notandum quod sicut

marie virginis

dicit Augustinus super psalmum est triplex sonus musicus. Unus qui fit cum voce sicut in cantu. Alius qui fit cum flatu sicut in buccina. Et tertius qui fit in pulsa sicut in citibara. Iste triplex sonus tangitur h. Sonus qui fit cum voce cum dicitur. In iubilo. Est enim iubilatio catus modulatio. Sonus qui fit cum flatu cum dicitur. In clangore buccine. Sonus qui fit cum pulsa cum dicitur. In omnibus lignis fabre factis et citaris et lyris. Per hoc quod dicitur quod ista arca deducta est cum iubilo et in buccina et in citibara datur intelligi quod ibi fuerunt omnes species sonorum et omnia genera musicorum. Tertio assumpta est cum mirabili claritate. Cand. vi. legitur. Que est ista que progreditur quasi aurore conflurgens pulchra ut luna electa ut sol terribilis ut castrorum acies ordinata. Apoc. xij. Signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole et inna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum duodecim. Ex quibus uerbis patet quod ipsa ascendit cum claritate corporali et ista est claritas aurore. Sicut enim aurore post noctem oritur tamen nullam obscuritatem retinet. Sic etiam licet caro eterna fuerit de corruptibili carne nullam tamen sensit corruptionem. Et omnem deposuit miseriam et penalitates. Ascendit cum claritate spiritali id est cum anima que tota fuit luce perfusa et ista est claritas lune. Sicut enim luna post solem maiorem habet lucem. Sic et ipsa post filium maiorem habet cognitionem. Ascendit cum claritate super substantiali id est cum filio suo qui obuia sibi venit et ista est claritas solis. Ascendit cum claritate intellectuali id est cum totu exercitu angelorum et ideo dicitur. Terribilis ut castrorum acies ordinata. Quorum quidam precedebant ut dominicelli. Quidam vero comitabantur tanquam bainli. Quidam subsequabantur tanquam famuli. Omnes autem eam associabant tanquam ioculatores deuoti. Ascendit cum claritate rationali id est cum omnibus apostolis qui eius assumptioni iter fuerunt ideo dicitur quod

De assumptione

batebat coronam duodecim stellarum. Quarto assumpta est cum terribili potestate. Quia omnes demones perterriti fugerunt. Nec mirum fuerit enim territa tanta honorabili societate. Cant. vij. Quid videbis in lunam: nisi choros castrorum id est ordines angelorum. Vulnerata tam ineffabili iocunditate quia sicut dicit Eccl. xij. Musica in luctu importuna narratio est. Excecata tam mirabili claritate instar nocturne quae ad lucem solis excecatur. Tremefacta tam terribili potestate instar enim canum virgama esse fugiunt a qua plagas acceperunt. Secundo videndum est secundum quod sit assumpta quia non solum quantum ad animam sed etiam quantum ad corpus est glorificata. Et secundum hoc assignat Augustinus quatuor rationes. Prima est quia fuit mater christi deifica et ideo debuit a filio sublimari. Voluit enim christus totus esse matris secundum carnem ut scilicet patrem carnalem non haberet voluit et matrem totam esse suam ut alios filios non generaret. Qui ergo matrem noluit communicari homini non quod eam communicabat verum quia ex ea noluit generari filios carnales non quod ex ea voluit generari vermes. Ipse enim precepit cui libet suum patrem et matrem honorare. Qui ergo immo honorat factos suos alios in terris quomodo matris pretemnit honorem. Quomodo ergo filium a vitio irreuerentiae erga matrem et ingratitude ergo hospitam et fallacie erga amicam ostendemus immunem si eam quam in vita per alios dilexerat per alios dereliquit in fine. Secunda ratio est quia fuit christi fidelis ministra. Unde Augustinus. De suis ministris veritas dicit. Ubi ego sum illic sit et minister meus. Si maria ibi erat non quid equali gratia. Et si equali gratia ubi est dei censura quae reddit unicuique secundum merita. Si per omnibus viventibus marie viventi donata est gratia mortuae erit minuenda. Absit. Misit autem christo in utero materiam corporis preparando extra uterum in sua infantia eum alendo et in egyptum fugiendo in sua puritate ad

marie virginis

festiuitates eum ducendo in sua iuuentute ad nuptias associando in morte cruci assistendo post mortem omnia loca eius deuotissime frequentando post ascensionem ei sedulas preces offerendo ut habetur Act. p. Tertia ratio est quia fuit vestis christi deaurata. Nullus enim rex pareretur vestimentum suum a vermibus corrodere. Augustinus. Si elegit diuina voluntas inter ignem flamas pueroz vestimenta seruare illesa cur abnuat in matre propria quod elegit in veste aliena. Conueniens autem fuit ut in coronatione regine celi sit etiam ornatus corporis sui. Cui rex in eodem ornatu appareat ut sicut in corpore regis scriptum est. Rex regum et dominus dominarum. Sic in corpore regine scribatur. Regina reginarum et domina dominarum. Quarta ratio est quia fuit thesaurus christi et gemma preciosa ideo debuit in caelesti thesauro recondi. Unde Augustinus. Thronus dei thesaurus domini caeli tabernaculum christi dignus est ibi esse ubi ipse est. Tam preciosum thesaurum dignius est caelum seruare quam terra. Illud sacratissimum corpus in escam vermibus traditum quia sentire non valeo dicere pertimesco.

Sermo cccij. Eodem die sermo secundus

Mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum. xij. in utero habes etc. Apoc. xij. Gloria domine describens Johannes euangelista ostendit eam ex omni parte luminosam et gloriosam. Primo est luminosa a parte superiori quia in capite habet coronas xij. stellarum. Stellae xij. sunt noui ordines angelorum et tres ordines beatorum scilicet martyrum perfectorum et virginum qui omnes ipsam coronant quia eam venerant et laudant. Seraphin enim mirantur et laudant ipsa charitatem tam succensam. Cherubin sapientiam tam profundam. Throni pacem et quietem in deo tam tranquillam. Dominationes tam magnam et tantam

De assumptione

super angelos preeminentiam. Virtutes tantam miraculorum efficaciam. Potestates tantam super demones potentiam. Principatus tantam de omnibus regnis prudentiam. Archangeli tantam de omnibus locis diligentiam. Angeli tantam de singulis personis custodiam. Martyres tantam tribulationibus constantiam. Confessores tantam sobrietatem et temperantiam. Virgines tantam puritatem et mundiciam. Secundo est luminosa a parte inferiori cum dicitur. Et luna sub pedibus eius. Per lunam mutabilitas designat. Est autem quadruplex mutabilitas. Una est naturae quae ita est in angelicis spiritibus qui sunt mutabiles per naturam sed sunt immutabiles facti per gratiam. Ista talis luna habet sub pedibus quia omnes angeli eius imperio fauent. De hoc Seneca. xxiij. Vidi quasi solem et lunam et stellas undecim adorare me. Per solem intelligit supremam hierarchiam per lunam media per stellas ultimam. Secunda est mutabilitas fortunae. Eccl. xxvij. Stultus ut luna mutatur. Iam etiam lunam sub pedibus habuit quia omnia terrena calcavit per paupertatem voluntariam quae elegit. Dicitur autem Deut. xi. Omnis locus quem calcauerit pes vestris vestris erit. Si enim temporalia calcarem sub pedibus et ea non tangerem affectibus veraciter nostra essent. Tertia est mutabilitas culpe. Per diem sol non videtur neque luna per noctem. Anima enim sancta nec in die prosperitatis cadit in peccatum per intemperantiam neque in nocte aduersitatis per impatientiam. Iam lunam sub pedibus habuit quia nulla culpa unquam in ea prevalere potuit. Unde Augustinus in libro de natura et gratia. Excepta sancta virgine maria si omnes sancti et sanctae interrogati fuissent utrum sine peccato essent respondissent. Si diximus quoniam peccata non habemus nos ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est. Excepta hac sancta virgine de qua propter honorem domini cum de peccatis agitur nulla prioribus volo mentionem habere. Quarta est mutabilitas miserie

marie virginis

ps. Dicitur in diebus eius iusticia et abundantia pacis donec auferatur luna. Sola id est mutabilitas quae quidem in relevatione auferatur. Ad Roma. vij. Ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis etc. Et istam lunam sub pedibus eius habet quia perfectam corporis immortalitatem possidet et super angelos glorificata manet. ps. Caligo id est humana mortalitas sub pedibus eius et ascendit super cherubin et vola etc. Tertio fuit luminosa a parte interiori quod notat cum dicitur. In utero habes. Habebat enim in utero paternum splendorem. Heb. i. Qui cum sit splendor glorie etc. Riuem candorem. Sap. vij. Candor est enim lucis eternae etc. Diuini odores. Eccl. xiiij. Ego quasi vitis fructificavi suauitatem odoris. Suauis dulcor illius scilicet qui dicitur ibidem. Spiritus meus super mel dulcor etc. Ignem caelestem. Heb. xij. Deus noster ignis consumens est. Quia igitur in suo utero habuit paternum splendorem ibi remansit mirabilis claritas. An Ambrosius. Quid nobilius matre dei: quod splendor quam splendor elegit: quia habuit nunc candorem ibi remansit mirabilis puritas. An Anselmus. Decebat et homo beata ea puritate niteret quae maior sub deo neque intelligi quia habuit diuinum odorem ibi remansit mirabilis suauitas. Eccl. xiiij. Sicut cinamomum et balsamum aromaticans odorem dedit. Quia habuit suauem dulcorum ibi remansit mirabilis pietas. An dicitur. Mater gratiae et misericordiae. Quia habuit ignem caelestem ibi remansit mirabilis charitas per quam diaboli succedebat. Judith. ix. Percuties eorum labijs charitatis meae. Per quam omnia terrena continebat. Hieremias. ij. Recordar sum tui miseram adolescentiam tuam et charitatem desponsationis tuae quando secuta es me in deserto etc. Per quam omnia aduersa patienter sustinebat. Cant. vij. Aquae multae non poterunt extinguere charitates. Quarto fuit luminosa a parte exteriori cum dicitur. Amicta sole id est immortali corpore. ps.

150. 1. 2. 7.

De assumptiōe

Omnia gloria eius filie regis ab intus. q̄tum ad gl̄iaz anime. circūdata varietate q̄tuz ad v̄tes corporis. que redūdat ab intus ab anima i corp̄. Si q̄des ex redundātia prudētie resultat in eius corpore claritas. et redundātia fortitudinis impassibilitas. ex redundātia temperatiē subtilitas. ex redundātia iusticie q̄oēs vires circūit resultat agilitas.

Sermo. ccciii. eodē die s̄mo. iij.

Q̄ta pulchra

Q̄ta pulchra es amica mea. et macula non ē te. Canq. iij. Sp̄s̄us celestis volens sp̄se sue pulchritudinē et dignitatem ostēdere. q̄tuoꝝ implicat in verbis p̄missis. sc̄z q̄ fuit sine macula q̄ fuit dei amica. q̄ fuit pulchra. et q̄ modo ē tota pulchra. **Primo** enī fuit sine macula p̄ois peccati immunitatē. Ipsa q̄ de libez arbitriū in bono cōfirmatum habuit. et ideo nulli peccato p̄sentire potuit. Potentia enī liberi arbitrii. Cū modo cōsiderat. put se habet indifferēter ad peccādum et nō peccādum. et b̄ modo p̄lide rat quasi idispositio ad hoc vel ad illud et hoc modo fuit in adā in statu inocētie. **Ecd. xv.** Deus ab initio creavit hoīez et reliquit eum i manu cōsiliū sui. **Secundo** cū dispositione ad peccādū. Et b̄ modo est in regeneratis p̄ baptismū. quia fomes ab eis nō aufert. **Tertio** cū necessitate ad peccādū. Et hoc modo est i nō regenerat̄ p̄ baptismū in q̄bus fomes nō t̄m est dispositio ad peccādū. b̄ q̄dam necessitas. **Quarto** cū dispositione ad nō peccādū. Et hoc modo ē i angelis et beatis. et fuit in beata virgine post gratiā sue sanctificatiōis v̄time. et q̄tum ad hoc. sc̄z existens in via fuit i statu angeloz et beatorū. **Secundo** fuit dei amica p̄feruentē c̄baritatē. Distinquit autē dionysi⁹ in descriptiōe seraphin q̄tuoꝝ ḡdus c̄baritatis. Dicit enī eoz dilectionē esse mobilē calidā acutā et superuidā. Ili q̄tuoꝝ grad⁹ i beata x̄gine reperiunt. Amor etiā dei fecit eā

marie virginis

mobile. id ē dei p̄ceptis valde obediētē q̄i sc̄z ipsa dixit. Ecce ancilla z̄c. Fecit eā calidā. id ē alta virtutū seruētē cōscēdentem. q̄d significat per hoc q̄ p̄cepto dño mox cū festinatione abiit i mōtana. Fecit eam acutā. id ē alta celoz secreta penetrātes. **Ecd. xiiij.** Sicut celi circūi sola z̄c. Fecit etiā eam superuidā i solo dei amore quiescentē. **Canq. v.** Annunciate dilecto. q̄ amore lāgueo. **Tertio** fuit pulchra p̄ omnimodā mentis et corporis puritatē. Eius enī puritas fuit p̄fecta. imp̄mixta. et cōtinua. Fuit p̄fecta q̄ cum triplex sit puritas. sc̄z humana. angelica. et diuina: Ipsam diuinā puritatem i vtero nouem mētibz portauit. ipsam puritatem angelicā transcendit. omnē puritatē humanā vniuersaliū superauit. **Secundo** enī puritas fuit imp̄mixta. Nō enī habuit admixtionē originalis. q̄ fuit i vtero a spiritu sancto sanctificata. **Rec** admixtionē mortalis. q̄ fuit a patris potētia p̄firmata. **Rec** admixtionē venialis. q̄ fuit a puritate filii impregnata. **Judith. xij.** Viuit dñs. q̄ custodiuit me angel⁹ eius. et hinc eūtem et ibi cōmorantē. et huc reuertētē. **Custodiuit** enī eam dñs. et in mūdū euntē. q̄ ipsaz ab originali peccato purgauit. et in mūdo cōmoratē. q̄ ipsam a mortali cōseruauit. et ad patriā reuertētē. q̄ sine macula venialis peccati de mundo exiit. **Tertio** enī puritas fuit p̄tinua. nūq̄ enī fuit interrupta. **Ecd. xiiij.** Usq̄ ad futurū sc̄culū nō desinā z̄c. **Quinq̄** interpolata. quia fuit a deo cōfirmata. **Ibidē.** Et sic i sion firmata sū z̄c. **Nūq̄** diminuta. **Seruabat** enī illud dictum p̄phete. **Exercitabar** et scopebā spiritus meū. b̄ semp fuit augmentata. imo totaliter vltimata et reiformis effecta. **Ant̄ Hieronym⁹.** Jure sole p̄hibet amicta q̄ luce imarcessibili videt immersa. neq̄ summatim tāgi. b̄ operiri magis circūfūdi. et tanq̄ illo igne cōcludi. **Quarto** fuit tota pulchra. **Et b̄** aut̄ habet q̄ i corpore et i aia sit assumpta. Si enī aia

De assumptiōe

glorificata esset. et caro putrefacta in terra iaceret. tota pulchra non esset. **Hoc** autē cōpetit diuine potentiē sapiētie iusticie. et bonitatis. **Potentie** quidē. **Unde** dicit **Aug⁹.** Si iesus que sc̄im⁹ omnia posse voluit in matre itēz seruare pudorem. cur nō velit eā a putredinis seruare fetore: **Quis** nisi peruersi sensus audeat dicere q̄ matre quā a putrefactione faciliē seruare potuit. seruare noluerit: **Hoc** etiā cōpetit diuine sapiētie. **Sicut** dicit **Prouer. ix.** Sapientia edificauit domū suam z̄c. **Sapienter** arch̄t⁹ domū p̄chra facit int⁹ et extra. **Talē** ch̄rist⁹ in p̄senti vita matre suam sibi edificauit. sc̄z pulchra intus i mente per puritatē. et extra i corpore per virginitatē. **Si** igit diuina sapiētia tam pulchra eam i corpore et in anima edificauit. nō debuit in morte istā pulchritudinē sibi diminuere sed magis augere. **Competit** etiā hoc diuine iusticie. **Honorat** quidē multoz factozū corpore. honorat etiā et sua tormēta. sicut crucē. clauos. spineā coronā et lanceam. **Si** in tanto honore habetur crucē sancta. qua corpus christi ad horā requieuit. quanto honore debet habere matre suam gloriosā in cuius vtero nouem mensibz requieuit et habitauit. **Et** si in tanto honore habentur corpora sanctozū. ex eo sc̄licet q̄ fuerūt organa spiritus sancti. in quāto honore tunc haberi debet corpus illud. q̄d fuit spiritus sancti organum et christi speciale domiciliū. imo totius trinitatis nobile triclinium. **Si** in tanto honore habentur imagines p̄cte. i quāto honore debet haberi illud corpus in quo filius qui ē imago patris habitauit. **In** quo q̄des imago dei sibi impressa illibata permāsit. **In** quo et per q̄d imago nostra que erat corrupta reparata fuit. **Cōpetit** etiā hoc iugē bonitatis. **Boniq̄** filii semp̄ interest magis parcere matri q̄ sibi ipsi. **Cōstā** autem q̄ filius sibi ipsi parcere noluit ab illa generali sentētia qua dicitur: **Puluis es. et in puluerem reuertēris. et matrem suam ex**

marie virginis

cepit ab illa alia sententia qua dicit: **In dolore paries.** **Quare** ergo nō excepit a prima. sc̄licet ne i pulueri em reuertatur. quia tam bonus filius extitit q̄ etiā iter passionis vulnera curam habuit de matre dilecta. **Tam** bon⁹ filius fuit q̄ in ortu voluit flere et matre gaudere voluit. **Qui** igit mortalē t̄rā curā de ea habuit. nunq̄d factus gloriosus de ea amplius non curabit. **Ab** sit. **Requit** ergo potētia dei. sapiētia. iusticia. et bonitas. q̄ virgo mater non tantū in anima sit glorificata. sed etiam in corpore sit stola imortalitatis induta.

Sermo. ccciiij. Eodē die ser. iij.

Q̄te ē ista que

Q̄te ē ista que p̄greditur quasi aurora cōsurgens. pulchra vt luna. electa vt sol. terribilis vt castroꝝ acies ordinata. **Canq. vi.** Celestes spirit⁹ claritates virginis eiusq̄ gloriāz et laudem amirantes iter se querrūt et dicūt. **Quē** est ista que p̄greditur quasi aurora cōsurgens z̄c. **Admiratur** autē eam q̄tum ad quadruplicem eius statum. **Primo** q̄tuz ad suū ortum. cum sc̄z dicūt. quasi aurora. quia ab omni peccati tenebra ē expurgata. et luce gratiē diuine p̄fusa. **Ceteri** sancti cum peccato originali cōcipiūtur et nascuntur. **Christus** autē fuit sine peccato originali cōceptus. et sine originali natus. **Virgo** autē maria medium locum tenet. quia fuit ē peccato originali cōcepta. et sine originali nata. **Ista** triplex differentia tāgitur **Job. iij.** vbi dicit de die culpe originali. q̄ incepit quādō aperti sūt oculi Adē. **Obtenebrēt** stelle caligine ei⁹. **Stelle** enī. id ē ceteri sancti illo die culpe originali sunt obtenebrati quia fuerunt cum peccato originali cōcepti et nati. **Expectet** lucem. id ē christū et non videat. **Iste** enī dies culpe non vidit christum. nec in suo conceptu. nec in suo ortu. **Rec** ortū surgētis auroꝝ. **Auroram** siquidem. id ē virginem beatam vidit q̄tū ad cōceptū. sed nō vidit q̄tū

De assumptione

ad ortu. Necessse autem fuit ut ista auro-
ra nobis oriret. Ante enim ortus huius
stabat in temptationibus demonum et infir-
mus erat ad incipiendum bonum et debi-
lis ad perseverandum. sed adveniēte ista
auroza demones in infernum fugiunt. ho-
mines meritoze operari possunt et usque
ad finem opus perducunt. Ista tria tan-
guntur in ps. Ortus est sol. et congregati
sunt. et in cubilibus suis collocabunt. quo
ad primum. erit homo ad opus suum. quo
ad secundum. ad operationem usque ad vespere-
ram. quo ad tertium. Necessse etiam fuit ut
ista auroza oriret. quia ante angeli offi-
cium suum circa homines non exercebat
quod est illuminare et purgare et perficere.
sed adveniēte ista auroza. ceperunt nos
disponere ad illuminationem gratie. pur-
gationem culpe et perfectionem glorie.
Istud notatur Gen. xxij. ubi dixit ange-
lus Jacob. Dimitte me auroza est. qui enim
mittere noluit angelus donec triplicem
gratiam impetrauit. scilicet illuminationem
intellective. per hoc quod israel sibi nomen
imposuit. purgationem affective. pro eo quod
neruus femoris eius emarcuit. et perfectio-
nem glorie per hoc quod eum benedixit. **Se-
cundo** mirantur spiritus celestes virgi-
nem quantum ad ipsius progressum. Luz
addit. pulchra ut luna. Ipsa autem nunquam
aliquam maculam habuit in cogitationi-
bus. quia semper fuerunt sancte. nec in af-
fectionibus. quia semper fuerunt munde.
nec in intentionibus. quia semper fuerunt recte.
Cant. iij. Tota pulchra es amica mea.
et macula non est in te etc. Fuit namque in
cogitationibus. tota pulchra. in affectibus
sine macula in intentionibus. **Secundo** luna habet
lucem varietatem et sepe obscuratam. Est
autem luna festivitatum distinctiva. Ecd. xliij.
Aluna signum diei festi. In visioe
namque istius lune semper magnum festum
facit deus angelus et homo beatus. Nam
deus de hoc habet magnam gloriam. an-
gelus magnam leticiam. homo beatus
magnam honoris excellentiam. Judith.
xv. Tu gloria hierusalem. id est ipsa dei

marie virginis

qui est visio pacis. tu leticia israel. id est an-
gelorum qui deus facie ad faciem semper
vident. tu honorificentia populi nostri. id
est omnium sanctorum et beatorum. de quorum
progenie ipsa descendit. Fuit autem pul-
chra ut luna in sua conversatione. et in sua
vita. imo pulchrior quam luna. quia luna ha-
bet lucem multis maculis respersam. Ali-
quando lucet in principio noctis. et signifi-
cat bene incipientes. Aliquando in fine no-
ctis. et significat perseverantes. quandoque
per totam noctem. et significat vitam bonam
perpetuas. Virgo autem maria fuit
et in suo principio. quia fuit in utero sancti-
ficata. In medio. quia fuit filio dei illu-
strata et sancte puerata. et in suo ultimo
quia in anima et corpore fuerat glorifica-
ta. Per noctem etiam significari potest
temptatio et tribulatio. Quidam enim
sancti adiuvant in principio temptatio-
nis. quidam in medio. quidam in fine. sicut
beata maria semper adiuvat et in princi-
pio dando constantiam. et in medio dan-
do perseverantiam. et in fine dando glorio-
sam coronam. Tertio habet lucem ec-
lipsisatam et obscuratam. Secundum autem bea-
tam Augustinus. luna tripliciter obscuratur. Aut
quando nubibus tegitur. Aut quando
eclipsatur. Aut quando renouatur. Sic
etiam virgo benedicta fuit obscurata per
sui humilitatem per quam se obumbrabat
et obscurabat. De hoc habetur Cant. p.
Nolite me considerare quia fusca sum. quia
decoloravit me sol. Ac si dicat. Quanto
magis sol me illuminavit per suam maiesta-
tem. tanto magis exterius me decolora-
vit per humilitatem. Secundo fuit deco-
lorata. propter nimiam doloris acerbiteriam.
et hoc in filii passione. ubi cum sole id est
cum filio suo christo iesu passa est eclipsim.
Iob. ij. Sol id est christus. puerteretur
in tenebras per mortem. et luna id est vir-
go beata maria. convertitur in sanguinem
per dolorem. Non enim tunc tantam unam mor-
tem. sed tres quodammodo passa est. Ezech.
xxi. Duplicetur gladius ac triplicetur.
Una enim mors seu tristitia quas ipsa

De assumptione

virgo maria passa fuit et patiebat. fuit
separatio matris a filio. et ista fuit mors
amara. Alia fuit separatio anime christi
a suo corpore. et ista mors seu tristitia
fuit virgini benedictę multum amarior.
Tertia mors fuit in matre. scilicet separatio
anime christi a spiritu suo. Anima namque
christi marie corpus suum vivificabat.
Spiritus vero suus spiritu christi uni-
tus fuit. Magis enim erat spiritus beate
marie cum suo filio benedicto. quam in suo
corpore proprio. Quando ergo christus
emisit spiritum suum. ipsa dolorem inte-
rissimum patiebatur. et ista tristitia in vir-
gine gloriosa fuit mors amarissima. quia
tunc doloris gladius ipsius animam per-
transiit. Tertio ergo benedicta fuit ob-
scurata per mortem suam corporalem.
Tunc enim facta est obscura. quando ab
ipsius corpore anima recessit ut sic obscu-
raretur in morte. et fieret novilunium in re-
surrectione. Dam. Sicut sol iste splendi-
dus ac lucifusus sub lunari corpore latens
ad breve videtur deficere cum suo non
puetur lumine habens in se plenum lu-
minis fontem. sic et tu fons veri luminis
incolumptus vite thesaurus licet brevi
intervallo temporis corporaliter mortis
addicta tamen copiose nobis infundis
indeficientis luminis claritatem. Tertio
angeli admirantur eam. quo ad dei filii
conceptum. cum subiungunt. Electa ut sol
Secundum autem Augustinus in sole tria videmus
scilicet quod est. quod lucet. et quod calet. Ipsa fuit
electa sicut sol. quia habuit electum esse. Nam
pater elegit corpus ipsius sanctificando.
prelegit animam ipsam virtutibus adim-
plendo. et utrumque elegit. et prelegit habi-
tare in tabernaculo suo faciendo. ps. Ele-
git eam deus et prelegit eam. Filius dedit
sibi electam lucem. id est divinum cogni-
tionem. Apoc. xxi. Civitas non eget sole
aut luna etc. Ista namque est civitas. de qua
dicitur in ps. Gloriosa dicta sunt de te
civitas dei. Ista civitas non indiget illu-
minatione angelica. ideo dicitur quod non in-
diget sole. nec illuminatione humana.

marie virginis

ideo dicitur quod non indiget luna. sed illumi-
natur luce divinitatis. ideo dicitur. Et
claritas dei illuminabit illam. et luce hu-
manitatis. ideo subdit. Et lucerna eius
est agnus. Spiritus sanctus dedit sibi ca-
lorem. id est ordinatum amorem. Secundum
autem Augustinus quadruplex est gradus amo-
ris. Primo namque debemus diligere quod
supra nos est. scilicet deum. Deinde quod su-
mus. id est nos ipsos. Deinde quod iuxta
nos est. scilicet proximum. Deinde quod infra nos
est. scilicet mundum et totum genus humanum.
Virgo ergo beata ordinatam habuit cha-
ritatem. Nam quod supra se erat. scilicet deum
amavit reverenter. quod iuxta se erat. scilicet fi-
lium dilexit dulciter. quod ipsa erat. scilicet se
dilexit sapienter. quod infra se erat. scilicet gen-
us humanum. dilexit misericorditer. Quar-
to mirantur eam quantum ad eius ascen-
sum gloriosum. cum subdunt. terribilis
ut castrorum acies ordinata. Sciebant enim
angeli spiritum humanum corpori terre-
no inclusum ab ipsis minoratum. unde
ps. Minuisti eum paulo minus ab ange-
lis etc. Et de hoc non mirabatur. quia cor-
pus quod corrumpitur animam aggruat.
Sed tamen adaequationem temporis gratie
sunt experti. quia homines per virginales
mundiciam adaequant angelis. de Betiaz
non mirabant eo quod homo factus est ad
dei imaginem. et dei faciem contemplandam.
Minorationem igitur nouerat. nec de hoc
admirationem conceperant. sublimationem
autem credere non valebant. Et ideo viden-
tes humanam naturam in duabus personis
scilicet christi. et matris super angelos subli-
mari in admirationem sunt commoti di-
centes de christo illud quod legitur Esa. lx.
Quis est iste qui venit de edom etc. et de
virgine. Quę est ista que progreditur quasi
auroza consurgens etc.

Sermo. cccv. De eodem sermone. v.

Que est ista que

ascendit de deserto delictorum affluens iuxta super dilectum suum. Cant. viij. Si aliquis rusticus vel inexperius lapideus

De assumptione

preciosum laudaret. modica laus eet. sed si gemarius doctissimus aliquem lapides preciosum miraretur et laudaret ingens laus esset. Si igitur nos grossi et inexpli virginem laudamus pua laus videtur. Maxima autem laus est quoniam spiritus celestes laudant tantam virginis maiestatem. **Donum** angelum in primis tribus duo. **Primo** suam admirationem cum dicitur: **Quae** est ista etc. **Ad** istam autem admirationem respondet **Aug.** **Ista** est mater dei regina caeli. domina mundi. porta paradisi. In hoc autem quod dicitur: **Mater** dei tria notantur. **Unus** est quod ipsa super christum habuit maternam autoritatem imperium. **Unde** ij. **Erat** subditus illis. **Secundo** quod debuit sublimari ad filium. **Dam.** **De** cuit matrem ad filium sublimari. ut ad ipsum ascendat sicut ad ipsam descendit. **Tertium** quod habet ad nos maternam compassionis affectum. **Unde** frequenter ei dicere debemus. **Mōstra** te esse matrem etc. **Secundo** est regina caeli. **Hiere.** xliij. **Sacrificem** regine caeli et libem et libamina. et faciam placetas sicut fecimus nos et patres nostri et saturati sumus panibus et bonis nobis erat. malumque non vidimus. **Ex** eo autem quo cessavimus sacrificare ei indigni sumus. et fame et gladio consumpti sumus. **Sicut** autem dicitur in scholasticis hystoriis triplex erat distinctio eorum quae deo offerebantur. **Aut** enim erat oblatio de animalibus et dicebat sacrificium. **Aut** erat de sicca materia. ut de simila pane. vel similibus. et tunc dicebat oblatio. quae erat de liquidis. scilicet vino vel oleo. et dicebat libatio. **Ista** autem triplex distinctio tangit hunc primo sacrificium. cum dicitur: sacrificem. **Libatio** cum subditur: **Et** libem et libamina. **oblatio** cum subditur: **Et** faciam ei placetas. **Nos** autem debemus regine caeli sacrificare corpora nostra per mortificationem vitiorum. **libamina** recorda liquida per compassionem lachrymarum. et exhibere placetas. id est conscientias placidas per interiorum nostram purificationem. **Tertio** est domina mundi. **Ideo** ad ipsam tanquam ad dominam et augustam omnis generis intermediis appellare licebit. siue

marie virginis

quod grauetur a diabolo siue a tyranno. siue a carne. siue a dei iusticia. **Licet** enim ad ipsam appellare. si quod grauetur a diabolo. sicut patet in theophilo qui cum servum se diaboli fecisset. tandem appellavit ad augustam. et ipsa totum irritum fecit. et ad pristinum statum gratiae restituit eum. **Licet** etiam ad ipsam appellare. si quod grauetur a tyranno. hoc significat in **Hester.** ubi tyrannus amantissimi populi dei voluit occidere. **Sed** regina hester. id est. **virgo** benedicta. ipsi tyranni malicie obviavit ac sententiam revocavit. et populum ad pristinum statum restituit. **Licet** etiam appellare ad ipsam. si quod grauetur a carne. sicut patuit in maria egyptiaca quae multo tempore libidini deservivit. sed ad ipsam virginem profugit. et appellavit. et sic carnis libidinem et concupiscentiam superavit. **Licet** etiam ad ipsam appellare. si quod se a dei iusticia sentiat aggravari. **Unde** legitur in vita beati dionisi quod cum christus in mundum duram sententiam proferre vellet. occurrit mater christi gloriosa et dixit: **Bone** fili non habeo eorum malicia. sed habeo tuam misericordiam agere debes. **Quarto** est porta paradisi. quod per ipsam tanquam per portam ad nos deus venit. **Ezech.** xliij. **Porta** huius clausa erit etc. **Et** per ipsam virginem benedictam maria quilibet tanquam per portam in caelum ascendit. **Unde** de ipsa cantat ecclesia: **Lu** regem altissimi in porta lucis fulgida etc. **Et** per ipsam tanquam per fenestram deus ad nos oculo misericordiae suae respicit. **Cañ.** ij. **En** ipse stat post parietem etc. **Stat** enim post parietem nostrum. id est. post humanam naturam nostram. respicit nos per fenestram. id est. per matrem suam. et per cancellos. id est. per vulnera sua. **Secundo** angeli ponunt suam admirationis rationem cum dicunt: **Quae** ascendit de deserto ubi ponitur ratio admirationis. et quod de deserto ascendit. et quia delitiae affluens ascendit. et quia innixa super dilectum ascendit. **Admiratur** namque ipsi angeli siue celestes spiritus angelici quod ascendit de deserto. id est. de mundo tantis vitis pleno. de quo quidem mundo deus ipsam virginem benedictam innocenter deduxit

De assumptione

et eduxit. **Deus.** viij. **Ductor** fuit dominus deus tuus in solitudine in qua erat serpens flatus adures. et scorpio atque diptera. **Est** autem diptera secundum **Isid.** quoddam genus serpentis quod latine dicitur situla per contrarium quod cum quae talis serpens momorderit sitit perire facit. **In** hoc ergo deserto mundi est serpens adures. id est. diabolus. mentes hominum ad appetitum ambitionum incendens. et scorpio. id est. carnalis delectatio quae hunc blanditur. sed postea pungit. **Et** ibi diptera. id est. anaricia. quae semper litim facit. **Secundo** miratur quod ascendebat cum affluentia deliciarum de deserto. ubi est penuria consolationum. **Sunt** autem delitiae generales. speciales et singulares. **Generales** delitiae beatorum sunt. **De** quibus dicit **Aug.** de civitate. **Civitas** superna videt et amat. et in eternitate dei viget in veritate dei lucet et tonitate dei gaudet. **Et** iste diuicie generales nobilissimum sunt in virgine. **Sap.** iij. **Quae** pulchra est casta generatio cum claritate immortalis enim est memoria illius. **In** hoc quod dicitur casta generatio notatur quod iocundus gaudet de eo. quod scilicet casta permansit et tunc genuit. **In** hoc quod dicitur cum claritate. notatur quod clarior lucet. **In** hoc quod dicitur immortalis est enim memoria illius. notatur quod nobiliter viget. **Sunt** autem delitiae speciales quae specialiter virginibus debentur. scilicet aureola in capite. alba vestis in corpore. canticum ineffabile in ore. et familiaritas in associacione. quod sicut habetur **Apoc.** xij. **Hi** sequuntur agnum quocumque ierit. **Hec** autem delitiae speciales abundantius sunt in virgine. **Apoc.** xij. **Mulier** amicta sole et luna sub pedibus eius. **Et** in capite eius corona duodecim stellarum in vtero habes etc. **Alique** autem virgines habent coronam aureolam. **hec** autem coronam duodecim stellarum ornata. **Alique** decoratur veste alba. **hec** vero sole amicta. **Ille** sequitur agnum pedibus suis. **hec** autem habet lunam. id est. ecclesiam militantem ac triumphantem sub pedibus suis. **Alique** cantat per conservata virginitate. **Hec** per virginem et secunditate. **ideo** dicitur in vtero habens. **Tertio** sunt delitiae

marie virginis

singulares. **De** quibus dicit **Bern.** sic: **Quid** in delicias dixerim virginis decem cum munere secunditatis. humilitate in signe distillantem charitatis. fauorem misericordiae viscera plenitudine gratiae. progatiuae glorie singularis. **Propter** tres primas virtutes dicitur **Can.** p. **Cum** esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum. **Iste** rex habet triplices accubitus. scilicet sinum patris. vterum matris. et patibulum crucis. **Quod** est herba parua et odorifera et calida. **Per** hoc quod est parua notatur humilitas. **Per** hoc quod est odifera notatur virginitas. **Per** hoc quod est calida notatur charitas. **Cum** igitur iste rex esset in sinu patris. dedit odorem marie humilitas et ipsum mox descendere fecit. **Quis** esset in vtero matris. odorem dedit sua virginitas. quae ipsum in vtero paruit. **Quis** autem esset in patibulo crucis. odorem dedit sua charitas. per quam christus materni amoris imemor esse non potuit. sed ipsam iohanni recomendavit. **Et** propter alias tres sequentes dicitur **Can.** iij. **Quae** est ista quae ascendit de deserto sic virgula fumi etc. **Fuit** enim virgula id est. flexibilis ad pietatem et ex aromatibus. quod fuit plena odoribus omnium gratiarum et universi pulveris pigmentarum. quia omnes glorias quas alij sancti habent particulariter ipsa habet uniuersaliter. **Tertio** mirabatur quod ipsa innixa erat super dilectum suum. **In** hoc autem quod innixa dicitur quattuor progatiue notantur. scilicet. magna securitas. **Secura** namque erat quod cadere non poterat quae super deum innixa fuerat. **Secunda** magna dignitas. **Innixa** enim erat ei cuius aspectum tremunt angelice potestates. **Tertia** magna familiaritas. **Signum** enim magne familiaritatis fuit in iohanne. quia in sinu christi recubuit tanto dulcius quanto familiarius. tanto secretius quanto sublimius. **Quarta** magna potestas. **Quia** quod alicui rei imitatur virtutem et sibi quodammodo assumit. et ea sicut vult vitit. **Sic** mater dei omnipotentia filij quando vult assumit. **Bern.** **Quo** misereri non poterit mater omnipotentis.

De assumptione

Sermo. cccvi. De eodē ser. vi.

Quasi cedrus

Exaltata sum in libano et quasi cypressus in monte sion et quasi palmarum exaltata sum in cades et quasi platano rose in hiericho quasi oliua speciosa in campis et quasi platanus exaltata sum iuxta aquam in plateis. **Ecd. xiiij.** Ecce sex posuit differentias arborum quia in celesti patria sex sunt ordines beatorum scilicet virgines confessores martyres et apostoli prophetę et patriarchę. Quos siquidē omnes et singulos virgo maria in sua assumptione visitauit et visitatio percurrit et percurrendo transcedit. **Libet tñ dialogum facere inter virginē ascendente et ipsos sanctos ordines eam totis affectibus retinere cupientes.** Occurrit quidem ab inferiori ordo virginum dicens ei: **Mane nobiscum domina in eternum.** Tu es enim domina nostra abbatissa nostra ordinē nostrum instituisi ordinasti et tenuisti. **Te decet stare velut magistras cum discipulis domina cum ancillis abbatissam cum famulis.** Ipsa autē beata et go tria privilegia habuit. **Unum in carne scilicet virginitatē. Aliud in mēte scilicet puritatem. Tertium in puerlatione scilicet fame celebritatē.** **Sap. iij.** O quam pulchra. **Ecce puritas mentis. Casta generatio. Ecce castitas virginalis. Lux claritate. Ecce celebritas puerlationis.** Sacre autē virgines in his tribus quęstibus possibile fuit se sibi assimilauerunt. **Sicut autē habet. Ecd. xiiij.** Similitudo inducit dilectionem coniunctionem et associationem. **Associatio autem est amicorum coniunctio propinquorum dilectio filiorum.** **Dicitur et virgines beate virginis marie.** Nos in quęstum nobis possibile fuit nos similes tibi fecimus in carne in mente et in puerlatione. **Et quia similitudo inducit dilectionem coniunctionem et associationem factę sumus amice tue proxime tue et filię tue et ideo debes te associare nobis ut amicis tuis coniungere te nobis ut proximis tuis et specialem dilectionem exhibere ut filiabus tuis. Rñdit ergo ma-**

marie virginis

ria: **Non vos desero sed quasi cedrus exaltata sum in libano.** Sunt autē multa genera cedrorum scilicet cedri qui nascuntur in libano quia odor fugat serpentes et interficit vermes. **Libanus autē candidatio inteligit.** Alii sunt cedri maritimę qui habent poma habentia triplicem substantiam. **Prima est calida. Media temperata. Et vltima est frigida.** **Et significat christum in quo fuit diuinitas que est multum calida id est omnis cordium inflammatio. In quo fuit anima temperata quia omnes virtutes in ipsa medium tenuerunt et in nullo unquam ad aliquod declinauit extremum.** **In quo erat caro frigida id est ab omni concupiscentia aliena.** **Dicitur et beata maria virginibus sacris. Non vos desero filię sed tanquam odor cedri vobiscum maneo pro quem odorem et demones a vobis fugaui et sepe malas cogitationes in vobis extinxi et vestras animas dealbavi.** **Vobiscum etiam remanet odor filię mei que pro odore charitatis vos inflammauit.** **Et pro temperamento sue virtutis vos castigauit et pro mundicia sue carnis vos regenerauit et in mundicia perseruant.** **Sequitur ordo confessorum que confessi sunt deum corde ore et opere et virgo benedicta ipsam professam corde credendo. Luc. h. Beata que credidisti etc. Ore gloriam dei predicando. Ibi dem. Quia feci mihi magna. Opere dei mandata adimplendo.** **Est etiam virgo benedicta coram deo professam suam humilitatem quam dixit. Ecce ancilla domini etc. coram angelo suam castitatem quam dixit. Quoniam virum non cognosco coram toto mundo suam maiestatem quam dixit. Ecce enim ex hoc beatam etc. Dicunt igitur sancti confessores. Utinam placeret dominę cum suis seruis habitare que deum ore corde et opere confessam fuisse que coram deo angelo et mundo christi gloriam predicasti. Rñdit illa et dicit. Non vos filię charissimi desero sed vobiscum quasi cypressus in monte sion remaneo. **Cypressus tota est medicinalis scilicet cortice folijs et fructibus.** **Et quicquid erat in virgine totum medicinale fuit scilicet cortex id est exterior puerlatio sua folia sua id est verba sua****

De assumptione

suauia et fructus id est opera sua fructuosa. **Fuitque platanus in monte sion id est in sanctis professoribus que deus pro veram fidem speculati sunt.** **Dicitur et virgo beata. A vobis filię non recedo sed tanquam odor cypressi vobiscum maneo quia ex odore meę puerlationis sepe recepistis consolationem et ex odore verborum meorum instructionem et ex odore fructus id est filię mei saluationem.** **Sequitur ordo martyrum.** **In quibus tria miracula fuerunt scilicet dolor intolerabilis constantia laudabilis et charitas inextinguibilis.** **Ista tria laudabilis fuerunt in virgine maria. Quia in filię passione in ea fuit dolor intolerabilis. Luc. ij. Tu autem ipsius animam protransiit gladius. Quia enim corpus christi lacera protransiit anima christi in christo non erat anima deo matris in ipso erat et ideo illa lancea eius animam protransiit. Fuit etiam in ipsa constantia laudabilis quia ceteris fugientibus ipsa non fugit ceteris penitentibus ipsa non pauit ceteris fidei penitentibus ipsa fidei seruauit. Fuit etiam in ea inextinguibilis charitas tunc quia habebat ignem perpetuum id est dei filium que corpus eius impleuerat et mentem eius inflammauerat et ex ea corpore humanum sumplerat tunc quia habebat pabulum perpetuum id est bona opera que faciebat tunc quia habebat sufflatorium assidue id est spiritum sanctum que semper amorem accedebat. **Dicitur ergo sancti martyres: Vobiscum domina stare debes que martyr et plusquam martyr fuisti quia lacera tanti doloris prostrauit tanta constantia armanitatem charitas inflammauit. Rñdit illa: Non vos filię desero sed quasi palma exaltata in cades vobiscum maneo. Per palmam namque victoria intelligit. Per cades vero que interpretatur sancta martyres significant que fuerunt sancti id est sanguine tincti. In virgine autem erat et victoria amoris ad amorem et doloris ad dolorem erat siquidem in ipsa amor filię inmensus. In christo autem erat caro et anima ac veritas. **Erat igitur inter matrem et filium triplex coniunctio scilicet carnis ad carnem secundum naturam que ad animam secundum amicitiam spiritus ad veritatem******

marie virginis

tem secundum gratiam. Amabat quidem christus amore nature ut mater filium. Amore gratie ut creatura suorum creatorem. **Ecce quam amorem in ea fuit. Sed videamur nunc quęstionem dolorem habebat. Dissecabat namque caro virginis dum sic videbat carnem christi laniari. Et dissecabatur et anima videns christi animam tam graueriter contristari. Dissecabat et spiritus eius dum videbat christi veritatem tam ignominiose tractari ac enos miter vilipendi. Nihilominus erat in ea magnus amor filiorum id est indeorum et magnus imo excessus dolor de peccatione ipsorum. Dicit ergo virgo beata: **Non vos desero sed in cades id est inter vos qui estis christi sanguine tincti quasi palma maneo quia inter vos manet odor victoriae meę ex eo quod amor quo vos diligebam vicit amorem filię quo ipsius vitam corporalem amabam. Dolor namque quem habebam de vestra peccatione vicit dolorem quem habui de filię passionem. Sequitur sequenter ordo apostolorum qui tunc non essent in gloria tamē si fuissent dicere potuissent. De ipsis etiam quattuor magnalia predicantur scilicet quod sunt sal terra lux mundi lucerna accensa ciuitas supra montem posita. **Ista autem de virgine excellentius predicantur. Ipsa enim tanquam lucerna ardens ad dei amorem multos inflammauit tanquam sal terra a peccati putredine perseruant et tanquam lux mundi ad dei cognitionem illuminauit tanquam ciuitas supra montem posita omnibus suam misericordiam exhibuit. Dicitur et apostoli. Tu qui es apostolorum collegio morari debes que tanquam lucerna ardens mundum frigidum inflammasti tanquam sal terra mundum insipidum condidisti tanquam lux mundi tenebrosum mundum illuminasti tanquam ciuitas supra montem posita viscera tuę misericordię omnibus aperuisti. Respondit illa et dicit: **Non vos desero sed tanquam platanus rose in hiericho vobiscum maneo. Hiericho interpretatur luna et significat ecclesiam.********

De assumptione

id est aplos aggregatione que ecclesiaz placata nernat. Quilibet aplos fuit vna rosa per aliquam speciale gratia qua redoluit. Ipsa autem fuit placatio rose in hiericho. quia ipsa fuerunt omnes gratie singulares. Dicit ergo: Quasi placatio rose vobiscum maneo. vos enim estis rose coram deo redolentes. ego vero sum placatio rose que inter vos per gratias que habetis familiariter maneo. Nam maneo cum petro per veritatis et humanitatis cognitionem cum paulo per altam contemplationem cum andrea per preordiale ad crucem deuotionem cum iacobo per vitioz supplantationem cum iohanne per virginis conseruationem. cum thoma per fortium operum aggressionem. quoniam scilicet dixit Job. n. Eamus et nos moriamur cum eo. cum iacobo alpheu per meam in vtero sanctificationem. cum philippo per specialem cum filio meo familiaritatem. cum bartholomeo per seruete orationem. Cum dixerunt demones ei: Incedunt nos orationes tue. cum mattheo per terrenorum despectionem. cum simone per mandatorum dei promptam executionem. et cum thadeco per metis mundiciam et purificationem. Nam in historia ecclesiastica vocat corculus id est cordis cultor. Sequitur ordo prophetarum. quod quidem modo prophetabant de preteritis. modo de futuris et modo de presentibus occultis. Virgo autem gloriosa maria prophetabat de preterito quoniam dixit: Suscepit israel preter suum. Et de futuro. cum dixit: Ecce enim exstetrata. Et de presenti occulto. quoniam iohanne in vtero suae matris esse cognouit. Dicit ergo prophetes. Recte debetis dominam in prophetarum numero copulari que prophetie spiritum ad preterita. et futura. et occulta presentia suscepisti. Respondet illa et dicit: Non vos desero. sed quasi platanus vobiscum maneo. Est autem platanus arbor habens folia lata plantata in plateis ut ibi vmbra faciat. Et significat etiam verba que fuerunt refrigeratina. et per totum mundum lata et diffusa. Quattuor enim vicibus christo gloriosa locuta fuisse legitur. scilicet cum angelo. cum elisabeth. et cum filio in templo. et cum filio in nuptiis. Ipsa enim loquente cum angelo. De

marie virginis

factus est homo verus. Ipsa loquente cum elisabeth. repletus est spiritus sancto in vtero iohannis. Ipsa loquente cum filio in templo. deus factus est hominibus subditus. Ipsa loquente cum eo in nuptiis. manifestauit suam gloriam christi iesu. Dicit ergo virgo gloriosa. Non recedo a vobis sed odor virtutum meorum manet in vobis. quorum virtute et deus suscepit humanam naturam. et puer in vtero suscepit gratiam. et deus hominibus exhibuit obedientiam. et suam manifestauit gloriam. Sequitur ordo patriarcharum. qui allegant dicentes: Tu es filia nostra. tu es caro et os nostrum. tu fuisti baculus senectutis et debilitatis nostrae. ergo tanquam filia debes patres tuos tua presentia honorare tanquam caro nostra. debetis tua presentia conferre tanquam virga nostra. debetis tua presentia nobis consolationem impedere. attestante propheta qui sic inquit: Virga tua et baculus tuus. Respondet illa et dicit: Non vos desero. sed quasi oliua speciosa in capis vobiscum maneo. Sancti namque patres operibus misericordie intenti fuerunt. virgo autem maria habuit misericordiam quasi naturalem ideo dicit: quasi oliua. Solus enim deus est ipsa oliua. et ipsa misericordia. Ceteri sancti habent oleum. id est copassionis affectum. Virgo autem gloriosa est quasi oliua. quia misereri et sibi quasi versum naturam. Debet etiam quasi totale misericordiam. ideo dicit: quasi oliua speciosa. Illa enim oliua est speciosa quia est pulchra in ramis. in folijs. et in fructu. Sic et ipsa habet misericordiam. et in corde exhibet copassionis affectum. et in ore per nobis aduocando apud deum. et in opere proferendo misericordiam auxiliium. Habet etiam misericordiam vniuersalem. Sunt quidam sancti qui habent misericordiam specialem. quia subueniunt quibusdam. et quibusdam non. Sunt quidam sancti qui habent misericordiam particularem. quia quibusdam infirmitatibus habent virtutem curandi. Sunt qui habent misericordiam locales. quia maiora beneficia prestant in locis sepulture. Sunt qui habent misericordiam temporalem. quia in aliquibus temporibus magis subueniunt. Misericordia autem virginis est sicut

De assumptione

oliua in capis. quia et misericordia est omnibus personis infirmitatibus. et omnibus locis. et omnibus temporibus. Dicit ergo: Non vos desero. sed vobiscum maneo per misericordiam quam habeo sic naturalem. sic totalem. et sic vniuersalem. Sermo. cccvij. De eodem ser. vij.

Sicut cinamo

mu et balsamum aromaticans odor est tedi. Quasi mirra electa. tedi suavitate odoris. Et quasi storax et galbannus et virgula et gutta. et quasi libanum non incisus vaporari habitationem meam et quasi balsamum non mixtum odor meus. Ecc. xiiij. Ecce noue posuit spes aromatum. quia videlicet noue sunt ordines angelorum quos christo maria in sua assumptione visitauit. visitado percurrit. et percurredo transcendit. Libet autem alium dialogum facere inter ipsam virginem ascendente. et ipsos ordines angelorum eam retinere totis affectibus cupientes. Primo igitur visitat ordines inferioris hierarchie. scilicet angelos. archangelos. et cherubim. Angelorum enim officium est nunciare et ministrare ac custodire. Sic ipsa gratiam humano generi deperditam nunciavit et inuenit sicut dicitur: Inuenisti gratiam apud deum. In ecclesia ministra dei ordinata fuit. Ecc. xiiij. In habitatione sancta coram ipso ministravi. Animas nostras semper custodit. Hec enim est illa gallina de qua dicitur Matth. xxiij. que pullos suos custodit sub alis suae pietatis ab insidijs demonum. Dicant igitur angeli virgini beate. Intra nostrum numerum domina debetis habere partem quam simile nobis sortita es officium dum in mundo leticia annuncias. dum diuinas gratias amistras. dum animas omnium custodire non cessas. Respondit illa et dicit: Non vos desero. sed sicut cinamomum inter vos maneo. Ista species est sicca calida et aromatica. Sic et ipsa fuit sicca in carne per temperantiam et paritatem. calida in anima per feruorem et charitatem. aromaticans in vtero per mundiciam et puritatem. Dicit ergo non vos desero. sed vobiscum manet

marie virginis

odor temperantiae meae. Et vobiscum manet odor charitatis meae et aroma pietatis meae. Sequitur ordo archangelorum quorum officium est secreta dei consilia scire et maxime mysterium de incarnatione verbi cognoscere. Istud namque mysterium superiores angeli cognouerunt a deo immediate per infusam inspirationem. Medij ab ipsis superioribus per traditam illuminationem. Inferiores angeli a medijs cognouerunt per predicationem. Sicut dicit Hieronimus. Virgo autem cognouit per experientiam et inuiscerationem. Dicant ergo archangeli. In nostro debes agmine numerari ut te habeamus sociam quam scimus dei secretum fuisse expertam. Non enim superiores a deo cognouerunt per inspirationem. Nostri medij a superioribus per illuminationem. Nostri inferiores ab ipsis medijs per predicationem. Reuera tu christo beata cognouisti per beatam experientiam. et inuiscerationem. Respondit illa et dicit: Non vos desero sed sicut balsamum aromaticans inter vos maneo. Sicut enim dicit glossa ibi. Omnia que in balsamo sunt virtusosa sunt. scilicet lignum. cortex. semen. et liquor. Similiter omnia que in virgine fuerunt. Per lignum namque intelligitur ipsius beate marie corpus virginis. Per corticem eius exterior conuersatio. Per seminem eius anima que fuerat in tam puro corpore seminata. Per liquorem siue balsamum eius filius benedictus intelligitur. Dicit ergo a vobis non recedo. sed sicut odor balsami vobiscum maneo: quod quidem odor causatur ex carne mea virginea. ex conuersione clara. et ex anima sancta. et ex prole beata. Sequitur ordo virtutum quorum est miracula operari. Sed et autem Augustinus. boni angeli miracula faciunt non aliquid de nouo creando. sed deo ministerium exhibendo. Boni autem christiani miracula faciunt per publicam iusticiam. Mali autem per signa publicae iusticie. Et potest vocari publica iusticia. aut fides vera. Mat. xvij. Si habueritis fidem sicut granum synapis etc. Aut oratio deuota

De assumptione

Jac. v. Belias homo erat et aut vita perfecta. ps. Voluntates timentium se faciet. Istam aut publicam iusticiam mali non habet. s. quibus habere videtur. Propter autem solus deus miracula facere potest. quia ipse solus omnipotentia habet. Propterque tamen virginis utero operatur miracula miraculorum. Primum namque fuit subitum. Gregorius. Angelo nuntiante et sancto spiritu adveniente. mox verbum in utero. mox intravit uterum verbum caro. Fuit insolitum. ideo dicitur novum. Hieremias. xxiii. Novum faciet dominus super terram et cetera. Fuit supra spem expectantium. Fuit supra facultatem nature. et versus rationis. et mentis. Hieronymus. Quod natura non habuit. versus nesciuit. ignoravit ratio. mens non capit humana. hoc totum per gabrielem marie divinitus nunciatur. Ipsa etiam beata virgo multa miracula est operata. quia habebat fide veras. Luc. p. Beata que credidisti. Orationem devotam. Actus. p. Hi omnes erant perseverantes in oratione. cum maria matre iesu. vitam perfectam. quia habuit vitam actiuam et contemplativam. Dicant igitur virtutes. Rostri tua debet presentia illustrare societate que tantas accepisti in faciendis miraculis potestate. modo per fide veram. modo per orationem devotam. modo per vitam sanctam. Sed in tuo utero deus operatur est miraculum miraculorum. ad cuius comparationem nostra miracula videntur fore nulla. Respondit illa et dicit. Non vos desero. sicut mirra electa inter vos maneo. Est autem mirra prima electa atque prebatissima. Mirra prima pernitentia est innocentium. Canis. v. Manus meae distillaerunt mirram primam. Mirra electa est pernitentia claustralium que dicuntur. Elegi abiectus esse in domo dei mei. Mirra autem prebatissima est pernitentia perfectorum que per solo desiderio patrie se affligunt. Beata autem ergo fuit innocentissima. fuit de mundo in matrem dei electa. et fuit celestium desideriorum anxiosa. Dicat ergo. Non vos desero. sicut vobiscum maneo. ex odore mirre prime que consurgit ex virtute meae innocentie. et ex odore mirre electe. que consurgit ex materna electione. et

marie virginis

ex odore mirre prebatissime que consurgit ex desiderio celestis patrie. Transactis ordinibus inferioris hierarchie pervenit ad ordines medie que sunt prelati. principatus. et dominationes. Officium autem potestatum est arcere demones. ne tamen noceant quibus velint. Illud officium beata virgo habuit. De que dicitur. Sen. iij. Ipsa preterit caput tuum. Per caput potest intelligi suggestio demonis vel potestas vel astucia. Ipsa autem omnes suggestiones expulit. et potestates abstulit. et astutias pullavit. Dicat ergo prelati. Vobiscum omnia esse debetis. nobis enim commissum est ut demones refrenemus. Tu autem non tamen refrenasti. sicut suggestionem pertrivisti. potestates abstulisti. astutiam pullavisti. Respondet illa et dicit. Non vos desero. sicut tanquam storax vobiscum maneo. Est autem storax sicut glosa arabice cuiusdam gule lachrymas fluunt ex quo pigmentum perficit preciosum. Et que est ista storax lachrymas fluens. nisi ergo maria sepe lachrymas et suspiria emittens. Hec enim est illa ara de qua legitur Josue. xv. Quae sedes asino. id est. presidens corpori suo suspiravit. et ab ipso preterit quatuor impetravit. scilicet terram arentem. australem irriguam superiorem et inferiorem. Virgo enim beata per sua suspiria et desideria impetravit. terram arentem. id est. ipsam carnem ab omni humore concupiscentie exccitatem. Et australem. id est. aiaz flatu sancti spiritus inflammatam. Et irriguam superiorem. id est. iesu christi divinitatem. Et inferiorem. id est. humanitatem. Dicat ergo. Non vos desero. sed tanquam storax vobiscum maneo. quia vobiscum manet odor lachrymarum. per que impetrare merui carnem mortificatam. aiaz inflammatam. et divinitatem superiorem et humanitatem veram. Sequitur ordo principatum. que officium est regni. et principatus. presidere. hostes concipere. tonos custodire. demones arcere. et in tribulationibus protegere. Illud quintuplex officium habuit virgo maria. Ecd. xliiij. In omni gente et in omni populo presertim principatum habui. Ecce que super omnes principatum gerit. omnium excellentium et sublimium colla calcavit. Ecce que hostes concipit. gremioque circumdantem sola. Ecce que tonos custodit. et

De assumptione

et profundus abyssi penetrant. Ecce quia demones ipsa expellit. Et fluctibus maris ambulavit. Ecce quia in tribulationibus protegit. Dicat ergo principatus. In nostro stare debet ordine que sic in omni gente principatum gerit. sic hostes concipit. sic et tonos custodit. sic demones concipit. sic in tribulationibus protegit. Respondet illa et dicit. Non vos desero. sicut galbanus in vobis maneo. Secundum autem illud. Galbanus est succus herbe que ferula dicitur. que quidem vulnera sanat. serpentes fugat. frigidam passionem curat. Dicat idcirco virgo maria. Non vos desero. sed vobiscum remanet odor pietatis meae que peccatorum vulnera sepe sanant. virtus que potestatis meae qua demones temptaciones sepius refrenavi. et ardorem charitatis meae vobiscum manet qua charitate mediante tepidos ad amorem celestium inflammani. Sequitur ordo dominationum quorum est officium subditos sibi angelos purgare. illuminare. et perficere. Illud triplex officium maria habet que a culpa purgat. affectuque ab ignorantia illuminat. intellectusque ab infirmitate perficit operativum. Dicant igitur dominationes. Prosentiam tuam domina nobis non subtrahas que plenius quam nos. purgationes. illuminationes. et perfectiones omnibus administras. Respondet illa et dicit. Non vos desero. sed quasi vngula inter vos maneo. Est autem vngula sicut glosa. ostrea pua sua et redolens. habet formam vnguis humanae. Vngula autem est lucida adeo ut tanquam in speculo plerique imagines in ea contemplantur. et significat virginem que dei speculum facta fuit. Speculum namque ex vitro et ex plumbo est. Per vitrum est lucida virginitas. Per plumbum est ductrix humilitas designatur. Nec sola virginitas. nec sola humilitas eam fecisset speculum dei. coniuncta est igitur virginitas ipsi humilitati. et sic facta est speculum dei in quo refulset christus que est imago dei patris. Vngula etiam carni inseparabiliter est coniuncta. sic et virgo maria per amorem

marie virginis

christo inseparabiliter est coniuncta et unita. Vngula etiam sicut insensibilis tamen in separatione a carne dolor intolerabilis fit. Sic et maria sicut insensibilis in dolo fuerit. intolerabile tamen dolorem habuit quando separabatur a filio. Dicat ergo maria. Non vos desero sed vobiscum sicut vngula maneo. et sicut speculum dei. sicut amica dei. sicut mater dei. Transactis ordinibus inferioris et medie hierarchie pervenit ad ordines superiorem hierarchie que sunt throni cherubin et seraphin. Thronorum autem officium est quod super eos deus quiescit et sedet. et iudicia exercet. Virgo autem maria est thronus misericordie. gratie. et glorie. Est enim thronus misericordie peccatoribus. gratie iustis et glorie beatis. ps. Thronus eius sicut sol in conspectu meo. Ipsa enim est sicut sol beatis quibus est in magnam gloriam sicut luna iustis. in quibus est mediatrix impetrando eis celestem gratiam. et testis in celo fidelis peccatoribus advocando pro eis et impetrando misericordiam. Dicant igitur throni ad eam. Vobiscum esse debetis. in cuius utero deus novem mensibus requievit. in qua tanquam in throno deus non exercet iudicia punientis. sicut potius misericordie iustificantis. gratie conservantis. et glorie coronantis. Respondet illa et dicit. Non vos desero. sicut tanquam gutta inter vos maneo. Gutta sicut glosa lachrymas stillat que omnes duricias sanat. Olim namque erat tria dura. scilicet deus qui nullum ad misericordiam suscipiebat. Mors que omnes ad inferos rapiebat. Et diabolus qui hostiliter sequebatur. Sed virgo sic deum emolliuit ut omnes ad misericordiam susciperet. sic mortem contrivit ut iam sanctos non rapiat. sic diabolus superavit. ut iam nullam nisi volentes decipiat. Dicat ergo virgo beata. Non vos desero. sed sicut gutta vobiscum maneo. quia vobiscum remanet odor meus cum quo deum emolliui. et quo mortem contrivi. et quem diabolus superavi. Sequitur ordo scilicet cherubin que interpretatur plenitudo scientie. Scientia autem virginis excellit omnes

De assumptione

scientiam angelicam et humanam. Dicant igitur cherubin. Nobiscum esse debes que etiam in via tantam cognitionem habuisti. Et scientiam modo audiendo per inspirationem modo videndo per contemplationem modo tangendo per operationem modo gustando per affectionem modo orando per deuotionem. **Quia** autem per ceteris cognitionem habes videndo per apertam visionem. Respondet illa et dicit: **Non** vos desero sed sicut libanus non incisus vobiscum maneo libanus candidatio interpretatur. In virgine autem tria fuerunt candida et nunquam incisa. **Item** thesal. v. Integer spiritus vestis et anima et corpus sine querela seruetur. **Ipsi** autem spiritus indiuisus fuit quia nunquam a deo separari potuit. **Eius** anima indiuisa quia nunquam a dominio rationis recessit. **Eius** namque corpus fuit indiuisum quia semper integrum permansit. **Dicit** igitur: **Non** vos desero sed sicut libanus non incisus vobiscum permaneo quia multum vos delectari debet odor spiritus mei qui a deo nunquam separatus fuit odor anime mee qui nunquam a dominio rationis recessit et odor corporis mei qui semper illibatus permansit. **Sequitur** odor seraphin qui interpretantur ardentes. **Sicut** namque dicit **Bernardus**. **Solutas** quando veritati per gratiam associatur et sursum tendit amor eius permouetur et ab ipsa gratia et lactatur. **Dilectio** est cum deo apprehendit tenet et fruatur. **Charitas** est. **Qua** do igitur gratia dei cor virginis sursum eleuabat generabat in ipsa amore quando permouebat dilectionem quando cum dilecto eam totaliter uniebat faciebat in eius animo charitatem. **Dicit** ergo illi de ordine seraphin. **Nobiscum** domina remanere debes quia plena fuisti tanto amore tanta dilectione et tanta charitate. **Respondet** illa et dicit: **Non** vos desero sed tanquam balsamum non mixtum vobiscum maneo. **Sicut** namque dicit **Isidorus** et habetur in glosa: **Balsamum** non mixtum per tria cognoscitur scilicet quia lac coagulat quia in aqua

marie virginis

non supernatat et quia lancea vestem non maculat. **Tunc** igitur verus amor dei esse cognoscitur quia cor cum deo totaliter vnit per superbiam non eleuatur et nulla macula peccati polluit. **Isto** modo fuit in virgine quod omnes suas voluntates in deo uniebat super alios se non eleuabat et nulli peccati maculam habebat. **Dicit** ergo: **A** vobis non recedo sed quasi balsamum non mixtum id est per amorem purum vobiscum maneo que quidem purum sepe in me probastis et per cordis cum deo unitatem et per profundam humilitatem et per peccati omnimodam imunitatem.

Sermo. cccvii. de corde ser. viii.

In habitatio/ ne sancta coram ipso ministranti. **Ecd. xliii.** **In** verbis promissis primo commendat habitatio cum dicit: **In** habitatione sancta. **Secundo** ipsius habitatrix officij executio cum dicit: **Coram** ipso ministranti. **Sacta** namque habitatio dicitur celestis patria iuxta quadruplicem acceptationem huius nominis quod est sanctum. **Est** enim sancta id est munda et quantum ad ipsam habitationem. **Apod. xli.** **Ipsa** ciuitas aurum mundum et quantum ad ipsam habitatores ut ibi dicitur. **Non** intrabit in illam aliquid coinquinatum. **Hec** autem habitatio terrena est imunda. **Et** quantum ad habitationem dicitur. **Ps.** **Posuisti** terram fornicationibus tuis. **Et** quantum ad habitatores. **Eiusdem.** **Quo** dicitur: **Non** sum polluta etc. **Secundo** sancta est idem quod firma. **Et** quantum ad habitationem. **Ps.** **Fundamenta** eius in montibus sanctis. **Et** quantum ad habitatores. **Apod. iij.** **Qui** viderit faciam illum columnam in templo dei mei. **Hec** autem habitatio terrena non est firma quantum ad se. **Job. ij.** **Quid** dicitur transiit et concupiscentia eius nec quantum ad habitatores. **Job. xliij.** **Homo** natus est muliere etc. **Tertio** dicitur sancto id est sacro vsui deputata. **Et** quantum ad se quod deputata est ad producendum rosas martyrum libanum et thubus odoriferum perfessorum et liliu reginum. **Ecd. xxxix.** **Quasi** rose plantate super riuos aquarum fructificantes et quasi libanus

De assumptione

odoris suauitatis habentes etc. **Et** quantum ad habitatores quod deputata est ibi ad laudandum deum. **Ps.** **Beati** qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te. **Hec** autem habitatio terrena est malo vsui deputata scilicet ad producendum spinas tribulos et viticas id est homines superbos auaros et luxuriosos. **Et** quantum ad habitatores qui deputantur se ad merendum et ad furandum et homicidium et furtum et adulterium inuaduerunt. **Quarto** est sancta id est sanguine tincta. **Et** quantum ad se quod tanquam fuit sanguine christi referata. **Hoc** significatum est. **Exo. xij.** **Ubi** precepit dominus quod de sanguine agni linitur postes. **Et** quantum ad habitatores qui christi sanguine sunt redempti. **Apod. j.** **Lauit** nos a peccatis nostris in sanguine suo. **Hec** autem habitatio terrena tincta est sanguine malo. **Et** quantum ad se scilicet sanguine homicidij. **Ps.** **Interfecta** est terra in sanguinibus. **Et** quantum ad habitatores scilicet sanguine peccati. **Esai. lix.** **Manus** vestre pollute sunt sanguine. **Secundo** commendat in habitatrice sui officij executio cum dicit: **Coram** ipso ministranti. **De** enim sua ministrata et officialia eam fecit et multiplex ministerium et officium sibi commisit. **Primum** est elemosynaria celi et ista elemosynaria non est tenax nec auara. **Ps.** **Manus** sua aperuit in opem et palmas suas extendit ad pauperes cuius liberalitas in tribu determinat. **Et** quia brachium versus peccatores extensum tenet et quod manus aptas habet. **Et** quod manus plenas elemosynis possidet. **Per** brachium extensum potentia per manus aptas scientia per manus plenas liberalitas designat. **Tenet** igitur brachium quod potest omnibus misereri. **Tenet** etiam manus plenam quod vult omnibus misereri. **Sed** de liberalitate istius elemosynarie dicitur ibidem. **De** nocte surrexit dedit preterea domesticis suis et cibaria ancillis suis. **Et** infra. **De**s domestici eius vestiti sunt duplicibus. **Habet** ergo ancillas id est gratias dei pre-

marie virginis

pta seruantes. **Istis** cibaria impendit quia cibo diuine gratie eas pascit. **Habet** etiam domesticos id est viros perfectos. **Et** istos vestit duplicibus quia et aiaz vestit virtute et corpore vestit cadore innocencie. **Habet** filios et secretarios quod scilicet virginitate sunt preteriti et sibi intima deuotione coniuncti. **Et** istis dat preterea id est gratiam et virtutum abundantiam copiosam. **Secundo** ministri sicuti est quia facta est cellaria spiritus sancti. **Ubi** ipsa dicit **Can. ij.** **Introduxit** me rex in cellam vinariam. **De** ista cella preterea vinum sanctis quod sunt in via ad aliqualem societatem et illis quod sunt in patria ad plenam ebrietatem. **Can. v.** **Bibite** amici et inebriamini charissimi. **Ideo** assimilatur crateri nunquam deficiente. **Can. vi.** **Umbilicus** tuus sicut crater tornatilis nunquam indigens poculis ipsa enim est crater in quantum semper infundit. **Et** est tornatilis in quantum circum circa semper vadit. **Et** est nunquam indigens poculis in quantum nunquam euacuat. **Sed** semper plena existit. **Ilo** autem cibo nos pascit et potu reficit quo seipsam fouet et sustentat. **Et** ibidem. **Comedi** fauam cum melle meo bibi vinum meum cum lacte meo. **Ipsa** fauam cum melle comedit scilicet quando christus in quo est cetera humanitatis et mel diuinitatis in suo utero portauit. **Ipsa** vinum cum lacte bibit quia spiritus sanctus et eius gratia impleuit vino celestis gratie et carnes perfudit lacte virginis mundicie. **Eodem** modo pascit nos fauo quia et nos facit delectari circa christi humanitatem et pascit melle quia nos facit delectari circa christi diuinitatem. **Et** sicut nos potat vino et lacte quia dat nobis spirituales letitias in mente et mundiciam in carne. **Tertium** ministerium est quia facta est thesauraria dei. **Habet** quidem deus thesaurum potentie sapientie et misericordie. **Ipsa** namque habet thesaurum potentie per quem thesaurum ipsa deus potenter ad se trahit. **Can. j.** **Cum** esset rex in accubitu suo etc. **quo** poterat diabolus contruinit. **Secundum.** **Ipsa** coteret caput tuum quo nos potenter in celestibus gratiis introducit. **Ecd. xliij.**

De assumptione

In hierusalē ptās mea. Habet thesau-
rū sapiētie per quā nob diuinā cogniti-
tionem infundit. **Ecd. xiiij.** Ego mater
pulchre dilectionis et agnitionis. Et in
mari p̄sentis seculi nos sapiēter dirigit.
Ideo vocat stella maris. 7 act⁹ nostros
sapiēter disponit. **Prōu. xiiij.** Sapiens
mulier domus suam edificat. Habet
thesaurū misericordie quē largiter dispē-
sat. **Ecd. xiiij.** In plenitudine sanctorū
detentio mea. Dispensat cōmunitē. vt
ibidem dicit: **Trāsīte ad me oēs qui cōcu-
piscitis me. Dispensat facilliter. qz non
p̄mittit se diutius rogari. Ecd. iij.** Cor-
inopis ne afflixeris: 7 ne p̄trahas datū
angustiātū. Dispensat sapiēter. quia qñ
est maior necessitas. ideo vocatur luna.
quia lucet in nocte aduersitatis quādo
sol abscondit se. lucet vicina terre. id est
peccatoribz 7 humiliatis. **Quartū** mi-
nisteriū est. qz est hostiaria paradisi. Ipsa
nāqz est hostiū p̄ qd ad paradisu intram⁹
qd p̄ enā clausum ē. sed p̄ eam apertum
Ipsa enī est q̄ nos suis meritis i atrium
p̄ncipis introducit. **Unde dicit Job. xvij.**
Ancilla hostiaria virgo maria q̄ se ancil-
lam nominauit petri in atriu p̄ncipis
introduxit. Ipsa nāqz dgo maria ē. fe-
nestra p̄ quam deus oculo misericordie
nos respicit. **Un̄ de ea cātat ecclia: In-
trent vt astra flebiles celi fenestra facta
es. Ipsa enī ē fenestraria quē nob visce-
ra sue misericordie aperit. vnde sepe est
roganda. Aperi mihi soror mea. amica
mea. **Quintū** ministeriū ē. qz ē ad-
uocata generis humani. Bonus aduo-
catus debet habere diligentia. et coram
rege aliquā potentia. 7 coram familia re-
gis magnā gratiam. 7 in p̄ponendis al-
legationibz magnā sapientia. Ista q̄t-
tuor sunt in maria. q̄ etiam de ea tangit
p̄pheta dicens: **Assitit a dextri tuis. Ecce
quātē diligentē regina. Ecce quātē po-
tētē in vestitu deaurato. Ecce q̄ quātē
sapiētē. per aurū enī sapiētia designat.
circūdata varietate. id ē sanctorū multi-
plicitate. Ecce quātē in p̄spectu familie****

marie virginis

regis benivolentiē 7 reuerētē. ibi enī est
color aureus ap̄stolorū. Ruber⁹ martyz
celestis cōfessorū. albus virginum. Dēs
enī isti virginem circūdat. 7 eā tanq̄ re-
ginam suam associant.

Sermo. cccix. De eodē ser. ix.

Maria optimā

Mptem elegit quē nō auferet. **Lcd. x.**
Istud verbū p̄prie nulli cōpetit
nisi virgini marie. nec deo. nec angelo.
nec homini. Homo enī vel angelus qui
optimā ptem habet nullus ē. Deus autē
non tenet ptem s̄ totū. Sola nāqz ipsa
optimā ptes habet. qz ē mediā iter crea-
tozem qui totū tenet. 7 omnē alia crea-
turam q̄ bonā vel meliorē ptem possidet.
Ista autē ps optimā quā elegit intelligit
7 in vita p̄senti. 7 in vita celesti. Nā in
vita p̄senti multiplices ptem optimā
habuit. **Quaz** p̄ma cōsideratur q̄tū
ad castitatis p̄seruationē. Castitas autē
tres ptes habet. **Una** nāqz ē castitas cō-
iugalis. Et ista vtiqz ē ps tona q̄ habet
fructus tricesimū. **Secūda** est castitas vi-
dualis. Et ista ē ps melior. Et ista habet
fructū sexagesimū. **Tertia** ē excellentia
virginalis. Et ista ē ps optimā. quia hz
fructum centesimū. Et ista pte optimā
elegit. vt tñ ostenderet q̄ fuit p̄sona cō-
munitis. voluit esse p̄iugata cū p̄iugatis.
7 vidua cum viduis. et immaculata cum
immaculatis. **Secūda** cōsiderat q̄tū
ad vite p̄fectionem. Est enī actiua vita
quē est pars tona. vita cōtemplatiua q̄
ē ps melior. 7 ex vtraqz compositiua q̄ ē
pars optimā. Et ista dgo maria elegit.
Ideo significatur p̄ illas duas sorores.
scz p̄ martam q̄ fuit actiua. 7 p̄ magda-
lenā q̄ fuit p̄tēplatiua. Et qz actiua itē-
dit. p̄mo. p̄tēplatiua deo. magna laus
fuit i xgine q̄ vtraqz vitaz circa filium
suū deuote exercuit. Nā q̄tū ad diuini-
tatem cōtemplationi ei⁹ semp̄ itēta fuit.
Q̄tū vero ad humanitatē sibi sedule
ministravit. quia sibi domus eburneam
p̄parauit. ipsuz carne p̄pura induit

De assumptione

lacte d̄ celo subministrato cibavit ac po-
tauit in tribulatione. 7 in cruce positus
visitauit. **Tertio** accipit q̄tū ad gra-
tiē cumulationez. Deus enī habet qua-
druplicem mēsuraz. De qua dicit **Lcd.**
vi. scz bonā quē ē ad iustificatiōē. Et h̄
ē pars tona. **Cōfertaz** scz quādo alicui
vtra cōfertur. scz ad sui iustificatiōē. 7
ad aliorū saluatiōē. Et hęc ē pars me-
lior. **Coagitatā** quādo de gratiaz agi-
tando in anima cōfirmat. sicut quādo
fuit i vtero sanctificata. Et hęc est pars
optima. **Sup̄fluentē** quē de sua ple-
nitudine alijs effundit. Et hęc est pars
optima quē fuit i christo 7 matre eius.
Quarto accipit 7 cōsideratur q̄tū
ad p̄fectam humiliatiōē. Est autē tri-
plex gradus humilitatis. **Primus** scz
subijci suo superiori. et hęc ē tona. **Secūda**
x̄o est subijci suo equali. et hęc ē ps me-
lior. **Tertius** est subijci suo inferiori. et h̄
est pars optimā. **Virgo** enī beata nō so-
lum subiecta fuit superiori. id est. deo. et
non solum fuit subiecta equali. id ē. suo
sp̄sō. sed etiā subiecta fuit suo inferiori.
id ē. **Elisabeth.** Apud quaz trib⁹ mēsi-
bus ibidem mansit atqz sibi deuote seruiuit.
Ipsa nāqz dgo de deo sentiebat digna
de se ipsa parua. et de p̄ximo magna.
Quinta ps accipit q̄tū ad studiu
7 operatiōē. **Quidā** enī intendūt. p̄xi-
mo p̄ eruditiōē. 7 hęc ē pars tona. Alij
intendūt sibi p̄ discutiōē. 7 hęc ps me-
lior. Alij intendunt deo p̄ vacatiōez. et
hęc ē pars optimā. **Virgo** maria et. p̄xi-
mo intēdebat p̄ doctrinā. 7 sibi p̄ custo-
diam. 7 ipsi deo p̄ meditationē internā.
Unde poterat dicere cū p̄pheta. **Medi-
tatus** sum nocte cum corde meo. deo scz
vacādo. 7 exercitabar. p̄ximū. scz erudiē-
do. 7 scopebā spiritū meū. me scz discuti-
endo. **Secūdo** habet partē optimā in
vita celesti. Et ista pars considerari p̄t
q̄tū ad quinqz. **Primo** q̄tū ad
subiectum qd̄ gloriū est. quia scz
in corpore 7 in anima ē gloriū. **Blō-
ria** nāqz quā deus dat suis sanctis tres

marie virginis

habet partes. **Una** ē quē gloriū eoz
corpore i terris. sicut corpus beati **Pe-
tri** 7 sancti **Jacobi** ap̄stolorū. et h̄ est bo-
na pars. **Ecd. xliij.** Corpore eoz in pa-
ce sepulta sunt. **Alia** est quā gloriū eoz
animas in celo. et hęc ē pars melior.
Apoc. vi. Date lūt eis lingulē stōle albe.
Tertia est quā gloriū eoz vtrūqz. 7 hęc ē
pars optimā. 7 istam partem **Maria** ele-
git. **Petr⁹** autem 7 **paulus** habet partē
tonam. quia eoz corpore honozātur
in terris. Et partē meliorem. quia eoz
animē gloriū in celis. Sed nō habet
partem optimā. quia ipsoz corpore ia-
cent in sepulchris. **Alij** sancti volauerūt
celum cum vna ala. id ē. cum vote animē
Ista autē ē mulier quē volauit cū dua-
bus alis. id ē. cum gloriū eoz corpore
7 animē. vt habetur **Apoc. xij.** Alijs san-
ctis datur vna stola. **Hęc** est autē illa de
qua dicit **Prōu. vld.** **Byssus** 7 pupura
indumentum eius. **Secūdo** cōsideratur
q̄tū ad modum quo assumpta ē. **Qui-
dam** enī sancti assumūtur. 7 in celis de-
ducūtur per angelū vnum. 7 hęc ē pars
tona. **Alij** deducūtur p̄ plures angelos.
Et h̄ est pars melior. Sed pars optimā
esset si omnes angeli 7 sancti obuiarent.
et omnes vna cum christo aduenirent.
Et ipse christ⁹ personalit⁹ adueniret. Et
istam partem habuit virgo maria. **Ter-
tio** consideratur q̄tū ad locum quē
sortita est. **Quidā** enim associātur an-
gelis in fine hierarchie. Et hęc ē pars
tona. **Alij** angelis mediē hierarchie. Et h̄
est pars melior. **Alij** vero angelis sup̄re-
mē hierarchie. Et hęc ē ps optimā. **Ma-
ria** autem super omnes angelos est exal-
tata. et sup̄ altitudines sanctorū eleuata.
7 ad dextera filij collocata. Ideo habet
partem optimā. **Quarto** cōsiderat
q̄tū ad p̄mū quo beatificata ē. **Be-
atitudo** enī tres hz ptes. **Una** ē beatitu-
do aiay q̄ adhuc ē imperfecta. Et hęc est
pars tona. **Alia** est beatitudo ipsoz an-
geloz quē est completa. Et hęc est ps
melior. **Alia** est filij quē est cōsummata.

De sancto

Et hec est pars optima. Et istam partē optimam elegit maria: que in anima cōsumatam gloriā recepit. Quinto cōsideratur q̄tuz ad officium quod sibi cōmissū ē. Est namq̄ marie cōmissū officium adiuvandi. aduocandi. et miserēdi. Adiuuat quidem hōiem in vita in morte. et post mortem. An̄ cantat: Maria mater gratie mater mētū nos ab hoste ptege. Nam et ipsa i vita bonos i gratia cōseruat. et malis misericordiaz impetrat. Idcirco dicit: Mater gr̄e et mater misericordie. Et hec est pars bona. In morte a diabolo defēdit. Idcirco subditur: Tu nos ab hoste ptege. Et h̄ est pars melior. Post mortem animas nostras suscipit. et in celum reducit. Ideo subdit: In hora mortis suscipe. Et h̄ est pars optima. Secūdo virgo glorioza maria habet officium aduocandi. In qua aduocatiōe more periti aduocati p̄mo captat beniuolentiā. deinde nostrā insinuat misericordiam. deinde deus inclinatur ad misericordiam. Scire aut̄ beniuolentiam dei captare ē bona ps. Scire miseras et necessitates ostendere est ps melior. Scire deum ad misericordiam inducere est pars optima. Ideo significat p̄ illam mulierē sapientissimā. De qua agit. q̄. Regi. xiiij. Captat enī p̄mo beniuolentiā dicens: Sicut angelus dñi. sic et dñs me rex. ut nec maledictione. nec benedictione moneatur. Deus namq̄ nec ex maledictiōe peccatorū mouet̄ ad irascēdū. Sap. xij. Tu aut̄ dñator virtutū cū tranquillitate iudicas. Recetiaz mouetur de ex benedictiōibz bonoz nostrorū ad improperandū nob. Jac. i. Dat omnibz affluēt̄ et non impropertat. Deinde nostram insinuat misericordiam dicens: Omnes inuimur. et quasi aque dilabimur i terrā que nō reuertitur. Magna namq̄ est miseria humana quia nō pōt p̄ se redire a culpa. Ultimo petit misericordiam dicens: Reduc abiectū tuū. Ac sic dicat: Abieciisti hōiem de paradiso ad miseriā. sed reduxisti per pas-

Bernardo

siōnem tuā. Abieciisti p̄ culpā originale sed reduxisti p̄ gratiaz baptismale. An̄ Greg. Similiter et nūc abiectus p̄ actuale culpaz redijt ad te p̄ penitentiam. Tertio habet officium miserēdi. In iudicādo enī q̄dam sequūt̄ veritate p̄sciētie et hec est pars bona. Quidā vero sequūt̄ rectitudinē ipsius iusticie. et hec ē pars melior. qz in cōscientia pōt q̄s errare. Quidāz vero i iudicādo sequūt̄ temperamentum misericordie et h̄ est pars optima. Sunt namq̄ q̄dam sancti qui suam sequētes cōscientiā aliquibz sua subtrahunt suffragia. qz dignos eos nō reputant gr̄a. De enī iusticiā suā sequit̄ a q̄ declinare nō pōt. Teneant ergo qui sequuntur cū p̄scientia vel cū iusticia. Maria autē semp̄ tenebit secū misericordiam. Sermo. cccx. De sancto Bernardo sermo primus.

Ustuz dediv

xit dominus per vias rectas. Sap. x. Sunt q̄dam vię circulares per q̄s vadunt hōies mundum amātes. ps. In circuitu impij ambulāt. Sūt et q̄dā vię oblique p̄ q̄s vadunt hōies seiplos diligentes. Cum ergo amor sit motus cordis directus i aliu: Illi namq̄ p̄ per amorem ad se p̄uertitur quādā obliquitatem faciūt. Sed sunt q̄dam vię recte p̄ q̄s vadunt deū sup̄ omnia diligentes. Cant. p. Recti diligunt te. Per istas vias rectas bernardus iuit qui sup̄ oia deū dilexit. Qd̄ patz p̄ quattuor q̄ habuit. Primo namq̄ habuit animū s̄b limē celestiu: p̄ contemplatione. Tot̄ q̄dē erat in celo. et ideo insensibilis videtur in spiritu absorptus. Sicut ponit exemplum d̄ de mo testudinata quā ignorabat. et de fenestris ecclesie quas nō videt̄. et de lacu lausanensi. de quo non aduerterat. Refert namq̄ Agilius phus q̄ demetrius philosophus oculos sibi erui fecit. Et sup̄ h̄ triplex causa a poetis

De sancto

assignatur. Prima est vt meditationi phie liberius vacaret. Secūda ē vt nō videret malos i hoc mūdo florere. Tertia ne visio mulierū ei p̄cupiscentiā inflammaret. Sed beatus bernardus oculos sibi non eruit corporaliter. s̄ spiritualiter q̄tum ad omnē v̄sū illicitū. Nā q̄rum ad sc̄dam causam sibi sp̄ualiter oculos eruit q̄n̄ ei oculus nō erāt sibi ad impedimentū. s̄ ad exp̄dimētū iterioris p̄templationis. ex eo q̄ ipse i creaturis p̄siderabat dei potētiā et sapiētiā ac bonitatē. Etiam ipse oculos suos eruit sp̄ualiter. quo ad sc̄dam causam. qz malos nō videbat oculo indignatiōis s̄ cōpassionis. Eruit sp̄ualiter suos oculos q̄ ad tertiam causam. qz eas i feminas nō figebat. sed suos oculos a feminis auertebat. Unde cū q̄dā vice in quandā mulierē aliq̄ diu defixos oculos tenuisset in aquas gelidas se imersit. donec fere ex sanguis effectus est. Secūdo habuit intellectus illuminatū diuinorū reuelatiōe. Quattuor namq̄ sibi fuerunt p̄cipue reuelata. Primo dñice natiuitatis mysterium. Nā i nocte natiuitat̄ puer iesus sibi apparuit q̄n̄ itez an̄ oculos ei ex utero matris nascēs. Secūdo glia sanctorū. Nā cū sanctus Malachias defunctus eēt. et missa p̄ defunctū cātarēt eidei ei glia ē reuelata. Tertia noticia futurorū. Multa namq̄ futura p̄uidit. Sic patz i Bherardo suo fratre cui suaz p̄uersione p̄dixit. Quarta sciētia scripturarū. quā q̄dez sciētiāz scripturarū nō habuit p̄ magistri eruditiōnē. s̄ p̄ p̄riā meditationē et orationē. An̄ dicit ei legēda: Quicquid i scripturis didicerat p̄maxime i agris et in siluis meditādo et orando se accepisse cōfitebat. Aut p̄ diuināz reuelationem. An̄ dicit ibidē: Cōfessus ē aliq̄n̄ meditāti vel oratiōnē sacra scripturā melī exp̄positā sibi apparuisse. Unde etiaz dicit i Laticis. q̄ duz q̄dā retineret q̄ alias didicerat venit ad eum vox dicens: Donec istud tenuerit aliud nō accipies. Ex quo habet q̄ ea q̄ dicebat spiritu sancto re-

Bernardo

uelate dicebat et didicit. Tertio beatus Berni. habuit affectus inflammati ferueti dilectiōe. Nā tā feruēt̄ deum diligebat q̄ diligēdo modum seruare nesciebat. An̄ dicit: Causa diligēdi deus. deus ē modus sine modo diligere. Tā feruenter diligebat q̄ totus i amore absorptus erat a deo. q̄ nullis iam sensibz corporis utebat. An̄ ipse poterat dicere cū ap̄lo. ad Gal. ij. Cui ego iam non ego. viuit autē in me christus. Tam feruēt̄ diligebat q̄ omnē amorē illicitus amouebat. scz amorē cupiditatis terrenorū. qz oia terrena deseruit et p̄cepit. Amorē carnalitatē. qz x̄ginitatē seruauit. Amorē vanitatis cōtempnit. qz multos ep̄atus renuit. Nō enim pōt possideri amor dei cū amore mundi. An̄ ipse dicit sup̄ ps. Qui habitat in cetera oino. Si q̄s celestem illam dulcedinem huic cineri. illud balsamum huic veneno charismata illa sp̄s miseri posse cū istis illecebris patiat. Sicut enī bernardus tā feruēt̄ diligebat q̄ omnē et singulū amorē ad dei amorē referebat. Distinguit namq̄ q̄ntu plicē amorē scz p̄ iocūdū. iustū. violentum. et deuotum. Amor namq̄ pius vt dicitur ē quo amam̄ parētes. Amor autē iocūdus ē q̄ amam̄ socios et amicos. Iustus q̄ amam̄ vniuersos hōies. Violentus quo amam̄ inimicos. Deuotus quo amam̄ deum. Quattuor autem p̄mos amores beatus bernardus referebat ad q̄ntum. Parentes enī amabat s̄m deū. An̄ patre ad religionem adduxit. et fratres p̄uertit. et amicos et socios cum q̄bz p̄uersari cōsueuerat diligebat i deus. qz eis p̄dicabat et eos cōuertebat. Inimicos autē diligebat p̄pter deus. Deū autē diligebat p̄pter seipsum. Unde Aug. Beatus est dñe qui amat te et amicum i te. et inimicū p̄pter te. Solus enī nullus eorum amittit cui omnes i illo chari sūt q̄ nō amittitur. et te nemo amittit nisi q̄ dimittit. Quarto habuit affatus plenum potenti sermone. Sermo namq̄ ei p̄tate tāta plenus erat q̄ sibi obediebāt

De sancto

Elementa insensibilia. 7 corda 7 demonia
Elementa quidem sicut patet in pluvia. Nam
cum quandam epistolam sub diuo scribi fa-
ceret subito inter magnam erupit. 7 cum
ipse scriptor cartas coplicare vellet ait
Bernardus: Opus dei est scribere 7 non de-
sistas. Et sic totam illam epistolam scripsit in
imbri sine imbre. Obediebant etiam sibi
sensibilia sicut patuit in ipsis mulcis quos
excommunicauit. Obediebant etiam sibi ho-
minum corda sicut patuit in militibus rapi-
nas frequenter exercentibus quibus vinum ppi-
nari fecit dicens: Bibite poculum aiaz 7
continuo mutati fuerunt. Obediebant ei
etiam demonia quia ea expellebat scripto
suo quia cuidam demoniace cedula habentem
tem misit. In nomine domini nri iesu christi p-
cipio tibi demon quod exeat ab ea qua ce-
dula ad collum illius mulieris obfessa a de-
monio et demoniace ligata statim de-
mon euauit 7 recessit. Etiam beatus ber-
nardus demonia expellebat cum suo ba-
culo sicut patet in muliere a demone infe-
stata cui beatus bernardus suum baculum
tradidit 7 diabulus ad illam mulierem acce-
dere non presumpsit. Aliquam etiam suo impe-
rio 7 sententia sua demonia expellebat
sicut patet in demone quem excommunicauit.
Quandocumque homo suo responsio. Nam cum
infirmaretur 7 excessu mentis sue positus
ante tribunal dei fuisset adductus demon
affuit ipsi accusans. Et ille respondit: Fate-
or non sum dignus obtinere regnum celorum.
Sed duplici iure illud obtinens est dominus
meus scilicet patris 7 merito passionis. Al-
ter ipse contentus altero mihi donat.
Sermo cccxi. De eodem sermo ij.

Dilectus deo
et hominibus cuius memoria in ben-
dictione est. Eccl. xlv. Quidam diliguntur
a deo sed odiuntur ab hominibus. Luc. xxi.
Eritis odio hominibus propter nomen meum.
Quidam homo diliguntur ab hominibus sed a deo
odiuntur. Jac. iij. Quicumque voluerit esse
amicus huius seculi inimicus dei constituitur.
Quidam homo odiuntur a deo 7 ab

Bernardo

hominibus sicut superbi. Eccl. x. Odibili-
lis coram deo 7 hominibus est superbia
Quidam diliguntur a deo et diliguntur ab
hominibus sicut beatus bernardus. De quo
in promissis principalibus verbis duo proponuntur
scilicet meritum eius cum dicitur: Dilectus deo
et hominibus 7 primum cum subditur: Cuius
memoria in benedictione est. Circa pri-
mum notandum quod multiplicatione mo-
netur homo ad diligendum aliquid. Diligi-
tur enim aliquid quia bonum quia pulchrum
quia honestum quia vtile quia delectabile 7 quia
simile. In deo autem omnes iste rationes
sunt et ideo summe diligendus est. In eo
quippe est summa bonitas. Matth. xi. Ne-
mo bonus nisi solus deus. Summa speciosi-
tas. Sap. vij. Speciosior sole est. Unde
7 agnes dicit: Cuius pulchritudinem sol 7
luna mirantur. Summa honestas. Sap. vij.
Honestate illius non abscondo. Summa
utilitas. Sap. vij. Generum mihi omnia bo-
na pariter cum illa. Summa delectabilitas
ipsius. Delectationes in terra eius. 7 nostre
nature conformitas. Phil. ij. In simili-
tudinem hominis factus 7 habitu inuentus
ut homo. Beatus homo bernardus propter
tria prima fuit dilectus a deo 7 propter tria
sequentia fuit dilectus ab hominibus. Pri-
mo namque a deo fuit dilectus quia habuit
bonitatem in affectione. Affectio namque bo-
na est voluntas que tunc est bona quam gau-
dio 7 dolore spe 7 timore est ordinate af-
fecta. Unde Augustinus in libro de patientia
Voluntas bona id est voluntas fideliter
deo subita voluntas sanctitate superni
amoris accensa voluntas que deus dili-
git 7 proximum propter deum sine amore. De
quo respondit petrus. Tu scis domine quia
amo te. Sine timore. De quo dicit apo-
stolus. In timore 7 tremore vestram sa-
lutem operamini. Sine gaudio. De quo
dicit idem: Spe gaudentes. Sine tristitia
quales dicit se habuisse pro fratribus suis
que cum amarum 7 asperum sufferat. Libe-
ritas namque dei est que omnia tolerat que
non diffundit in cordibus nostris nisi per
spiritum sanctum qui datus est nobis. Secundo

De sancto

fuit dilectus a deo quia habuit pulchritu-
dinem sine puritate 7 in intentione. Inten-
tio autem in mente est sicut oculus in capite.
Oculus namque debet esse purus simplex 7
rectus. Tunc enim oculus intentionis est purus
quam est sine pulvere 7 sine terrena cupidi-
tate. Tunc est simplex quam est sine duplici-
tate scilicet quam oculum intellectus ad deum dirigi-
mus per fidem 7 oculum affectus per amorem.
Sed quam affectum dirigimus ad mundum 7 itelle-
ctum ad deum tunc est duplex. Tunc autem
est rectus quam non habet obliquitatem sed dire-
cte ad deum dirigimus 7 corda 7 opera no-
stra ideo precipit. Gen. iij. Re offerat
luscus aut lippus aut macula habens in
oculo. Luscus enim est qui habet in intentione
obliquitatem. Lippus qui habet duplicitates
Macula habet qui habet puluerem id est cu-
piditatem. Tertio bernardus fuit dile-
ctus a deo quia habuit honestatem in cogita-
tione. Prover. xij. Cogitationes iusto-
rum iudicia. Quia xij. inter suas cogita-
tiones iudicia exercet quia malas expellet
7 bonas retinet. Dicit autem Chrysostomus quod homo
bonus secundum voluntatem anime bonus est secundum
naturam vero carnis malus et ideo possunt
inesse cogitationes bonae 7 male. Malus
autem homo secundum voluntatem carnis malus est
7 secundum voluntatem anime puerus. Et ideo non
potest bene nisi malas cogitationes. Dicitur
autem j. Machab. j. quod Antiochus precipit
idolum abominabile super altare poni et
ab hominibus adorari 7 sabbatum non cele-
brari. Tunc idolum super altare ponitur quam in
corde prava suggestio dominatur. Tunc
adoratur quam usque ad sensum animi pecca-
to adhaeret 7 usque ad sensum peccati perti-
bitur. Et sic sabbatum non celebratur quia
animi quietas amittit. Secundo fuit dile-
ctus ab hominibus. Primo quia fuit uti-
lis in predicatione. ij. Timo. ij. Vis scri-
ptura diuinitus inspirata utilis est ad do-
cendum ad arguendum 7 ad corripiendum
7 ad erudiendum. Sic beatus bernardus
per suam doctrinam docebat ignorantes argu-
ebat negligentes corripiebat delinquentes
7 erudiebat penitentes. Secundo fuit

Bernardo

delectabilis 7 amabilis in conversatione
Prover. xvij. Vir amabilis ad societa-
tem magis amicus erit quam frater. Prada-
tus namque debet esse maluctus in conserua-
to seuerus autem in corripiendo. Dulcis autem
7 pius in conpatiendo et miserando nam in
arca moysi cum virga rectitudinis fuit
mana dulcedinis. Et samaritanus cum
vino mordacis reprehensionis infudit
oleum pie compassionis. Legit. iij. Reg. j.
quod Salomon in regezinungedus super
mulam fuit positus que ex equa 7 alino
precreatur. In equa ferocitas et in alino
simplicitas inuenitur. Mula autem cum fe-
rocitate equina habet simplicitatem ali-
ninam. Per quod datur intelligi quod platus
cum ferocitate rectitudinis debet habere
simplicitatem mansuetudinis. Tertio
fuit nobis similis per humilitatem. Eccl.
ij. Quanto maior es humilia te in omnibus
Pradatus autem coram deo semper de-
bet se humiliare in omnibus. Et coram sub-
ditis quandoque debet se humiliare in om-
nibus aliquando in aliquibus aliquando
non in nullo. Quidam namque duci possunt
per lenitatem sed nunquam per asperitatem.
Coram istis debet se humiliare platus in
omnibus. Unde Gregorius naucanen. Aliquis
lenitate curare debemus alios autem hu-
miliare. Alij namque sunt duri et supbi qui
ex mansuetudine plati priores efficiuntur.
Coram istis non debet se in aliquo humi-
liare sed debet eorum supbiam frangere.
Alij autem sunt qui medio modo se habent
quod scilicet ex nimia seueritate franguntur vel
nimia lenitate soluantur. Et coram istis
debet se platus humiliare in aliquibus
non autem in omnibus. Tales enim indigent te-
peramento. De quo dicit Gregorius. Facie-
dum est namque quoddam temperamentum ut
nec nimia asperitate exulcerent subditi-
nec etiam nimia lenitate soluantur. Hinc est
quod in basibus templi erant sculpti leones 7
boues. Per basem plati intelligitur qui
debet populum sustentare in quo debet esse au-
toritas ut seueritate corripiat et maturi-
tas ut misericorditer demulceat. Secundo
Y 2

De sancto

Subdit p̄m̄ cum subiūgitur: Cui me-
moriam in b̄ndictione erit zc. vbi duplex
p̄m̄ iuz ponit. scz memoria. z glia. Quia
enī fuit dilect⁹ ab hominib⁹ ē modo me-
moriam qz fuit dilect⁹ a deo modo i celesti
glia. De memoria sanctorū dī Eccl. xlix.
Memoria ioseph in compositione odoris
facta: op⁹ pigmentarij. i omni ore quasi
mel indulcabit ei⁹ memoria. z vt musica
i cōiunio vini. Memoria q̄ dez sanctorū
delectat n̄m olfactū ad odorādū: ideo
assimilat operi pignētarij. Delectatos
ad loquendū. ideo assimilāt melli. Dele-
ctat aures ad audiendū. ideo assimilāt
musicis. Scdo habuit celestē gloriā.
ideo subditur: Silem illū fecit in gloria
sanctorū. Est aut duplex glia. Una ē glo-
ria essentialis q̄ dī aurea q̄ cōsistit in dei
visione in qua delectabūtur oēs sensus
Erit enī speculū visui. melodia auditui
balsam⁹ olfactui. mel gustui. flos sua-
uissim⁹ tactui. Alia ē glia accidentalis q̄
dī aureola q̄ dabit⁹ martyrib⁹. xginib⁹.
z p̄dicatorib⁹. Nā in veteri testamento
tria habebant aureolā. scz altare. arca. z
mēsa. Per altare significant⁹ martyres
q̄ de corporib⁹ suis deo sacrificiū obtule-
runt. Per arcā q̄ itus z extra fuit deau-
rata. significāt⁹ virgines q̄ habuerūt
puritatē in mēte. z integritatē in carne.
Per mēsam aut intelligitur p̄dicatores
q̄ steterūt ad mēsa sacre scripturę. De
qua dī in ps. Parasti in cōspectu meo
mensam zc. Et qz beatus bernard⁹ fuit
valde p̄fectus. ideo habuit aureā. z qz
fuit xgo incorrupt⁹. z p̄dicator gratio-
sus. ideo duplicem tenet aureolam.

Sermo. cccxij. De eodē ser. iij

In fide et leni-
tate ips⁹ sanctū fecit illuz z ele-
git eum ex omni carne. Eccl. xlv. Et his
xib⁹ habetur q̄ beat⁹ bernardus q̄ttu-
or speciales p̄rogativas habuit. Nā i
corpore z in corde magnā habuit puri-
tatem. qd notatur cuz dī: in fide. Fides
nāqz habet purificare Juxta illud Act.

Bernardo

xv. Fide purificās corda eoz. In puer-
satione habuit magnā humilitatez. qd
notatur cum dī: In lenitate. In vita ha-
buit magnā sanctitatē. qd notatur cuz
subditur: Sanctū fecit illū. In corpore
suo nullā habuit carnalitatē. Ideo sub-
ditur: Et elegit eū ex omni carne. Deus
enī ab omni carnalitate eū elegit z tota-
liter separauit. P̄mo igitur habuit
magnā puritatē. qz scz virgo corpore et
mente fuit. Castitas autē ē magnē virtu-
tis q̄ quis eam seruat z ab hoste tēpta-
tus. z a carne illectus. z ab exteri⁹ p̄no-
catus. Sanct⁹ igitur bernardus si ab
hoste tēptatur oēs tēptationes fugabat
Unde dī de eo perpēdens periculū esse
cohabitare serpenti fugam meditari cō-
pit. z ordinem introiit. Si aut a carne
allicebat ipsa z protin⁹ macerabat. Nā
cū adhuc eēt adolescēs z in quādā fēmi-
nā oculos defixos habuisset et aliq̄ diu
tenuisset i stagnū gelidarū aqz se imer-
sit donec p̄nē exanguis effect⁹ ē. Si xō
ab exteri⁹ puocabat tot⁹ viribus resiste-
bat. Sicut patz de puella que se i lectuz
suū iniecit z de hospita que ipsū allicere
voluit. Scdo habuit in cōuersatione
magnā humilitatem. Nā de eo legitur:
Quicquid nec t̄m poterat eū vn̄uersus
erigere mūdus q̄tū seipsū deijceret sol⁹
Signū autē magnē humilitatis fuit qz
plurib⁹ ciuitatib⁹ in ep̄m elect⁹ semp cō-
tradixit et repudiavit. Legitur Judic.
ix. qz ligna siluarū z venerunt ad oliuam
ficū z vitem. vt scz vngerent sibi regem.
Per oliuā ficū z vitem intelligitur re-
ligiosi q̄ debēt habere oleū cōpassionis
z misericordie et dulcedinē cōscientie et
vinū spiritalis leticie z sacre scripturę
Sed cū p̄mouentur inter ligna siluarū
z turbas populorū amittūt cōpassionē
quia efficiūtur valde auari. Amittūt cō-
scientie dulcedinē. qz efficiūtur paz in-
p̄scientia. Amittūt leticiā spiritualem z
p̄dicandi seruoze. quia efficiūtur valde
indeuoti. Tertio i vita habuit magnā

De sancto

sanctitatez. Unde de eo legitur. Semp
autem iuuenibatur aut orās. aut legēs
aut scribens. aut meditans. aut fratres
verbo edificans. Signum autē magnē
sanctitatis z p̄fectiois erat qz ipse. p̄ chi-
sto mori totis desiderijs affectabat. Nā
legitur Apoc. xij. Signū magnum appa-
ruit i celo. Mulier amicta sole zc. Per
solem intelliguntur celestes. Per lunam
xō que crescit z decrescit intelliguntur
terrena. Per xij. stellas intelliguntur xij
aploz exempla. Sancti namqz viri ami-
cti sunt sole. id ē. celesti cōuersatione. lu-
nam habēt sub pedib⁹. id ē. temporalia s̄
affectibus. coronā. xij. stellaz i capite. id
ē. exempla aploz in mente. Hec namqz
mulier cruciatur vt pariat. vt scz de posi-
ta corruptiois seruitute pariat nouum
hoiē in statu glie. Roma. viij. Dis cre-
atura ingemiscit z perturit vsqz adhuc.
Nā aut religiosi habēt lunā in capite.
id ē. temporalia i affectione. solē s̄ pedib⁹.
id ē. celestia in respectioe. stellas. xij. in
corpore. id ē. aploz exempla i exteriori cō-
uersatione. Quarto i corpore nullā ha-
buit carnalitatē. Ipse enī corp⁹ suū ma-
cerabat et affligere solebat ieiunijs. vi-
gilijs. asperis vestimētis. et q̄ pluribus
alijs p̄gnis. Unde de cibo ei⁹ sic legitur:
Ad comedendū vix voluptate trahēba-
tur appetitus s̄ solo timore defectus. sic
accedebat ad sumendū cibū q̄si ad tor-
mentū. Solū autē aquā frigidā sibi sa-
pere dicebat eo qz dī eā sumeret. fauces
sibi refrigeraret. De ei⁹ vigilijs sic legitur:
Vigilabat seru⁹ dei vltra possibilitatez
humanaz. Nullum enī tēpus se magis
cōqueri p̄dere solebat q̄ illud quo dor-
muit. Sancti namqz viri i bonis operib⁹
et orationib⁹ semp vigilāt. ne ipsa mors
iplos imperatos inueniat. Mat. xxix. Vi-
gilate z orate. qz nescitis qua hora dñs
vester v̄turus sit. qd est p̄tra illos q̄ t̄m
in morte se p̄parare volunt. qd fieri nō
debet sicut ostendit Chryso. p̄ tria exem-
pla. Primum est. qz sponso expectans sp̄-
sum. pus se ornat. Nam si t̄m in aduētu

Bernardo

sponsi se ornaret. sponso plurimū displi-
ceret. Scdm ē. quia strenu⁹ miles semp
debet habere arma sua p̄parata vt cum
tēpus belli aduenerit ire possit ad p̄liū.
Qui aut gladium euaginare dimiserit.
loricā sordescere. scutum frangi nō pote-
rit celare negligentia cum ingens neces-
sitas nō p̄mittit longi tēporis opus im-
plere. Tertiu est. qz malus seruus absen-
te dño opera sua nō aspicit z negligēter
operat⁹. sed cum viderit dñm suū venie-
tem incipit festinare. sed nihil p̄ficat. Fe-
stinatio xō huiusmodi. qz multoz die-
rū negligentia non p̄t vna hora expleri
De eius vestimento sic legitur: In vestib⁹
semp ei paupertas cōplacuit. sordēs xō
nūqz. ciliciū mult⁹ annis portauit q̄ diu
occultum esse potuit. s̄ vbi cognitus esse
sensit. illud remouit h̄tes in ore sepe il-
lud. puerbijs. Qui hoc facit qd nemo
mirantur omnes. Sancti enim viri sibi
cauent a varietate cibozū z vestimētōz
quia ibi non deest peccatū. Hieronym⁹
cōtra Iovinianū. Recte in tāta diner-
sitate victus aut vestitus necesse ē hic aut
ibi esse peccatum. non qz in cibo vel in ve-
stibus assēt peccatū eē. sed qz varietas
et commutatio in tēterius reprehensionē
p̄xima sit. qd autē reprehenditur. p̄cul est
a virtute. qd autē a virtute. p̄cul est vi-
tio mācipat. qd xō vitiosum ē peccato
iungitur. qd tandē peccatū est i sinistra
z hircorū grege describit.

Sermo. cccxij. De eodē ser. v.

Nemo accēdit
Lucernam z in ascondito ponit
zc. Luc. viij. alias. xi. Beat⁹ bernard⁹
fuit lucerna sup cādelabzū posita. quia
omnib⁹ fultit. per doctrinam. p̄ vitam. z
famam. Fultit autem ad laicos. fultit et
ad religiosos. Laicorū autem quattuor
erant genera. scz tyranni ecclesiā p̄sequē-
tes. et inter illos fultit p̄ magnam p̄stan-
tiā. sicut patet in duce aquitanie. qui cū
ecclesiā p̄sequeretur. beat⁹ bernardus
post missā cū chrisū corpore ignea facie
Y3

De sancto

ad eum accessit dicens: Ecce ad te venit filius virginis quem tu persequeris. Resiste ergo ei si vales. statimque dux ille ad pedes beati bernardi accessit et sibi omnibus et per omnia obedivit. Similiter. ij. Reg. x. legitur quod david misit nuncios ad regem amon. sed illi dimidia barbā eis raserunt et vestes perciderunt. david autem exercitum fecit. et eos contrivit. Nunc david sunt clerici et plati. filij amon sunt demones vel principes mali. unde partes barbe sunt vita et scientia. vel ordo vel ecclesiastica beneficia. Demones igitur dimidiam barbā radunt. quando scilicet vitam tollunt. et scientiam dimittunt. Tyranni etiam mediaz barbā radunt. quando auferunt substantiā temporales. et dimittunt eis ordinem clericale. Sed et david qui interpretatur manu fortis. id est bonus platus. debet habere audacem animū ut tales non timeat. debet habere imperiosum verbum. ut scilicet eos reprehendat et excommunicationi subiiciat. et debet habere huiusmodi plati fortē manū ut etiā per brachiū seculare si opus fuerit eos coercat. Alij erant eius inimici cum indebitē persequētes. inter quos fuit per patientiam. Distinguit autem ipse triplicem gradum patientiē. Unus est ad iniurias verborum. et iste est magnus. Alius est ad damna rerum. et iste gradus est maior. Tertius gradus patientiē est ad contumelias verborum. et iste est maximus. Istum triplicem gradum ipse ostendit. nam ipse fuit patientis ad iniurias verborum. nam cum cuidā episcopo de sua correctione amabiliter scripsisset ille indignatus rescripsit salutem et non spiritū blasphemie. sed tamē in nullo commotus sibi rescripsit. Ego spiritum blasphemie in me habere nō credo. Fuit etiam patientis ad damna rerum. Nam cum quidā abbas treccas marcas sibi mitteret per vno monasterio construendo. tota illa pecunia a p̄donibus est sublata. Quod audiens nihil aliud respondit nisi benedictus deus qui nobis pepercit ab onere. Fuit etiam patientis ad

Bernardo

contumelias verborum. Cum enim quidam eum in maxillaz percussisset. vir dei circumstantes adiuravit ne tangeretur. sed in pace dimitteretur. Alij namque erant humiles et tenoti. inter eos bernardus fuit per benivolentiā. Unde dicitur in eius legenda. Inter sumos honores ut scilicet fatebatur alteri sibi mutuati hominē videbatur. scilicet potius reputabat absentem. velut quoddam somnium suspicari. ubi homo inter simpliciores erat et amica decebat humilitate frui sibi se invenisse gaudebat. et in propriam redisse personam. Debent namque plati ad subditos benivoli esse. et eorum infirmitatibus cōdescendere. Hier. p̄. Odi te hodie in civitatem manitam. ut scilicet fugietes ad te recipias per cōpationem. et columnā ferreas ut succubentes pauperes et infirmos per beneficiorum exhibitionē. et in murū carni ut oppressos pergas per defensionē. Alij autem erant ad verba sua valde avidi. et inter istos fuit per magnā gratiā. Unde mater vidit se in vtero habere catulū totaliter candidū. et in dorso subrufum atque latrantem. Ipse namque fuit catulus. et in quantum lingua sue p̄dicationis peccatorum vulnera sanavit. Fuit candidus in quantum puritatem mentis et corporis servavit. Fuit subrufus in quantum igne celi successus fuit. Et fuit latrans. scilicet in quantum ipsos tyrānos redarguit. et hereticos a grege dei cōpescuit. Secundo ista lucerna fuit iter religiosos. Et hoc per quinque radios. Primus est quod laicos ad religionis habitū cōvertebat. et hoc doctrinis. miraculis. et exemplis. Doctrinis quidem sicut fratres carnales quos vobis salutariibus ad religionem adduxit. Miraculis sicut patet in Bernardo fratre suo in carcere posito quem miraculose extraxit et ad ordinem adduxit. Exemplis. patet in quodā nuncio ab archiep̄o ad ipsum transmissio. qui quidem nuncius visita ta beati bernardi sanctitate seculo valefecit et religionē introiit. Secundus est quod nuncios carnalem affectum relinquere

De sancto

fatagebat. Unde dicebat eis. Si ad ea que intus sunt festinatis h̄ foris dimitte corpora que de hoc seculo attulistis. Soli namque spiritus ingrediatur. Caro autem non potest quicquam. Religiosus enim nō debet portare ad religionē corpus. id est corporale voluntatem. ut scilicet propter ventrem pascendū ingrediatur. sed reuera de multis potest dici illud Hier. li. Replebo hominibus terraz tuā quasi bruchus. bruchus totus est in vete et fructum nullum facit. et aliquando in tanta multitudine ut solem obscurare videant. Hodie enim sic etiam multi religionē intrant ut ventrem pascant. et nullam utilitatem faciāt. et malo exemplo bonos obumbrēt. Non debet etiam religiosus ad religionem portare corpus. id est carnalem sine propriam voluntatē. Unde Seneca. In virtuti adijcitur. quantum proprię voluntati subtrahitur. Nec etiam religiosus debet ad religionē apportare corpus. id est carnalem parentū amorem. Gen. xij. Egredere de domo patris tui etc. Tertius gradus sive radius per quem fuit ista lucerna. quia p̄fectos virtutibus et moribus informabat. Tria enim in vita sua servavit et docuit que moriens dereliquit dicens. Tria vobis observanda relinquo que siquidem ego per viribus observavi. Remini homo scandalum feci. mihi sensui meo quod alterius credidi. scilicet de sedente vindictam non expecti. Ecce caritatem. humilitatem. et obedientiam vobis relinquo. Docebat namque ut nullus vobis contumeliosus alium scandalizaret vel mala diceret. Legit namque Deut. xxvij. quod filij iacob electi sunt ad maledicendum filij hominis liberaz ad benedicendum. Per quod datur intelligi quod maledicere et contumelias inferre est vitium personarum. et quod eis nō est curandum. Docuit etiam humilitatem. et relinquere propriam voluntatē. Eccl. xvij. Post concupiscentias tuas non eas etc. Docuit patientiaz. Similiter Luc. xxi. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Et per ista tria dixit abbas ioseph. quod tria sunt bono-

Bartholomeo

rabilia coram deo. scilicet patientia in infirmitate. obedientia sine propria voluntate. et bona operatio cum munda intentione. Quartus est. quod temptatos consolationibus et orationibus refonebat. Unde cum quidam novicius temptatus diceret. Nunquam amplius letus ero. beatus bernardus taliter eum consolatus est. et tam ferventer pro eo oravit quod ille tandem ait. Nunquam amplius tristis ero. Deus enim nō permittit de novo perversos graviter temptari. An Gregorius distinguit tres status conversionum qui sunt inchoatio. medietas. et perfectio. In inchoatione veniunt blandimenta dulcedinis. in medio veniunt certamina temptationis. ad extremum venit perfectio plenitudinis. quia sponsam suam quilibet vir primo dulcibus blandimentis fouet et allicit. quā cōiunctam asperis in temptationibus probat et probatam securis cogitationibus possidet. Quintus est. quia apostatas reuocabat. sicut patet in diversis et pluribus apostatis quos recepit. An legitur. j. Reg. xvij. quod filij israel videntes se in antro vel spelunca positos. quidam eorum absconderunt se in speluncis. et quidam se absconderunt in abditis. et quidam in cisternis. quidam autem transierunt ad philisteos. quidam remanserunt cum rege suo saule. Sic etiam israelite. id est religiosi. quando in antro penitentis et abstinentis sunt positi. quidam eorum ire volunt ad hospitium. et isti abscondunt se in speluncis. quidam ad infirmos. et isti abscondunt se in abditis. quidam exire volunt se extra ad solacium et refrigerium. et isti abscondunt se in cisternis. quidam transierunt ad philisteos. id est ad seculum. Boni autem religiosi remanent cum christo et suo prelato contra philisteos. id est contra demones fortiter dimicantes.

Sermo. cccxiiij. De sancto bartholomeo apostolo. ser. primus.

Quicumque homo

glorificaverit me glorificabo eum. j. Reg. ij. Magna siquidem dei liberalitas

De sancto

qui pro modico honore quez sancti sibi exhibet in terris. ipse deus eos glorificare dignat in celis. Talis fuit beatus bartholomeus qui deus honorificauit. et ideo deus ipsum glorificauit et glorificare dignatur. In premissis ergo et bis duo communiter tangi et notari possunt. Primo meritum beati bartholomei cum dicitur: Quicumque honorificauerit me. Secundo tangit premium eius ibidem cum subiungit: glorificato eum. Circa premium est notandum quod sanctus bartholomeus deum honorificauit scilicet corde opere et corpore. In corde autem fuit intelligentia voluntas et memoria. Illi ergo corde deum honorificauit quod beneficia recognoscit et eius beneficia diligit et nunquam oblivioni tradit. Talis fuit beatus bartholomeus qui humanam redemptionis beneficium cognoscebat et sui memorie illud sepe ipse imitabat et illud fortiter retinebat et ipsum regi cum tanta dilectione exponebat ostendens quod ipsa nostra redemptio facta est valde congruenter quia primus homo factus est de virgine maria. Est facta valde potenter quia diabolus inuaso rem et abusorem alieni iuris potenter eiecit. Est etiam facta valde iuste siquidem ut diabolus qui hominem comedente uicerat a ieiunante uinceretur. Et etiam facta nostra redemptio valde sapienter quod christus diabolo tanquam auillu sit dum escam carnis ostendens homo diuinitatis eum cepit. Secundo sanctus bartholomeus christum honorauit ore dum christi gloriis per orbem uniuersum fideliter predicauit. Mundus siquidem erat medicus ignobilitate abiectus et refutatus et misericordia plenus. Beatus autem bartholomeus erat thesaurus dei margarita dei et luminare dei et ideo mundum ditauit ac nobilitauit et illuminauit. Ista tria tangit beatus Theodorius in sermone quem facit de ipso ubi ait quod dicitur eius corpus ad liparum insulam est translatum dicens: Venit ad pauperum thesaurum ditissimus venit ad ignobilem preciosissima margarita

Bartholomeo

ta. venit ad mestam splendidissimum luminare. Tertio deum honorificauit opere quia demonum culturam destruxit et cultum dei ampliauit. Sicut autem dicit beatus Augustinus in libro de ciuitate dei tria genera deorum tradita sunt. Unum a poetis. Alterum a philosophis. Tertium a principibus ciuitatum. Quare isti dii nullo modo sunt colendi ibidem ostendit dicens: Proponuntur grati si dii tales colendi sunt perfecti tales homines sunt honorandi assumuntur romani sed reuera nullo modo honorandi sunt homines tales. Concludunt christiani. Nullo modo ergo tales dii colendi sunt. Omnia namque ista genera deorum bartholomeus destruxit sicut patrum in legenda. Quarto bartholomeus honorificauit deum in corpore seu cum suo corpore quod centies in die et ceties in nocte genua flectebat. Unde super hoc beatus Augustinus. Omne quod cumque inchoaueris facere. Primo inuoca deum et gratias age illi et cum consumaueris illud similem fac. Unde Hieronymus. Rec sibi ante sumatur nisi oratione premissa nec recedatur a mensa nisi gratie referantur nec prius corpus quietat nisi pascat anima. Secundo ponitur eius premium quod tangit cum dicitur glorificato eum. Deus namque eum glorificauit in uita et in morte et tandem glorificauit post mortem. In uita siquidem beatus bartholomeus deus glorificauit et laudauit et ipse deus eundem in eius uita glorificauit multipliciter. Primo namque fecit eum magnae dignitatis de cuius dignitate sic dicit Theodorius. Petrus apostolus docet nationes. Bartholomeus consequenter primas inuestigat. Petrus operatur prodigia magna. Bartholomeus facit prodigia multa. Petrus deorsum capite crucifigitur sed beatus bartholomeus uiuus excoxiatur. Ad quod ualeat petrus mysteria capescenda ad tot sufficit bartholomeus penetranda. Secundo fuit multae sanctitatis que siquidem sanctitas in tribus et ex tribus apparet et consistit scilicet terrenorum despectione. Unde dicitur de eo

De sancto

quod ipse sic ait: Ego nihil terrenum nihilque carnale desidero. Probatur etiam ipsius sanctitas in feruente oratione. Unde dicit ei demon: Apostole dei bartholomee incendunt me orationes tue. Et in constanti mente. Unde de eo dicitur: Semper eodem vultu et animo letus et hilaris perseverat. Tertio fuit potentis multae. Ipse namque diabolus habet potentiam astuciam atque malitiam. Sed ipse ipsius diaboli potentiam ligauit. Unde dicit demon: Deuester catenis igneis est constrictus ex illa hora qua apostolus dei bartholomeus templum intrauit. Eius astuciam tenebat. Fingebat enim diabolus se sanare infirmos quos tamen non sanabat subueniendo sed a lesione cessando et maliciam impediendo sicut patrum in filia regis a qua diabolus exire coegit. Quarto fuit magnae utilitatis. De hoc sic dicit Theodorius: Aide bartholomeum linguam aratro rationabilia rura sulcantes fidei verbum in profundo scilicet cordis recondent paradysum et vineas domini plantantes siluas euellere spinas impietatis secare sepes circumpondere. Et infra. Respuunt egroti medentem orbi manu ducem naufragi gubernatorem mortui uiuificatorem. Secundo principaliter deus ipsum glorificauit in morte ipsius mortem sue assumendo. Christus namque fuit expoliatus flagellatus crucifixus et sic mortuus sic ipse fuit flagellatus crucifixus sua pelle expoliatus et sic idem per capitis obtruncationem mortuus. Cane. v. Inuenerunt me custodes qui circumierunt ciuitatem percusserunt me scilicet flagellando vulnerauerunt crucifigendo et decollando tulerunt pallium meum scilicet me excoxiando. Tertio deus eius glorificauit post mortem et hoc respectu sui et respectu nostri. Respectu quod de sui quo ad animam et quo ad corpus. De gloria autem sic dicit ipse Theodorius: Gaude bartholomee quod mare gressibus sanctificasti quod terram purpuream tuo cruore fecisti quod ad celum comestisti ubi in medio diuinae uiciei refulges in splendore inaccessibilis

Bartholomeo

glorie splendens in exultatione iocunditatis mirabilis gaudes. Glorificauit etiam deus ipsius corpus quod sicut dicit ipse Theodorius de armenia usque ad partes sicilie quattuor arcibus sanctorum in mari pictis precedentibus arcibus beati bartholomei cum reuerentia detulerunt. Secundo glorificauit deus eum respectu nostri. Et hoc quadrupliciter. Primo quod factus est aduocatus peccatorum sic ipse cuidam suo tenore apparuit dicens: Per multum tempus deus nostris peccatis et meritis ipso huic pepercit. Secundo quod ipse est liberator deuoto rum sicut patrum in magistro quem ab insidijs diaboli liberauit. Tertio quod est condempnator reproborum putrum in Frederico imperatore quod eiusdem corpus de loco suo remouere uoluit. Quarto ipse est reprobator munerum iniustorum sicut patrum in muliere que oleum iniuste acquisitum in lapidem beati bartholomei infundere uoluit sed illud facere nequinit.

Sermo. cccv. Eodem die ser. ij.

Attendens ce

li sicut pelle que tegis aquas superiora eius. ps. In quantum beatus bartholomeus fuit apostolus competit sibi quod dicitur cum apostolus natus celum uocatur. Item illud ps. Celi enarrant gloriam dei. In quantum autem ipse fuit excoxiatur competit sibi illud quod dicitur: Attendens celum sicut pelle. In quantum et ipse inter preat filii suspenses aquas competit sibi illud quod dicitur: que tegis aquas superiora eius quod dicitur: respicit dignitatem apostolicam dignitatis quod etiam dicitur: que tegis aquas superiora eius respicit interpretationem uois. In uerbis premissis sanctus bartholomeus a tribus comedat. Primo a sublimitate perfectionis et uite in eo quod uocat celum. Dicit autem Iheronimus. Cuius philosophi ardens uolubile et rotundum esse dixerunt: Dicit autem ipse celum quod fuit ardens per charitatem successam. Ex quo charitate quattuor carbonem perdidit. Unum carbonem iecit pro diabolo quo mediante diabolus incendit et iste carbonem fuit eius oratio ignita. Unde

De sancto

dicit demon: Apostole dei bartholomee
icēdūt me oīones tuq. Aliū aut carbo-
nē iecit contra diabolū. q̄ diabolū li-
gavit qui fuerūt ipsius apostoli merita
gloriosa. An dicit in ipso legēda: De ve-
ster catenis igneis ē ligat⁹ nec respicere
nec loqui audeat ex illa hora q̄ ap̄ls ī gres-
sus ē illuc sancti enī viri ex se tot carbo-
nes emittūt q̄t i se x̄tutes habēt. 7 quot
opa feruētia faciūt. ex q̄bo vnā catenam
p̄stitūt cū q̄ diabolū ligatū tenēt. Ter-
tū cartone dicitur 7 destinavit ad tēn
q̄ ipsi deo odorē faciūt. 7 ille carbo fuit ei⁹
caro p̄remata. Sen. viij. Edificavit noe
altare dño. 7 infra odorē suavitatē odo-
ratus est dñs. Quarto aut cartone di-
xit ad p̄mū. quo p̄mū ad dei amo-
rem inflāmanit. 7 ille carbo fuit ip̄s p̄-
dicatio ignita. Theodor⁹. Gaudeas
bartholomee sol orbis terrę cuncta illu-
minans. os dei lingua ignita sapiētias
promens. fons vite sanitates emanās.
Secūdo ipse dicitur celi. q̄ ipse fuit mobilis
7 volubilis p̄ opationem sollicitā. Ipse
nāq̄ tā sollicit⁹ fuit q̄ tres puincias p̄-
agranit. sicut dicit theodor⁹. sc̄licaonia
indiā. 7 armenia. Nec mirū si tā volubi-
lis 7 sollicit⁹ fuit. q̄ fuit rota dei. nubes
dei. plen⁹ sapiētia dei. 7 plenus feruore
dei. Fuit etenim nubes dei. Esa. lx. Qui
sunt illi q̄ vt nubes volāt. Et ideo terrā
etiā sc̄cūdius irrigavit. Sol nāq̄ x̄tute
sui caloris illud q̄d subtile ē in aquis
vaporiabiliter extrahit. 7 in nubes p̄den-
sat. Sic etiā christ⁹ iesus q̄ ē sol iusticię
ex calore 7 x̄tute sui amoris oēm huma-
nū affectū qui i apl̄is erat. ad se p̄ deside-
ria attrahebat. 7 in nubes cōdensat. Be-
atus nāq̄ ap̄ls fuit etiā tā volubilis 7
tam veloc⁹ q̄ fuit rota dei. Ecceh. x. Ro-
tas illas vocavit volubiles. Ideo autē
rotę sic sunt volubiles. q̄ non tangunt
terrā nisi in puncto. Sic ipse bartholo-
meus adeo veloc⁹ erat q̄ terrenis in pun-
cto. id ē in necessitatis articulo ad here-
bat. j. Timo. vi. Habētes victū 7 q̄bus
tegamur. bis p̄tenti sumus. Fuit etiā te-

Bartholomeo

atus bartholome⁹ tā mobilis 7 tam ve-
lox q̄ fuit plenus sapientia. Nam sicut
dicit Sap. vij. Omnib⁹ mobilib⁹ mobili-
or est sapientia. quia quos replet mobi-
les. hos 7 veloces facit. Fuit etiā taz ve-
lox q̄ fuit plen⁹ celo dei. Videbat nāq̄
mūdū eē tenebrōsū ac eē ispidū 7 etiā vi-
debat mūdū eē iculm⁹. 7 ideo p̄ ipsū velo-
citer discurrebat. An beat⁹ Theodor⁹.
Bartholome⁹ x̄o famul⁹ dei p̄git p̄ mū-
dū velut lux vt tenebrōsos illuminaret
tāq̄ sol vt ispidos gētes saliret tanq̄
agricola vt sp̄alē culturā p̄ficeret. Ter-
tio p̄ncipaliter dicitur celi. q̄ fuit rotūda
p̄ finalem p̄senerantiā. Forma nāq̄ spe-
rica sine caret. Non enī potuit p̄missis
emolliri. Unde cum rex camelos onera-
tos auro 7 argento 7 lapidib⁹ p̄ciosis si-
bi dare vellet. ipse respōdit. Nihil terre-
num. nihil carnale desidero. nec etiā po-
tuit nimis deterreri. Unde cum rex dice-
ret sibi. Tu es q̄ euertisti fratrem meū.
Ille respōdit audacter. Ego x̄o nō euer-
ti cum. s̄ pot⁹ conuerti. Et nāq̄ nō potuit
supplicijs supari. Licet enī ipse fuerit fla-
gellatus. crucifixus. excoziatus 7 decol-
latus. tñ in dei amore semp p̄mansit in-
uictus. Secūdo cōmēdat a q̄litate passi-
onis 7 p̄cē cū dicit. Extendens celū si-
cut pellem. Fuit enim excoziatus 7 pelle
sui corporis denudat⁹ 7 decollatus. tñ i
dei amore semp mansit inuictus. hoc si-
gnificat⁹ ē Leuiq. p̄. vbi dicit. Detracta
pelle hostię artus in frustra concident et
subicient i altari ignē struel lignoz ante
composita intestinis pedibus lotis aq̄.
adolebitq̄ ea sacerdos super altare in
holocaustum et suauē odorem domino.
Ista hostia dei fuit bartholome⁹ cui fuit
pelle detracta. quādo sc̄z ipse fuit exco-
ziatus. Fuerunt etiam artus in frustra
concisi quando ipse fuit crucifix⁹ 7 deca-
pitatus. Fuerūt etiā ipsius intestina et
pedes loti. quia affectiones eius fuerūt
emundatę ab omni terrena p̄cupiscētia
et cupiditate ex diuino smone. Job. xv.
Jam vos mundi estis p̄pter sermonem

De sancto

quem locutus sum vob. 7 ex spiritu san-
cto a quo 7 per quem ipse fuit mūdatus
vt de hoc legitur 7 habetur Act. j. Vos
autē baptizabimini spiritu sancto. Fu-
erunt etiam ipsius apostoli affectiones
mundatę i sanguine fuso. Apoc. vij. La-
uerunt stolas suas. 7 dealbauerūt eas i
sanguine agni. Circa istas hostiam po-
sita est strues lignoz. nam 7 intus i ani-
ma habuit ligna desideriorū sanctorū
7 ab extra ligna bonoz operū. Deinde
subiectus ē ignis. et ignis amoris i mēte
et ignis passionis in corpore. et sic holo-
caustū extitit. quia totus incēsus fuit ei⁹
animus p̄ amorē. 7 corpus eius succē-
sum fuit per passionē. verba per celi ar-
dorē. ei⁹q̄ opera p̄ feruorē. Et sic odo-
rem suauitatis fecit domino. Fecit enim
odorem suauem per odoriferam famaz
suauiorē p̄ sinceram cōscientiam. sua-
uissimam odorem p̄ spontaneam p̄cā.
Tertio cōmēdat⁹ a p̄funditate di-
uine sapientię. cui⁹ dicit. Qui tegis aq̄s
superiora eius. Superiora anime sunt
rationalis. cōcupiscibilis. et irascibilis.
Fuit enī recta 7 repleta ei⁹ rationalis aq̄s
diuine sapientię. Ecce. xv. Aqua sapien-
tię salutaris potauit illū. Fuit eius con-
cupiscibilis repleta aqua diuine gratię
Esa. xliij. Effundam aquam sup sitien-
tem. Fuit eius irascibilis repleta aquis
emulatiois feruide. Lanq. iij. Fons hor-
torū puteoz aquarū viuētū q̄ flūunt
in petu de libano. Nā sicut dicitur de sanctis
animalib⁹. Ecceh. j. Ubi erat impetus
sp̄s illuc gradiebant.

Sermo. cccxvi. Eodē die ser. iij.
Extendens ce-
lum sicut pellem. Istud x̄bū
multiplicem habet intellectū. Primo
enī dicitur celi extensum sicut pellem ad scri-
bendum. Sicut enī homo pellē extendit
vt in ea scribat. sic ipse deus celi extē-
dit vt i eo scribat nomina electoz. Luc.
x. Gaudeat q̄ noia vestra scripta sūt i ce-
lis. Secūdo ad inhabitandū. Sicut enī

Bartholomeo

homo de pellib⁹ facit tētorū. sic deus in
celo h̄z suū habitaculū. An alia trans-
latio habet extendens celū sicut camerā
Unde celum dicitur quasi casa beloy. id
ē dei. Job. xxxvi. Extendit quasi nubem
tentoriū suum. Tertio ad circūdandū
Sic enī pellis totum corp⁹ circūdat et
nihil ē q̄d non sit circūdat⁹ pelle. sicut
fm Dam. Celiū empireū cōtinēt oēs
creaturas et nihil ē creatum q̄d non sit
infra celū. Quarto ad regendū. Est
enī celum quasi tectū orbis terraz. An
dicit ibidē. Celum quasi tectū mūdi ex-
tendit de⁹. Facit nāq̄ amplū firmamē-
tum vt tegat orbem terrarū. Et subdit
glo. Et hoc sine pelle. id ē sine labore. sed
tam facili ter sicut pellem. Quinto ad
alliciendū. Sicut enī pellem par⁹ pellem
pulchram corā emptore extendit atq̄ ex-
ponit. vt sc̄z ipsum emptorē alliciat ad
emendū. Sic deus firmamētū siderib⁹
depictū extēdit vt alliciat ad desiderā-
dū. Sexto ad cōmēsurandū q̄si dicat
Quum homo corā deo suam pellem. tñ
deus extēdit homini celū suū. Oibus
his modis beat⁹ bartholome⁹ sicut pel-
lis fuit extēsus. Primo videt⁹ ad scri-
bēdū. Fuit enī hęc pelles p̄mo excoziata.
Michę. iij. Pelle desup excoziauerūt.
Eadēq̄ pelles fuit scripta itus per im-
p̄sionē x̄tutū. Thren. iij. Candidio-
res nā carci eius nūc et foris p̄ imp̄sio-
nē passionū. Sicut 7 pelles carnis chri-
sti fuit i cruce extēsa. An ps. Dinumera-
uerunt oīa ossa mea. fuit scripta ab itus
multiplicitate dolor. Thren. p̄. Attēdi-
te 7 videte. si ē dolor sicut dolor me⁹
7 foris p̄fixiōe clauoz. Malach. iij. Lō-
figitis me gens tota. Secūdo fuit exten-
sus ad inhabitandū. q̄ de⁹ i eo p̄fidē ha-
bitauit. Eph. iij. Habitare ch̄stus p̄ fi-
dem in cordib⁹ v̄s. Et q̄ ch̄st⁹ p̄ fidē
i eo habitauit veraciter. ideo multa mi-
racula fecit. Fidei enī opatio miraculo-
rum attribuit. Oīēdit enī miracula in
q̄rtuor elemētis. et p̄mo i aere. q̄ ipsū a
diabolo purgavit. in igne. q̄ p̄missione

De sancto

dei ossa sua tanq̄ ignis splendentia
mōstrauit. In aq̄ q̄ arcam i q̄ ossa sua
erant recōdita de armenia vsq̄ i siciliā
p mare de duxit. In terra quia montem
quendam per septez stadia elōgari fecit
Tertio fuit extēsus ad circūdādū. fuit
enī circūdatus p̄gnis sursum q̄ fuit de col
latus 7 deorsū q̄ fuit in cruce pedibz af
fixus a dextris 7 a sinistris q̄ manibz in
cruce fuit clauat⁹ ante 7 retro q̄ flagel
lat⁹. In toto corpore q̄ fuit excoziatus.
Iste nāq̄ ē ille homo de quo dicit Luc. iij
Qui ab hierusalē i hiericho descendit q̄
chris⁹ ipsum i mundū lunaticus ad p̄di
cādū misit. qui incidit i latrones q̄ eum
expoliauerūt excoziando plagas ip̄sue
runt flagellādo 7 crucifigendo et semi
uiuū reliquerūt deollādo. Tūc enī fuit
seminu⁹ relictus q̄ q̄tus ad corp⁹ fuit
mortu⁹. s̄ corā deo i aia uiuus. **Quar**
to beat⁹ bartholome⁹ fuit extēsus ad p̄
tegendum. Quis enī aliq̄ electi sint lapi
des in domo dei apli tñ sunt tectum q̄
p̄ ceteris sanctis celo id ē deo magis su
erunt vicini. **Uñ** aliq̄ sancti vocant⁹ hui.
Ipsi autē sūt amici. Job. xv. Jā nō dicā
vos suos s̄ amicos meos 7c. Tū q̄ so
lis radios fuerūt illustrati. Numeri. iij.
Apparuit glia dñi super tectum fēderis
Tū q̄ illi q̄ ad ap̄loz auxiliū p̄fugiūt
Sunt magis securi. Mat. xij. Qui in
tecto sunt nō descendunt aliqd tollere de
domo sua. Tū quia defendūt ab estu
vitioz 7 a turbine tribulationū 7 a plu
uia tēptationū. Esa. iij. Tabernaculus
erit i vmbra culū diei ab estu 7 in securi
tate 7 in abscofione a turbine 7 a pluuiā
Quinto fuit extēsus ad alliciendū
Corpa enī sanctorū in hac vita multa
claritate 7 miraculis fulgent. Si igitur
tam p̄ciosus saccus exterius patet. q̄ p̄
ciosus thesaurus ē qui int̄latet. In isto
nanq̄ sacco latet duplex thesaurus. scz
interior qui fuit animus gratia dei ple
nus. Prou. xi. Thesaurus desiderabi
lis 7 olcum in habitaculo iusti 7 thesau
rus superior scz glorie cęstis. De quo

Bartholomeo

dicitur Mat. xij. Vade et vende oīa
q̄ habes 7 da pauperibz et habebis the
saurū in celo. Itum thesaurū hodie bea
tus bartholome⁹ recepit. Ambrosi⁹ i p̄
fatione. Bartholome⁹ mortis viriliter
p̄ferēdo discrimen gloriofi certaminis
ad cęlestem gloriā secum portauit tri
umphum. **Sexto** fuit extēsus ad cō
mensurandū. quia s̄m q̄ ipse extendit
pellem suāz deo p̄ diuersitate supplicio
rum. sic deus extendit sibi celum suūz p̄
imensitatem p̄miorū. Multum siqdē
pellem suā extēdit. quia p̄mo fuit fla
gellatus. deinde s̄m beatū theodorūz
fuit excoziatus q̄ anteq̄ in cruce more
retur inde fuit de positus. et postmodūz
excoziat⁹. **Uñ** s̄m vsuārdum fuit ca
pite trūcatus. quia igitur sic vehēmeter
extēdit pellem suāz ideo deus excellēter
extēdit sibi celū suū. **Uñ** de sup hoc the
odorūz. Ad cęlos bartholomee cōmea
sti vbi i medio diuine acier fulgens in
splendore imarcescibilis glorie splēdes
i exultatiōe dignitatis inlatiabilis gau
des. **Uñ** ergo homo extendit pellem
deō per maceratiōē tandem deus extē
dit celum suū per glorie largitatem.
Multum nanq̄ beatus bartholomeus
se extendebat. **Lb. cñ. v.** Pellis mea q̄ si
clibanus exusta est. Job. xij. Pelli me
consumptis carnibus adhefit os meū.
Uñ usq̄ extendebat qui dicebat. Luc.
xvij. Ieiuno bis in sabbato. **Uñ** extē
debat qui dicebat eiusdem. xij. Anima
mea habes multa bona. requiesce bibe et
epulare 7c. **Uñ** extendenti igitur deo mul
tum pellem suā deus multū extendit
celum suū. 7 extendenti parum pellem
suā deus parum extendit celum suūz
7 nihil extendēti pellem suāz deus claudit
celum et aperit infernū. Job. xxi. **Extē**
dit aquilonem sup vacuū.

Sermo. cccxvij. De eodē ser. iij

Pelle pro pel
le 7 cuncta q̄ habet homo da
bit p̄ anima sua. Job. ij. S̄ d̄m gloriāz

De sancto

Pellis p̄ pelle datur. q̄ sepe dum ictus
cōtra oculū venit manū opponimus. vt
potius i ipsa manu q̄ in oculo vulnere
mur. ac si dicat. Ideo tor flagella. Job
equanimiter extra sustinet. q̄ ne ipse ictus
feriatur pauet. **Notādū** tamen est q̄
quadruplex ē pelles. nature culpe. grē
7 glorie. **Primā** pelle induit oēs ho
mines. **Uñ** sup hoc ipse Job inq̄t q̄to.
Pelle 7 carne vestisti me 7c. **S̄c̄d̄** pel
lem bartholome⁹ multiplici ratione de
posuit. **Primo** eā deposuit i signū fer
uidē charitatē. Solēt enim hoies calore
nimio estuantes exponere vestimēta. In
B̄ḡ q̄ beat⁹ bartholome⁹ pelle suā de
posuit ostēditur quāto igne amoris ple
nus fuit. **Hoc** significat⁹ ē. j. Regi. xvij
vbi dicit. Diligebat ionathas dauid q̄ si
aīaz suā. **P̄** expoliabit setunicā suā
7 dedit eaz dauid. **Per** ionatham qui
donū colūbe interpretatur. beat⁹ bartho
lome⁹ intelligitur q̄ dono sp̄s sancti fuit
repletus. Iste q̄ diligebat dauid. id ē
chris⁹ sicut aīaz suāz tunica se expolia
uit 7 dedit dauid. q̄ p̄pter chris⁹ amo
rem excoziari se p̄misit. **S̄c̄d̄** i augmē
tum maioris puritatis. Solent enī ra
mi arborū q̄ excoziat⁹ albiores apparere
Sic et bartholome⁹ pelle mortalitatis
exut⁹ in aīa erant magis pur⁹. **De** hoc le
gitur Job. j. Fici meaz id ē bartholo
meūz q̄ fuit hūilis. fructuosus 7 dulcis
de corticani. mūdans expoliāni eaz. albi
facti sūt rami ei⁹. **Prou. xv.** Aufer ru
biginē de argēto 7 egrediet vas purissi
mū. **Tertio** i spem futurę immortalitāz
Solet nanq̄ homo libeter deponere ve
stem vetustā. vt vestē induere valeat de
anratā. Sic ipse libeter vestē mortalita
tis exuit q̄ se de corādū vestē immortalita
tis sciuit. **Uñ** p̄s. Assitit regina. id ē ei⁹
aīa quę corp⁹ benēxit a dextris suis in
vestitu deaurato. id est. cū corpore glori
cato. j. Mach. x. Iussit rex expoliari io
nathā vestimētis suis. 7 induit eaz pur
pura. id ē carne gloriōsa q̄ erit i gene
rali resurrectione. **Quarto** deposuit

Bartholomeo

pellē suāz in odore suauitatis. Solebat
nāq̄ sacerdos i veteri lege pellem hostię
destrahere. igneq̄ supposito ipsaz i odo
rem suauissimū dño imolare. Sic beato
bartholomeo ē pelles detracta qui igne
charitatē in cęstis. in odore suauissimūz
est dño imolatus. **Sap. iij.** Tanq̄ aurū
in fornace pbauit illos. 7 q̄ si holocansū
hostiā accepit eos. **S̄c̄d̄** aut pelles de
q̄ p̄mittitur est pelles culpe. Et ista ē tri
plex. **Una** est qua induitur luxuriōsi q̄
est pelles vetusta. **Lb. cñ. iij.** Vetustā te
cit pellem meā. **Luxuria** nanq̄ dicit⁹ ve
tusta. **Uñ** q̄ hominē cito ducit ad sene
ctutem siue vetustate siue quia homo q̄
se illi vitio imergit vsq̄ ad mortem in il
lo inueterat. **p̄s.** Inueteraui iter om
nes inimicos meos 7c. **Sine** quia cum
ipsa sit lutum fetidū fecit ipsum hoīem
turpem 7 vetustum. **Ecc. ix.** Omnis mu
lier que est fornicaria quasi stercus i via
conculcabitur. **Alia** est qua induuntur
superbi. et ista pelles est a vento inflata.
Osee. xij. Effraim pascat ventum. **Aug⁹**
O pelles inflata quid tēderis. o sanies
fetida quid inflaris. quia igitur est ve
to plena. ideo statim detumescit si pun
gitur. **Job. vij.** Memento quia ventus
est vita mea. **Ideo** leui impulsu circūfer
tur. **p̄s.** Deus meus pone illos vt rotaz
et sicut stipulam ante faciem venti. ideo
cito deicitur. **Job. xx.** Eleuasti me et
quali super ventum ponens allisisti me
valde. **Alia** est qua induuntur auari. et
hec ē pelles nigra. **Hiere. xij.** Si muta
re potest ethiops pellem suā 7c. **Et** auā
rus contrahit nigredinem corporalem
quia p̄ lucro captando die noctuq̄ ex
uritur 7 gelu punitur. **Lb. cñ. v.** Pel
lis mea q̄ si cliban⁹ exusta ē. **Auar⁹** etiam
cōtrahit nigredinē sp̄iales q̄ cū auari
cia sit lutus. aīa q̄ luto imergitur nigra
efficitur. **Abz. buc. ij.** **Uñ** qui multipli
cat nō suā et vsq̄ quo aggrauat cōtra se
densū lutū. **Istā** triplice pelles bartholo
me⁹ non induit q̄ terrena respexit 7 ho
nores fugit. 7 vrā castitatem seruauit.

De sancto

Tertia *no* pellis e pellis gratie qua in-
onitur iustu imitatio puerlatione chri-
sti. Christus enim indutus e pelle id e co-
uersatione candida rubicunda et electa.
Cant. v. Dilectus me? candidus et rubi-
cundus elect? ex milibus. Esa. xliij. Non erit
tristis neq; turbulētus. Ecce q; candida
Un ps. Cū bis q; oderūt pacē erā paci-
fic? Ecce q; rubicūda et firma charitate
pacifica. Mat. xi. Discendite a me q; mi-
tis sū et hūilis corde. Ecce q; p oib; man-
suetā. Ista pelle g;e Bartholome? fuit
tect? q; eius puerlatio fuit iocunda pa-
cifica et mansueta. Unde de eo d; i eius le-
gēda. Semp eodē vultu et aio let? et bi-
laris p seuerat. Quarta pellis e pellis
glie q; induitur beati. Un legitur Exo.
xxvi. q; tabernaculū trib; pellib; operie-
bat scz pellib; rubicad; hyacinthinis et
sagis cilicinis q; fiebat de pilis caprarū.
Operiebat etiā de pellibus magnis ni-
gris; s; formosis. Cant. j. Nigra sum s;
formosa filie hierusalē sicut pellis salo-
monis. Beati igit; induerūt pellem for-
mosam per corporis claritate. Apoc. xix.
Datū ē ei vt cooperiat se bysso splēdētī
et cādido. Pelle hyacinthina p subtili-
tate. Huiusmodi enī pellis habet colo-
rem aerū. Corpora nāq; sanctor; que
modo sūt grossa et pōderosa tunc ad
star aeris erunt subtilia. j. Cor. xv. Se-
minat; corp; animale et surget corp; spi-
rituale. Etia; induitur pelle rubicada
per imortalitatem. Qui? nāq; color est
valde viuus. Un de hoie rubicūdo cō-
munit; dicim? Iste e valde viu? Sap.
v. Iusti aut; imperpetuū viuēt. Pelle
caprina p agilitatē p quā sancti cōparā-
tur fulguri cho;uscātī. Job. xxxv. Quā-
qd mittes fulgura: Sancti etiā; ppter
cor; agilitatē cōparant; nubi et scintillę
discurrenti. Deut. xxxij. Magnificētia
eius discurrēt nubes. Sap. ij. Can; q;
scintillę in arūdineto discurrēt. Com-
parantur etiā; ani; velociter volātī. Luc.
enī auēs velociter volāt; qn sūt plumis
plēn; et subtiles corpore et vto agitat;

Augustino

Sic sancti tūc erunt pleni plumis oīuz
virtutū. Habebūt corp; subtile et glori-
osam et agitabuntur p spiritū sanctum.
Ecce h. p. Ubi erat impet; spūs; illuc et
gradiebant. Vel pōt dici q; pellis tripli-
citer ponit; scz p reterporali. Micę. ij.
Desup tunicaz et palliū subtrulisti. Po-
nitur etiā; pellis p vita mortali. Sen. ij.
Fecit de? ad tunicas pelliceas. Et p su-
perficie corporali. Job. x. Pelle et carni-
bus vestisti me. Beat; igit; Bartolo-
me? dedit rem tpalez p celesti substantia.
Matth. ix. Si vis pfectus esse vade et
vnde oīa que habes et da pauperibus.
Dedit etiā; vitam tpalem p vita perpe-
tua et glorioza. Job. xij. Qui odit aiām
suam in hoc mōdo zc. Etia; dedit pel-
lē corporale p carne gloriozificata. Phil.
ij. Saluatorem expectamus dominum
nostrum iesum christum.

Sermo. ccviii. De beato Augu-
stino epō et doctore vmo prim?

Q;asi vas au-

ri solidū ornatum omni lapide
p;ciolo. Ecd. i. Istud vas aurū et p;cio-
sum respicit beati Aug; doctore egre-
giū q; in pmissis x bis a trib; cōmendat;
Primo cōmendat; a plenitudine diui-
ne sapiētie; cū d;. Quasi vas auri. Per
aurum nāq; diuina sapiētia intelli-
gitur qua ipse beat; Augustin; tāq; vas
dei fuit repletus. Sicut autem ipsemet
ostēdit in li; de qualitate anime triplex e
sapiētia; scz nociua; supflua; et necessa-
ria. Nociua enim sapiētia est de impe-
dientibus ad salutes. Necessaria est de
expediētibus. Sed supflua e de imp;ne-
tib; s; ostēdit p sile i corpe hūano. Luz
enī trāslato xto aīa discēdo dicat; cre-
scere et de discēdo de crescere et i corpe sit
triplex augmētū. Anuz nociuū qd tu-
mor d;. Alterū supfluum p qd interdū
euenit vt semis digū i manib; aut pedi-
bus nascāt; hoies. Tertius xto e necessa-
riū q; naturalis pueniētia adimpletur i
memb;is. Sic et in anima est sapiētia

De sancto

nociua q; e de impediētibus. Est sapiētia
supflua que de impertinentibus. Est
sapiētia necessaria q; est de expedientibus
et necessariis. Ista triplici sapiētia istud
vas plēnū fuit. scz sapiētia nociua q; an-
puerlatione suaz plēnū fuit. De q; d; Jac.
ij. Non est ista sapiētia de sursum s; ter-
rena animalis diabolica Est enī terrena
q; cōsistit i terrenoz cupiditate. De hac
ipsemet ait i p;fessionib;. Dicebā artem
retorica; victoriosam loquacitatē vi-
ctus cupiditate vdebam. Est etiā; ani-
malis q; cōsistit in carnali voluptate. De
hac dicit ibidē; Recordari volo trans-
actas feditates meas nō q; eas amem; s;
q; amem te de me? Est diabolica q; cōsi-
stet in superba et vtoza ambitione. De
hac ibidē; ait. Libros discēbā eloquētie
in qua eminere cupiebā sine dānabili et
vtozo ppter gaudia vanitatis huma-
ne. Secūdo an; suā puerlationē habuit
sapiētia supflua q; e sapiētia secularis et
philosophica q; ideo supflua d;. q; sine
ea salus grāa habet. In libro cōfess. De
illa sapiētia dicit; Inselix aut; ille homo
q; sit oīa; hic te aut; nescit. beat; autem q;
te scit; etiā; si illam nesciat. Qui xto te et
illā nouit; nō ppter illā beator; e; s; ppter
te beatus solū. Ista aut; sapiētia plēnus
fuit; q; ait ibidē; De s; libroz artū q; li-
berales vocāt; tūc nequissim; malaz cu-
piditatū seru; p meip;ū legens itellen.
Itē ibidē; Quicqd e de arte loquēdi et
discerēdi; q; qd e de dimensionib; figu-
rarū; et de musicis et de numeris sine ma-
gna difficultate; et nullo hoie tradēte i-
tellexi. Tertio habuit post suā puer-
sionem sapiētia necessaria id e diuinaz q;
d; necessaria. Quia sicut d; Proū. xvij
Ubi nō e sciētia anime ibi nō e tonus.
Prima igit; sapiētia; scz nociua ipse
ex toto et oīno abhorruit. Sed am scz su-
perflua totis virib; contempsit. Tertiā
sapiētia; scz necessariā et diuinā totis
suis virib; cōcupiuit; vt de eo dici possit
illud. ij. Reg. iij. Dedit sapiētia; salo-
moni; et prudentiā multaz nimis et lati-

Augustino

tudinē cordis quasi arenas q; est i litore
maris. Ubi quattuor implicat; scz q; ha-
buit sapiētia multaz sufficientē; et ha-
buit sapiētia nimia; et q; habuit cor la-
tum. Un habuit sapiētia multā; q; ha-
buit sapiētia diuinaz; nihil enī libi de-
fuit qd ad eā p;tinere haberet. Golutia-
nus. Legi dei deest q; qd augustinū pti-
gerit ignorare. Habuit sapiētia nimia
nam habuit sapiētia supfluentē. Un le-
git. Q; cū qdaz tractat; beati augustini
i matutinis legeret. Beat; bernardus
obdormies paz; vidit quēdā iuuenēz
de cui; oīe tam imensus fluu; exibat q;
torā eccliam irrigabat. Cui dubiū non
fuit illum augustinū fuisse q; habuit cor
latū; q; scz habuit celerē intellectū et no-
bile ingeniū. Un in libro p;fess. ait; Scis
tu vñe deus me? q; celeritas intelligen-
di et discēdi acumen tonū tuū est; s; non
inde sacrificabā tibi. Prosper i libro d
vita; et complatiua dicit; Sanct; augusti-
nus fuit acer ingenio; suauis eloquio; se-
cularis litteraturę peritus; in ecclesiasti-
cis laborib; operosus. Qui habuit sapi-
entiā sicut arenā maris. Sicut enī are-
na est innumerabilis; sic et libri eius in-
numerabiles sūt. Unde dicit Remig; p; s;
Hiero? sex milia voluminū origenis se-
legisse fater. Augustin; tū tanta scripsit
vt nullus posset eius libros dieb; ac no-
ctibus scribere; sed nec legere qdem oc-
currat. Secūdo cōmendat; a solidita-
te doctrine; cū dicit; Solidū. Eius enī
doctrina est solida ppter quattuor cōdi-
tiones q; habet. Habet enī purissimaz
veritates vnde cōparat; sile. Un Greg;
in epla ad p;fectū affricę lic ait. Beati
augustini compatriote opuscula legite
et ad comparationē illius similitudinis
nostrum furfurē nō p;gratis. Proū.
ij. Puri et purissimi eius fructus. Ser-
mones nāq; beati augustini sūt pari-
quia nullam habent falsitatē. Sūt puri-
tiores; q; non habēt dubietates. Sūt
purissimi q; oīm p;tinēt veritatem. Un
Cassiodorus in plogo super psalteriuz

De sancto

Est autē Aug^o oīuz litterarū magister. Et q̄ in vbertate rerū est cautissim^o disputator. decurrit q̄ppe tāq̄ sōs purissimus nulla fece pollut^o. sed in integritate fidei pseuerās. nescit h̄reticis dare vñ se possūt aliq̄ colluctatiōe defendere totus catholic^o tot^o orthodox^o inuenit. In ecclesia dñi suauissimo odore respēdēs superni etiā luminis claritate radiatur. **Secūdo** etiā doctrina h̄z altissimā pfunditatem. ideo comparat aqlē. **Hier^o**. Augustin^o ep̄s volās p̄ montium cacumina q̄si aqla. et ea q̄ sūt i motūm radicib^o nō p̄siderās. multa celoꝝ spacia terrarūq̄ sūt. et aquarū circulos cbaro sermone p̄nūciat. **Job. xxxviij.** Profunda fluuiorū scrutat^o ē et abscondita p̄duxit i lucē. Fluui^o sacre scripturę h̄z sup̄ficiē. sc̄z sensū litteralē. et h̄z mediū. sc̄z sensū moralē. et h̄z pfundū. sc̄z mysticū et spiritalē. **Iste** autē nō tm̄ scrutat^o est scripturę sup̄ficiem. s̄ etiā mediū et pfundū. **Tertio** h̄z firmissimā soliditatē. Ideo cōparat malleo. **Uñ Bern.** Augustin^o h̄ ē validissim^o malle^o h̄reticorū. Sicut enī malle^o ictib^o suis in eadem firmat et ferrum domat. et melodiaz generat. **Sic** Aug^o doctrinis suis ecclesiaz firmavit. **Ecd. l.** In vita sua subfultit domum. et i dieb^o suis corroborauit eam. **H̄reticos** enī domuit et fugauit. et ibides. Qui curauit gentē suā et liberauit eā a perditione. **ps̄per** in libro de vita p̄replatina sic ait: Sanct^o Aug^o fuit i quotidianis disputationib^o clar^o et in oīb^o actionib^o suis bñ cōposit^o. in questionib^o soluedis acut^o. In h̄reticis p̄uincēdis circūpectus. In expositione nr̄e fidei catholic^o. In explanādis scripturis canonicantus. et laudē generauit. Tota nāq̄ ecclesia laudat deum q̄ sibi p̄cessit doctore tam egregiū. **Uñ** cantat ecclesia: Magn^o dñs et laudabilis valde qui de tenebris gentiū lumē ecclie vocauit augustinum. **Quarto** beatus Aug^o. h̄z dulcissimā suauitates. Ideo cōparat cibo dulcissimo. **Uñ Greg^o** vbi supra. Si delizioso

Augustino

cupitis pabulo saginari beati augustini opuscula legite. Et vocat ipse gregorius doctrinā beati augustini. **Pabulū** et delizioso et saginātū. pabulum q̄ satiat. delizioso q̄ delectat. **Uñ** cantat. Tu de verbis saluatoris dulce panē p̄ficias. Panē q̄ faciat dulce. q̄ delectat. vocat etiā saginātū. q̄ ipignat. **De Bñāq̄ Cassiodor^o** sic inq̄t. Beatissim^o augustinus. In quibusdā libri nimia ē difficultate recōdit. In quibusdā xō fit planissim^o ut etiā paruulis p̄beat̄ accessus. **Qui** opa suauia sunt. obscura xō utilitatib^o magnis farcita pinguefcūt. **Tertio** cōmendat a p̄fectione oīuz virtutū et gratie cum dicit. ornātū omni lapide p̄cioso. Et isti lapides p̄ciosi dicunt^o esse q̄tuor virtutes. sc̄z prudentia. iusticia. ac tēperantia. et fortitudo. ex quibus corona cōficiē qua spōsa christi ornāt. **Habēs** prudentiā ab anteriori p̄ quā p̄uidet a futuris. Iusticiā a posteriori p̄ quā satifacit de p̄teritis. **Temperantiā** autem a dextris ne eleuaret in p̄speris. **Fortitudinē** xō a sinistris ne succūbat in aduersis. **Istas** q̄tuor virtutes augustinus habuit. put sc̄z sunt purgati animi. **Nā** fm̄ Plotinū. iste autē virtutes pugnat contra inordinatas affectiones. et tunc dicuntur politice aut auferunt eas oīno. et tūc dicuntur purgatiue. aut auferunt memoriā illarū. nō tm̄ illas. et tunc dicuntur virtutes purgati animi. aut tales faciunt ut nephas sit i illo nominare affectiones. et tūc exemplares dicunt^o. Et sic sūt in deo. **Primē** igit inordinatas affectiones reprimunt. **Secūde** auferunt. Et tertie nesciūt. In quartis nephas est affectiones h̄mōi cogitare. **Beat^o** xō augustinus. aut tales inordinatas affectiones i memoria nō habebat. aut in horore aut in aspernatiōe habebat. **Unde** cū ratio i libro soliloquiorū. ipsū interrogasset. **Rōnetē** delectat vxor casta. pudica pulchra moxigata et diues. r̄ndit. **Quācūq̄** mulierē de pinxeris. atq̄ de bonis oīb^o cumulaueris nihil mibi tam

De beato

fugiendū q̄ cōcubitum de reuē. debinc ratio nō quero qd̄ de reuēris. s̄ vtrum adhuc alliceris. Et r̄ndit. p̄sus: **Nihil** i h̄mōi q̄ro. nihilq̄ desidero. s̄ etiā cum horore et aspernatiōe talia recordor.

Sermo. cccix. De eodem ser. ij.

Transfer rubigi

Anem de argeto. et egrediet vas purissimū. **Proū. xv.** **Ostendit** nanq̄ i his x̄bis p̄missis q̄lis beat^o Aug^o fuit ante suā p̄uersionē. q̄ tunc fuit rubiginosus et qualis fuit i ipsa p̄uersione. q̄ fuit a rubigine purgat^o. Et qualis fuit post ei^o p̄uersionē. q̄ tunc totus purissimus. **Ante** cōuersionē xō istud vas cōtraxerat q̄druplicē rubiginē. sc̄z infidelitatis. q̄ in sectā manicheorū incidit. in q̄ aliquib^o anis fuit inolutus. **Ad** has siq̄dē nugas p̄ductus ē. ut ipse ait in li. p̄fess. ut diceret. **Ficū** plorare cūz deceptur et matrem eius arborē lacteis lacrymis flentē. **Secūdo** cōtraxerat ipse beatus Aug^o ante eius p̄uersionē rubiginē philosophice vanitatis ut ipse ait vbi sup̄. **Institui** animo intendere i scripturis sacris. s̄ visa ē mibi sacra scriptura indigna quā tullianę dignitati cōparare. **Humor** enim metis fugiebat eius modū. **Illa** autem erat q̄ crederet cum puulis. s̄ ego de dignabar esse puulus et turgidus fastu mibi grandis videbar. **Tertio** cōtraxerat rubiginē terrē cupiditatis. **Uñ** ipse d̄ cartagine romam et de roma mediolanum p̄xit. ut rethoricam videret. et suę cupiditati satisfaceret. **Uñ** ait vbi sup̄. **Doceba** artē rethoricā victoriosam loquacitatē victus. sc̄z cupiditate vedebā. **Quarto** rubiginem carnalis voluptatē. **Unde** ait ipse vbi sup̄. **Exalabāt** nebulę de limosa cōcupiscentia carnis et scatebra pubertatis obnubilabāt cor meū. ut nō discernere. tur serenitas dulcedinis a caligine libidinis. **Secūdo** notat qualis fuit in ipsa p̄uersione. q̄ sc̄z fuit ab omni rubigine purgat^o. **Ad** istaz nanq̄ rubiginē aufe-

Augustino

rendam. quędā fuerunt in eo p̄ moduz cause efficientis. quędā p̄ modum cause disponētis. **Est** enī purgat^o p̄ verā contritionē. **Uñ** d̄ ibidē. q̄ sub quadaz arborē se piccit et dimisit habenas lacrymis et pruperunt flumina ex oculis eius acceptabile sacrificiū deo. et iacabat voces. sc̄z miserabiles. et plorabat amarissima cōtritione cordis sui. **Secūdo** fuit purgat^o p̄ verā p̄fessionē. unde deo cōfitebat^o dices. vbi supra. **Recordari** volo trāfactas sc̄ditates meas nō q̄ eas amē sed ut amem te de^o me^o. **Amore** amoris tui facio illud recolens vias meas neq̄simas ut tu dulcescas mibi dulcedo nō fallax. dulcedo s̄gliz et secura. **Et** nō solū de hoc s̄ etiā de minimis se accusabat. **Sicut** de eo q̄ cū puer esset ad pilam ludebat. et q̄ ad scholas non nisi violenter ire volebat. et q̄ fabulas p̄etarū nimis libenter legebat. et q̄ didonem ex amore mortuaz flebat. et q̄ in ludis pueroꝝum fraudulentas exercebat victorias. et q̄ de q̄dā arborē piri pira furatus fuerat. **Tertio** fuit purgat^o cum plena satisfactio. **Ipsē** nāq̄ tres ptes satisfactio nis habuit. sc̄z ieiunia. oratiōes. et elemosinas corporales. et permixime elemosynas spirituales q̄ p̄sistit in docendo indoctos. **Uñ** d̄ de eo: **Post** mortē matris p̄uersus est augustin^o ad agros p̄prios vbi cū amicis. ieiunijs. et orationib^o vacās scribebat libros et docebat indoctos. **Disponētia** autē ipsū ad istā p̄uersionē q̄tuor fuerunt. sc̄z flagella. exēpla. et doctrina. ac sollicitudo materna. **Fuit** autē q̄tuor vicib^o flagellat^o. sic ipse in libro p̄fessionū refert. **Primo** dolore stomachi. cū adhuc iuuenis esset. et nōdum baptizatus fuisset. **S̄** mater vouit q̄ baptizaret et sanaret^o fuit. pater enī. p̄hibuit ne baptizaret ne itez sc̄daretur. **Secūdo** cū iuisset romā vbi incurrit. egritudinē validā. et hoc mater nesciebat. q̄ si hoc vulnere feriret. nunq̄ cor ei^o sanaretur. **Tertio** in primordio suę cōuersionis tā validissimo dolore dentū torquebat q̄

De beato

etiā loquelā amisit. vñ in tabulis cereis scripsit vt oēs p eo oraret. Ipse autē cuz alijs genua flectit 7 sanat⁹ fuit. **Quarto** flagellat⁹ fuit in quodam amico suo defuncto. In cui⁹ morte cor ei⁹ adeo cōturbatū fuit qd qd aspiciēbat erat illimors et seipsum semimortuū reputabat. **Secundo** dispositiua fuerunt exempla scz Ambrosij. Simpliciani. Victorini. Anthonij. 7 alioz sanctorz. Exemplum siquidē Ambrosij ipsū animauit ad cōuersionē nam 7 omni dñica beat⁹ Aug⁹ p dicationē sancti Ambrosij audiebat quē Ambrosius paternē suscipiebat et clemēter tractabat. Mater etiā eius beatū Ambrosiū qñ angelū dei diligebat. **Sciēs** qd p eū eius filius pueri debebat qd 7 factū est. Exemplum Simpliciani ipsū animauit ad sancte vite electionē. **Uñ** ad ipsum prexit 7 gest⁹ suos sibi retulit. 7 qd esset aptus modus vinēdi ab eo petijt. videbat enī eccliam plenā esse clericis in qali sic 7 alius sicibat. Simplicianus autē viam salubrē eū docuit. Exemplū victorini ipsum animauit ad imitationē. **Uñ** cum simplician⁹ einarasset vt in eodē libro habetur quomodo victorinus pbs romē in foro statuas meruisset. 7 quomodo christian⁹ factus fuisset exarsit. Aug⁹ ad imitandū eum 7 cepit grauitē suspirare. Exemplū Anthonij ipsum animauit ad celestiuū audivitatem. **Qñ** sicut ibidem habet. Cum qdam miles nomine Poncianus de africa venisset 7 vitā et miracula Anthonij heremite narrasset cepit Aug⁹ ingemiscere. 7 ad alipium exclamare. **Quid** patimur. quid audim⁹. Surgūt nanqz indocti 7 celum rapiūt. 7 nos cū doctrinis nostris i infernum dimer gimur. **Ex**emplo sanctorz defunctorz ipsum animauerunt ad ardentē charitatez. vnde ait ibidem. **Exempla** seruoꝝ tuoz qz de nigris lucidos. et de mortuis viuos feceras cōgesta in sinū cogitatiois mee vrebāt 7 accēdebāt me valde. **Tertiū** dispositiuū fuit doctrina Lullij. Pauli

Augustino

7 Ambrosij. Cuz enim vt ibi refert esset annoꝝ .xix. 7 quēdam librum tullij qd ortensius dicit legisset. qui exhortationez facit ad philosophiam. repēte affectum eius mutauit. et immortalitatem sapiētiē cōcupiuit. **Secundo** doctrina pauli. Nam cum codicem apostolicū aperuisset 7 capitulū qd pmo sibi occurrit legisset. **In** duimini dñm iesum christū zc. **Statim** a corde eius oēs dubietates tenebz difugerunt. **Tertio** doctrina Ambrosij. Cum enī eius p dicationem auide audiret. 7 quadā vice ptra sectā manichoz Ambrosius diutius disputasset error ille a corde Augustini penitus est ablati. **Quartū** dispositiuū fuit sollicitudo materna q sicut enī carne peperat mundo ita postmodū multo lachrymarū semine genuit christo. **Et** cū apud quēdā epm vbertim fletet. Ille ait. Fieri nō pōt vt fili⁹ tantaz lachrymaz pereat. **Et** sic de filij sui p uersione mater certificata ē. **Et** tam p ipsi⁹ epī respōsiōne qz etiā celestium reuelationem qua se cum filio in quada linea stantem aspexit. **Tertio** post cōuersionē fuit piissimus qd patet qz diuitias ptemnebat. honores respuebat. voluptates abhorrebat. qstium ad diuitias. Ideo i libro soliloquioꝝ qd i p mordio sue cōuersionis fecit ipsū iterrogari fecit. dicens. Diuitias nullas cupis. **Et** ipse respōdet. Hec qdē nec nūc p mūm nā cū .xxx. ānos agam. xiiij. anni sunt ex quo ista cupere desisti. porro vñ⁹ liter ciceronis mihi facile p uasit. nullo modo esse diuitias appetendas. **Et** tum ad honores iterrogat dicens. **Quid** honores fateor eos pene bis diebz cupere desisti. **Et** tum ad voluptates iterrogat ratio dicens. **Quid** vxoꝝ mēdit. **Et** tum cū qz mihi eam depinteris nihil mihi magis fugiendū qz cōcubitum de creui. **Deinde** subiungit dicens. **Quid** de cibis mēdit. **Sine** de cibo 7 potu ceteraqz corporis voluptate nihil iterrogas tātū ab eo peto qstuz mihi ualitudinis opem cōferre potest.

De beato

Sermo. cccxx. De eodē ser. iij. Aqua profun

da 7 verba ex ore viri et torres redūdans fons sapiētiē zc. **Prōu** xviij. **Inter** ceteros alios sanctos doctores beat⁹ Augustin⁹ tria puilegia specialiter a deo recepit. Nam a deo habuit sapiētiā 7 doctrinā pfundā. lachrymarum abundantia. 7 dulcedinē internam. **Et** ab his tribus pmissis xbis cōmendat. Nam pmo habuit pfundā sapiētiā et doctrinā cum dicit. **Aqua** pfunda xba ex ore viri. **Sacrę** nanqz scripturę pfunditas tanta ē q nullus eā pfecte penetra re pōt qd significatuz ē. **Egeb** .xviij. vbi dā. **Uensus** ē mille cubitos. et traduxit me p aquam vsqz ad talos zc. vsqz vbi quē non potui transuadere. **In** flumine enī sacrę scripturę quilibet doctor vsqz ad talos ducit qñ expositions elicit qbz pedes affectionū in auditoribz purificatur. vsqz ad genus quib⁹ auditores ad bene operandū pfortant. vsqz ad renes qbus tēptationes 7 praua desideria su perant. **Ad** quartū xō gradū. scz vt diuine scripturę pfunditas pfecte trāssuadari possit null⁹ mortalitatis attingere pōt. **De** ista pfunditate dicit ipse in libro p fess. **Mirabilis** pfunditas eloquioꝝ tuoz. quoꝝ ecce ante nos suspiciēs blā diens paruulis. **Symira** pfunditas de⁹ meus. mira pfunditas error ē itendere in eā. **Istam** autē pfunditatez sacrę scripturę in qstū homini fuit possibile. **Aug⁹** scrutatus fuit 7 inde copiositatem expositionum. 7 sententiaz eduxit. **Ecd. l.** **In** diebz illi⁹ emanauerūt putei aquarū. 7 quasi mare adimpleti sūt vltra modū vbi tria implicātuz. scz p ista emanatio facta sit ad instar putei. istar maris 7 supra modum. **Tunc** autē fit emanatio in istar putei qñ aque de pfundis terre uisceribz ducuntur. **Et** quāto pute⁹ pfundius fodit tanto aque magis limpide ueniunt. **Sic** ipse puteū sacrę scripturę subintrans de occultis scripturę sensu

Augustino

bus salutiferas scpturas eduxit. 7 quāto scripturas pfundius penetrabat. tāto inde humidiores 7 limpidozes sentētiās educere videt. **Job. xvij.** **Profū** da qz fluiuoꝝ scrutatus ē. et abscondita p duxit i lucē. **Tūc** autē fit emanatio ad instar maris qñ a mari fontes 7 flumia deriuāt. **Sic** etiā a doctrina beati Aug⁹ deriuant⁹ oīuz expositions dicta sequētiū doctorum. vt possit dici de eo illud **Numeri. xiiij.** **Fluet** aq de situla ei⁹ pfundū. **Flumē** sūt dicta aploꝝ. p bēta rñ. 7 euāgelistaz. **Aquam** autē istoꝝ p ditorz fluiuoꝝ beat⁹ Aug⁹ collegit i situlis. id ē. in diuisis libris. vna enī magna situla ē q appellat⁹ liber de trinitate. alia est liber de ciuitate dei. 7 sic de alijs. **De** istis nāqz situlis ceteri doctores hauserunt. nā oēs sermones. qstiones. sumē tractatus. 7 decreta. ac decretales resonāt augustinū. **Esa. xi.** **Repleta** ē terra sciētia dñi. sicut aq maris operientes. **Tūc** autē fit emanatio sup modū qñ diuisa loca pl⁹ solito irrigant. **Sic** 7 doctrina augustini in diuisis locis. 7 in diuisis modis emanauit. **In** diuersis qdez locis. quia oīa scripturę loca exposuit 7 inqsiuit. **ij. Reg. iij.** **Disputauit** a cedro q ē i libano vsqz ad isopuz q egrediet⁹ de pariete 7 differuit de iumentis 7 volucris 7 reptilibz. 7 piscibz. **Per** cedrū intelligitur sublimitas diuinitatis. **Et** p isopū intelligit⁹ hūilitas humanitatis. **Disputauit** igit⁹ a cedro diuinitatis vsqz ad isopuz humanitatis. **Uñ** ipse fecit libru de trinitate qñ de cedro. 7 d humanitate qñ de isopo. **Asseruit** etiā de iumentis. id est virtutibz sanctorz q sūt iumenta dei. **ps.** **Ut** iumentum fact⁹ sum apud te zc. **De** volucris. id ē. de dignitatibz angeloz. 7 de reptilibz. id ē. de vitijs et criminibz peccatoꝝ qui in terra repūt p amozem. **Et** de piscibz. id ē. de pēna dānatoꝝ. qz dānati gemunt sicut aquis tribulationū. **Emanauit** etiam diuersis modis. **Alij** nāqz doctores habēt specialem modum tractādi. sicut ē videre in Hieronymo

De beato

nam et ipse versat circa expositiones. Ambrosius vero circa sensus spirituales. Gregorius autem circa instructiones morales. Iste autem non habet speciale modum quia habet commune et uniuersum modum. Ideo significat per eum fratrem. Alia tria flumina quae habent specialia loca per quae flunt significant doctores. Eum frater autem non determinat locum quia fluit per diuisa loca. Sic etiam alii doctores habent speciale materiam de qua tractant. Iste autem non habet speciale materiam de qua tractat quia de omnibus tractat. Secundo principaliter commendat a lachrymarum uirtute cum dicitur: et torrens redundans. Quasi enim quodam torrens de eius oculis emanauit aqua lachrymarum. Quia ipse quattuor genera lachrymarum habuit. Nam habuit lachrymas commotionis et per peccata proprias. Et has lachrymas habuit in principio suae uersionis quoniam scilicet quodam sic se per peccata lachrymas amaras effudit. Secundo habuit lachrymas deuotionis. Et has habuit per celestibus desiderijs de quibus ipse dicit in libro psalmi. Et tu fleui in hymnis et canticis tuis suauiter sonantibus ecclesie uoces igitur illas in fluebant auribus meis et fluebant lachrymarum et bene mihi erat cum illis. Tertio habuit lachrymas lamentationis et has habuit per mundanis periculis ordinatim enim in persequente et postea in episcopo statim illius periculum considerans multum ac amare fleuit. Unde dicitur: In nulla re deus mihi sentio ita iratum sicut in hoc quia non esset dignum poni ad remum. posuit me ad amplius in apicere regiminis ecclesie. Quarto habuit lachrymas compassionis quas habuit per alios miseris. Cum enim ipsi barbari cuncta deuastarent beatus Augustinus. Lugubre uitam duxit. fuerunt enim lachrymarum eius panes die ac nocte. Tertio commendat ab affectionum dulcedine cum dicitur: fons sapientie. Sapientia enim a sapere dicitur. In ipso namque tanta fontalis suauitas fuit quod tria mira in ipso generauit. Primo namque mentis inflammationem. Unde dicitur de eo et est sumptum de libro psalmi. Gestabat xba eius in uisceribus quasi sagittas acutas et ex-

Augustino

empla seruorum dei tanquam carbonem vastatores. Secundo in eo generauit mentis uulnerationem. Unde dicitur de eo: Vulnerauerat charitas Christi cor eius. Et ipse dicit in libro psalmi. Sagittauerat tu cor meum charitate tua. Tertio fecit in eo mentis deificationem. Unde ipse ait ubi supra. Audiuim uocem tuam de excelso. Librum sum graduum cresce et manducabis me nec tu me mutabis in te sicut cibum carnis tuae. Si tu mutaberis in me. Quarto fecit in eo mentis alienationem. Unde ait ubi supra. Aliquam intro mittis me in affectum multum in uisitatam introitus. nescio ad quam dulcedinem quasi perficiat in me nescio quid erit quod uita ista non erit.

Sermo. cccxxi. De eodem ser. iiii

9. Quasi solreful

gens: sic ille effuluit in templo dei. Ecc. i. Sicut sol radios suos ubique spargit. Sic et ipse beatus Augustinus ubique refuluit scilicet in uita quod deus scilicet in statu laicali clericali et pontificali. Nam in statu laicali refuluit quoniam incepta serueti dilectione. Unde ipse ait in libro confessionum. Sagittauerat tu cor meum charitate tua. et gestabat uerba tua transfusa in uisceribus meis et uideras sagittas acutas et carbonem vastatores. Incepit a dulci deuotione unde ait ubi supra. Nec fatiabar illis diebus dulcedine mirabili considerare altitudinem diuini consilij super salutem generis humani. Incepit ab omnium sensuum in deum perfecta conuersatione. Unde ait ubi supra. Vocasti et clamasti et rapisti surditatem meam. choruscasti et splendidisti et fugasti cecitatem meam et duxi spiritum. hanelo tibi gustauimus esurio et sitio tetigisti me et exarsi in pace tua. Secundo fulsit in statu clericali ostendens suam humilitatem sanctitates et doctrine ueritatem. Tante quod humilitatis fuit quod indignum se reputabat in persequente promoueri. Et idcirco lachrymas uertissime fudit. Ostendit etiam tunc suam sanctitatem quia mox monasterium clericorum instituit et per regulam apostolorum in illo monasterio uivere incepit ubi nullus quicquam proprium habebat. sed omnes

De beato

in communi uivebant. Ostendit etiam suam uirtutem et doctrine ueritatem quia uerbum dei infatigabiliter predicabat ac libros scribebat et hereticos conuincebat. Tertio fulsit in statu pontificali. In quo ser radice infulsit a quibus alij episcopi consueuerunt puniri. Primo enim remouit a se omnem suspectam familiam. Unde dicit Gregorius. Legimus quod beatus Augustinus nec cum suis sorore habitare consensit dicens: Quae cum sorore mea sunt sorores meae non sunt. Secundo remouit a se omnem ambitionem et pompam tantum in uisceribus quod in uasis. Gestimeta enim sua nec fuerunt nitida nimium nec abiecta plurimum. sed ex moderato et comperenti habitu erant. Ipse etiam dixisse legitur: fateor de preciosa ueste erubescere. Et ideo cum mihi daret uendo eam. et quia uestis non potest esse communis. prociui ergo sit commune. Quasi etiam aurea uel argentea non habuit. sed lignea uel marmorea uisus fuit. non necessitatis inopia. sed proposito uoluntatis. Tertio remouit a se omnem cupiditatem et auariciam. nullam enim uillam uel agrum emere uoluit unquam. Multas etiam hereditates ei dimissas respuit et propinquis mortuo dari fecit. Quarto ad pauperes habuit magnam liberalitatem adeo quod quandoque uasa dominica interibat frangi et consumi. et captiuos indigentibus dari. Quando vero pecunia deficiebat. pro populo denuntiabat. et eos ad erogandum pecunias peruecabat. Quinto in cibo et potu ipse habuit magnam parcitatem. Unde scribitur de eo. quod mensa frugali et parca usus est. Ipse namque in libro psalmi dicit: Sic me docuisti domine quemadmodum medicamenta. sic alimenta sumpturus accedam. In ipsa namque mensa potest lectione quam epulatione diligebat. detractioes vero penitus conpescibat. Unde in mensa uersus scriptos habebat. Quisquis amat dictis absentem rodere uitam. Hanc mensam ueritatem nouerit esse sibi. Unde si detractio ibi incidebat. dixit quod aut taceret aut illos uersus dederet. aut de mensa recederet. Sexto nullam habuit

Augustino

ita ad suos consanguineos carnalitate. Unde dicitur de eo. Consanguineis sibi non fecit non ut diuitias haberent. sed ut aut non aut minus egerent. Secundo fulsit in morte. Et habet quatuor radios. Primo enim sibi ostendit magnam compassionem quia cum in lecto decumberet. et barbari omnia deuastarent. et ipse amarissime fleeret. conuocatis fratribus dixit eis: Ecce rogauimus dominum ut aut nos ab illis periculis eruat. aut nobis patientiam tribuat. aut me de hac uita suscipiat. et in isto tertio fuit exauditus. Secundo habuit magnam deuotionem nam septem psalmos peruenientes sibi scribi fecit. ipsosque contra parietem positos decubitus legebat et uertissime flebat. Tertio habuit magnam puritatem dicebat enim nullum quatuor ex cellis fuerit siue cuiuscumque meriti foret sine eucharistiae sacramento decedere et exire debere. quod et ipse in se uoluit obseruare. Quarto habuit magnam charitatem. Quidam enim eger ad ipsum uenit cum gemitu magno sibi rogans manum imponere et sanitatem conferre. Et cum se excusare inciperet. et diceret: quod non posset sibi ipsi sanitatem conferre. instabat ille eger ardenter rogando. dicens: quod sibi per somnium reuelatum esset. quod ad beatum Augustinum accederet. et ille sibi manum imponeret. et tunc sanitatem obtinere deberet. Ipse igitur auditis ab illo infirmo huiusmodi deprecationibus uerbis. illi ergo manum imponens per eum orauit. et sic infirmus ille sanitatem recepit. Ecce ergo quatuor charitatis fuit potest illi egero ad eum uenienti quae sibi ipsi charitates uoluit impedere. nec mirum quod desiderabat transire ad deum. Quinto habuit paupertatem magnam. Unde de eo dicitur. quod testamentum nullum fecit. quia unde facere posset pauper Christi non habebat. Quis autem dimiserit rerum substantiam. tamē toti mundo dimiserit triplicem thesaurum. scilicet preciosas sui corporis margaritam perpetuam famam. et affluentem suam doctrinam. Ecc. xliij. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt. Ecce corporis margaritam

De decollatione

et nomina eorum uiuent in generationes. ecce perpetua fama. Sapietiam ipsorum narrant populi. Ecce affluens doctrina Tertio fuit post mortem. Et hanc quatuor modis. Primo quod illustrat in lumine celestis claritatis. An quidam monachus in spiritu raptus. vidit ipsum super lucidam nubem sedentem. cuius oculi quasi solis radii totam ecclesiam illuminabant. de quo odor nimis exalabat. Secundo est imersus in pelagus in finitima suauitatis. An legitur quod beatus Berni ipsum vidit. de cuius ore tantum aqua impetebat quod totam ecclesiam replebat. Aug. Nunc imersus in pelagus illud. De quo dicit in psalmo. Fluminis impetus sanctificat ciuitatem dei. de sua influentia nos irrigat et fecundat. Tertio collocatus est in culmine diuine maiestatis. An cum quidam in ecclesia sancti petri pernoctans vidisset sanctum gregorium cum multis episcopis professionaliter icedentem interrogauit gregorius. Si iter eos angustinus erat. Et ille respondit. Angustinus virum excellentissimum de quo queris. altior locis nobis tenet. Simili modo de quodam in spiritu raptus omnes sanctos in gloria constitisset. et Angustinus minime videret. respondit est illi. Amice noli dubitare. Angustinus residet in excelsis. ubi disputat de gloria excellentissime trinitatis. Quarto constitutus est in plenitudine potestatis. ps. Introibo in potentias domini. Ite Idez. Potens in terra scilicet uiuentium semen eius. Beatus autem Aug. quem christus genuit per Ambrosij doctrinam et baptismi gratiam et lachrymarum matris abundantiam. Et quod ipse est tanta potentia constitutus. Ideo deuotos sibi adiunare potest. Sicut in multis patere potest quod a diuersis languoribus et affectionibus liberauit.

Sermo. cccxxij. In decollatione beati iohannis baptiste. ser. pm.

Male tractauerunt eum qui a ventre matris consecratus est propheta. Ecd. xlix. Legit quibus beatus Jobes ab utero matris sanctus

Joba baptiste

fuit. a multis tamen male tractatus fuit. scilicet ab herode qui ipsum beatum Jobanem in carcere decollauit. Ab herodia quod est sanguine sitiuit. etiam male tractatus fuit a phariseis. quorum consilio fuit in carcerat. Fuit etiam male tractatus a iuliano apostata qui eius ossa disperdit. et ex parte combussit. Omnes enim isti prelibati male tractauerunt eum in vita. in morte. et post mortem. Nam herodes et eius complices beatum Jobanem male tractauerunt in vita. quod ipsum in carcerauerunt. Et tamen ipse sic in carcerat ostendit quo ad herodem magnam prestantiam. An sup. hanc Chryso. id quod herodes beato Jobani faciebat per iniuriam ipse totum suscipiebat. per beneficium. et ira. quod dei misericordia fouebat. quod uerum gaudium sanctorum est exire de mundo. Ostendit quo ad christum magnam reuerentiam et amorem. tamen quod scies se christi nuncium et famulum esse misit discipulos ad christum. ut sciret si ipsum christum nunciare debebat inferis. sicut nunciauerunt superis. Quo ad discipulos ostendit magnam diligentiam. Unde Chryso. Dissus iohannes in carcere non de suo periculo. sed potius de discipulorum salute sollicitus misit eos ad christum. ut miracula sua uideret quod tot fecit ut paucorum animas lucraretur. quod melior est apud deum unus iustus quam totus mundus peccatoribus plenus. Ostendit quod ad se magnam sanctitatem et gratiam. quia mundum reputabat esse carcerem. Et in carcere esse reputabat fore paradysum. Chryso. Jobanes specie homo. gratia angelus. quia nihil carnis seu carnalitatis erat in eo nisi uisio sola. Corpore tenebatur in carcere. animo autem in celo. Secundo male tractabant enim in morte. quia ipsum decollauerunt. eius autem decollatio facta est pro iusticie defensione. quia scilicet herodem de stupro argnebat. facta est cum multa sui deuotione. quia deo se recomendabat. Unde cantat bodie. In medio carceris stabat iohannes. et uoce magna clamabat dicens. Domine deus meus tibi commendo spiritum meum. Etiam facta est cum patrum

De decollatione

multorum qui erant in limbo gaudio. An legitur in euangelio nichodemus quod ipse eis dixit. Ego sum iohannes qui christum baptizavi et digito demonstravi et descendi nunciare uobis. quod uos in primo uisitabit. Facta est etiam cum mystica significatione quam significationem beatus Augustinus assignat. dicens. quod christus natus est eo tempore quo dies incipiunt crescere. Jobanes eo tempore quo incipiunt decrescere. Christus fuit in cruce exaltatus. Jobes fuit capite minoratus. Per que datur intelligi quod fama iohannis decrescere debebat. Fama enim christi crescere oportebat. facta est etiam cum ecclesie ueneratione. quia quibus ad limbum descenderit eius tamen passio celebratur. Eorum enim qui ad limbum descenderunt. quidam spectant simpliciter ad uetus testamentum. sicut abraham dauid et ceteri. Et istorum solentitas non agit. Quidam uero spectabant ad uetus testamentum quantum ad tempus. sed ad nouum quantum ad causam. sicut pueri innocentes. Et ideo propter causam eorum obitus celebratur. sed propter tempus alleluia subtrahitur. Jobanes autem spectabat ad nouum et ratione cause. quod per iustitiam est mortuus. et ratione temporis. quod fuit finis ueteris testamenti et initium noui. Et ideo eius obitus colitur. et alleluia cantatur. Tertio male tractauerunt beatum iohannem post eius mortem scilicet herodes caput eius in disco afferi faciendo. quasi quoddam ferculum discumbentibus inde facies. et herodias corpus sine capite sepeliendo. timens ne ipse propheta resurgeret si cum capite corpus positus fuisset. Et Julianus apostata eius ossa dispergendo. et in parte comburendo. Et quia omnes isti beatum Jobanem male tractauerunt ideo a deo ipsi male tractati fuerunt. nam herodes in exilium fuit missus et ibi miserabiliter est mortuus. herodias autem ut ait quidam. cum caput beati iohannis manu teneret. et sibi insultaret diuino iudicio in eius facie insufflauit. et illa subito mortua corruit. puella autem dum super glaciem ludendo discurreret glacies sub pedibus

Joba baptiste

dibus eius frangitur. et illa sic miserabiliter suffocatur. Iudges a tito et uespasiano fuerunt capti. et triginta per unum tenario uediti. Julianus apostata celesti plaga percussus ab hostibus excoxiat. et de corio scabellum regi psarum efficit. Quis autem iohannes sic fuerit male tractatus in uita in morte. et post mortem. De tamen in hoc triplici statu eum uenerabiliter tractauit. Nam in uita celestibus mysterijs interesse fecit. quod celos aptos uidit. uoces patris audiuit. spiritum sanctum in specie columbe aspexit. filij diuinitatem agnouit. Et sic tota trinitas uenerabiliter eum tractauit. Similiter et in morte. quia mors sua fuit ualde preciosa respectu dei. quod per iniustitiam mortem sustinuit. respectu sui. quia per precium sanguinis regnum celorum acquisiuit. respectu limbi. quia preciosum nuncium patribus apportauit. respectu mundi. quia eius mortem uenerabiliter colit. Simili modo post eius mortem. Ipse enim dicitur esse patriarcha. propheta. apostolus. angelus. martyr. professor. et ego. Et ideo in celo existens modo moratur in societate patriarcharum. modo in societate prophetarum. modo in ordine angelorum. modo in choro apostolorum. modo inter raras martyrum. modo inter uoluntas confessorum. modo inter liliu uirginum. et sic deinceps.

Sermo. cccxxij. De eodem ser. ij.

Male tractauerunt eum qui de utero matris sue consecratus est propheta. Ecd. xlix. In uerbis premissis quattuor ponuntur. Primo ponitur herodis crudelitas. qui iohannem crudeliter tractauit. Notandum quod aliquando mali male tractant malos. Pro. xiiij. Inter supertos sepe iurgia sunt. Aliquid mali male tractant bonos. An de hanc ps. Persecutus est bonorum inopem et mendicum. Aliquid boni pugnant contra malos. An ps. Zelauit super iniquos paces peccatorum. uidens. Aliquid et boni contra bonos. quoniam scilicet sunt imperfecti. perfecti autem contra perfectos pugnant non possunt. Ita

De decollatione

multiplex pugna potest inueniri circa beatum Iohannem. Tunc enim pugnabāt mali contra malos. scilicet herodes et herodias ex vna hac parte. Et philippus cuius vxorē herodes abstulerat ex alia parte pugnabant mali contra bonos. scilicet herodes et herodias contra iohannem. Et pugnabant boni contra malos. scilicet Iohannes contra herodem et herodiā. quorum vitia persequebat. Pugnabant et tunc boni imperfecti contra bonos sicut discipuli Iohannis qui tunc pugnabāt contra discipulos christi. Inter iohanes autem perfectum et christum perfectissimum non potuit esse pugna. sed pax et amicitia perpetua. In hac autem pugna Iohannes non succubuit. nec etiam cadere potuit. **Primo** quia firmissime stetit et fuit stabiliter fundatus super montem altissimę trinitatis. quia per patrem cognouit in voce. et filium in humana carne. et spiritum sanctum in columbe specie. **Secundo** fuit lapis quadratus. habuit enim temperantiam per quam sic abstinebat. fortitudinem per quam herodem sic arguebat. sapientiam per quam populum sic instruebat. et iustitiam per quam coram christo sic se humiliabat. **Tertio** quia fuit cum christo forti vinculo amoris copulatus. quia amicitiam in utero matris contraxerunt quando matres mutuo se salutauerunt. quia nunquam interrumpi potuit. nec in prosperis. nec in aduersis. **Secundo** in Iohanne fuit magna sanctitas. quod notatur cum dicitur. ex ventre matris consecratus est. Ex illa autem sanctificatione accepit gratię repletionem. **Luc. 1. 35.** Spiritus sancto replebitur adhuc ex utero matris sue. Accepit etiam ex illa sanctificatione gaudiosam christi cognitionem. **ibidem.** cum dicitur. exultauit infans et. Accepit in bono confirmationem. **Esa. 49.** Sub tegumeto manus sue precepit me et. **Peccati purgatione.** **Hiere. 17.** Antequam exires de ventre sanctificauit te. Et propter ista christi natiuitas fuit miraculosa. Tres namque sunt natiuitates. Una quidem que fuit facta cum homine sine femina sicut

Iohā. baptiste

fuit natiuitas eius. Alia est facta de femina sine homine sicut natiuitas christi. **Tertia** facta est de homine et femina contra solidum cursu nature sicut natiuitas beati Iohannis qui sine peccato natus est. **Iohannis** fuit triplex impedimentum. **Unus** fuit ex parte patris. scilicet nimia senectus. Et ideo non poterat generare. Et duo ex parte matris. scilicet senectus et sterilitas. Et ideo non poterat parere. **Tertio** notat similitudinem beato Iohanne magna dignitas. hoc quod dicitur propheta. In omni genere creature Iohannes semper dignioribus comparatur. Nam inter corporalia assimilatur corpori luminoso. Sicut lucerne ardenti. Inter spiritalia assimilatur angelis qui inter spirituales nobiliores sunt. Inter corporalia ex corpore et spiritu assimilatur ipse prophetis qui ceteris hominibus excellentiores sunt. **Dat. 17.** etiam in hoc dignitas ipsi quia ceteris sanctis christo prior esse videtur. Christus namque est verbum dei. Iohannes vero est vox dei. Sed ceteri sancti sunt tuba dei. **Dee. 10.** In gutture tuo sit tuba etc. Christus etiam fuit sponsus. Iohannes autem fuit amicus sponsi. Ceteri vero sancti sunt serui sponsi. Christus namque fuit sol. et Iohannes fuit lucifer. Ceteri vero sancti sunt stelle. **Baruch. 10.** Stelle vocate sunt et dixerunt. assummus. Christus fuit ignis. ad **Heb. 12.** Deus noster ignis consumens est. Et Iohannes fuit facula ardens. **Ecd. 17.** Verbi illi quasi facula ardebat. Ceteri vero sancti sunt scintille ignis. **Dat. 17.** Fulgebunt iusti et tanquam scintille. Christus fuit lux et Iohannes fuit lucerna lucens. Ceteri sunt radij lucis. **Quarto** ponitur beati Iohannis magna auctoritas cum dicitur. Euertere et perdere et dissipare etc. id est. vias domini preparare. quidem via quattuor modis preparatur. scilicet fossa replendo. tumentia depurando. lapides et offendicula removendo. et tortuosa rectificando. **Ista** quattuor tangunt **Esa. 41.** Omnis vallis exaltabit. et omnis mons et collis humiliabitur.

De decollatione

et erunt prana et indirecta. et aspera in vias planas. Tunc enim fossa replentur quando in precipitium desperationis lapsi in spem venie eleuantur. Et tunc tumentia depurantur. quia per superbiam elati ad humilitatem reducuntur. Tunc offendicula remouentur quia omnia peccata obijciuntur. Tunc vero tortuosa rectificantur. quando omnes intentiones nisi in deum diriguntur. Et quia Iohannes est apud deum tante sanctitatis dignitatis et auctoritatis manifestus est quod potest et scit ac vult nos inuare. Adiuuat autem nos in triplici statu. scilicet in vita. sicut patet in longobardis quorum aduocatus se dixit. ut refert ipse Paulus longobardorum historiographus. Adiuuat et in morte sicut patet in sanctulo qui cum decollari deberet. Iohannes spulatores spatium tenuit ut dicit **Greg. 19.** Etiam adiuuat post mortem sicut patet in rege longobardorum in ecclesia beati Iohannis sepulto ut refert **Paulus** longobardorum historiographus.

Sermo. cccxxiii. De eodem s. iij.

Herodes misit

et tenuit Iohannem et vinxit eum in carcere. In presenti euangelio tria de beato Iohanne ponuntur. scilicet incarceration et decollatio eius. et sepultura eius. Circa primum notandum quod multiplex est carcer in quo fuit Iohannes. **Primus** est carcer materni uteri. et iste fuit totus gaudiosus. **Luc. 1.** Exultauit infans cum gaudio in utero meo. Gaudebat quidem de tanta virginis dignatione. quia matrem suam visitabat de christi incarnatione quem in virginis utero esse sciebat de sui percursione quam iam extunc inchoabat. **Secundus** carcer est carcer proprii corporis. Et iste carcer fuit totus speciosus. **Sap. 17.** Veni ad corpus incoinctum. Puritas enim beati Iohannis post puritatem christi et virginis gloriose marię maior fuit. Istorum triplex puritas significatur per tres lucidiores planetas. scilicet per solem. per lunam. et per luciferum.

Iohā. baptiste

rum. Puritas enim christi assimilatur soli. ps. In sole posuit tabernaculum suum. Puritas marię assimilatur lune. **Cant. 6.** Pulchra ut luna. Puritas Iohannis comparatur lucifero. **Job. 33.** Quod produces luciferus in tempore suo. Sicut igitur in sole est lux fontalis. Sic fontalis puritas est in christo. Et sic post solem magis lucet luna. Sic post christum maior est puritas in virgine maria. Et sic post solem et lunam lucifer magis splendat. Sic etiam post christum et mariam Iohannes ampliori claritate refulget. **Tertius** est carcer deserti. Et iste fuit valde delitiosus interius. Quis enim exterius ederet locustas. tamen interius edebat delicias sempiternas. Exterius edebat mel siluestre. sed interius mel celeste. Itaque exterius bibebat aquam materialis. sed interius aquam spirituales. Exterius vestitus erat pilis camelorum. sed interius indumentis virtutum. Ipse exterius habitabat in deserto. sed interius habitabat in celo. Exterius namque habebat societatem ferarum. sed interius habebat societatem angelorum. **Quartus** erat carcer tyrannidis herodis. Et iste fuit valde gloriosus. Quia magna leticia et inbilatio fuit beato Iohanni per christum et per iustitiam carcerem sustinere. Fuit enim incarceratus per triplicem veritatem. scilicet pro veritate iusticie quam defendebat quando dixit herodi non licet tibi habere vxorem fratris tui. Pro veritate doctrine quam predicabat. Unde dicit **Josephus**. quod herodes videns ad predicationem beati Iohannis magnam multitudinem conuenire. timens tumultum populi ipsum incarcerationem et fecit carceri mancipari. Tertio pro veritate sanctę vite quam tenebat. Sicut enim serpentes et bufones odorem vinearum fugiunt. et sicut noctue solis luce declinant et aufugiunt. Sic iudei vitam beati Iohannis imitari non volentes ipsum odiebant. et arti demonum attribuebant. **Dat. 11.** Venit Iohannes non manducans neque bibens

*philo 2. de hinc iusticie
vnde dicitur
philo 2. de hinc iusticie
vnde dicitur
philo 2. de hinc iusticie
vnde dicitur*

De Natiuitate

7 dicunt demoniū habet. Quintus ē carcer limbi. 7 iste carcer fuit valde gratiosus ei quia sanctis patribus gratiosus enceniū apportauit. Erant nāq; in magna tristitia. tum q; dei visione carebāt. tum quia ibi diu pmanerant tum quia demonū vicinitatem habebāt. Sed iohānes eis nūcianit q; cito lucem diuine visionis perciperēt. Unde Luc. j. Illuminare bis q; in tenebris ē. 7 vltimus in loco tenebroso nō sederent. An subditur: Et in vmbra mortis sedent. 7 cito ad recedendū pedes dirigerēt. vñ subditur: Ad dirigēdos pedes nostros. Et q; cito āgeloꝝ societate gauderēt postq; pariter ipsos angelos facta erat. vnde subditur: In viam pacis. Secūdo fit mentio de iohānis decollatiōe. Circa qd sciendum q; in beato iohāne fuit duplex caput. scz corpale qd amputari potuit. Sed 7o caput. scz supsubstantiale amputari non potuit. Caput siquidē corpore de corpore amputatus fuit ab ipso herode. Magnū siquidem pietatis genū q; tantū 7 tam sanctū caput amputatū fuit. In quo siquidem capite erant illi beati oculi q; spiritū sanctū in colūbe specie cōspexerunt. In quo erant ille beatus anres q; vocem dei patris audire meruerunt. In quo fuerūt beati nares qui totiens fragrantia christi senserūt. Et illa beata labia que toties testimonia iesu christi ptulerunt. Caput autē super substantiale dī esse christū. et illud nūq; separari potuit. Sed p sensum 7 motū p ipsum. 7 in ipso refulsit in vtero 7 i mūdo 7 modo in celo. In vtero per sensum quo eum cognouit. 7 motum quo eū saluauit. In mundo p ipsum sensū fidei 7 motū operationis tonē. In celo modo influit sensum quo illuminat in pīdam dei cognitionē. 7 motū quo semp mouet in deum p intimum amorē. Tertio fit mentio de eius sepultura. cuius dī quo audito discipuli tulerūt corp⁹ eius 7 sepelierunt. Et q; uis reliquie ad diuersa loca fuerint trāllatę. nunc autē ad

gloriose virginis

ianuam sūt venerabiliter tumulatę vbi iohānes sepe potestatem suā sup multis infirmitatib; quas sanauit ostendit. suam potentiam ostendit sup quattuor elementa que sepe cōpescuit 7 imutauit scz super ignem. quicum ianuam magnam fuisset accensus reliquie opponebātur. 7 statim ignis euauit. Sup aerem. quia cum violentia venti naues in portu cōfringeret. reliquie opponebant. 7 statim huiusmodi tēpestas cessauit. Sup mare. quando scz in diuersis nauib; eius reliquie ianuā deferrī deberent tāta i mari orta ē tēpestas. vt oēs naufragium formidaret. Reuelatum ē autē cuidā sacerdoti. q; si reliquie insimul reponerent magnam maris tranquillitatem sentiret qd 7 factus ē. Super terram q; cū siccitas magna esset reliquie ipsi deserūtur pcessionaliter 7 pluuie ceciderunt 7 terra dedit fructum suum.

Sermo. cccxv. De natiuitate Marię sermo prim⁹.

Sapientia edificauit sibi domū. Pro. iij. Cupiens dei filius p susceptione humanę nature nobiscū habitare. nullam domū inuenire potuit q; tān habitatorē recipere digna fuit. et ideo oportuit vt de nouo talē domū crearet. Et ideo dī. Sapientia edificauit sibi domū. Sicut autē dicit beatus Ambrosius in exameron. Bon⁹ artifex pmo fundamētū ponit. posito fundamēto edificatiōis mēbra distinguit. adiungit 7 ornat. Et ista tria diuina sapientia i huius domus edificatiōe seruauit. Primo nāq; ipsam fundauit. ps. Ipse fundauit eā altissim⁹. Idem. Fundamēta ei⁹ in mōtib; sanctis. id ē. i altitudine trinitatis. scz patris cui attribuit potētia. filij cui attribuit sapientia. spū sancti cui attribuit bonitas 7 grā. Et ideo cadere nō potuit. neq; p infirmitatem. neq; p impotētiā. nec p ignoratiā. nec p aliquā maliciam. Omnis nāq; casus i peccatū fit aliquo istoz trium modoz. 7 isti tres

De Natiuitate

modi iter sanctos aplos reperti fuerūt Petr⁹ nāq; cecidit p infirmitates dū timore mori christū negauit. Et ratio ē q; nōdū fundat⁹ erat sup altitudinem diuine potētię. Paul⁹ cecidit p ignoratiā. j. Timo. j. Ignorās feci i incredulitate. Et ratio ē. quia nōdū fundatus erat sup altitudinē diuine sapiētię. Judas 7o cecidit p maliciā excogitatam 7 affectatā. An ps. Dilexit maledictionē 7 inneniet eā. Et ratio ē. quia nōdū fundatus erat supra altitudinē diuine grę. nullo autē istoꝝ modoz ista dom⁹ cadere potuit q; dicit Eccl. xiiij. In me oīs grā vię et veritatis. In me oīs spes vitę et virtutis. non enī dom⁹ hōi cadere potuit p maliciā. q; fundata erat supra altitudinem diuine grę. ideo dicit. In me oīs grā vię. nec p ignoratiā. q; fundata erat supra altitudinē diuine sapiētię. 7 ppter ea subiūgit. et veritatis. Nec p infirmitatē hūanā. q; fundata fuerat supra altitudinē diuine potētię. ideo subdit. In me oīs spes vitę 7 virtutis. Secūdo diuina sapientia edificiu pulchrū erexit. Circa qd duo videnda existūt. scz q; fuerūt artifices q; erexerunt h edificiu. et quod fuit edificiu qd erexerunt. Artifices enī isti fuerūt pater. 7 filij. 7 spū sanct⁹. Pater pulchrā fecit ei⁹ mentē. q; eaz purgauit. Filij ei⁹ vterem. q; ipsū inhabitauit. Spū sanct⁹ 7 ei⁹ vterē. 7 ei⁹ mētes. quia vtrūq; sanctificauit. An scribit Lanq. iij. Lota pulchra es amica mea. et macula non est i te. Ipsa nāq; merito fuit pulchra. cui⁹ filij⁹ dei sic vterē illustrauit. Fuit etiaz sine macula. cui⁹ mentē spū sanct⁹ sic purgauit. Et fuit tota pulchra cui⁹ vterem 7 mentē pater sic sanctificauit. Istud nāq; edificiu de triplici materia fuerat erectū. scz de argēto 7 de auro ac de lapidib; p̄ciosis. j. Cor. iij. Si q; sup edificat sup fundamentū h aurum. argentū 7 lapides p̄ciosos. Per argentū intelligitur eius corpus lucidū et virgineum. Sap. iij. O q; pulchra ē ca. ista generatio cum claritate. Quis autē

gloriose virginis

fuerat pulchra per virginitatez. tamen reputabat se nigram per magnā humilitatem. Lanq. j. Nigra sum sed formosa filię hierusalem. Scz enim lucidū nigrum habet effectum. sic dicit Aug⁹. in li. de ciuit. dei. vbi ponit triplex exemplum. Nam licet ignis sit splendidus tamen carbonem nigrum facit. Sic etiam est de argēto. nam licet argētum sit fulgidum. tamen lineas nigras facit. Oleū sit fulgidum tamen maculas nigras expurgat. Sic et beata virgo maria. licet habuit ignem diuinū. id est. animū dei amore inflāmatū. licet habuerit etiam argētum fulgidum. id est. corpus virgineum. Et licet habuerat oleum lucidū. id est. abundantiam meritorum. tamen de se semper nigra et humilia sentiebat. Fuit etiam istud edificiu factum de auro. Per aurum nāq; significatur animus aureus. id est. totus deificatus 7 in amorem ipsius cōuersus. Sicut etenim homo amādo terrena efficitur terra. sic amādo deum efficitur deus. Istud ostēdit Guido cartbusiensis in libro suo dices. Si imago stercoꝝ ex auro fiat. melior ē substantialiter q; imaginabiliter. Substantialiter quidem est aurum. sed imaginabiliter ē vile 7 sordidissimū lutum. Si autem imago angeli fiat ex auro melior ē imaginabiliter q; sit substantialiter. nam imaginabiliter est substantia rationalis. Sed substantialiter 7o est corpus inanimatū. Cum igit mens nostra rebus terrenis per amorem afficitur. melior est substantialiter q; imaginabiliter. Substantialiter quidem ē spū rationalis. Imaginabiliter autē. talis est qualia sunt illa quibus intendit. Cum igitur per amorem dei afficitur. melior est formaliter q; substantialiter. Substantialiter quidem ē anima. formaliter 7o si dicere licitū sit ē deus. Fuit quoq; et istud edificiu factū de lapidibus p̄ciosis. id ē. virtutib; gloriozis. de eius siquidē virtutibus dicit Hieronym⁹ ad Romacū et Heliodoz. q; beata virgo maria istam

In pres mltio
habat magnā
7 mōz spū
de cauis

12 de infone cadit
p ibi dūmā
p demōnū vncōm
7 123 hē hōm

di caput fuit
hi beato iohāne
7 caput capite
7 caput sup ipū
7 caput

De Natiuitate

regulā sibi statuerat. vt a mane vsq; ad vesperaz orationib; insisteret. 7 a tertia vsq; ad nonā operi vacaret. A nona ho ab oratione nō recedebat. donec angel; apparēs sibi cibū ministraret. Ecce ergo quattuor lapides p̄ciosi isti? dom; p̄ciosē. Prim; ē oratio deuota. Scd; est operatio sollicita. Tertius patiet̄er refectione expectata. Quartus ē p̄uersatio angelica. mag; nāq; cōuersabat cū angelis q̄ cum hominib;. Tertio sapiētia diuina ipsaz domum depinxit 7 ornauit. et hoc triplici colore. sc; alto puritatis. nigro hūilitatē. et colore rubeo charitatē. Ecce q̄ pulchra colorū p̄mixtio. sc; alb; niger. 7 rube;. q; in virgine pulchra cōiunctio fuit. sc; hūilitas. humilitas. 7 charitas. Istuz triplicem colorē se habuisse hōgo maria attestat dicens. *Can. j. R. gra sū. Ecce color hūilitatē. s; formosa. Ecce color alb; virginitatis. Sicut pelliculis salomonis. Ecce color rube; charitatis. q; s; gloriā ibidem iste pelles rubicatē erat. p̄ q; charitas designatur.*

Sermo. cccxxvi. De eode ser. ij. Sapiētia edifi-

cabit domus zc. *Prōu. xiiij. Illa domus sapienter ē edificata q̄ habet in se tria. de quibus dicit beatus Augustinus in libro de trini. Bona domus est paribus mēbris disposita. ampla. 7 lucida. Virgo q̄ beata q̄ est sapienter edificata vt i ea sapiētia diuina inhabitaret ista tria habuit. Fuit enī p̄mo paribus mēbris disposita. De quoz mēbris dispositioe dicit *Can. iij. Ferculum sibi fecit salomō rex de lignis libani. colūnas ei; fecit argenteas. reclinatoziū fecit aureū 7 ascensum purpureū media charitate cōstrauit. Fecit igitur p̄mo sibi i ipsa domo cōnaculū. q; fecit eaz ferculū. Potest aut vocari ferculum vas escarū. ipsa enī vas escarū fuit. quē nobis cibū angeloz ministravit. *Prōu. xxi. Facta est quasi nauis in hitoris. d; lōge portans panē suū. In ista nāq; nauē erectū est velum. De***

gloriose virginis

quo dicit *Ezech. xviij. Byssus 7 purpura varia d; egypto texta est tibi i velum. Et istud velum significat christū multiplici depictū colore. In ipso nāq; fuit caro humana aīa 7 veritas. Et carne etenim resultat color albus p̄pter puritatem. et anima color rube; p̄pter charitates. 7 ex veritate resultat color aureus p̄pter p̄ciositatem. *Can. v. Dilectissimam. rubicundus p̄pter carnem mūdissimam. electus ex milibus p̄pter diuinitatem p̄ciosam. Et ista nauis nobis apportauit panem. sed de longe. Istud enī de longe dicit distantiam locozū. quia sc; de celo apportauit in mūdum. Et etiam dicit distantiam naturarū. quia iste est panis ex natura diuina 7 humana. Etia; iste panis dicit distantiam meritorū. quia nulla merita p̄cesserūt vt verbum caro fieret. Scd; in ista domo fecit thalamuz vt inibi requiesceret. Ideo dicitur reclinatoziū aureum. In hōgine nāq; tria reclinatozia fuerunt. sc; spūs. anima. et corpus. De quibus dicitur. *j. *Thesal. v. Integer spūs noster 7 anima. 7 corpus. sine querela seruetur. In istis reclinatoziis christ; requieuit. Nam requieuit in eius spiritu in q̄ntum sedule contemplationi vacabat. In anima sc; in q̄ntu ratiō eius a christo non recedebat. In ei; corpore in q̄ntum sensualitas nūq; ratiōni contradixit. Tertio christus fecit in ista domo solarium inferius. mediuz. 7 superius. Solarium autē inferius. mūniuit colūnis argenteis. Ideo dicitur. colūnas eius fecit argenteas. medium pauimentauit lapidib; p̄ciosis. Ideo dicitur. media charitate cōstrauit. Sed solarium superius ornauit panis purpureis. 7 ideo dicitur. Ascensum fecit purpureum. Solarium nāq; inferius est ipsa sensualitas q̄ d; ratione sui semp ē ad malū p̄clina. Sed in virgine ad malū p̄clina esse nō potuit. q; septē colūnis argenteis id est. septem donis spūs sancti roborata fuit. *Un; *Prōu. ix. Sapiētia edificauit******

De Natiuitate

sibi domum. cecidit columnas septem. Solarium medium est eius anima paup̄imētata lapidibus p̄ciosis. id ē virtutibus varijs. sc; tribus virtutibus theologis. *Eccl. xiiij. Ego mater pulchre dilectionis quo ad charitatem. 7 agnitionis quo ad fidem. 7 sancte spei quo ad spem. Etia; fuit anima virginis benedictę panimētata quattuor virtutibus politicijs. Ipsa enī vixit tēperanter. cū dixit. quoniam virū non cognosco. Prudēter quando cogitabat qualis esset ista saluatio. Fortiter. quia licet fuerit turbata. non tamen conturbata. Iuste dum dixit. Ecce ancilla domini. humilitas enim est pars iusticię. Solarium superius ē ei; spiritus. qui fuit ornatus quattuor panis purpureis. id ē quattuor sagittis q̄ ipsam totaz purpuream fecerunt. sc; sagitta timoris. que omnia vitia refecabit. *ps. *Cōfite timore carnes meas. Bern. Est sagitta quedam timor dei. que carnis desideria p̄figit. Amois q̄ semp ad filiuz suspirabat. *Can. iij. Vulnerata charitate ego sū. Bern. Est sagitta delecta. amor christi qui animam marię nō modo confixit. sed et p̄transiuit. vt nullam i pectore hōginali particulam vacuā amozē relinqueret. Diuini sermonis. q; verba dei in corde medullit; referbat. *Lud. ij. Maria autē cōseruabat omnia verba hec zc. Est sagitta sermo dei viu; 7 efficac; zc. Et doloris quem in filij passione sustinebat. *Lud. ij. Tuaz ipsius animam p̄trāsibit gladius. Scd; h; domus fuit ampla. Habuit enī yteruz amplum ad deū cōcipiendum. Ideo dicitur templū quasi tenēs amplum. *ps. Suscepimus de mi. tu. in me. tēpli tui. Sicut enī totū māna erat in vna. 7 tota vna erat in arca. 7 tota arca claudebat in tēplo. Sicut etiā diuinitas tāq; māna tota erat in vna. id ē i christi aīa. 7 media aīa tota erat in arca. i. i christi carne deifica. Et hec omnia claudebātur i templo. id ē in hōginis vtero. Scd; habuit amplum intellectum ad cognoscendū. Eius*******

gloriose virginis

enī intellectus non indigebat radio solis quia intra se habebat ipsuz solem. *Eccl. xvi. Sicut sol oriens i mundo zc. Rec radio lucernę. quia intra se habebat lucernam diuinam. id est. diuinam sapientiam. que de ea assumpserat testam. id ē carnem humanaz. Unde etiam dicitur ibidem. Lucerna splendens super cāde labrum sanctum zc. Rec scintilla ignis quia habebat ipsum ignem diuinū intra se. Fuit nāq; rubus dei inflāmat; ab igne diuino. de quo habetur in *Exo. ij. Tertio habuit amplū affectum ad cōpatiēdum. quia omnes in sinum suę pietatis recepit. habet nāq; quadruplicē sinum. scilicet gratię. misericordię. dulcedinis mellifugę. 7 glorię. De quib; ecclesia cātat. Maria mater gratię. mater misericordię zc. Siquidem intra sinum gratię recepit iustos. intra sinum misericordię recepit peccatores. ideo dicitur. Maria mater gratię. mater misē. Intra sinum suę dulcedinis recepit tribulatos. 7 temptatos ab eis hostē repellendo. ideo subiungitur. Tu nos ab hoste. p̄tege. intra sinū suę glorie recepit defūctos. ideo dicitur. In hora mortis suscipe. Quarto habuit amplū mēbrū ad subueniendū. habet enī subueniēdi p̄tates. sapiētia. et voluntatē. *Prōu. xxi. *Thesal. v. desiderabilis. 7 oleū in habitaculo iusti. Potest enī subuenire. q; h; thesaurū. Vult. q; h; pietatē oleū. Scit. q; fuit iusti habitaculū. i. christi. q; ē dei sapia. q; sapia i vtero hōgis nouē mēsis habitauit. Tertio h; dom; fuit lucida. nā sicut dicit *Can. vi. In ea fulsit lux auroz. quando spūs sanctus eam sanctificauit. quia tūc tenebrā originalis peccati ab ea abstulit. *ij. Regl. xiiij. Lux auroz oriētē sole mane absq; nubibus rutilat. Aurora autē semper crescit donec diem p̄fectum facit. sic virgo benedicta post suam sanctificationem in vtero semper creuit in mundo. *Prōu. iij. Semita iustozum q̄li lux splendēs procedit 7 crescit vsq; ad p̄fectum diē. Ipsa nāq; fuit lux splendēs i*******

De Natiuitate

sanctificatione. pcessit in spiritu sancti
supuētiōe creuit in filij pceptiōe 7 facta
ē perfecta dies i sua assumptiōe. Etia zi
ea fultit lux lune id ē sapientie diuine in
incarnate. Ecc. xiiij. Luna ostēdit tēpo-
ris 7 signū diei. Luna nāq; ē signū diei
festi. p qd dat itelligi qd diuina sapiētia
icarnata: tūc ostēdit suā tēporalitatem.
suā eternitatē. 7 suā festinā iocūditatē.
Fultit etiā i ea lux solis. Aug. de sole sic
dicit: Quidē solē fulgētē calētē curre-
tem. Sol igit spūalis christus i hac to-
mo refulsit. qz fecit eā fulgere p plenissi-
mam cognitionē calere p feruentissimā
dilectionē et ad nos currere p velocissi-
mam subuentionem.

Sermo. cccxxvij. De eodē ser. iij

Q Rietur stella

ex iacob. 7 pnrget xga de isra-
el. 7 pntiet duces moab. Numeri. xiiij
Quia nulla creatura inueniri pōt in q
sūt oēs pprietates q designēt marie vir-
tutes. ideo scriptura sacra diuersas res
adducit qb; eas assimilat vt aliq; xtu-
tes inde eliciat. Ideo i xbis pmissis assi-
milat stelle 7 virge. In qb; xbis a tribu
cōmēdat. Primo a suo ortu. cum dicit:
Oriet stella zc. Scd; nāq; p h m in stel-
lis non incidit corruptio. nec casus. nec
error. Dicit igit stella. qz nullā corrupti-
onē habuit. nec i natiuitate. nec in vita.
nec in morte. In natiuitate non habuit
corruptionē peccati originalis. 7 istud
ostēdit exēplo. autoritate. 7 ratiōe. Ex-
ēmplo siq; dē i Hieremia 7 i Jobe. B alle-
rit. quoz vnus fuit pbeta christi. alt' ei?
pcurfor. Multo fortius de ista credit
q fuit christi mat. Autoritate. ps. Sa-
ctificauit tabernaculū suum altissimus.
Bern. Neq; enī festi laudib; nascēs bo-
nozaret. nisi sancta nasceret. Nullus enī
gēmā nobilissimā i vase imūdo colloca-
ret. sic nec de pater filii sui i vtero xgi-
nis posuisset nisi mūda fuisset. Sactus
enī es. 7 i sanctū habitas. Nō etiā habu-
it corruptionē alicuius actualis peccati

gloriose virginis

qz fuit totalit' xtuib; p munita. Cand.
iij. Hōr? cōclus' es foroz mea zc. Fuit
enī hōr? pclusus. qz seipsā clauserat sen-
sus suos custodiēdo. Fuit hōr? pclusus
qn angel' eā clauserat i tota vita sua eā
pseruando. Fuit fons figurat'. qz teus
ipsaz signauerat eā despos' ado. Et ideo
de sol' clauē portabat cuius thesaurus
itus latebat. Nō etiā habuit alicui' pu-
trefactionis corruptionē i morte. qz cor-
pus ei' fuerat dei potētia firmiter cōpa-
ginatū. dei sapientia prudētē ptepera-
tū. 7 igne spūsancti firmissimē p solida-
tum. 7 diuinitate filij dei in balcamatus
Scdo dicit stella. qz i ea null' fuit casus
Apli in passione christi ceciderūt a fide
christi. et a grā spūsancti. et a societate
christi. S. maria nō poterat cadere a fi-
de christi. qz ipsa experta erat oia que de
christo erāt. 7 etiā a sancto spiritu docta
nec a grā. qz i vtero matris fuit p firma-
ta. nec a societate christi. qz christo semp
fuit p iuncta. Joh. ix. Stabat iuxta cru-
cem iesu mater ei'. Tertio dicit stella. qz
nullus i ipsa fuit error. Stellē enī i suo
motu errare nō possūt q mouent motu
sibi a deo pcreato. Mouent autē motu
firmamētū citissime. motu xō suo leuif-
sime. Sic ipsa nō mouebat motu pprie
volūtatis. s. motu diuine dispelationis
Nota nāq; ē a spiritu sancto. vt christi
pceptioni pntiret. 7 p tū' acquieuit.
vt i egyptū fugeret. p tūno obediuit. vt
inde rediret statim obtēperauit. nos au-
tem ad pceptū nrī supioris moueri no-
lum'. s. nras volūtates facere affectam?
7 ideo sidera errantia sum' i canōn' Ju-
de sūt sidera errantia. Scdo cōmēdat
a vite pcessu. cum dicit: Et cōsurgēt virga
de israhel. Dicit enī virga qstū ad ei' or-
tum. filij dei pceptū. et vite sup' pgressū.
De ei' ortu dicit Esa. xi. Egredietur xga
de radice iesse. id ē. exhibit 7 recedet a na-
tura radice. Radix enim ad ima. virga
tendit ad alta. Radix i terra figitur. vir-
ga in aere eleuatur. Radix terrē humo-
re. virga celi rore solisq; calore gaudet

De Natiuitate

et crescit. Sic iudei petebāt ima vitorū
illa aut alta xtuus. Illi erāt fixi i terra
p cupiditatē terrenoz. hęc i aere pau-
ditatem cēlestiū. Illi nutriebant amore
carnali. hęc amore spūali. Illi cōstringe-
bant frigore infidelitatis. hęc autem to-
nebātur calore charitatis. Scdo dicit
tur virga qstū ad filij pceptum. De q
dicit Numeri. xvij. Inuenit geminal-
se xgam aaron zc. Ista autēz virga ge-
nuit florē 7 amigdali. id ē. christum qui
dē pmo flos. ppter suauitatem odoris. 7
pulchritudinē puerfationis. dicit etiāz
christus amigdalu. qz in ipso fuit exte-
rius cortex fragilis. id ē. caro passibilis.
intus nucleus. id est. diuinitas tēperata
7 dulcis. in medio testa. id est. aia virtu-
osa. Tertio dicit virga qstū ad vite
pgressum. Ambro. Virga erat maria
virga nitida 7 subtilis. et virgo q christi
solum velut florē in integritate sui cor-
poris germinauit. Ipsa nāq; tātū pfectit q
venit ad sumam puritatē. ideo dicit: ni-
tida. Et inde puenit ad summā humili-
tatem. ideo dicit: 7 subtilis. inde puenit
ad scunditatem maternā. ideo
subdit: que christum velut florē in inte-
gritate sui corpis germinauit. Tertio
beata virgo cōmēdat a virilitate 7 cffe-
ctu. cum dicit: 7 pntiet duces moab. Dia-
bolus nāq; ē maliciosus. imundus. su-
perbus. et astutus. Ipsa enī pculsit mali-
ciosū p charitatē suaz. Judith. ix. Per-
cussit eum labijs charitatis meę. Deiecit
imundū p virginitatez. Prou. vld. Ac-
cingat fortitudie lumbos suos. Super-
bum cōfundit p humilitatem. Judith.
xiiij. Una mulier hebreā fecit confusi-
onē in domo nabuchodonosor. Sicut
enī magna cōfusio eēt vni giganti a scmi-
na vinci. sic fuit magna cōfusio diabolo
a puella xgine supari. Job. xi. Ligabis
eū ancillis tuis. Ista fuit vna d' pcpuis
ancillis dei. q ait. Ecce ancilla dñi. q di-
abolū ligat. qz p suam humilitatē super-
biā illius refrenat. Astutū autē decepit

gloriose virginis

p suā sapientiā. Iudic. iij. In manu fe-
mine tradetur silara. Virgo enī beata
maria ē valde sapiens. Prou. xiiij. Mu-
lier sapiens edificat domū suā. Diabol'
ē valde astutus. ij. Cor. xi. Timeo autem
ne sicut serpens decepit euam astutia sua
zc. Tunc enī silara in manu fcmine tra-
ditur qn astutia demonis p sapientiaz
virginis ebatur.

Sermo. cccxxvij. De eo.
de m sermo quartus.

Go mat pul

chre dilectionis. et timoris. et
agnitionis. 7 sancte spei. Ecc. xiiij. Al-
titudine 7 sublimitatē matris dei an-
gelici spūs admirātes qstierunt. Que ē
ista q. p gredit' qsi auroza p surgens. Et
que est ista q. ascendit p desertū zc. Qui-
bus ipsa respōdens ait. Ego mater pul-
chre dilectionis zc. Que xba tripliciter
intelligi possunt. vel de ipsa respectu sui
vel de ipsa respectu filij. vel de se ipsa re-
spectu nostri. Primo modo sic intelli-
guntur. Ego sū mater q. habeo i me pul-
chram dilectionē. pulchrū timorē 7 pul-
chram agnitionē. 7 spem pulchrā. Ubi
sūt duo vidēda. scz qliter dicat mater 7
qliter habuit pulchrā dilectionem 7 ti-
morē zc. Est nāq; mater carnalis lega-
lis 7 spūalis. Ipsa ergo mater carnalis
christi que genuit de veritate sup' substā-
tie. Mater spūalis pctōz. qz eos bapti-
cat p spiritū sanctū i fonte misericordie
Mat' legalis iustoz. qz adoptat i filios
grē. Uñ carat ecclia: Memēto saluē au-
ctor zc. Ecce qz ē mater christi carnalis.
Mater grē. ecce qz mat' legalis. Mater
mīe. ecce qz est mat' spūalis. Et fm s. ha-
buit tres filios. scz christuz q fuit ei' fili'
naturalis que de sua substantia genuit
Johannē euāgelistā q fuit ei' fili' lega-
lis que ex rescripto pncipis. id ē. christi i
filii adoptauit. 7 Jobanē baptistā que
p spiritū i matris vtero baptizauit. qn
enī salutauit Elisabeth. infans i vtero
exultauit. 7 spiritu sancto fuit repletus.

De Natiuitate

Habuit autē ista mater pulchrā dilecti-
onē q̄ ē dilectio ordinata. Canq. p. Or-
dinavit i me charitatē. Habuit enī or-
dinatā charitatē ad id qd̄ ē supra se scz
deū ei pfecte obediēdo. ad id qd̄ ē infra
se scz ad corp⁹ ppriū ipsū rationi subijci
endo. ad id qd̄ ē intra se scz aiaz ipsaz cu-
stodiēdo. ad id qd̄ ē iuxta se scz p̄ximuz
ei subueniēdo. Habuit enī pulchrū ti-
more. Timor autē necessari⁹ ē z habenti
grā ne indignus existat. z amittētī vt
ipsaz recuperare valeat. z recuperatī vt
ipsam custodiat. Bern. sup. Canq. Luz
adest grā time ne indigne operis. et am-
plius time subtrahat grā. qz reliquit te
custodia tua. si redierit. tunc magis est ti-
mendū. ne scz cōtingat te recidū pati.
Utum ad ista h̄go beata timore nō in-
digeat. qz i grā cōfirmata erat. Haba-
bat tñ timorem sanctū quē habet beati.
De q̄ ps. Timor dñi sanct⁹ pmanet zc.
Habuit etiā agnitionē. id ē. deo veram
fidem. Habuit nāqz fidē pfectā in filij
incarnatiōe. Luc. j. Beata q̄ credidisti
zc. Fidē viuā i assidua opatiōe. Prou.
vlij. Panē ociosa nō comedit. Fidē fir-
mam i filij passiōe. qz alijs a fide cadētī-
bus ipsa firma p̄māsit in fide. Habuit
etiā sanctā spem. siue qz filiū resurrectu-
rū expectauit. siue qz semp d̄ dei bonita-
te nō de suis meritis sperabat. siue quia
futurā beatitudinē certitudinaliter ex-
pectabat. Secūdo possūt p̄dicta ver-
ba exponi de ipsa respectu filij vt sit sen-
sus. Ego sū mater illi⁹ q̄ pp̄e suam pul-
chritudinē ē diligēdus z timēd⁹ zc. vbi
duo sūt vidēda. Primū ē q̄re christ⁹ di-
catur pulcher. Secūdo q̄re sit diligēdus
z timēdus. Circa p̄mū notādū ē q̄ fm
p̄m. q̄ttuor sunt causę pulchritudinis.
scz numer⁹ magnitudo. color. z lux. In
christo enī fuit numer⁹ oīuz virtutū z gra-
tiarū. Job. j. Vidim⁹ glo. zc. plenum gr̄e
z veritatis. Fuit plen⁹ gl̄ia vt excelleret
oēm miserā. plenus grā vt tolleret cul-
pam. plenus sapiētia p̄ quā ignorātiā
expurgaret. Secūdo fuit in eo magnitu-

gloriose virginis

do. ps. Magn⁹ dñs z laudabilis nimis
Ihd̄. Inest ei latitudo cbaritatē q̄ nos
ab errore colligit. z in veritate collocat.
lōgitudo q̄ nos lōganimitē portat. al-
titudo p̄ quā omnē sensū suę sciētīe imē-
sitate superat. pfundū. qz dānatos inferi
ns iuxta eq̄tatem disponēs p̄ordinat.
Tertio ē in eo lux. Job. j. Erat lux ve-
ra zc. ps. Qm̄ apud te ē fons vite. z i lu-
mine tuo videbim⁹ lumē. Pater q̄ des
tanq̄ ignis nos inflāmat ad cbaritatē
filij tanq̄ lux nos illuminat d̄ veritate.
sp̄ssantē tanq̄ fons nos inebriat ad
suauitatē. Quarto fuit i eo color tri-
plex. scz alb⁹. rubē. z aure⁹. Canq. v. Di-
lectus me⁹ candidus q̄ttum ad carnem
mūdā. rubicūd⁹ q̄ttū ad aīam inflāma-
tā. elect⁹ ex milib⁹ q̄ttuz ad diuinitatem
aureā z p̄ciolam. Secūdo vidēdū est
q̄liter christ⁹ pp̄ter suā pulchritudinē ē
diligēd⁹ z timēdus. Nā in q̄ttū fuit pul-
cher ex numerositate oīuz gratiarū ē val-
de diligēdus. Sap. vij. Si iusticiā q̄s
diligit. labores sui⁹ magnas habet vir-
tutes. Inq̄ttū fuit pulcher ex magnitu-
dine omnipotentie est valde timendus.
Hiere. x. Quis nō timebit te o rex gen-
tiū. Inq̄ttū fuit pulcher ex luce diuini-
tatis in eū ē fideliter credendū. Job. xij.
Dū lucē habetis credite i lucē. Inq̄ttuz
aut fuit pulcher colore bonitatis est i eo
valde sperādū. Ps. j. Bon⁹ dñs z con-
fortans i die tribulatiōis z sciēs speran-
tes in se. Tertio possunt p̄dicta v̄ba ex-
poni de ipsa respectu nostri vt sit sensus
Ego sum mater pulchrę dilectionis. id
ē. ego sum turris z imperatrix dilectiōis
diuine q̄ est pulchra dilectio. et timoris
diuini q̄ est timor pulcher zc. Est autē
q̄druplex dilectio fm Aug. scz carnalis
q̄ est iter virū z vxorē. Naturalis quę ē
iter matrē z filiū. Socialis q̄ ē iter ami-
cū z amicū. Et sp̄nalis q̄ ē inter aīam et
deū. Et ista est dilectio pulchrā. qz facit
aīaz pulchrā. cui⁹ beata h̄go ē mater.
qz ipsaz nob̄ elargitur z donat. Secūdo
dat nob̄ pulchrum timorem. scz illuz de

De Natiuitate

quo ps. Timor dñi sanctus zc. Ihd̄ au-
tem timorē Aug⁹ vocat castum. filialem
z amicabilem. christus enim est sp̄sus.
pater. z amicus. Debemus ergo eum ti-
mere timore casto. quia sponsus ē. timo-
re filiali. quia pater est. timore amica-
bili. quia amicus ē. Tertio dat nob̄ pul-
chram agnitionē. qz verā de deo cogni-
tionem nobis infundit. vel quia oculo
misericordię nos cognoscit. Sicut enī
in curia pape quedam litterę cōcedunt
purę iusticię. quedā purę gratię. quedā
mixtę. sic z in curia dei. Michael enī dat
litteras iusticię vnde fm rēpresentationē
ecclesię habet animas p̄derare. Petr⁹
dat litteras mixtas. scz iusticię z gratię
nam illis qui saluantur ex operibus iu-
sticię aperit portam iusticię. illis autē q̄
ex sola dei misericordia saluātur aperit
portam gratię. Virgo autē benedicta
maria semper dat litteras gratię z misē-
ricordię. Bern. enī sup. B sic ait. Quid
enī de fonte pietatis p̄cederet nisi pie-
tas. Quid mirum si pietatem exhibent
viscera pietatis. nōne q̄ pomuz i manu
sua tenuerit dimidia die. reliq̄ diei pte
pomi seruabit odorem. Utum ergo vi-
scera illa virtus pietatis affectit in q̄bus
nouem mensibus diuina pietas requie-
uit. Quarto ipsa est spes nostra. quia
per ipsam saluari speramus. Ipsa nāqz
nos adiuuare potest. scit. z vult. Bern.
Nō deest ei potestas. qz ē mater dei. nec
volūtas. quia mater ē misericordię. nec
ei deest industria. qz mater ē sapientię.
Sermo. cccxix. De eodē ser. v.

Canis v̄ter
qui te portauit zc. Luc. xi. V̄-
ter beate marie est beatus. quia fuit tha-
lamus christi. habitaculū spiritus sancti
apotheca charismatū. z fons oīuz grati-
arum. Fuit igitur p̄mo thalamus christi.
Et quia thalamū regalem tectet esse
mūdum. vterus eius fuit mūdus. quia
seruauit mūdiciā virginale. Habuit
liquide virginitatē integraz. dedicatā.

gloriose virginis

transfusam. et exemplarem. Integram.
quia corpore. z anima. z spiritu. integra
fuit. j. Ebsal. v. Integer spirit⁹ vester.
z anima. z corpus. sine querela in aduē-
tu domini nostri iesu christi seruet. Ha-
buit quidem integritatem in corpore.
quia ipsum semp̄ illibatū seruauit. i ani-
ma. quia omnē morū z sensum p̄rauum.
penitus resecauit. in spiritu. quia nūq̄
per aliquod peccatum a deo diuisa fuit.
Canq. iij. Lota pulchra es zc. Pulchra
q̄dem fuit in corpore sine macula in ani-
ma. tota pulchra in spiritu. Secūdo ha-
buit virginitatē dedicatā. quia prima
virginitatem vouit z post ipsam multę.
Prius q̄dem h̄ginitatem seruare non
erat magni honoris. sed postmodū tāti
honoris factuz ē q̄ ipsam de⁹ honorauit
q̄ scz non de cōiugata. sed de h̄gine na-
sci voluit. Angel⁹ q̄n a iohāne euangeli-
sta h̄gine adorari reculauit. z tot⁹ mun-
dus. qz modo h̄gines beate dicūt. Luc.
xij. Beate steriles z v̄tres q̄ nō genu-
erunt. Sic i h̄gine maria h̄ginitatē ho-
norauit de⁹ q̄ sibi subditus esse voluit.
Luc. ij. Erat subdit⁹ illis. Angel⁹ q̄n eā
reuerēter salutauit. Et tot⁹ mund⁹. V̄-
ter ipsa dicit. Ecce enī ex B zc. Tertio ha-
buit h̄ginitatē transfusam. quia licet pul-
chra fuerit a nullo tñ potuit concupisci.
qz ei⁹ puritas corda intuentiū penetra-
bat. z mot⁹ illicitos extinguebat. V̄-
ter simulat mirrhę z cedro. quia sicut odor
mirrhę fugat vermes. z odor cedri serpe-
tes. sic z puritas ei⁹ de alioz cordib⁹ fu-
gabat mot⁹ v̄tiales. Quarto habu-
it h̄ginitatē exemplarē. ideo significat
p̄ amigdalu. q̄ sicut iter ceteras arbores
p̄mo flores p̄ducit. sic z ipsa p̄ma votuz
h̄ginitatis emisit q̄ alijs in exemplū fuit
ps. Adducetur regi virgines post eā zc.
de isto amigdale d̄ Ecc. vlij. Florebit
amigdalū. impinguabit locusta. dissipa-
bitur capparitis. Tunc enī amigdal⁹ flo-
ruit. q̄n ipsa virgo votū h̄ginitatē emisit
tunc locusta. id ē. gentilitas instabilis. z
in q̄tra grā sp̄ssancti impinguata fuit.

De Natiuitate

7 caparis id ē populus iudeoz in diffi-
pationē iuit. Caparis enim ē frutex spi-
nosus super terram expansus et signifi-
cat populum iudaicum durū 7 rebelles
7 semper terrenis adherentes. **Secūdo**
veter eius fuit beatus qui fuit habitacu-
lum spūs sancti. Spiritus enim sanctus
ī ipsam venit ad sanctificandū. ps. Sā-
ctificauit tabernaculum suum altissimū
venit ad impregnandū. Mat. p. Qd
egit in ea natum est de spiritu sancto ē.
Ad cumulādum. Luc. p. Spūs sanctus
superueniet in te 7 vir. **Tertio** veter
eius ē beatus quia fuit apotheca charis-
matum ī qua deus medicinas reposuit
contra mortuos omnium vitioz. Medici-
na enim contra cōcupiscentiaz carnis ē
p̄sideratio suę sincerissime puritatē. De
qua dicit Cant. vij. Venter tu sicut acer-
uus tritici vallatus labijs. In eius enī
vtero fuit triticus. De quo dicit Job. x.
Risi granuz framenti. Et fuit instar
acerui qui in imo est latus 7 in summo an-
gustus. Quia christus q̄tuz ad humanā
naturam nobis fuit manifestus. Quam
ad diuinam naturam fuit valde oc-
cultus. Et fuit vallata id est circumdata
lilij puritatis scz intus et extra sursum
7 deorsum a dextris 7 a sinistris ante et
retro. Et dicit lilij ī plurali quia habu-
it mundas cogitationes affectiones ī-
tentiones locutiones 7 operationes. Vel
fuit lilij vallata id est puritate munita
ita qd hostis nunq̄ per impuritatem ad
eius cor intrare potuit. Medicina autē
contra auariciam ē cōsideratio suę pau-
pertatis naq̄ ipsa fuit paup ante partū
qz fuit nupta pauperi sp̄so. v. paup
re in mēto 7 hospitata in paupere domo
Fuit pauper ī partu qz p̄io thalamo ha-
buit stabulum. p̄ lecto habuit p̄sepe 7
fenuz p̄ domicellis habuit bouē 7 asinū
Fuit etiam paup post partum qz obtu-
lit oblationem pauperū nutrebat filiū
per acum 7 coluz 7 nullam cum filio ha-
buit domiciliū. Medicina 7o cōtra su-
perbiām ē cōsideratio suę humilitatis

gloriose virginis

Est autem humilitas coacta spontanea
7 honorata humilitas coacta et si de se
nō sit meritoria habet tamē intra se cau-
sam vnde generet mercedem qn̄ necessi-
tas cōuertitur ī virtutem. ps. Humilia-
uerunt ī cōpedibus pedes eius. Humi-
litas 7o spontanea 7 si desit meritoria
habet tñ causaz vnde generat. Dictez.
vi. Humiliatio tui ī medio tui. Sz hu-
militas honorata nullam habet coacti-
ouem nec humiliandi occisionez sed quā-
to magis a deo extollitur tanto magis
ad humiliaza puocatur. Talis fuit hu-
militas marię que qdem honorata ab
angelo q̄ eam reuerenter salutauit a pa-
tre qui eam elegit a spiritu sancto q̄ eam
sanctificauit a filio q̄ eā impregnauit a
toto mūdo q̄ eā beatā dixit tñ se humi-
lians dicit. Respexit humilitates ancille
suę. **Quarto** eius venter est beatus
qz ē fons oīuz gratiaz. Cant. iij. Fons
hortoz putens aquaz vinentiū q̄ fluūt
impetu de libano. Habuit 7o hortuz
campum 7 viridarium. Horti sunt ele-
cti q̄ sensus suos clauserunt in quo sunt
flores 7 herbe redolentes id ē gratię et
virtutes. Campus autē sunt peccatores
q̄ nullā habet in sensibz suis clausurā 7
in quibus sunt multe arbores steriles 7
infructuose. Viridariū 7o sunt beati in
q̄b̄ virgo benedicta spaciatur 7 delectatur
Habet igit̄ iste fons triplicem riuum
Unus q̄ habet virtutē fecundādi istuz
mittit ī hortum electoz fecundans eos p̄
opera virtutum ideo dicitur fons hortozum.
Esa. lv. Quomodo descendit imber d̄ ce-
lo. **Secūdo** habet riuū q̄ habet virtutē
viniificādi 7 istū mittit ī capū peccatozū
q̄ cum sint mortui 7 steriles ipsos viuifi-
cat 7 fecundat ideo subditur pute aqua-
rum vinentiū. Ezech. xlvij. Omnia ad q̄
venerit torres vident. **Tertio** h̄ riuū
q̄ habet virtutē letificandi 7 istū mittit
ī viridariū beatozū quos a deo inebriat
q̄ semp eos letificat. ps. Fluminis impe-
tus letificat ciuitatē dei ideo subditur
que fluūt impetu de libano. Libanus ē

De exaltatione

mons altus 7 interpretatur cādidatio et
significat illū q̄ est altus p̄ diuinitatem
7 cādidus p̄ hūilitatē. Ab isto libano fa-
cit effluere in beatos aquas gratiarum
7 hoc cum impetu id est cum magna ple-
nitudine 7 cum magno sono leticie et cū
ingit 7 cōtinua emanatione.

**Sermo. ccc. De exaltatione san-
cte crucis sermo primus.**

Ad hūmiliā lignū sublime et ex-
altatū lignū humile. Ezech. xlvij. Dic-
ponit duplex differentia ligni scz lignū
sublime sed humiliatū lignū humile s̄
exaltatū. Lignū sublime s̄ humiliatū
ē christus q̄ vsq̄ ad nos p̄ scalam habē-
tem tres gradus se humiliatū scz vsq̄
ad carnē vsq̄ ad mortem 7 vsq̄ ad cru-
cem. **Phil. ij.** Semetipsum exinanuit
formam serui accipiens quo ad p̄mū fa-
ctus obediēs vsq̄ ad mortē quo ad se-
cūdū mortē autē crucis quo ad tertiuū.
Digna fuit hūilitas qn̄ lux purissima
humiliatū se vsq̄ ad lutū. **Mat. qn̄**
vita se humiliatū vsq̄ ad mortē supplicii.
Dignissima 7o qn̄ dñs angeloz humiliatū
se vsq̄ ad patitū latronū. **Per** hāc
scalam humilitatis 7 nos descendere de-
bemus vt ascendere mereamur scz vsq̄
ad carnem 7 infirmitatis n̄re cōsiderati-
onē. **Dictez. vi.** Humiliatio tui ī medio
tui vsq̄ ad mortē id est vsq̄ ad vitioz
mortificationem. **Col. ij.** Mortificate
mēbra v̄a q̄ sūt sup terrā vsq̄ ad crucē
id ē p̄nitentię susceptionē. **Mat. xvi.** Si
q̄s vult venire post me abne. **zc.** Lignū
hūile s̄ exaltatū ē lignū sanctę crucis qd
p̄us erat hūile qz erat supplicii latronū
s̄ factū ē valde s̄blime qz factū ē glia īpe-
ratorū. **Aug.** Crux q̄ p̄us erat supplicii
latronū trāsit ad frontes īperatorū. Si
talē honorē de cōtulit p̄nis suis qlem
q̄ honorē cōfert suis. Fuit autē istud li-
gnū sublime factū 7 exaltatū ī celo ī
mundo ī inferno vt sit v̄x qd dicitur
Phil. ij. In noie iesu omne genu flecta

sancte crucis

tur celestiuū terrestriuū 7 infernoz. Est
igit̄ exaltatū ī celo qz ipsum celū refera-
uit. Janua enī celestis triplici clausura
fuit firmata et clausa vt habet **Ben. ij.**
scz angelica custodia flāma apposita et
rūphea bis acuta. Crux autē virtute san-
guinis custodiā angelicam remouit qz
clavis ē. **Esa. xij.** Dabo clauem dauid
sup humerū ei. **Hiero.** Sanguis chri-
sti clavis ē paradisi. Itē flāma 7 extinxit
qz aqua celestis ī huius significatiōe de
latere christi exiit sanguis 7 aqua. De
bis duobz **Hiero. air.** Flāma illa rum-
phea 7 foribz p̄sidentis cherubin christi
extincta 7 referata sūt sanguine. Rum-
phea bis acuta p̄cium abstulit qz p̄ciū ē
illa nāq̄ rumphea erat diuina iusticia
q̄ req̄rebat satisfactionē condignā q̄
p̄ christi sanguine ē facta. **J. **De. j.**** Rō
corruptilibz auro vel argento redēpti
estis sed p̄cioso sanguine. **zc.** **Secūdo** ex-
altatū ē ī mūdo qz ibi mira opa fecit
scz sapientię potētē 7 misericordię. Et
idcirco ter ī āno celebramus festum san-
ctę crucis scz pasche in inuentione
7 in exaltatione. **Quia** in pasche fecit
opus mirę sapientię qz diabolū sapi-
enter decepit. **Aug.** Letendit christus
muscipulam crucē suam posuit escā car-
nem suam diabolus autem voluit capere
escā carnis 7 captus ē ab hāmo v̄ita-
tis. **Job. xl.** An extrahere poteris leuia-
than hāmo. In inuentione fecit op̄ mi-
rę potētē qz maxentium tyrannū deu-
cit 7 constantinū ī imperium iuste resti-
tuit multos mortuos suscitauit 7 infir-
mos curauit. **Ista** omnia sunt opera di-
uine potētē 7 diuine iusticie maxime ty-
ranū deicere 7 humiles exaltare. **Sap.**
iij. Benedictū lignū p̄ quod fit iusti-
cia. **Et** **Luc. p.** Fecit potentiam in bra-
chio suo. Sed in exaltatione fecit opus
mirę misericordię quia deus tunc mul-
tis lachrymis christianoz eracium con-
fortauit tyrannū deuicit 7 gentiles ad
fidem cōuertit. **Sap. xij.** Ex quo ligno
credūt homines animas suas. **Lūc. enī**

De exaltatione

eracilius 7 ceteri ligno crucis aias suas crediderunt qz sibi se deuote recõmendauerunt. 7 victoria obtinuerunt. **Tertio** fuit exaltatũ i inferno qz diabolũ uenit 7 superauit diabolũ nanqz tũc erat robustus munitus. et securus. **Lud. xi.** Cum fortis. **Ecce qz robustus armatus custodit atria. Ecce qz munitus in pace sunt oia qz possidet. Ecce qz securus.** Sed christus p lignũ crucis robustũ percussit qz est baculus dei. **Esa. xx.** A uoce dñi pauebit asinus id est diabolus uirga percussus. **Ista eni dicit uirga moysi qz serpentes deuorauit qz xpus crucis demones pstrauit. Chryso.** Ubicunqz demones signũ crucis uiderint territi fugiunt timentes baculũ quo plagam acceperunt. **Secundo** munitum vulnerauit quia est gladius et ensis dei. **Quanti sit gladius dicit origenes.** **Lanta est xpus crucis ut si i mente fideliter habeatur nulla libido nulla peccati macula poterit prevalere s̄ continuo ad memoriam eius totius peccati 7 mortis fugit exercitus nullus demonũ ppe stare poterit uidens gladiũ in quo reiectus est. Chryso.** Diabolus timet crucem q̄ si ensem in quo letale uulnũ accepit. **Tertio** securum tenuit 7 expoliauit qz est uexillum dei. **Solent** nanqz aduersarij ad uisionẽ uexilli regis fugere 7 spolia dimittere. **Sic** 7 demones ad uexilli uisionem crucis territi fugerunt 7 sanctos qui erant in limbo dimiserunt. **Esa. xij.** Super montem caliginosum id est super diabolũ leuate signum crucis 7 ingredientur portas sc̄z ciuitatũ sup̄ne duces id est sancti patres se 7 alios discrete ducetes. **Ista** triplice x̄tute crucis quã habuit i inferno 7 demones tãgit. **Esa. li.** dices: **Quãdũ tu percussisti sup̄bũ: Ecce qz percussit robustũ baculo dei vulnerasti draconẽ. Ecce qz vulnerauit munitum gladio 7 ense dei qz posuisti pfundus maris uitã ut trãficerent liberati id est sancti patres ex limbo educti. Ecce qz ipse christus x̄tute ipsius crucis spoliauit securum.**
Sermo. cccli. De eodẽ ser. ij.

sancte crucis

Quanti autem absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu christi p que mibi mundus crucifixus est 7 ego mundo. **Hec** scribit ap̄ls ad Gal. vi. tanqz dicat: **Quidam** gloriantur in affluentia diuitiarũ. **ps.** In multitudine diuitiarũ suarũ gloriantur qdam i seculari potentia. **Judith. p.** Gloriabat quasi potes in potentia sua qdam i religione simulata. **Gal. vi.** Soluit uos circũcidi ut i carne uestra gloriemur s̄ reuera mibi absit gloriari nisi in cruce dñica. **In p̄missis** autẽ uerbis ap̄ls tria facit. **Primo** ostendit qz in cruce est solũ modo gloriandũ. **cu** 7 dicit: **Mibi** absit gloriari nisi i cruce dñi nostri iesu christi. **In** qua qdẽ gloriari debemus ppter suarũ dignitatẽ 7 nostrã utilitatẽ. **Eius** autẽ dignitas ostenditur qz i passione fuit imperiale solium. **Esa. vi.** **Uidi** dñm sedentẽ sup̄ solium zc. **Fuit** nãqz illud solium excelsum qz christus p crucem celi excelsa p̄scendit. **Fuit** eleuatum qz oia ad se traxit. **Fuit** plena ois terra maiestate eius qz totaz ecclesiã gratia sup̄ benedictionis impleuit. **In** inuentione crucis factũ est ecclesie triumphale uexillum. **Esa. xi.** **Leuabit** dñs signũ 7 nationibz 7 congregabit pfugos israel zc. **In** exaltatione factus est ecclesie uictoriale signũ. **Esa. xij.** **Sup** montes caliginosum id est sup̄ demonem leuate signũ zc. **In** iudicio extremo erit i regale sceptrũ p qd̄ christus tonos reget clementer. **Bestia. xv.** **Accede** et tange sceptrum malos autẽ reget inflexibiliter. **ps.** **Reges** eos in uirga ferrea. **Secundo** debemus gloriari i ea ppter nostraz utilitatẽ qz in ipsa inuenitur ois gloria nostra sc̄z iterior q̄ est i p̄sciẽtiẽ p̄nitentia. **q.** **Cor. p.** **Gloria** nostra s̄ est testimoniuẽ cõsciẽtiẽ nostrẽ qz p̄sciẽtiã mundat. **Heb. ix.** **Sanguis** christi emũdabit cõsciẽtiã nostras ab operibus mortuis. **Exterior** q̄ est i tribulatione 7 infirmitate. **q.** **Cor. xij.** **Libenter** enim gloriabor i infirmitatibus meis ut inhabitet in me

De exaltatione

virtus christi id est crux q̄ ipsas tribulationes dulcorat hoc significatũ est **Exo. xv.** **In** ligno qd̄ aquas amaras dulcorauit. **Superior** q̄ cõsistit in supernorũ reuelationibz gloriator qz archana reuelat. **S̄ significatũ est Mat. xxij.** **In** uelocitẽ scisso. **Quia** ea q̄ fuerat uelata per christi passionẽ sũt repleta et manifesta. **Inferior** qz cõsistit in primorũ p̄fectu 7 amore. **q.** **Thesal. ij.** **Vos** estis glia nostra 7 gaudium qz cbaritatem infirmamant. **q.** **Job. iij.** **In** hoc cognouim̄ cbaritatem dei qz ille p nobis animã suã posuit 7 nos debemus p fratribz nostris aias n̄ras ponere. **Secundo** ostendit i qua cruce sit gloriandũ cum dicit: **Dñi** nostri iesu christi. **Et** nãqz crux latronis a sinistris et crux petri a dextris. **crux** petri 7 crux christi. **Sunt** eni qui crucem afflictionis portant dãnabiliter sicut de sperantes. **Et** isti sunt i cruce latronis a sinistris. **Hiere. xvij.** **Duplici** p̄tritiõe cõtere eos dñe deus noster. **Sunt** qui portant patienter sicut p̄nitẽtes. **Et** isti sũt i cruce latronis a dextris. **Isa. v.** **Patientes** estote uisqz ad aduentũ dñi zc. **Sũt** q̄ portant libetẽ sicut pficiẽtes. **Et** isti sũt i cruce petri. **q.** **Cor. xij.** **Libenter** gloriabor i infirmitatibus meis zc. **Sunt** qui portant gaudẽtes sicut faciũt p̄fecti. **Isti** sũt i cruce christi. **Act. v.** **Ibat** ap̄li gaudẽtes a conspectu p̄ciliũ zc. **Tertio** nãqz ipse ap̄ls ponit causã ex q̄ sit gloriandũ. **cu** dicit. **Per** quẽ mibi mundus crucifixus est et ego mundo. **Ubi** notãduẽ qz si simul sint duo uiui mutuo se uident. **Si** uero vnus est uiuus 7 alius est mortuus uiuus benemortuũ uidet s̄ mortuus uidere nõ potest uiuũ. **Sed** cu ambo sũt mortui nenter alter uidere potest. **Homo** igitur 7 mundus sunt quasi duo in simul p̄stituti. **Tũc** autẽ ambo uiuũt qn̄ hõ mundũ diligit 7 mundus hõẽz fauoribz 7 p̄speritatibus comitatur. **De** talibz dicit **Job. xij.** **Ipsi** de mudo sũt ideo d mudo loquũt et mundus eos audit. **Aliqñ** uero mundus

sancte crucis

mortuus est homini s̄ tñ ad huc homo uinit mudo qn̄ sc̄z mundus hõẽm p̄speritatibus nõ p̄sequit tñ ab hõẽ p̄ amore retinet. **Greg.** **Ecce** iam mundus in seipso aruit 7 ad huc in cordibz nostris floret. **Aliqñ** eõuerso homo mortuus est mudo s̄ tñ mundus ad huc uiuit homini qn̄ hõ sc̄z mudo mēte fugit 7 tñ mundus ipsum occupationibus astringit. **Greg.** **Ple-** rũqz p̄tingit ut homo mudo mente non teneat s̄ tñ mudo hõẽz occupationibz astringit. **Ipsẽ** tũc mundo mortuus est s̄ ei mundus mortuus non est. **Quõz** uero mundus homini mortuus est 7 homo mortuus est mundo qn̄ sc̄z homo mudo non diligit 7 ipse mundus hõẽm fauoribz non extol lit. **Talis** erat ap̄ls cu dicit: **Mibi** mundus crucifixus est 7 ego mundo zc. **Greg.** **Cum** quis in amore mundum nõ retinet nec rursus ab amore mundi retinet uicissim sibi utriqz extincti sunt qz dum alter alterũ non appetit quasi mortuus mortuus non attendit.

Sermo. ccclij. De eodẽ ser. iij.

Christus factus est p nobis obediens uisqz ad mortẽ 7 mortem autẽ crucis. **Phil. ij.** **Quia** p̄traria iuxta se posita amplius elucescunt ideo apostolus ponit christi humilitatẽ 7 sublimitatẽ. **Est** enim quẽdam gẽma p̄fulgida ipsa humilitas in honore 7 honore in humilitate. **In** p̄missis ergo uerbis duo tangũtur sc̄z genus passionis cum dicit: **mortem** autẽ crucis et triumphus exaltationis. **cu** subditur: **ppter** quod deus exaltauit illum zc. **Circa** p̄mum notãdum est qz cõueniens fuit qz christus mortem crucis sustineret et hoc quintuplici ratione. **Primo** ut nullum genus mortis sanctis timendum esse doceret. **Est** enim quoddã genus mortis quod est ualde dolorosum 7 non ignominiosum sicut decapitatio quoddã econuerso sicut patibuli suspensio quoddã est dolorosũ et ignominiosũ sicut crucifixio quẽ est ignominiosa qz

De exaltatione

erat supplicium latronum: et dolorosa quia fit in locis nervosis: in quibus maior dolor sentitur. Voluit igitur hoc genus mortis sustinere: ut doceret nullus genus mortis christi fidelibus esse timendum: quod tunc fuerit dolorosum: ignominiosum vel utroque modo esse videret. **Secundo** ut mala ad se restitueret. Ad enim ad lignum manus extendens quantum peccata commisit: scilicet peccatum avaricie in eo quod immoderatam scientiam appetiuit. Superbie in eo quod dei equalitatem percipiuit. Inobedientie in eo quod dei precepta precepit. Superbie in eo quod vitium pomum adducavit. Ideo christus manus in ligno extendens satisfecit per liberalitatem per humilitatem: per obedientiam: et per asperitatem. **Phil. ij.** Non rapinam artitrat: esse se equalem deo: ecce quanta liberalitas: divinitatem enim non auare rapuit: sed liberaliter eam nobis impedit. Formam servi accipiens: ecce quanta humilitas: factus obediens usque ad mortem: ecce quanta obedientia: mortem autem crucis: ecce quod dura et amara poena. **Tertio** ut elementa sanctificaret et mundaret. Sanctificaverat enim christus terram super eam logo tempore ambulando. Aquam seica baptizari faciendo: et super mare gradiendo. Ignem sanctificaturus erat spiritum sanctum in specie ignis transmittendo. **Non** restabat nisi ut sanctificaret aerem: non sub tecto: sed in aere moriendo. **Quarto** ut ascensum in celum nobis prepararet. Homo quidem ceciderat: sed ad celum resurgere non valebat: quia deo satisfacere non poterat. Homo enim satisfacere debebat: sed non poterat. Angelus vero satisfacere non debebat: nec poterat. Deus purus poterat: sed non debebat: ideo factus est deus homo: ut posset in quantum deus: et deberet in quantum homo. Sed si iste mediator semper stetit in celo: nimis fuisset in loco alto: si semper in terra: nimis in loco infimo: ideo in loco medio: id est in aere se ponere volebat: ut hominem qui in terra erat assummeret: et usque ad celum exaltaret. **Joh. xij.** Si exaltatus fuero a terra: omnia traham

sancte crucis

ad me. **Quinto** ut universalem salvationem ostenderet. Erat namque deus reconciliandus: infernum conciliandus: populus gentilis attrahendus: et populus iudeorum reprobandus. Ideo per mortem crucis voluit mori: ut per caput sursum deum reconciliaret: per pedes deorsum inferos conciliaret: per manus dexteram ad aquilonem extensas gentes in frigore infidelitatis positas attraheret: et per manus sinistram ad austrum expansas populum iudeorum in quibus aliquando calor fidei vigere perseverat reprobareret. **Secundo** ponitur triumphus exaltationis. Et ista exaltatio attendi potest quantum ad crucem: et quantum ad illum qui pependit in cruce. **Cruce** siquidem exaltata est in celo: quia iamnam celestem referavit. **Hoc** significatum est **Hester. iij.** Quia cum nullus palatium regis intrare ausus esset: virga regis apud ipsum introdixit. In inferno: quia ipsum spoliavit. **Gen. xxij.** In baculo meo transiit iordanem istum: et nunc cum duabus turmis regredior. **Dux** turme fuerunt omnes sancti qui fuerunt ante leges: et sub lege: vel una turma fuit angelorum: et alia hominum. **Exaltata** est etiam in mundo: et hoc tripliciter. **Primo** quia ponitur in locis eminentibus ecclesiarum. **Habe**mus etenim memoriale passionis: unum in visu quod est passio christi in imaginibus figurata. **Aliud** in auditu quod est ipsa passio christi predicata. **Tertium** in gestu: quod est christi passio in sacramento altaris tam signanter expressa. **Secundo** imprimatur in frontibus fidelium. **Hoc** significatum est. **Exo. xij.** ubi sanguis agni inbetur poni in superliminari: et in utroque poste. **Superliminare** est frons: sed duo postes sunt corpus et cor. **Debet** autem memoria crucifixi esse in fronte per impressionem: in corpore per mortificationem: et in corde per frequentem recollectionem. **Tertio** per miraculorum operationem prout patet in inventionem: et exaltationem crucis: ubi per virtutem sancte

De exaltatione

crucis multa miracula sunt ostensa. **Ex**altabitur autem in iudicio: quia super solis radiis tunc lucebit. **Chryso.** Sol obscurabitur: et luna non dabit lumen suum: ut discas quoniam crux est luna lucidior: et sole erit clarioz. **Secundo** ista exaltatio attenditur quantum ad illum qui in cruce pependit. **Qui** quidem descenderat: et se humiliaverat quantum ad quattuor: scilicet quantum ad mortis supplicium cuius debitor ipse non erat: quantum ad locum: quia corpus positum fuit in sepulchro: et eius anima fuit posita in limbo: cum utriusque debuisset esse in celo. **Quantum** ad multiplex opprobrium quod a iudeis sepius audivit: cum tam laudes et gratiarum actiones potest audivit: debuisse quantum ad humanam potestatis subiectionem: quia traditus est humane potestati: cum ipse in manu haberet omnium potestates. **Quia** igitur christus sic descenderat: ideo per crucem meruit exaltari. **Primo** quantum ad gloriosam resurrectionem: ut qui se humiliaverat usque ad supplicium mortis: gloriatur indueret gloriosam resurrectionem. **Secundo** quantum ad mirabilem ascensionem: ut qui se humiliaverat usque ad sepulchrum: et ad limbum: exaltaretur usque ad celum. **Tertio** quantum ad paternam dexteram sessionem: ut qui descenderat usque ad opprobria exprobrantium: exaltaret usque ad dexteram paternam fastigium. **Quarto** quantum ad iudicariam potestatem: ut qui humane potestati fuerat subiectus: et iniuste iudicatus omnium iudex sit effectus.

Sermo. cclij. De eod. ser. iij.

Si exaltatus fuero a terra: omnia traham ad meipsum. **Joh. xij.** In his verbis duo tanguntur. **Primum** est sublimitas crucis: dicitur: **Si** exaltatus fuero a terra. **Secundum** est utilitas passionis: cum subdit: omnia traham ad meipsum. **Circa** primum est notandum quod ipsa crux fuit multipliciter exaltata. **Primum** ut esset ecclesie candelabrum. **Lud. xi.** Nemo accen-

sancte crucis

dit lucernam. **Chryso.** Lucerna universalis est ecclesia: candelabrum crucis est lignum: lucerna divina sapientia incarnata. **Lucerna** igitur in candelabro existens christus est pendens in cruce. **Secundo** ut esset navis ecclesie malum. **Chryso.** Navigat ecclesia instructa fidei gubernaculo felici cursu per huius seculi mare habens deum gubernatorem: angelos remiges: portus choros omnium sanctorum: erecta in medio ipsa salutari arbore crucis in que evangelice fidei vela suspendens spiritus sancto flante: ad portum paradisi tenditur. **Tertio** ut esset solium iudicis. **Leo papa.** O admirabilis potentia crucis: ineffabilis gloria passionis in qua et tribunal domini et iudicium mundi et potestas est crucifixi. **Isto** autem solio christus iudicia sua exercuit: et ius suum omnibus dedit. **Ambro.** Auctor humani generis in cruce existens pietatis officia dividebat: persecutionem apostolis: pacem discipulis: corpus iudeis: patri spiritum: virgini paranympham: latroni paradisa peccatoribus infernum: christianis penitentibus crucem commendavit. **Quarto** ut esset cathedra magistralis. **Aug.** Lignum in quo fixa fuerunt membra morientis etiam cathedra fuit christi docentis. **Docuit** autem tibi tres lectiones que significantur per titulum ibi positum. **Docet** enim peccatores quod sperent: et firmiter confidant per crucem saluari. **Ideo** dicitur iesus: id est salvator. **Docet** bonos ut per crucem sperent virtutibus adornari: ideo dicitur: **naçarthus**: id est floridus. **Docet** beatos ut per crucem sciatur se in celestibus coronari: ideo dicitur: **rex iudeorum.** **Secundo** ponit utilitas siue efficacia passionis: cum dicitur: omnia traham ad meipsum. **Ista** autem tractio tribus modis potest intelligi. **Primo** ut dicatur nos trahere per multiplicem efficaciam salutis. **Sunt** namque quantum ad que communiter attrahere dicuntur: scilicet simile: vacuum: calidum: et quedam naturales proprietates rerum. **Christus** autem nos attrahit per

De exaltatione

simile nostre mortalitatis. Heb. ij. De-
buit autem per omnia fratribus assimu-
lari. Per vacuum suę paupertatis.
ij. Cor. viij. Scitis gratiam domini no-
stris iesu christi. quoniam propter nos egen-
factus est. Per calidum charitatis.
Job. xv. Maiores hac dilectione nemo
habet. Per propriam pietatis. quia ei est
proprium semper misereri et parcere. Sicut
enim adamas naturaliter attrahit ferru-
sic et christi pietas ad se trahit omnem
durum. Secundo ut ipse dicatur nos tra-
here per dispositionem sui corporis in cruce
existentis. Et hoc quadrupliciter secundum Bern.
scilicet per capitis inclinationem. sicut
vnus amicus attrahit alium ut det sibi
osculum. Cant. viij. Quis mihi det te
fratrem meum. Per brachiorum aperti-
onem. sicut mater attrahit filium. Esa. xlix.
Quidam mulier obliuisci potest infantem
suum. Per manuum prostrationem. si-
cut liberalis attrahit egenum. christus
namque manus prostratas habuit. quod nihil
sibi retinuit. sed animam dedit patri. cor-
pus Ioseph. ecclesiam Petro. matrem Jo-
hannem. paradysum latroni. et vestes cruci-
fixi. Per lateris apertionem. sicut fora-
men attrahit ad se columbam ad abscon-
dendum. Cant. ij. Surge prope amica
mea. et veni in foraminibus petre. in caverna
macerie. Tertio ut dicatur nos trahere
per efficaciam sui sanguinis. Circa quod
notandum quod homo erat a deo elongatus
frigore nimio repletus amaricatus in car-
ceribus et induratus. Sanguis autem
christi habet virtutem reuocatiua per quam
renocat elongatos. Sicut enim illi qui re-
nocant aues arborum ascendunt et ad ipsas
sibulant. Sic et christus arborum crudasce-
dens reclamauit hominibus. Luc. xxiij. Pat-
ignosce illi. Clamauit etiam cum lachrymis
Heb. v. Cum clamore valido et lachry-
mis offeres: exauditur. Clamauit etiam
sanguine. Gen. iij. Vox sanguinis fratris
tui abel clamat ad me de terra. Luce. j.
O vos omnes qui transitis per vias. Secundo
habet virtutem calefactiuam

sancte crucis

per quam calefacit frigidus. hoc signifi-
catur est. j. Machab. vi. ubi dicitur quod
elephantis ostendebant sanguines vultus
et mori ad inflammandum eos ad prelium.
Fructus mori secundum Ambrosio primo est al-
bus. postea est rubeus. postea est niger. Sic
christus primo fuit albus. id est innocens
et purus in tota sua conuersatione. rubeus
in cruce et niger in morte. Tertio habuit
virtutem dulcoratiua per quam dulcora-
bat amaricatos. hoc significatur est
Exo. xv. ubi dicitur quod lignum in aquas
amaras immisum eas dulcorauit. quia
memoria crucis omnes tribulationes in
dulcedinem pervertit. Bern. Tuas dulce-
do stephano lapides torquentes dulcora-
uit. craticulas laurentis dulcem fecit. Per
tua dulcedine iurant apostoli gaudentes
a conspectu concilij. Dicitur quod si vas
cerę nouę viridisque clausum ponatur in
aqua. aqua que per poros ingreditur dul-
cis efficitur. Istud vas cerę nouę clau-
sum fuit corpus christi quod et fuit cerę
scilicet de ape. id est virgine natus. et nouum. quod
nulla vetustate infectum. et clausum. quod
nulli temptationi paruum. Porci autem
eius sunt vulnera in que si tribulationes
imittuntur in dulcedinem pervertunt. Greg.
Si christi passio ad memoriam reducit.
nihil adeo durum quod non equo animo to-
leretur. Quarto habet virtutem rese-
ratiua. per quam eduxit incarceratos
in limbo positos. Zach. ix. Tu quoque in
sanguine testamenti tui emisisti vincos
tuos de lacu in quo non est aqua. Unde
in historijs legitur quod Salomon habebat
strutionem habentem pullum quem cum
cauea vitrea inclusisset. et pater illius ha-
bere non posset. vermem de deserto attu-
lit de cuius sanguine vitrum liniuit. et
protinus contractum fuit. Ista cauea est
infernalis cauea in qua inclusus erat
pullus. id est omnium sanctorum cętus.
Sed venit vermiculus. id est christus. qui
dixit in ps. Ego sum vermis et non homo. Et
cum sanguine suo infernum fregit. et
sanctos qui ibi erant eduxit. ps. Contriuit

De sancto

por. ere. zc. Osee. xij. Ero mors tua. Dicitur
autem christus vermis. quod vermis
generatur ex humore terre et virtute calo-
ris solaris. Et sicut vermis patre habet
in celis. et matrem in terris. sic christus ha-
bet in celis patrem suum sine matre. in terris
matrem sine patre. Quinto habet virtutem
mollificatiua per quam emollit et frangit
induratos. Unde dicitur Numeri. xx. quod moy-
ses. hęc bis silicem percussit. et inde aque
largissime emanarunt. quod multi que saxa
videbant. sepe ad memoriam crucis ducunt
ad lachrymas commouent. Sicut quod
frangit ferro. aliquid igne supposito. Est
etiam quoddam genus lapidis. quod ada-
mas dicitur qui tunc frangitur sanguine
hircino. Sunt etiam quidam qui ad penitentiam
frangunt timore diuine potentie. isti frangunt
ferro. Quidam amore diuine gratie
illi frangunt igne. Quidam recorda-
tione passionis dominice isti franguntur
sanguine.

Sermo. ccliiij. De sancto Mat-
theo apostolo. sermo primus.

Herusalem eua-
gelista dabo. Esa. li. Ad hoc
quod aliquod donum sit gratum. tria requirun-
tur. Unum ex parte dantis. quod scilicet det libe-
raliter. Secundum ex parte illi cui fit do-
natio. scilicet quod sit dignus ipsum recipere.
Tertium ex parte ipsius doni quod sit pro-
sum et utile. Ista tria tanguntur in ver-
bis premissis. Primo ex parte dei tangi-
tur magna liberalitas. cum dicitur. dabo.
Iad. j. Si quis vestrum indiget sapien-
tia. postulet a deo qui dat omnibus afflu-
enter. Deus enim tria opera fecit. in quibus
valde liberalis fuit. Primum fuit opus
creationis. in quo tam liberalis extitit quod
celum et terram. solem et lunam. stellas et
omnia astra cęli creauit. ut mireretur et dili-
gas creatorum eorum. et ne errore deceptus
adores ea que creauit dominus deus tuus
in ministerium cunctis gentibus. Secundum
est opus redemptionis ubi fuit liberalior.
ps. Apud dominum misericordia et copiosa

Matthæo

apud eum redemptio. Bern. Vere copiosa
quod non gutta sanguinis. sed vnda fluminis
largiter per quod partes corporis emanauit
Tertium est opus glorificationis ubi est li-
beralissimum. j. Cor. ij. Quod oculus non vi-
dit. nec auris audiuit. nec in cor hominis
ascendit. Secundo notat ex parte illi cui
fit donatio. magna dignitas. cum dicitur. hie-
rusalem. Per hierusalem que interpretatur
visio pacis ecclesia intelligitur. Dicit autem
Augustinus in libro de ordine. Videbit deus
qui bene viuit. bene orat. et bene studet.
Ista autem visio potest intelligi vel in pre-
senti vel in futuro. In presenti quidem
deus cognoscitur in diuinis mandatis
et hoc est quod dicitur. videbit deus qui bene
viuit. ps. A mandatis tuis intellexi. In
orationibus deuotis. unde subditur. que be-
ne orat. ij. Paral. xx. Cum ignoremus
quid agere debeamus. hoc solum residuum
habemus. ut oculos nostros dirigamus
ad te. In diuinis scripturis. unde subdi-
tur. qui bene studet. ps. Lucerna pedibus
meis verbum tuum. Vel potest intel-
ligi de visione que erit in patria ex qua car-
sabitur in homine summa dilectio ex eo
quod bene vixit. perfecta fruitio ex eo quod be-
ne orauit. perfecta cognitio ex eo quod bene
studuit. Esa. lx. Tunc videbis. Ecce co-
gnitio. Et affluet. Ecce fruitio. Et mi-
rabitur et dilatabit cor tuum. Ecce dile-
ctio. Beatus igitur mattheus bene vixit.
quia vixit obedienter quo ad deum. quod
statim ut christus eum vocauit sibi obe-
diuit. Sinceriter quo ad seipsum. quod nihil
terrenum possidere voluit. sed omnia de-
reliquit. Patienter quo ad malos. quod
cum murmuraret quod christus ad peccatorem
diuertisset. ipse nullum impatienter responsum
dixit. Humiliter quo ad honores. publica-
num humiliter se appellans. Ipse etiam bene
orauit. Act. j. Hi omnes erant perseverantes
vniuersimodum in oratione cum mulieribus et
maria matre iesu. Et enim oratio fuit charita-
tiua. ideo dicitur. vniuersimodum fuit perseverantissimi-
ma. idcirco dicitur. perseverantes. attentissima
quod orabat cum matre gratie et efficacissima

De sancto

Mattheo

qz orauit cum matre misericordie. Iose
etiā bene studuit 7 in tāti pfect qz libz
plenum diuina gratia compilauit. 7 qz
sic bene vixit bene orauit 7 bene studuit
Ideo modo accipere pmeruit perfectā
dilectionem ratione vite sancte fruitio
nem ratione oratiois deuote 7 cogniti
onem ratione studij 7 diuine sapientie.
Tertio ex parte toni notatur magna
dignitas 7 psciositas. Ista autem pscio
sitas attēditur ex parte illius q scripsit
7 ex parte euangelij qd scripsit. Ille enī
qui scripsit scz mattheus fuit in forma
hominis pfiguratus a chusto imediate
edoct. 7 a xgine gloriosa in speciale fa
miliaritatez a sumptus. Fuit enī pfigu
ratus in specie hominis qz homo est ani
mal rationale mortale. Ante xō incar
nationē de erat spūs. Job. iij. Spūs
est deus sed nostram mortalitatez susci
piens factus ē animal ratione mortale.
Q fuerit rationalis apparuit in pdicati
one q fuerit mortalis apparuit i passio
ne. Mattheus autem in pncipio sui euan
gelij ostēdit chusti incarnationē i medio
predicationē 7 i fine passionē. Scdo
beatus mattheus fuit per chustum im
mediate edoct. Job. v. Omnia qcuqz
audiua patre meo nota feci vobis qz
omnia miracula chusti vidit. Et qz enā
geliste sunt testes chusti 7 testimonium
aliquādo fertur de visu aliquādo d au
ditu. Ideo chustus duos testes de visu
habere voluit scz mattheum 7 iohāne.
7 duos testes habere voluit de audita
scz marcum 7 lucā. Tertio beat^o mat
theus fuit a xgine maria i specialem fa
miliaritatem assumptus. Fuit enī beate
xginis notarius quia sua genealogiā
descripsit. Secretarius quia multa ma
xime i pncipio posuit que nō nisi ab ipsa
scire potuit. Cubicularius quia eius cu
biculum imaculatū fuisse docuit dices
Mat. p. Anteqz cōuenirēt iuētāz i vte
ro habēs d spiritus sancto. Euāgelij
etiam quod scripsit fuit valde sublime

7 preciosū qd p̄ trib^o. Primo qz
fuit a beato marco abbreviatuz. Jobes
nō habuit abbreviatozē qz ait d chusti
diuinitate q̄ abbreviari nō p̄t. Lucas
etiā nō habuit nec Marcus. Matthe^o
hō habuit. Cui^o rationē assignat Aug^o
dicens: Mattheus scripsisse legit incar
nationem domini fm stirpem regiā. Lu
cas hō fm sacerdotalem. Et ideo lucas
nō habuit abbreviatozē. Mattheus
autem habuit quia regis est nō esse sine
comitum obsequio. sacerdos autem in
sancta sanctorū sol^o intrabat. Scdo qz
fuit a barnaba in magna reuerentia ba
bitum. qui ipsum euangelium secū por
tabat 7 super infirmos ponebat 7 secū
in sepulchro poni mandauit. Ideo aut
secum portabat vt ab omnib^o malis p
tegeretur. ideo super infirmos ponebat
vt sanaretur 7 idcirco secuz sepeliri vo
luit vt secū^o moreretur. Tertio fuit
ab ecclesia valde approbatum. Ecclesia
enim valde frequēter recitare solet euā
gelia matthei epistolaz pauli 7 danid
psalmos. ne aliquis desperet quocunqz
genere peccati peccet. Omne enī pecca
tum aut cōmittitur ex infirmitate hu
mana 7 isto modo peccauit mattheus
pecunias enī augere pcedit ex humana
infirmitate. Aut ex ignorātia 7 isto mo
do peccauit paul^o. j. Lmo. j. Ignorās
feci i incredulitate. Aut ex malicia 7 isto
modo peccauit dauid qui homicidium
7 adulterium perpetravit. Omne etiā
peccatum aut est in deum sicut peccatū
perfidie et isto modo peccauit paulus.
Aut est in p̄mum sicut homicidium 7
isto modo peccauit dauid. Aut est in se
ipsum sicut cupiditas rerum 7 isto mo
do peccauit mattheus. Omne etiā pec
catum aut procedit ex calore cōcupiscē
tię et isto modo peccauit dauid q adul
teriū cōmisit aut ex auaricia 7 isto mo
do peccauit mattheus qui fuit auaricia
secut^o aut ex superbia et isto modo pec
cauit paul^o q superbe i sanctos psecuti
onem exercuit.

mattheus in uigine

mattheus notarius
uigine beate

mattheus apud dno uigine
ita gratia eius fuit ex air fir mit at hua

De sancto

Mattheo

Sermo. cclv. De codē ser. ij.

O Sus fac euā

geliste. ij. Lmo. iij. Op^o euan
geliste ē euāgelium p̄dicare vel scribere
vel fm euāgelium uiuere. Isto triplici
modo beat^o matthe^o opus euāgeliste fe
cit. Primo qz euāgelium p̄dicauit.
P̄dicauit aut sapiēter qz sicut i legē
da habet oīa signēta demouū detege
bat. Diabol^o nanqz aliqñ suadet aperte
malū 7 tūc necessaria ē resistētia. Aliqñ
qd uidet bonū esse 7 tūc necessaria ē sa
piētia. Aliqñ illud qd uidet eē perplexū
7 tūc necessaria ē discretio puida. Sui
debat diabolus aperte malum qm magi
volebant se facere adorari 7 ideo duos
dracones ignē spirātes miserūt. Sed il
lud uicit p resistētia qz p̄stater resistit 7
signo crucis dracones fugauit. Deinde
suasit diabol^o apparens bonū sicut qñ sa
cerdotes idolorū sibi uoluerūt sacrificā
re. Sed istud uicit p sapientia qz sapiē
ter docuit soli deo esse sacrificādū 7 oīa
q attulerāt respuit 7 inde ecclias gdi
cari p̄cepit. Deinde diabol^o suasit illud
qd uidebat perplexum scz aut Epige
niā regi i uxorē dare aut mortē subire
maluz nanqz erat si ap̄ls occideret et tñ
pe^o erat si uirgo dei violaret. Scz istud
uicit p discretione puidam qz elegit vt
fieret min^o maluz scz sui occisio potius
enim optabat seipsum occidi qz maius
malū cōmitteretur scz xginis uolatio.
Scdo p̄dicauit fideliter qz honorem
dñi sui sibi noluit usurpare nec sacrifici
cū qd uolebat imp̄dere recipere. P̄re
dicatoz nanqz lz multos p̄uertat hoc tñ
nō sibi sed diuine x̄tuti debet ascribere.
Nō enī dat x̄tutē gradiendi ille q cum
lucerna p̄cedit nec vitā comedēti ille q
cibū administrat nec cāpana uirtutem
orandi que ad eccliam uocat nec tuba
x̄tutem p̄liandi q ad plium incitat 7 i
uuit. Sic p̄dicatoz pot^o exterius iuuare
vt aliqz p uiaz salutis incedat vt uita
gratię uiuat vt deuotionem acq̄rat vt

lege caute

diatolo fortiter resistat si nisi deus inte
rius opet nō ualet ad ista. Tertio p̄di
cauit constāter quia nec pmissis potuit
emolliri cū rex dimidiū regni sui sibi da
re promitteret nec nimis deterreri nec
supplicijs superari s missam deuote p̄fi
ciens mortē accepit. Scdo fecit opus
euāgeliste qz euāgelij scripsit. Sic ipse
fuit ap̄ls euāgelista 7 martyr ita q in
nullo alio tres p̄rogatiue simul inueniūt
Petr^o enī erat ap̄ls 7 martyr s nō euā
gelista. Iohānes fuit ap̄ls 7 euāgelista
s non fuit martyr. Stephan^o fuit mar
tyr s non fuit ap̄stolus nec euāgelista.
Matthe^o aut fuit ap̄ls 7 q̄stum ad hoc
factus est iudex m̄di. Mat. xix. Luz se
derit fili^o hoīs x̄. Erat aut iudex nō sen
tentia ferēdo s iudici assistēdo. Prou.
vli. Mobilis in portis uir eius qñ fede
rit euz senatorū terre. Vel iudicis sen
tentia subscribēdo. ps. Et faciant i eis
iudiciū p̄scriptum vel iudicis sententiā
cōmendando. Apoc. xix. Lans 7 gloria
et x̄tus deo nostro x̄. vel malos ex uite
merito p̄dēnando. Prou. xij. Incede
bant mali cōtra bonos x̄. Scdo fuit
euāgelista 7 q̄stuz ad hoc fuit notari^o
chusti. Mat. xij. Omnis scriba doct^o
in regno celozū x̄. Iste nanqz scriba in
euāgelio posuit noua id est noua chū
sti documenta posuit 7 uetera id est ue
terum prophetarū documenta 7 testi
monia cni etiam potest conuenire illud
quod legitur Leuit. xvi. Comedit^o ve
tustissima ueterum et uetera nouis sup
ueniētib^o p̄ficiēti. Ipse enī comedit id ē
i suo euāgelio icor^o porauit uetustissima
id ē dei mādāta i corde hominis ab ipsa
sua prima creatione conscripta 7 noua
id est chūsti p̄cepta de nouo p̄mulgata.
Abiecit autez uetera id ē ceremonialia
ostēdēs oīa esse completa. Tertio fuit
martyr dei 7 q̄stuz ad h̄ fuit testis eius
qz martyr testis uocat. Iste aut fidē te
stificat ē 7 corde ueraciter eam tenēdo
et ore feruenter p̄dicādo 7 opere eam
operib^o cōprobādo 7 sanguine pro ipsa

De sancto

moziendo. Tertio fecit op' euangeliste qz fm euangelium vixit. 7 b respectu dei. 7 pximi. 7 sui. Respectu dei. qz secutus e ipsu gressu corporis. affectu metis 7 effectu operis. Ambrosi' 7. Sequebat mattheus christu letus 7 alacer. Ecce gressus corporis et exultant dicēs: Jam nō publicanū gero iam nō porto leui. Ecce mutatio affect' mentis. Eui leui postq' christū indui. Ecce mutatio operis. Vixit fm euangelium respectu pximi. qz pauperes pascebat et christo 7 discipulis cōuiuuiū faciebat. nō tm corporale s' maxime spūale. Fecit inquit leui ei puiuium magnū i domo sua. Vere magnū qz talis cibus spūalis delectat animum. gl'ibidē. Qui domicilio recipit iterno. maxime exuberantiū delectationib' voluntatiū pascat christū. Greg' 7. Apud pharisem veritas pascebatur foris. apud mulierē pēnitentē pascebat intus. Potat angelū Bern'. Lachrymę pēnitentiū sunt vinū angeloz. Fecit deo magnum festum. ps. Reliquię cogitationis diem festum agēt tibi. Et angelis magnū gaudium facit. Luc. xv. Gaudiu' erit angelis i celo sup vno peccatore pēnitentię agente. Vixit etiam fm euangelium respectu sui. qz 7 patiens fuit. 7 cito vitam mutauit. Patiens enim fuit. quia iudē dicebant ipsum esse peccatorē. qui erat iustificatus. dicebant enī esse publicanū. qui erat mundat' 7 p'sentia christi indignum qui iam dign' erat effect'. Sz ad ista i nullo fuit cōmot'. nec i animo. nec in aliqua turbatione. nec in signo ex aliqua vultus ostensione. nec in ore ex aliq' impatienti sermone. nec ex facto ex aliq' iniurioso opere. Vitam suam etiā cito mutauit. qz ad vna' christi vocem obediuit. Quidam nanq' cōuertuntur ad vnam vocem dei. scz ad interiorē inspirationem. Alij xō nō nisi habeāt dnas. scz inspirationem. 7 exteriorē exhortationem. Alij nō nisi cum illis duabus habeant tertiaz. scz diuitiaz cumulationē. Alij xō non nisi cum illis trib' habeant

Mattheo

q'rtā. scz flagellationem. 7 tūc flagellati ad deū currūt. ps. Multiplicatę sūt infirmitates eoz postea accelerauerunt. Sermo. cccxvi. De eodē ser. iij.

Elicitis omni

bus surgens secutus est eum. Luc. v. In isto euangelio ponit duplex differentia infirmantiū. quoz quidam infirmitatē recognocebāt. alij recognoocere nolebant. in bonis medio medicus cōstitutus erat. Agitur autē in Beuāgelio d' tribus. Primo de infirmo. id ē. mattheo sanato. qui suaz infirmitatē recognocebāt. cu' dicit: Relictis omnib' zc. Est autē tam velociter ipsum secut' non ex animi leuitate. sed ex dei virtute. Nam lex de causis ē ipsum secut' tam velociter quas hieronym' ponit i originali. Prima qz fuit verbi dei xtuosa opatiōe cōuersus. Scda qz fuit dei inspiratione afflat'. Istos duos modos tāgit cū dicit: Arguit Porphyri' 7 Julian'. augustus vel imperitiam historici mentietis vel stulticiam eoz qui statim secuti sunt saluatores qsi irrationabiliter vocantem hōies sicut secuti. Habet enī christus duos sup'dictos modos vocandi. scz p exteriorē verbi exhortationem. ad Heb. iij. Vni' est sermo dei et efficac' zc. ps. Dedit voci suę vocē virtutis. ideo verbū dei cōparat surculo arboris insito. Jac. j. Suscipite insitū verbum zc. Sicut enim surculus trahit totam arborē ad sui naturam. sic verbū dei trahit totum cor ad sui gratiā. Secūdo per internam inspirationem. ps. Audiam quid loquatur in me do. zc. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū 7 pulso zc. Tertia miraculorum visione p'mot'. Unde subdit: Cum tāte virtutes tantę signa p'cesserint que apostolos viderent anteq' crederent dubium non est. Miracula nanq' hominem sepe cōuertunt quando rudes sunt. Sapiens vero doctrina conuertit quando dociles sunt. j. Cor. j. Iudę signa petunt gręci

gra sui hanc ipse et coram eorum loquuntur atq' de arboris quomo loquuntur sicut in sibile. Hunc do op' q' dicitur q' dicitur naturat.

De sancto

sapientiam querunt. Quarto splendore facie illustrat'. An subdit: Certe fulgor 7 ipse maiestas diuinitat' occulta q' etiā i hūana facie nitebat ex p'mo ad se vidētes trahere poterat aspectu. Facies enī christi erat valde speciosa ad videndum. j. Pet. j. In quem desiderant angeli p'spicere. Gratiōsa ad diligendum. Hester. xv. Facies tua plena ē gratiaz. Luminosa ad innitādū. ps. Illumina faciē tuā sup seruū tuum. Nō fuit g' mirū. si visio facie suę tā faciliter attraheret quę sic erat speciosa. sic gratiosa. sic luminosa. Quinto glorioza maiestate allectus. cu' dicit: et maiestas diuinitat' occulta. Bern'. Omnino pp' m'fectu dinem q' in te p'dicat. currim' post te dñe iesu. audientes q' nō spernis pauperē. et peccatorē nō horreas. nō horruisti p'sertem latronē. nō lachrymantē peccatricē nō supplicantē chanaanē. nō dephesam in adulterio. nō sedentē i theloneo. non supplicantē publicanū. nō negantē discipulū. nō psecutorem discipuloz. non ipsos crucifixoies tuos. Sexto potēti xrtute attract'. Si enī in magnete lapide h' virtus esse dicatur vt anulos 7 festucas sibi attrahit. quanto magis dñs omniū creaturaz sibi attrahere poterat q's volebat. Ista enī tractio nō erat per coactionē. sed p quādā inductionem. sicut ostēdit beatus Aug' exemplo rami viridis 7 nucis. Ostēdis inqt ouī ramū viridem. 7 attrahis eū. ostēdis puero nucez 7 trabis eū. non violentiaz i'ferendo. s' appetitum alliciēdo. Et p'p'ta hoc ostēdit exemplo pelliparij. ps. Exten dens celū sicut pellem. Sicut enī pelliparius expandit pellē pulchram ante emptorē. vt scz alliciat eū ad emēdū. sic de' c'dum stellis depictū 7 ornatū nobis expandit vt nos alliciat desiderandum. Scdo agit' de infirmis q' suā infirmitatē non recognocebāt q's christus in sua infirmitate reliquit. cu' dicit: Et murmurabāt scribe 7 pharisęi zc. Pharisęi nāq' triplici infirmitate laborabant

Mattheo

Prima infirmitas erat murmuratiōnis. Est autē q'd 13 murmuratio bona. sicut murmurare contra aperta mala. Vñ q'dam de tali reprobentur. Esa. lvi. Canes muti non valentes latrare. Alia murmuratio est mala. sicut murmurare p'tra bonos 7 de bonis. Sap. p. Custodite vos a murmuratiōne zc. talis erat murmuratio pharisęoz. Tertia est p'mixta quodāmodo qn scz q'daz cōtra dei patientiaz murmurāt. et eo q' sic p'mittit bonos opprimi 7 impios exaltari. Abachuc. p. Quare respicis p'teptores. 7 taces impio p'culcāte iustiorē sem murmurāt etiā admirando dei liberalitatem. q' ipse tarde veniēs sic liberaliter cum p'mis remunerat. Mat. xx. Accipientes murmurat ad patrem familias. Scda erat infirmitas p'sumptionis. qz p'sumpserūt reprobere meliores se scz christū discipulos 7 matthęum. Reprobentur nāq' infirmum de curatiōne medicum de subuentione 7 discipulos medici de obsequij exhibitōe. Tertia xō infirmitas elationis. qz se iustos credebant 7 alios despiciēbant. Tales credunt q' non sit lux nisi in anima sua. nec tranquillitas nisi i mente sua. nec p'fectio nisi in vita sua. cum tamen de' paratus sit omnib' dare lucez gratię. serenitatem p'scitię. tranquillitatē pacis. interne p'fectionez vite. Ista quattuor tāgit Boeti' dicens: Atq' tuo splendore micās. tu nanq' serenū. tu requies tranquillā p'is te cernere finis. Tertio ponitur medicus in medico p'stitutus qui dicit se venisse ad tria. Primo ad mēdendum 7 sanandū. cum dicit: nō egēt qui sani sunt medico s' qui male habent. Dicit autem Aug' sup Jobānē. Aliud est esse sanus. aliud sanabile. 7 aliud esse insanabile. Qui enī sanus est non eget medico. qui xō egrotat in spe sanabilia est. qui autem egrotat cum desperatiōe insanabilis est. Sani igitur non egent medico nisi ad sanitatis cōseruationem. Sanabiles ad curatiōnē. Insanabiles

De facto mauri

adiunat i periculo pstitutos. Sicut pty in illis qui p lacum reliquias deferebat Tertio quia corripunt indevotos. Sicut patet in illo clerico qui cum iura sancti mauricii vsurpasset. 7 blasphemiam intulisset mala perijt morte.

Sermo. cclviiij. De eodē ser. ij.

Sancti p fides

Sancti vicerunt regna operati sūt iusticiam adepti sūt pmissiones. **De b. xi.** De istis beatū martirio mauricio et socijs eius q̄nq̄ ostendunt in verbis pmissis. **Primo** quales fuerunt in plonis cum dicitur sancti. Est autē sanctū idem q̄ mundum. q̄ firmū. q̄ sanguine tinctum. q̄ sacro vsui deputatum. Isti igitur fuerunt mūdi per verbū dei q̄d receperunt. **Job. xv.** Jam vos mūdi estis ppter sermonē quem. **De fide** quas babuerūt. **Act. xv.** Fide purificans corda eorū. per spiritū sanctū quem receperunt. **Eccl. xvi.** Effundat super vos aquam mūdā. **per sanguinem** quē effuderunt. **Apoc. viij.** Lanerunt stolās suas in sanguine agni. **Secundo** fuerunt firmi. quia nec pmissionibus potuerūt emolliri. nec cōminationibus deterreri. nec supplicijs supari. **Mat. vij.** Descendit pluuia. ecce pmissio refrigerās. 7 fluuerunt vēti. ecce cōminatio concutēs. 7 venerūt flumina. ecce tormentū irruēs. 7 nihil facere potuerūt. quia sup christū fundati fuerūt. **Tertio** fuerūt sanguine tincti. Habuerunt enī sanguine christi tinctam memoratiuam p recordationem. affectiuaz per deuotionem. intellectiuam p meditationē. 7 operatiua p imitationem. **Quarto** fuerunt sacro vsui deputati. vt hostes vincerēt. rēpublicam pseruarent. 7 fidem catholicā defenderēt. **Uñ** dixit beat⁹ maurici⁹. Milites sumus tui. Imperator quo ad p̄mū 7 ad defensionē rēpublice arma suscepimus. quo ad sc̄d̄m. **Qd̄** ē in nob. p̄ditio atq̄ formido. sed fidem catholicam nullatenus deseremus quo ad tertium.

cio 7 socijs ei⁹

Secundo ostenditur q̄les fuerūt i armis suis. cū dicitur. **Per fidē.** Fuerūt enī armati scuto fidei. **ad Eph. vi.** In oibus sumētes scutū fidei. **Dicit** autē fides scutū. q̄ sicut in scuto sūt tres angeli. 7 vnum scutū. sic 7 in deo sunt tres p̄sonę et vn⁹ deus. **Uel** q̄ ipsa fides ē de christo in q̄ sunt tres substantię. sc̄z caro. aīa et ipsa veritas. et vna p̄sona. **Uel** sicut scutū vt plurimū ferit in sinistra parte. sic fides ē t̄m in p̄senti vita q̄ est ps sinistra. **In** dextera autē parte q̄ est vita eterna nō erit fides s̄ spes. **Uel** sicut scutū suscipit primos ictus hostiū. 7 cetera arma. p̄tegit 7 defendit corp⁹. **Sic** fides etiā primas suggestiones demonū sentit. p̄mas q̄stiones tyrannoz suscipit et ceteras virtutes custodit. 7 aīaz defendit ac protegit. **Tertio** ostendit quales fuerūt i victorijs suis. cū dicitur. **Vicerūt regna.** **Vicerūt** nāq̄ regnū demonū. hostiū 7 celoꝝ om̄z. **Primum** vicerūt p̄ resistantiam. **Jac. iij.** Resistite diabolo. et fugiet a vobis. **Nam** fm̄ Bern⁹ in aīa tres sunt dom⁹. **Prima** dom⁹ dicitur esse memoria. in quā diabol⁹ vult intrare ponēdo ibi malam suggestionē. **Sed** portat⁹ d̄z diabolo resistere. ne intret qui vocat⁹ p̄p̄riū status p̄sideratio. **Secunda** domus ē intelligētia. in quā diabol⁹ vult intrare ponēdo ibi prauā delectionē. s̄ huic etiā portat⁹ d̄z resistere. q̄ vocat⁹ et̄ne delectationis cogitatio. **Tertia** dom⁹ animę ē voluntas. in quā diabol⁹ vult intrare imittēdo ibi prauū p̄sensum. sed huic portat⁹ d̄z debet resistere q̄ vocat⁹ et̄ne p̄p̄rię meditatione. **Secundo** vicerūt regnū hominū per patientiam. **Et** iste modus vincēdi ē valde gloriofus. quia iste fuit modus christi. **Eccl. xii.** Magna est gloria sequi dominū qui ē victoriosus. **Seneca** enī ait. Innumerabiles sunt q̄ populos q̄ vrbes habuerunt in potestate. paucissimi ho sunt qui in potestate habēt seip̄os. **Est** etiam fructuosus qui ipsū celum vincit 7 rapit. **Mat. xi.** Regnū celoꝝ vim patit 7 violenti rapiūt illud

De sanctis Cos

Tertio isti sancti vicerunt regnū p passionē suam. **Uñ** autē erant quinq̄ inuicibilia q̄ tamen isti vicerūt. **Angelū** p lacrymas quas effuderūt. **Osce. xij.** Inualuit ad agelū. fleuit 7 rogauit eū. **Diabolum** p fidem quam habuerūt. **j. P̄ct. v.** **Aduersarius** v̄z diabolus. **Uñ** aīaz p magnanimitatē qua suo corde donati fuerunt. **Pro. xvi.** Melior est patiens viro forti 7 qui donat aīo suo expugnatore vrbium. **Portem** p charitatē qua inflammati fuerūt. **Cañ. viij.** Fortis ē vt mors dilectio. **Regnū** celoꝝ p sanguinis precium qd̄ dederūt. **ps.** **Preciosa** i p̄cio plena est in p̄spectu dñi mors sanctoꝝ eius. **Quarto** ostendit quales fuerūt i opibus suis. cum dicitur. **Opati** sunt iusticiāz id est opa meritoria per q̄ iuste regnū celoꝝ sibi acquisuerūt. **Matth. iij.** **Penitentia** agite app̄o. **Uñ** enim hic q̄s appropinquat deo p opa penitentię t̄m deus sibi appropinquat p collationem gr̄e 7 glorie. **Parū** appropinquabat qui dicebat. **Lud. xij.** **Ieiunio** bis in sabba to. **Ideo** parū sibi appropinquauit de⁹ q̄ iustificatus nō fuit. nihil appropinquē qui dicebat. **Lud. xvij.** **Aīa** habes bona comedē bibe epulare. **Uñ** de⁹ nihil sibi appropinquauit q̄ suę domū sal facta nō fuit. **Ualde** appropinquabat. **Matth. xix.** **Ecce** nos reliquim⁹ oīa. **Ideo** deus valde appropinquat eis. q̄ indices mūdi eos fecit. **Quinto** ostendit quales fuerūt i suis p̄m̄s. cū dicitur. **Ad epti** sunt repromissiones. **Uñ** nanq̄ si ebat. pmissio trib⁹ modis. **Aliqñ** se mutuo osculando. **Aliqñ** manū ad manum applicando. **Aliqñ** rem aliquā porrigendo. **Sic** christus vitā beatam nobis daturū promisit. sc̄z osculando qd̄ fuit i carnatione vbi facta fuit dulcē vnio nature diuinę cū natura humana. **Can. vij.** **Quis** mihi det te fratrē meum. id ē vt tu qui es dñs meus efficiaris 7 frater meus sugentē vbera matr̄. me. id est vt tu qui es in sinu p̄ris mei efficiaris puulus in sinu matr̄. vt inueniā te foris. id

ma et Damiano

est. tu qui habitas semp in celis visibilis inueniaris in terris. 7 deosculat te id est dulcē vnionē nature tue cū mea natura humana p̄cipiam. **Et** iā nemo me despicit. nec deus. sed me sibi recōciliabit. nec angelus. sed in magna reuerentia habebit. nec diabolus. sed me valde timebit. **Promisit** etiāz manib⁹ suas cruci applicādo. **Matth. ij.** **Cornua** sc̄z crucis i manib⁹ ei⁹. **Promisit** insup sp̄m̄ sanctum nobis dando. **j. Cor. v.** **Dedit** nobis vīgus spiritus.

Sermo. cclix. De sanctis Cosma 7 Damiano. sermo prim⁹.

Medici suscita

Medici suscitabunt 7 confitebunt tibi. **Uñ** p̄s. **Ista** verba q̄ p̄p̄ta videt possuisse in rogatiue 7 negatiue exponi. possunt de istis sanctis martirib⁹. sc̄z cosma 7 damiano remissiuę 7 affirmatiue. **Ipsi** nanq̄ fuerunt medici corpoꝝ 7 animaz. 7 multos a diuersis languorib⁹ resuscitabant. ideo dicitur medici sus. **Et** hoc nō sibi. sed deo attribuebant. ideo dicitur. 7 confitebuntur tibi. **De** istis autē sanctis medicis q̄ tuoz videnda sunt. **Primo** quales fuerunt q̄stum ad p̄rogem. **Fuerunt** enī quinq̄ fratres pro christi nomine passi. **Sed** ecclesia de duob⁹ principalibus solēcat. **Felix** fuit talis fraternitas. q̄ fuit a parentib⁹ religiosis p̄genita. bonitas enī parentū sepe est causa multarum in filijs bonitatum. **Chryso.** super **Matth.** **Prorem** accipe volentib⁹ dat documentū. **Uñ** si ambo p̄ntes ipsius puellę boni sunt. secure accipiat. si ho ambo mali oīno refugiat. si alter bonus sit. alter mal⁹ quid tūc facturus sit timeat. veruntamē si pater est bonus 7 mater est mala magis debet timere. si autē ecōuerso minus timeat. **Est** 7 ista fraternitas felicioꝝ. q̄ fuit martyrio coronata. q̄ pati p christo est beatitudo magna. **Matth. v.** **Beati** qui persecutionem patiunt. ppter iusticiam. **Istam** autē beatitudinem passionis uos habere non possum⁹. **triplici** de causa

De sanctis Cos

vt dicit Origenes. **Una** ex pte nra quia tantā gratiā nō meremur vt pro christo pati digni simus. **Alia** ex pte diaboli qd sciens p martirium nos consequi remissionē peccatorū 7 ad regnū puenire celorum nobis pstat impedimentū. **Tertia** est ex pte dei qd sciens nostrā infirmitates nobis misericorditer pdefecit. **Ista** autem beatitudine passionis isti martyres habuerūt qd 7 deus illos dignos fecit 7 cōstantiam tribuit 7 diabolus eos impedire nō potuit. Est etiā ista fraternitas felicissima qd ad celestē gloriā ē assumpta. **Felices** igit illi qui hos quin qd martyres habere merent in patronos spirituales. **Ecd. iij.** Melius est duos esse simul qd vnū. Si enī vnus vel duo sancti sic a peccato reuocāt sic a diaboli temptationibus conseruant sic in dei amore inflamman qd facerēt si qnqz essent. **Secūdo** videndū est quales fuerint qstūm ad artem. Ipsi enī fuerunt medici qd sanabāt cōmuniter qd oibus tam magnis qd paruis tam diuitibz qd paupibz 7 etiā brutis animalibz sanitatē beneficia impēdebāt. **Sanabant** liberalitē qd nihil ab aliquo accipiebāt. **Matth. x.** Gratis accepistis 7 gratis date. **Sanabāt** mirabiliter qd mirabil fuit eoz curatio qd habētī cruce putridū cruce aliud inseruerūt. **Sanabant** integraliter a corpibz mortuos pelle 7 aīabus peccatorū veniā impetrādo. **Tertio** videndū est quales fuerūt qstūm ad passionē. Eoz nanqz passio fuit gloriosa qd istar christi fuerūt crucifixi. **Ecd. xxij.** Magna est gloria sequi dñm. Fuit miraculosa qd sagitte in suos redibant actores. Fuit fructuosa qd fructū cēlestium habuerunt. **Lud. vij.** Qui aut in terram bonaz sunt hi qui i corde bono 7 optimo audientes verbū retinent 7 fructū afferunt in patientia. **Habuerunt** enim cor pacificum quia passi sunt patienter. **Cor** tenuoluz qd passi sunt libentē. **Cor** optimū qd passi sunt gaudēt. Fuit victoriosa qd vicerunt in oibz elementis scz in terra qd in manibus 7 in pedibus fuerūt

ma et Damiano

torzi in aqua quia in mare p̄cipitati in aere quia in eculeo suspensi in igne qd in ignem proiecti. **Quarto** videndū est i quales fuerunt qstūm ad nostram subventionem. Ipsi enī subueniunt tribulationis sicut patet in illo in quem serpens intrauerat defendunt ab opp̄essione pemonis sicut patet in illo qui vxorem suā eis recōmendauerat. **Diligentē** curam habent de suis deuotis sicut patet de custode ecclesie sue cuius cruce marcidum erat. **Seuerā** vltionē inferunt malis sic patet quando demonibz p̄ceperunt vt tyrānum percuterēt. **Misericordiā** impendunt p̄nitentibus 7 humiliantibus sicut patet. **Quia** cum p̄dictus tyrānus p̄niteret mox ab eo demones auerterunt. **Job. xl.** Nunquid illudes ei quasi aui: Auis enī domestica quando emittit recedit 7 quando reuocat redit. **Sic** 7 isti martyres videntē habere in potestate sua demones quasi aues quia qn eos emittunt ad malozū v̄dictā p̄tercedā statim obediunt quando eoz reuocat protinus obsequuntur.

Sermo. ccl. De eisdem. ser. ij.

Ece quam bo

num 7 qd iocundum habitare fratres in vñū. **Isti** sancti martyres scz **Cosmas** 7 **Damianus** fuerūt frēs nō tm carne s̄ etiā fide 7 passione. **Habita-**uerūt aut in vnuz sex modis. **Primo** qstū ad idē domiciliū vbi habitauerūt pacifice 7 p̄corditer. **Ecd. iij.** Melius est duos esse simul qd vnū. **Quattuor** nanqz sunt genera hominum qui libentē socios habere volunt scz negociantes qd adinuicem emolimēta acquirunt. **Ideo** dicitur habent emolumentum societatis sue. **Itinerantes** qd auxiliū sibi mutuo p̄bent. **Ideo** dicit. Si vnus ceciderit ab alio fulcietur. **P̄siliantes** qd simul hostibus resistūt. **Ideo** dicit. Si quispiam p̄ualu erit contra vnū duo resistēt ei. **Dormientes** quia tem p̄ore frigidis mutuo a se frigus expellunt. **Ideo** subditur: Si

De sanctis Cos

dormierint duo fouebuntur mutuo. **Serui** igitur dei sūt ne gociatores dei 7 ideo libenter in simul cōmorantē qd vnus ab alio acquirat humilitatē 7 castitatē. **Sunt** itinerantes id est ad celestē patriam festinātes 7 ideo si vnus cadit alij suis orōnibz 7 exhortationibz eum subleuare festinant. **Sunt** p̄liatores 7 ideo p̄tra demones fortius inualecūt qd tm singularē certamē desiderāt. **Sunt** dormientes in lecto p̄templatiouis quiescentes 7 ideo qn sunt plures inuicem se inflamman. **Secūdo** in simul habitabāt qstū ad eundē mentis affectū. **Sed** multi religiosi sūt in simul habitātes nō more hominū sed ferarum. **Ferē** enī adinuicē pugnant aut p̄pter cibū aut p̄pter domiciliū aut qn a libidine p̄citant. **Sic** etiā multi sūt inuicē p̄tendētes aut scz p̄pter cibū qd non delitiose pascunt aut p̄pter domiciliū scz qn in magnis domibz nō collocant aut p̄pter libidinem dominandi qd ad magnas p̄lationes nō promouentur. **Religiosi** ergo sicut inuicē iuncti sūt corpe ita debent vniri mentis dilectione. **Iungit** enī ipsa religio hoies diuersarū cōplectionū. **Esa. xj.** Habitabit lupus cū agno 7 pardus cū hedo accubabit. **Quidam** enī instar lupi videntē naturaliter esse feroces. **Quidam** instar agni naturaliter mites. **Quidam** instar pardi naturaliter astuti. **Quidam** instar hedi naturaliter inq̄eti. **Sed** istas diuersas cōplectiones amor dei debet vnire. **Cōiungit** etiā hoies diuersarū puincia 7 diuersarū pditiouū. **Esa. lxv.** Lupus 7 agnus pascēt simul. **leo** 7 bos comedēt paleas. **Siue** enī sint multū apparentes vt lupi siue parū vt agni siue nobiles instar leonum siue ignobiles instar bouum oēs debent vti eorundē genere ciboz. **Coniungit** etiā homines diuersarū etatū. **Esa. xj.** Virulus leo 7 ouis simul morabunt 7 puer puulus minabit eos p vitulū intelligunt inuiores p ouē qd habet balatū obscurum seniores 7 p leonē robustū 7 fortes. **Isti** sc̄pe in vna domo pacifice cōmorantur

ma et Damiano

7 p̄latus iuuenis eis p̄ficatur. **Tertio** habitauerunt simul qstūm ad idē officium. **Fuerūt** enī medici nō tm cor poruz sed etiā aīa 7 quas quidē sanabāt inducendo eas ad p̄titionē p̄fessionē 7 ad satisfactionē. **Sanat** quidem aīa ad instar corporis. **Aliquī** p̄ amare medicinē p̄titionē ista est p̄tutio. **Esa. xxij.** Amara erit potio bibentibus eam. **Aliquī** p̄ vomitū 7 reiectionē ista est cōfessio. **Prōu. xxx.** Verba p̄gregantis filij vomentis. **Aliquī** v̄o per sudorem vel minutionē 7 dietam p̄ intelligunt tres ptes satisfactionis scz orō demofina 7 ieiunium. **Prō** orō lachrymosa intelligit p̄ sudorē. **Ecd. xxij.** Pungēs oculū deducit lachrymas. **Elemofina** v̄o intelligit per minutionē qui enī sup̄flua habet debet de ipsis diminuere 7 dare paupibz. **Lud. xj.** Quod superflue date paupibus. **Ieiunium** v̄o intelligit p̄ dietam per quod diabolus expellitur de corde sicut lupus de nemore. **Matth. xvij.** Hoc genus demonioz nō eijcit nisi oratione 7 ieiunio. **Quarto** habitauerunt in vnū qstūm ad eandē fidem. **Fides** enī coniungit hominē deo. **Ideo** cinctoziuz appellat. **Esa. xj.** Fides cinctoziū renū eius. **Homine** hominū. **Ecd. xxvij.** Diligite primū 7 iūgere fide cum illo. **Hominem** sibi ipsi. **Eiusdem.** xxv. Fides aut initium ad cōglutinādū est ei. **Quinto** habitauerunt in vnū qstūm ad eandē opationem. **Oēs** enī operabant propter eundem finem scz p̄pter deum. **Deus** enī est finis omnium desiderioz qd est summa bonitas. **Prōu. xj.** Desiderium iustozum omne bonum oīuz cogitationū quia summa veritas ē. **Io. xij.** Ego sū via veritas 7 vita oīuz amozum quia est summa suanitas. **Ecd. xxij.** Spiritus meus super mel dulcis oīuz operum qd summa tranquillitas ē. **Sap. xij.** Tu aut dominator virtutis cū tranquillitate iudicas. **Sexto** habitauerunt in vnū qstūm ad eandem passionem. **Omnēs** enī passionē quas alij sancti habuerūt particularitē isti sancti

De sancto

vident' habuisse vniuersaliter. Fuerunt eni in mari merfi instar clemētis in igne piecti instar laurentij in eculeo torti instar vincentij crucifixi instar petri lapidati instar stephani sagittati instar sebastiani et decapitati ad instar beati pauli Et ideo poterant dicere cū ppheta. *Dēs fluctus tuos induxisti sup me.*

Sermo ccli. De sancto
Michaele. sermo primus.

Studium erit

angelis dei super vno peccato re poenitentiam agente. *Lud. xv. Si āgeli gaudent de nostra conuersione et nos gaudere debemus de eorū glorificatione Et si de nobis faciūt festiū in celis et nos debemus de ipsis facere festum in terris. Et ideo quattuor solēnitates d' ipsis angelis celebrant. Prima* hodierna die celebrat' q' ortum habuit ex quadā ecclesia quā in monte gargano michael edificauit et se loci illius custodē esse asseruit. Ex quo dat' intelligi q' angeli sunt custodes oīū animarum. *Hiero. Magna dignitas aīa et vnaqueq' angelū habet ad sui custodiam deputatū. Dat' enī angelus cuiuslibet in quintuplici statu in quo est ei custodia eius necessaria. Primo* nato in vtero ne a diaboli malicia necaretur. *Secdo* egresso de vtero ne a baptisimi gratia a diabolo impediretur *Job. iij. Quare nō in vulua mortuus sū egressus de vtero nō statim p'ij. Tertio* viuenti in mūdo ne ad peccata plurima p'raberet. *Unde* postq' ppheta dixit: Angelis suis mandauit de te statim subiunxit: *Sup aspidem et basiliscum ambulat. Et per aspidē que aurem in terra figet intelligitur auaricia. Per basiliscū q' habet visum venenosum intelligit' luxuria q' aspectibus inflamat. Per leonem intelligitur supbia. Per dracones qui caudam inuoluit intelligitur cōsuetudo praua. Quarto* exeunti de mūdo p' mortem ne de fide temptet' vel i' desperationē p'rabat' vel a confessione im-

Michaele

pediatur. *Gen. iij. Tu insidiaberis calca-
neo eius. Quos enī* diabolus nō potuit decipere in iuuentute q' est prima pars hominis nec in senectute que est quasi secunda pars hominis. *hos* decipere nititur in morte que est quasi calcaneum et vltima pars hominis. *Quinto* post mortem. *In* via enim quam aīa est tunc factura sunt laquei positi a quibus angelus hominem protegit. *ps. In* via hac q' ambulam abscon. *su. la. mi. Judith. xij. Quirit dñs: quia* custodiuit me angelus eius et hinc euntem et ibi commorantem et inde huc reuertentem. Angelus enī custodit animam huc venientem per natiuitatem in vtero et ex vtero et ibi commorantem et viuentem in mūdo et hinc reuertentem id est ad celestem patriam reuertentem siue dum est in morte siue dum vadit post mortem. *Secda* solēnitatis fit. *xvij. kalendas* nouembri in loco qui tumba dicit' vbi āgelus michael episcopo apparet ecclesiam sibi edificari p'cepit. Ex quo dat' intelligi q' angeli libent' cū hoibus societate habent qui totiens i' terris volunt habere habitationē. Hoc significatum est in angelis quos salomō fecit fieri in propiciatorio templi de quibus quattuor legunt'. Quod erant de lignis oliuarum q' tenebant alas expensas q' habebant pedes obliquos et eleuatos quasi ad inuolandum paratos et q' versis vultibus mutuo se respiciebant. *Olim* angeli videbantur esse ferri id est impassibiles et duri sed modo sunt de lignis oliuarum id est misericordes et p'ij. *Olim* inuie ad homines veniebant et ideo tenebāt alas suas dimissas. *Et* modo cito ad nos veniunt et ideo alas expensas habent. *Olim* soli deum laudabant sed modo in laudando associant se hominibus. *ps. Conuenerunt principes conuincti p'sallentibus et. Olim* naturam nostram infirmam respiciebant sed modo videntes ipsam in christo exaltatam in stuporem et admirationem conuertuntur. *Quo* respect' ipse mutua' representat et

De sancto

cetera. *Ideo* etiā modo hic modo ibi sibi ecclesias edificari faciunt et insinuat' q' libenter homines associant et maxime quin q' genera hominum scz dei laudantes. *ps. In* conspectu angelorū p'sallat' tibi et. *In* tribulationibus existentes. *Dan. iij. Angelus* dñi cum a'caria et socijs eius in fornacē et. *Contra* demones dimicantes. *Regl. vj. Nolite* timere plures enī nobiscū sunt q' cum illis. *In* dño morietes. *Luc. xvj. Factū* est ut moreret' medicus et. *Dysleria* diuina deuote exequentes et maxime missarū solēnitates celebrantes ut dicūt. *Sreg' et Beda. Tertia* solēnitatis. *vj. ydus* Maij celebrat' q' victoria sancti Michaelis dicit' quādo se pontinis victoriam dedit et p'tra aduersarios eorū oīa elemēta fecit pugnare scz terras q' mons garganus contremuit. aeres q' caligo tenebrosa totū montem obdurit. igne q' fulgura crebra volabāt aquam. *Unde* cantat'. *Lōcussū* ē mare et. *Sap. v. Pugnat* cum illo orbis terrarum p'tra insensatos. *Quarto* solēnitatis romē. *vij. ydus* Maij agit' quādo scz deus pestem inguinarum in romanos immisit et Gregorius angelum spatam tergentem aspexit. *Angeli* enī puniunt maxime quattuor genera peccatorū scz sodomitas et incestuosos. *Et* habet *Gen. xxx. Dpp'sores* et violetos sicut pharaonem et egyptios. *Et* habet. *Exod. xv. Superbos* et vanē gloriosos sicut dauid populum ex vanā gloria numeratē ut habet. *ij. Regl. vld. Immūdos* et gulosos sic romanos qui cum gula et luxurie deseruierunt ab āgelo peste inguinarum percussū.

Sermo cclij. De eodem. ser. ij.

Omnes sūt ad

ministratozū spiritus in ministerium missi. ppter eos qui hereditatez capiunt salutis. *Ad* Heb. j. *Qui* oēs dixit nullum excludit. *Dēs* enī mittunt' ad salutem superiores ad medios medij ad infimos et infimi ad nos. *Notandum* aut' q' in homine est potētia intellectiua.

Michaele

operatiua et affectiua. *Intellectiua* aut' habet triplicem defectū ad quem remouendum mittunt' ordines inferioris hierarchie. *Est* enī obscura. *j. Cor. xij. Quis* demus nūc p' speculum in enigmate et. *Ad* istud impedimentū remouendū mittunt' angeli quorū officium s'm Grego. ē nūciare minora. *Est* imperfecta q' et si aliq' cognoscat minima non tamen profūda. *j. Cor. xij. Ex* parte cognoscimus et ex parte prophetamus. *Contra* istum defectū mittunt' archangeli quorum officium s'm Grego. Est nūciare summa. *Est* multiplici obliuioni subiecta. *Aug. de* ci. dei. *Cum* labore meminimus et iutelaborē nescimus. *Cum* labore strenui sine labore inertes sumus. *Contra* istū defectū virtutes quib' s'm Grego attribuit' operatio miraculorum p' que scientiā nostrā q' est ex fide stabiliunt et p'firmant. *Isti* tres actus istorum trium ordinum significati sūt. *ij. Regl. xij. Ubi* āgelus belie tria bona contulit q' aquam sibi propinauit panem dedit et ipsum fortificauit. *Per* aquam q' est potus paruulorum intelligit' reuelatio minorum q' spectat ad angelos per panem qui est cibus fortium intelligitur reuelatio difficilium q' spectat ad archangelos p' fortitudinem collatā in *Ugit* rotatio taz in cognitione minorum q' difficilium q' spectant ad virtutes. *Secdo* in homine est potētia operatiua. *Et* ista habet triplex impedimentum ne exeat in op' suū. *Ad* quod remouendum mittunt' ordines medij hierarchie. *Impeditur* enī aliquando a diaboli temptatione. *j. Testal. ij. Impedit* nos sathanas. *Istud* remouent potestates quorum officium est s'm Grego potestatem demonum refrenare. *Aliquando* a mundi repressione. *Jo. xvi. In* mundo p'f. ha. *Istud* remouet principatus q' faciunt nos mundanis omnibus principari. *Aliquando* a corpis corruptione. *Sap. ix. Corpus* quod corrumpitur aggrauat animam. *Istud* remouent dominationes q' faciunt nos oībus carnalibus

De sancto

virtus dominari. Isti tres actus istorum trium ordinum significant. **Sen. xxxij.** Ubi angelus tria bona Jacob dedit: quia ipse per se clau constantem fecit: israel nomen imposuit: et nervum femoris percussit et emarcuit. Tunc angelus per clau boiem constantem fecit: quia contra diabolicas temptationes eius fortiter reddidit et spectat ad postelates. Tunc autem israel qui interpretatur vir videns deum nomen imposuit: quando propter celestium contemplationem terrenam respicit. Et spectat ad principatus. Tunc nervum percussit et marcescit: quia omnem estum carnalis concupiscentie in nobis extinguit. Et hoc spectat ad dominationes. **Tertio** in boie est potentia affectiva. Et ista habet triplicem defectum quem remouet ordines de summa hierarchia. **Primus** est quia dilectio nostra sepe est primata: quia homo tamen seipsum diligit. Et talis dilectio non est equa. Istum defectum remouet throni. Nam sicut dicit **Breg.** Throni dicunt sedes eo quod deus in eis sedeat et per eos iudicia sua decernat. **ps.** Sedes super thronum qui iudicas equitate. **Secundus** est quod sepe est simulata quia se fingit se diligere primum quem non diligit. Et istum defectum remouet cherubin qui interpretatur plenitudo scientie qui omnia simulata detegunt et ad lucem veritatis reducant. **Tertius** est quia quandoque est tepida quando se tepide amat deum: et istum defectum remouet seraphin qui interpretatur ardentes: quia habent a nobis torporis excutere et in amorem dei nos fortiter inflama re. Isti tres actus istorum trium ordinum significati sunt. **Reg. ij.** Ubi cum dominus beliam in celum subleuare vellet apparuerunt ei angeli in forma equorum et currus et ignis. Equi animalia dicuntur ex eo quod olim quadrigis equales per omnia iungebantur. Equi igitur sunt throni qui in equalia ad equalitatem per libram iudicij sui descendunt: et sic remouent dilectionem primatam. Currus sunt cherubin qui in obsequia charitatis currere nos faciunt et

Michael

omnem simulationem detegunt: et sic remouent dilectionem simulatam. Ignis sunt seraphin qui torporis excutunt et vehementer accedunt: et sic remouent dilectionem tepidam. **Sermo. cclij. De eodem ser. iij.**
Actum est prelii et angeli eius preliabantur cum dracone. **Apoc. xij.** **De** celum ecclesia militans intelligit in qua multiplex prelium geritur: de quo prelio quattuor tanguntur. **Primo** conuenientia loci: cum dicitur: Factus est prelium magnum in celo: id est in ecclesia militante. Celum enim beatorum non est conueniens ad pugnam: quia ibi sunt solummodo triumphantes: nec infernus: quia ibi sunt incarcerati: et succumbentes: sed ecclesia militans est locus conueniens ad pugnam: quia ibi sunt stipendiarij et milites. **Job. vij.** Militia est vita hominis super terram. **Secundo** ponitur multitudo prelii: cum dicitur: Et draco pugnat et angeli eius. Ipsi enim aduersarij magni sunt ratione potentie. **Job. xij.** Non est potestas super terram que comparetur ei. **Origenes.** Vult dominus deus facere mirabiles res: vult de locustis superare gigantes: et de his que in terris sunt celestes vincere nequicias. Sunt magni ratione astutij: quia secundum **Breg.** diabolus aut opprimendo rapit: aut violando circumuolat: aut suadendo blanditur: aut minando terret: aut desperando frangit: aut promittendo decipit. **Hiero.** Persequitur me hostis cui nomina mille cui etiam sunt mille nocendi artes: et ego infelix victorem me putabo: **De** miram si diabolus adeo est astutus: quia secundum **Isid.** triplici acumine viget: scilicet subtilitate nature: experientia temporum: et reuelatione supernarum potestatum. Sunt magni ratione senicie. **1. Pet. v.** Aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens. Sicut enim leo sanguines sitit: sic et diabolus sanguinem animarum nostrarum letanter appetit. **Breg.** Quibus se fecisse

De sancto

reputat nisi cum animam sauiat. Sunt magni ratione multitudinis infinite. **Haymo.** Ut philosophi dixerunt et sancti viri opinati sunt: aer iste ita plenus est demonibus sicut radius solis est minutissimis puluisculis. Quis autem tot sint tamen iuxta sententiam **Origenis** eorum exercitium minimum: cum eos vincimus: ita quod ille qui victus fuerit vltimus non possit de illo vitio temptare. **Tertio** ponitur multitudo prelii cum dicitur: Michael et angeli eius preliabantur cum dracone. Circa quod notandum quod Michael quattuor prelia gessit in quibus semper victoriam habuit. **Primus** fuit quod cum lucifero et angelis suis gessit. Et hoc prelium vicit et de celo ipsum in hunc aerem caliginosum expulit. Non enim premissum est eis in superioribus parte aeris habitare: quia lucidus est et clarus: nec etiam nobiscum in mundo: quia nimis nos suis temptationibus infestarent: sed in medio aeris ut dum sursum respiciunt: et gloriam quam amiserunt vident inde dolorem sufferant: et dum inferius conspiciunt et vident homines illuc ascendere: unde ipsi ceciderunt inde inuidia torquentur. **Secundo** prelium est quod cum diabolo de corpore moysi habuit sicut dicitur in canonibus. **Jude.** Sciens enim diabolus iudeos ad idolatriam promptos esse volebat corpus moysi honorabiliter sepeliri: ut in idem suas idolatrias ibi exerceret. Sed Michael victoriam habuit: quia corpus moysi ab omnibus abscondit: forte ista altercatio fuit: quia diabolus dicebat se in moysi propter peccatum ad aquas contradictionis aliquod ius habere. Sed cum Michael sibi culpam remissam esse assereret et diabolus ad bucinam staret Michael ei dixit: Imperet tibi dominus. **Tertium** prelium est quod habuit contra pharaones et contra egyptios. Creditur enim fuisse ille angelus qui plagas egyptijs intulit qui mare diuisit: qui in columnam ignis et nubis populum israeliticum antecessit et ad terram promissionis introduxit. Fuit enim princeps synagoge. Unde dicitur. **Dan. x.** Nemo mihi adiutor

Michael

est nisi Michael princeps vester. Sed postquam iudea dominus crucifixus factus est princeps ecclesie. Unde refert **Josephus** quod audire sunt voces angelorum dicentium. Transeamus ab his sedibus. **Quartum** prelium est quod contra antichristum habebit. Sicut enim dicit glosa super illud **Apoc. xij.** Vidit unum de capitibus eius occisum. Antichristus mortuum se finget et per triduum latens postea apparebit dicens se suscitatum et ferentibus eum demonibus in aere ascendet et vniuersis mirantibus adorabunt eum. Tamen dum stabit in papilionem in monte oliueti ipse Michael antichristum occidet ut dicit glosa super illud. **1. Thessal. ij.** Quem dominus deus interficiet spiritu oris sui. **Quarto** ponitur nobilitas triumphandi: cum dicitur et non valuerunt nec locus inuentus est eorum amplius in celo. Locus quidem inuentus est: sed non in celo. In demonibus quidem est considerare naturam: officium et culpam. Nature conueniret locus supremus: scilicet celum in quo fuerunt creati et ibi steterunt si perseuerassent. Officio vero quod habent: scilicet homines exercere conuenit locus medius: scilicet aer caliginosus: et ut nobis propinquum sint ad exercitandum et claritatis lucem non habeant ad gaudendum: et celum sursum respicient ad inuidendum. Culpam autem conuenit locus infimus: scilicet infernus. Unde post iudicium quando cessabit eorum officium: detrudentur in infernum nec ultra per aerem habebunt tractum sed incarcerati perpetuum sustinebunt tormentum.

Sermo. cclij. De eodem ser. iij.
Michael vnus de principibus primis venit in adiutorium meum. **Dan. x.** Beato Michaeli deus quintuplex officium in sua curia assignauit. **Primum** est officium principandi. Ideo dicitur: Michael vnus de principibus primis. Licet enim olim fuerit princeps synagoge modo tamen factus

De sancto

est princeps ecclesie. In tantum angelus per his quibus principantur celare videtur ut sibi inuicem obuiare et preliari dicantur. **Unde** Dan. xiiij. Ponuntur quattuor angeli de ordine principatus quorum vnus scilicet Michael erat princeps eorum qui remanserunt in terra promissionis alius scilicet qui loquebatur cum Daniele erat princeps illorum indeorum qui erant in captiuitate persarum alius erat princeps grecorum quartus erat princeps persarum. **Ubi** Greg. dicit: Recte angeli contra se veniunt quia subiectarum sibi gentium vicissim sibi merita contradicunt. **Unus** vnusquisque gentis vel culpa vel iusticia ad supremum consilium dei ducitur eiusdem gentis propositus vel obtinuisse in certamine vel non obtinuisse perhibetur. **Secundo** habet officium adiuvandi. **Unde** dicitur: Michael venit in adiutorium meum. Ipse enim cum ceteris angelis sibi commissis adiuvat malos et bonos. **Malos** monendo eos ad contritionem. **Hoc** namque significatum est. **Jud. vj.** Ubi angelus eduxit ignem de petra. **Quis** sepe de hominibus duris angelus educit ignem contritionis. **Purgat** labia ad confessionem. **Hoc** significatum est. **Esa. vj.** Ubi per angelum labia Eliae expurgantur. **Inducit** ad satisfactionem. **Hoc** significatum est. **J. Paral. xxi.** In angelo qui dixit Gad propheta ut diceret David ut in montem ascenderet et deo satisfaceret. **Adiuuat** etiam bonos. **diabolus** enim nititur intelligentiam nostram obnubilare per errorem et voluntatem nostram conquinare per amorem et memoriam nostram obfuscare per obliuionem. **Angeli** autem secundum Dionysium habet virtutem illuminatiuam purgatiuam et perfectiuam. **Et** ideo eius indigemus ministerio ut rationem illuminet affectionem purget memoriam perficiat et consummet. **Tertio** habet officium preliandi preliabatur enim cum dracone. **Dan. xij.** In tempore illo surget michael princeps magnus

Michael

qui stat pro filiis populi tui ut prelietur cum dracone cum diabolo. **Apoc. x.** Michael et angeli eius preliabantur cum diabolo in canone. **Jud. Cum** michael archangelus cum diabolo altercatur. **Preliabatur** etiam cum principe persarum. **Dan. x.** Princeps regni persarum restitit mihi et ecce Michael venit in adiutorium meum. **Per** draconem qui est animal sitibundus significatur demon qui preest auaricie contra quem michael pugnauit quando ipsum refrenat. **Per** diabolum qui dicitur deorsum fluens significatur demon qui preest superbie quia diabolus per superbiam de celo deorsum defluxit. **Contra** quem prelium gerit quoniam ipsam ab infestatione cessare facit. **Per** regem persarum intelligitur demon qui preest luxurie. **Per** se namque interpretatur sua latera dissolutes quia luxuria tot ad terram deprimit et tot a deo diuidit et segregat et totum corpus miserabiliter dissoluit et tantam substantiam consumit. **Et** ideo tales recte vocantur per se id est sua latera dissoluentes. **Contra** istum ergo draconem pugnauit quando ipsum ab impugnatione refrenat. **Quarto** habet officium ponderandi nam secundum ecclesie picturas Michael habet animas ponderare. **Dicitur** autem. **Dan. v.** Appensus es in statera et inuentus es minus habens. **Sunt** namque quedam anime vacue que nulla secum merita porterunt istas appendet et eis dicit: **Appensus** es in statera et inuentus es nil habens. **Quedam** vero sunt anime que semiplene sunt. **Istas** ponderabit et dicit: **Appensus** es in statera et inuentus es minus habens. **Sunt** quedam anime plene que multa merita secum portauerunt. **Istas** ponderabit et dicit: **Appensus** es in statera et inuentus es satis habens. **Sunt** enim quedam superplene que non tantum precepta christi sed eius consilia seruauerunt. **Et** istas animas ponderabit et dicit: **Appensus** es in statera et inuentus es multum habens. **Quinto** habet officium

De sancto

deportandi quia cum ceteris alijs angelis sibi subiunctis animas iustas in celum deportat. **Portant** autem animas valde reuerenter quia non in humeris sed in manibus. **ps.** In manibus portabunt te. **Portant** diligenter quia eas ab omnibus offendiculis custodiunt. **Unde** sequitur ne forte offendas ad lapidem. **Portant** valde gaudenter cum canticis et inbilationibus. **Esa. lv.** In leticia egrediemini. **Portant** valde humiliter quia pauperes et mendicos non despicunt sicut patet. **Lud. xvj.** In lacero mendico quem angeli deportauerunt. **Et** ista deportatio fit in signum fiducia ut scilicet ex hoc detur intelligi quod secure sunt anime sanctorum de hac vita egredientes que tales habent defensores. **ps.** Angelis suis mandauit de te. **In** signum reuerentie. **Sicut** aliquando socius in itinere alium portat non humeris sed solacijs. **Esa. lv.** Montes et colles id est maiores et minores angeli cantabant coram vobis laudem.

Sermo cclv. De eo dem. sermo quintus

Angelis suis

A mandauit de te ut custodiat te in omnibus vijs tuis. **ps.** **Ista** verba pertractans beatus Bern. sic dicit: **Magna** dilectio charitatis quis quibus de quo et quid mandauit. **Siquidem** deus mandauit et angelis suis mandauit. **De** te homine mandauit et ut custodiant te in omnibus vijs tuis mandauit. **Ex** quibus verbis habetur quod in illo qui mandauit ostenditur magna charitas ex eo quod tantos et tales homini deputauit. **Unde** dicit ibidem. **Domine** quid est homo quia innotuisti ei: aut filius hominis qui reputas eum. **Denique** ei mittis vnigenitum tuum immittis spiritum sanctum tuum promittis vultum tuum et nequid vacet in celestibus ab opere sollicitudinis. **Mos** etiam beatos spiritus propter nos

Michael

mittis in ministerium nostrum. **Secundo** in angelo ostenditur magna humilitas quia tam humile officium non recusat. **Et** ideo magna sibi debet homo reuerentiam exhibere. **Unde** Bern. **In** quouis diuersorio in quouis angulo reuerentiam exhibe angelo tuo et ne audeas illo presente quod me presentem auderes. **Bern.** Angelis suis deus mandauit de te quantam tibi inquit debet hoc verbum inferre reuerentiam afferre deuotionem conferre fiduciam reuerentiam pro presentia deuotionem pro beniuolentia et fiduciam pro custodia. **Tertio** in homine notatur magna dignitas in hoc quod ab angelis meruit custodiri. **Hiero** **Magna** dignitas animarum ut vna quod ab ortu sue natiuitatis angelum habeat ad sui custodiam deputatum. **Uolenter** enim angelus homini ministrat propter hominis dignitatem necessitates et suam utilitatem. **Dignitas** hominis in hoc attendit quod natura diuina associata est nature humane in eandem personam. **Et** ideo homo est frater dei et honor qui exhibetur homini in christum fratrem refunditur. **Necessitas** hominis est quia diabolus sepe rationem in homine ledit alligat opprimit virtutem ideo necessesse est ut angelus rationem erudiat per suam sapientiam voluntatem inflammet per charitatem ignitam et virtutem roborat per exhortationem internam. **Utilitas** vero angeli est quia eorum ruina debet ex saluandis hominibus restaurari dicit autem Aug. quod tot hoies saluabunt quod angeli ceciderunt. **Greg.** dicit quod tot homines saluabuntur quot remanserunt angeli. **Alij** dicunt quod in celo erunt due societates numero equales. **Vna** erit societas angelorum quorum ruina a solis virginibus restaurabitur. **Et** alia est societas hominum aliorum. **Quarto** notatur magna utilitas cum dicitur: ut custodiant te in omnibus vijs tuis. **Custodiunt** enim hominem in vita in morte

De sancto

et post mortem. In vita quidem a temptatione diabolica conseruando. Hoc significatum est. Apod. xx. In aëlo q̄ demonem ligauit 7 in abyssu misit. In bonum gratie eos proficere faciendo. scz in bonum gratie puenientis. p̄ficientis. 7 p̄fecte. Judith. xij. Quia dñs quia custodiuit me angelus eius. 7 hinc euntem q̄ ad gratiam puenientem. 7 ibi cōmorantem quo ad gratiam p̄ficientem. 7 inde huc reuertentem. quo ad gratiam p̄ficientem. Bona eorum in conspectu dei representando. scz orationes. ieiunia. elemosynas. Tob. xij. Bona eōo cum ieiunio 7 elemosyna magis q̄ thesauros auri cōdere. Sc̄do angelus custodit hōiem in morte. Aia nanq̄ tunc quattuor incōmoda patit. Unū est qz timor mortis eā affligit. Contra hoc sepe sanctis uiris āgelus suam saluationem reuelat. 7 sicti. morē excludit 7 letanter aiam exire facit. Esa. lv. In letitia egrediemini. Sc̄dm ē qz deus rōnem requirit. Contra hoc āgelus dei sibi recōciliat. Un̄ Berū. super Lanq̄. Discurret angelus med̄ p̄nt̄ dilectū 7 dilectā. vota offerēs 7 referens. dona. excitat istā. placat illū. Tertiu est q̄a diabolus aiam recipe p̄tendit. Contra hoc angelus diaboli fugat. Hoc significatū ē Gen. xxxij. Ubi cū iacob elau valde timeret. āgelos obuios habuit ipsum adiuuare patos 7 ait. Castra dei sūt bec. Quartū est qz peccator 7 multitudo ipsa terret 7 sollicitā reddit. Cōtra hoc angelus sepe peccata dimissa reuelat. Dan. ix. Dixit gabriel. Ab exordio p̄cum tuaruz egressus ē hmo. Glo. i. sentētia a deo. Et sequit. Ego aut̄ ueni vt indicare tibi. scz peccata esse dimissa qz vir desideriorum es. Tertio angelus custodit aiam post mortē in oibus vijs suis. Tres enī sunt vię. Una q̄ ducit ad infernū. alia ad purgatoriu. tertia ad celū. In p̄ma via angelus aiam custodit ne p̄ eam incedat. Un̄ talis aia regraciat̄ deo dicēs. Nisi qz tu minus adiuuist me. scz p̄ angelū suū paulomin⁹ habitasset in inferno anima mea

Michael

In sc̄da via eam custodit. qz ipsam purgandam ad purgatorium ducit. 7 purgatam inde educit. Tob. v. Dixit angelus. Ego sanū ducam 7 reducam filium tuum. In tertia via eam custodit. quia ipsam in celum sc̄licet̄ introducit. Exo. xxiij. Ecce ego mittam angelum meum qui te custodiat in via 7 inducat in terrā quam promisi patribus tuis.

Sermo. cclvi. De eodē. ser. vi.

Qui fecit angelos suos spūs 7 ministros suos ignem vrentē. ps. Angelus est nomen officij. Spiritus aut̄ est nomen nature. minister nomen opationis. ignis hō nomen ardentis amoris. In p̄missis ergo uerbis quattuor de angelis considerantur. Primum est obedientie voluntas. cū dicitur. Qui fecit angelos. Sunt nā qz angeli dei nunciij qui vadunt 7 discunt. runt h̄m dei imperium. Unde Dionysius distinguit in angelis triplicem motū. scz circularem. rectum. 7 obliquum. Circulari motu mouentur cum ad deū mouentur. Recto cum ad nos mittuntur. Obliquo hō qui ex recto 7 circulari motu componitur quando se 7 nobis prouident 7 in deum immobiles manent. Sic enim ad nos mouentur vt a deo minime auertantur. Secundo in angelis consideratur nature dignitas. Cum dicit spūs. Aug⁹. Sicut aurū corruptū melius est q̄ argentum. incorruptū. 7 argentum corruptum melius q̄ plumbū. incorruptum. sic etiam quilibet corrupt⁹ spiritus melior est q̄ incorruptum corrupt⁹. Et hoc est ratione simplicitatis nature. Quis enim angelus dignior sit hōmine propter nature simplicitatem. hōmo tñ est dignior angelo propter assumptam a dei filio hūanitatē. Hō enī magis attinet christo q̄ āgelus. Qd̄ trib⁹ modis ostēdi potest. Primo qz de⁹ angelum de progenie sua fecit quando ad imaginem 7 similitudinem suam fecit eū. Hōmine hō fecit de progenie sua. quia

De sancto

ad imaginem et similitudinem suam fecit eum. Et insuper se fecit de progenie nostra scz quando uerbu caro factū fuit. Sc̄do quia āgelus tñ attinet christo ex parte patris. qz de⁹ pater est pat̄ christi. scz per eternam generationem. 7 ē pater angelo 7 p̄ creationem. Hōmine hō christus attinet ex pte patris sicut angelus. 7 ex pte matris q̄ nō ē angelus. Tertio qz deus contrariet̄ parentelam cū angelo solummodo dando. qñ scz filiā suā id est imaginē suam eis dedit. Cum hōmine hō contrariet̄ dando filiam suam. id est imaginem suam. 7 recipiendo sororem nostram. id est humanam naturam. Tertio consideratur in angelis opationis strenuitas. cum dicitur. Et ministros suos. Ut autem videamus illa que nobis ministrat. Notandum est h̄m Aug⁹ qz quedam sunt bona infima. quedā media. 7 quedā suprema. Bona infima sūt bona temporalia que angeli nobis ministrant ad sustentationem. Et hoc significatum est. iij. Reg. ix. Ubi angelus ministravit helic cibum 7 potum. Tob. xij. Bonis operibus per cum repleti sumus. Media hō bona sunt bona spūalia q̄ angeli nobis ministrant ad iustificationem. Quia nos illuminant ad cognitionem. Hoc significatum est Apod. xvij. In aëlo de quo dicit qz terra illuminata est a claritate eius. Inflammant nostram amorem. Hoc significatum est. iij. Reg. ij. In angelis qui in carru igneo 7 equis igneis apparuerunt. Et excitant nostrā operationē. Zach. iij. Angelus dñi excitauit me quasi hominē q̄ excitatur a somno. Bona hō suprema sūt bona celestia q̄ nobis ministrant ad glorificationem. portant enī animas nostras ipsas in manibus suscipiendo. ps. In manibus portabunt te. Unde cantat ecclesia. Archāgele Michael constitui te principem super omnes animas suscipiendas. Susceptas hō per viam reducēdo. Exo. xxiij. Ecce ego mitto angelum meum qui custodiet te in via. Deductas deo uero

Michael

representando. Hoc significatū ē Lud. xv. In illo mendico que āgeli in celū duxerūt 7 deo representauerūt. Quarto in angelis consideratur serues charitas cum dicitur. Ignem vrentē. Dicunt aut̄ angeli ignis viēs duplici de causa. scz qz ardent per amorem 7 lucent p̄ cognitionē. Sc̄dm aut̄ dionysiu amor habet triplicem vim. scz eleuatiuam. quia eleuat inferiora superioribus. corodinatiuā. quia coordinat equalia coequalibus. inclinatio. quia inclinat superiora inferioribus. Itaq̄ aut̄ triplicem vim. amor in āgelis operatur. Et q̄tum ad hoc ipsi angeli vocant̄ ardores sempiterni. lampades igniti. 7 carbones accensi. Nan in q̄tum amor habet in angelis virtutem eleuatiuam per quam ad deum eleuantur 7 ab ipso inflammantur. dicuntur ardores sempiterni. Esa. xxxij. Quis habitare poterit de uobis cum ardoribus sempiternis. In q̄tum autēz habet in eis vim inclinatio. per quam ad nos inclinatur 7 ad deum nos inflamat tunc dicitur carbones accensi. Ezech. j. Similitudo animalium ex aspectu eorum quasi similitudo carbonum ignis ardentiu. In q̄tum hō habet vim coordinatiuam p̄ quam se inuicem coordinant et in dei amorē inflammant. dicuntur lapides ignitorum ambulasti. Sc̄do ipsi angeli dicuntur ignis quia lucent per cognitionem. Habent enim triplicem cognitionē. scz matutinā. uespertinā. meridianam. Cognition hō matutina est prout cognoscunt res in uerbo. Cognition uespertina est prout cognoscunt res prout sūt in propria natura. Sicut autem mane est principium diei. uespere autem terminus. ita cognitio dicitur matutina h̄m qz tres sūt in ipso primo principio. Uespertina aut̄ h̄m qz in propria natura cōsistunt. Et cognitiones meridianā habēt in q̄tum deum apte 7 clare cognoscunt. Et istā cognitionē sponsa petebat dicēs. Lanq̄. j. Iudica mihi ubi pascas. 7 ubi

De sancto

cubas in meridie. Et quod ad ista pignitione triplicem ipsi angeli tripliciter nominant. scilicet astra matutina. Job. xxxviii. Ubi eras cum me laudarent astra matutina specula pura Dionysius. Angelus est ymago dei. manifestatio occulti luminis speculum purum in contaminatum immaculatum. Lumina secunda Dam. loquens de angelis dicit eos esse lumina scda intellectiva ex principio. sine principio illuminationes habentia. Num est primum et principale est ipse deus cuncta illuminans et a nullo illuminatus. Sed lumē secundum est ipse angelus ab ipso primo lumine illustratus. Num est autem tertium potest homo vocari qui sepe ministerio angeli mediante diuinas illuminationes recipit.

Sermo cclvij. De eodē. ser. vij.

Unquid non ordinem celi et ponas rationem eius in terra? Job. xxxviii. Quia de rebus per triplicem modum noticia habeat scilicet per reuelationem diuinam. per eruditionem humanam. et per inquisitionem propriam. Ordines celi qui consistit in hierarchiis et ordinibus angelorum. beatus paulus usque ad tertium celum raptus cognouit per diuinam reuelationem. Dionysius per pauli eruditionem. ceteri autem doctores cognouerunt per reuelationem dei et per eruditionem pauli et Dionysii. aut per inquisitionem propriam studij. De isto ergo ordine celi tria sunt videnda. Primo qualiter ipse ordinis ab invicem distinguuntur. quod quidem distinctio haberi potest ad distinctionem et similitudinem regalis curie. ubi sunt quidam qui circa personam imperatoris assidue conuersant. Similes his sunt ordines primę hierarchie. Eorum autem qui circa personam regis conuersantur hoc quibusdam competit ratione familiaritatis et amicitie. ut sunt amici filij et cubicularij. Et istud spectat ad seraphin qui dei familiaritate pre omnibus sunt dilecti. Gregorius. Seraphin sunt illa

Michael

agmina que ex singulari propinquitate conditoris sui incoperabili ardente amore. Quibusdam autem hoc competit ratione sapie. ut sunt philosophi et consiliarij et istud spectat ad seraphin qui dei cognitione et sapientia sunt pre diti. Gregorius. Cherubin plenitudo scientie dicitur et sublimiora illa agmina cherubin vocata sunt quia tanto perfectioni sunt plena scientia quanto claritatem dei vicinius contemplatur. Quibusdam autem hoc competit ratione iusticie. ut sunt iudices et assessores et istud spectat ad thronos Gregorius. Throni dei sunt qui tanta diuinitatis gratia replentur. ut in eis dominus sedeat et per eos iudicia decernat. Alij sunt qui circa negeticia totius regni generaliter occupantur. Similes autem his sunt ordines medie hierarchie. Eorum autem quidam hoc faciunt per modum imperandi. ut sunt regalis curie domini. et istud spectat ad dominationes. Ad quos pertinet alijs angelis inferioribus preesse. et eis diuina ministeria imperare. quod innuit Zacharias. Ubi vnus angelus imperauit alteri dicens. Curre et loquere ad puerum istum. Qui hoc facit per modum operandi. ut sunt iusticiarij. et istud spectat ad virtutes quare ardua operari. Quia attribuit eis operatio Gregorius. Virtutes vocantur illi spiritus. per quos signa et miracula frequentius fiunt. Quidam hoc faciunt per modum pugnandi. ut sunt milites et legiones et istud spectat ad potestates que contra demones habent pugnare et eorum potentiam refrenare. Gregorius. Potestates vocantur hi angeli qui hoc per ceteris potentius preceperunt. ut eorum iurisdictioni potestates aduersę subiectę sunt. Alij hoc ad loca determinata vel negocia regis specialiter deputant. Similes his sunt ordines tertie hierarchie. Eorum autem quidam faciunt per modum legatoz. et istud ad principatū spectat. Quidam hoc per modum simplicium ministroz. et istud proprie spectat ad archangelos. Quidam hoc per modum cursoz et nuncioz. et hoc spectat ad angelos. Vel dicendum est. quod quidam preesunt puincijs

De sancto

Et isti sunt de ordine principatū. Quidam ciuitatibus et locis. et isti sunt de ordine archangelorum. Quidam singularibus personis. et istud spectat ad angelos. Sed cūdo videndum est qualiter homines ad ipsorum angelorum choros assumantur. Quidam enim assumunt ad ordines inferioris hierarchie. et istorum tria sunt genera. Quidam enim sunt simplices et illitterati. verbo tamen et exemplo quantum possunt edificantes alios. et isti assumuntur ad ordinem angelorum. Gregorius. Sunt plerique qui parua capiunt. sed tamen pie hoc annunciare fratribus non desistant isti in angelorum numerum currunt. Quidam hoc sunt magna intelligentes. et sollicitate alios admonentes. illi in ordinem archangelorum assumunt. Gregorius. Sunt nonnulli qui summa capere et nunciare preualent. quo isti nisi in archangelorum numero deputantur. Quidam sunt per vite perfectionem aliorum merita transcendentes. illi assumuntur ad ordinem principatuum. Gregorius. Sunt nonnulli qui etiam electorum hominum merita transcendunt. cunctis bonis meliores sunt sortem suam nisi inter principatuum numerum acceperunt. Vel potest dici. quod ad ordinem principatuum assumuntur illi qui bene reuerent suam principalem prouinciam. Ad ordinem archangelorum assumuntur qui bene reuerent suam terram et suam ecclesiam. Ad ordinem hoc angelorum assumunt qui bene reuerent suam personam. Alij hoc assumuntur ad ordinem medie hierarchie. Et istorum tria sunt genera. Quidam enim sunt de aliorum corporibus et animabus peccata et demones expellentes. Et isti assumuntur ad ordinem potestatum. Gregorius. Sunt nonnulli qui etiam de obsessis corporibus malignos spiritus effugant et expellunt. quo isti meritum suum nisi intra potestatum numerum sortunt. Quidam hoc sunt signa et miracula operantes. Et isti assumuntur in tra ordinem virtutum. Gregorius. Sunt qui mira signa valenter operantur. quo isti nisi ad sup-

Michael

na et virtutum sortem congruunt. Quidam hoc sunt omnes in se virtutes dominantes. Et isti assumuntur in tra ordinem dominationum. Gregorius. Sunt nonnulli qui in seipsis cunctis virtutes dominant. quo ergo isti nisi in tra numerum dominationum currunt. Alij autem assumuntur ad ordines superme hierarchie. Et istorum tria sunt genera. Quidam enim sunt valde spirituales. et ideo de alijs indicantes. De quibus dicitur. I. Cor. ij. Spirituales homo omnia indicat. et ipse a nemine indicat. Et isti assumuntur ad ordines thronoz. Gregorius. Sunt nonnulli qui sibi met vigilantia cura dominant et hoc munere virtutis accipiunt. ut iudicare se et alios recte possint. quorum mentibus velut in throno dominus presidens aliorum facta examinat. quod ergo isti nisi throni sui conditoris sunt. Quidam sunt dei et proximi dilecti charitate fragrantis. Isti assumuntur in tra ordinem cherubin. Gregorius. Sunt nonnulli qui tanta dei et proximi dilectione pleni sunt. ut iure cherubin nominentur. Quia enim plenitudo legis est charitas. omnes qui dei et proximi charitate ceteris pleni sunt. sortem in cherubin perceperunt. Sunt namque quidam in igne amoris conuersi. et in solo dei desiderio anhelantes. isti assumuntur in tra ordinem seraphin. Gregorius. Sunt nonnulli qui supernę contemplationis facibus accensi in solo conditoris desiderio anhelant. et quos verbo tangunt ardere protinus in dei amore faciunt. Quid ergo istos nisi seraphin dixerim quorum in ignem cor conuersum lucet et vit. Letitio videndum est qualiter mittuntur. Seraphin quidem mittuntur ad cordium inflammationem. Esa. vi. Volauit ad me vnus angelus de seraphin. Cherubin mittuntur ad scientie eruditionem. Hoc significatum est. Apoc. x. In angelo qui habebat librum in manu. Throni mittuntur ad iudicij informationem. Habent namque ipsi throni indices informare. ut legem intelligant. Act. vij. Accipistis legem in dispositione angelorum

De glorioso

Dominatiões mittunt ad sensuū dñio rationis subiugationem. Hoc significatuz est Sen. xvj. Abi āgelus dixit agar ancille vt ad dñam suam rediret 7 se sibi humiliaret. Virtutes mittunt ad miraculorum opationem. Hoc significatū est in angelo raphaele qui tobiam illuminauit 7 filium a deglutitione piscis eripuit. Potestates mittunt ad temptationū 7 demonum repressionem. Hoc significatum est. Apoc. xx. In āgelo qui sua caeterna demonem 7 suam potentiaz colligauit. Principatus mittunt ad principum instructionem. hoc significatum est Dan. 7. Abi ponuntur tres principes scz persarum. grecorum. 7 iudeorum. Archangeli mittuntur ad singulorum rectorum eruditionem. 7 maiorum reuelationes. Unde archāgelus Gabriel Zachariam vocuit 7 natiuitatem christi nunciavit. Angeli ho mittuntur ad singulorum personarum defensionem. 7 minorum reuelationem 7 animarum de portationem. Luc. xvj. Factum est vt moreretur mendicus 7 portaretur ab angelis i sinu abrae.

Sermo. cclvij. De glorioso Hieronymo. sermo primus.

Itum dedu

Itum dedu
xit dominus per vias rectas. Sap. x. Presens verbum potest exponi de beato Hieronymo qui vere iustus erat et multas vias fecit in quibus vijs dominus eum deduxit. Prima via est qua de patria sua romam venit 7 ibi sibi quattuor acciderunt. Primo ibi affectus est omnium scientiarum magnam perfectionem Nam in grammatica magistrus habuit it donatum. In rhetorica. Victorium. q tantę fame ac scientię extitit q imaginē in foro rome sibi promeruit. Secūdo magnam promotionem. quia cum ipse esset triginta annorum cardinalis presbiter ē ordinatus 7 mortuo papa dignus summo pontificio ab omnibus acclamatur Tertio passus est magnam psecutionē

Hieronymo

quia cum ipse quorundam clericorum 7 monachorum vitia reprehenderet. ipse ei i sidias parauerunt. 7 p vestem muliebrem ei turpiter illuserunt. An seuerus ait: Sancto hieronymo. Jugis adūsus malos fu it pugna. Oderunt eū heretici qz eos impugmare nō desinebat. oderunt enī clerici qz eoz vitam insectabat 7 crimina. Sed reuera oēs boni eū admirant 7 diligunt. Istas nanqz psecutiones ferebat patienter. An dixit: Malefici in me garrunt. sed scio ad regnū celoz puenire p infamiam 7 tonam famā. Ferebat gratant. An in epla ad alessā sic ait: Gratias ago deo qz sum dignus habitus que oderit mundus 7 pati ppter christū. Ferebat desiderant 7 idcirco dicebat: Utinam ob dñi mei nomen infidelium turba me psequeret. utinam i obprobrium meum solidius insurgeret hic mūdus. vt tñ merear a christo laudari 7 sue pollicitationis sperare mercedem. Grata quidem et desiderata temptatio est cuius premiū a christo sperat. Ideo aut istas psecutiones sustinuit patienter. gratant. desiderant. qz sciebat vix christianum psecutiōes pati debere. An ipse ait in epistola ad heliodoz: Erras frat' erras si putas christianū vnqz psecutionē nō pati. tñ maxime oppugnaris si te oppugnare nō sentis. Quarto rome passus ē adeo magnā flagellationē. Sic ipse refert in epla ad eustochiū. cum ipse esset adolescens seculares scientias nimis ardeuter legebat. Et circa hoc sicut ibidem refert in quattuor peccabat. Primo quia totum tempus ta li lectioni dabat de die tullium de nocte legentes platonem Secundo quia lecturus tullium ieiunabat. lecturus autē euangelium non abstinebat. Tertio qz post lachrymas penitētię legebat libros seculares scientię. cum potius tunc sacri libri ei fuissent legendi. Quarto quia stilum sacre scripturę vilipendebat et sibi tullianam eloquentiam pponerebat. Ideoqz dñs eum graui infirmitate percussit. Et cū sibi exequiē pararet subito

De glorioso

ante tribunal iudicis est perductus vbi a iudice cui esset pditionis ē interrogat' qui christianum se esse respondit. Cui iudex ait: Dentis. Ciceronianus es tu. 7 nō christianus. Tandem qz de cetero literas seculares nō legeret ad corpus reductus est. An dicit idem sup ad Sal. Plus qz quidecim anni sunt ex quo nū. qz in manus meas gētiliū litteraz actor ascendit. Sed qd obrepit: dñ loquimur velut antiqui p nebulam somnij recordamur. Secūda via est qua de roma pstantino poliū est pfectus. vbi Greg. na cāgenum magistrum habuit 7 doctorem. Dic nanqz est illi Greg. de quo loquit idem Hiero. in prologo sup apologeticus qz due speciose puellę sibi legēti. vbi in dextera. 7 alia in sinistra apparuerunt quas ipse toruo vultu q̄ essent p̄uncta. batur 7 inquirebat. At ille familiaris eum repugnantem amplectentes 7 tenētes dum surgere vellet 7 abire dixerunt: De moleste feras 7 accipias iuuenis. Tibi nanqz familiares sumus. 7 vna ex nobis sapientia. altera castitas dicit. 7 missi sumus a deo habitare tecum. qz iocundum nobis 7 mundum in tuo corde habitaculum preparasti. Et quia Greg. nā cāgenus ista duo excellenter habuit scz sapientiam 7 mundiciam. ideo beat' Hieronim' ista duo ab eo didicit. An te ipse seuerus ait: Hieronimo. Nō solum latinis 7 grecis. sed etiam hebraicis litteris ita instructus fuit. vt se illi in omni scientia nullus audeat compare. Etiam beatus Hieronimus habuit carnis mundiciam. quia virgo dicitur extitisse. Quia enim in sacre doctrine 7 diuine scripturę studio tam studiosus erat. ideo abhorrebat carnis vitia 7 voluptates que huiusmodi vitiorū cause sunt. An ait ad rusticum monachum. Ama scientiam scripturarū 7 carnis vitia nō amabis. Tertia via fuit qñ de constantinopolitinate in syriam est profectus. vbi haremum petijt 7 ibidem quattuor annorum spacio in artificissima penitētia se

Hieronimo

afflixit. Sicut ipse ostēdit in epistola ad eustochiū. Ibidē nanqz durum habitus it habitaculum. An ait: Quoties pstitutus in illa vasta solitudine q̄ exusta ardo ribz solis horrendū pstat monachis habitaculi. putauit me romanis iteresse delitijs 7 serui delicatis cibarijs romanorū dū vescebat de herbis montanis. Dux habitū. An ait: Horrebant sacco membra deformia squalida cutis siti ethiopice carnis obduerat durū lectus. An subdit: Si qñ repugnantē somn' imminens oppressisset nuda humo vix ossa heretia collidebā. Durū cibuz 7 potū. An subdit: Decibus ho 7 potu taceo. cū etiā languētes aqua frigida vtant. 7 coctuz aliqd accepisse luxurie sit. Et tñ post talem 7 tantā asperitatē vir sanctus in carne sua aliquā adhuc sentiebat rebellione. An subiungēs ait: Pallebāt ora ieiunij 7 mens desiderijs estuabat 7 tñ in frigido corpore solita libidinū incēdia pululabāt. Sed ista incendia p quattuor refrenabant. sicut in eadem epistola ostēdit. Primo per lachrymosam orationem. Unde ipse ait: Itaqz omni auxilio destitutus ad iesum iacebam. pedes rigabam lachrymis. crines tergebam p latorum occupationem. Unde ait ad rusticum: Cum essem iuuenis et incētia vitiorum crebris ieiunij frangerem. tamen mens cogitationibus estuabat ad quam edomadam cuidam hebreo me in discipulum tradidi. vt discerem hebraicum alphabetū. Per carnis macerationem. Unde ipse ait. Repugnantem carnem ebdomadarum media refrenabam. Per scripturarum feruentē amorē. Unde q in se exptus fuerat hoc rustico monacho dicebat. Ama scientiā scripturarum 7 carnis vitia nō amabis. Quarta siquidē via fuit qz pacta penitētia ad betleē rediuit et ibi monasterium construxit. in quo per quinquaginta sex annos totā vitam suam circa q̄tuor expendit. Primo circa scripturarum diuinarum interpretatiōē 7 expositionē.

De glorioſo

Iſid. in libro ethimo. Hiero. triū lin-
guarū pitus extitit cuius ſic dem inter-
tatio ceteris antefert interpretatiōib. qm̄
7 xv. bonum tenatioz eſt 7 pſpicuitate ſe-
tētie clarior vt pote a chriſtiano inter-
pretet. Aug. 2. tra iulianū. Non ptem-
nendū arbitreris ſanctū Hiero. q̄ gr̄e
co hebraico 7 latino erudit eloquio in lo-
cis ſanctis 7 ſcis ſacris vſq; ad etate de-
crepita vixit. Secdo circa hoſpitiū ſu-
ſceptione. An ait 2. tra iulianū. In mo-
naſterio hoſpitalitati ex corde intēdim⁹
7 oēs ad nos venietes pter ſolos hereti-
cos leta fronte ſuſcipim⁹. atq; venientū
pedes lauamus. Tertio circa corpis ſui
macerationē nam adeo ſe afflixit ieiunā
do orando. 7 ſcribēdo. vt in ſuo ſtratu ia-
cens fune ad trabem ſuſpenſo manibus
erigeret ſupin⁹. vt officiū monaſterij ex-
hiberet. Quarto circa officiū eccleſiaſti-
ci ordinationē. Damafus enī papa ad p-
ces theodoſij impatoris rogauit Hiero-
nimū vt officiū ordinaret diuinū q̄ pſal-
teriū p ferias diſtingit 7 verſiculū illū glo-
ria patri 7 filio 2c. In nicena p̄diti ſyno-
do in ſine pſalmoz dicendū inſtituit. et
epiſtolas 7 euāgelia. p̄uide p̄ anni circu-
lum dicendū ordinauit qd̄ quidē officiū
dicendū 7 legendum papa approba-
uit 7 ab oī ecclia ſeruandū temādauit.
Sermo. cclix. De eodem. ſer. ij.

Ecce quaz bo-
nū 7 q̄ iocundū habitare fra-
tres in vnū. 2c. ps. Sup hoc verbū ſic di-
cit Aug. Iſte velut dulcis ſonus 7 ſu-
avis melodia toti orbi notiffimus vt tu-
ba ſp̄s ſancti diuiſos corpe p̄gregauit
in vnū 7 monaſteria plurima pepit. Be-
atus aut Hieronim⁹ fuit monach⁹ pfe-
ctus. Et q̄tū ad hoc ſibi puenit qd̄ dici-
tur. Ecce q̄ bonū 2c. Fuit etiā cardinalis
reuerēdus. 7 q̄tū ad hoc ſibi cōpetit qd̄
dicitur. Sicut vnguentū i capite 2c. Fuit 7 do-
ctor egregius. 7 q̄tū ad hoc ſibi cōpetit
qd̄ ſubdit. Qm̄ illuc mandauit dñs be-
nedictionē 2c. Circa primū eſt notādū

Hieronimo

q̄ tria ſunt q̄ faciunt monachū pfectum
ſc̄z vite bonitas. ideo dicit. Ecce q̄ bonū
7 mentis iocunditas. ideo ſubdit. Et q̄
iocundū. 7 cordiū vnitas. ideo ſubditur
habitare fr̄es in vnū. An igit̄ i ipſa re-
ligione eſt bonitas. 7 ſanctitas. 7 vnitas
tūc ipſa religio eſt deo gratū habitacu-
lus. Matth. xvij. Ubi ſunt duo vel tres
congregati 2c. Eſt angelo magnū ſolati-
um. ps. P̄uenierunt p̄ncipes. id eſt. a-
geli conuincti pfallentib. id eſt. religio-
ſis deū laudantib. in medio iuuentulaz
id eſt. ſeruentū animarū. timpaniltra 7
id eſt. cor 7 mortificator. Eſt tōi ma-
gnū p̄ſidium. Proū. xvij. Frater qui iu-
uat a fratre quali ciuitas firma. Ecd. iij.
Melius eſt duos eſſe ſimul q̄ vnū 2c.
Eſt etiam diabolo magnū tormentum
Unde dicit de p̄gregatione ſanctoz. Ter-
ribilis vt caſtroz acies ordinata. Jocu-
ditas aut̄ in religione cauſat a grata ſo-
cietate. Ecd. xv. In tribus beneplacitū
eſt ſp̄i meo. q̄ quidem ſunt p̄bata gra-
ta coram deo 7 hoīb. concordia fratruz
amor. pximo 7 vir 7 mulier ſibi bñ con-
ſentientes. Tunc nanq; eſt grata ſocie-
tas. qm̄ fratres exterius inter ſe habet cō-
cordiam 7 pacificā p̄uerſationē. 7 intus
habent veram 7 nō fictā dilectionē. Et
ideo dicit p̄cordia fratuz 7 amor. pximo-
rum. Et qm̄ p̄lati habent ad ſbditos ma-
gnā beniuolentiam 7 ſubditi ad p̄latos
veram obedientiā. Et ideo ſubdit. 7 vir
7 mulier ſibi beneconſentientes. Per vi-
rum nanq; intelligitur p̄latus qui debet
ſubditos ſuos docere legem. Et p̄ mulie-
rem intelligunt ſubditi qui debent p̄latis
ſuis humiliter obedire. Vnitas aut̄ in
religione cauſat ex eo q̄ materia diuiſio
nū inde auferit. Diuiſiones enī 7 diſcor-
die cauſant ex auaritia. j. Tim. vi. Ra-
dix oīuz maloz eſt cupiditas. Cauſant
ex ſupbia. Proū. xij. Inter ſup̄bos ſem-
p̄ iurgia ſunt cauſant p̄pter carnalez cō-
cupiſcentiam. Jac. iij. Unde bella 7 li-
tes in vobis. nōne ex concupiſcentijs ſe-
ſtris q̄ militant in membris vſtris. In

De glorioſo

religione aut̄ eſt votū paupertatis. 7 ideo
nō debet ibi eſſe aliqua diuiſio ex radice
auaricie. Eſt votū obedientie. ideo nō de-
bet ibi eſſe diuiſio ex radice ſuperbie. Eſt
votū caſtitate. ideo nō debet ibi eſſe di-
uiſio ex radice carnal̄ cupiſcentie. Iſta 7
vnitatez beatus Hieronim⁹ habuit. qz
paupertatē 7 humilitatē tenuit. 7 caſtita-
tem ſeruauit. Secdo fuit cardinalis re-
uerendus. ideo ſibi cōpetit qd̄ dicit. Si-
cut vnguentū in capite 2c. Caput quidē
eſt ſumus pontifex in quo eſt vnguentū
id eſt. autoritas 7 velle dñi. Et dicit autori-
tas p̄latoz vnguentū. qz qd̄ vnguentū
eſt dulcoratiū. qd̄ eſt mortificatiū
7 vtrūq; eſt ſanatiū. Sic 7 poteſtas p̄la-
toz debet eſſe dulcoratiua q̄ ad bonos 7
mortificatiua quo ad malos. 7 ſanatiua
quo ad oēs. Quia ſm̄ beatus Aug. ſine
plectēdo. ſine ignoſcendo. hoc ſolū inde
agit vt vita hoīuz corrigat. Iſtud caput
habet barbā. veſtimētū. 7 oras veſtimē-
ti. Barba eius ſunt cardinales ſibi cete-
ris p̄latis viciniorez. Eſt aut̄ barba ſm̄
glor̄i iudiciū diſcretionis. maturitatis vi-
rilitatis. 7 alacritatis. qz ipſi cardinales
circa cauſas ſibi cōmiſſas debent eſſe di-
ſcreti. in diſcreta cauſarū examinatione
maturi. in matūra cauſaz ponderatiōe.
viriles i digua correctiōe. alacres in beni-
gna extortatiōe vt illos quos puniūt be-
nigne ad patientiā extortent. Acapite
igit̄ primo fuit vnguentū in barbā. qz
ſummi pontificis autoritas primo relu-
cet in ipſis. deinde fluit in veſtimētū. id
eſt. in alios p̄latos qui poſt ipſos ſūt ma-
iores. 7 eccleſiaz debent ornare p̄ honeſtos
mores. Deinde fluit in oras veſtimēti. id
eſt. alios p̄latos minores 7 inferiores. Et qz
Hieronim⁹ fuit cardinal. ideo fuit bar-
ba ſummi pontificis in quā fluit vnguen-
tum autoritatis 7 iuriſdictionis. Ter-
tio fuit doctor egregius. qd̄ notat cum
dicitur. Illic id eſt. in beatum Hieronimum
mandauit dñs benedictionē. Sacti enī
doctores habent bñdictionē gr̄e. Proū.
ij. Qui abſcondit frumentū maledicet

Hieronimo

populis. benedictio ſup caput vendētū
Habenēt etiā vitam eterne glorię. Dan.
xij. Qui ad iuſticiam erudiunt multos.
quali ſtelle in p̄petuas eternitates. Sed
reuera iſta duo nō habent oēs doctores
ſed tū illi q̄ docēt verbo 7 exemplo. Sūt
nanq; quidā doctores delicati. quorum
tria genera beatus Hieronimus diſtin-
guit. Quidā enī ſunt doctores gulofi. q̄
tū docere volunt abſtinentiā. de his ad
Heliodorū dicit. Delicatus mḡ eſt qui
pleno ventre de ieiunijs diſputat. Alij
ſunt formidoſi qui tū vōlūt alios ani-
marē ad pugnā. Alij ſunt delicioſi q̄ tū
volunt in cruentato milite reprehende-
re formidinē 7 ignauiam. Alij ſunt luxu-
rioli qui tū reprehendunt in fornicatore
concupitiū. De his doctorib. p̄dictis ait
ad Damachū. Delicata doctrina eſt pu-
gnanti ut dicitur de muro 7 cū vnguen-
tis ipſe delibutus ſit cruentū militē accu-
ſare formidinē. Hieronim⁹ xō nō fuit
mḡ delicatus. qz nō fuit gulofus ſed ma-
gnē abſtinentie. An dicit ad euſtochium
Repugnantē carnem ob dogmata in-
dia ſubigebam. Nec fuit formidoſoſus
ſed magne p̄ſtantie. qz nec laudib. mo-
uebat p̄neptam leticiā. nec vitupatio-
nib. p̄ impatentiā. An dicit in prologo
ſup Eſa. Nec affectamus laudes hoīuz
nec vitupationes expanſim⁹. Nec fuit
delicioſus ſed vita auſter⁹. An ait ad eu-
ſtochiū. de ſe 7 fr̄ib. ſuis qui ſecum vege-
bāt de cibo 7 de potu taceo cum etiā lan-
guētes aqua frigida vtant 7 coctum ali-
quid acciperent luxuria ſit.

Sermo. cclix. De eodem. ſer. iij.

Mici fidelis

Optectio fortis. qui aut̄ inuenit
illū inuenit theſaurū 2c. Ecd. vi. Amici fi-
deles. 7 in amicitia fortes. 7 oī theſauro-
ſcioſiores fuerūt. Hiero. 7 Aug. Dicit
aut̄ Hieronimus in prologo ſup bibliam
Vera enī illa neceſſitudo eſt 7 chriſti glu-
tino copulata quā nō vtilitas rei famili-
aris nō p̄ſentia corporum. nō ſubdola 7

De glorioso

palpans adulatio sed dei timor et diuina scripturarum studia preliant. Iste ergo sacri doctorum in vera amicitia sunt coniuncti non propter aliquam temporalem utilitatem quia veritate pura se sibi mutuo scripserunt sed propter dei timorem et diuinarum scripturarum amorem. Quod enim fuerunt amicitia spirituali coniuncti per multa signa apparet. **Primum** namque signum vere amicitie est quod amicum suum amicum iratum mox reconciliat. Iste signum beatus Augustinus ad sanctum Hieronymum habuit scribens ei: Si quid vere me tenere vel scio vel credo vel etiam puto in quo aliter sentis sine tua iniuria conabor asserere. Quod autem pertinet ad offensionem tuam cum te indignatum sensero nihil aliud quam veniam deprecabor. **Secundum** est quod amicum ab amico reprehendi affectat. Iste signum habuit Augustinus ad Hieronymum scribens ei: Ledit enim me si tacueris errorem meum quem forte inuenies in libris et dictis meis. Quia et ego amicissimam reprehensionem tuam si tranquillum accipio non doleo melius tuam quam tuorum capitis dolet cum curat nam dum ei peccatum sanatur hoc est quod acute vidit quod dixit vtiliter esse plerumque inimicos vigentes quam amicos obiurgare metuentes. Illi enim dum rixant dicunt vera que corrigamus. Iste vero minor est quam optet exhibent iusticie libertatem dum amicitie timet exaspere dulcedinem. Quapropter et si es ut tibi videres lapsus forsitan senectute corporis non vigore animi tamen in arca diuina fructuoso labore desudas. Ecce presbiter sum. Si quid propter diuina fortius fige pedem non mihi debet esse molestus pondus etatis tue dummodo a cotegat palea culpe mee. **Tertium** est quod amicum omnem occasionem inimicitie et offensionis vitat et refecat. Iste signum habuit beatus Hieronymus ad sanctum Augustinum scribens ei: Superest ut diligas diligenter et in scripturarum campo iuuenis senem non proceas nos nostra habuimus tempora et cucurrimus quantum potuimus nunc te currente et longa spatia transmeante nobis deus oculi. **Quartum** est quod amicus amico omnia secreta reuelat. Iste signum habuit beatus Hieronymus

Hieronymo

nymus ad Augustinum scribens ei. De amicitia omnis tollenda suspicio est et sic cum amico quasi cum altero se loquendum. De isto etiam signo scribit beatus Augustinus e converso ad Hieronymum. Cum hominem charitate christiana fragrantem atque mihi fidelem amicum fratrem meum sentio quicquid ei consilio meorum cogitationum committo sed non homini committo illi in quo manet ut sit talis. Deus enim charitas est et qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. **Quintum** signum est quod amicus amicum absentem et ignotum facie amat. Et istud signum beatus Augustinus ad Hieronymum habuit scribens ei: Si enim propterea te non nominamus quia faciem corporis tui non videmus. Sed modo nec ipse te nosti nam tu quod faciem tuam non vides. Si autem tibi non ob aliud notus es nisi quod nosti animum tuum et nos eum non mediocriter nominamus ex litteris tuis quibus deum benedicimus qui nobis et oibus qui tua legunt talem dedit. **Sextum** signum est quod amicus amici absentiam molestie portat. Iste signum Augustinus ad Hieronymum habuit scribens ei: Nihil equidem molestius fero in omnibus angustiis meis quam patior quam tam longinquam tuam charitatem absentiam cum si fieri posset cotidie te presentem habere vellem. **Septimum** signum est quando amicus de amico frequenter loquitur et libenter eum nominat. Iste signum Hieronymus ad Augustinum habuit. Scribens omni tempore beatitudinem tuam eo quod decet honorare venerat sum et habitantem in te dilexi dominum saluatorem. Sed nunc si fieri possit aliquid addimus et plenius ut absque tua nominis mentione nec vnam quidem horam preterire patiamur.

Sermo cclxi. De eodem. ser. iiii.

Nemo accedit lucernam et ponit in abscondito. Lucerna et ponit in abscondito. **Lud. xj.** Sic peccator dum tenebra et omnia que in eo sunt tenebrosa sunt sic vir iustus dum lucerna fulgida et omnia que in eo sunt luminosa sunt. Ideo in presenti euangelio de beato Hieronymo quatuor ostendunt. **Primo** namque

De glorioso

habuit lucidam sapientiam et doctrinam quod notat in hoc quod ipse vocat lucerna accensa. Ista enim lucerna radios suorum sapientie non abscondit neque occultat sed per totum mundum diffundit ideo subdit: Ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sap. vij. Quam sine fictione didici et sine invidia comunico et honestate illius non abscondo. Prius enim dicit se didicisse et postea comunicasse. **Didicit** autem ipsam multiplex. **Primo** audiendo. Audiuit enim donatum in grammaticavictorinum in rhetorica Breginacensem in theologia. **Ubi** ipse dicit ad heliodorum dum esset iuuenis miro seruebar discendi ardore nec iuxta quondam presumptionem ipse me docui. Audiendo autem plus proficimus quam legendum. **Ubi** ipse dicit super Basiliense scriptura edificat lecta. Sed magis proficisci de lectis veritatibus voces. **Secundo** didicit legendo. Augustinus pro Iulianum. **Sacerdos** Hieronymus omnes vel pene omnes qui ante ipsum de doctrina ecclesiastica scripserunt legit. Ipse hieronymus dicit pro Iovinianum. **Opus** ac studium mei emulos legere ut ex pluribus diuersos flores sic carpam que bona sunt electur. Ideo dicit ad Nepocianum. **Diuinas** scripturas sepius legeimo de tuis manibus sacra lectio non desepnat. **Tertio** didicit meditando quod die ac nocte meditabatur psalmos. In lege domini meditabitur die ac nocte. **Ezech. iij.** Comede voluminem istud. **Libro** etenim qui comeditur masticatur. **deinde** sic in stomachum trahitur vnde digestus in membra dirinat sic tandem incorporatur. **Sacri** doctores verbum dei masticant frequenti meditatione et trahunt in stomachum memorie et dirinat in subditis suis per assiduitatem doctrine et eis incorporant per exemplum vite. **Quarto** didicit percedendo. **Unde** ait ad Augustinum in epistola. **Tristes** hęc dictaui minus ut mereremur compleros tuos et collatione mutua doceremus aliquid vel disceremus. **Quinto** didicit abstinendo quia magnam abstinentiam faciebat et corpus suum ieiunijs macerabat quod sicut ipse dicit ad heliodorum. **Pinguis** venter non gignit tenuem sensum. **Sexto** didicit vltimo ad

Hieronymo

senectutem sacris litteris insistendo. **Ubi** de eo dicit Augustinus quod in locis sanctis et litteris sacris vltimo ad decrepita etate vixit. **Quasi** ait idem Hieronymus ad Augustinum. **Ad** discendum quod opus est nulla mihi etas sera videri potest quia et si senem magis deceat docere quam discere. **Magis** autem deceat discere quam ignorare. **Quanto** autem Hieronymus senior erat tanto solidiores sententias proferebat. **Ubi** ait ad Augustinum. **Memoro** vulgaris puerbij quod los lassus fortiter figit pedem. **Secundo** habuit lucidam famam quod notatur per hoc quod dicitur: Lucerna super candelabrum posita. **Esse** autem supra candelabrum ecclesie tribus modis potest intelligi. **Uel** quantum ad officium quia est doctor vniuersalis. **Uel** quantum ad vitam meritorium quia fuit eminentis virtutis. **Et** propter ista duo toti mundo erat notissimus. **Ubi** dicit de eo Augustinus quod ipse tanquam lapas ab oriente in occidentem instar solis respicuit. **Uel** potest accipi quantum ad gradus sublimitatem quia fuit in ecclesia dei presbyter cardinalis. **Tales** enim sunt in ecclesia sancta sublimandi que vita et doctrina sunt lucidi. **Sicut** enim deus luminaria in celo posuit et bruta animalia in terra dimisit sic et doctores luminosi essent in ecclesia promouendi et brutales homines relinquendi. **Tertio** habuit lucidam intentionem et perspicuam. **Ubi** dicitur: Si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuum lucet. **Et** dicitur ibi corpus vniuersitas operum. **Sic** enim corpus iuris dicitur vniuersitas legum et corpus ciuitatis vniuersitas ciuium et corpus naturale vniuersitas membrorum sic corpus morale dicitur vniuersitas operum. **Sic** igitur oculus intentionis fuerit purus et rectus omnia opera eius erunt pura et recta. **Isti** autem oculo intentionis quatuor sunt nociua scilicet fumus superbie. **Primum** dicitur. **Sic** acetum dentibus sic et fumus oculis. **Fluxus** humorum luxurie. **Ezech. xxiij.** **Sic** fluxus est fluxus eorum puluis auaricie. **ps.** **Oculos** suos stetit in ignis iracundie. **ps.** **Supercecidit** ignis et non viderunt sol. **Nullo** tamen istorum modorum oculi beati Hieronymi ledi potuit nec fumo superbie quia valde humilis fuit nec puluere auaricie quia omnia eterna contempnit nec igne

De sancto

iracundie qz paties fuit. nec etiam fluxu luxurie qz virginitate seruauit. Et quod dicitur in epla ad p̄machium. Virginitate celum effero nō qz habeo sed magis miror qz non habeo. Credit tñ qz ex humilitate hoc dixerit. et forte virginitatez ideo se h̄re nō reputabat qz carnis incentiuā sepe p̄sellus fuerat. An̄ ait i epla ad rutilicum mōachū. Ne nobis qui quoties concupiscim⁹ toties fornicam⁹. Et 3̄ Joniani anū sic ait: Illa virginitas hostia christi ē cui⁹ nec mētē cogitatio. nec carnē libido maculauit. Et q̄ b̄o h̄bis satis colligit ex q̄ sefū dixerit se virginitate nō h̄re. Quarto habuit lucidā vitam. cū d̄r: Si ergo totū corpus tuū lucidū fuerit zc. Illa nā qz opa sunt lucida q̄ ab oī amore terreno sunt purgata. Sunt autē q̄dam terrena in q̄bus hō habet solum am̄inistratiōnem sicut bona ecclesiastica. et ista relinq̄re ē p̄fectio magna. Quēdā hō sūt q̄ hō possidet p̄ hereditariā successiōe sic sūt bona paterna. et ista relinq̄re est p̄fectio maior. Quēdā hō sūt q̄ possidet p̄ p̄p̄riū studiu sicut sūt bona p̄p̄rijs laborib⁹ acq̄sita. et ista relinquerē est p̄fectio maxima. Beatus hō Hiero. tantē p̄fectiōis fuit qz reliq̄t bona ecclesiastica qz cū esset cardinalis officio et beneficio cessit. Reliq̄t p̄na bona quia oēs h̄reditatē desernit et ob amorē apostolorū Romā venit. Bona hō p̄p̄rijs manib⁹ acq̄sita si habuisset reliq̄sset. An̄ dicit in p̄logo Job. Si aut sicellā iunco texerēt palma et folia cōplicarēt. ut in sudore vultus mei vescerer pane meo nullus reprehenderet. Quē autē qz iuxta suā saluatoris volo operi cibum qui non perit. error mihi geminus creuit et infigitur.

Sermo. cclxij. De sancto Francisco confessorē. sermo primus.

Qui sanctus ē sanctificet adhuc zc. Apod. xij. Sancti viri quātumcūqz sunt sancti in corde nihilomin⁹ sanctificari volūt i corpe. ij. Cor. vij. Em̄demus nos ab oī in

Francisco

quinamento carnis et sp̄s. ps. Cor meū et caro mea exultauerunt in deū viuū. Ista duo excellētē habuit beatus Franciscus. scz corpus sanctū et animāz vt de eo veraciter dici possit. Qui sanctus ē scz in aīa. sanctificetur adhuc in corpore. **Primo** siquidē habuit corpus sanctū qz oīa q̄ in ipso fuerūt sancta erāt. Incipiamus igit a capite et descendamus vsqz ad pedes. videbim⁹ qz a planta pedis vsqz ad verticē nō erat in eo nisi sanctitas. **Sācti** siq̄ dē fuerūt capilli beati fr̄cis. Cum enī domus cuiusdā minaret ruina ille modicū de capillis ei⁹ accepit et in scilicet furas posuit. et domus firmata p̄mansit quā nimirū sācti viri capillis stabilinūt fragilis. **Secūdo** fuerūt sancti oculi eius de quib⁹ ipse deuotas lachrymas emittebat et tātas et tam assiduas vt infirmitatē incurreret oculos. Et cūz moneret vt sibi a fletu p̄ceret. r̄debat: Non est ob amorē luminis qd cōmune habemus cū muscis expellēda interne visitatio lucis. **Tertio** sancte erāt aures eius q̄ vocem diuinā et iubilationē angelicā audire meruerūt. **Trib⁹** nāqz vicib⁹ vocē diuinā audire p̄meruit. **Prima** erat vox patris increpationis. quā in apulia p̄fectus audiuit. Quis pot tibi meli⁹ facere. dñs an seruus. diues an paup. **Ext̄a** autem amor terrenorū sibi viluit et in amorē dei totus exarsit. **Secūda** fuit vox magnę eruditōis. quā audire meruit in hęc verba. Fr̄cisce amara p̄ dulcib⁹ sume et te ipsum p̄temne si me cupis et velis agnoscere. **Et** istā vocem nō surda aure audiuit. s̄ oīa aduersa gratantē sustinuit et de suo corpore nō curauit. **Tertia** fuit vox magna amoris quā vocē audire meruit qñ scz crucifixus sibi de cruce locutus est dicens: Fr̄cisce vade repa domū meāz q̄ vt cernis tota destruit. Ab illa autē hora i amorē et cōpassionē crucifixi eius aīa fuit totaliter liquefacta. Sanctus etiā fr̄ciscus audiuit angelicā iubilationē. Cū enī semel egrotaret āgeli sibi dulcissimū edidere p̄centū. ex qua iubilatione ei⁹ aīa

De sancto

magnum recepit gaudium et corpus magnum alleuiamētū. **Quarto** fuit sanctū os eius. Verba enī q̄ de ore francisci p̄cedebāt tāte fuerūt virtutis qz si quē benedicebat b̄ndict⁹ erat. Sicut b̄n̄ p̄tz in illo qui vxorē suā a salubri p̄posito ipse dicebat cui sanctus vir suā b̄ndictionem misit dicens: Fili nunc temp⁹ est misericordie. et postea tempus est eq̄tatis. Ad qd verbum ille fuit p̄tinus imutat⁹. Sed et si quē maledicebat ille erat maledict⁹. An̄ cum qdā sus agnū m̄asuetissimū comedisset illi maledixit. et statim illa sus mortua fuit. Etā cum qdā puella fuisset lumine oculos p̄nata. et vir dei de sp̄to suo eius oculos linuisset illa puella p̄tinus ē curata. **Quinto** fuerunt sanctę man⁹ eius. q̄ fuerūt stigmatib⁹ p̄secrate ita qz ea q̄ tangebāt sancta erāt. **Primo** sepe panis ab eo tact⁹ infirmos comedentes sanabat. **Quidā** enī cū in t̄nues gelidas deficeret manib⁹ beati fr̄cis. p̄tre ctatus. mox fuit in corde et corpore mirabiliter inflāmat⁹. nec mirū si ille man⁹ fr̄gidos inflāmant q̄ ignitos carbūculos. i. chūsti stigmata deferebāt. **Sexto** sanctę fuerūt vngues eius. Cum enī qdā frat̄ tēptaret de vnguibus sancti p̄cis. fr̄cisci h̄re cupiebat. qd ille in sp̄u recognoscēs dixit ei: veni fili p̄cide mihi vngues. Ille autē cum leticia iussa cōplens. p̄ reliquijs p̄cissuras ipsas seruauit. et oī temptatione fugata multā p̄solationē recepit. **Septimo** sancta fuit scriptura ei⁹. Cum enī quidā frat̄ tēptaret cogitauit qz si de scriptura beati fr̄cis aliquid acciperet oēm temptationē vincere posset qd ille in sp̄u recognoscēs fr̄ illo vocato quāsdā laudes ei in cedula scripsit et sibi dedit et oīs tēptatio ab eo recessit. **Octauo** facta fuit corda ei⁹. Cum enī quidā cordā q̄ vir dei fuit accinct⁹ cū deuotione seruaret. cordā illā sepe in aquā intingebat. et oēs infirmi ex illa aqua potātes efficiebant sani. **Nono** fuit sanctum corpus eius. tum qz fuit lateris vulnere dedicatum. tum qz erat duob⁹ cōsibus

Francisco

crucis p̄munitum. tum qz erat oī puritate mundū. An̄ cum quadā vice in carne sua videret motus aliquis pullulare castitatis amator corda se fortissime verberauit dicens: Eya frat̄ a sine sic optret te manere sic subire flagellū. **Decimo** facti fuerunt pedes eius. qz fuerunt chūsti stigmatib⁹ consecrati. Unde cūz oues et boues in puincia reatina pestis cōsumeret. quidam aquam cum qua pedes ipsius loti fuerant cū deuotione reseruans animalia illa asp̄xit. et mox omnis pestilentia ab illis animalibus euannit. **Secūdo** anima eius fuit sancta. Unde cum aīa de eius corpore exiret visa est in specie stelle. cuius magnitudo ad instar lune. In x̄ hō instar solis esse videbatur. Ista stella fuit anima beati francisci. quę ad instar lune erat magna propter immensū amorē. qz fm̄ Berni. Qui charitatem magnam habet est beatus et magnus. qz hō paruam habet charitatem paruus est. qz nullam nullus est. Ad instar solis erit lucida p̄pter dei cognitionē. Et ad instar stelle fuit incorrupta p̄pter cognitū et dilecti p̄petuam retentionem. hoc significatum est qz quibusdam fr̄trib⁹ apparuit in spe currus ignei mirandi splendoris. sup̄ quem globus igneus lucidus splendebat. qui solis habēs splendorem. noctem conuertit in diem. Ideo autē appareret in curru igneo. Quia eius anima posita est i fornace charitatis accessē. Ideo globus lucidus. qz imersa est in lumine diuine sapientie. Ideo ad instar solis qz tota deficata est. et ideo secura est de eter na possessione.

Sermo. cclxij. De eodē. ser. ij.

Qui alterum angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum dei viui zc. Apod. vij. Christus ante primū aduentum q̄ erat aduentus misericordie p̄remisit angelum. scz beatum Johannē baptistam. Ante hō scdm̄ aduentū suę iusticie p̄remisit alterum angelum. scilicet

De sancto

beatus Franciscus. In primis autem vobis tria de beato frācisco ostēdūt. **Primo** quod erat homo angelicus cum dicitur: Audi alterum angelum. In angelo siquidem sunt quattuor commendabilia: de quibus dicit propheta: Qui facit angelos suos spiritus et scilicet obediens velocitas. Ideo dicit angelos suos in nunciis magna puritas. Ideo subdit: spiritus magna humilitas. Ideo dicitur: et milites suos et feruens charitas. Ideo dicitur: ignem ventem. **Propter** ista quattuor beatus franciscus angelo assimilatur. **Primo** propter obediens propter puritatem. **Quattuor** siquidem deus beato frācisco precepit. **Primo** ut aduersa letantem acciperet. **Secundo** ut semetipsum contemneret dicens: Franciscus amara pro dulcibus sume quo ad primum. **Et** teipsum contemne si me cupis agnoscere quo ad secundum. **Tertio** ut suam ecclesiam repararet cum sibi dixit: frācisce vade repa domum meam. **Quarto** ut in se tunc non in alio quo hominem speraret dicens: Quis potest tibi melius facere dominus an seruus diues an pauper. **Ad** ista quattuor precepta quod ei deus precepit valde obediens fuit. **Primo** quod aduersa letanter sustinuit. **Ante** ipse dixit: **Et** non est bonus quod expecto quod omnia pena me delectat. **De** etiam de eo quod malebat de se audire vituperium quod laudis proconium et cum pueri post eum currerent et lutum proicerent ipse se ad omnia patiens fuit. **Pro** obprobrium exprobrantium ceciderunt super me. **Secundo** seipsum propter se quod se in proximum peccatorem reputauit. **Ante** cuiusdam suo fratri interroganti quod am opinionem de se haberet respondit: **U**ideo mihi esse peccator maximus. **Primo** enim. **Ch**ristus venit in hunc mundum peccatores saluos facere quorum primus ego sum. **Tertio** ecclesiam dei verbo et exemplo reparauit. **Primo** enim. **Sc**ias quod oportet te in domo dei puerari. **Quarto** sibi suam in solo deo posuit. **Ante** sepe dicere consuevit cum propheta. **I**acta cogitatio tua in domino et ipse te enutriet. **Secundo** assimilatur angelo propter suam puritatem. **L**aborauit namque diabolus in corde beati frācisce quod duplicem suggestionem immittere. **Ali**quam suggestionem

Francisco

fraudulentem ut eum a seruoze spiritus renouaret dicens: Nullus est peccator cui penitentia deus non indulget sed nimis se affligit misericordiam denegat. **I**psa autem istam suggestionem vicit per sapientiam et discretionem sciens quod per hoc ipsum volebat a seruoze reducere. **Job** .iii. **N**olite omni spiritui credere sed probate spiritus si a deo sunt. **Ali**quam suggestionem concupiscentie et istam suggestionem deuicit per carnis mortificationem nam modo cum corda grauiter se habuerat modo se in niuem magnam proieciebat modo citos ne palatum alliceret aqua frigida vel cinere permiscebat ad **Col** .iiij. **M**ortificate membra vestra que sunt super terram. **Ali**quam materiam auaricie quod in via sacculum plenum pecuniis repperit et nullo modo accipere curauit. **L**adem a socio molestus cum ipse inuissit et ecce serpens inde exiens cum ipso enauit ad **Phil** .iiij. **O**ia arbitror ut iter coram ut christum lucrifaciam. **Ali**quam materiam impatientie sicut quod ipsum grauiter verberauit. **Heb** .x. **P**atientia dei est vobis necessaria. **Re**c mirum si diabolus nunquam in corde eius intrare potuit quod fortissime munitionem fuit. **Q**uidam enim vidit beatum frāscum fortissimam ensibus duobus in modum crucis signatum quorum vnus a capite ad pedes alius autem a manu ad manum tendebat. **S**i enim diabolus volebat in illum intrare a superiori parte per fraudulentiam ibi incidebat ense sapientie si ab inferiori per concupiscentiam ibi incidebat ense castitatis et continentie si vero a dextris per prosperitatem et auariciam ibi incidebat ense fragilitatis et temeritatis si a sinistris per aduersitatem et impatientiam ibi incidebat ense magnanimitatis et patientie. **Tertio** assimilatur angelo per excellentem humilitatem propter quam quadruplicem meruit exaltationem. **Primo** exaltatus est in ecclesia quod factus est eius sustentator. **U**nde summus pontifex cum lateranensem basilicam subito minari ruinam conspiceret vidit beatum franciscum eam suo dorso superposito sustentare. **Ec** .s. ix. **L**imitas pua

De sancto

et viri pauci in ea. **U**iri quidem multi sunt in ecclesia numero sed pauci in eo sunt merito. **V**enit contra eam rex magnus id est diabolus. **Secundo** exaltatus est in fama quod totum mundi fuit admirabilis et clarus. **Ec** .xi. **E**st homo abundans paupertate et oculis dei respexit illum in bonis. **Tertio** exaltatus est in doctrina quod factus est fructuosus predicator. **Ec** .xi. **S**apientia humiliati scilicet beati frācisce exaltabit caput illius et in medio magnatorum id est predicatorum considerari eum facit. **Quarto** exaltatus est in gloria quod factus est ciuitatis celestis summus in habitator. **S**icut patet in visione habita de sede beati limi. **Job** .xxij. **Q**ui humiliatus fuerit erit in gloria. **Quarto** assimilatur angelo propter feruentem amorem. **I**psa enim totus fuit dei amore plenus quod patet per quattuor signa. **Primo** per corporis elevationem quod sepe cum oraret visus est totus a terra subleuari. **I**sta namque subleuatio corporis mentis elevationem significat. **Secundo** per corporis calefactionem. **I**nterrogatus enim quod tam tenui tunica posset a frigore arceri respondit: **S**i ignis spiritus sancti interius nos calefaceret caro nostra exterius frigus non sentiret. **Ps** . Inflammatum est cor meum et renes mei commutati sunt. **Tertio** per mentis elevationem. **S**ancti enim viri in mentis excessu rapiti exterius insensibiles redduntur quia ab amoris violentia totaliter interius absorberentur. **U**n quoad vice cum sanctus frācisce a populo comprimeretur insensibilis per omnia videbatur. **Cor** .xij. **S**cio hominem in christo siue in corpore siue extra corpus. **Quarto** per ignis exterioris extinctionem. **M**artyres enim dei ideo sepe vim ignis non sentiebant quod ignis amoris ipsos frigidus reddebatur. **I**deo beatus frācisce soldano dixit: quod cum sacerdotibus suis ignem intraret et ille quem dei clementia protegeret veram fidem haberet. **S**ciebat enim quod ignis exterior cessasset ardori fidei et igni amoris interni. **O**rigenes. **M**irabile genus medicamenti ut ignis ignibus extinguatur. **Secundo** fuit homo virtuosus quod notatur cum dicitur: **A**scendite ab ortu solis. **I**n hoc enim quod ascendit

Francisco

cum sole notatur quod totus fuit illuminatus. **I**nflamatus et reificatus. **Primo** ascendit totus illuminatus ideo totum mundum tenebrosum illuminauit. **A**postolus .xvij. **V**idi alium angelum ascendente ab ortu solis. **E**t sequitur: **E**t terra illuminata est a gloria eius. **T**erra namque est obscura sicca et frigida. **E**t significat mundus ubi sunt multi obscuro et erronei multi frigidi id est negligentes et tepidi multi durii obstinati. **Gen** .j. **T**erra erat inanis inanis quo ad tepidos et vacua quo ad durios et tenebre erant super faciem abyssi quo ad obstinatos. **V**enit enim sanctus frācisce portans secum tres radios scilicet radii doctrinarum per quem illuminauit obscuros radii exemplorum per quem inflamauit tepidos et radii miraculorum per quem conuertit obstinatos. **Ec** .xiiij. **T**riplix sol exursum montes. **I**psa enim excussit ignorantiam in erroneis radio doctrinarum negligentiam in tepidis radio exemplum et duriciam in obstinatis radio miraculorum. **Secundo** ascendit totus in flammatus habuit enim carbonem accensum in ore quod habuit ignita verba. **Ec** .xvij. **S**urrexit helias quasi ignis. **I**n corde quod habuit ignita desideria. **L**uce .viij. **N**one cor non frigidus ardeus erat in nobis. **I**n corpore quod habuit ignita stigmata. **Ec** .xxvij. **C**apor enim vult carnes eius. **I**n sua actione quod habuit ignita opera. **Job** .xxvij. **N**one vestimenta tua calida sunt. **Tertio** ascendit totus reificatus. **E**x eo enim quod cum sole ascendit eius similitudinem induit per stigmata quod portauit. **Mat** .xvj. **S**i quis vult venire post me abne se et tolle crucem suam et sequi me. **Tertio** fuit homo diuinus. **E**t hoc tangit cum dicitur: habentem signum dei vult. **I**stud signum portauit in corde per amoris vulnerationem. **L**uce .xij. **V**ulnerata charitate ego sum. **I**n corpore per macerationem. **Cor** .iiij. **S**emper mortificationem iesu in corpore vestro circumferentes. **I**n parte per stigmatum impressionem. **Can** .viij. **N**one ut signaculum me super cor tuum. **H**oc refertur ad vulnus cordis per amoris

De sancto

vt signaculum sup brachium tuum hoc refert ad vulnus stigmatum p impressi onem quia fortis est vt mors dilectio. B refert ad vulnus corporis p creationem. Sancti eni viri p dilectione quam in se feruenter gerunt oia vitia i se extinguunt. **Sermo. cclxiiij. De stigmatibus francisci sermo primus.**

¶ Ego eni stigma

ta dñi nri iesu christi in corpore meo porto **Sal. vj.** In his verbis q̄ ad honore beati francisci legunt tria impli cant. **Primu** est q̄ signata portauit qd fuit indicium maxie charitatis. **Qui** q̄ eni fuerunt i corde eius q̄ fuerunt cau la stigmatu in eius corpore. **Primu** fuit vehemens imaginatio q̄ aut imagina tio imprimat p̄z p duo exempla q̄ ponit **Hiero** in glo. **Sen. xxx.** Anu est q̄ dum qdam mulier ethiopē pepisset et hoc a viro suspecta haberet inuentu est hoc si bi accidisse ex quadā imagine ethiopis qua ipsa cōspexit. Aliud exemplū est q̄ cum qdam mulier filiū parētibz oino disti milē pepisset et hoc suspecta haberet in uentū est q̄ talis imago in cubiculo ha tebat. Dicit eni philosophus i li. de aia libo q̄ cuz qdam gallina gallū vicisset gal line ex imagine scz victorie crista et cal canea sūt exorta. **Sanct** ergo franciscus in visione sibi facta imaginabat. **Sera phin** crucifixum et taz fortis imaginatio extitit q̄ vulnera passionis in carne sua imp̄ssit. **Secdm** fuit vehemēs dilectio q̄ eni amor habet virtutē imprimēdi di cit **Hugo** de sancto victore. **Scio** aia mea q̄ quicqd diligis in eius similitudi nem trāformaris. Quia igit amor pas sionis dñice in corde beati francisci arde bat fortit et feruenter. ideo in carne sua faciebat mirabilia. **Prout. vi.** Quonid pōt hō ignē abscondere in sinu suo vt ve shimēta nō ardeant. **Tertiu** fuit vehemēs admiratio q̄ eni admiratio impri mat ostēdit **Aug.** 5 **Julianū** adducēs exemplū oniu iacob q̄ ex quadā admira

Francisco

tionē virga et scetus varios p̄cipiebāt. vi debat aut franciscus seraphin crucifixū et admiratiōe et stupore nimio replebat. **Ececb. j.** Decerat visio discurre i meo dio aialiu splendor ignis et de igne ful gor egrediēs. **Quartū** fuit vehemens meditatio q̄ aut meditatio imprimat suf ficient patet **Eccl. xij.** Ubi dicit Frequens meditatio carnis afflictio est. In medita tione mea exar descit ignis. **Ista** medita tione habuit frāciscus qui christi passio nē quotidie meditari nō cessauit. **Deus. vi.** Deditaber sedes i domo tua. **Qui to** fuit vehemēs ipsi cōpassio q̄ aut cō passio imprimat patet q̄ gallina ad pul los suos tanta compassione afficit q̄ to ta infirmari videt. Sic franciscus ad chri sti passionem tanta cōpassione moueba tur vt cum eius passio in mente veniret totus liquefere ac vix a lachrymis p̄ti neret. **Lanq. v.** Anima mea liquefacta ē vt dilectus locut est. **Secdo** per hoc q̄ portauit stigmata dñi ostendit q̄ fuit p̄conium maxime familiaritatis. **Chri stus** eni dedit beato frācisco stigmata tā q̄ arma sua. vexilla sua. sigilla sua et testi monia sua. Ipse nāq̄ erat miles christi signifer christi legatus christi et p̄co chri sti. Quia igit erat miles christi ipse chri stus dedit sibi stigmata tanq̄ arma sua. **Hoc** patet ex eo q̄ visus est munus duo bus ensibus in modū crucis. Ita q̄ dia bolus nō poterat intrare in cor suū nec a superiori p aliquam vanā spem nec ab inferiori p aliquē iordinatū amorē neq̄ a dextris p aliquam inordinatā leticiam nec a sinistris p aliquem inordinatū dolo rem. **Secdo** fuit signifer christi. ideo de dit sibi stigmata tā q̄ vexilla sua. Ad ve xilla siquidē regalia hostes terrent. q̄ fu gerāt reitunt. p̄ncipes aiant. et ceteri cō gregant. Legit q̄ quidā ex reuelatiōe di uina vidit crucē aureā ex ore francisci p̄ cedentē cuius summitas cēlū tangebāt cuius brachia videbantur vsq̄ ad fines mundi extendi. p hoc q̄ summitas cēlos tāgebat significabatur q̄ angeli ad visi

De sancto

onem stigmatum trahēbant in magna admirationem. p brachium inferius si gnificabatur q̄ demones ducebant ad magnam confusionē. **Per** brachium si nistrū quod p̄tendebat ad aquilonem si gnificabatur q̄ peccatores in dei amore frigidi prouocabant ad conversionem. **Per** brachium dextrum quod p̄tende batur ad austrum significabatur q̄ fide les in dei amore feruentes inducebantur ad deuotionem. **Tertio** q̄ erat legatus dei idcirco dedit sibi stigmata tanq̄ si gna sua ipse quidē tanq̄ legatus christi bullā summi pontificis secū ferebat. **Qui** et in vita sua signo thau litteras sigilla re consueuerat. **Lanq̄** legatus signa pō tificalia secum deferebat. **Unde** quidez in eius fronte vidit signum thau varie tate colorum distinctū quod eius fron tem miro venustabat ornatu. **Lanq̄** le gatus peccata remittebat. **Unde** cuidā cum baculo qui figuram thau in se ha bebat apostema fregit et sanat fuit. **Tā** q̄ legatus benedictionem dabat. **Unde** appropinquante hora mortis in modū crucis manibus cancellatis fratres bene dixit. **Lanq̄** legatus synodo intererat. **Unde** cum quadam vice a p̄ncipali ca pitulo corporaliter defuisset. visus est a quodam ibi consistere in spiritu et in mo dum crucis fratres benedicere. **Quar to** quia erat p̄co dei. dedit stigmata tā q̄ signa vel testimonia sua. vt ab omni bus p̄co dei cognosceretur. et verba il lius quasi ex ore dei recipientur. **Hiere. xv.** Si seperaueris p̄ciosum a vili qua sios meum eris. **Unde** cum quidā rusti cum interrogarent quis ipse esset et ip se se dei p̄cones esse diceret eum in niues p̄iecerūt dicentes. Jace ibi rustice p̄co dei. **Tertio** ostendit p hoc q̄ stigmata in corpore suo portauit q̄ fuit argumentū omnimodē veritatē. **Quo** multipliciter ostendi potest. **Primo** ex seraphica pas sione. **Audit** eni beatus frāciscus christi pas sionē meditādo. reuoluit vnū d seraphi sex alas habentem. et inter alas erat effi

Francisco

gies christi crucifixi. disparens aut in cor de suo mirab. len reliquit ardozem et in corpore suo stigmatū impressionem. **Se cundo** ex sanguinis emissionem. **Ex** dex tero eni latere tanq̄ lancea transixit se pe sanguis exibat. qui tunicam et femora lia respergebat. **Alias** eni sanguinē non emisisset si vera stigmata non fuissent. **Tertio** ex sensibili dolore. **Cum** eni qdam frater scapulas eius confricaret et vulnus lateris sic tetigisset beatus fran ciscus ad eius tactum dolorem sensit et ma xime exclamauit. **Alias** eni dolor ibi non sentiret nisi vera stigmata haberentur. **Quarto** ex multorum fidei attestatio ne quia multi tam in vita q̄ i morte ista stigmata viderunt. tetigerunt et osculati fuerunt. **j. Job. j.** Quod audiuimus et quod vidimus oculis nostris. **Quin to** ex multorum miraculorum ostensio ne nam ex signis ipsis modo certificat dubios. sicut patet in papa Gregorio modo iuuat deuotos. sicut patet in mili te sibi deuoto qui letaliter fuit vulnera tus. modo conuertit incredulos sicut pa tet in clerico de eius stigmatibus dubita ti. et in manu sua vulnus recipienti.

Sermo. cclxv. De eodē. ser. iij.

¶ Venite ad me

Omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. **Matth. xi.** In presenti euangelio quattuor personę in uitantur vt ad christum veniant. scz fati gati. id est auari qui sunt in continuo la bore onerati. id est superbi quia superbia nimis est ponderosa famelici. id est luxu riosi. et separati. id est sine iugo discipli ne diuisi. **Dicit** ergo beatus franciscus. vos fatigati labore auaricie venite ad me pauperem et refouebo vos. Vos onerati pōdere superbie venite ad me hūilē et alleuiabo vos. Vos aut famelici fame p̄cupiscētē venite ad me amore dei fra grātē et ego reficiā vos. Vos diuisi a iugo disciplinę venite ad me iugum obedi entię ferentem. et ego pacificabo vos.

De sancto

Habuit igitur franciscus paupertatem per quam fatigatos labore auaricie refouebat. Eius autem paupertas fuit spontanea. Cum enim quidam die euangelium legeret in quo dominus discipulos sine auro et argento et calceamentis mittebat. Continuo ad omnia implenda se accinxit. **S**ecundo fuit extrema. quia nudus de mundo exiit. quia nudus super nudum humi se ponere fecit. Tam extrema fuit quod non solum pauper sed paupertas poterat appellari. sicut patrum in tribus mulieribus quibus ipsa salutariter salutauerunt. **T**ertio eius paupertas humilis et deuota. libentius utebatur elemosinis hostiatim quam sitis quam spiritu oblati. dicens illis panem esse angelicum. quia dabat in inspirationibus angelorum. **P**rimo habuit humilitatem profundam per quam oneratos per superbiam alleviabat. **L**uius humilitatis sunt quinque gradus. **P**rimus est laudes hominum fugere. Malebat enim de se audire vituperia quam laudes perconium. **A**n cuiusdam fratri preceperat ut cum populo eum laudaret ipse in verba vilitatis inferret. **S**ecundus gradus est humilia sentire de se. **A**n quodam fratre interrogatus quam opinionem haberet de se respondit. Videor mihi esse maximus peccator. **T**ertius est in hac vita sepe timere. **A**n ut cum ab aliquo apostolo beatificaret dicebat. Noli me laudare tanquam securum. adhuc filios et filias habere possis reuertens ad seculum. nemo laudandus cuius incertus est exitus. **Q**uartus est inferioribus obedire. **S**oluit enim magis subesse quam preesse. **A**n generali cedens officio gradiani parebat voluntati. et socio suo cuius ire solitus erat obedientiam promittebat. **Q**uintus gradus est de obprobriis hominum non curare. **A**n cum tempore hyemali indutus panniculis orationi tremebundus insisteret dixit ei quidam ut de suo sudore vnā sibi nummata venderet. ille respondit. Non tibi sed domino meo reddo. **T**ertio habuit dei amorem feruentem per quem concupiscentie fame oneratos spiritualiter reficiebat.

Francisco

Cuius amor feruidus patet per orationes feruidas quas faciebat. Eius namque orationes fuerunt multe dulcedinis. feruoris. humilitatis. potestatis. et gratie. **T**ante dulcedinis ut in eo faceret mentis excessum et eleuationem. **T**anti feruoris ut in eo induceret corporis eleuationem. **T**ante virtutis ut in hominibus faceret magnam immutationem. **A**n cum per quendam abbatem oraret. ille subito tantam sensit immutationem et dulcedinem mentis quam in vita sua non fuerat expertus. **T**ante potestatis ut diabolo faceret magnam confusionem. **C**um enim ciuitatem assisium et totam illam regionem oraco videret aboleri. ille orauit ac statim euaniuit oraco. **T**ante gratie ut sibi impetraret peccatorum remissionem. **C**um enim quadam die peccata defleret a spiritu sancto certificationem accepit quod dominus sibi peccata sua dimisit. **Q**uarto habuit perfectam obedientiam per quam illos qui erant sine iugo disciplinæ pacificauit. **C**uius obedientia tanta fuit quod non tantum obediebat suo superiori deo. non solum suo equali. in cuiuslibet alteri per lato. sed suo inferiori. quia gardiano suo obedientiam promittebat. et quia sic obediens fuit. idcirco omnia elementa et omnes creature sibi obediebant. **A**er namque induit nouam claritatem. quia cum ipsum et socium suum caligo tenebrosa inuolueret. ad eius orationem tandem tanta claritas radiauit quod ipsos versus ad hospicium letos perduxit. **I**gnis induit nouam lenitatem. quia cum ipse ex nimio oculorum dolore infirmitatem incurrisset. et opteret sibi cuius igneo ferro cocturam fieri. ille ferrum candens signauit quod nullum dolorem sensit. **A**qua induit non tantam tranquillitatem. quia cum quidam nauis naufragium formidaret. inuocato eo tranquillitas est secuta. **A**qua etiam induit nouam sapientiam. quia ad eius orationem in vinum optimum est conuersa. **T**erra induit nouam fertilitatem. quia per eius merita sepe fertilitas magna fuit. **E**ius etiam oratione terra fontem aquę dedit. **O**bediebant etiam ei ceterę creature. scilicet

De sancto

creature que habent tantum esse. sicut patet in lapide quocumque caput mulieris contriuit. quod habent viuere. sicut patet in petrocillo miraculose inuento. quod habent sentire. sicut patet in animalibus in quibus homo propter peccatum triplex amisit dominum. quia aures audita voce fugiunt et se contractari non permittunt et visio homine a cantu desistit. **S**ed reuera ei obediebant. quia vocate veniebant. et se ab ipso tangi permittabant. et iussu cętabant et iussu subicebant. sicut in legenda continetur. **O**bediebant etiam ei creature que habent discernere. scilicet homines non solum viuunt sed etiam moriunt. quia plurimos suscitabat. **O**bediebant etiam ei creature intellectuales. scilicet angeli non solum homini qui coram ipso in infirmitate posito dulciter cantauerunt. sed etiam mali que ad eius imperium sepe fugerunt. **A**n cum ciuitas reatina intestino bello piret. vidit supra portam demones exultantes. vnus socius eius mandato clamauit. **E**x parte dei omnipotentis et iussu serui eius francisci discedite demones vniuersi. et statim demones fugerunt et sunt fugati et ciues pacificati.

Sermo cclxvi. De sancto Dionysio martyre. sermo primus.

Quidam viri

Quidam viri adherentes paulo crediderunt in quibus Dionysius ariopagita etc. Act. xvij. **I**n ista colluctatione quam habuit paulus cum dionysio stoicis et epicuris quattuor ternarij ponunt. sicut ex ipso textu manifeste habetur. **P**rimus ternarius est quod ibi sunt quidam irridentes. quidam dubitantes. et quidam credentes. **I**rridentes erant que dicebant. quid vult seminuerbi? iste dicere. **D**ubitantes que dicebant. audiemus te de hoc iterum. **D**ionysius autem non erat de numero irridentium. sed de numero dubitantium. et tandem factus est de numero credentium. **A**n Aug. in quodam sermone tractans habet predicta. **I**nter irridentes et credentes medij sunt dubitantes. **Q**ui irridet cadit que credit stat. et qui dubitat ille fluctuat. **A**udiemus te inquit de hoc iterum in-

Dionysio

certi an casuri essent cum irridentibus an staturi cum credentibus. **H**odie autem iste ternarius multum viget. **S**unt namque multi irridentes. **P**rou. xv. **S**trultus irridet disciplinam patris sui. et tales a deo irridebunt. **P**s. **Q**ui habitat in celis irridebit eos etc. **S**unt etiam multi dubitantes que nec cadunt cum irridentibus. nec stant cum credentibus. sed fluctuant cum hesitantibus. **J**ad. j. **Q**ui hesitat similis est fluctui maris que a vento mouetur et circumferretur. **P**auci autem hodie sunt veri credentes. que se habent fidei cum spe vera et cum dilectione sincera et cum operatione sollicita. **L**ud. xvij. **F**ilius hominis venies. putas inueniet fidem in terra. **S**ecundus ternarius est quod ibi erant quidam epicuri. quidam stoici. et quidam christiani. **I**sti autem in aliquibus pueniebant et in aliquibus discouiebant. **C**onueniebant namque in appetitu beatitudinis. sed discouiebant in modo appetendi. **A**ppetitus enim felicitatis omnibus est communis. **A**ug. **O**mnis philosophi disputando. studeo et viuendo petierunt apprehendere vitam beatam. **A**ppetitus autem vite beatę philosophis et christianis et bonis et malis est communis. **D**iscoueniunt autem in modo. **E**picuri namque ponunt summam bonum in voluptate corporis. stoici vero in virtute animi. sed christiani in dono et gratia dei. **E**st et alia puenientia et differentia quam ponit. **B**eda inter epicuros. stoicos et christianos. **N**am epicuri ponunt felicitatem hominis in solo corpore consistere. **S**toici in sola anima. sed paulus et christiani ponunt in corpore et in anima non in presenti nec ex se. sed ex gratia dei. **E**picuri igitur ut dicit beatus Aug. in predicto sermone dicunt. **C**omedamus et bibamus. cras enim moriemur. **C**hristiani vero non dicunt comedamus et bibamus. sed potius dicunt aut dicere debent. **I**eiuuimus. **A**ut si hec tria nolunt dicere. saltem dicant duo scilicet ista duo. **C**onemus et oremus. potius quam ieuuimus. **S**toici autem dicere possunt virtutem animi a nobis habemus et possideamus. cras enim moriemur. **C**redabant enim virtutes pollicitas a se

De sancto

habere et sic se beatorum esse. Hodie autem sunt multi epicuri de quibus dicitur philosophi. ij. Quorum deo verum est et gloria in consuetudine eorum quae terrena sapiunt. Sunt etiam hodie multi stoici qui de se et de sua virtute confidunt. ps. Qui confidunt in virtute sua et in multitudine sua gloria. Pauci vero hodie reperiuntur veri christiani. Sunt enim veri christiani qui corpus suum macerant ne sint epicuri et in deo spem suam ponant ne sint stoici. Aug. Virtute querebas dicit: Beatorum propter quos cuius non voluptas carnis non virtus propria sed cuius est dominus deus ipsi. Hec enim est doctrina christianorum incomparabiliter preferenda doctrinis immundicis epicurorum et superbis stoicorum. Tertius ternarius est quod ibi erant quidam curiosi qui semper volebant audire vel dicere aliquid novum quodam superstitiosi qui dediti erant cultui idololorum quodam vero maliciosi qui doctrinam beati pauli de omnibus attribuebant. Hodie etiam ista ternaria multum viget. Sunt enim multum curiosi qui superuacua inquirunt et se relinquunt. Tertius. Studere cognoscere te ipsum quia melior es si te ipsum cognoscis quam si te neglecto cognosceres cursum siderum virtutes herbarum ac completiones hominum et naturas animalium et haberes scientiam omnium caelestium atque terrestrium. Sunt etiam multi superstitiosi sicut in Iudaeis. Superstitio dicitur quasi super statuta quod res statuta maiorum respiciunt et sua adponunt. Sunt etiam multi maliciosi qui scripturam sanctam dicit esse diabolicam Esa. v. Quae dicitis bonum malum et malum bonum. Sed beatus dionysius in libro aliquo fuerit curiosus scilicet philosophicam sectam aliquam superstitiosus superstitiosum cultum idololorum tenedo non fuit tamen maliciosus sed auditor deuotus doctrinam beati pauli deuote suscipiendo. Quartus ternarius est qui consistit in beneficiis a deo receptis quae ponit paulus dicens. In ipso viuimus mouemur et sumus. A deo siquidem recepimus esse naturam vitam gratiam et motum operationis bonae. Gen. j. Fecit deus hominem de limo terrae ecce esse naturam. Et inspirauit in faciem eius spiraculum vitae ecce esse

Dionysio

grae et posuit ipsum in paradiso ut operaretur et custodiret illum ecce motum operationis bonae. Sermo. cclxvii. De eodem ser. ij.

Refulsit sol in

Refulsit sol in clipeos aureos et creos et resplenderunt motus ab eis etc. j. Machab. vi. Ex his verbis de beato Dionysio et sociis eius tria ostendunt. Fuit enim per a deo valde illustratus cum dicitur: Refulsit sol. Et hoc triplici radio. Primo radio caelestis sapientiae quam acquisiuit per diligentem exercitationem et sollicitudinem. Adeo quidem fuit diligens quod sicut ipse innuit in epistola ad apollophanem de athenis usque ad heliopolim aegypti studio acquirere scientiam profectus est. Didicit per gerothem et pauli eruditionem. Unde in libro de di. no. postquam se accusauit quare post gerothem scripsit ait: Et iniuria facinus et magis et amico existenti et nos ex eius eloquijs post diuinum paulum introducti. Didicit per assiduum orationem. Unde in libro de di. no. Optet enim orationibus prius ad ipsum sicut boni principem. p. d. n. c. et magis propinquantes in hoc doceri optima dona circa ipsum collocata. Secundo fuit illustratus radio reuelationis diuinae quae fuit triplex. Prima est quod spiritu prophetiae claruit. Prophetauit enim Iohannes euangelista in exilium relegato quod inde esset reuersus. Unde ait in epistola quam sibi misit dicens: Gaude vere amabilis et infra. Et custodia quae est in pathmos dimittetis et ad terram Asiam reuertetis et facies ibi bonas dei mutationes et his qui erunt post te trades. Secunda est qua assidua oratione beatae mariae interfuit sicut ipse in libro de di. no. insinuat videtur loquens ad Timotheum. Nos inquit ut nosti et ipsi et multi sancto et fratrum puenimus ad visionem corporis vitae principis et quae deum suscepit aderat autem et frater dei iacob et petrus summa puertissima theologorum summus. Tertia est qua ordines officia et dignitates angelorum perfecte agnouit. Paulus enim in tertium caelum raptus quae haec omnia cognouit ipsum edocuit. Tertio fuit

De sancto

illustratus radio orationis deuote de qua sic dicit in libro de di. no. Nos ipsos quae exten damus orationibus ad diuinorum et beatorum radio altiore inspectum. Per orationes enim sursum ad diuinorum cognitionem trahimur non deum ad nos trahentes sed nos ipsos ad deum extendentes. Et ostendit hoc dionysius triplici exemplo. Primo exemplo catenae luminosae extensa et funis et nauis ad petram impingentis. In primo exemplo tria ponit. Assimilat enim orationem catenae luminosae et desuper extensa. Deo enim dicitur catena in quantum ipsa ad deum trahimur. Dicitur luminosa in quantum per ipsam illuminamur. Dicitur extensa in quantum desuper nobis a deo infunditur. In secundo exemplo similiter tria ponit. scilicet nauis funis orationis et petra. Nauis est anima nostra funis orationis deuota petra autem christus. Per funes quae orationum trahimur ad animam nostram ad petram scilicet christum non ipsum christum ad animam nostram. In tertio exemplo similiter tria ponit. scilicet nauis petra et impulsus ad petram. Anima enim nostra in petram impingit quoniam peccatum mortale committit et quanto impingit fortius tanto se a deo elongat amplius. Secundo ipse cum sociis suis fuit valde minutus quod notat cum dicitur: In clipeos aureos et creos. Ipse enim fuit clipeus dei in quantum habuit fidem dei Eph. vj. In omnibus summes scutum fidei. Tunc autem iste clipeus est aureus quoniam fides est cum charitate et tunc est creus quoniam non potest aliquid passionem fragi. Tali clipeo fuit munitus beatus dionysius. Fuit enim diuersis supplicijs examinatus sed semper mansit inuictus. Fuit ter militum manibus flagellatus ad instar beati pauli qui dicitur: Ter virgis cesus sum. Fuit super cratem ferream assatus ad instar beati laurentij. Fuit ad ferocissimas bestias proiectus ad instar danielis et igna. Fuit in clibanum iactatus ad instar trium puerorum. Fuit crucifixus ad instar christi. Fuit capite truncatus ad instar pauli. Sed tamen flagella amiserunt virtutem seueri propter virtutem munitionem. ij. Cor. vj. Per arma iustitiae a dextris et a sinistris. Cratis ferrea amiserunt virtutem combustionem. di. et hoc propter ignitam dilectionem.

Dionysio

Dionysius. Mirabile genus medicamenti ut ignis ignibus extinguitur. bellum amiserunt virtutem seueri et hoc propter crucis oppositionem. Vox enim ut crucem opposuit eas mansuetissimas fecit. Job v. Bellum terrae pacifice erunt tibi. Libanus amiserunt virtutem viuendi et hoc propter sursum spiritus sancti refrigerationem. Dan. ij. Fecit medium fornacis quasi ventus rois flantem. Partibus crucis amiserunt virtutem cruciandi et hoc propter omnem passionis recordationem. Grego. Si passio christi ad memoriam reducat nihil est quod non equo animo toleret. Gladius amiserunt virtutem occidendi. Gladius enim ipsum non occidit sed per amorem ad vitam perduxit. Tertio fuit ceteris ad illuminationem datus quod notat cum dicitur: Et resplenderunt montes ab eis. Est enim datus fidelibus ad illuminationem et consolationem propter beneficia quae impendit. Adiuuat enim deuotos punit in deuotos recipit penitentes peruenit. Deuotos quidem adiuuat in vita in morte et post mortem. In vita sicut patuit in dagoberto rege francorum sibi deuoto quem saepe ab ira patris eripuit. In morte sicut patet quia cum legati mi chaelis imperatoris libros dionysij de nouo translatos lodouico misissent. x. infirmi curati sunt quorum aliqui erant ad mortem dispositi. Post mortem sicut patet in supra scripto dagoberto cuius animam a demonibus liberauit. In deuotos etiam punit sed penitentibus peruenit sicut patet in crodoneo rege qui brachium dionysij frangens in amentiam versus est sed postmodum penituit et sanitatem recepit.

Sermo. cclxvii. De eodem ser. iij.

Historia aie in

I manu dei sunt et non tanget eos tormentum malicie etc. Sap. ij. Quia deus beatum dionysium et socios suos manu sua gratiam conuertit iuxta illud ps. Emitte manum tuam de alto etc. conseruauit. Iuxta illud Job. i. Non

De sancto

rapiet eas quisq̄ de manu mea. corona-
uit. Intra illud. Sap. v. Accipiet regnū
tecoris et dyademā speciei de manu dñi
Ideo vba p̄missa de ipso et socijs eius re-
cte exponunt. In quibus v̄bis describit
q̄tū ad quinq̄. **Primo** q̄tū ad vitę p-
fectionē cum dicit: Justorū aīe. Fuit enī in
sp̄ q̄ vniciq̄q̄ in suū reddidit. scz deo.
p̄ximo et sibi. Fuit enī ordinatus q̄tū
ad deū p̄ intimā p̄tentionē. Ascēdit
enī ad deū p̄ tres gradus cōtēplationis
quos ipse distinguit in li. de di. no. scz p̄
sensibiliū manu ductionē p̄ intellectuāle
opationē et p̄ immediatā et felicē vnionē
Ipse q̄ dē aīe suā p̄uersionē fuit magn̄
philosoph̄. postmodū factus ē ver̄ chri-
stianus. postmodū a beato paulo et gero-
tho in diuinis factus ē valde p̄fect̄. In
q̄tū igit̄ fuit philosoph̄ ascēdebat i de-
um p̄ creaturaz manu ductionē Roma.
i. In visibilia enī dei a creatura mūdi p̄
ea q̄ facta sunt intellecta p̄spiciunt. In
q̄tū factus est christian̄ ascēdebat p̄ i-
tellectuāle opationē. ps. Da mihi intel-
ut disc. mā tua. In q̄tū fuit i diuinis val-
de p̄fect̄. ascēdebat p̄ immediatā vnionē
ij. Cor. iij. Nos aut̄ reuelata facie gl̄iaz
dei speculātes. De isto ep̄lici gradu dicit.
Proū. iij. Justorū semita q̄si lux splēdēt
p̄cedit et crescit vsq̄ ad p̄fectū diē. **Primo**
nā q̄ iustus de deo incipit h̄c aliq̄
splendorē q̄ in creaturis respicit. dein-
de p̄cedit ad maiorē p̄gnitionē. q̄nī aīo
ipsū q̄rit et tandē crescit vsq̄ ad p̄fectū
diē q̄nī se sibi totalit̄ p̄ amore vnit. **Se-
cūdo** fuit ordinat̄ q̄tū ad p̄ximū p̄ cō-
passionē. Displicebat enī sibi q̄nī aliquis
erat nimis auster̄. Erāt tūc duo sancti
viri q̄ nimis erāt austeri. scz carpus et de-
mophilus. An volēs ipsū demophilus
ad cōpassionē inclinare eplaz sibi scripsit
in q̄ de ipso carpo exēplū mirabile recita-
uit. Cū enī quidā infidelis quēdā christi-
anū p̄uertissent tātā carpus turbatiōez
habuit q̄ infirmitatē incurrit. q̄ tidie ro-
gās deū vt ipsos puniret. Ecce in domo
sua q̄dam fornax appuit et iuxta illā illi

Dionysio

duo valde tremuli stantēs q̄ retro a qui-
busdā ipingebant et a serpētibus for-
nace surgentibus trahebant. Respiciesq̄
carpus vidit celū ap̄tū et iesū cum multitu-
dine angelorū. s̄ a deo delectabat i puni-
tione istorū q̄ vit respicere volebat ad ce-
lū. Tandē iesus ad ipsū descēdēs hoīes eri-
puit et carpo dixit: Percute me par̄ suz
enī ad hac p̄ hoīb̄ saluādis pati. et s̄ mi-
hi amicu q̄ nō peccent hoīes. Ecce tria v̄-
ba mirabilis pietatis. Anū q̄nī dixit pec-
tate me vt illoz vindictā in seipsū retorq̄-
ret. Aliud q̄nī dixit q̄ si possibile esset ad-
huc p̄ hoīb̄ saluādis pati patus esset.
Tertū q̄nī dixit: q̄ valde sibi amicu ē vt
hoīes abstineāt a peccatis. **Tertio** fuit
ordinatus q̄tū ad se p̄ magnę sanctita-
tis p̄fectionē. p̄pter quam honoratus fu-
it a christo. ab angelo. et a mundo. **Chri-
stus** namq̄ ad ipsum in carcere descēdit
et missam celebrāti panē obtulit dicens:
Accipe hoc chare me. q̄ mecum erit mer-
ces tua magna. Angeli honorauerunt et
q̄tū ad corpus q̄nī corpus dionysij ca-
put inter sua brachia angelis cū laudib̄
p̄cedentibus fere p̄ duo miliaria deporta-
uit. Et q̄tū ad aīam q̄ multis landi-
bus aīam eius et socioz angeli deporta-
uerūt ad celū. Lotus enī mundus ipsū
honorat. An dixit sibi christus: Demo-
noria tua erit in laude. Eccl. xliij. Sapi-
entiā sanctorū narrant ppli. **Secūdo**
describit q̄tū ad suam cōuersionē. Cū
dicit in manu dei sunt. Prius quidē erat i
manu sinistra. sed postmodū in manu de-
xtre dei venit quādo de statu infidelita-
tis christus ipsū p̄uertit. **Lui** p̄uersionē
trīa causārit. **Primo** est obscura-
tio. Quidē enī dionysius eclipsim factaz
in passione dñi non esse naturalē. tam q̄
luna erat imperfecta distantia a sole. tum
q̄ eclipsis lumē nō aufert ab oīb̄ p̄tibus
terre. tū quia p̄ tres horas durare nō po-
test dixit: Ordo naturę peruertitur. aut
elementa mentiuntur. aut deus naturę
patitur et elementa sibi compatiuntur.
Secundū est pauli p̄dicatio Act. xvij

De sancto

Quidaz viri adherentes paulo credide-
rūt. quibus dionysius atropagita. **Ter-
tiū** est cuiusdā cęci illuminatio sicut i le-
gēda habet. **Tertio** describit sen com-
mendat q̄tū ad peccati vitiationē. cū dicit
Et nō tanget illos tormentum malicię.
Malicia post suā p̄uersionē ipsū non
tetigit sed ipse puritate seruauit q̄ tri-
plici exēplo ostēdit. **Primo** q̄ se a mi-
nimis impuritatibus emūdanit. An dicit
in eccl. hierar. Etenī accedentes ad diu-
nū sacrificiū mundari p̄uenit etiā ab vl-
timis aī fantasij. **Secūdo** q̄ se ad puri-
tatē sepe iducebat. Unde dicit i li. de di-
noī. Sanctitas vt s̄m nos dicat esse ab
oī imūdiā libera et p̄fecta et oīno imacu-
lata mūdiā. Sic enī dicit Matth. vj. Ex-
abūdnāria cordis os loq̄t. **Tertio** q̄ tpa-
lia p̄tendebat. vbi supra dicit. Si illi q̄s
dicis sanctos diligūt ea q̄ sunt sup̄ terrā
ih̄gretes materię corruptibili ab oī diu-
no amore ceciderūt. et non noui quō san-
cti vocent. **Quarto** describit q̄tū ad
suam passionē cum dicit. Vili sunt oculis
insipientiū mori. Bene dicit: Vili sūt in-
sipientibus q̄ in veritate coram ipsis sapi-
entibus nō sunt mortui. sed viui. Quod p̄t̄
quia sancto et regulo ep̄o arelateū emissā
celebrāti tāq̄ tres columbe apparuerūt
habentes i suis pectoribus litteris sangui-
neis noīa ipsoz scripta. Ideo aut̄ appu-
erūt i specie columbe sanguine tinctę ad
inuendū q̄ iuerūt ad celū p̄ gemitū p̄-
nitentię p̄ simplicitatem innocentię et p̄
sanguinez passionis p̄prie. **Quinto** de-
scribit q̄tū ad suam glorificationē cū
dicit: Illi aut̄ sunt in pace. De qua pace dicit
Esa. xxxij. Sedebat p̄p̄s mens i pulchri-
tudine pacē in tabernaculis fiducię in re-
quie opulēta. Eoz nāq̄ pax est p̄chra
secura et opulēta. Tunc enī est pulchra
q̄nī fit hostibus sup̄patis Esa. ix. Jugū enim
oneris eius et x̄gā humeris ei⁹ et scepterū
exactoris eius sup̄asti. Tūc est pax secu-
ra q̄nī fit hostibus exterminatis. Esa. xxv.
Precipitabit mortem in semperiternum.
Leui. xxvj. Dabo pacem in finibus ve-

Luca

stris. tunc est opulenta quando sit hosti-
bus expoliatis. Tunc enī expoliabunt
egyptij ditabuntur hebrei. Ex. xij. Ex-
poliauerunt egyptios.

**Sermo cclxix. De facto
Luca. sermo p̄unus.**

Salutat vos lu-

cas medicus charissim⁹. Col. iij.
Ad honore salutant̄. p̄seq̄m istud v̄bū
salutatiois vbi bt̄s lucas a q̄ttuor cō-
mēdat. **Primo** a n̄re salutē. p̄curatiōe cū
dicit. Salutat vos. salutē p̄nā exoptat.
Quā siq̄ dē salutē dupliciter p̄curauit.
Primo v̄bo euāgelicę p̄scriptiois. An
p̄t̄ sibi p̄uere qd̄ legit. Eccl. xxvij. Sa-
piētā scribe i tpe vacuitatis. In h̄iano
siq̄ dē genere triplex erat vacuitas. De q̄
dicit. Gen. j. Terra aut̄ erat inanis et vacua
et. Vacua q̄dem erat affectus dei dile-
ctio. An dicit inanis opatiua. meritoria ac-
tione. Ideo dicit: et vacua. et intellectua dei
p̄gnitiōe. Ideo dicit: Et tenebrę erāt sup̄
faciē abyssi. Cōtra istā triplicē vacuita-
tē lucas triplicē scripsit sapiāz. scz euāge-
licā. vt illuminaret. intellectua ad dei co-
gnitionē. Esa. ij. Repleta ē terra scia dñi
et. Apostolica. i. actus ap̄loz. vt aiaret
opatiua ad meritoria actionem. In ip-
sis namq̄ actibus ostendit qualit̄ apli fue-
rūt fortes ad opandū et ad quodlibet ad-
uersuz sustinendū. Jac. v. Exēplū acci-
pite fratres longanimitatē. laboris et pa-
tientię et. Ep̄larē id ē eplaz. Ad Heb.
Nā sicut dicit in p̄logo sup̄ eplaz ad heb.
Illā scriptā lingua hebreica apostolus
misit cui⁹ sensū et ordinē retinēs Lucas
post mortē apostoli ea gr̄eco sermone cō-
posuit. In illa aut̄ ep̄istola intēdit apls
iudeos a legalibus obseruantijs auerte-
re et ad legem charitatis et amorem chri-
sti ipsos in fl̄ amare. **Secūdo** nostrā salu-
tē p̄curauit exēplo salutiferę informatio-
nis. Triā nāq̄ habuit p̄ que nobis fuit i
exēplū. scz innocētā verā. Hiero. Ser-
uiens deo fuit sine crimine. P̄gnitiā
durā. An dicit: Crucis mortificationē in

De sancto

suo pectore, p tui nominis amore portauit et finale p seuerantiam. Hieronymus. lxxiiij. anno obiit in bithinia plen^o spu sancto. Ecce q^o sancte incepit. qz ob inuocetia quas laboriose psecut^o fuit. qz c^o p^onitentia dura qua feliciter cōsumauit qz cum spu sancti abudantia. Habemus ergo in eo exemplū innocentie q^o tum ad vitam inchoandā. p^onitentie q^o tum ad vitam psequendā. et p^onitentie q^o tum ad vitam psumandā. **S**ecundo comendat a multiplici illuminatione cum dicitur: Lucas qui a luce dicitur. Est enim quadruplex lux q^o ipsam illuminauit. **P**rima est lux spūalis q^o est diuina sapia q^o ipsam illuminauit ab interiori. Sap. viij. Proposui p luce habere illā. Ecd. xv. Impleuit eū dñs spū sapientie et intellectus. Ambro. Lucas oēs sapientie virtutes sua hystoria cōp^ondit. Docuit quippe naturalia dum vnigenitū dei filiū ostendit. et in eius aduentu celoꝝ virtutes moueri p^ondit. In cuius passione tenebre facte sunt. Docuit etiā moralia vt inimicū diligere. verberantē nō reputeret. mutuū gratis dare. Docuit rationalia dum q^o fidelis est i minimo et in maiori esse ostendit. **S**ecunda lux est carnalis. q^o est cōuersatio lucida q^o ipsam illuminauit ab exteriori. Matth. v. Luceat lux v^ora corāz hoībz. Ecd. ij. Cor. viij. **D**ilectio frēm nostrū id est lucā fm glo. cuius laus est in euāgelio p oēs ecclesias. Misimus inquit frēm nostrū id est speciali nobis familiaritate p^oinctū. cuius laus nō est in mūdo. sed in euāgelio per ecclesias. nō p synagogas. Ostendit igit^o q^o Lucas fuit celebris fame. tum q^o familiaritate apostolica decoratus. tum qz apud oēs fideles acceptus. **T**ertia est lux intellectualis. q^o est virginialis mundi cia q^o ipsam illuminauit ab inferiori. Sap. iij. O q^o pulchra est casta generatio cum claritate. q^o pro tāto dicitur intellectualis. qz hoc est angelicū nō humanū. Lucas autē teste Hieronymo virginitatē p^opetuam custodiuit. Cuius virginitas quattuor p^oditōes laudabiles habuit. Fuit nāqz

Luca

integra in carne. scz in mēte. Hiero. Si ne crimine in virginitate pmanens dño maluit deservire. Fuit laboriosissime acquisita. **U**n dicit in oratiōe. Sancte crucis mortificationē zc. Fuit longanimiter pseruata. Hieronymus. Neqz vxorē vnq^o habens neqz filios. lxxiiij. ano obiit in bithinia. Fuit oleo spu sancti enutrit^o. Hiero. Obijt plen^o spu sancto. Istud oleū fatie virgines nō habuerunt. ideo defecerunt. **Q**uarta est lux celestis q^o est spu sancti influētia. q^o ipsū illuminauit a superiori. de qua dicit. Act. ix. Circūfulsit eum lux de celo. Istam lucē habuit beatus lucas qui teste Hieronymo sancto insigatē spu euāgelii suū scripsit. De ista luce dicit in ps. Signatū est super nos lumen vultus tui dñe. Spūs enī sanct^o et aiaz illuminauit. idcirco dicitur lumē et animam sigillat. ideo dicitur signatum est. et aiaz deo assimilat. ideo dicitur vultus tui domine et animam letificat. ideo dicitur redisti leticiam in corde meo. Sic et beatus lucam illuminauit p celestē sapientiam. Sigillauit p integritatē pfectam. Assimilauit p charitatē accensam. et letificauit p iocunditatē internā. **T**ertio comendat a spūali curatione. cum dicitur me dicitur. Quia enī erat q^o tuor infirmitates. ideo i suo euāgelio posuit quattuor medicinas dicens. Luc. vi. Beati paupes qm vestrū est regnū celoꝝ. Est enī prim^o mod^o curadi p minutionē. et isto modo curat infirmitas auaricie. Istum modū tangit cum dicitur. Beati paupes zc. In minutione autē sanguis putridus exto. to est abijciendus. supflans diminuendus. necessarius retinendus. Sanguis putridus sunt diuitie iniuste acquisite. q^o sunt exto abijciendē. Luc. xij. Si qd aliquē defraudauit reddo quadruplum. Sanguis supflans sunt diuitie ex supfluitate posse. Istę sūt diuitie diminuendę et paupibz erogandę. Iudez. Ecce dimidium bonoz meorum do paupibz. Sanguis necessarius sunt diuitie ad necessitatē retentę. j. Limo. vi. Habentes

De sancto

alimenta et quibz regamur his contenti sum^o. **S**ecundus modus curadi est p dietę obseruationē p quam sanat infirmitas gula. quod notat euz dicitur. Beati qui nūc esuritis zc. Ecd. xxxvij. Qui abstines est adijciat vitā. Luc. xxi. Attendite ne grauent corā vestra in crapula et ebrietate. **T**ertius modus curadi est p sudorem quo sanat infirmitas ineptę leticie. qd notat eū dicitur. Beati q^o nūc fletis. Sudat enī ocul^o p lachrymationē. cor p dolorē. Ecd. xxxij. Pungens oculum deducit lachrymas. et pugnet cor. pferet sensus. id est sensibile dolorē. **Q**uartus modus est p amarę potionis sup^otionē p qua sanat infirmitas luxurie. et istum modū tangit eū dicitur. Ecd. xi. Malicia vnus boꝝ obliuionē fecit luxurie magne. Istas quattuor medicinas medicus xps assumpsit in se. Quibus dā enī in manibus et pedibz minutionē fecit. xl. diebus et noctibz. dicitur seruauit. et sudorē sanguinē sudauit. coler et acetū ad bibedū supsit. **Q**uarto comendatur a laudabili cōuersatiōe eū dicitur. charissim^o. Ipse enim fuit charus regi. tū quia fuit eius discipulus fm quosdā vnus de lxxij. tum qz fuit ei^o notari^o euāgelii scribēdo. Fuit charior spūse regis. tum qz eius secretarius. Secreta enī paniphalia q^o angelus et sola virgo sciebāt solus Lucas disseruit. tum qz ei^o pictor egregius. qz fm damascenū imaginem eius depinxit q^o romę habetur. tū qz eius historiographus describēs hystoriam eius annūciationis. pceptionis et natiuitatis. Fuit charissimus principi regis. id est paulo. tum qz ei^o adiutor deuotus. qz fm Hiero. ipsum vsqz ad cōsumationē secutus est. tum qz eius comes in diuiduus. ij. Cor. viij. Ordinatus est ab ecclesijs comes pegrinatiōis n^ore. hoc fm glo. de beato Luca accipitur. **S**ermo. cclxx. De eodem. ser. ij. **L**ucas est mecum solus zc. ij. Limo. iij. Lucas interpretat eleuans vel cōsurgēs. In

Luca

missis aut verbis d beato luca tria ostendunt. **P**rimo q^o habuit mentis eleuationē quo ad deū. cum dicitur eleuans. Ipse enī a terra se totaliter eleuauit. et in deū pēna contemplationis volauit. **S**er nā qz i se habuit p q^o ipse se sic a terrenis eleuauit et sic alte volauit. **P**rimo p corpis attenuationē. **U**n dicit in sermone qui p ecclesias legitur. Martyrū suo corpis assiduis lamentationibz crebrisqz vigilijs membra sua macerans ipse indixit. **S**ecundo plumare. virtutū varietatem. **U**n dicit vbi supra. Lucas inter angeloz et apostoloꝝ choros atqz candentiū virginū lilia et inmarcescibiles rosaz martyrum flores choruscet. Dicit nāqz choruscare inter āgelos et virgines. qz virgo extitit. inter martyres. qz afflictionē corpis sibi indixit. inter aplos. qz euāgelista et nuncius dei fuit. **T**ertio p alaz magnitudinē q^o sunt ozo. et elemosyna. **S**upponendo autē opinionē beati Gregorij q^o fuit socius cleophe ipse deuotā oronē fecit q^o dixit. Mane nobiscū dñe qm ad uespascit. et elemosynā impendit q^o ipsū ad hospitium inuitauit. **Q**uarto p ventū spu sancti impulsionē. **U**nde dicit de ipso et alijs sanctis aialibus. Ezech. j. Ubi erat impet^o spiritus. illic gradiebantur. **Q**uinto p esce pparationē. **A**uis enī q^o ad destinatā escam pergit citius volat. **I**uxta illud Job. ix. Sicut aquila volās ad escam. **E**scā ad quā lucas festinabat fuit ardēs. ad quas p ardentia desideria curabat. **U**n dixerunt ipse et cleophas Luc. vli. **R**ōne cor n^om ardēs erat i nobis. **S**ecundo habuit peccati immūtatē quo ad se. quo notat in illa interpretatiōe qua dicitur. surgens. qz ab oī peccato surrexit. **P**eccatū nāqz ppter suam ponderationē surgere nō pmittit. **C**uius ponderositas monstrat. tum qz ad illud trahit. Greg. Peccatū qd p p^onitentiā nō diluitur. mox suo pondere ad aliud trahit. tum qz peccatū in infernū demergit. **E**xo. xv. Submersi sunt q^o plumbū in aquis vlxmentibz. tum qz deus fatigat

De sancto

et pmit. **Esai. j.** Laborani sustines. Patz eius ponderositas etiā ex eo. qz cum de beateat immensam fortitudine. **Job. ix.** Si fortitudo quęrit robustissimus ē. celuz firmissimā soliditate. **Job. xxvj.** In forsitan cū illo fabricatus es celos qz solidissimi quasi gre fusi sunt. terra ppetua stabilitate. **Ecd. j.** Terra aut in eternum stat. 7 tū peccatū adeo ponderosū est qz nec dens ipsum portare potuit cum tota sua fortitudine. **Hiere. xvij.** Nos estis mihi onus pnciam vos. nec celuz cū sua soliditate. **Lud. x.** Videbā satban quasi fulgor de celo cadentē nec terra cū tota stabilitate. **z. Numeri. xvj.** Dirupta est terra sub pedibz eoz. 7 apiens os deo. raurit eos. **Tertio** habuit magnā charitatē q̄tum ad p̄mū. quod notat cū dicitur. **Est mecum solus.** Magna charitas. quia ceteris apostolis deserentibz. ipse solus nō nos deseruit. s̄ nobiscū quadrupliciter remāsit. scz p desideria sua. p verba sua per exempla sua. 7 p adiutoria sua. Ipse enī dū viveret. q̄tuor p̄conia habuit. **Fuit** nanqz charissimus 7 fuit medicus **Col. iij.** Salutat vos lucas medicus. **charissimus.** Fuit fama 7 opinione pclarus **ij. Cor. vij.** Misimus fratres nostrū scz lucam h̄m glo. cuius laus ē in euangelio per omnes ecclesias. **Fuit 7 fidelis socius.** **Ein. dē. vij.** Ordinatus ab ecclesijs comes peregrinationis nostrę. **Quia** igit fuit charissim⁹ remāsit nobiscū p desideria sua. **Desideria** siquidē ardentia habuit qui dixit. **Quō** nec nostrū ardēs erat ī nobis. **z. Et** si tā ardentia desideria habuit ī hac vita misera. m̄lto fort⁹ modo habet in vita beata vbi nostrā salutē desiderat. **Unde** recte modo sibi cōuenit illud quod dixit apostolus **Col. iij.** Salutat vos lucas. id est salutē eternā optat. **De** aut desideria sanctorū cito exaudiuit. **ips.** Desideriū pauper exaudiuit. **Secdo** qz fuit medicus remāsit nobiscū per verba sua p quę 7 aīas languētes curat. 7 nostrā tarditatem cōfirmat 7 vias celestū patrię demōstrat. **De**

Luca

p dicit hiero. Oīa verba sua aīe languētis sūt medicina. **De** nobis sequētibz dicitur in sermone q̄ per ecclesiā legit. **Beatus** lucas velut insignis lucifer ab ouētalibus relucēs. nobis lumen fidei 7 celestis itineris callem patenter demōstrat. **Tertio** qz fuit fama pclarus. remāsit nobiscū p exempla sua. **Nos** enī in h̄ seculo vt habet ad **Lituz. iij.** Debemus viuere sobrie q̄tum ad nos. 7 pie q̄tum ad deum. 7 iuste scz q̄tum ad proximū. **Ad** ista tria sanctus lucas nos suo exemplo informat. **Ipse** enī vixit sobrie q̄tuz ad se. qz crucis mortificationē in suo corpore portauit 7 virginitatē seruauit. **Viuit** pie q̄tum ad deum. quia circa pietatem cultus diuini 7 fidei excellenter claruit. vixit iuste q̄tuz ad proximū. qz suo superiori dedit reuerentiam. sicut paulo cui semper in omnibz obediuit 7 suo eq̄li dedit cōcordiam. sicut cleophę socio suo cum quo emans cōcorditer iuit 7 cōcorditer redijt. 7 suo inferiori. id est. nobis dedit doctrinā. qz p euangelii fidē docuit. 7 p actus apostolorū mores instruit. **Quarto** qz fuit fidelis socius. remāsit nobiscū p auxilia sua. **Ipse** enī 7 aliq̄ sancti p orationes 7 merita sua nos adiuuant. **ij. Machab. xv.** Hic est amator fratruz 7 ppli israel. **Hic** est qui multum orat. p p̄plo 7 vniuersa ciuitate. **Uñ** legit qz cū christiani a thursis essent obsessi. appuit eis quidā vir lucidus 7 choruscans dicens se esse lucā euangelistaz p̄cipiens christiānis vt p̄tra hostes ad bella pcederent. **Sed** cū illi trepidarent. ante eos se posuit 7 victoriam magnam fecit.

Sermo. cclxxi. De eodē. ser. iij.

Secūndum animal sile vitulo. **Apo. iij.** Inter cetera sancta aīalia sanct⁹ lucas per vitulū siue bouē designat⁹. **Est** namqz bos q̄tum ad quattuor cōmendabilis. **Primo** q̄tum ad sacrificium. qz deo ī templo in sacrificiū immolabat. **Sic** beatus lucas dicitur bos ratione sacrificij. quia

De sancto

circa templum sp̄ immolatus fuit. 7 ī principio sui euāgelij. 7 ī medio 7 in fine. **Uñ** principio agendo de zach. immolatione p̄cursoris in tēplo annūciatione. 7 marie purificatione. **In** medio agēdo de christo duodene in templo remanēte 7 in templo p̄dicante. **In** fine suū euāgelii p̄boscipulos in tēplo deū laudātes p̄sumante. **Hō** enī iust⁹ debet esse bos ratione sacrificij. qz corpus suū debet macerare ne lascinat in principio. in medio 7 in fine id est. in intentione virili etate 7 in senectute. **Secdo** bos cōmendabilis est q̄tum ad suū incessū. qz non saltādo vadit. sed mature incedit. **Sic** sup̄ illud. **Ezech. j.** Planta pedis quasi plāta pedis vituli scz mature incedētis fortē 7 diuisa. **Ex** quo habet qz lucas in suo euāgelio incesit mature fortē 7 diuisim. **Mature** qz dem. qz p̄mo introduxit p̄cursorē regis. postea incipit a cōceptione regis. **Et** de cōceptione. p̄cessit ad natiuitatē. de natiuitate ad infantiā qm̄ dixit. **Lud. ij.** Post q̄ cōpleti sunt dies octo vt circūcideret puer. **De** infantiā ad pueritiā. **Cum** dixit eius dē. iij. Remāsit iesus. **De** pueritiā ad iuuentutē. **Ibidē.** Erat iesus incipiens quasi annoz. xxx. **De** inde ad suā cōfirmationē incessit fortē. **Alij** euāgelistę fortē iceperūt. s̄ nō fortē finierūt. **Matheus** enī 7 **Johes** nihil agūt d̄ ascensionē. **Marcus** nihil agit de iudiciaria potestate. **Lucas** autem tam in euāgelio q̄ in actibz ista plen⁹ psequit. **Incessit** etiā diuisim. qz narrationē p̄cursoris 7 regis nō cōmiscuit s̄ diuisim posuit. **Agēs** enī d̄ annūciatione p̄cursori. accedit ad annūciationē regis. **Agēs** d̄ natiuitate p̄cursori. accedit ad natiuitatē regis. **Agēs** de p̄dicatione p̄cursori. accedit ad p̄dicationē regis. **Hō** etiā iust⁹ debet esse bos rōne icelus. qz debet pcedere mature opera sua mature p̄ficiendo. **Quia** sic dicit. **Prō. xij.** Substantia festinata minuet. q̄ autēz panlatim colligit multiplicat. **Fortiter** ī bonis opibz p̄fenerando. **Prō. xij.** Manus fortū d̄nabit. **Diuisim** bona a malis

Luca

7 magna a minoribz sepādo. **Hiere. xv.** Si sepaueris p̄ciosū a villi quasi os meū eris. **Tertio** bos cōmendabilis est q̄tum ad mansuetudinē. qz iugo p̄llus. stimulo agitatus. clamoribz lacessitus nō murmurat. nō reclamatur. **Sic** lucas 7 aliq̄ sancti viri p̄lli iugo p̄gnitētę. agitati stimulo p̄secutionis tyrannice. lacessiti clamoribus iniurię. nō murmurāt in ore. s̄ patientiā seruāt ī corde. **Juxta** illud quod cantat ecclesia. **Nō** murmur refonat nō q̄rimonia. **z. Quarto** bos cōmendabilis est q̄tum ad laborem 7 vtilitatem. **Est** enī animal valde laboriosum 7 vtile. **Sic** ipse beatus lucas fuit laboriosus. et vtilis p quattuor officia q̄ habuit. **Primo** enī fuit pictor imaginum. **Uñ** dicit **Dam.** Accepimus lucam euāgelistam pinxisse d̄m̄ 7 matrē eius. 7 eoz imagines habere romanoz famosam ciuitatem. **Ecd. xxxvij.** Assiduitas eius variat picturā. cor suū dabit in similitudinē p̄cturę. 7 vigilia sua p̄ficat op⁹. **Secdo** fuit medicus corpuz 7 aiarum. **Hiero.** Actus ap̄loz nūdā vident. sonare historiam. sed si nonerimus eoz scriptoz esse lucā medicū. aduertim⁹ oīa verba illius aīe languēt. esse medicinā. **Ecd. xxxvij.** Unguentarius faciet pigmēta suauitatis. **Tertio** beatus lucas fuit cōpilator libroz. **Cōpilauit** enī euāgelii. act⁹ ap̄loz. 7 epistolam ad hebręos. p̄nt ab ore sancti pauli audimit. **Ecd. xij.** Quę sunt verba vtilia q̄tum ad euāgelium. qd cōposuit. 7 scripsit h̄m̄es rectissimos q̄tum ad actus apostolorū quos compilauit. ac veritate plenos q̄tum ad epistolam ad hebręos quā transtulit. **Quarto** fuit notarius plurimozum. scz christi cuius genealogiam. p̄ceptionē. natiuitatē. infantiā. p̄dicationē. 7 passionē. ac resurrectionē. ascensionē fidei stāti p̄scripsit. **Beate** marie virginis. qz scripsit ei⁹ secreta. **Fuit** notarius ap̄loz. qz scripsit eoz acta. **Fuit** specialis notarius pauli. qz p̄secutus est eius gesta. **Nec** miruz fuisse notariū tot 7 tāta scribere sciuit.

De sanctis

qui ad hoc quattuor magistros habuit. **Primo** fuit spūs sanctus. **Hieronymus**. Sancto intelligente spū in achabe partibus scripsit euangeliū. **Secundo** fuit beata virgo Maria quae verba angeli et pastoris persequa-
bat et ei manifestabat. **Ecd. xv.** Obuia-
bit illi scilicet luce quasi mater honorificata.
Tertio fuit ceterus aplos. vñ dixit in plo-
go suo: Sicut tradiderunt nobis quae a prin-
cipio viderunt et ministri fuerunt sermonis
Quartus fuit specialiter apostolus pau-
lus. **Hieronymus** in li. de viris illustribus. Qui-
dā suspiciant quotienscūq; paulus dixit
sibi euangeliū meum. de luce significa-
re volumine.

**Sermo cclxxij. In die simonis
et iude sermo primus.**

Simon frater
vicio quod vir consilij est ipsū au-
dite et ipse erit vobis pater et iudas macha-
be fortis viribus a iuuetute sua sit nobis
pnceps militie et ipse aget bellū poli etc. i.
Machab. ij. De istis beati aplos **Simo-
ne** et **Juda** quattuor considerantur in primis
verbis notant. **Primo** quales fuerunt
quatuor ad se quod fuerunt magnae sanctita-
tis quod habetur ex interpretatione. **Judas**
enī interpretat glorificas. **Simon** obediet
Ipsi enī deū glorificauerunt per purgatio-
nis honestate. **Dat. v.** Luceat lux vestra
corā hoībus ut videant etc. Unde legitur in
historia quod cū iudas ad abagarū regē ve-
nisset vidit regē in vultu eius quōdā mi-
rum et diuini splendorē. Ille enī splen-
dor significabat ei opera luminosa. Ha-
buerunt etiā perfectā obedientiā. Et quod
deo obediebāt ideo omnes creaturę eis
obedientes erāt. Habuerunt enī posse su-
per elementa sicut super aquā aerē et ignē
et mare septuaginta mortuos reddi-
dit quos **simon** suscitauit. Aer cū esset se-
renus in eorū morte tempestate magna
conuersus est. Ignis celestis pontifices ido-
lorū combussit. Habuerunt posse super te-
mōia quod corporibus hoīum ea eiecerunt. Su-
per corpora quod ea curabāt. Super aīas quod

Simone et Juda

eas a peccatis et ab errore purgabant
Secundo considerandum est quales fuerunt
ad bonos et fideles. Fuerunt namque ma-
gnae charitatis et ideo dicitur frater vñ. **Ma-
ne** sapiens. Ideo dicitur vir consilij est **Magne**
pietatis et ideo dicitur: Et ipse erit vobis pater.
Eorum autem charitas sapientia et pietas ma-
nifestat quantum ad quattuor. Aliquos enim
subueniebant in corpore et in anima sanitates
integram proferendo sicut patet in abagaro
rege cui **Judas** sanitatem corporis et anime
impetravit. Aliquos in rebus et personis bel-
la conpescendo sicut patet in duce babilo-
nie contra indos pro gente quos orationibus
mediantibus pacificauerunt sicut patet etiam
in ciuitate edissa ubi epistola saluatoris
legitur et hostes inde fugiunt aut componunt
Aliquos subueniebant in fama et innocentia
ipsam seruando sicut patet in quodam dia-
cono infamato quem ab infamia defende-
runt. Aliquos in tribulatione magna mor-
bos et pestilentias auferendo sicut patet quod cū
duo tigrides per terram discurrerent et oēs oc-
ciderent apostoli eas mansuetissimas reddide-
runt. **Tertio** considerandum est quales fuerunt quod
tū ad persecutores quod notat cū dicitur: fortis vi-
ribus. **Debet** namque facti viri quantum ad peccu-
tores tria habere scilicet firmam eloquentiam sapientiam
et patientiam et de his tribus dicit **Lud. xij.** Ego
enī dabo vobis os ecce eloquentiam et sapi-
entiam cui non poterunt resistere oēs aduer-
sarij vestri ecce constantiam. **Isti** enī a postu-
li habuerunt firmam eloquentiam vñ cū dux
eos interrogasset de eorum genere et pditione
ne ac causa aduentus responderunt: Si
genus queris hebrei sumus si conditio-
nem quis serui christi iesu. Si vero causam
causa salutis vestre huc venimus. **Secundo**
habuerunt magnam sapientiam. Magna si-
quidem sapientia fuit quod magos et pontifices
idolorū sciuerunt confundere per benignolen-
tiam et iusticiam. Magna benignolentia quod
cum dux pontifices idolorum vellet incen-
dere prohibuerunt dicentes: Nos missi su-
mus non viuentes occidere sed mortuos
uiuificare. Item cum angelus dixit eis
vñ ex duobus eligite aut horum repentinū

De sanctis

interitū aut vestrum martyrium respōde-
runt ei: **Oram** dei misericordiam ut et istos
conuertat et nos ad martyrij palmam pdu-
cat. Habuerunt etiā magnam iusticiam quod
cū magi serpentes venire fecissent ipsos
in eos conuerterunt qui eorum carnes lacera-
bant. **Tertio** habuerunt magnam constan-
tiam. **Potest** enim voluerunt mortem sus-
tinere quam fidem deserere seruantes illud.
Matth. x. Nolite timere eos qui occidunt
corpus animam autē occidere non possunt
Quarto considerandum est quales fue-
runt contra demones quod fuerunt magnae po-
testatis quod notat cū dicitur: Et ipse aget
bellum populi. **Demones** enim tunc quod
tuo modis hoīes impinguabant. **Primo**
per fraudulentiam dando falsa respō-
sa. **Sed** a postoli horum fraudulentiam et
deceptionem detegebant modo scilicet ne per
mulacra loquantur prohibendo modo ut
responsum dent permittendo. **Ezech. xij.**
Vident vana et diuinant mendacia di-
centes ait dominus: cum dominus miserit
eos. **Secundo** per violentiam ad diuersa sup-
plicia trahendo sed a postoli eorum violentiam
refrenabant. **Unde** dux tantam eorum
potentiam videns ait: **Dijs** nostris poten-
tiores vos video. **Tertio** per prestigia per
quod hoīes iudificabant hoīum corda et sensus
sed a postoli ipsorum demonum prestigia de-
struebant. **Unde** cum magi quibusdam ad-
uocatis abstulissent loquelam gressum et
visum a postoli signum crucis in ipsorum frō-
tibus fecerunt et magi talia ulterius facere
non presumpserunt. **Quarto** per simula-
cra fingentes in eis esse diuina numina
sed a postoli illa simulacra frangi facie-
bant. **Unde** ad eorum preceptum duo ethi-
opes nigri et nudi de simulacris exeuntes
egressus confregerunt.

Sermo cclxxij. De eodem ser. ij.

Manete in me et
ego in vobis. **Iob. xv.** **Isti** san-
cti a postoli **simon** et **iudas** in christo man-
serunt per fidem veram et dilectionem sin-
ceram et christus in eis mansit suam con-

Simone et Juda

ferendo gratiam et modo in eis manet
suam eis exhibendo presentiam. **Notan-
dum** autem est quod christus est vitis et nos
palmites. Est radix et nos rami. Est sol
et nos radij. Est fundamentum et nos sumus
eius edificium. Est etiam ipse christus caput
et nos sumus eius membra. Est ergo sen-
sus presentis themas. Manete in me sicut
palmites manent in vite et sicut rami in
radice et sicut radij in sole et sicut edifi-
cium in fundamento et sicut membra in ca-
pite suo. **Istis** quinq; modis a postoli in
christo manserunt. **Primo** manserunt
in christo sicut palmites in vite accipien-
tes ab ipso fertilitatem. **Unde** dicit: Qui
manet in me et ego in eo hic fert fructum
multum. **Palmites** autem manentes in vi-
te primo produunt gemas deinde flores
deinde folia et deinde vvas. Sic sancti in
christo manentes produunt gemas id est
cogitationes bonas. Deinde flores id est
odouiferas voluntates. Deinde folia id est
salutifera verba. Deinde vvas id est
operatioes bonas. **Ista** autem non habent a se
sua vite. **Nec** bonas cogitatioes. **Corij.**
ij. Non quod sufficientes sumus cogitare etc.
nec bonas voluntates nec bonas operatio-
nes. **De** his dicit **psal. ij.** Deus est qui opa-
tur in nobis et velle et perficere per bona vo-
luntate nec bonos sermones. **Sap. vij.**
Ros in manu illius et sermones nostri.
Secundo manserunt in christo sicut rami
in radice accipientes ab ipso toni operis
viriditate. **Greg.** Nihil viriditatis ha-
bet ramus toni operis nisi manserit in radi-
ce charitatis. **Tales** enim qui habent cha-
ritatem semper sunt virides quod si patient
aduersa ibi sunt virides per patientiam si suc-
cedunt prospera ibi virent per temperantiam.
Quia sicut **Aug.** Homo aliquis est bonus
inter bona et aliquis est bonus inter mala
aliquis malus inter mala aliquis malus inter
bona. **Habens** enim charitatem inter bona
est bonus quod bonis scit vti ad temperantiam
et est bonus inter mala quod malis scit vti ad
patientiam sed non habens charitatem est
malus inter mala quod aduersa faciunt cum

Optima doctrina: que re exempla
sacre scripture.

De sanctis

peiorum. et est malus inter bona. quia pro-
lpera cum faciunt elatiorē. Tertio mā-
serunt in chaflo sicut radij in sole accipi-
entes ab ipso sapie claritatē p quam to-
tam ecclesiaz illuminauerūt. An de eis ca-
tatur: quorum doctrina fulget ecclesia vt
sol et luna. Dicit antez beatus Aug. De
luna tripliciter obscurat. Aut qñ eclipsi-
cat. Aut qñ nubibus tegit. aut qñ reno-
uat. Ecclesia quidez tripliciter statū habet
scz p uuitiū modernū. et vltimū. In pri-
mo statu scz tpe martyz luna fuit eclipsi-
cata. luna aut qñ est eclipsata. tota san-
guinolenta esse videt. Sic etiā ecclesia p
mutua catholica videt sanguinolenta. i.
sanguine martyrum rubricata. In statu
aut moderno obscurat p nubes. id est p
carnales cupiditates. q dicunt nubes. et
q mentē obnubilant. et q etiam cito per-
transiunt. ps. Qui opit celum nubo. et.
Tempe aut anticristi obscurabit pre-
novationē. Tunc enī obscurabit. qz mul-
tis persecutionibz deprimet. ps. Et ob-
scurant in obscura luna et rectos corde-
i. i. obscura ecclesia fm litterā Augustini
sed tñ postmodum reuouabitur. quia de
fide transibit in spem. d. speculo enigma-
ris in faciem claritatis. Quarto manserunt
in christo sicut edificium in funda-
mento accipientes ab ipso stabilitate. ita
quon timuerunt ventum. id est tempta-
tiones immissam a diabolo qui est in ae-
re caliginoso. nec pluuiaz. id est probati-
onem immissam de celo nec flumina. id
est. persecutionem immissam ab homine
terreno. Matth. vij. Descendit pluuia
et. Quinto manserunt in chaflo sicut
membra in capite suo. accipientes ab ip-
so sensū et motū. id est. influentiā gratiarū
et virtutum. Membra aut influentiaz a
capite nō suscipiūt. aut quando sunt pre-
ciosā. aut quando sunt putrida. aut quā-
do sunt paralisi resoluta. Precisi antez
a deo et hominibus sunt superbi. Eccl. x.
Odibilis coram deo et hominibus est su-
perbia. Putridi ho sunt inuidi. Prou.
xij. Putredo ossium est inuidia. Para-

Simone et Iuda

litici aut sunt auari quia habet cor con-
strictū et frigiditate charitatis. et humi-
dum ex abundantia iniquitatis. Mat.
xxij. Abundabit iniquitas: et refrigescit
charitas multorum.

Sermo. cclxxij. Eodē die ser. iij

Manere in dile-
ctione mea. et. Job. xv. Domi-
nū aplos sepe ad dilectionē admōet. In-
ter ceteros autem isti duo scz simon et iu-
das in dilectione sua vsqz ad mortē mā-
serunt. quia pro christi amore mortē su-
stinnerunt. Sic etiā nos debemus in
dilectione christi remanere. et ipsum dili-
gere. multiplici ratione. Primo prop-
ter tanti amici fidelitates. Sunt enī qui-
dam infideles amici qui nō diligunt ve-
re in vita. alij qui non diligunt in morte
alij qui statim obliuiscuntur post mortē
Christus autem et in vita veraciter dili-
git. Prouer. vij. Ego diligentes me dili-
go. Et in morte diligit fortitē quia ab ho-
ste defendit. Eccl. vi. Amicus fidelis pro-
tectio fortis. Et post mortē diligit vt
liter. quia ad regnū celozū perducit. ps.
Tenuisti manum dexteram meā. scilicet i
vita me pseruādo. et in voluntate tua de-
duxisti me in morte me custodiendo. et cū
gloria suscepisti me ad regnū tuū p ducē-
do. Secūdo christus est diligendus p
amiciciē vtilitatē. Job. xij. Pater me
diliget eum et ad eum veniemus et. Ve-
nit aut pater ad memoriā pfirmādo. ve-
nit filius intelligentiā illuminando. ve-
nit spūs voluntatē inflāmando. De ei
vtilitate dic. Aug. Attende qnta ē cha-
ritas q si desit frustra habent cetera. si al-
sit habent oīa. Idem. Ubi charitas ad-
est. quid ē qd deesse possit. Ubi deest qd
est qd possit pdesse. De eius etiā vtilita-
te dicit. Roma. vij. Diligētibz deū oīa co-
opant in bonū. Etiā peccatōm glo. Oc-
casionaliē qz tales fiūt hūiliores. sic pty
in petro. An Aug. Audeo dicere super-
bis esse vtile cadere i aliqd peccatū aptū
vñ sibi displiceant. q iam sibi placendo

De oibus

ceciderāt. Salubrius enī sibi petrus di-
splicuit qñ fleuit. q placuit qñ negauit.
Fiunt etiā cantiores. sicut pty in dauid.
Hierō. Aues cetera qz aialia in eadē pe-
dicas retia qz nō incidūt. Fiunt etiā ser-
uentiores. sic pty in magdalena. Ambro
Sancti dñi si aliqñ cadunt. seruētiores
resurgunt. Fiūt etiā deuotiores. qz cum
maiori deuotione deo seruiūt. ex eo q ip-
sos eripuit a morte culpę. resuscitauit in
vitā gratie. et liberauit a pgnis gehēnne.
An talis aia regratiat deo dices. Eccl. li
Laudabit vsqz ad mortē aia mea dñm
et. Tertio deū debemus diligere ppter
debitū. qz ppter hoc bō factus est vt dili-
gat deū. Aug. Propterea facta ē crea-
tura rōnalis. vt summū bonū intellige-
ret. intelligēdo amaret. et amādo posside-
ret. et possidēdo fruere. Itud debitū cū
minis deus a nobis reqñt. Aug. in li. cō
fel. Quis sū ego dñe vt me amare te iube-
as. et nisi hoc faciā irasceris mihi et mina-
ris ingētas miseras. et. Quarto debe-
mus eū diligere ppter exemplū. Ipse enī
nos dilexit amore recto. discreto. et plene
ranti. Amore recto nō habēdo respectū
ad suā vtilitatē sed ad nram. Sic et nos
debem⁹ christū diligere. ppter se solū. S
multi sūt q diligunt eū amore obliq vo-
lentes simul diligere deū et mundū. qd fi-
eri nō potest. sicut ostēdit beatus Aug. tri-
plici exēplo. scz vasis. sinus. et man⁹. De
primo sic dicit sup Job. Si habitat in te
amor mundi. nō est quo intret amor dei.
vas es. sed plenus es. fūde qd habes vt
recipias qd nō habes. funde amorē secu-
li vt implearis amore dei. De secūdo sic di-
cit. Deus in sinu cordis tui pat⁹ erat da-
re indulgentiā. excusās. claudis sinū. et in-
cludis peccatū. excludis medicinā pecca-
ti. De tertio sic dicit. Nō pot quis ama-
re qd eternū est. nisi desiterit amare qd
tempale est. Amore hoīs sic puta quasi ma-
nus aie. Si enī man⁹ aliquid tenet. aliud
tenere nō pot. vt aut tenere possit qd dat
dimittat illud qd tenet. Secūdo nos di-
lexit amore discreto. qz naturam nram

sanctis

assumpsit et culpam cauit. Bern. Chri-
stus in carnis assumptione pdescēdit mi-
bi. i. culpę vitatiōe p saluit sibi. Isto amo-
re debem⁹ diligere. primū nos et deū. Cha-
ritas enī hz celum. mortē. et alas. Unde
Ambro. i. li. de isaac. Zelū enī charitas
hz qñ p celū quē hz. nec suis parit. Et
mortē hz charitas. qz sic mors ē finis vita
et charitas. Ex qbz hōibz hō q illi q habet
charitatē debet hōe celū ad primū vitā
arguēdo. ad seipm mortē vitā. et oēs amo-
rē mūdi extingūdo. Ad deū alas ignitas
ad ipsū p amorē ardēt currēdo. Tertio
dilexit nos xps amore pseruati. scz i pn-
cipio parētela nobiscū ptabēdo. Hierō
xxxj. In charitate p pect na dilexi te. ideo
attraxi te miserās. In medio nobiscū fa-
miliaritē pūlando. Baruch. iij. P⁹ bec i
eris vīsus ē. et cū hoībz pūlat⁹ ē. In fine
p nob moriēdo. Jo. xij. Cū dilexisset su-
os q erāt i mūdo. i. finē dilexit eos. Sic et
nos debem⁹ christū diligere i principio. i. i
adolescētia nra. et i medio. i. i iuētute i fi-
ne. i. i senectute. Prou. xvij. Omni tem-
pore diligit qui amicus est.

Sermo. cclxxv. In festo omni-
um sanctorum. sermo primus.

Memēte quo
salui facti sunt ptes nostri. et. j.
Matth. iij. Sic dicit Beda festiuitas oīuz
scz oīuz ēplici d causa celebrat. An ait. Fe-
stiuitates factoz ptes celebrari sanxerūt
vel ad incitādū ad imitationē. vel vt nos
eoz merit sociem. vt eoz oīonibz adiu-
uem. Et iō valde vtile ē vt qñtī facti sūt
saluari nob ad memoriā reducat. Nec
aut solēnitās q fit ad honore oīuz factoz.
rū qdruplici d causa instituta. Prima
sumit a pte basilicę psecratę q qdē pse-
crata erat oībz idol. s. postmodū psecra-
ta ē oībz fact. Aliqui igit sūt q faciūt
festū. put psecrata est oībz fact. aliq. put
psecrata ē oībz idol. Primo festū āge-
loz faciūt hūiles. Angeli enī sūt tāq bu-
militatis. q nob tā abiectis ministrare di-
gnat. Ad Heb. j. Oēs sūt ad ministratoz

De oibus

spūs zc. Illi ergo faciūt festū āgeloz · q̄ p̄ humilitatē honorāt deū. **Eccl. iij.** Magna potentia dei soli · 7 ab hūilibz honorat. **Eccl. iij.** Contra hō festū luciferi faciūt supbi Job. xliij. Ipse ē rex sup oēs filios supbię. **Scdo** festū p̄iarchaz faciūt misericordēs 7 pię. **Eccl. xliij.** Hi sūt viri misericordię q̄ pietates nō defuerūt. **Eccl. iij.** festū māmonę faciūt auari. **Mat. vi.** Nō potestis deo hūire 7 māmonę. **Tertio** festū p̄betaz faciūt despecti · q̄ ad istar eorū se despiciūt p̄p̄tē. **Heb. xi.** Circūierūt ī meloz 7 ī pellibz zc. Festū autē beelzegoz q̄ interpretat̄ de⁹ vesit⁹ faciūt vangliosi. **Eccl. ii.** In vestitu ne vang glieris vnq̄. **Quarto** festū aploz faciūt fratnā salutē zelātes. **ps.** In oēs terrā exiuit sonus eoz · 7 ī fines orb ter. zc. **Contra** hō festū beelzebub q̄ interpretat̄ de⁹ muscaz faciūt detrahētes q̄ ad immūda id ē ad alioz defect⁹ sp̄ volant aliq̄n melioribz detrahētes. **Mat. x.** Si p̄em familias beelzebub vocauerūt q̄to magis domesticos ei⁹. **Quinto** festū martyz faciūt patietēs de q̄b dī. Nō murm̄ resonat nō gr̄imōia zc. **Eccl. iij.** Contra hō festū marj q̄ ē de⁹ belli faciūt iracūdi 7 patietēs. **Jad. iij.** Litigatis 7 belligerat̄ zc. **Sexto** festū p̄felloz faciūt abstinetēs. **ij. Cor. vi.** In fame 7 si. 7 ieiū. mul. zc. **Eccl. iij.** festū bel q̄ interpretat̄ deuozator faciūt gulosi 7 epul seruiētes. **Dan. xliij.** Nō tibi videt̄ bel de⁹ viues: an nō vides quāta cōdat 7 bi q̄tidie: **P̄bil. iij.** Quoz de⁹ venē ē **Septimo** festūz h̄ginā faciūt puri et p̄tinētes. **i. Thessal. iij.** Sciat vnusq̄sqz vim vas suū possidere ī sc̄tificationē 7 bonoz. **Eccl. iij.** festū asinodē faciūt voluptatē sectātes. Ille enī d̄gmō vt h̄z **Lob. iij.** Odit m̄rimonia 7 diligit adulteria. **De talibz dī. Sap. ij.** Nullū p̄tū sit qd̄ nō p̄trāseat luxuria n̄ra. **Scda** causa iustitūōis sumit̄ a p̄tenrē iusticiē. **Sā** cti enī sūt q̄si iustitūōis · 7 q̄ nō p̄llem⁹ oīz sc̄toz festū sp̄aliē facere h̄ die facim⁹ cōmunit̄. **Un̄ dictū ē. Lenu. xvi.** Come deq̄ vetustissima vetez 7 nouis supueniētibz vetera abijciētis. **Vetustissima vete-**

sanctis

rā sunt tres ī trinitate p̄longē q̄ p̄ncipio carēt 7 sine q̄ debemus comedere cū auiditē 7 deuotiōe reuerētiā exhibere · vt sibi p̄ amorē icorpari possimus. **Vetera** aut sūt p̄tes veteri testamētī q̄s possim⁹ abijcere · i. ab eoz festiuitatibz abstinerē. **Noua** hō sūt p̄tes noui testamētī q̄s debem⁹ p̄ āni circūlū recolligere 7 eis laudes ip̄dere nō tñ singularit̄ q̄ ipsi q̄si ī finiti sūt. **Sicut enī dicit Hiero. in epistola ad Heliodorum 7 Cromatium.** nullus dies est quī nō vltra q̄nqz milia martyru repiri possit ascript⁹ · excepto die kal. **Januarij.** Romani enī p̄ceperāt ne tunc aliq̄s īntificeret · tū qz erat p̄ma dies āni ideo deferrī sibi volebāt · tū qz iano qui erat p̄m⁹ rex italijē dedicata erat · tū qz illa die multa p̄stigia exercebāt · tū qz tunc suos p̄sules p̄mutabāt. **Tertio** rō sumitur a p̄te n̄re negligētij. **Pos enī** sepe festi factoz negligētē egim⁹ · aut p̄p̄tē hūānā fragilitatē aut p̄p̄tē ignoratiā 7 obliuionē aut p̄p̄tē negligētā 7 remissionē · aut p̄p̄tē negocioz seculariū numiā occupationē. **Et ista q̄ttuor tagit raban⁹ dicit:** **Decretū ē vt** hac die oīz sc̄toz memoria habeat̄ · vt q̄cquid hūāna fragilitas p̄ ignorantia seu negligētiam seu occupationē rei secularis ī solēnitatibz sc̄toz min⁹ p̄fecte pegisset ī hac sancta obhūatiōe soluat̄. **Quarta** rō sumit̄ a p̄te n̄re idigētij. **Pos enī** suffragijs idigēti · 7 qz h̄ die bonoz am⁹ oēs oēs aduocatos habem⁹. **Et qz** ī possibile est oīz mltoz nō exaudiri · ī possibile erit eoz p̄ces a deo nō admitti. **Ideo** regia h̄ginā hodie ab oībz sc̄ctis associata icedit · 7 p̄ nob̄ īntcedit · sic ī q̄dā visioē mōstrat̄ erat. **ps.** Altit̄ regina a dex̄tu · i. ves̄te · aura · circū · varietate. **Ip̄sā** nāqz associant apli cū vestibz deaurat̄ · martyres cū vestibz hyacinthinis · virgines cū vestibus candidis.

Sermo. cclxxvi. Eodē die ser. ij.
Assuer⁹ quidē
tertio āno ī p̄ij sui fecit ḡnde

De oibus

quiuū cūctis p̄ncipibz 7 pueris suis fortissimis p̄sar 7 medoz iclytis · 7 p̄fectz p̄ uinciaz. **Hester. j.** **Assuer⁹** q̄ interpretat̄ b̄tis significat̄ christū · q̄ est gl̄ia 7 beatitudo sc̄toz. **Prim⁹** ānus ip̄s⁹ fuit tēpus legi moysaice ī q̄ fecit quiuū valde p̄nū. **Scds** ānus fuit t̄ps gr̄e in q̄ fecit quiuū semiplenū. **Tertio** ānus ē status gl̄ie in q̄ fecit quiuū plenū atqz p̄fectuz. **Faciūt aut p̄ncipibz · i. p̄iarchis 7 p̄p̄tē** q̄ fuerūt ī dei acie p̄mi duces · vel p̄ncipibz · i. aplis q̄ p̄ncipant ī celo · mūdo · et ī inferno. **ps.** **Principes** p̄ploz p̄gregati sūt. **Et pueris suis · i. h̄ginibz** a puritate dicit̄ · 7 fortissimis p̄sar · i. martyribz · p̄ se enī interpretat̄ sua latera diuidētes · qz martyres habuerūt sua latera diuisa · i. corpa lacerata · 7 medoz iclyt̄ · i. p̄felloz. **Medi enī** interpretant̄ ad eq̄ti · qz ad equauerūt magnitudinē fidei · spei · charitatis · 7 opatiōis · 7 fuerūt īclyti ī sc̄ia vita 7 fama · 7 p̄fectis puiciāz · i. āgelis q̄z q̄dā p̄ncipant̄ · puiciāz · q̄dā locis 7 q̄dā singularibz p̄sonis. **Dēs** ḡ illi celestes gl̄iaz p̄secuti sūt 7 multiplici iure. **Angeli** q̄dē p̄ sc̄dariatā possessionē. **Quis enī** suā beatitudinē 7 confirmationē meruerūt ex eo q̄ alijs supbiētibz ad deū totalit̄ sint p̄suli · nihilomin⁹ tñ tenent̄ huare sc̄dū 7 tributū · 7 regi 7 familię regis · qz tenent̄ deo assistere 7 nob̄ m̄strare. **Dan. viij.** Milia milia m̄strabāt ei. **Ecce** tributū familię regi. **Et decies** milies centena milia assistebāt ei. **Ecce** tributū regi. **Istō** aut t̄butū nos debem⁹ p̄soluere · sc̄z d̄ corpe mortificationē d̄ aīa deuotiā oīz · et de rebz ad paupes liberales largitionēz. **Scdo** p̄iarchę 7 p̄p̄tē ipsā allecuti sūt p̄ edificationē. **Edificauerunt enī** sibi celestē mātionē de auro dilectiōis diuigē argēto dilectiōis p̄ximī · 7 de lapidibz p̄ciosis · i. d̄ opibz meritorijs. **De isto** edificio auro · argēto · 7 p̄cioso d̄z. **j. Cor. iij.** Si q̄s sup̄edificat̄ sup̄ fūdamētum **B**anz · argenti · 7 lapides p̄ciosos zc. **Elemosyna enī** dū dat̄ ē q̄si terra · plūbū 7 saxū. **Sed** ibi terra p̄uertit̄ ī auz · plūbū ī argētū · saxū ī lapidē p̄ciosū. **Aug⁹** sup

sanctis

ps. **Laudas** mercatorē q̄ vedit plumbū 7 emit auz · 7 nō laudas illū q̄ erogat pecuniā 7 acq̄rit iusticiā. **Tertio** apli ipsā allecuti sūt p̄ emptionē. **Mat. xij.** **Ecce** nos reliqm⁹ oīa. **Ecce** p̄ciū. **Et** īfra cētuplū accipiet̄ · 7 vi · eter · pos · ecce cōpatū p̄miū. **Debet autē** enī ad istar agri thesauri 7 margarite · vt h̄z **Matth. xij.** **Instar** agri · qz req̄rit aīz b̄n̄ cultū. **Sz** d̄ multū d̄ illud. **Prō. xliij.** **Per** agz hōis pigri trāsui · 7 ecce to · reple · viticē zc. **Instar** thesauri · qz req̄rit magnū desiderū. **Prō. ij.** **Si** q̄sieris eā q̄li pecuniā 7 q̄li thesaurū · effode · eā zc. **Instar** margarite · qz req̄rit magnū studiū. **Un̄** d̄ ibi simile ē enī reg · ce · ho · ne · gr̄eti tonas margaritas zc. **Quarto** ipsā allecuti sūt martyres p̄ violētā 7 direptionē. **Mat. xij.** **Regnū** celoꝝ vim patit̄ 7 violētī rapi illud. **Rapuerūt enī** de māibz dei regnū celoꝝ desiderabile thesaurū 7 vitā beatorū. **De his** t̄bus dicit **Ambro.** **Aggredi** amur d̄m̄ 7 morelatronū suis enī spolia rinitam̄ · cupim⁹ sibi auferre regnū · thesaurū · 7 vitā. **Sz** ille tā dines ē vt nō abnuat nō resistat. **Aggrediam** enī iquā nō fuste nō ferro · nō saxo · s̄ māsuēdie · tonis opibz 7 castitate. **Quinto** allecuti sūt eā p̄fellores p̄ hereditariā successionē. **Fuerūt enī** pacifici · 7 ideo filij dei. **Mat. v.** **Beati** pacifici qm̄ filij dei vocabunt̄ · 7 qz filij · ideo heredes dei. **Roma. viij.** **Si** filij 7 heredes zc. **De ista** hereditate d̄z ī **ps.** **Quis** d̄ns dies imaculatoꝝ · 7 hereditas eoz ī eternū erit. **Illā** enī hereditatez habebūt tñ legitimi ex imaculato thoro p̄creati. **Ideo** d̄z: **Quis** d̄ns dies imaculatoꝝ · 7 erūt ī hereditate p̄petuo p̄seruādi. **Ideo** s̄ d̄it̄: **Et** hereditas eoz ī eternū erit. **Et** erūt a p̄ncipe ī iudicio 7 ī possessionē mittēdi · qn̄ sc̄z mali cū sua cōfusione d̄ ista hereditate excludēt · ideo d̄z **Nō** p̄sudent̄ ī t̄pe malo. **Et** erūt tonis oībz saturādi · sc̄z qn̄ mali fame moriunt̄. **Ideo** s̄ d̄it̄: **Et** ī diebz famis saturabūt̄. **Mali** at̄ p̄p̄tē crimē lese maiestātē erūt exheredādi. **Ideo** s̄ d̄it̄: **peccatores** p̄ibūt̄. **Sexto** allecuti sūt eā h̄gies p̄ q̄tuitaz

De oibus

donationes. Sunt enim sponsæ christi. et ad ipsam spectat sue sponse omnia gratis dare. **Esa. lvi.** Dabo eis coronam pro cinere oleum gaudij pro luctu pallium laudis pro spiritu meritis. **Virgines** enim pro ceteris sanctis tres prerogativas habebunt. **Primo** coronam auream et eo quod carne sua mortificauerunt. et quasi versus ad cinerem suspenderit. ideo dicit: **Dabo eis coronam pro cinere.** **Secundo** habebunt celestem melodiam quam solus cantabit ex eo quod pro absentia sponsi genuerunt. ideo dicit: **oleum gaudij pro luctu.** **Tertio** habebunt vestem candidam ex eo quod vestem nigram meritis induerunt. ideo dicit: **pallium laudis pro spiritu meritis**

Sermo. cclxxv. eodē die. ser. iij.

De cate cetū cō

Gregate populum. **Sacrificate** ecclesiam coadunate senes. **gregate** puulos et surgentes. **z. v. q. ibi de thalamo suo zc.** **Johel. ij.** **Sacta** misericordia ordines omniū factorum hodie **gregat** ut eis laudem impendat. qui verbis promissis tenentur. **Primo** est ordo trinitatis qui notat cum dicitur: **Egrediat** spiritus sanctus. **Sponsus** autem est christus. **In nomine** autem christi secundum Augustinum tota trinitas intelligitur. **Quia** cum spiritus dicitur intelligitur et unigenitus pater et verus filius. et ipsa unctio spiritus sancti. **Sponsa** autem est christus est sponsus qui habet quadruplex cubile scilicet patris sinu. **Agis** vterque et crucis patibulum. et ipsi monumentum. **Egrediat** ergo spiritus de isto cubili suo ut associat et presenti solennitati. **De** patris cubili egressus est per eternam originem. **Dicitur. v.** **Egressus** est ab initio a diebus eternitatis. **De** secundo egressus est per temporalem generationem. **ps.** **Ipsa** tamen sponsa procedens de thalamo suo. **De** tertio egressus est per nostram salutationem. **Abachuc. ij.** **Egressus** est in salutem populi. **De** quarto egressus est per gloriosam resurrectionem. **Hiere. iij.** **Ascendit** leo de cubili suo. **Ex** his ergo quattuor exhibet quadruplex ratio quare iste sponsus sit a nobis honorandus. scilicet quia est rex noster. **frater noster.** **index** et glorificator noster. **Quia** in quantum egressus est de utero matris est frater noster in quantum de patribus est index noster in quantum de monumento est glorificator noster. **De** his

sanctis

quattuor legitur. **Zach. ix.** **Eccerex** tuus qui ad primū. **venit** tibi ut scilicet carnes assumat qui ad secundum. **inquit** qui ad tertium. et saluator qui ad quartum. **Sed** est ordo agis qui notat cum dicitur: **Et sponsa de thalamo suo.** **Virgo** enim beata non est in ordine trinitatis. quia ibi non sunt nisi tres personæ. nec in ordine factorum angelorum. sed super eos. et ideo factus ordinem per se. **De** autem sponsa. quia de mysterio nuptiarum pertrahit cum ea quod fuit in initium per verba de futuro. quoniam dicitur ei angelus: **Ece** accipies et pies filius zc. **Fuit** ratificatum per verba de presenti. quoniam dicitur: **Ece** ancilla domini. **Et** fuit presumatum. quoniam filius domini thalamo originali nostram naturam sibi univit. **In** isto mysterio fuit honorum fides. quia virginitate illibata. **Agis** spiritus servavit. **Fuit** bonum plus. quia dei filius de suis visceribus generavit. **Fuit** bonum sacramentum. quia non est a filio suo divisa vel separata fuit. **In** isto etiam mysterio fuit unctio animo per mutua charitatem. **Lan. vi.** **Ego** dilecto meo. et dilectus meus mihi. **Fuit** unctio corporum per naturam unitatem. quia caro christi est caro matris. **Fuit** indivisibilitas habitatio amborum. quia sic in vita dilexerunt se ita et in morte non sunt separati. **Jo. ix.** **Stabat** iuxta crucem iesu matris eius. **Ista** sponsa habuit triplicem thalamum. scilicet vterque speciosum in quo habitavit divina sapientia. **Amis** viscerosum in quo habitavit univisa ecclesia. et locum gloriosum in quo habitat beatissima. **Ex** his ergo tribus triplicem rationem quare agis beata sit a nobis honoranda. scilicet quia sponsa per regem aduocata humani generis et regina totius creature celestis. **Quia** in quantum est in utero habitavit sapientia divina facta est sponsa regis. **In** quantum est anima viscerosa habitavit univisa ecclesia. facta est aduocata humani generis. **In** quantum in loco glorioso habitat beatissima. facta est regina creature celestis. **De** his tribus dicitur **Apoc. xij.** **Mulier** amicta sole. **Sole** quod est amicta fuit quoniam dei filium generavit. **Et** luna sub pedibus habet quia ecclesia sub defensione tenet. **Quodecim** stelle sunt novem ordines angelorum et tres sunt scilicet martyres. confessores. virgines. qui sunt corona eius. quia omniū est regina. **Tertius** est ordo angelorum qui notat cum dicitur: **Vocate** cetum. **vn** cantat:

De oibus

Cetus omnes angelici. **Iste** autem cetus secundum dicitur **onyssu** triplex habet officium. scilicet illuminandi. purgandi. et perficiendi. **Et** ex his tribus triplicem rationem quare sunt honorandi. scilicet quia sunt nostri illuminatores. purgatores. et perfectores. **De** his tribus regraciatur deo. **propheta** dicitur: **In** prospectu angelorum psalla tibi zc. **Et** subdit: **Super** misericordia tua. qui scilicet a peccato seu culpa me purgas. et veritate tua qua scilicet per sapientiam me illustras. quoniam magnificasti super omnem nomen sanctum tuum. et quoniam in tua gratia me magnificas. **Proficis** et presumas. **Quartus** est ordo patriarcharum. et prophetarum. qui notat cum dicitur: **Coadunate** senes. **Qui** dicunt senes propter reverendam paternitatem. qua nos genuerunt in fide. **Rob. viij.** **Filij** quidem sanctorum sumus. **Propter** sensus maturitatem. **Sap. viij.** **Lani** sunt sensus hominis. **Propter** puerlacionis gravitatem. **Ibi** dem. **Etas** senectutis vita immaculata. **Ex** his ergo tribus tribus triplicem rationem quare a nobis sunt honorandi. scilicet quia fuerunt genitores nostri in fide vera. maturi in sapientia. et honesti in vita. **Ecd. xliij.** **Laude** mus viros gloriosos et pates nros. **In** hoc enim quod dicit viros. notat sensus maturitas. in hoc quod dicit gloriosos. notat conversationis honestas. in hoc quod dicit patentes nostros. notat ipsorum reverentiam paternitatis. **Quintus** est ordo apostolorum. qui notat cum dicitur: **Sanctificate** in sanctam ostendite ecclesiam. **Sanctificati** autem presumunt sanctum. **Congregatio** igitur apostolorum dicitur ecclesia sancta et sanctificata. **Ecclesia** quia ipsam plantaverunt. **Cor. iij.** **Ego** plantavi. **apollonius** rigavit eam. **Sancta** quia vitam sanctam habuerunt. **terrena** contempserunt et fenestras sensuum custodierunt. **Esa. lx.** **Qui** sunt isti qui ut nubes volant et qui. **Sanctificati** quia in adventu spiritus sancti confirmati fuerunt. **ps.** **Ego** confirmavi zc. **Ex** his ergo tribus triplicem rationem quare sunt honorandi. scilicet quia in fide nos plantaverunt suis doctrinis. infirmaverunt suis ceteris et corroboraverunt suis miraculis. **Apoc. iij.** **De** throno. et de apostolis in qui

sanctis

bus deus sedet. **precedunt** voces. scilicet predicationum. et fulgura. scilicet lucidorum exemplorum. et tonitrua scilicet terribilium miraculorum. **Sextus** est ordo martyrum. qui notat cum dicitur: **Congregate** populum. **Dicunt** enim populi a depopulando. quia depopulati sunt diabolus mundum et corpus populi. **Diabolus** in resistendo. **Jad. iij.** **Resistite** diabolo et fugiet a vobis. **Mundum** in persecutores mundi patiendo. **Pro. xvj.** **Melior** est patiens viro forti. **zc.** **Cor. p.** **pro** feriendo. **Cor. it.** **Castigo** corpus meum et in servitute zc. **Ex** his ergo tribus triplicem rationem quare sunt a nobis honorandi. scilicet quia omnes hostes vicerunt triplici genere victoriae. scilicet per modum resistendi. patiendo. et feriendo. **Heb. xj.** **Sancti** per fidem vicerunt regna. **Et** subdit: **Obtraherunt** ora leonum. **ecce** victoria per modum resistendi. **lapidati** sunt. **secti** sunt zc. **Ecce** victoria per modum patiendo. **Circumierunt** in melotis et in pellibus caprinis zc. **ecce** victoria per modum ferendo. **Septimus** est ordo confessorum. qui notat cum dicitur: **Et** surgentes vbera. **Ex** vberibus triplex liquor effudit scilicet lac. butyrum. et sanguis. **Sancti** itaque ex vberibus divine pietatis luxerunt lac. in intelligentiam divine scripture. **Esa. lx.** **Sugere** lac gentium zc. **Butyrum** devotionis interne. **Job. xxx.** **Quia** laudabam pedes meos butyro. **Et** sanguine. in memoria passionis divine. **ps.** **Ut** intingens pes tuus sanguinem. **Ex** his ergo tribus triplicem rationem quare sunt a nobis honorandi. scilicet quia fuerunt doctores nostri. intercessores nostri. et in flammatores nostri. **nam** quia erant in flammatores facti sunt doctores nostri. in quantum scripturę facti sunt intercessores nostri. in quantum luxerunt butyrum devotionis interne. facti sunt intercessores nostri. in quantum luxerunt sanguinem passionis divine. facti sunt inflammatores nostri. nam quia erant in flammatores. ideo alios inflammabant. **Octavus** est ordo virginum. qui notat cum dicitur: **Congregate** puulos a puritate dictos. **Est** namque in eis triplex puritas. qui notat **Mat. xxv.** **In** parabola de virginibus. scilicet vasis liquoris ac lucis. **Puritas** vasis est mundicia corporis. **puritas** liquoris

De oibus

est mundicia gratie spūalis puritas lucē
est honestas conuersationis. Et his ergo
trabit triplex ratio quare sunt honoran
di scz quia sunt socij christi templū spū
sancti et filij dei. Nam in q̄tum habue
runt puritatem uirginalis sanctitatis et
pudicię facti sūt socij christi. Apoc. xiiij
Hi sequuntur agnum quocunq; ierit.
In q̄tum habuerunt puritatē spūalis
mundicię facti sunt templum spūsancti
ij. Cor. vj. Rescitis qz tēplū dei est. In
q̄tum habent puritatē conuersationis sa
cte facti sunt filij dei. Quā postq; dñs di
xit: Sic luceat lux uestra coram homini
bus et subdit: Et glorificent p̄ez uestz
qui i celis est. De his tribz dicit Apoc. xiiij.
Hi enim empti sūt ab oibus primicię deo
et agno. ecce qz sunt socij christi. Et in ore
ipsorum non est inuentū mendacium. ec
ce qz sunt filij dei. Sicut enī diabolus ē
pater mendacię ita deus est p̄z ueritatis
Sine macula sunt ante thronum dei. ec
ce quia sunt templū spiritūsancti.

Sermo. cclxxvij. De eo
dein sermo quartus.

Beat qui habi

tant in domo tua dñe in secula
seculozūz laudabit te. ps. Dēs hoīes na
turaliter appetunt beatitudinē sed circa
ipsam beatitudinem diuersi diuersimo
de errauerunt. Quidam circa beatitudi
nis subiectū qz quidā dixerūt subiectū
beatitudinis esse solum ipsam aiā sicut
stoici qui posuerunt beatitudinē in sola
animi uirtute consistere. Alij in solo corpe
sicut epicuri qui posuerunt beatitudinē
esse in uoluptate carnis. Sed p̄beta q̄
tum ad subiectū beatitudinis dicit: q̄ to
tus hō in aiā scz et in corpe sit beat⁹. ideo
dicit: Beati qui habitant. Si enī consi
steret in sola aiā. uel in solo corpe tunc di
xisset: beate aię uel beata corpa. Alij ho
errauerunt circa beatitudinis locum. po
nentes beatitudinem tm̄ in hoc mundo
scz i diuitijs. delitijs. et honoribz. Sed p̄
beta dicit de loco i domo tua dñe. Alij

sanctis

errauerunt circa beatitudinis duratio
nem dicentes aiā beatitudinē psequi. s̄
tm̄ post multoꝝ annoꝝ curricula aię ite
rum ad corpus reuertent⁹ et miserjs mū
di itez subijcient⁹. Et in istū erroꝝ inci
dit origē. Sed p̄beta dicit de duratiōe
i secula seculoz. Alij errauerūt circa be
atitudinis occupationē sicut iudg. et sa
racenū q̄ dicit beatos vacare cibis et po
tibz. et feminaz cōiunctionibz. S; p̄be
ta dicit de occupationē eoz. Laudabunt
te. Et his ergo ostēdit q̄ p̄beta q̄tum
ad q̄tuor describit beatitudinē. **PR**
MO q̄tum ad beatitudinis subiectū. cam
dicit beati. Totus enim sp̄s et in corpe et i aiā
beatus erit. Corp⁹ namq; i p̄senti q̄drū
plicē hz defectū. Est enim morale. obscurū
p̄derosū et grossū. Et q̄tum ad hos q̄
tuor defect⁹ glorificabit⁹. et q̄tuor uoti
uestiet⁹. et hoc insinuat ap̄s dices. j. Cor
xv. Seminat cor et. Tota enī passibili
tas trālibit in immortalitē. Ideo dicit:
Seminat in corruptiōe. surget in incor
ruptione. Tota obscuritas transibit in
claritatem. ideo subdit: Seminat i igno
bilitate. surget in gloria. Tota pondero
sitas transibit in aq̄litate. ideo subdi
tur: Seminat in infirmitate. surget in
uirtute. Tota grossities transibit in sub
limitatē. ideo subdit: Seminat corpus
aiāle. surget spūale. Aiā similiter beatica
tur q̄tum ad intellectiua. affectiua. et appe
titiua. Intellectiua siquidem delectabit⁹
i dei ueritate. Scia autē nostra in p̄senti
habz triplicē defectū. Est enim obscura. j.
Cor. xiiij. Videm⁹ nūc p̄ speculū in enig
mate. Est imperfecta ibidē. Nunc p̄gno
sco ex pte. Et a sensibilibz accepta ibidē.
Cum essem paruulus loquebar ut pu
lus et. Tunc autē scientia n̄ra erit clara
ibidem. Tunc autē facie a d facie. Erat p̄
fecta. ideo infert: Tunc autē cognoscā si
cut et cognitus sum. Erat ab ipso deo ifu
sa. ideo subiūgit: Quā autē fact⁹ sū uir eua
cuauit que erant paruuli. Affectiua n̄ra de
lectabit⁹ i dei bonitate. Triplicē namq; de
fectū habet bonitates q̄ sūt in creaturis.

De oibus

Sunt enī accidentales. ideo sepe eis spoli
ant. Sunt p̄niculares. qz nulla creatura
est que habeat omnes bonitates. sed sūt
in eis sparſe et diuise. sunt etiam mixte
quia nullam habent puraz bonitatē. ideo
affectus noster delectari nō potest in cre
aturarū bonitatibz. sic accidentaliū. sic p̄
ticulariū. et sic mixtis. In deo autē ē boni
tas essentialis. ideo dicit. Matth. x. Re
mo bonus nisi solus deus. **Uniuersalis**
Sap. vij. Emerunt autē mihi oīa bona
pariter cum illa et. **Pura. Aug⁹.** Quā
tibi erit felicitas ubi nullū erit malum.
nullum latebit bonum. **Appetitiua de**
lectabit in dei societate. Si enī aliq; val
de sitis guttas lambit. nō satiat sed sitit
magis augetur. Si calix mensuratus si
bi pponat semiplene satiat. sed si in fon
te ponit p̄fecte satiat. **Peccatores enī in**
creaturis quas dā delectationes lambūt
ps. Inimici eius terrā lingent. ideo non
satiant. sed miserabili fame torquentur
ps. Famē patient⁹ ut canes. **Boni autē in**
p̄senti diuinas delectationes recipiūt s̄
mensurate. ideo appetitus eoz non p̄
fecte quietat. **Eph. iij.** Unicuiq; uestrum
data est gratia s̄m mensurā donationis
christi. **Beati autē sunt in fonte dei ideo**
nō possunt sitire. **Apoc. vij.** Agnus qui
in medio throni est. de eos ad ui. son. aq̄.
Beati etiā sunt in cenaculo dei. ideo nō
possunt esurire. **ps.** Satiabor cum appa
ruerit gloria tua. **Sunt in thesauris dei.**
ideo non possunt penuriā sustinere. **Ecd**
xv. Jocunditate et exultationē thesauri
cauit sup eum. **Sūt in plenitudine gan**
dioꝝ dei. ideo non possunt aliquid triste
sentire. **Matth. xxv.** Intra in gaudium
dñi tui. **Sedō** describit beatitudinem
q̄tum ad locū. cum dicit: in domo tua.
Tūc autē domus est pulchra qm̄ est bñ or
dinata. De ordinatiōe autē dom⁹ dei dicit.
Esa. liij. Ego enī sternā p̄ ordinem lapi
des tuos et fundato te i sapphyris et po
nam iaspidē p̄pugnacula tua. et portas
tuas in lapides sculptos. et oēs terminos
tuos in lapides desiderabiles. **Per lapi**

sanctis

des enī ordinate stratos intelligunt pa
triarche et p̄p̄ete qui fuerūt ordinati q̄
tū ad deū p̄ uirtute p̄teplatiōis. q̄tum ad
seipos p̄ pulchritudinē actiōis. q̄tum ad
p̄imos p̄ reformationē pacis. De his
tribus dicitur. **Ecd. xlviij.** Homines di
uites in uirtute pulchritudinis studium
habentes pacificantes in domibus suis.
Per lapides desiderabiles intelligunt
apostoli a quibus gloria dei magna reli
cet. et ideo ad videndum sunt magis desi
derabiles. **Per lapides sculptos intelli**
gunt martyres q̄ diuersis vulneribz sūt
sculpti et vulnerati. **Per iaspides qui est**
uiridis coloris intelliguntur confessoꝝ
qui fuerunt uirides in conscientia et i vi
ta. **Per sapphyros q̄ sunt celestis colo**
ris intelliguntur uirgines qui uitam ce
lestem et angelicam habuerunt. **Tertio**
describit beatitudinem q̄tum ad eter
nam durationem. cum dicit: in secula se
culozūz laudabunt te. **Quatuor namq;**
de causis potest quis perdere possessionē
domus quaz inhabitat. aut quia illa do
mus fuit ad tempus conducta. aut quia
ab hostibus est ablata. aut quia ruine vi
debatur exposita. aut quia est creditori
bus assignata. **Nulla istorum modozūz**
habitationem dom⁹ celestis sancti amit
tent. ideo dicitur. Esa. xxxij. Sedebit po
pulus meus in pulchritudine pacis. et
in tabernaculis fiducię et in requie opu
lenta. **Non enim amittent tanq̄ habita**
tores ueri utpote peculiaris populi dei.
ideo dicitur: Sedebit populus mens.
nec tanq̄ ab hostibz expulsi. quia ipsos
hostes subiugarūt. ideo dicitur: In pul
chritudine pacis. Illa enim est pulchra
par qm̄ sit hostibus supatis. nec tanq̄ a
ruina domus deterriti. quia illa domus
erit perpetua et secura. ideo subdit: in ce
naculis fiducię. nec tanq̄ depauperati
seu indigētes. qz oēs erūt diuites et opu
leti. ideo subiūgit: i rege opulēta. **Quar**
to describit beatitudinē q̄tum ad occupa
tionē. cū dicit: Laudabit te. Distinguit at

De oibus

Aug⁹ in scdo libro de doctrina christiana triplicem sonū qui fit in cantilenis. Unus est qui fit in voce sicut in illis qui faucibus canunt. Alius qui fit in flatu sicut ē sonus tubarum et organorum. Alius qui fit in pulsu sicut in citharis et tympanis. Iste triplici genere armonie sancti deū laudabūt. Armonia siquidē cum voce faciūt. ps. Iuvenes et virgines senes et iunioribus laudent nomē dñi. Armoniaz cum flatu faciūt angeli qui flatu sancti spūs sunt pleni. Eccl. j. Ubi erat impetus spūs illi gradiebant. In dei iubilatione prumpūt. ps. Laudate eus oēs angeli eius. Armonia hō cū pulsu fecit deus. Patriarche siquidē habēt chordas suam apostoli suam et sic de alijs. Cantiget igit deus chorda patriarcharū et dulcem sonū faciet chordas prophetarū et dulcem sonū faciet et sic per ordinē. Tāget aut dissimiliter vt cōcordem faciet melodiā quā in dispari claritate erit pax et gaudiū ps. Laudate eū sol et luna laudate eum oēs stelle et luna. Per solem intelliguntur sancti superiores per lunam mediocres per stellas inferiores. Chorda igit superiorū cum tangit facit quasi vocem octauam. Chorda medioꝝ facit vocem quintam. Chorda hō inferiorū facit voces inferiores et planā. Tāget etiā chorda beate virginis et sup omnes illa dulciore sonū faciet et vocem altiozem emittet. Propter istam triplicē melodiā dicit. Esa. l. Gaudium propter armoniam flatus aclecticia inuenit in ea propter armoniam pulsus gratiarum actio et vox laudis propter armoniam vocis.

Sermo cclxxix. De eodē die. f. v.

Rex me⁹ et deus me⁹: beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabūt te. ps. Quattuor sunt que domū reddunt amenam. scz dñi liberalitas. consortij nobilitas. loci amenitas. et gaudiij immensitas. Ab his quattuor domū celestē commendat. Primo a liberali-

sanctis

tate domini cum dicit: Rex meus et deus meus. Licet enim sit rex et deus est tñ noster quia se et sua nobis dedit. Liberalitas autē eius apparet quia omnes peregrinos facit ciues facit perpetuos habitatores facit domesticos et heredes. Ista tria tangit apostolus Eph. ij. Jam non estis hospites et adueniens sed estis ciues sanctorum etc. Ecce quia peregrinos facit ciues et domesticos et heredes. Sup edificati super fundamentum a postolorum prophetarum etc. Ecce quia facit eos lapides vivos id est eternos habitatores. De his autem tribus facit deus publicum instrumentum de quo dicitur. Apoc. iij. Scribam super eum nomen domini dei mei id est super glo. Hoc est nomē eternum et nomē ciuitatis nouę hierusalem id est super glo. sam nomen habebit a ciuitate scilicet ciuis et nomen meum nouum quod est filius dei. Hec igitur tria nomina scilicet ciuis eternus filius in frōtibus scripta habebunt. Apoc. xij. Habebit nomen eius et nomen patris eius scriptum in frontibus suis et sic habebit instrumentum de sua ciuitate eternitate et dei filiatione. Secundo commendatur a nobilitate consortij cum dicitur beati. Erunt enim omnes beati quatuor ad omnes sensus. Alius siquidem beatificatur in dei visione. Sed notandum quod color niger visum cōgregat color albus visum disgregat color viridis delectat qui est medius inter album et nigrum. Iste triplex color in christo consideratur. Niger fuit eius humanitas in passione demigrata. Apoc. vi. Sol factus est niger tanquā lacus cilicinus et iste color niger debet cogitatus nostros congregare quia si tanta passus est innocens et sanctus quid tunc faciet peccator malus et iniustus. Color albus est sua diuinitas que per mimia sua claritate oculos mentis disgregat. j. Timo. vj. Locum habitat inaccessibile. Coniunctus est igitur color albus diuinitatis in christo color niger humanitatis et factus est totus

De oibus

viridis et delectabilis ad videndum. An christus seipsum vocat viridem dicens. Luc. xxiij. Si in viridi ligno hō faciūt etc. Auditas beatificatur quantum ad dei dulcissimam allocutionē. Cant. ij. Sonet vox tua in auribus meis etc. Vox etenim tua dulcis quantum ad angelorum iubilationē Job. xxxvij. Ubi eras cum melaudarent a stramatina etc. Quantum ad perpetuam huius laudationē. Esa. li. Gaudium et leticia inueniat in ea ac gratiarum actio et vox laudis. Olfactus beatificabit odorando rosam id est carnē christi mundissimā. Eccl. i. Quasi flos rosarū in diebus verinis odorando balsamum id est diuinitatē suauissimā. Eccl. xxiij. Quasi balsamū non mixti odor meus. Odorādo aīaz oibus vnguentis plenissimaz. Cant. p. Curremus in odore vnguentorum tuorum. Gustus beatificatur in plena dei delectatione quā sentiet ex carne dei dulcissima Job. xxx. Quis det de carnibus eius vt saturerur ex aīa dulcissima. Eccl. xxiij. Spiritus meus super mel dulcis et ex diuinitate oīum saporum plenissima. Sap. xvj. Panē de celo pstitisti eis oē delectamentū in se habente etc. Lactus beatificat tangendo personam christi. Si enim tanta virtus erat in tangendo simbrā eius quāta suauitas erit tāgere personā eius. Cant. ij. De terra eius amplexabit me. In osculāto. Si enim tāta suauitas fuit osculari peccati christi quāta erit osculari a diuinitate christi. Cant. vij. Quis mihi det te frēm meū vt inueniā te foris et de osculer. Tertio commendat domus dei ab amenitate loci cū dicit in domo tua. Quę amenitas pstitit in duobus. Est enim magna et bene disposita. De magnitudine eius dicitur Baruch. iij. O israel quę magna est domus dei etc. Est enim longa sine fine ideo dicitur magna et non habēs finem. Est alta sine modo ideo dicitur excelsa. Est ampla sine misura ideo dicitur immensa. Erat igitur sic longa quod oculus non poterit attingere sic alta quod auris non poterit audire sic ampla quod cor non sufficiat cogitare. j. Cor. ij.

sanctis

Quod oculus non vidit nec auris audiuit etc. Est ordinata ad instar domus regalis. Daltas enim in ea deus fecit mansiones multe sunt scz oratorium atrium cellarium consistorium cenaculum viridarium et cubiculum. In oratorio sunt angeli dei laudem continue cantantes et dicentes Sanctus sanctus sanctus etc. In atrio sunt patriarche pauperes sustentantes. Est enim atrium locus in quo pauperes recipiunt. Et quia in hac vita recipiunt pauperes elemosinis suis ideo sancti tūc eos recipiunt in atrijs suis. Luc. xvi. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis. In cellario sunt prope aduentum christi ardentissime sitientes. De hoc scribitur Esa. lxxij. Utinā dirumperes celos et descenderes. Et quia sic fuerunt sitientes ideo plenissime sunt bibentes. Cant. ij. Introduxit merem in cellam vinariam etc. In consistorio hō ubi cause audiuntur et sententię proferuntur ponuntur apostoli. Mat. x. Sedebitis super sedes duodecim iudicantes etc. In cenaculo ponuntur martyres quia fuerunt tribulati afflicti fame et siti affecti ideo nunc plenissime saturantur. Luc. xxi. Edatis et bibatis super mensam meam etc. In viridario hō ponuntur confessorum qui sunt viridarium dei in quibus fuit rosa patientię lilium humilitatis et viola mundicię. In cubiculo autem ponuntur virgines tanquā sponsę. Hester. ij. Ducta est hester in cubiculum regis. Virgo autem gloriosa beata maria non est in aliquo istorum locorum determinate sed modo stat cum angelis in oratorio modo cum patriarchis in atrio modo cum prophetis in cellario etc. Quarto commendatur domus celestis ab imensitate gaudiij hoc tangitur euz dicitur et in secula seculorum laudabunt te. Sed nunquid corporibus reassumptis ibi erit laus vocalis. Dicendū ē quod lingua hōi data ē ad quadruplex officium. Primo ad notificandū preceptū cordiū. Aug⁹ in encheridiō-

De oibus

Verba propterea sunt instituta. nō vt p
ca hoies scinuicē fallant. sed vt p ea in al
terius quisq; noticiā cogitationes suas
pferat. **Secundo** ad istud officiu nō erit ibi
lingua. qz corda erunt manifesta. **i. Cor.**
iiij. Manifestabit p̄silia cordiu. **Secundo**
ad erudiendū. **Esa. l.** Dñs dedit mibi li
guam eruditā vt sciā sustentare euz qui
lapsus est verbo. nec q̄tum ad istud erit
ibi lingua. qz oēs erunt sapiētes 7 docti.
Hiere. xxxi. Nō docebit vir vltra proxi
mam suā. **Tertio** ad solandū. **Ecd. xl.**
Lobie 7 psalteriu suauē faciunt melodi
as 7 sup vtrūq; lingua suauis. nec etiam
q̄tum ad istud erit ibi lingua. qz omnes
erant solati ibi 7 leti. **Esa. xxxv.** Gaudi
um 7 leticiam obtinebūt. fugiet dolor et
gemitus. **Quarto** ad deum laudandū.
Ecd. ij. Dedit mibi dñs linguā mercedē
meam. 7 in ipsa laudatō eum. Et q̄tum
ad istud officiu ibi remanebit lingua. **Quo**
dicit remigius: qz tūc oīs lingua cessabit.
7 sola lingua hebreica q̄ fuit lingua adē
tunc remanebit. **Aug.** Vocabim⁹ 7 vi
debim⁹. videbimus 7 amabim⁹. amabi
mus 7 laudabimus. Ecce quid erit in fi
ne sine fine. **Idē.** Ipse dē erit finis oīz
desiderioz nostroz qui sine fine videbit
sine fastidio amabit. sine fatione lau
dabit. Si quis amicū libenter videt. ali
quā ipsa sua visio finit. ideo dicit. Sine fi
ne videbit. Si q̄s aliquē amat. aliquā ip
se suus amor in fastidiū vertit. ideo dicit.
Sine fastidio amabit. Si q̄s semp can
taret aliquā fatigaret. ideo dicit. Sine
fatione laudabitur.

Sermo. cclxxx. De codē die. s. vi

Beati paupe
res spū qm̄ ipsorum est regnū
celorum. **Matth. v.** In isto euange
lio ponunt septem beatitudines 7 septē
pmissiones correspondentes q̄ septē lau
datorū ordinib; adoptant. **Prima** bea
tudo est beati paupes spū. Et ista pue
nit ordinē aploz. qz ipsi p̄mi fuerant q̄
ppter christum oīa p̄tempserūt. **Ista au**

sanctis

tem paup̄tas vt sit meritoria debet habe
re tria q̄ tangunt in glo. 7 eliciant ex tex
tu vt scz terrena respiciat. ideo dicit. beati
paupes. scz vt recta intentione hoc faci
at. ideo dicit. spū. id est spūali intentione vt
celestia p̄cupiscat. ideo dicit. qm̄ ipsorum ē
regnū celoz. **Ista** paup̄tas etiam in a po
stolis fuit meritoria qm̄ nō fuit coacta s̄
spontanea. nō simulata. sed vera. **Berñ**
Lum tria sint genera paup̄tatis. scz ne
cessaria. voluntaria. 7 simulata. recte di
uidens. 7 recte offerens. reiecta simulati
one necessariam patiens. 7 voluntariaz
amplectēs paup̄ efficit spū. **Huic** beati
tudini addit p̄missio. cum dicit. Qm̄ ip
sorum est regnū celorum. **Tales** enī pau
pes habent mundum ad dñandū. **ij.**
Cor. vj. Tanq̄ nihil habentes 7 omnia
possidentes. **Habent** deum ad hereditā
dum. **Numeri. xvij.** In terra eoz nihil
possidebitis ego ps 7 heredi. tua. **Habēt**
celum ad largiendū. **Lu. xvj.** Facite vo
bis amicos de māmona iniquitatis. **Habēt**
etiam regnū ad possidendū. **Lud**
ij. Nolite timere pusillus grex qm̄ pla
cuit patri v̄o dare vobis regnū. 7 ideo
dicit. Ipsoz est non erit regnum celoz.
qz iam habent ipsum in spe certa. **Roma.**
vij. Spe salui facti sumus. **Tales** autē
nō sunt paupes sed valde diuites. **Tres**
enī sūt species hoīz. qui q̄uis nihil ha
beāt i re. habēt tñ mltā i spe. scz q̄ ad ma
gnam dignitatē electi sūt. q̄ in loco tu
to aliquē thesaurum reposuerunt. 7 qui
sunt heredes principū. **Tales** sunt pau
pes christi. **Jad. ij.** Rōne deus elegit pau
pes in hoc mundo. ecce qz sunt ad cele
stem dignitatē electi. diuites in fide. ecce
qz thesauri eoz sunt in tuto repositi. **Di**
uitie nanq; spūales a nullo possunt au
ferri. 7 heredes regni qd̄ repromisit de
diligentibus se. ecce qz sunt heredes re
gni dei futuri. **Secda** ē beati mites 7 cō
uenit angelis qui alijs supbiētibus deo
humiliter adhserunt. 7 qui nobis etiaz
ex humilitate seruire dignātur. **Illi** autē
sūt mites q̄ nō sūt ad iniurias ipatiētes

De oibus

quod tribus modis fieri potest. aut quā
do q̄s mouet plus q̄ debeat. aut cum oi
no nō debeat. **Sene. in li. de d.** **Quedāz**
nos torquet magis q̄ debeat. aut prius
q̄ debeat. aut cū oīno non debeat. sic
q̄s aut augemus dolore aut p̄occupam⁹
aut fingimus. **Huic** beatitudini addit p̄
missio. cum dicit. qm̄ ipsi possidebūt terraz
scz viuentiū. vel terrā i corpus suū terre
nū possidebūt glorificatū. **Berñ.** **Habi**
tet glia in terra nostra. id est in corpe no
stro qd̄ ex q̄tuor elemētis stat esse com
pactū. postea subdit. **Habeat** ergo corpe
et terra immortalitē. et aq̄ ipsibilitatē
7 claritatē. **Tertia** est. **Beati** q̄ lugent
7 ista beatitudo puenit martiribus qui
bus dictū est. **Job. xvi.** Amē dico vobis
qz plorabitis 7 flebitis vos. **Felices** san
cto lacrymę q̄ habēt deum inebriare
Esa. liij. **Secdō** in ali. **scam.** **Adipe** lacry
maz tuaz inebriasti me. **Habent** etiam
deū pungere ad subueniendū. sicut equ⁹
calcarib; pungit ad currendū. **Quo** dicit
glo. sup **Lob.** **Dio** deum vngit lacry
ma pungit. **Habēt** deū cogere 7 vincere.
Dee. xij. **Inualuit** ad angelū 7 p̄fortat⁹
est. **stenit** 7 rogauit eū. **Aug.** **Dio** deum
leuit lacryma cogit. **Habent** aīz clari
ficare. **Dee.** **Deus** lacrymis baptiza
ta videt in p̄teplatione simpidius. **La**
crymę etiam habēt diabolū submerge
re 7 necare. **ps.** **Contribulasti** capita dia
conū i aquis. **Huic** beatitudini additur
p̄missio. cū subdit. qm̄ ipsi solabunt et
etiā risu p̄petuo replebunt. **Lud. vi.** **Be**
ati qui fletis qm̄ ridebitis. **In** celo qui
de est risus plenus. **Job. vij.** **Donec** im
pleat risu os tuū. **In** mundo autē est ris⁹
semiplen⁹. **Pro. xij.** **Risus** dolore mi
serebit. **In** inferno autē nō erit risus. sed
ibi erit irrisio. **Irridebunt** siq̄ de ipsi dā
nati a deo. **ps.** **Qui** habitat in celis irri
debit eos. **Irridebunt** ab angelis qui fu
erunt eoz amici. **Ecd. xx.** **Fatuo** non erit
amic⁹. **Irridebunt** a demonib; **L. b. r. fi.**
j. **Viderunt** eam hostes 7 deriserunt sab

sanctis

bata sua. **Irridebunt** a damnatis etiaz
a parentibus 7 cognatis. **Lob. ij.** **Pa**
rentes 7 cognati irridebant vitā ei⁹. **Irr**
idebunt mutuo a semetipsis. **Esa. xij.**
Et tu vulneratus es sicut 7 nos. nostri
q̄ similis es effectus. **Quarta** est. **Be**
ati qui esuriunt 7 sitiunt iusticiā. **Et** ista
beatitudo puenit p̄betis qui vehementē
esuriebant 7 sitiēbant aduentū iusti di
centes. **Esa. xl. v.** **Rorate** celi desup 7 nu
bes pluuant iustum. **Istam** iusticiā 7 nos
habere debemus. **Est** autē iusticia sicut di
cit glo. ibide. **Unicuiq;** tam superiori
q̄ inferiori aut equali ius suum red
dere. **Berñ.** **Redde** p̄gelato reuerentiam
7 obediētā quaz altera cordis. altera
ho corpis est. **Exigit** te subditus custo
diam 7 disciplinā. **Custodiā** vt possit ca
uere peccatū. **Disciplinā** vt malū nō re
maneat impunitum. **Equali** debes consi
lium 7 auxiliū. **Consiliū** quo exaudiatur
ignorantia. **Auxiliū** quo inuet infirmi
tas humana. **Huic** beatitudini additur
p̄missio. cum dicit. **Qm̄** ipsi saturabant.
De quoz esurie 7 saturitate dicit. **Berñ**
Lob. iij. **Quo** turbatum ē in me 7 inde do
lor. **Et** derelict me virtus mea. inde pa
uor. **Et** lumen oculoꝝ meoꝝ 7 ipsus nō
est meū. inde error. **Veruntū.** **Quare**
tristis es aīa. **Spera** in dño. qm̄ adhuc cō
fitebor illi. **Quā** rōne error. a voluntate
dolor. a mēoria timor. oīs recesserit 7 suc
cesserit illa. quā speram⁹ mira claritatē. ple
na suauitas. 7 gēna securitas. **Idē.** **Qui**
replet i bonis desideriu aīę ipse rōni futu
rus est plenitudo lucis. voluntati pleni
tudo pacis. memorię p̄tinuatio eternita
tis. **Quinta.** **Beati** misericordes 7 cō
uenit patriarchis q̄ opib; misericordię
insistebant. non tñ corpaliibus. sed etiā
spūalib;. **De** corpaliibus opibus misericor
dię dicit. **Uisitō.** **potō.** **abo.** **rectū.** **do.** **vestiō.**
condo. **Sed** de spūalib; dicit. **Consule** ca
stiga. **solare.** **remitte.** **se.** **oīa.** **Et** primo cō
sule. id est docz ignorantem. 7 dirige du
bitantē. **Et** sic i hoc intelligit duplex ele
mosyna spūalis. scz doctrina 7 consiliū.

De cōmemoratio

Castiga delinquentē, Consolare tristē, et remitte in te delinquentibz. Ferid est patient' porta alioz defectus. Et ora p oibz. Hinc beatitudini addit' promissio cum dicitur: Quonia ipsi misericordiā cōsequent'. Et istam misericordiā psequent' ipsi et in vita et in morte. In vita qz ipsa misericordia impetrat remissionem culpe. **Ecd. iij.** Sicut in sereno glacies soluetur peccata tua. **Benedictionē grē. ij. ad Cor. ix.** Qui seminat in benedictionibz de benedictionibz metet. Et p̄tinuatiōne p̄sueratiō. **Ecd. xix.** Elemosyna viri quasi sacculus cū ipso et grām boīs q̄si pupillā p̄sernabit. In morte q̄dem tales misericordes portant secū triplices lras. scz lras simplicis iusticię de q̄bz dicitur: **Lud. vi.** Date et dabit' vobis. **Oratiōne** misericordię de quibus dicitur hic: **Beati** misericordes qm̄ ipsi misē. **zē.** **Abundātiō** grē de quibus dicitur: **Lud. vj.** Mensuram bonā et p̄sertam coagitatā zē. **Sexta** beatitudo ē. **Beati** mundo corde et hęc beatitudo puenit virginibz q̄ mundiciam cordis et corporis habuerūt. In veteri namqz testamento tripliciter fiebat mundatio. scz p̄ aquā expiationis. De qua habet. **Rueri. xxx.** Per sanguinē. **Heb. ix.** Vix pene in sanguine mundant'. **Per** vinctiōne sicut tabernaculū et vasa aaron cum filijs suis. Sic et ipse virgines se mundabant p̄ aquam confessionis purę. **Esa. j.** Lau amini et mundi estote. **Per** sanguinem passionis dñice. **Heb. ix.** Sanguis christi emundabit p̄scientias nostras zē. **Per** vinctiōnem gratię infusę. **Joh. ij.** **Unctio** eius docebit vos de oibus. **Hinc** beatitudini addit' promissio. qua dicitur: **Quonia** ipsi deum videbunt. **Bern.** **Fruemur** deo tribus modis. vidēdo eū in omnibus creaturis habentes cum in nobismetipsis. et q̄ omnibus beati' est cognoscentes ipsum in seipsa varietate. **Septima** beatitudo ē. **Beati** pacifici et ista beatitudo conuenit confessoribus qui in se pacem conscientię habuerunt et pacem in alijs procurauerunt. **De** ista

ne Animarum

pace dicit beatus Aug' in libro de ciuitate dei. **Lātū** est bonum pacis vt etiā i bonis terrenis atqz mortalibus nihil solet gratius audiri. nihilqz desiderabili' cōcupisci. et nil postremo possit melius inueniri. **Et** hinc beatitudini additur p̄missio. quia subdit'. **Quonia** filij dei vocabunt'. **Tūc** enī vere apparebit q̄ filij dei sumus per apertam similitudinē. **J. Job. iij.** **Scimus** quonia cum apparuerit si miles ei erimus per hereditatis paternę perceptiones. **ij. Cor. xij.** **Neqz** enī debet filij parentibus thesaurizare. sed parentes filijs. et per familiaritatis magnę ostensionem. **Tenebant** enim eos in mēta sua. **ps.** **Filij** tui sicut nouellę oliuarum zē. **In** camera sua. **Lud. xi.** **Pueri** mei mecum sunt in cubili. **In** sede sua. **ps.** **Et** filij eorum vsqz in seculuz sedebunt super sedem tuam. et constituet eos super omnia tona sua. **Darth. xxv.** **Super** pauca fuisti fidelis. **Super** multa te constituā. **Sermo. cclxxi.** **De** commemoratione animaruz. **sermo primus.**

Memorare nouissima tua et in eternuz nō peccabis. **Ecd. vij.** **Quia** valde est vtile mortem nostram sepe ad memoriā reducere. ideo spiritus sanctus nos inducit ad nostrę mortis memoriā habendam. cum dicit: **Memorare** nouissima tua zē. **De** inde ponit huius memorię vtilitātē magnā. cum subdit: **Et** in eternuz nō peccabis. **Circa** primum est notandum q̄ in hoc quod dicit. **Novissima** incluit prima et media quozum recordatio ad humilitatem nos inducit. **Primo** enim debemus memorari nostra primordia. in natiuitatem circa quā tria sunt consideranda. scz reatus. status. et ortus. **Reatus** quia puer cum peccato cōcipit. **ps.** **Ecce** enim in iniquitatibus conceptus sum zē. **Status** quia puer in vtero matris stat curu' genas super genas tenēs. **Hinc** est q̄ naturaliter oculi genibus flexis citius lachrymantur. et super genas

De cōmemoratio

positi ad fletuz citius puocātur. **Ortus** etiam circa natiuitatem nostram est considerādus status. quia ipse ortus noster est cum fletu. **Aug.** in libro de ciuitate dei. **Infantia** q̄ non a risu. sed a fletu ortur in hanc lucem quid malozum passura sit nesciens p̄phetat. **Solū** qm̄ natus ē ferūt rissile goroasten. nec tamen illerisus sibi profuit. quia a nino rege assiriozum interfectus fuit. **Et** ista tria deplorat p̄pheta dicens: **Miser** factus sum p̄pter culpabilem reatum. et curuatus sum p̄pter situm curuuz. **constristatus** sum. **ingrediebar** q̄ ad flebilem ortum. **Secūdo** debemus memorari nostra media. qz vita nostra vanitatibus plena est. **Nas** fm̄ **Hugonē** de sancto victore. in hac vita est quadruplex vanitas. **Prima** est in rebus conditis q̄ quidem habent vnā vanitatem a nō esse ad esse. **ps.** **Quāqz** constituisti oēs filios hominū. **Alia** est in ipso esse. quia i eodem statu nō permanent. **Roma. vij.** **Vanitati** creatura subiecta est. **Alia** est ab esse in nō esse. **ps.** **Veru** tamē in imagine p̄transit homo. **Ista** triplex vanitas tangitur. **Ecd. iij.** **Cuncta** subiacēt vanitati quo ad vanitatem de nō esse in esse. **Et** in terra pariter reuertunt' quo ad vanitatem de esse in non esse. **Secūda** vanitas est in operibus humanis q̄ consistit in acquirendo diuitias. delicias et honores. q̄ tamen cum labore acquirunt' cum timore possidentur. et cum dolore p̄duntur. **Tertia** vanitas est i corporalibus. nam fm̄ **Bern.** **Laro** nostra impugnatur a suo materiali principio. id est a luto. ab ipso mundo. et a diabolo. **Et** dicit q̄ a luto habet cogitatiōes voluptuosas a mundo curiosas. et a diabolo maliciosas. **Quarta** vanitas est in mentibus. in quibz ē triplex vanitas fm̄ **Bern.** **Vna** est quia curz labore p̄ficit. sine labore de facit. **Alia** ē. quia modo ardentē appetit modo fastidit. **Tertia** est affectionū vanitas quę ipsam sepe impellit. **Tertio** debemus memorari nostra nouissima. scz

ne Animarum

mortem periculosa et viam formidolosam. **Mors** nāqz valde est periculosa. quia tunc anima quadruplex bellum gerit. **Unuz** cum morbo separante. **Anima** nāqz naturaliter vult esse in corpore. et morbus eam nitit' separare. **j. Reg. xv.** **Siccine** sepat amara mors. **Secūda** habet cū diabolo infestante. **Sen. iij.** **Tu** infideaberis calcanco ei'. **Tertium** habet cum peccato se ingerente. **Sepe** enim fit diabolo procurante. vt ipsi anime omnia sua peccata ad memoriā reducantur. vt ex hoc in desperationem labatur. **Ideo** non debet tunc ad memoriā reducere sua peccata. sed potius sua merita. sicut ille fecit q̄ dixit. **ij. Reg. xv.** **Memoro** quomodo ambulauerim coram te. **Quartum** habet cum deo rationes exigente. **ij. ad Cor. v.** **Omnes** nos manifestari oportet aū tribunal christi. **Secundo** nos debemus memorari viam formidolosam. **ps.** **In** via qua ambulaz ab. la. mibi. **Ideo** talibus debet dari vaticum. id est corpus dominicuz. **Via** enī illa est longa. ideo sibi datur ad reficiendum. **ij. Reg. xxx.** **Surge** comede grandis enī tibi. **restat** via. **Est** piculosa. ideo sibi datur tanqz pugil ad deferendum. **Job. xvij.** **Donec** me iuxta te. et cuius vis manus pugnet contra me. **Est** tenebrosa. ideo datur sibi tanqz lucerna ad illuminandum. **Job. viij.** **Ego** lux mundi zē. **Est** dubia et ignota. **Ideo** sibi datur tanqz ductor ad p̄cedendum. **Exo. xv.** **Dux** fuisti in misericordia populo quem redemisti. **Secūdo** ponitur memorię mortis vtilitas magna. cum dicitur: **Et** ceterum non peccabis. nec peccato superbie nec peccato luxurię. nec peccato auaricię. **Superbus** enim si aliquas gratias habet inde extollitur. si aliqua sibi prospera succedunt inde eleuatur. si ho aliquibus aduersis deprimatur. inde dedignatur. **Sed** memoria mortis compescit ne homo extollatur in gratijs. **Ecd. x.** **Quid** superbia terra et cinis. **Sicut** enī pauo i extensione caudę gloriatur. sed confide-

De cōmemoratio

rando pedes ad humilitatem reducitur. Sic homo si ex consideratione gratiarū extollitur considerando pedes id est finē ad humilitatem renouatur. Greg. i moral. Despecti iacent in putredine qz prius iutumescabant in vanitate. Cōpescit etiam ne eleuetur in prosperis. Sicut enim aues cauda se regunt volando p aerem sic memoria mortis regit hominem ne eleuetur in prosperis p superbia. Et sicut vinum purū cito inebriat mixtum hō sobrietatem facit. Sic leticia mundana cito resoluit animū. Vita hō cu mortis memoria animum temperatū facit. Proū xiiij. Nil dolore miscebit. z extrema gaudij luctus occupat. Compescit etiam homo ne indignetur vel frāgatur in aduersis. Sicut enim pisces in aqua natando cum cauda se dirigunt sic z homines in aquis tribulationum ne p impatientiam demergant. p memoriam mortis se regunt. Secūdo expellit peccatum luxurie. Sicut enim animal cū cauda expellit muscas. Sic z homo cu mortis memoria debet a se expellere cogitationes immundas. Greg. Quid enim sit carnis substantia testantur sepulture nihil qz sic ad tomadum carnis desideria valet qz vt qd qz hoc quod diligit quale sit mortuū pset. Magna siquidem stulticia est corp suum delictis impinguare carnalibus quod postmodum cibus futurus est vermibus. associatum serpētibus. z subiectus bestijs ambulatibus. Istam autē triplicem hereditatem corpus habitu z est. scz vermes ad corrodendum. serpentes ad associandum. bestias ad conculcandum. Ecd. x. Luz enim morietur homo hereditabit serpentes. bestias. z vermes. Tertio memoria mortis expellit peccatum auaricie. Nullus enim sapiens debet diuitias appetere cum postmodū de corpore exiturus sit nudus. Job. j. Quidus egressus sum de vtero matris mee z nudus revertar illuc. Exiturus sit sacco vel cilicio tegendus. Job. xvi. Saccum con sui super cutem meam. Exiturus sit om-

ne Animarum

nibus diuitijs spoliandus. ps. Re timeris cum diues factus fuerit homo. Exiturus sit cito in vermem z putredine z resoluendus. Job. xvij. Putredini dixi pariter mens es mater mea soror mea vermibus. Exiturus sit cito in cinerem z in putredinem redigendus. Ecd. x. Quid superbis terra z cinis cuius conceptus ē culpa nasci miseria. vivere pgnā. z mori angustia.

Sermo cclxxij. Eodē die. ser. ij

De pate erāt

Quintrauerunt curz eo ad nuptias. Matth. xxv. Animes fidelium vt ad celestes nuptias intrare possint quando de hoc mundo decedunt debent se pparare z in vita z in morte. In vita faciendo bona opa in terris ex quibus domū sibi valeant edificare in celis. Edificatiū autē qdam sunt valde boni qdam sunt valde mali qdā hō mediocriē boni mali. Valde boni sunt viri pfecti q domūz in celis edificāt de auro argento. z lapidibz pcciosis. j. Cor. iij. Si quis sup edificat sup fundamentum hoc aurum argentū et lapides pcciosos zc. Per aurum intelligit dilectio dei que est incorruptibilis sicut aurum. Fides autē corrupit ex eo qz sibi succedit melius. scz aperta visio. Spes euacuat. qz sibi succedit melius. scz eterna possessio. Charitas autē nō euacuat qz charitate nihil quod melius ē succedere potest qz ipsa charitas qz deus est. Per argentum intelligit dilectio pxiimi. Sicut enim post aurum pcciosius metallū est aurū. sic post mandatum de dilectione dei mandatum de dilectione pxiimi melius esse censet. Matth. xxij. Diliges dñm deum tuum zc. Hoc est maximum z primū mandatum. scdm autē simile est huic. Diliges proximū tuum sicut te ipsum. Per lapides pcciosos intelligunt bona opera q debent esse lucida p intentionē rectam. z solida p pfeuerantiam. z virtuosa p charitatem veram. Alias enim nullius virtutis essent. nisi in charitate

De cōmemoratio

fierent. Illi ergo edificant domūz de auro argento. z lapidibz pcciosis qui habēt charitatē dei succensam. pxiimi dilectionē sinceram. z opationē sollicitā. Tales enim destructa domo corporis mox ingreditur domum celestis claritatis. ij. Cor. v. Scimus qm si terrestris domus nra huius habitatiōis dissoluat zc. Domū infernalem de spinis auaricie de luto luxurie z de lapidibz superbie. P spinas diuitie intelligunt. vt habet. Matth. vij. Ana ri ergo edificat. Valde mali sunt miseri peccatores q edificant sibi domū spinosam. z ideo in ea pburēt. Esa. xxxij. Spine pgregatē igni cōburēt. Luxuriosi edificant sibi domū lutosā. Ecd. ix. Dis mulier fornicaria quasi lutū in via pculcabitur. Quia igit sibi edificauerunt domū luteam. ideo in ipsa domo lutea a demonibus conculcabunt. Esa. x. Mittam eas scz assur. i. diabolu ptra pslm furorū mei. vt ponam illū in pculcationē sicut lutus platee. Superbi autē edificant sibi domūz lapidosam. Superbia enim ad instar lapidis facit cor durū. Job. xij. Cor eius indurabit quasi lapis. Et qz edificant domū lapidosam. ideo cum ipsis lapidibus a demonibus debet lapidari. Ecd. xxiij. In lapide luto lapidatus est piger. Nemo enim pigrior qz superbus. Dedignat enim pauperem recipere. erubescit ad ecclesiaz ire. recundat ieiunia obseruare. Mediocriter autē boni z mali sūt viri impecti. q licet sup fundamentum fidei edificet aurum. argentum. z lapides pcciosos. edificauerunt nihilominus lignū fenum z stipula. id est peccata venialia. quorum qdam sunt in visu z consuetudine. z ista sunt lignū. qdam hō in quadam assuetudine. z ista sunt fenum. qdam autē ex qdam surreptione. z ista sunt stipula. Vel potest dici qz p ista tria intelligunt amor domesticorū vxoris z filioz. amor diuitiarum z amor honoris. Qui ergo ad ista interiori amore inclinant plus habentes vel min⁹ vel minimū de humiditate carnalitatē vel cupiditatē vel ambitionis

ne Animarum

plus vel minus vel citius cremabuntur. Secūdo fidelium animę debent se pparare in morte. Quattuor namqz ipse aie d corpore exeuntes timere consueuerunt. scz laqueos demonū. multitudines peccatorum. z pcciarum acerbiteratem. z viarum ignorantiam. Contra laqos demonum se debent armare per elemosinarū largitionē. Elemosyna enim tanqz lancea ad feriendū. z scutum ad defendendum antecedit. An d elemosyna dñ. Ecd. xxx. Sup scutum potentis z sup lanceas aduersus inimicum tuum pugnabit. Contra multitudinem peccatorum debent se armare p veram cōfessionem. Ecd. xvij. Ante mortem confitere. Ecd. xvij. Ante iudicium interroga teipsum z in pfectu dei inuenies pcciationē. Contra timorē pcciarum debet se armare p extremā vnctionē. Que quidē vnctio valet ad tria. vt habet. Jac. v. Scz ad celeriorē de pccna purgatorij saluationē. An dicit. Diactio fidei saluabit infirmū ad ipsius pccnē aliqualem mitigationē. Unde subdit. Et allentabit eum dñs. Ad peccatorū dimissionē. An ait. Et si in peccatis sit dimittent ei. Contra ignorantiam viarū debet se armare p corpis chisti pceptionē. Filius enim dei scit viam q ducit ad infernū q ad limbum. q ad purgatorij. q ad celum. z ideo aie sanctorum errare nō possunt q habēt talem ductorem. Job. xiiij. Ego lum via. veritas. z vita. Ipse enim aiam in via recta ponit. qz est via. z positam p viam rectam deducit. qz est veritas. z deductas in paradisu introducit. deducenseam ad se qui est vita z beatitudo nostra.

Sermo cclxxij. eodē die. ser. iij

Emoz esto in

Mo dicitur mei. sic enim erit z tuū. mibi heri z tibi hodie. Ecd. xxxvij. Recte mortuū viuo. ad memoriā mortē reducit ex eo q ipsa mortis memoria est multū utilis z necessaria. adeo q ipsi philosophi multū mortis memoriā commendauerūt.

De cōmemoratio

Unde hiero. Platōis sententia est omnium sapientiarum meditationē esse mortis. Alius philosophus dixit: Summa philosophia est assidua mori meditatio. **U**aleat autē memoria mortis ad quinque. **P**rimo ad ostendendū quod vita nra multū sit breuitatis. Et istud patet in illo rege potentissimo de quo dicit Hiero. ad beliodo. Xerxes ille potentissimus rex quod subuertit montes mariaque destravit: cuius de sublimi loco infinitā cerneret multitudines exercitus: fletisse dicitur de eo quod post centum annos nullus eorum quos tunc cernebat supuictur esset. **D**eus namque tres terminos huius vite imposuit. **P**rimus fuit ante diluuium: scilicet mille annorum: licet tamen millenarium nullus attigit. **S**ecundus fuit post diluuium: et durauit usque ad dauid. scilicet .c. et .xx. annorum. **T**ertius fuit dies vite illius: scilicet .c. et .xx. annorum. **T**ertio incipit a dauid et durauit usque ad modum: scilicet .lxx. vel .lxxx. annorum. **D**ies annorum nostrorum in ipsis .lxx. anni sunt. **R**ec mirum si tam breuis est vita: quod sicut dicit barlaam: vita nra est quasi quidam arbor cuius radices duo mures: unus albus: et alius niger: id est dies et nocte semp corrodunt. **E**t quod tam breuis est vita: consuetudo erat antiqui: ut dicit Job. elemosam in eadem die quam impator coronabat fragmenta marmorum diuersorum sibi ab artificibus portabantur qui dicebant: De quo marmore iubet impator: sibi fieri sepulchrum: **E**t eadem die qua imponebat sibi coronam: pabat etiam sibi sepultura. **S**ecundo utilis est ad ostendendum quod labores qui non sunt propter deum sunt multe vacuitatis. **I**stud patet in virgilio qui circa finem vite sue quattuor huius fecisse dicitur in quibus ostendit se compilando tres libros grauiter laborasse: scilicet librum de bucolicis: in quo tradidit artem pastoralis curie: librum de georgicis: in quo tradidit artem ipsius agriculturę: et librum eneydos: in quo tradidit artem militię et pugne. **E**t tamen nec de capris: nec de tauris: nec de capris portauit lac: nec de agris: tamen bene satis portauit segetes: nec de hostibus

ne Animarum

superatis et victis portauit spolia. **U**nde dicit: Pastor arator eques panis colui superari. **C**apras rura hostes queque labore graui. **D**e capris pastis: de rure satore hoste subacto. **N**ec lac nec segetes nec spolia vlla tulit. **H**ic autē Virgilius metaphorice locutus est. **N**ullus enim morte de suis delictis portare potest lac alicuius dulcedis: nec de suis diuitiis segetes alicuius refectiois: nec de suis triumphis titulum alicuius honoris. **P**s. **D**e timueris cum diues factus fuerit homo. **H**oc refertur ad carnales delicias: homo enim pro carnali accipit: et cum multiplicata fuerit gloria: tunc cum intenerit non sumet oia: hoc quod ad temporales diuitias. **E**t signant dicit oia quod de his aliqua secum portat. **Q**uia de delictis secum portat conscientię amaritudines. **P**rou. v. **N**ouissima illius amara quasi absinthium. **D**iuitiis portat extremam eferriem: sicut patet in diuiti illo epulose qui guttam aquam habere non potuit. **D**e honoribus secum portat omnimodam reiectionem. **J**. **M**achab. ij. **S**tra eius sterco et vermis est. **H**odie enim extollit et cras non inuenietur. **T**ertio utilis est ad ostendendum quod status hominis est multe miserie et penalitatis. **I**stud enim patet in aristotile qui dum in infirmitate vltima laboraret et ab aliquo discipulis rogaret: ut aliquid habuissent ostium eis dimitteret: ait: **H**umiliatus in hunc mundum intravi: anxius vixi: turbatus egredior: et inscius et ignarus. **U**bi ostendit statum suum fuisse miserabile: quod ad ingressum cum dixit: humiliatus in hunc miserum mundum intravi. **V**ere humiliatus: quod cum culpa: et fletu pauper ac nudus. **F**uit etiam mirabilis quod ad progressum: ideo dixit anxius vixi. **E**st autem triplex laboris anxietas. **U**na laudabilis et meritoria. **P**s. **L**aboranti clamans. **U**na vitupabilis et diabolica. **H**iere. ix. **E**t iniqui agerent laborauerunt. **A**lia indifferens et penosa. **J**ob. v. **H**omo nascitur ad laborem. **L**abores homo quos ipse protulit non fuerunt sibi meritorij: quod si non faciebat: propter deum sed propter fauorem humanum. **F**uit etiam ei

De cōmemoratio

status miserabilis: quod tum ad egressum: ideo dicit: **C**onurbatus egredior. **R**ecedebat autem conturbatus: vel quod mundana que dilexerat dimiserat: vel forte quod demones sibi morienti apparuerunt: vel quia sibi reuelata fuerat sua damnatio. **F**uit etiam eius status miserabilis post eius egressum. **I**deo dicit: **I**nscius et ignarus. **A**cerbitas etenim penam sibi obliuionem induxit omnium scientiarum. **U**nde cuiusdam amico socio suo apparuisse dicit dicens illi: quod totam scientiam suam perdidit: et nihil aliud nouit nisi solummodo penam suam quod torquebat. **Q**uarto est utilis ad ostendendum quod oia mundana sunt omnimodo de vanitatis. **I**stud manifeste patet in Alexandro cuius ossa in quodam vase aureo fuerunt reposita et recondita et philosophi de multis mundi partibus conuenerunt quorum vnus dixit: **H**eri isti faciebant thesaurum de auro: hodie homo aurum thesaurum fecit de seipso. **A**lii dicit: **H**eri non sufficit isti totus mundus: hodie quinque pedum sepultura est contentus. **A**lii dicit: **H**eri istum sequebantur omnes viuentes: hodie vice versa iste sequitur oes mortuos. **A**lius dicebat: **I**ste heri oes quos volebat a morte poterat liberare: sed hodie mortis iacula non potuit euitare. **A**lius dicit: **H**eri iste premebat terras: hodie autem a terra primitur ipse. **A**lius dicebat: **H**eri isti multos habebat amicos et inimicos: hodie autem oes sibi sunt equales. **Q**uinto memoria mortis est utilis ad ostendendum quod potentia et dignitas mundanorum est magne prauitatis. **I**stud patet in diogene philosopho: et in alexandro. **C**ui enim dictus diogenes in Hiero. extra urbem in vase habitaret: ita quod in estate semp fundum soli opponebat: in hyeme vero ad ipsum solem voluebat: et alexander autem eum plures umbras sibi faceret. **D**ixit ei si volebat ut pro se aliquid faceret: et ille velle quod mihi non auferres quod mihi dare non potes: quod impator intelligens ad illam partem se diuertit dicens se valde mirari quod suam non videbat timere potentiam.

ne Animarum

Et ille. **P**otentiam tuam non timeo: quia aut est preterita: aut presens: aut futura. **P**reteritam non timeo: quia iam non est. **F**uturam non pertimesco: quia incerta est. **P**resentem non formido: quia cito est transitoria. **D**e hoc etiam refert quintus scurcius quendam dixisse Alexandro. **S**i dii habitum corporis tui auerit: animi tui parens esse voluissent: orbis te non caperet et altera manu orientem: et altera contingeres occidentem. **D**einde triplici exemplo ostendit: licet sit modo magnus: cito possit fieri pauper: scilicet exemplo vni magne arboris que subito eradicat: et exemplo hominis altum ascendens qui subito patitur casum. **E**t leonis qui aliquando partium animalium abus efficitur.

Sermo. cclxxiij. eodē die. iij.

Miseremini mei

Miseremini mei saltem vos amici mei: quia manus sunt. **J**ob. xij. **H**ec verba prouenienter possunt esse cuiuslibet anime posite in purgatorio sua indigentia ostenditis et suffragia postulatis. **I**n quibus verbis ponitur triplex ratio quare mortui sunt a viuis inuadi. **P**rima sumit ex parte defunctorum: scilicet magna necessitas: cuius dicit: **M**iseremini mei miseremini. **S**eminat autem ipsa persona defuncta verbum misericordie: die quod indiget duplici misericordia. **U**na que satisfiat eius indulgentie. **A**lia que prouideat eius penurie. **I**ndigentia enim magna habent que se non possunt inuare. **S**unt tamen quidam qui possunt se inuare sicut peccatores qui possunt se ad gratias disponere et ab alijs possunt adiuari. **E**ph. v. **S**urge qui dormis. **S**urge: scilicet te bonis operibus disponedo: et exurge a mortuis peccata mortalia relinquedo et illuminabit tibi christus lumem primę grę meritis aliquorum sanctorum infundedo. **A**lij vero sunt qui non possunt se inuare: nec ab alijs adiuari: sicut danati. **H**oc significatum est. **M**at. xxij. **I**n illo qui intravit ad nuptias. **N**on enim potest se damnati inuare bonum aliquod faciedo: quod habet ligatam potentiam operatiua: ideo dicit: **L**igatis manibus: nec etiam bonum

De cōmemoratio

aliqđ diligēdo qz habet ligatā potentiā affectuam ideo subdit: Et pedib. **P**edes enī aīę fm Aug. sunt effect⁹ aīę nec etiā bonū diligēdo cum habeat ligatā potētiā intellectuā. Ideo dī: **M**ittite in tenebras exteriores nec aliquod bonū verum dicēdo qz habet ligatā potentiā interpretatā. Ideo dī: **A**tille obmutuit **N**ec pot ab alijs adiuuari dānat⁹. **L**uz qz est extra ambitū diuine misericordie ideo dicit: **I**n tenebras exteriores. **L**um qz non est dignus ex eo q non habuit vestem nuptialem charitatis fratnē. **L**um qz ē p̄ciosus a corpore ecclē. **D**embz aut p̄cium efficit putriduz 7 frigidum. **S**ic damnat⁹ tanq̄ putridus sp̄ emittit sanī em qz ibi erit fletus 7 sp̄ i frigore erit qz ibi erit stridor ventū. **A**lj dō sunt qz mediu locum tenēt scz qui nō possunt seiuuare qz sunt extra statū merendi possūt tñ ab alijs adiuuari. **L**um qz dum uenerent hoc sibi meruerūt. **L**um qz sunt in charitate q̄ oīa bona ecclē facit esse cōmunia. **L**uz qz sunt mēbra ecclē uina a sp̄sancto uiuificata. **H**abent etiā magnā penuriā. **P**otest enī quis tribu modis suā penuriā reuelare aut laborādo aut mendicādo aut mutuū accipiēdo sed in inferno nō erit tempus laborādi sed fm labores recipiēdi. **S**er. v. **D**ēs nos manifestari optet an tribunal cbristi zc. **M**endicare enī poterūt damnati sed q̄ elemosynas eis porrigāt non poterūt inueniri: sicut p̄zin diuite q̄ habere nō potuit guttā aq̄. **D**amnati etiā mutuū inuenire nō poterūt qz null⁹ p̄cedit mutuū cui nō sufficit p̄pū sicut patz in uirgimbo sapientibz que dixerūt ne forte suffi nobis 7 uobis zc. **S**cda rō quare mortui sint a uinis adiuuādi sumit ex p̄te uinoz scz fratna charitas cum dī: salte vos amici mei. **D**icuntur autē b̄ amici q̄ttuor modis. **P**rimo modo iure p̄pinq̄tatis. **I**sto modo p̄ tenet iuuare filiū 7 frat̄ fr̄ez. **U**n etiā diues apud inferos possit fr̄es suos iuuare uolebat. **S**econdo iure p̄ frat̄nitas sicut sūt vi-

ne Animarum

ri religiosi q̄ fr̄es suos adiuuare tenent. **T**ertio iure amicitie sp̄ialis. **E**t tales amici aliqñ plus iuuat q̄ p̄p̄mi. **P**rou. xvij. **O**i enīz tempe diligit q̄ amicus est. **O**mnī tpe dicit qz uerus amicus iuuat amicu in uita ad bonū inducēdo in morte ipsuz ad penitentiā admonēdo 7 post mortē suffragia faciēdo. **Q**uarto iure alicui⁹ beneficij recepti. **Q**ui enī recipiūt elemosynas defunctorū obligant ad suffragia missa 7 orōnū. **P**rou. vi. **S**i sp̄ ponderis pro amico tuo obligatus es scz ex beneficijs q̄ recepisti. **D**iscurre elemosynas faciēdo festina sep̄ius ieiunādo suscita amicu sacrificiū offerēdo nō dormitent oculi tui sed uigilet orōnibus insistēdo. **T**ertio rō quare mortui sunt a uinis adiuuādi sumit ex p̄te iudicis q̄ est eius p̄nē seueritas cum dī: quia manus dñi tetigit me. **E**x quo colligit q̄ eoz p̄ uitio habet seueritates qz in manus dñi ceciderūt. **H**eb. x. **H**orrēdū ē incidere i manū dei uiuētis. **E**t h̄ pietatē quia eos nō subuertit ad dānationē sed t̄git ad purgationē 7 in inferno. **H**ic punit p̄terna correctioe. **H**eb. xij. **Q**uē dñs diligit castigat flagellat aut oēm filiū quem recipit. **I**n purgatorio punit cū momentanea indignatione. **E**sa. liij. **I**n momento indignatiōis abscondi faciē meā parump recessi a te 7 in misericordia sempiterna misertus sum tui. **I**n inferno autē deus punit cū p̄p̄ta subuersioe. **H**eb. vj. **I**m possibile est eos q̄ semel sunt illūnati zc. 7 plapsi sunt in infernuz rursum renouari ad penitentiā.

Sermo cclxxxv. **D**e cōdem. sermo quintus.

Ad diu uoces

A de celo dicentē mibi: **S**cribe. **B**eati mortui q̄ in dño moriunt. **A**pod xij. **R**umores tūc libent andiunt qñ sūt boni certi de remotis p̄tibz relati 7 quādo sūt de amicis 7 ab amicu nūciati. **T**ales sūt rumores quos nob̄ refert **J**obes

De cōmemoratio

Sunt nanq̄ boni qz de nra saluatione. **S**unt certi qz a fidelissimo **J**obes euāgelista teste dei. **S**ūt de remotis p̄tibz qz sūt de ipso celo. **S**ūt ab amicis 7 ab āgelis q̄ **J**obāni ista reuelabāt. **S**ūt de amicis 7 de nris defunctis de quoz tā felici statu certificamur. **E**t ideo tales rumores bñ sunt scribēdi i memorie cōmendandi ex eo qz sicut dicit **B**eatus **B**re. **Q**đ loquimur trāsīt qđ scribimus manet zc. **L**it̄ca istā uocē quā **J**obes audiuīt duo uidentia sūt scz vñ uenit 7 p̄pter qđ uenit **A**enit enī nobis de celo 7 **B**cedit nobis ad magnitudinē consolationē 7 gloria tionē. **M**agna nāqz certitudo testimonij h̄ apparet qz i ipso celo nō sūt nisi beata trinitas āgeli 7 beati. **A**enit q̄ ista uox de celo a deo trino 7 uno q̄ n̄ p̄t dicere aliqđ mēdaciū. **A**enit ab āgel q̄ nō possūt errare. **A**enit a factis q̄ nō possūt decipere. **E**st etiā uox ista ad nra magnā consolationē qz ex hoc p̄siderare possum⁹ q̄ desiderat nos expectat beata trinitas p̄pter suę laudis impletionē āgeli p̄ sui nūeri completionem perfectam beati p̄pter suoz corpōrum resumptionē uerā. **U**nde **B**ern. **S**uper cant. dicit de statu 7 p̄summatione ecclē. **D**e ea finis omnium pendet tolle hanc 7 sic grata ipsa āgeloz societas p̄pter nūeri imfectionē q̄ da nūmodo claudicabit nec ciuitas dei vnq̄ integre gaudebit nec de totaz suę gl̄ie laudē habebit donec 7 ipsi i conspectu āgeloz psallāt ei. **E**st etiā ad nostrā gl̄ificationē p̄ celi enī intelligit altitudo trinitatis p̄ q̄ dat suā uocē i testimonij scz qz nos expectat tāq̄ suos filios **E**t filius nos expectat tanq̄ suos fr̄es. **S**p̄sanctus dat tanq̄ p̄is 7 filij p̄p̄tios amatores. **C**irca scdm̄ notandū ē q̄ ista uox p̄pter q̄ttuor uenit. **P**rimo ut nos certificaret q̄lis bñ sit ex p̄ditioe suę nature cum dī: mortui. **I**psa nanqz lex mortis totū hūanū genus occupauit **I**n longitudine qz vsqz ad finē mundi durabit sed tūc in inferno solūmodo remanebit. **E**sa. xxx. **P**recipitabat domi-

ne Animarum

nus mortē in sempiternū. **I**n latitudine qz p̄ totū mūdū a puo vsqz ad magnū se extendit. **R**o. v. **I**n oēs hoies mors pertrāsit. **I**n altitudine qz vsqz ad altissimū dei filiū se erexit. **I**bidē. **C**ū adhuc infirmi essemus fm tps̄ cbristus p̄ ips̄s mortuus ē. **E**t in p̄fūdo qz vsqz ad illū q̄ est in mris utero se immergit. **O**ccc. ix. **I**nficiā amātissima uteri eoz. **S**cdo ista uox uenit ut nos certificaret q̄lis bñ sit ex dono gr̄e cum dicit: **Q**ui dño moriunt. **C**irca qđ notandū q̄ qđam moriunt sine dño qñ scz moriunt morte culpe q̄ animam sepat ab eo qui ē uera uita. **E**sa. lix. **I**niquitates uestrę diuiserunt inter uos 7 deum uestrum. **S**ap. j. **P**er uerę cogitationes sepat a deo. **Q**uidā hō moriunt extra deū 7 ideo nō possūt redire ad deū 7 ideo tāq̄ asini putridi extra ciuitatē hierusalē expellent 7 i infernale sterquiliniū iactabuntur. **H**iere. xij. **S**epultura asini sepeliatur putrefact⁹ 7 proiectus extra portas hierusalē. **Q**uidam moriunt p̄ dño sicut sancti martyres q̄ p̄ fide dñi moriunt sicut ipse p̄ eis mortuus est dicentes cu 3 p̄beta: **Q**uid retribuā dño p̄ oībus que retribuit zc. **Q**uidam moriunt in dño sicut iusti q̄ moriunt peccato. **R**oma. vi. **S**i ehi mortui sumus peccato quō ad huc uinem⁹ in illo: **Q**uidā moriunt cum dño sicut uiri p̄fecti q̄ moriunt mūdo. **D**e quibus dicit **L**olo. iij. **M**ortui enim estis 7 uita uia abscondita est cū cbristo in deo. **T**ertio ista uox uenit ut nos certificaret qualis homo futurus sit ex collatione gl̄ie cum dī: beati. **S**ancti quidē in mūdo sūt beati in vna stola gl̄ie scz felicitate aīę. **I**n futuro aut duplici stola scz anime felicitate 7 corpōris claritate. **U**aleat qđ ē aīę diligenti deū corpus suū sanū infirmuz 7 mortuū ac resuscitatum. **S**anū siquē ad fructū penitentię. **I**nfirmū ad meritū paciētie. **M**ortuū ad desiderū gl̄ie p̄ficiēde 7 resuscitū ad cōsummationem gl̄ie iaz p̄fectę. **B**ern. **S**ine corpore aīa nō uult p̄fici q̄ in omni statu sentit in bono

De cōmemorati

subseruire sibi. Quarto venit ut nos trueret q̄liter homo se habere debeat in mortis recordatione cum dicitur: *Debet enim quilibet scribere. scilicet memorie sue firmiter imprimere quod homo sit mortalis et moriturus et natura. sed cum deo victurus et gratia.* Ita autem memoria mortis valet ad peccati vitiationem scilicet superbiae anaricie et luxurie. *Esa. xiiij. Detracta est ad inferos superbia tua. percidit cadaver tuum. subterfletur tineas et opimentum tuum erunt vermes.* Superbus enim appetit locum altum. sed in morte detrahatur ad locum infimum. Ideo dicitur: *Detracta est ad inferos superbia tua. Anarus moratur in terra per amorem. sed in morte habitabit sub terra per putredinem.* Ideo dicitur: *Concidit cadaver tuum. Luxuriosus vult habere lectum carnalem et delitiosum. sed in morte habebit lectum penitentis. Ideo dicitur: Subterfletur tineas et opimentum tuum erunt vermes.*

Sermo. cclxxvi. De eodem. ser. vi

Nolumus vos ignorare de dormientibus ut non tristementi sicut et ceteri qui spiritum non habent. *Thessal. iij. Apostolus noster solam in fideles super mortem charorum suorum ex tribus rationibus. Prima sumit ex parte corporis quod non est mortuum. sed dormit. Nemo enim tristaret de amico suo si dormiret. sed post se sibi pergauderet. Dicunt autem mortui dormientes duplici de causa. Primo ratione quietis. quia sicut dormientes a laboribus vacant. sic et ipsi a laboribus cessant. Ab illis scilicet laboribus de quibus dicitur. *Esa. xiiij. Et erit illa die cum requiescederit tibi dominus a labore tuo quem patiebaris. et a percussione tua et a servitute dura quam ante servivisti. Requiescet igitur a labore concussione. et a servitute. A labore quem patiebantur in mundo. et. Cor. ij. In laboribus plurimis. A percussione quem patiebantur a diabolo. *Lud. xxiij. Simo ecce sathana experituit vos ut cribraret sicut triticum. A servitute quam patiebantur a corpore suo. Roma. viij. Ipsa creatura liberabitur a servitute cor-***

one Animarum

ruptionis etc. Secundo ratione visionis dormientibus enim presuenerunt occurrere visiones. Quidam tamen sunt qui nullas habent sicut pueri pui. Quidam qui aliquos habent et bonos quodam habent bonas et delectabiles sicut viri perfecti. Quidam vero habent malas et tristabiles sicut peccatores et impii. Quidam autem habent aliquas bonas et delectabiles et aliquas tristabiles sicut imperfecti. Eodem modo de mortuis est dicendum. Quidam enim sunt qui nullas habent sicut pueri non baptizati. Alii enim habent visiones quia deum videre non possunt. Nec etiam tristabiles. quia deum non respiciunt. Alii deinde demones sicut quidam deterequeunt. Alii habent visiones dulces et delectabiles sicut beati. Sic enim dicit Augustinus super Genesim ad fratres Beati habebunt tria genera visionum quod bonum utimur scilicet corporale spirituale et intellectuale. Corporale quia videbunt christi humanitatem terram novam celum novum et corpora beatorum. Spirituale quia videbunt beatos angelorum spiritus et corda et auras sanctorum. Intellectuale quia videbunt ipsum deum in quantum eis videre est possibile. Sunt et alii qui habent visiones tristabiles sicut damnati qui demones spiritus videt. Sap. iij. Personae tristes spiritus apparentes illis pavore instabunt. Job. xi. Tardet et veniet super eos horribiles. Et quibus horribis habet quod demones sunt tristes horribiles et importuni. qui non cessant ire et redire ante eos. Sunt tristes ut generet in eis dolorem. Horribiles ut faciant in ipsis timorem. Importuni ut ducant eos ad desperationem. Alii sunt qui habent visiones tristabiles et delectabiles sicut illi qui in purgatorio cruciantur. quia vident demones qui sunt quosdam eos cruciant et angelos qui eos confortant. Job. iij. In horrore visionis nocturne pavore tenuit me et tremor. hoc est quantum ad horribilem visionem demonum et vocem quasi aure levis. et diuine quantum ad dulce consolationem angelorum. Et sic patet quod illi qui sunt in purgatorio habent quedam tristabilia et quedam delectabilia. Tristabilia sunt quia habent ignis acerbiteratem demonum societates et diuine visionis privationem. Delectabilia sunt quia

De cōmemoratio

habent angelorum crebram visitationem em future beatitudinis certam expectationem et suffragiorum ecclesie preceptionem. Secundo apostolus consolatur fideles super mortem charorum ratione anime que habent immortalitatem et felicitatem cum dicitur: ut non contristementi sicut ceteri qui spiritum non habent. Et quia christiani habent spiritum debent desiderare de fragili corpore exire ut possint in aera stola glorie possidere. Quod ciprianus ad fortunatum triplici scilicet exemplo ostendit. Sicut desiderat nauis exire de naufragio. Modo enim ipsa anima operit fluctibus malarum concupiscentiarum. modo conquassat ventis temptationum. Matth. viij. Ecce motus factus est in mari quo ad ventos temptationum. ita ut nauicula operiret fluctibus quo ad fluctus concupiscentiarum. Sed tunc datus sedat ventos et fluctus tranquillat. Unde sequitur: Et surgens impavit ventis et mari et facta est tranquillitas magna. Secundum exemplum est. Sicut desiderat peregrinus exire de exilio. Sancti namque modo sunt peregrini. et. Cor. v. Vidui sumus in hoc corpore peregrinamus a domino. ps. Hec mihi quia incho. etc. Desiderant enim exire de ista peregrinatione. Cum quia habent viam nimis longam ideo dicitur: quia incolatus meus prolongatus est. Tunc quia habent domum tenebrarum ideo dicitur: Habitaculum habitantium cedat quia interpretantur tenebre. Tunc quia habent viam nimis asperam. Modica enim via si est aspera videtur esse nimis longa ideo dicitur: Dulce tamen incolatus fuit anima mea. Tertium exemplum est sicut desiderat habitator exire de habitaculo ruinoso. ps. Tunc quia parietum inclinatio et maceris depulsa. Heb. viij. Quod antiquat et senescit. prope interitum est. Ex quibus verbis habet quod habitaculum corporis nostri est habitaculum inclinatum depulsum et antiquatum. Quia enim de terra creatum ideo est versus terram inclinatum tanquam cito in terram suam. Quia est ex quatuor elementis partibus compositum. et nullo tempore beatitudinis colligatum. ideo est tanquam maceria depulsa. Quia est antiquatum ex eo quod ab Adamo usque ad nos propagatum ideo morti vicinum. Ter-

ne Animarum

tio consolatur apostolus fidelis ratione utriusque scilicet corporis et anime ex eo quod in beata resurrectione anima corpori coniungetur. ideo dicitur: Si enim credimus quod iesus mortuus est et resurrexit etc. Quod enim ipsum corpus resurgat hoc requirit dei sapientia iusticia et munificencia. Triplici enim de causa deus animam corpori vninit. Prima est ut vniuersum suum perficeret. Cum enim quidam creatura pure corporalis. quidam pure spiritualis oportuit ad completionem vniuersi ut essent vna composita ex corpore et spirituali rationali ut est homo. Requirit ergo diuina sapientia ut sicut ad perfectionem vniuersi corpori anima vnitur ita beata vita isto ordine diuine sapientie non priuatur. sed anima suo corpori coniungatur ut vniuersum dei compleat. Secunda ratio quare anima corpori vnita. ut anima in corpore et per corpus agones certaminum exerceat. Tertia est ut anima dei seruam carnem conseruam suam custodiret et in supernis sedibus collocaret. Istas duas orationes assignat Beatus na cancen. Exigit ergo diuina iusticia quod sicut anima per diuersos agones meruit in corpore ita remuneretur in corpore. Exigit diuina munificencia quod non tantum remuneret suam animam sed etiam cum ipsa remuneret fidelem conseruam. id est carnem ipsam.

Sermo. cclxxvii. De eodem. s. vii.

Non contriste
mini sicut et ceteri qui spiritum non habent. *Thessal. iij. Super mortem charorum nostrorum multis de causis tristari non debemus sed potius consolari. Primo propter mortem necessitatem. Hic patet in quodam rege pagano de quo refert Augustinus in libro de cura pro mortuis quod cum deus suis in capitulo sacrificaret. nunciatur ei quod filius suus vnicus obisset. non reliquit sacra que manibus gerebat non lacrymatus est nec oim suspirauit. sed ait: sepeliat. Demini enim me genuisse mortalem. Et subdit beatus Augustinus quod diabolus iudicio coram christo dicit. Ecce habet cultor*

De cōmemoratio

mens cui nec resurrectionem nec paradisi suz pmissi pro morte vnici nobilis et sapi-
entis filij sacra mea nō reliquit nec flevit
Tui autē christiani p quibz mortuus es
vt mortē nō timerent et essent de resurre-
ctione securi nō solum lugēt mortuos et
voce et habitu sed etiā ad ecclesiam pce-
dere p̄fundunt. Aliquātū etiā clerici mi-
seriā suam intermittunt vacantes lu-
ctui. **S**ecundo ppter renocandi im-
possibilitatē cuius exemplū habem⁹ in dauid q̄
ait. *Regi. xij. Ego ibo magis ad eum
ipse nō reuertet ad me. Eiusdē. xij. Dēs
enī morimur et quasi aq̄ dilabimur i ter-
ram q̄ non reuertunt. Iste fluuius bñā
ni generis tres hz status. In primo sta-
bat disposit⁹ tñ erat ad standū et ad fluē-
dum qz hō in primo statu poterat mori
et nō mori modo autē p̄tinue fluit et nōq̄
reuertet et i fine immobiliter stabit. **T**er-
tio ppter seruiendi deo maiore facultate.
Et huius exemplū habem⁹ in beata
melodia de qua dicit Hiero. in quadā
epistola ad paulū. Sancta melodia n̄i
et̄pis inter christianos vere nobilis q̄ ca-
lescente adhuc mariti corpulculo et nec-
dum humato duos pdidit filios. Rem-
dicitur⁹ incredulam sed christo teste nō
falsam stetit immobilis et obuoluta chri-
sti pedibus quasi ipsū teneret dicens. Expe-
diti tibi seruitura sum dñe qz tanto me-
onere liberaisti. **Q**uarto ppter dei bene-
placitū et voluntatē et hęc sola causa et si
alia nō esset sufficere deberet. Huius ex-
emplū habem⁹ in curcio optimo roma-
no et quo dicit Aug⁹ in li. de ciui. dei.
Curci⁹ armat⁹ equo i abruptū terrę hy-
atū p̄cipite se dedit qz iusserant dñi vt eū
illic quē romani haberēt optimū mitte-
rent. Si q̄ hō paganus nullā habēs spē
de resurrectione mortū se dedit qz dñi hoc
iusserāt quātō magis hō christianus nō
deberet se sua vel de alioz morte dolere
q̄ scit deum hoc velle. Hiero. Resurge
re credimus n̄os et plangimus quid fa-
ceremus si mortū tñ p̄ciperet deus. **V**ol-
lunta eius vtiqz sola sufficeret ad sola*

ne Animarum

cium cui nullum p̄ponere debemus af-
fectum. **Q**uinto propter immortalis
vitę adeptionē. Huius exemplū habem⁹ i
theobozotho philosopho de q̄ dicit Aug⁹
in li. de ci. dei. Theobozothus lecto libro
platonis vbi d̄ aīę immortalitate dispu-
tauit se p̄cipite dedit de muro vt ex hac
vita migraret ad eā quā credidit esse me-
liorem. Si igit hō paganus tātā fidē
dedit dicitis alterius pagani quātō ma-
gis christiani p̄ deum suū de vita beata
certificati nō deberēt sic de sua vel suoz
morte dolere vt ad beatā vitā possint per-
tingere. **S**exto ppter miseriarum mū-
di euasione. Huius exemplū habem⁹ in
multis gentilibz et paganis de quibz di-
cit solinus qz apud plurimos luctuosa
sunt puericia et leta sunt funera. **C**ōsue-
tudo enī ē apud plurimos qz q̄n puer na-
scit⁹ p̄ntes et amici faciūt magnū plāctū
ex eo qz in istā mūdā venit vbi passur⁹ est
multiplicitatē miseria et sed q̄n puer mori
faciūt magnū festū ex eo qz de mise-
rijs hui⁹ mundi exiit. Alicubi etiā ē cō-
suetudo vt dicit Hiero qz mulieres vi-
ue cū viris defunctis sepeliunt et malūt
cū viro mori q̄ post mortem viri luctu et
in statu miserabili remanere. Et Ambro
in libro de bono mortis. Si plena mise-
ria est omnis vita vtiqz finis alleuiamē-
tum est. Alleuiamētū autē bonuz mors
aut finis. Mors ergo bona. **S**eptimo
ppter debiti solutionē. Tenem⁹ enī deo
soluere debitū mortis et ideo null⁹ debet
dolere qd debet. De h̄ habem⁹ i tribz exē-
plis qz vnuz ponit ciprian⁹ et duo alia
ponit beatus Aug⁹. **U**nus nāqz nolebat
mortis debitū exsoluere ideo āgelus si-
bi infirmatū cū indignatōe apparēs dixit
Dati timetis exire nō vultis qd faciam
vob et sic ab eo irat⁹ recessit. Ali⁹ autē no-
lebat soluere si nō debebat. Si hō debe-
bat statim volebat. **U**n infirmat⁹ dixit
ad deū si nūqz bñ. Si aliq̄n qre nō mō.
Tertio ponebat hoc i voluntate creatori
patius remanere q̄tum vellet et soluere
q̄n vellet. Et iste fuit Ambro qui cum

De cōmemoratio

in extremis positus rogaretur vt plōga-
tionem vitę sibi ipetrare vellet a dño ait:
Non sic vixi vt me pudeat inter vos vi-
uere nec mori timeo qm̄ habemus tonū
dñs ac si dicat: Si placet deo vt adhuc
vitiā possū adhuc viuere inter vos sine
rubore. Si placeat deo qz moriar mori
possū sine timore. **Q**uarto ppter mortis
toni adeptionem. **I**stam rationē tangit
Hierō i epistola ad tiransiu dicens: **S**au-
tent parentes tota vita sine filijs cōmo-
rari dum valeant qd cupiunt de suis pi-
gnoribz adipisci pegrinat⁹ vt ad palacia
p̄gant nauigant ad dignitates ad stu-
dia acquirēda ad causas patrimonij
explicandas cum piculo et labore. Et vt
ad palacia celi ad studia christi et ad ho-
nozem vitę p̄petue ad patrimonij pos-
sessionis eterne cum securitate valeant
p̄uenire nemo filios suos a se gratulaf
abscedere. Ad companda peccata gau-
dent tam p̄ntes a filijs q̄ filij a p̄ntibz
puocante diabolo separari et ad indulgē-
tiam p̄cipiendā nolūt ab inuicem deo vo-
cante discerni.

Sermo. cclxxxviii. eodē die s. viij

Tr fortissimus

Quidas collatione facta. xij. milia
dragmas argenti misit hierosolimaz of-
ferre p̄ peccatis mortuoz in sacrificio. ij
Machab. vij. In h̄ qz vir iste fortissimus
tantā mittebat pecuniam vt fierent ele-
mosyne sacrificiū et oīones dat intelligere
post hęc vitam aliquem tonū locum esse
in quo aīę fidelij purgant⁹. **L**irca quod
sciendū qz quin qz sunt loca recipiētia vi-
uos et mortuos scz infernus purgatorij
limbus pueroz mundus et celi. **I**nfer-
nus est tan q̄ carcer dei in quo ponunt⁹
oīs qui sunt ex b̄niti. **P**urgatorij hō
est tan q̄ hospitalē dei in quo colligunt⁹
oīs infirmi sed limbus est tan q̄ insula
dei ad quam mittunt⁹ oīs nō confirma-
ti. **M**undus hō est tan q̄ stadium in q̄
exercitant⁹ omnes strēni milites. **L**eli
hō est tan q̄ palacium et viridarium dei

ne Animarum

i q̄ ponunt⁹ oīs milites triūpbātes et enu-
merati. **D**im⁹ locus est infernus in quo
recluduntur omnes banniti et iste car-
cer esse creditur in medio terrę et hoc tan-
git q̄dam glo sup Ionam quę dicit: **S**i-
cut cor est i medio animalis ita infernus
est in medio terrę. **E**t talis locus congru-
it damnatis propter elongationem ob-
scuritatem et frigiditatem. **P**ropter elo-
gationem siquidem quia sicut nihil tā-
tū distat d̄ celo quātū terrę mediū sic ni-
hil tātū distat a deo quātū peccatū. **I**n-
stū q̄ est vt sicut hō se elongauit p̄ pecca-
tū a deo sic elonget a celo p̄ locū nouis-
simum. **P**rou. xvi. Longe est dominus
ab impijs. **C**ongruit etiam propter ob-
scuritatem nullus enim locus est obscu-
rior q̄ sit medium terrę. **T**erra enim in
superficie faciei illustratur sed in suo
medio perpetua obscuritate repletur et
ideo locus tam tenebrosus competit pec-
catoribus tenebrosus. **J**ob. x. Anteq̄ va-
dam et non reuertar ad terram tenebro-
sam etc. **C**ongruit etiam propter frigiditatem.
In medio enī terrę summe est fri-
gus ideo conuenit peccatoribus qui fue-
runt frigidi in amore dei. **T**antum autē
frig⁹ habebūt qz semp⁹ ventibz stridebūt
Matth. viij. **I**bi enī erit fletus et stridor
dentium. **S**ecūdo locus est purgatorij
quod est tan q̄ hospitalē dei in quo sanā-
tur oīs infirmi. **S**anant autē p̄ ignē pur-
gantē et p̄ suffragia ecclesie q̄ q̄dem fm̄
Dei. **S**unt oīones sacrificia elemosyne
et ieiunia. **P**er ista autē suffragia nō oīs
sanantur sed tñ illi qui sunt sanabiles.
Nā fm̄ beatū Aug. **M**ortuoz qdā sūt
valde boni et quidā sunt valde mali qui
dam hō sunt mediocriter boni et mali.
Suffragia igit p̄ valde bonis sūt grāu
actiones. **P**ro valde malis et si nō sint
adiumēta mortuoz sunt tñ qualescūqz
vinoz p̄solationes. **P**ro mediocriter bo-
nis et mediocriter malis sunt expiatiōes
Istam triplicem differentiam tangit p̄-
phetā dicens: **C**alix i ma dñi vi-me ple-
mit. **V**alde boni bibūt i calice dñi pleno

De sancto Mar

vino quia dat eis gloria. Mediocritati boni bibunt in calice pleno mixto id est iusticia quatuor ad penitentiam et misericordia quatuor ad expectationem. Sed valde mali bibunt de calice dei pleno fece id est dei furore. Job. xx. De furore omnipotentis dei bibit. Ista autem suffragia illi qui sunt in purgatorio scire possunt tribus modis scilicet per divinam vel angelicam revelationem per autem per gratiam in seipsis revelationem. Quia enim expectant reuelari se sentiunt suffragia pro se facta fuisse cognoscunt. Tertius locus est limbus pueroz qui est tanquam insula dei ubi recipiunt nondum confirmati id est pueri non baptizati qui ideo non dicuntur confirmati quia dei sunt visione privati. Limbus patrum dicebat sinus abrahe. Limbus pueroz dicebat sinus abrahę. Patres enim habebat requiem quia imunes erant a pena sensibilis. Habebat securitatem quia expectabant gloriam futuram. Habebat absconsionem quia abscondebant a temptatione diaboli et ideo dicebat sinus. Illud enim quod est in sinu est quietum secretum et absconsum. Limbus autem pueroz dicitur sinus inferni. Sunt quidem imunes a sensibili pena et temptatione diabolica et quo ad hoc dicitur sinus privati tamen sunt visione divina et quantum ad hoc dicitur infernus. Quartus locus est mundus qui est stadium dei in quo exercitant milites strenui qui debent se exercitare contra carnem per temperantiam contra mundum et contra tyrannos per patientiam et contra diabolum per resistenciam. De hac triplici exercitatione dicitur Eph. vi. Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem et hoc quo ad primum sed adversus principes et potestates quo ad secundum contra spirituales nequicias in celestibus quo ad tertium. Quintus locus est celum quod est palatium et viridarium dei in quo ponuntur milites triumphantis et enumerari qui penam purgatorij non sentiunt sed celeste palatium sibi acquirunt. Et horum tria sunt

tino episcopo

genera scilicet baptismalem innocentiam conservantes et per seipso martyrium sustinentes et perfectionem vite apprehendentes. Isti sunt tamen illi tres viri qui animas suas salvant quia immediate cuolant scilicet Daniel Noe et Job ut habetur. Ezech. xliij. Per Danielem qui fuit magnę simplicis et innocentie intelliguntur innocentes. j. Machab. ij. Daniel in sua simplicitate liberatus est de ore leonum. Per Noe intelliguntur viri perfecti. Gen. vi. Noe vir iustus atque perfectus in generationibus suis. Per Job multis vulneribus confossum intelliguntur martyres de quo dicitur Jac. v. Sufferenti am Job audistis et finem domini vidistis. Isti sunt montes dei alti per innocentiam vitam et patientiam de quibus dicitur. Ecd. xliij. Tripliciter sol exurens montes etc. Sol enim iusticie in pueris baptizatis exuret omnem culpam originalem et in martyribus omnem maculam venialem et in martyribus omnem maculam originalem et actualem.

Sermo cclxxxix. De sancto Martino episcopo. sermo primus.

In diebus suis placuit deo. Ecd. xliij. Lota vita iusti est lucida dies et preclara. j. Thessal. v. Omnes vos filij lucis estis et filij diei. Et iste dies habet mane quando scilicet lux divine gratie in sanctis viris incipit resurgere habet meridiem quando lux gratie in eis procedit et crescit sed non habet vesperam quia etiam in morte eis non extinguitur sed cum die eternitatis continuatur. Provi. iij. Semita iusti quasi lux splendens ecce mane iustificationis. Procedit et crescit ecce meridiem ecce continuatio cum die eternitatis. Lota igitur vita beati Martini fuit dies quia habuit tres statum quia fuit laicus religiosus et prelatus ideo dicitur In diebus suis placuit deo. Primo quietem placuit deo in statu laicali qui ad se

De sancto Mar

quo ad deum et quo ad proximum. Quo ad se quidem quia extinguit in se omnem avaritiam. Unde dicitur quod in suspendijs nihil propter quotidianum victum reservans deo crastino non cogitabat. j. Tim. o. vj. Habentes alimenta et quibus tegamur his contenti sumus. Extinguit etiam omnem incontinentiam. Unde dicitur: Fragilitas in eo fuit tanta ut iam non miles sed monachus putaret. Ecd. xxxj. Atte re quasi homo frugibus que tibi apponuntur. Omnem superbiam quia fuit tantę humilitatis quia etiam suo sermo serviebat et calcamenta terrabat. Exemplo illius qui dixit. Matth. xx. Filius hominis non venit ministrari sed ministrare. Secundo quo ad deum habuit enim magnam fidem quia cum esset annorum decem inuitis parentibus ad ecclesiam cofugit. Matth. x. Qui amat patrem vel matrem plus quam me non est me dignus. Habuit magnam spem dicens: Crastina die hostium cuneos penetrabo securus. Ecd. ij. Nullus sperabat in domino et confusus est. Habuit magnam charitatem quia ob amorem christi seculum contempsit. Luc. vii. Si dederit homo omnem substantiam suam pro dilectione etc. Tertio quo ad proximum. Exitebat enim superioribus subiectione sicut iuliano imperatori in his que non essent contra deum. i. Pet. ij. Subditi esto te omni humane creature propter deum etc. Inferioribus miramur benignitatis ostensione sicut supra dictum est de seruo. Equalibus amicabilem conversationem. Unde dicitur: Multa illius circa comilitones benignitas mira charitas etc. Provi. xvij. Vir amabilis ad societatem magis amicus erit quam frater. Secundo beatus martinus placuit deo in suo statu regulari. Ubi servavit triplex votum scilicet obedientie quia obediuit deo amonenti ut pentes visitaret hilario imperanti ut exorcista esset. Obediuit autem ex charitate et humilitate ex concordia et voluntate. Hoc significatum est Job. xliij. Ubi dicitur quod dederunt ei ovem unam et auream auream unam. Per auream auream significat obedientiam que triplex est. Luce aurea que fit ex charitate.

tino episcopo

Tunc una quando fit ex unanimi voluntate. Et tunc habet ovem annexam quando fit ex humili et simplici corde. Servavit votum paupertatis tam districte quia radices herbarum cum monachis comedebar nullus vinum nisi infirmus bibeat. Servavit votum castitatis. Unde in signum tantę puritatis caro eius apparuit luce clarioz vitro purior lacte candidior. Et non mirum quia habuit carnem mundam conscientiam lucidam et vitam sinceram. Tertio placuit in statu pontificali. Duo enim sunt que faciunt platum esse perfectum scilicet perfectio sanctitatis et dignitas potestatis. Sanctitas autem consistit in oratione deuota in vita sancta et conversatione grata: que omnia habuit sanctus martinus scilicet deuota orationem quia ab oratione incepit a sua pueritia quia cum esset annorum decem ecclesias frequentabat continuavit in etate reliqua. Unde dicitur: Nunquam vlla hora momentum quod preteriret quo non aut orationi aut lectioni intenderet et consummavit in morte. Unde dicitur: Oculis ac manibus in celum semper intentus. Secundo habuit vitam sanctam quod testificatur globus ignis super caput eius. Sicut enim apostoli spiritum sanctum tribus vicibus receperunt scilicet ad faciendum miracula ad relaxandum peccata et ad confirmandum corda sic et iste beatus martinus. Ideo per apostolos dicitur: Rone magna miracula fecit dum tres mortuos suscitavit et peccata relaxavit dum gentiles multos convertit et eis veniam obtinuit et spiritum sanctum in igne visibili accepit. Tertio habuit conversationem gratam quia quantum ad minores habuit humilitatem. Sicut patet quando leprosum curavit et osculatus fuit et ille sanitatem accepit. Et quantum ad maiores magnam auctoritatem sicut patet quando non imperatori sed presbytero cephii porrexit. Datum ad domesticos magnam equalitatem. Unde dicitur quod nunquam cathedra usus est. Secundo habuit magnam potestatem quam ostendit super omnes creaturas.

De sancto Mar

Primo super creaturas que habet terram esse sicut sunt clemēta. scz super terram. qñ ad suum pceptum tres mortuos reddidit. Sup ignem qñ obuuium se posuit. et ille euauit. Sup aquam qñ nani periclitanti subuenit. **Secundo** super creaturam q̄ habet esse et uiuere. Sicut sunt arbores et plantę sicut ptz in artoze pini cui signum crucis edidit et in altera parte corruit. et in ebro venenato cuius venenositate virtute orōnis fugauit. **Tertio** sup creaturam q̄ habet esse uiuere et sentire sicut sunt aialia. sicut ptz i canibus lepusculū insequenti b. et in serpente fluuiū ptransunte. et in cane ptra quenda archiep̄m latrante et in vacca seuiete. **Quarto** sup creaturas q̄ habet discernere sicut sunt hoies. et hoc taz sup viuos quos sanauit in corpe et curauit in mente q̄ sup mortuos. qz tres mortuos suscitauit. latronē interfectum qui pro martyre celebrat. veritatem dicere coegit.

Sermo. ccc. De eodem. ser. ij.

Non est inuen-
tus similis illi qui pseruaret legem excelsi. *Eccl. xliij.* Deus cui libet statui hōiuz. p̄lam legem dedit. Et qz beatus martinus in triplici statu fuit. ideo lege excelsi in qlibet suo statu conseruauit. Ipse quidē primo fuit strenuus miles. Regulā autē militum dictauit. *Jobes* baptista q̄ habet tria capla. Dicit autē *Lud. ij.* Interrogabāt eum milites dicentes: Quid faciemus et nos zc. Intendit enī *Jobes* arcere milites ab oī iniuria inferēda. Iniuria autē tribus modis infertur. Aliqñ in persona p oppressionē. et q̄tuz ad hoc ponit primū capitulū dicens: *Re-*minem cōcutiat. Aliqñ in fama p falsi criminis impositionem. et q̄tum ad hoc ponit scđm capitulū dicens: *Neqz* calūniam faciatis. Aliqñ in tpalem substātiā scz p rapinam. et q̄tum ad hoc ponit tertiu capitulū dicens: *Et contenti estote stipendijs vestris.* Istam enī regulā cum oibus suis capitulis seruauit beatus mar-

tino episcopo

tinus cum adhuc esset miles. *Rō* enī fuit pauperum oppressor. sed auditor et ab inopia seruauit. sicut patet in paupe cui clamidē diuisit. *ps.* Adiuuit pauperem de inopia. Et a violentia. qz pupillos et orphanos defendebat. *Unde dicit:* Summa illi cura erat assistere laborantibus. alere egētes et opem ferre miseris. *ps.* Tibi derelictus est pauper. orphano tu eris adiutor. Et a tribulatione et a miseria sicut ptz in leproso quem osculatus fuit et sanauit. *ps.* Adiuutor in oportunitatibus. in tribulatione. *Neqz* fuit criminatos sed pacificus habitator. Ipse enī pacifice habitat et cum maioribus p subiectionem. sicut patet in iuliano. et cum equalibus p pacificam conuersationem sicut patet in comilitonibus. et cum inferioribus p obsequioz exhibitionem. sicut patet i seruo suo. *Neqz* fuit raptor. sed suorum largitor. Ipse enī p̄tēpsit terrena. *Unde dicit:* Nihil sibi p̄ter quotidianuz victū reseruauit. *Largitus* est. *ppria.* qz oia que habere poterat pauperibus erogabat et respuit stipendia sicut ptz cum iuliano militibus stipendia dari fecit. **Secundo** fuit monachus deuotus. et in isto statu seruauit legē excelsi ipso x̄ moacho et q̄ sūt tria capitula. scz votum paupertatis. castitatis et obedientie. **Primum** est votum paupertatis. vt monachus nullū habeat propriū. nec terrenę facultatis. nec exterioris puerfationis. nec interioris voluntatis. Qui enī talia propria retinuerit furtū spūale committit. *Ista* tria furta q̄ fecit achor. *Josue. vij.* Furat est enī ducentos cyclos p quod intelligit proprium substātię tpalis. Furatus est regulā aureā p quod intelligit propriū voluntatis. qz ab ipsa voluntate cetera regulantur. Furatus est palliū p quod dat intelligi proprium exterioris conuersationis. Sed beatus Martinus istud capitulum optime obseruauit. Non enī habuit proprium substātię terrenę. qz i suo monasterio tā pauper erat qz de radicibus herbarum viuēbat. *Neqz* propriū voluntatis. qz mox cum amonitus fuit qz p̄tes uisitare. voluntatē

De sancto Martino episcopo

tuā deseruit et diuine voluntati plenarie obediuit. *Neqz* propriū puerfationis munda nę. qz sicut mutatus erat interi⁹ in affectu ita etiā exteri⁹ i habitu. qz uiuēs et etiā moriens. uigilās et dormiens se per cilicio utebat. **Scđm** capitulū ē obseruatio castitatis. *Sz* beatus martinus non solū seruauit castitatē cōtinētē. s̄ etiā uirginalis mūdicię. *Ideo* ei⁹ caro assimilata vitro lacti gēme. et luci. d̄ tribus hōis d̄. qz vitro purior. lacte cādidior. *Carne* qz mōstrat ē gēma sacerdotū. *De* q̄rto dicit: *Caro* quaz ip̄ cinis obtegerat ita resp̄duat zc. Assimilata ergo vitro ppter mūdiciā i carne. *Licet* enī eius caro fuerit fragilis p naturā fuit tñ lucida p mūdiciā. q̄. *Cor. iij.* Habem⁹ thesaurū istū. scz uirginalis mūdicię in uasis fictilibus. i. fragili corpe. Assimilata lacti ppter nitorem p̄cię. *Unde dicit:* defactis. *Trē. iij.* Lacte cādidiores. Assimilata gēme ppter castitatē p̄ciositatē. *Eccl. xvi.* *Dis* p̄deratio nō ē digna cōtinētē animę. Assimilatur luci ppter lucidā famā et honestatē. *Sap. iij.* *O* q̄ pulchra ē casta generatio cū claritate. **Tertiu** capitulū ē obseruatio obedientie. *Circa* qd sciēdū qz p̄t esse quadruplex obedientia. **Una** ē obedire in p̄sentis. *Et* ista nihil debet h̄re de suo. **Alia** ē obedire i aduersis. *Et* ista multū debet h̄re de suo. *Ideo* dicit *Bern.* qz obedientia. alia magni meriti alia puri. alia nulli⁹. Magni meriti obedientia ē in aduersis q̄ debet aliqd h̄re de suo. i. aduersa libēter amplecti. Obedientia puri meriti ē cū in aduersis q̄ inuitus obedit. *Nulli⁹* meriti ē obedientia i p̄sentis cū obediētis anim⁹ ad illa p̄sp̄ra abelat. **Tertia** ē obedire i medijs q̄ ex vna pte videntur habere dignitatem et ex alia pte p̄tendūt quādam difficultatē. sicut ē officii p̄dicationis. p̄dicare enī h̄z dignitatem. qz ē officii diuini. *Et* h̄z difficultatem. qz ē officii laboriosū. *In* q̄tū ergo ē officii dignitatē. nil debet hōmo ibi h̄re de suo. qz ē officii laboriosū multū debet h̄re ibi h̄re de suo. *Huius* exēplum habem⁹ i *Esia.* et *Hieremia.* quoz prim⁹ sp̄ote

se obtulit dicens. *Esā. vi.* *Ecce* ego domine. *Alter* antes se excusans dixit. *Hiere. i.* *Ecce* nescio loqui quia puer ego sum. **Quarta** est in dubijs obedire. *Sunt* autē dubia quando nescitur quid est melius hoc vel illud. *Et* tale quid nihil debet habere de suo. et aliquid debet habere de suo. scz vt paratus sit facere et non facere prout diuine placuerit voluntati. *Et* istam quadruplicem obedientiam videtur habuisse beatus Martinus. *Preceptū* siq̄ de sibi fuit quoddam qd habebat humilitatem vt scz esset exorista et libenter obediuit. *Quoddam* quod habebat dignitatem et non difficultatem. *Et* illud coactus recepit. *Quoddam* quod habebat dignitatē et difficultatem. scz patriam uisitare et ibi uerbum dei p̄dicare et tunc inuitus inuit. sed tamen obediuit. *Tādes* fuit in magno dubio quid esset melius. vtum mori et esse cum christo. an propter salutem populi. adhuc ni carne remanere. et istud dubium diuine voluntati cōmisit dicens: *Domine* si adhuc populo tuo sum necessarius zc. **Tertio** fuit p̄gelatus dignus et q̄tum ad hoc seruauit regulam p̄gelatorum. de qua dicitur. *i. Timo. iij.* *Oportet* esse episcopum ornatum doctorem et hospitalē. *Debet* enim esse ornatus interioris decore virtutum et exterioris decore morum et honestate eorum. *Debet* etiā esse doctoz vt scz doceat uerbo et exemplo. *Debet* etiam esse hospitalis. quia sicut dicit *Hieronimus.* quicquid habet clericus pauperum est. *Domus* enim eorum debet omnibus esse communis. et ista tria capitula seruauit beatus Martinus. quia omnibus virtutibus fuit ornatus et fuit doctoz assiduus et ad pauperes liberalissimus. **Sermo. ccc. De eodem. ser. iij.**

Agnouit enī
in benedictionibus suis. *Eccl. xliij.* *Sācti* uiri in hac uita tria desiderat. scz infusionē gratie dei. p̄fuationē i grā et iudiciū qz sint in grā dei. *Et* ista

De sancto Marti

tria habuit beatus martinus. Primo habuit gratie dei infusionem cum dicitur: Cognouit eum in benedictionibus suis. Hoc autem quod dicitur cognouit. propter quod portat quod si diceret dedit. Si enim viderem aliquem alicui pauperi faceret magnas elemosinas. diceret: videt quod ipse illum pauperem cognouit. ab alijs discernit. Deus etiam ceteris sanctis dat benedictionem gratiarum suarum sed in lill beatus Martinum cognouit. ab alijs discernit ex eo maiores gratias ei dedit. quorum quidam attestant suam dignitatem. quedam preterea quaedam suam sanctitatem. Dignitas hominis ut ipse ab angelis custodiatur. Hieronymus. Magna dignitas hominis et aiaz ut vnaqueque ab oru suam naturam habeat angelum ad sui custodia deputatum. Et ista dignitas tres habet partes. Una est quod custodiunt in vita. et haec est magna. Alia qua custodiunt in morte. et haec est maior. Tertia qua custodiunt post mortem. et haec est maxima. Beatus itaque Martinus angelis custodierunt et honorauerunt in vita. quia principes sibi obedire faciebant. Sic patuit quomodo hostium impiorum angelis sibi aperuit. Eius orationes ad deum referebant. ut per quos angelis deo suaserunt. per quodam defuncto pro quo Martinus orabat. Etiam celebranti assistebat. Sicut patet quod et brachia honorauerunt. Honorauerunt in morte quoniam eius exequijs interfuerunt et ei obitu quodam modo celebrauerunt. Unde dicitur: O beatus vir in cuius transitu sanctorum canit numerus. et honorauerunt post mortem eius aiaz cum laudibus in celum deducetes sicut factus. Severinus episcopus Colonicus audiuit. Secundo quaedam attestant suam preterea quod contra demones magnam habuit victoriam. Diabolus enim habet violentiam. astutiam. malitiam et senitiam. Vincere eius violentiam est magnae potentie. cognoscere eius astutiam est magnae sapientie. confundere eius malitiam est magnae innocentie. superare eius senitiam est perfectiois magnae et vite. Ista beatus Martinus contra diabolum fecit. Diabolus quod de obfistere voluit ei. in principio. in medio. et in fine. et post finem. In principio quod de suae conversationis sibi obfistere per violentiam

no episcopo

dicens: Quocumque ieris diabolus tibi aduersabitur. Sed eius violentiam vincit dei auxilium implorando dicens: Dominus mihi adiutor non timeto. Circa medium eum decipere voluit per fraudulentiam. quando in forma christi sibi apparuit. sed eius fraudulentiam cognouit christi stigmata in ipso non videndo. In fine obfistere sibi voluit per malitiam ad ipsum veniendo. sed eius malitiam superavit suam innocentiam allegando. dicens: Quid hic astas cruenta bestia. nihil in me funestum reperies. Post finem etiam sibi obfistere voluit quando scilicet angeli eius animam in celum referebant. dicentes se in eius animam ius habere. Sed sancti angeli demones suam am represserunt allegantes eius conscientiam puram. vitam sinceram. fidem integram. spem et charitatem succensam. Tertio quaedam gratie attestantur suae sanctitati. Et istae sunt plures. Prima est castitas. Et ista habet tres partes. Una est coniugalis quae habet fructum in tricesimum et haec est magna. Alia autem est virginalis. et haec est maior. Tertia est virginialis. et haec est maxima. Et istam habuit beatus Martinus quia corpore et mente fuit virgo. Secunda est humilitas. et ista habet tres partes. Una est subijcere se maiori. Hebraei. xiiij. Obedite prepositis vestris. et ista est magna. Alia subijcere se equali. ad Romanos. xij. Honore inuicem praeuenientes. et ista est maior. Tertia est subijcere se minori. Luc. xiiij. Qui maior est vestrum fiat sicut minor. et ista est maxima. et istam habuit beatus Martinus qui se suo seruo humilabat. Tertia est pietas. et ista habet tres partes. Una est dare partem de superfluo et partem retinere. Luc. xij. Quod superfluum est date elemosinam. et haec est magna. Secunda est dare omnia superflua et retinere necessaria. i. ad. Cor. vij. Qui voluntur hoc mundo quasi non vtantur. et haec est maior. Tertia est dare necessaria.

De sancto Mar

tinio episcopo

sic fecit vidua. Luc. xxi. et haec est maxima. Et haec habuit beatus Martinus quod clamorem et preterea quod sibi ipsi necessaria pauperi diuisit. Quarta est charitas. et ista habet tres partes. Una est in seruitio fratris exponere omnia sua. Luc. viij. Si dederit homo uniuersa substantiam suam pro dilectione. Et haec est magna. Alia est ponere corpus suum. Job. x. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis. et haec est maior. Tertia est exponere voluntatem suam. Luc. xxiij. Non mea voluntas sed tua fiat. et haec est maxima. Beatus autem Martinus non tantum sua exposuit ea pauperibus largiendo. non tantum corpus suum ipsi diuersis tribulationibus subiucendo. sed etiam voluntatem suam deo se totaliter committendo dicens: Domine si adhuc populum tuo sum necessarius. et. Quinta est sobrietas. et ista habet tres partes. Una est in abundantia seruare temperantiam. Phil. iij. Scio abundare. Et haec est magna. Secunda est in penuria seruare patientiam. i. Cor. x. In fame et siti. et haec est maior. Tertia est in abundantia seruare inopiam. et haec est maxima. et istam habuit beatus Martinus. quia inter milites tanquam monachus vivebat. et factus episcopus inopiam monachorum seruabat. Secundo habuit gratie infusionem consecrationem. cum dicitur: Conseruauit illi misericordiam suam. Ipse enim quattuor vitauit per quae gratiam conseruauit. Unum est tumultus secularium negotiorum. Unde dicitur: Circiter duobus miliaribus a ciuitate monasterium sibi statuit. Quidam philosophus quotiens cum hominibus habitauit minor homine redijt. Secundum est aspectus et colloquium mulierum. Unde dicit Hieronymus. Sanctus Martinus virginem quandam visitare voluit et ipsa noluit sed per quandam fenestram ait: Mihi pro te ora pro me. quia nuquam a viro sum visitata. Et gratias egit ille. Ex quo patet quod parum de locutione mulierum curabat. qui de hoc gratias deo referebat. Tertium est torpor et otium. Unde di

tino episcopo

citur: quod nulla hora vel momentum preteriret quo non orationi seu lectioni incumberet. Tertio habuit gratie manifestationem. cum dicitur: Et inuenit gratias coram oculis domini. Manifestabatur enim quod placuit deo in statu laicali pro christi approbationem. cum dixit: Martinus adhuc cathecuminus hac me veste contexit. In statu monachali per trium mortuorum resurrectionem. In statu pontificali per globi ignei appositionem. Sermo. cccij. De eodem. ser. iij.

Dilatus deo factus dilectus et viuens inter peccatores translatus est. Sap. iij. et per dictis verbis ostenditur qualis beatus Martinus fuit in vita. qualis in morte et qualis post mortem. In vita quidem fuit a deo dilectus. Fuit quidem dilectus a patre cuius signum est. quia tantam miraculorum potestatem habuit. A filio cuius signum est. quia filius hominis coram angelis ipsum commendauit. A spiritu sancto cuius signum est. quia in specie ignis super eius caput apparuit. A beata virgine cuius signum est. quia sepe ipsi cum alijs virginibus visitauit. Unde dicitur: Agnes tecla et Maria ad me venerunt. Ab angelis quoniam in vita sua sibi celebranti assisterunt et in morte conuenerunt et post mortem eius animam cum laudibus in celum deduxerunt. A tota curia celesti cuius signum est quia ipsum letanter susceperunt. Unde ipse dixit: Sinus abrae me letus suscipiet. A toto mundo. quia inter ceteros confessores per totum mundum magis festiue colitur. Pater sic eum dilexit propter mandatorum suorum obseruationem. Job. xij. Si quis diligit me sermone meum seruabit. et. Filius propter tantam ad pauperes compassionem. propter quam eum tunc non tantum coram angelis commendauit sed etiam in iudicio commendauit dicens: Quidus eram et cooperuisti me. Spiritus sanctus propter suam humilationem ps. Qui emittit fontes in conuallibus.

De sancto Mar

virgo beata propter suam humilitatem
Ecc. xij. Omne animal diligit sibi simi-
le. Angeli propter suam puritatem. An-
geli enim diligunt naturaliter pueros et p-
uulos. Matth. xij. Angeli eorum semper
vident faciem patris etc. Tota curia cele-
stis propter suam cum eis similitudinem
Ipse enim fuit martyr et si non actu: tamen
voluntate. Unde dicitur: O sanctissima
anima quam et si gladius percussoris non
abstulit palmam tamen martyrii non ami-
sit. Fuit confessor: quia ipsum corde ore et
opere fuit confessor. Fuit virgo: quia integri-
tatem corporis et mentis seruauit. Lotus
mundus: cum dilxit propter sua beneficia que
recepit et temporalia corporalia spiritualia et
eterna. Secundo in morte fuit deo dile-
ctus et placidus cum dicitur: placens deo
Eius enim mors valde deo placuit propter
quattuor que habuit. Primum est securi-
tas conscientie propter quam dixit diabolo
Nihil in me funeste inuenies. Bona enim
conscientia generat magnam securitatem
Pro. i. x. Secura mens quali iuge con-
uiuium. Generat et magnam iocunditatem
ij. Cor. i. Gloria nostra hec est testimonium
conscientie nostre. Magnam spiritum. Pro. i.
xij. Sperat autem iustus in morte sua
Secundum est desiderium mortis proprie
Unde dicebat: Satis est domine quod huc
usque certavi etc. Apostolus tria desidera-
bat. Unum est excoliari sed superuestiri
etc. Aliud si non erat possibile deside-
rabat spolari. etc. Phil. i. Desiderium ha-
bens dissolui et cum christo esse. Tertium
est corpori superuestiri. Phil. i. Salua-
tores expectamus dominum nostrum iesu-
sum christum etc. Tertium est feruor ora-
tionis continue. Unde dicitur: Oculis
ac manibus semper in celum intentus in-
uictum ab oratione etc. Orabat enim ser-
uenter ideo dicitur: Oculis non tantum cor-
poralibus sed etiam spiritualibus. In-
tellectu et affectu. i. Cor. xij. Oratio spi-
ritu et oratio mente. Orabat reuerenter
ideo dicitur: Et manibus. ps. Elevatione
manuum mearum sacrificium resperti-

tino episcopo

num etc. Orabat perseveranter. Unde
dicitur: Inuictum ab oratione spiritus
non relatabat. Luc. xvij. Operet sem-
per orare et non deficere. Quartum
est presentia angelice custodie. Angeli
enim custodierunt eum et in mundo te-
gentes et morti appropinquantes et in ce-
lum ascendente. ps. Angelis suis manda-
uit de te ut custodiant te in omnibus vijs
tuis. Tertio post mortem fuit transla-
tus cum dicitur: Et vivens inter pecca-
tores translatus est. Nam et corpus trans-
latum est in monumentum et anima in
paradisum. Et utraqque translatio ho-
norabiliter facta fuit. Nam corpus eius
fuit mirabili claritate illustratum. An-
te dicitur: Glorificati homines viderunt
gloriam quia affuerunt etc. Fuit ab ange-
lis solenniter honoratum. Unde dicitur
Obitum virum in cuius transitu san-
ctorum canit numerus angelorum exul-
tant chori etc. Fuit a sancto ambrosio mi-
raculose humatum qui eius exequijs in-
terfuit et corpus sepulture mandauit.
Spiritus vero suus fuit translatus de
loco infimo ad celi sublimitatem de sta-
tu mendico ad celi vbertatem de statu
respecto ad angelicam societatem. Ita
tria per ordinem tanguntur cum dicitur:
Martinus hic pauper et modicus celum
dines ingreditur hymnis celestibus ho-
noratur. Per hoc quod dicitur hic quod
est aduerbium loci notatur locus infi-
mus. Per hoc quod dicitur pauper
notatur status mendicus. Per hoc quod
dicitur modicus notatur status respectus
Deinde ponuntur alia tria in contrarium
respondentia cum dicitur: Celum ecce
loci sublimitas. Dines ecce vbertas hym-
nis celestibus honoratur ecce angelica so-
cietas. Ac si alijs vbi apte dicat: Mar-
tinus de loco infimo ingreditur ad celi
sublimitatem. De statu mendico ad celi
vbertatem de statu respecto ad angeli-
cam societatem.

Sermo. cccij. De sancta Le-
cilia sermo primus.

De sancta

Lecilia

Quesivi sponsam
mibi: eam assumere et ama-
tor factus sum forme illius etc. Et infra
doctrina est disciplina dei. Sap. vij.
Inter ceteras Agnes dei beata Lecilia
tria privilegia habuit que in premisis ver-
bis annotant. Primum est: quia ipsa fuit
sponsa christi gloriosa cum dicitur: Quesi-
vi sponsam eam mibi assumere. Habuit
autem duos sponsores scilicet christum et valeria-
num. Christus ipsam desponsauit et per cha-
ritatem sibi vniuit. Hier. ij. Recordatus
sum tui miserans adolescentiam tuam et cha-
ritatem desponsationis tue etc. Quando
autem sponse christo consecrantur anulo
subarrantur. Annulus ille amoris signi-
ficat qui debet sponsam et sponsam venire
qui annulus ponitur in quarto digito et
solus ponitur. Et est rotundus. Et debet
esse aureus. Per primum significatur quod
sponsa debet diligere christum sponsum
precordialiter quia a corde procedit que-
dam vena que in digito quarto respon-
det. Per secundum significatur quod debet
ipsam diligere singulariter. Si enim duo
annuli in duobus digitis ponerentur vide-
retur quod posset diligere deum et mundum.
Per tertium significatur quod debet eum
diligere perpetually: ut sicut annulus
qui est spericus finem non habet sic nec
amor ille in perpetuum finiatur. Per quar-
tum significatur quod debet ipsam diligere
excellenter ut sicut aurum omnia metal-
la excellit sic et amor ille omnes alios ex-
cellat amores. Ita quattuor notantur.
Luc. x. Diliges dominum deum tuum ex
toto corde tuo id est precordialiter et ex
tota anima id est singulariter dando si-
bi totam animam tuam et ex omnibus vi-
ribus tuis id est firmiter et perpetually
et ex omni tua mente id est excellenter ut
amor tuus radice in mente que est pars
superior rationis. Habuit etiam spon-
sum Valerianum quem ipsa traduxerat
et nuptias celebrabat. In nuptijs autem
confluerunt fieri magna conuiuia: dis-

soluta solatia. deferri varia vestium orna-
menta et dici verba lasciuia. Alij quidem
diuersis epulis se ingurgitant ista tamen
biduanis ac triduanis ieiunijs se mace-
rabat. Alij se vestimentis mollibus indu-
ebant ista cilicio membra tomabat. Alij
verba vana et lasciuia dicebant ista ho-
euangelium absconditum in corde suo porta-
bat et nec diebus nec noctibus colloquijs
cessabat. Secundum preconiz est quia ipsa
fuit christi sponsa cum dicitur: Amator
factus sum forme illius. Istam autem pul-
chritudinem virginalem per quattuor
conseruauit. Primo per corporis ma-
cerationem quia cilicio membra toma-
bat et corpus continuis ieiunijs macera-
bat. Legitur. ij. Machab. xij. quod iudas
interfecit maximam elephatorum cum his
qui suppositi erant. Maximus elephan-
torum id est diabolus et hi qui suppositi
sunt scilicet caro et mundus per quos dia-
bolus pugnat. Qui ergo vult seruare cor-
poris mundiciam debet interficere diabo-
lum ne malas suggestiones immittat
carnem ne lasciuat et mundum ne dele-
tamenta offerrat. Secundo per deuotam
orationem quia sicut dicitur de ea mo-
do interpellabat angelos ut conseruaret
suam virginitatem et modo apostolos ut
conseruarent sue fidei sinceritatem mo-
do martyres ut inter supplicia darent co-
stantiam modo confessores ut confiten-
do fidem darent modo virgines ut sua
conseruarent mundiciam. Tertio per
sermonis dei continuam meditationem
Unde dicitur quod euangelium christi ab-
sconditum gerebat in pectore. ps. In cor-
de meo abscondi eloquia tua etc. Verba
enim domini sunt sagitte et carbones. ps.
Sagitte potentis acutę cum carbonibus
desolatorijs. Sagitte ideo carnem confi-
gunt per timorem. ps. Confige timore
tuo carnes meas. Carbones ideo videntur
per amorem. ps. Accor meum et renes
meos. Quarto per suspectę familiari-
tatis vitacionem. Non enim habebat fa-
miliaritatem nisi cum personis sanctis.

De sancta

sicut cum vrbano episcopo et cum pauperibus quos ipsa nutrebat. Nam sicut Chryso. Periculum magnum est mulieribus deuotis familiaritatem habere cum viris duplici de causa. Una est quia mulieres sunt incaute et molles. Quia incaute ideo cito decipiunt. Quia molles ideo cito flectuntur. Virginitas autem est maius periculum sicut idem dicit triplici de causa quia scilicet sunt incaute et quia sunt molles et quia sunt inexperience. Non enim ad huc sunt experite fraudulencias atque astutias hominum. Viduis vero est maximum periculum et hoc quadruplici de causa. Et quia sunt molles et quia sine viri consolatione et quia diuitiarum suarum sunt dominice. Tertium periculum est quia sunt predicatrix gloriose cui dicitur: Doctrina enim est disciplina dei. Predicant autem verbum exemplis et miraculis. Verbis ut fidei trinitatis tenerent ut labor insisterent ut martirium diligenter ut mundana potentia non timerent. De primo ponit exemplum tale. Sic in vna anima sunt tria scilicet ingenium memoria et intellectus sic et in vna diuinitate essentia sunt tres persone. De secundo tale. Blatiati tunc laborantibus agricolis sunt alij otiosi iocantes et agricolas decedentes. Sed tunc estiuam cum adueniunt gloriosi fructu gaudentibus illis qui reputabant vrbani sunt qui videbantur vrbani. De tertio tale. Mori pro christo non est vitium dare sed mutare dare lutum et accipere aurum dare vile angulum et accipere foris plucidum dare simpliciter et accipere centuplum. De quarto tale. Potestas mundana est quasi vter ventos replent quem si acus pupugerit omnis primum rigor euanescit. Predicauit etiam exemplo quia fideles ad tria induceret scilicet ad martirium et ad sustentationem pauperum et ad audiendum dei verbum. Hec tria seruauit quia et corpus suum martirio exposuit et omnia sua pauperibus erogauit et verba dei semper in corde portauit. Predicauit etiam in miraculis quia coronas sicut de paradiso afferri fecit a gelos sepe demonstrauit et ut Paulus

Lecilia

apostolus ad valerianum veniret obtinuit et vrbano in vultu angelico demonstrauit Tybatiu et Valerianum conuertit. Almachium iudicem superauit. Animas tyburty et valeriani in celum ascendentes demonstrauit. Sermo. ccciiij. Eodē die. h. ij. **M**ulier diligens corona est viro suo. Pro. xij. Sancta Lecilia fuit diligens quia diligenter deo seruiuit. Et fuit corona sibi et viro suo. Sibi quia corona martyrii acquisiuit. Viro suo quia ipsum ad fidem conuertit et ad coronam martyrii animauit. Hinc est quod angelus duas coronas de lilij et rosas attulit et vnam sibi et alteram suo sponso dedit. Per lilium virginitas et per rosas martyrium designat. Per quod significatur quod merito virginitatis et martyrii debebant in celestibus coronari. In premillis ergo verbis tria de ea notant. Primum quod ipsa diligenter deo seruiuit cum dicitur: Mulier diligens. Quatuor siquidem a deo accepit scilicet corpus et animam tempus et res temporales et de his deo seruiuit diligenter. Primum de corpore suo. Cum enim triplex sit etas corporis scilicet iuuentus que est quasi vinum purum senectus que est quasi sepe et media inter has duas que est quasi vinum mixtum. Ista noluit expectare maturam vel senilem etatem sed in sua iuuetute et adolescentia deo seruiuit. Hiere. ij. Recordatus sum tui miserans adolescentiam tuam. Secundo de corde suo. Cum enim in corde sunt memoria intelligentia et voluntas ipsa deo dedicauit suam memoriam per diuinorum beneficiorum recordationem suam intelligentiam per veram de deo cognitionem et suam voluntatem per verum amorem. Sed multi sunt qui memoriam dant diabolo habendo in memoria carnis immundicias et iniurias sibi factas et voluntatem dant mundo diligendo vanitates mundanas. Intelligentiam autem volunt dare deo per

De sancta

fidem. Tales sunt quodammodo deum negantes ad Titum. i. Confitent se nosse deum factis autem negant. Sunt demonibus similes. Jac. ij. Tu credis quoniam vnus est deus demones credunt et contremiscunt. Sunt mortui. Jac. ij. Fides sine operibus mortua est. Tertio diligenter seruiuit deo de tempore suo. Cum enim sit triplex tempus scilicet presentium et futurum. Ipsa totum expendit ad dei honorem. Dicit autem Bern. quod vere penitens nihil perdit de tempore suo quia et si presentium perdidit restaurat per contritionem et presentium tenet per bonam operationem et futurum per boni propositi firmitatem. Sed multi sunt qui totum tempus presentium vanitatibus expendunt totum presentium in malis operibus consumunt futurum autem deo dare volunt dicentes se adhuc penitentiam facturos cum tamen dicatur Eccl. viij. Futura que nullo scire potest iudicio. Quarto diligenter seruiuit deo de rebus suis quia omnia vendidit et pauperibus erogauit. Sunt qui habent temporalia ad superabundantiam et de istis facere elemosinas est meritum magnum. Sunt qui habent ad sufficientiam et de istis facere elemosinas est meritum maius. De his duobus dicitur Tob. iij. Si multum tibi fuerit abundanter tribue si exiguum etiam libenter impartiri stude. Sunt qui habent ad necessitatem extraneam. Et de istis facere elemosinas est meritum maximum sicut patet de vidua. Luc. xxi. Beata enim Lecilia superflua non habuit et sufficientiam tribuit et necessaria pauperibus erogauit. Secundo fuit corona sibi ex eo quod coronam martyrii acquisiuit. Quod quidem martirium quinq; commendabile reddunt. Primum est quia magnum continet miraculum tota quidem die ac nocte igne supposito in caldario posita fuit et mane illa exiuit. Eccl. li. In medio ignis non sum estuata. Secundum est quia continet magnum mysterium. Fuit enim in collo percussa ut ostendatur quod in

Lecilia

nomine trinitatis sit passa. Et sic fidei trinitatis edocuit christo mysterio et exemplo. Tertium quia continet magnum exemplum. Ipsa enim percussa triduo supuixit in quo omnia pauperibus tribuit et omnes quos ad fidem conuertit vrbano commendauit domum suam in ecclesia edificari fecit. In hoc dat nobis exemplum ut in extremis positi curas principaliter habeamus bona temporalia pauperibus distribuere filios tutoribus deus timetibus relinquere et domos nostras in hospitalia pauperum commutare. Quartum est quia habuit magnam prolongationem. Cum enim carnifex tribus ictibus eam percussisset nec eam decollasset non fuit ausus quartam percussio nem inferre quia inhabitus erat a romanis ne decollandus quartam percussio nem acciperet et sic sancta Lecilia vulnere rata supuixit tribus diebus. Quintum est quia continet magnam deuotionem. Cum enim esset semimortua tamen per tres dies non cessabat deum orare deus benedicere et populum admonere et in fide christi confirmare. Tertio fuit corona sponso suo quia ipsum conuertit et ad martirium animauit. Sponsus quidem suus ut in legenda patet erat celotypus idolis dedit circa diuina nimis insipidus et supbus. Ipsa vero erat angelo in custodiam tradita seminatrix diuina apud argumetosa et christi ouis mansueta. Quia igitur erat angelo in custodiam tradita et ille celotypus ideo ad ipsum celotypum per angelum amatores terruit et ab amore carnali conpescuit dicens: Angelum dei habeo amatorem qui nimio celo custodit corpus meum. 2. Cor. iij. Si quis templum dei violauerit disperget illum deus. Quia erat seminatrix diuina et ille idolis deditus ideo semine fidei in eius corde seminauit et ipsum ad fidem conuertit. Unde dixit vrbano: Suscipe seminum fructus quos in cecilia seminasti. Quia erat apud argumentosa et ille nimis insipidus idcirco ipsum speciali dulcedie dulcorauit. Eccl.

De sancta

xi. Breuis in volatilibus est apis: et in initium dulcoris habet fructus eius: quia ipsa omnis mansueta et ille superbus: ideo ipsum tanquam agnum mansuetum peperit. **Ubi dicit Urbanus:** Quasi sponsum quem quasi leone ferocem accepit ad te quasi agnum mansuetissimum desinavit. **Esai. xi.** Virgilius et leo et ovium morabuntur simul et puer pauper minabit eos: vitulus erat Tiburtinus prius lascivus. Leo erat Valerianus prius superbus. Ovis erat Cecilia mansueta et secundum. Isti morati sunt simul et puer pauper. **i.** Urbani humilis minabat eos: quia Cecilia semper nutriuit et valerianum et tiburtium baptizavit.

Sermo cccv. Eodem die ser. iij.

Breuis in volatilibus est apis: et in initium dulcoris habet fructus eius. **Ecc. xi.** Cecilia apis vocata est sicut testatur Urbanus dicens: Cecilia famula tua quasi apis argumentosa tibi deseruit. In istis ergo verbis significatur a sal. et urbane quinque implicatur: scilicet quod sancta Cecilia fuit apis et brevis apis: et volatilis apis et mellificans apis: et argumentosa apis. **Primo** fuit apis in quantum exercitavit se circa dulcedinem devotionis. Mel quidem generat a rore et a flore miro apis artificio: edificata de cera domo ne mel destruat sed conservet. Devotio quidem spiritualis habet a rore sancti spiritus infundente. **Numeri. xi.** Cum descenderet ros super spiritum sancti descendebat et manna super devotionis: et habet a flore: i. ritate florida premerente. **Can. i.** Lectulus noster floridus. Habet apis artificio: i. ab exercitatu et meditatio. **ps.** In meditatione mea exarscet ignis. Conservat autem in vase solido: i. patientiam et perseverantiam firmam. Alias enim spargit si patientiam fragilis. **Ecc. xi.** Cor fatui quasi si vas confractum omnem sapientiam non tenebit. **Secundo** fuit apis brevis in quantum se exercitavit circa humilitatem quam considerat et quia brevis dicitur: et quia mel ab ipsa generatur.

Cecilia

Per mel enim humilitas intelligitur: quia mel est in fundo melius quia de celi rore generatum. **Olea** vero in superficie melius esse prohibet ex eo quod est terrestre et grossum. **Uinum** vero melius est in medio ex eo quod inter hoc est mediocris naturae. Per oleum ergo intelligitur charitas quae est condimentum omnium virtutum et ista est melior a superiori quia quanto plus ad deum elevatur tanto proficius invenitur. Per mel designatur humilitas quam facit cor dulce et suave. Illa autem humilitas maioris meriti existit quam ad ima magis descendit. Per vinum intelligitur mentis iocunditas: ista non debet se nimis elevare per ineptam letitiam nec nimis se deprimere per seculi tristitiam: sed in medio consistere per modestiam. **Cor. v.** Sive mentem excedimus deo. Ecce quomodo elevabat se per charitatem: sive sobrius sumus vobis. Ecce quomodo tenet se in medio per sobrietatem. **Deinde** subdit: Existimantes quomodo si unus pro omnibus mortuus est: quomodo omnes mortui sunt. Ecce quomodo per humilitatem se deponerat quia se mortuum reputabat. **Tertio** dicitur a pis volatilis in quantum exercitavit se per contemplationem. Apes autem ad volandum per quatuor inducuntur: scilicet per tempus serenam per abundantiam florum: per dulce vinum: et per sonum. Sancta ergo Cecilia ad deum volavit per contemplationem: quia in ea serenitas fuit conscientie: flos puritatis et mundicie: vinum iocunditatis interne et sonus allocutionis divine. **Can. ij.** Surge prope amica mea et veni super ad contemplantum iam enim hiems transiit: imber abiit et recessit. Ecce serenitas conscientie: Flores appaerunt. Ecce flos puritatis et mundicie. **Uox** turturis audita est in terra nostra. Ecce vox allocutionis divine: quam vox turturis dicitur: quia in anima lamentum facit. **Et infra.** Veni de libano. Ecce vinum iocunditatis interne. De quo vino dicitur. **os. xij.** Demezale eius sicut vinum libani. **Uinum** libani secundum gloriam dicitur vinum pigmentatum quod est odoriferum. **Quarto** dicitur mellificans apis in quantum exercitavit

De sancto

uit se circa dulcem doctrinam et exhortationem per quam multos ad deum traxit. Sed notandum quod apes si multum de melle eis dimittat modicum operantur: sed in ocium resoluunt si nimis parum: quasi conturbate modicum operantur: si medio critere sollicitate operantur. Per quod datur intelligi quod nimia dulcedo et lenitas in prelati facit subditum negligentem. **Modica** vero compassio facit subditum precipitem. **Temperata** vero correctio facit subditum esse ferventem: necesse est ergo ut sit lenitas in severitate: et severitas in lenitate. **Hinc** est quod mel ponitur in medicina amarum triplici de causa: scilicet ut amaritudo medicinae mellis dulcedine temperet ut per mellis dulcedinem medicina a membris attrahatur: ut a corruptione medicina preservet: per quod datur intelligi quod quando prelati propinat subditis medicinae amarum increpationis: debet ipsa dulcorare melle paterne compassionis: et tunc talis compassio suaviter accipitur et a membris anime scilicet memoria: intelligentia: et voluntate incorporatur: et a peccati putredine anima preservatur. **Quinto** dicitur argumentosa apis: que quidem sagacitas attenditur quantum ad tria. **Primo** quia cum spe subleuante habuit timorem deprimentem. Apis enim quando ventus imminet: lapillos intra pedes portat ne pro sui lenitate a vento rapiatur: sic sancta Cecilia lapidem preciosum: i. euangelium et timorem divinum semper portabat absconditum: ne rapi posset per aliquem amorem mundanum. **Secundo** quia habuit prudentiam totam suam vitam componentem. Sicut enim dicitur in libro de animalibus: apes ordinate mella componunt. **Quaerunt** alie flores adducunt: alie de floribus rorem colligunt: alie alvearia componunt: alie mellificationi intendunt. Sic beata Cecilia modo flores de paradiso colligebat quos angelus sibi detulit: scilicet lilia virginitatis et rosas charitatis: modo rorem celestem: scilicet spiritus sancti gratiam qui ipsam

Clemente

germinare faciebat. **os. xij.** Ero quasi ros israel germinabit quasi liliam: modo alvearium: id est corpus suum componebat et custodiebat: dicens: Fiat cor meum domine et corpus meum immaculatum: ut non confundar modo mellificationi intendebat: id est dulci devotioni insitebat. **Tertio** quia cum dulci exhortatione habuit severitatem deterritorem. Apis enim fugit sanguinem terre: et sic dulcedinem mellis temperat. Et inde est quod mel aliquantulum habet acuminis: per quod datur intelligi quod sancti viri aliquando verbis dulcedinis inserere debent verba severitatis. **Unde** beata Cecilia sponsum suum primo allocuta est dulciter dicens. **O** dulcissime et amantissime invenis me. Deinde ipsum terruit dicens: Ego angelum dei habeo amatorem: qui nuncio celo custodit corpus meum: hic simul leviter senescit quod tu me amore polluto contingas te ipsum feriet et amittes florem tuum gratissimum meum tuis. Et sic ipsum mollificavit dulciter alloquendo: et pungebat ipsum graviter deterrendo.

Sermo cccvi. De sancto clemente papa sermo primus.

Quis putas est fidelis servus et prudens quem custodivit dominus super familiam suam ut det illis cibum in tempore. **Mat. xij.** Sanctus Clemens quinque privilegia habuit que in premissis verbis annotantur. **Primum** est: quia fuit in miraculorum operatione fidelissimus: cum dicitur: **Quis putas est fidelis:** Noluit enim in miraculis que faciebat sibi gloriari et tribuere: sed deo qui dicit. **Esai. xlvij.** Gloriam meam alteri non dabo: multa quidem miracula fecit que sibi non attribuit: sed omnia deo ascripsit. Fecit autem miracula maxime circa syzinnium et circa aquam clementum. Nam circa syzinnium ostendit iustitiam magnam: congruentiam: et misericordiam. **Iustitiam**

De sancto

quod dicitur quod cum ad ecclesiam venisset et sacramenta dei curiosius scire vellet: cecus effectus est. Jo. ix. In iudicium ego veni in mundum ut que non vident videant et que vident ceca fiant. Ostendit suam misericordiam quod ad preces uxoris ipsi sanavit. ps. Dominus illuminat cecos. Ostendit magnam congruentiam quod cum crederet ligare Clementem sapientiam ligabat quia pignus erat ut homines lapidei lapides traherent. ps. Similes illis fiant qui faciunt ea. Mirabilia etiam ostendit circa elementum aque et hoc multipliciter. Primum quantum ad aquam inventionem sicut patet quod agnus locum ei ostendit cum pede et inde fonte aque produxit. Secundum quantum ad templi fabricaciones quia manibus angelicis in mari sibi templum fabricatum fuit. Tertium quantum ad maris exsiccationem quod per tria milia siccabat. Quarto per pueri conservationem quod per annum in mari fuit preservatus. Secundum privilegium est quod fuit magna humilitate predictus cum dicitur servus. Cum enim quatuor sint genera servorum quodam sunt ancilla nati quodam in pretio acquisiti quodam conducticii quodam empticii. Sanctus autem Clemens his quattuor modis reputavit se servum. Fuit enim ab ancilla id est ab ecclesia in baptismo generatus. ps. Servus tuus ego sum et filius ancille tue. Fuit a christo in filio acquisitus. Christus enim cum diabolo plium gessit et humana genus ab eo excussit. Esa. xliij. Captivitas quidem a forti tollit. Roma. vi. Liberati a peccato servi autem facti deo. Fuit a christo mercede conductus. Matth. xx. Ite in vineam meam. Fuit pretio emptus. Cor. viij. Pretio empti estis nolite servi fieri hominibus. Tertius quod fuit philosophus eximius cum dicitur et prudens. Ipse enim ante conversionem fuit philosophus studiosus et curiosus post conversionem fuit philosophus christianus. Studiosus quod fuit philosophus quod studiose inquirebat quod literarie immortalitas sibi persuaderi posset. Ideo scholas philosophorum frequentabat et quod quando conatu debet quod immortalis erat

Clemente

valde gaudebat quod homo peritiam tristi ab se debebat. Fuit philosophus curiosus sicut patet in questione de culice et camelo quam sancto Barnabe fecit. Post conversionem autem fuit philosophus christianus. Philosophia autem christianorum est christi crucifixum scire verba curiosa vitare et invincibile esse. De prima philosophia dicitur. Cor. ij. Non enim iudicavi aliquid me scire inter vos nisi christum iesum et hunc crucifixum. De secunda dicitur ibidem. Non indoctus humana sapientia verbis. De tertia dicitur Gregorius in canonibus. Duo sunt in celo quod terreri non possunt scilicet deus et angelus. tertium est in terra scilicet philosophus christianus. philosophus quidem velut incorporeus est et impassibilis in omnibus vincit propter in a libertate. Quartum est quod fuit summus platus cum dicitur. Que constituit dominus super familiam suam. Successit enim beato petro in tribus scilicet in pontificali dignitate fidei veritate et in vite sanctitate. Beatus petrus sciens passionem suam imminere congregatis fratribus dixit eis. Ecce fratres loco mei ordino vos. Clementem qui mihi ab initio usque ad finem comes in omnibus fuit. Ecce quia successit ei in pontificali dignitate. Deinde subiungit beatus petrus. Ipse enim totius predicati onis mee veritatem agnovit. Ecce quod sibi successit in fidei veritate. Deinde subiungit. Que per ceteris expertus sum deum colentem et homines diligentem castum divinis studiis deditum sobrium patientem. Ecce quod succedit ei in vite perfectione. Fuit enim perfectus quo ad deum. Ideo dixit deum colentem. Quo ad proximum ideo dixit homines diligentem. Quo ad seipsum ideo dixit castum divinis studiis deditum. Fuit dignus platus quod gregem suum pavit verbo quod multos ad fidem convertit ita quod vno die quingentos et amplius baptizavit. Pavit exemplo. An dicitur de eo quod tanta morum honestate pollebat quod christianis iudeis et gentilibus complerebat. Pavit temporali subsidio. Unde dicitur quod omnes pauperum viduas et orphanorum notia scripta habebat et eis sufficienter providebat. Quintum est quod fuit

De sancto

doctor graciosus cum dicitur. Ut det illis cibum in tpe. Ipse enim cibum dei prolo ministrabat et hoc in tpe oportuno. Sicut enim dicit Chrysostomus. Doctrina in tpe non oportuno oblata non prodest sed nocet. sic esca contraria aut extra tempus accepta. Sicut enim idem dicitur in infantibus esca mutat secundum etatem sic in populo doctrina statuit secundum virtutem. Ut autem ista doctrina a populo acceptetur debet attendere ut dicit Augustinus in libro de doctrina christiana ut placeat ut pateat et ut moneat. Beatus igitur Clemens predicabat rationibus claris et auctoribus veris et ideo placebat. Nam gentiles rationibus iudeos auctoritatibus conuincibat. i. Petri. ij. Parati sitis ad satisfactionem omnipotentis dei. Predicabat sermonibus planis et ideo patebat. Proxi. xij. Doctrina prudentium facilis. Predicabat miraculis et exemplis et ideo monebat. Roma. xv. Non enim a deo aliquid loquimur quod per me non effecit christus. Sermo. cccvii. De eodem ser. ij.

Beatus servus

Ille quem cum venerit dominus invenit vigilante et sic faciente. Mat. xxiij. Istud refertur ad quattuor superiora ad quod dominus admonerat servum suum scilicet ut vigilet cum dicitur. Vigilate ut domum suam custodiat cum dicitur. Si sciret prefamilias. Et si deliter et prudenter serviat cum dicitur. Quis putas est fidelis servus. Et ut cibum familie tribuat cum dicitur. Ut det illis cibum in tpe. Est ergo sensus. Beatus servus ille quem cum venerit dominus invenit sic facientem id est vigilante domum a fure custodientem fideliter servientem et sic cibum familie tribuet. In predictis verbis duo tanguntur scilicet adventus domini et commendatio servi. Adventus domini notatur cum dicitur. Cum venerit dominus. Tunc autem dominus ad servum suum Clementem venit quod ipsum de hoc mundo vocavit. In qua vocatione sanctus Clemens beatus fuit quod pro christo quadruplex genus martyrii. Primum fuit in

Clemente

compassione afflictorum. De quo dicit Gregorius. Qui dolorem exhibet in aliena necessitate crucem portat in mente. Iam compassione sanctus Clemens habuit quod patrem et matrem et duos fratres per xxx. annos per mundum errantes invenire non potuit et si compatiendus est miseris aliorum multo fortius afflictionibus et doloribus nostrorum. Secundum fuit in patientia adversorum. De quo dicit idem Gregorius. Sine ferro martyres esse possumus si patientiam in animo veraciter studimus. Et istud martyrium beatus Clemens habuit quia omnibus bonis fuit spoliatus et a sede sua fuit deiectus. Et in omnibus patiens est inventus. Heb. x. Nam et vincis compassi estis hoc quantum ad primum et rapinam honorum vestrorum cum gaudio suscepistis hoc quantum ad secundum. Tertium martyrium fuit in dilectione inimicorum. De quo dicit Gregorius. Ferre contumelias et odientem se diligere martyrium est in occulta cogitatione. Beatus clemens magnam contumeliam est passus quando tanquam malefactor et homicida enllo est damnatus. Sed tamen et inimicos suos dilexit corde et servavit opere et pro eis oravit ore. Matth. v. Diliges inimicos. Quartum martyrium est quia submersus est ligata ad eius collum anchora in profundum. Unde poterat orare et dicere cum propheta. Non me demergat tempestas aque. Semper stas quidem aque ipsum non demerit quia manibus angelicis templum preparatum invenit. Profundum vero ipsum absorbere non potuit quia eius anima ad celum volavit. Putens maris os super eum claudere non potuit quia per tria miliaria mare se aperuit. Secundo ponitur commendatio que in quattuor consistit ut supra dictum est. Primo in vigilando. Ad perfectam vigilantiam tria requiruntur secundum Augustinum in libro de solilo. ut oculos habeat quod uti possit ut aspiciat et ut videat. Qui ergo vult perfecte vigilare oportet quod oculos sanos habeat ne scilicet sit in eis

De sancto

trabs superbie. Matth. vii. q. aut videt
festucam in oculo fr̄is zc. aut lutum cupidi-
tatis terrenę. sicut accidit in Tob. ps.
Oculos suos statu. declin. in terram. Aut
ignis ardentis concupiscentię. ps. Sup.
cecidit ignis. 7 nō viderunt solem. Etia
oportet q. aspiciat. ps. Respice in faciem
christi tui. Christus enim habuit faciē ca-
didam. rubicundā. 7 electam. Lādidaz
id est. limidā in patibulo. rubicundam ha-
bebit in iudicio. electā in regno. **Sau. v.**
Dilectus meus candidus 7 rubicundus
zc. Ergo respice faciē christi tui sic palli-
dam 7 cōpatiari. sic rubicundā vt terrea-
ris. sic electā vt iocunderis. Oportet eti-
am q. videat. nō aut potest hō. teum vi-
dere nisi a seipso moriat. **Exo. xiiij.** Non
videbit me hō 7 viuet. **Hō** eni aliquan-
do dicit terrenitatem. aliqñ carnalitatē
aliqñ sensibilitatē. Est ergo sensus. **Ps.**
videbit me homo 7 viuet. id ē qui viuat
vita terrena. carnali vel sensibili. s. optet
q. terrena despiciat 7 carnalia abijciat. 7
ad spūalia intelligentiā erigat. **Secūdo**
ps. sicut officiu. serui in domū a fure custo-
diendo. nam sicut **Chryso.** sup. **Mat.** Fur
i. diabolus quattuor furat. scz anrum sa-
pientię. argentū eloquentię. vestes virtu-
tum. 7 linteamina gratiarū. Furatur
quidē aurum sapiē diuinę et ponit lutū
sapiētię mundanę. De qua dicit. **1. Cor. iij.**
Sapientia huius mudi stulticia est apud de-
um. Furat argentū eloquentię. s. vba edi-
ficationis 7 immittit vba detractionis
Gal. v. Nō inuicē cōsumimini. Furat
vestes virtutū 7 opuz bonozum 7 immit-
tit vestes sordidas vitioz. q. s. vestes apo-
stolus abijciendas esse amonet. **Roma.**
xij. Abijciamus opa tenebrarū zc. Furatur
etiā linteamē candidū gr̄ę 7 ponit li-
theamē sordidū remordēq. cōsciētię. De
quo dicit. **Esa. xiiij.** Subter te ster. ti. 7 opi-
tu. erūt ver. **Tertio** cōsistit officiu boni
serui in prudētē 7 fidelitē seruiedo. Sic
7 beat⁹ **Clemēs** prudētē 7 fidelitē deo
seruuit. q. pecuniā dñi sui augere scinit

Clemente

nam sicut dicit. **Matth. xxv.** Ani tedi
quinq. talenta. i. exterior. scientiā quin-
q. sensuū ministerio occupandā 7 exercē-
daz quę triplex est. scz politica pertinet
ad regimen ciuium. domestica pertinet
ad regimen familię. 7 priuata pertinet
ad regimen sui ipsius. Tunc eni alia q. n-
q. talenta lucratur. quādo se a sensibili
voluntate custodiens alios etiaz ab his
admonendo conpescit. Alijs autē dedit
duo. scz intellectum 7 operationē. Tunc
etiā illa duo lucratur. quando predicā-
do 7 operādo. id est. verbo 7 exemplo ad
similia alios inducit. Alijs autem dedit
vnum. id est. intelligentiam scripturarū
Isti autem vel abscondunt s. terra aua-
ritię vel in sudario torporis 7 negligē-
tię. 7 non ponunt ad mensam sacre scri-
pturę. **Quarto** officium boni serui cō-
sistit in cibum familię tribuendo. Cibo
autem verbi dei sicut **Chryso.** primo. de-
bet masticari p. meditationem. Sicut eni
cibus nisi masticetur eius sapor non sen-
titur. sic nec verbum dei. Unde illa ani-
malia erant immunda quę cibos nō ru-
minabant. Postea debet ad stomachū
trahi per memorię impressionem. Sicut
eni cibus masticatus non prodest nisi fu-
erit stomacho traditus. sic nec sermo nisi
fuerit memorię cōmēdat⁹. **Tertio** debet
ad diuersa mēbra deriuari. **Debra** autē
aīę sūt ei⁹ virtutes. qdam eni verba de-
bent deriuari ad vegetandum fides. quę
dam ad nutriendum spem. quedam ad
nutriendum charitatem. 7 sic de alijs.
Quarto debent incorporari. vt scilicet
animam in nouitate vitę transmutent.
Non enim cor mutat verbum. quia cor
auari non posset trahere verbum dei ad
consentiendum proprię auaritię. nec cor
superbi. nec cor luxuriosi. sed potius ver-
bum dei mutat cor. quia de auaro facit
pium. de superbo mansuetum. 7 de luxu-
rioso castum. ideo assimilatur surculo ar-
bori insito. qui totam naturam arboris
ad se trahit. **Jad. i.** Suscipite insitam
vbum quod potest saluare animas vras.

De sancta

Sermo. cccviii. De sancta
Katherina. sermo primus.

A Multe filie cō-
gregauerūt diuitias tu sup. gres-
sa es vniuersas. **Pro. v. v. lq.** Inter ceteras
filias dei q. spirituales diuitias congrega-
uerūt beata **Katherina** diuitias spiri-
tales congregauit. imo ceteras virgines
post hōginē dei sup. gressa fuit merito vir-
ginitatis. martyrię. 7 p. dicationis. **Primo**
igitur sup. gressa ē vniuersas in di-
uitijs quas acquisiuit merito virginitatē
Tanto nāq. virginitas maioris ē meritū
quanto retrahentia plura habet. Talis
fuit virginitas beatę **Katherinę.** **Primo**
retrahentē habuit inuētutē. q. erat
xviij. annoz. **Iuuetis** autē multas ē cau-
sa lascinię. **Ecc. xij.** **Iuuet⁹** 7 voluptas
vana sūt. Sed iuuet⁹ sibi nocere non
potuit. q. cordis maturitatem seruauit
Sap. iij. Cani enim sunt sensus hoīs et
etas senectutis vita i. maculata. **Secūdo**
habuit pulchritudinē. **Uñ** dicit. q.
erat incredibilis pulchritudinis et oīuz
oculis ammirabilis videbat. Pulchri-
tudo autē mulierib⁹ ē causa ruine. **Ecc. xvi.**
habens fiduciā in pulchritudine ei⁹
fornicata est. **Pro. v. x.** **Circulus aureus**
in naribus suis mulier pulchra 7 fatua
sed pulchritudo sibi nocere nō potuit q.
de pulchritudine interiori solūmodo cu-
rauit. ps. Omnis gloria ei⁹ filię regis ab-
intus. **Tertio** habuit rez abundantiam
7 fertilitatem. q. patri suo regi i. diuitijs
magnis successit. 7 ista abundantia mlti cō-
suevit esse causa luxurię. ps. **Pro. dicit q. si**
ex adipe iniquitas eo. Et istud etiā bea-
te **Katherinę** nocere nō potuit. q. in abū-
dantia seruauit tempantiā. **Pro. v. xij.**
Est eni diues cu. nihil habeat. 7 est pau-
per cū in multis diuitijs sit. **Quarto**
habuit libertatē 7 securitatē. q. sui 7 suo-
rum dñā remāserat. **Quia** autē libertas
7 securitas in muliere ē periculosa. **Ecc. v.**
vij. Filie tibi sunt. serua corpus illarum
7 non ostendas faciem bilarem ad illas

Katherina

Istud autē sibi nocere non potuit. quia li-
c. habuit libertatē habuit tñ dei timo-
rem. **Pro. v. lq.** Mulier timēs deū lau-
dabit. **Quinto** passa ē magnā sollici-
tationē. Sollicitata quidē fuit magnis
munerib⁹ 7 terrorib⁹. **Uñ** eni mulierel
sūt q. munerib⁹ obediūt 7 terrorib⁹ cedūt
Fuit munerib⁹ sollicitata. q. tyrān⁹ tria
sibi pmisit q. mulieres multū appetunt.
scz diuitiaz. copiā infinitā. dignitatē ma-
ximā. scz q. scda esset post reginā. gloriā
immēsa. scz q. in foro sibi statuā erigeret.
7 ipsam ab oībz adorare iuberet. Sed
istud beate **Katherinę** nocere nō potuit
q. diuitias p. tempus dignitatē respuit.
7 gloriā mundanā abhorruit. **Uñ** dixit
tyrāno psua. deti sine talia dicere. quę ne-
pbas est etiā cogitare. Fuit etiā sollicita
terrorib⁹ ac pulsata cōminatiōib⁹ 7 tor-
mēt. Et istud ei nocere nō potuit. q. pro
christo etiā mori non timuit. **Matth. x.**
Nolite timere eos q. occidunt corpus et
postea nō habēt apli⁹ qd faciāt. **Secūdo**
sup. gressa ē alias hōginē i. diuitijs quas
acquisiuit merito p. dicationis. Quis eni
mulierib⁹ sit inibitū officii p. dicationis
quibusdā tñ sanctis virginib⁹ fuit officiu
um p. dicationi a spū sancto p. cessum qdaz
p. rogatiua gr̄ę singularis. Ipsa eni vbi
dei p. dicationē 7 multos ab errore p. uertit
Et q. tum ad hoc vniuersas alias super-
gressa est. Alię eni p. uertebāt hoies popu-
lares. hec autē p. uertebat reginas 7 prin-
cipes. sic vxorē maxētij impatoris 7 por-
phyriū principē militū. Alię cōuertebāt
homines simplices 7 illiteratores. hec au-
tem p. uertebat. i. therores 7 philosophos
Alię habuerūt aliquā sapiāza. v. infu-
sam. hec autē p. ter sapiāza infusaz fuit stu-
dijs oīuz liberaliū artū erudita. Alię cō-
tentę erant simplici eruditione. De hac
dicit q. p. varias conclusiones syllogis-
morum allegorice. discrete. 7 mystice cu. z
cesare disputauit. Alię i. predicando ha-
buerunt sapiētiā sufficientē. hec autē
habuit scientiam excellentem. **Uñ** impe-
rator dixit. Est apud nos p. nella sensu

De sancta

et prudentia incōpabilis. Habuit etiam eloquentiam. **Uñ** dixit ides: Audiuimus tuam eloquentiam. et mirati sumus tuam prudentiam. Habuit constantiam. **Uñ** ipsa dixit: Fac quicquid a me cocepisti. paratam namque me videbis ad omnia sustinenda. Habuit etiam in loquendo magnam efficaciam. **Uñ** dixerunt rhetores: Nullus ante nos stare vnquam potuit quin continue viceret. hęc aut puella sic nos in admiratione auertit. vt contra ipsam aliquid dicere aut oino nesciamus aut penite formidemus. **Tertio** supgressa est vniuersas in dicitis quas acq̄suit merito martyrij. Alię quę vnū vel duo martyria passę sūt. sed beata Katherina quintuplex genus martyrij passa fuit. **Primum** genus quia fuit scorpionibus flagellata. **Secundū** quia sic lacerata in obscurissimo carcere fuit clausa. **Tertium** est quia fuit fame cruciata. **Quartū** est quia fuit supra rotas horribiles extensa. **Quintū** est quia fuit decollata. Sed tñ contra acerbatione harum pęnarum quinque adiutoria habuit diuinorum consolationū. **Quę** enī fuit lacerata et flagellata. fuit postmodum ab angelis celestibus vnctione puncta. sicut in legenda continet. **Quę** in carcere obscurissimo clausa fuit. ibidē celesti luctu et claritate est pfusa. **Quę** fuerat fame cruciata fuit columba cibū deferente nutrita. **Quę** fuit supra rotas extensa. fuit ab angelo soluta et rota penite dissipata et multitudo gentiliū interfecta. **Quę** fuerat decollata. fuit in monte sinai angelorum manibus deportata.

Sermo. cccxix. De eodem. ser. ij.

Adamauit eaz
rex plusq̄ oēs mulieres. habuit q̄ grām coram eo sup oēs mulieres. **Hester. ij.** **Ista** verba q̄ legunt̄ de regina Hester. q̄ interpretat̄ eleuata in pplis conuenire possunt beate Katherine q̄ fuit genere regina q̄ modo est in pplis eleuata et nobis in patronā cōcessa. **In** quibus verbis tria dicunt̄. scilicet rex. i. christus eā ada-

Katherina

manit in vita. grām sibi dedit in morte et misericordiam sibi fecit post mortem. **Primo** namque adamauit eam in vita. Amoris enī sponsi ad sponsam duo sūt signa. et vna est causa. **Unum** signum ē quando vir ipsam eisdem et preciosis vestibus induit secum. **Christus** sponsus triplici veste est indutus. scilicet candida per puritatem. rubra per passionem. et varia per virtutum varietatem. **De** his tribus dicitur. **Can. v.** Dilectus meus candidus et albus. **Istas** vestes induit christus beata Katherinaz scilicet albas per virginitatem et purpureas per passionem et feruentem charitatem. et variam per virtutum multiplicationem. **De** his duobus dicitur. **Prout. vii.** Stragulatam fecit sibi vestem quo ad vnum. **Quam** hinc glo. Stragulata vestis est quę varietate texture confici solet. **Byssus** et purpura indumentum eius quo ad alia duo. **Secundū** est quod multis gratis eam puenit. **Dedit** namque sibi quoddam angelicum. scilicet virginitatem seruare quod est proprium angeli. **Lud. xx.** **Equales** enī sunt angelis. **Quod** dam diuinus. scilicet gratiose predicare quod fuit proprium officium christi. **Lud. iij.** **Alijs** ciuitatibus oportet me euangelizare regnum dei. quia ideo missus sū. **Quod** dam spirituale. scilicet mortem pro christo subire. **Phil. ij.** **Vobis** datum est pro christo non solum vt in eum credatis. sed etiam vt pro illo patiamini. **Est** enim vltimum terribilium. quia vltra mortem nullus potest aliquid pati maius. **De** his tribus dicitur. **Prout. vii.** **Accintis** fortitudinem lumbos suos quo ad virginitatem. **Roborauit** brachium suū quo ad martyrij magnanimitatem. **gustauit** et vidit quoniam bona est negociatio sua quo ad predicationis gratiositatem. **Causa** autē potissima quare vir uxorem diligit est quoniam filios sibi generat sapientes. **Et** beata Katherina christo filios sapientes generauit quoniam. **l. r. r. r. r.** rhetores ad fidem christi conuertit. **Istos** autē generabat et alios doctoribus miraculis et exemplis. **Apoc. iij.**

De sancta

De throno procedebant fulgura. voces et tonitrua. **Thronus** dei fuit beata Katherina in cuius aia deus requieuit. a qua procedebat voces predicationū. fulgura miraculorum. et tonitrua exemplorum. **Exempla** namque sanctorum quidam tonitrua sūt que excitare debent in peccatis aias dormientes. **Secundo** christus beate Katherine per ceteris factis fecit gratiam in morte. **Quędam** namque priuilegia sanctis in morte concessit particularit̄ que omnia in morte beate Katherine concessit vniuersalit̄. **Primum** ē christi visitatio. **Et** istud fuit in iohanne euangelii facta. ad cuius transitum christus cum discipulis suis venit. **Et** istud similit̄ in beata Katherina fuit. quia cum esset in carcere christus cum multitudine angelorum et hominum ad eam descendit. **Et** istud attestat priuilegium specialis amoris. **Quia** enī christus beati Iohannes et sanctam Katherinam speciali amore dilexit. ideo ad eos specialit̄ in morte venit. **Jo. iij.** **Si** quis diligit me et sequitur. **Ad** eum veniemus. **Secundū** est spiritus al' refectio. et istud fuit in beata Maria magdalena que spiritibus refectioibus pascebat. **Istud** etiam fuit in beata Katherina cui in carcere existenti deus per columbam ministrabat. et istud attestat contemptum mundanę dilectionis. **Quia** igitur carnales delectationes beata Katherina precepit. ideo celestibus consolationibus pascebat. **Hinc** est quod cito filiis israel defecit farina de egypto. receperunt manna de celo. **Tertium** est petitionū exauditiō. **Et** istud fuit in sancto Blasio et in sancta Margaretha. quia in sua passione deum rogauerunt vt quicumque in nomine ipsorum aliquid a deo peteret obtineret. **Et** istud fuit in sancta Katherina. que idez a deo petijt et impetravit. **Et** istud attestat suę magnę sanctitati. **Uñ** dicit̄ de viro factio i. ps. **Clamauit** ad me et ego exaudia eum. **Quartū** ē celestis ianue referatio. **Et** istud fuit in beato Stephano qui celos aptos vidit. **Et** istud etiam fuit in sancta Katherina cui vox de celo dixit. **Veni dilecta mea. Ecce** tibi celi ianua est aperta. **Et** istud at-

Katherina

testat sue magnę perfectioni. **Celi** namque aperit̄ viris perfectis. martyribus et baptizatis. **Sancta** igitur Katherina fuit valde perfecta. martyr preciosa et suo sanguine baptizata. **Quintum** est angelorum accessio. **Et** istud fuit in beato Martino ad cuius obitum angeli accesserunt. **Et** istud etiam fuit in sancta Katherina cui in morte angeli obsequia presterunt. **Et** istud attestat suę virginitati. **Quia** enī angeli sunt virgines per naturam et ipsa fuit virgo per gratiam. libenter angeli cum ipsa morabantur. **Ecd. xxvij.** **Volatilia** ad similia similia pueniunt. **Sextum** est lactis emanatio. **Et** istud fuit in beato paulo a cuius corpore vnda lactis effluxit. **Istud** etiam fuit in Katherina que pro sanguine lac dedit. **Fuit** etiam de numero sanctorum. **De** quibus dicit̄ **1. r. ij.** **Pitior** lacte. **Septimum** ē diuine ludchoruscatio. **Et** istud fuit in beato Petro in cuius martirio magna lux emicuit. et cum ipsa luce aia in celum ascendit. **Istud** etiam fuit in beata Katherina que cum fuisset in tenebroso carcere inclusa magna claritas sibi resplenduit. **Et** istud attestat suę magnę fame et lucidę conuersationi. **Sp. iij.** **O** quam pulchra est casta generatio cum claritate. **Tertio** christus beate Katherine magnam misericordiam fecit post mortem. **Et** ista misericordia in tribus attenditur. **Primo** quia corpus eius mirabiliter honorauit quoniam per angelos ipsa sepeliri fecit. **Angeli** enī corpus eius ad montem sinai itinere plusquam. **xx. dies** detulerunt et ibi honorifice sepelierunt. **Esa. xi.** **Erit** sepulchrum eius gloriosum. **Et** ibi assimilatur scō **Elimeti.** cui angeli in mari monumentum fabricauerunt. **Et** istud attestatur suę magnę sapientię. **Sepulta** namque ē beata Katherina in monte sinai vbi dominus deus moysi sapiam suam dedit. **Secundo** quia corpus eius prodigio magno illustrauit quando de eius membris oleum emanare fecit. **Et** in hoc assimilatur beato Nicolao de cuius corpore oleum emanat. **Et** istud attestat suę magnę misericordię. quia per oleum misericordia designat. **Tertio** quia eius aie

De sancta

trecētena p̄mia dedit. **Dei.** Mat. xij. q̄ semen iactum in terram bonā facit fructū aliud tricesimū aliud sexagesimū aliud centesimū. Terra bona faciēs fructū tricesimū sūt boni pingati q̄ cū fide t̄n̄tatis decalogū seruauerūt. r̄ideo p̄mia xxx. habebūt. Terra bona faciēs fructū sexagesimū sūt boni p̄tinētes q̄ cū sex opibus misericordiē decē p̄cepta custodierūt. r̄ideo lx. p̄mia possidebūt. Terra bona faciēs fructū centesimū sūt h̄gines p̄dicatores. r̄ martyres. q̄ de leua p̄sēd̄ vitē trāsēūt ad dexterā celestis p̄is. Et q̄ beata Katherina p̄dicatrix r̄ martyr extitit. ideo ip̄ia trecētena p̄mia a deo recepit. **Dei.** enī de sancti. **Esā.** lx. In terra duplicia possidebūt. Ille nanq̄ q̄ tm̄ fuerūt virgines habebūt p̄mia cētena simplicia. Ille autē q̄ fuerūt h̄gines r̄ martyres habebūt cētena duplicia. Ille autē q̄ fuerūt h̄gines. martyres. r̄ p̄dicatores sicut beata Katherina habebunt centena triplicia.

Sermo. ccc. De eodem. ser. iij.

Simile est regnū celoꝝ thesauro abscondito i agro. **Matth.** xij. Regnū celoꝝ pot̄ intelligi beata Katherina i q̄ christ̄ regnauit p̄ gr̄as. Ideo similē est thesauro abscondito i agro. Ager iste fuit aīm̄ Katherine in q̄ creuit r̄ floruit liliū puritatis. rosa charitatis. r̄ viola hūilitatis. In isto agro abscondit̄ est thesaur̄ martyrii sine passiōis assūptē r̄ thesaur̄ diuine sapie. r̄ h̄ginal̄ mūdiciē. r̄ celest̄ gl̄ie. r̄ iste ē ille thesaur̄ de q̄ d̄. i. **Cor.** ij. Si q̄s autē superedificat sup̄ fundamētū hoc aūz argentū. r̄ lapides p̄ciosos. In isto agro inuenit̄ aurū martyrii. de quo d̄. **Sap.** ij. Tāq̄ aūz in fornace pbauit illos. Sic enī aūz malleat r̄ nō frāgit. sic beata Katherina mlt̄a tormēta ē passa r̄ tamen in omnibus fuit constans inuenta et firma reperta. **Fuit etiam** martyrium eius p̄uilegiatum q̄stum ad tria. **Primo** q̄ habuit honorabile obsequi

Katherina

um. Angeli enī corpus ipsius beate Katherine sepelierunt r̄ tam obsequiosi fuerunt q̄ sibi obsequium p̄buerunt tā in vita sua. sc̄z q̄ ipse angelus in p̄s̄ictu cū r̄hetoribz ipsā p̄firmavit q̄ in suo martyrio. sic q̄ ei plagas punxit. r̄ post mortē suā q̄ multitudo āgeloz corp̄ ei ad mōtē sinai deduxit. **Secdo** habuit honorabile sepulchꝝ. q̄ in monte sinai ei corp̄ fuit positū. r̄ istud nō vacat a mysterio. **Hoc** enī attestat sup̄ magnē sapie r̄ sup̄ magnē cū deo amicitie. r̄ sup̄ magnē abstinētie. Sepulta est nāq̄ in mōte illo in quo deo legē sup̄ sapie dedit moysi. r̄ i q̄ familiarē cū moysi velut amicū cū amico locutus fuit. i q̄ moyses xl. diebz r̄ noctibz ieiunauit ad significandū q̄ beata Katherina dei sapia plena fuit. r̄ cū deo singularē familiaritatem habuit. r̄ ab oī amore mūdi abstinuit. **Tertio** habuit miraculū gloriōsū. q̄ de ei corp̄ oleum emanauit. p̄ qd̄ dat̄ intelligi q̄ ipsa valde pia r̄ misericors extitit. **Per** oleū enī misericordia r̄ pietas designat. **Oleū** nāq̄ habet virtutē penetratiuā. **ps.** Sic oleum i ossibz ei. **zc.** Impinguatiuā. **ps.** Impinguasti oleo caput meū. **Letificatiuā** **ps.** Et exbilaret faciē in oleo. **Leuatiuā** q̄ sup̄ ceteros liq̄res eleuat. **Per** q̄ dat̄ intelligi q̄ ipsa misericordia r̄ elemosyna diaboli penetrādo vulnerat cū sit lācea dei. **Uñ** elemosyna d̄. **Ecd.** xix. Super scutū potētis r̄ sup̄ lanceā aduersus inimicū suū pugnabit. **Deinde** impinguat cū sit adeps dei. **ps.** Ex adipe frumēti satiet te. **Uñ** dixit oliua. **Judic.** ix. Nun. qd̄ possu deserre pinguedinē meā q̄ d̄ vtunt r̄ hoies. **Cōscientiā** letificat cum sit vinū. **Uñ** **ps.** Vinū letificat cor hois. **Uñ** dixit vitis ibidē. **Quid** possu deserre vinū meū qd̄ letificat teū r̄ hoies. **Aiam** ad deū eleuat r̄ sibi assimilat. cū ipsa sit imago eius. **Sicut** enī oleū sup̄natat omnibus liquoribus. sic misericordia animam ad dei similitudinez eleuat p̄ ceteris virtutibus. **Lud.** vi. Estote misericordes r̄ p̄ v̄ celestis misericors est.

De sancta

Secdo in isto agro inuentum est argentum diuine sapientie r̄ eloquentie. **De** qua dicitur in **ps.** Eloquia domini eloquia casta. argentū igne examinātū. **zc.** Est enī vt habetur **Jad.** ij. quedam sapientia de sursum. et ista est sapientia diuina. quedam est sapientia deorsum. et ista est sapientia diabolica. **Inter** sursum autem r̄ deorsum relinquatur quoddā medium. quia inter sapientiam diuinā r̄ diabolicam est sapientia mūdāna. **Sapientia** autē diuina consistit i dei cognitione. **Diere.** ix. In hoc gloriatur q̄ gloriatur scire et nosse me. **In** p̄ceptorum dei obseruatione. **Aug.** Sapientia dei est non eloquia dei scire sed fm̄ eloquia dei i dei r̄ primi dilectiōe viuere. **Aug.** Ille tenet qd̄ latet. r̄ quod patet in diuinis sermonibus. qui charitatem seruat in moribus. **Istam** diuinam sapientia beata Katherina habuit. q̄ r̄vnum solū deum cognouit r̄ mandata et consilia seruauit. et vsq̄ ad mortem ipsum dilexit. **Sapientia** autē mundana diuiditur in tres partes. sc̄z in ethicā q̄ docet mores informare et iconomicā q̄ docet familiam bene regere et politicā q̄ docet vires r̄ regna sapienter disponere. **Primam** sapientiam habuit beata Katherina qua se omni virtute r̄ morū honestate cōposuit. **Secdam** habuit. quia palatium suum et familiā sapientē rexit. **Tertiam** habuit. quia reguuz suū p̄uice gubernabat. **Secdo** sapientia mundana in tres partes diuiditur. vt ibidē dicit **Jacob.** sc̄z in terrenam. que consistit in appetitu cupiditatum. animalem que consistit in expletione voluptatum. r̄ diabolicam que consistit in appetitu honorum. **Sytamē** beata Katherina primā contempsit inq̄stuz omnia terrena desperit. **Secdam** inq̄stum voluptates abhorruit et virginitatem seruauit. **Tertiaz** inq̄stum honores mundanos deseruit. r̄ humilitati se dedit. **Tertio** in isto agro inueniuntur duo lapides p̄ciosi. **Unus** est h̄ginalis mundicia. **Et**

Katherina

alius ē celestis gloria. Est enim virginitas valde p̄ciosa deo. r̄ ideo non de nupta. s̄ de h̄gine voluit nasci. **Et** angelo quia a iohanne euangelista h̄gine noluit adorari. **Et** toti mūdo. **Unde** dicit **Hiero.** cōtra ioui. **Roman.** popul. in q̄ ito honore virgines semper habuit. **hinc** apparet q̄ p̄sules r̄ imperatores. et in curribz triūphantes. r̄ omnis dignitatis gradus eis de via cedere solit̄ est. **Preciositas** nanq̄ virginitatis ex hoc apparet. quia deus h̄ginitatem multuz honorat. et multum glorificat. **Multuz** qd̄de honorat. q̄ ipsas virgines fecit ioculatores suos. familiares suos. domicellos suos. et seruitores suos. **Ista** tria tanguntur **Apoc.** xij. vbi **Johānes** de h̄ginibz loquitur dicens. Cantabāt q̄si canticū nouū ante sedem. et nemo poterat dicere illud. **Ecce** quia sunt ioculatores dei. **Deinde** subdit. **Hi** sequuntur agnū quocūq̄ ierit. **Ecce** quia sūt de familia dei. **Deinde** cōcludit. **Sine** macula sunt ante thronū dei. **Ecce** q̄ sūt domicelli r̄ serui in mēsa dei. **Patet** etiam eius p̄ciositas. quia deus ipsam h̄ginitatem multum glorificauit. **Hoc** significatur ē **Apoc.** xij. vbi d̄. **Signum** magnum apparuit in celo mulier amicta sole. et luna sub pedibus eius. et in capite eius corona. xij. stellaz. r̄ i vtero habēs. **Ex** quibz verbis datur intelligi q̄ deus h̄gines sanctas coronabit i capite. ideo dicit. **In** capite eius corona duodecim stellaz. **Ornabit** i corpore. ideo dicitur. erat amicta sole. **Decorabit** i pede. ideo dicitur. q̄ luna erat sub pedibz ei. r̄ tāq̄ scabellū. **Et** fecū dabit in ple. ideo dicit. q̄ erat i vtero habēs. **Christū** enī semp portabunt in vtero p̄ gloriōsam fructuonem. **Quarto** i isto agro inuenit̄ lapis p̄ciosus celestis gl̄ie. **De** quo dicit **Matth.** xij. Inuenta autem vna p̄ciosa margarita. **Homo** nanq̄ h̄zres tpales p̄pinquos r̄ corp̄ r̄ aiaz. **Tunc** ergo omnia q̄ habuit vendidit quādo p̄ desiderio regni celestis trena p̄tēnit.

De dedicatione

parentes deserit corpus morti exponit animam rationi subicit. Isto modo beata **Katherina** regnum celorum erit. **Quia** cum esset filia regis terrenum regnum et omnia mundana contempsit. Matrimonium unde filios et heredes habere potuisset vilipendit. et corpus suum morti tradidit. sensualitatem suam et rationi et precepto dei obedire coegit. **Ista** autem margarita celestis glorie est valde preciosa. de cuius preciositate dicit. **1. Cor. ij.** Oculis non vidit nec auris audiuit. nec in corde hominis ascendit que preparavit deus diligentibus se. **Sancti** enim viri merentur videndo corde per fidem. audiendo id est obediendo aure cordis per operationem. diligendo et amando corde per fervorem. **Sed** tunc plus recipient quam meruit oculus fidei recte. vel auris obedientie et operationis bone. vel cor charitatis feruere. **Ista** margarita et lapide precioso celestis glorie deus beatam **Katherinam** hodie coronavit. **Iuxta** illud psalmi. **Posuisti** eius coronam de lapide precioso.

Sermo. ccc. De dedicatione ecclesie. sermo primus.

Sanctificavi domum hanc quam edificasti ut ponerem nomen meum ibi in sempiternum. **1. Reg. ij.** **Ista** verba dixit deus Salomoni postquam templum dei edificavit et dedicavit. **Festum** namque dedicationis est magnae autoritatis. **Trahit** enim auctoritatem a tempore legis naturae. **Gen. xvij.** **Tulit** Jacob lapidem quem supposuerat capiti suo et erexit in titulum fundens oleum desuper. **A** tempore legis scriptae. **Mo. vlij.** **Assumpto** unctionis oleo unges tabernaculum etc. **A** tempore legis gratiae. **Job. x.** **Facta** sunt encenia hierosolymis etc. ubi dicit **Beda** loquens de hac solennitate: **Illam** festivitatem eo maiori devotione celebrare convenit quo eam redemptori nostro gratissimam esse cognoscimus. **adeo** ut in ea ingredi templum et sermonem ad populum facere et divinitatem suam sacra-

ecclesie

menta parere dignatus est. **In** predictis ergo verbis tria notantur. **Primum** est domus dei edificatio. cum dicitur: quam edificasti. **Secundum** est ipsius domus edificatio et dedicatio. cum dicitur: sanctificavi domum hanc. **Tertium** est ipsius edificatio et dedicatio finalis intentio. cum dicitur: ut ponerem nomen meum in sempiternum. **Circa** primum notandum quod domus dupliciter considerari potest. **Aut** putatur fieri. **Aut** putatur in facto esse. **Si** putatur fieri. tunc tria requiruntur. **De** quibus sic dicit **Ambrosius** in exameron. **Primus** artifex primo fundamentum ponit. **fundamento** edificationis posito membra distinguit et adiungit ornatus. **In** hac ergo domo dei que est ecclesia dei militas ponit fundamentum quod est christus iesus. **Ipsa** enim christus in edificio ecclesie ponit. **in** imo per fidem velut lapis primarius. **1. Cor. ij.** **Fundamentum** aliud nemo ponere potest. **per** id quod positum est quod est christus iesus. **Et** ponit in summo per spem tamquam lapis angularis. **Eph. ij.** **Ipsa** summo angulari lapide christo iesu. **Ipsa** enim spes dicitur lapis angularis. quia hominem cum deo coniungit. **Ponit** in medio per charitatem tanquam vinculum siue cementum ad invicem ipsos fideles coniungens. **Col. ij.** **Super** omnia antequam haec charitatem habete quod est vinculum perfectionis. **Debet** autem ipsi fundamentum ad orientem dirigere et tribus de causis. **De** quibus sic dicit **Damasius**. **1. li. iij.** **Deus** paradisi in eden ad orientem plantavit vineam homines transgressi epule fecerunt. **ante** paradisi exortem habitare fecerunt. **Tanquam** ergo paradisi exortem et ad ipsum respicientes ad orientem adoramus. **Sed** et deus crucifixus ad occidentem respiciebat. **Et** ita adoramus ad ipsum respicientes et assumptus ad orientem sursum ferebatur. **Et** ita venit quem admodum viserunt eum euntem in celum. **Ipsi** ergo respicientes ad orientem adoramus. **Fundamento** autem edificationis posito membra distinguuntur que sunt sacrarium. chorus et corpus. **De** quibus sic dicit **Richardus** de sancto victore. **Sacrarium** ecclesie significat

De dedicatione

ecclesie

ordine virginum. **Chorus** vero significat ordinem coniugatorum. **Stricti** namque est sanctuarium quod chorus et chorus quod navis. **Sic** pauciores sunt virgines quam continentia et continentia quam coniugati. **Sanctior** etiam est locus sanctuarium quod chorus et chorus quod navis. **Sic** etiam dignior est chorus virginum quam ordo continentium et continentium quam coniugatorum. **Tertio** deus adiungi ornat. quod ad litteram ipsa ecclesia debet imaginibus et picturis decorari. **Et** propter quatuor. **scilicet** propter rememorationem. quod ipse imagines reducant nobis ad memoriam christi passionem. **Propter** excitandam devotionem. quia ex visione talium excitatur in nobis devotio. **Propter** instructionem. quod in visione talium imaginum laici instruuntur cum hominibus imagines sint quasi quidam libri ipsorum laicorum. **Debet** ecclesia etiam decorari et pingi imaginibus et ornari picturis. **Propter** imitationem sanctorum. quod laici videntes sanctorum martyrum passiones et circumstantias per imagines expressas animantur ad perfectionem et virtutem. **Secundo** domus potest considerari. putatur esse in facto esse. **Et** tunc tria similiter requiruntur. **De** quibus sic dicit **Augustinus** in libro de trinitate. **Bona** domus est paribus membris disposita. ampla et lucida. **Domus** ergo dei primo debet esse paribus membris disposita. **Cuius** enim sit palacium regale debent ibi esse disposita. **agnaculum**. **plistorium** et cubiculum. **In** agnaculo namque rex suos reficit. **In** consistorio vero causas audit et dirimit lites. **In** talamo vero quiescit. **In** ecclesia ergo altare est agnaculum dei. **in** quo fideles reficiantur pane vite. **Job. vi.** **Ego** sum panis vivus. **Chorus** vero est tabernaculum orationis et laudationis. **ps.** **In** ecclesiis benedicite domino etc. **Corpus** siue navis ecclesie est consistorium dei. **ubi** rei resolvuntur in confessione. **ps.** **Proximate** domino in confessione. **Secundo** domus dei debet esse ampla. **de** cuius amplitudine dicitur **Gen. xvij.** **Dilataberis** ad orientem et occidentem et meridiem et septentrionem.

Ista dilectionem facit charitas que tunc dilatatur usque ad orientem quoniam deum diligit super omnia que est omnium principium et origo. **Usque** ad occidentem quoniam homo in se omnia vitia mortificat et extinguit. **Usque** ad meridiem quoniam amicos diligit in deum. **Usque** ad aquilones quoniam inimicos diligit propter deum. **Tertio** domus dei debet esse lucida. **Ideo** in ipsa ecclesia ample fenestras vitreas construuntur. **ut** scilicet ab ipsis illuminentur. **Per** fenestras vitreas pinguntur et doctores intelligunt. **Fenestras** enim vitreas quatuor bona in ecclesia faciunt. **Habent** enim lucem transmittere a veteri et percellis defendere et ecclesiam decorare et illiteratos per imagines erudire. **Sic** sancti pinguntur debent populum illuminare per doctrinam. **Phil. ij.** **Inter** quos lucetis sicut luminaria in mundo christum vite continentia. **A** veteris et percellis temptationum defendere per devotam orationem. **Unde** quidam reprehenduntur. **Eccl. xij.** **Non** ascendisti ex adverso. **nec** posuisti murum per domum israel. **Per** elatorem tunc ex adverso ascendit quando diuine iusticie clipeum orationis opponit. **Tunc** opponit murum quoniam ponit in tra deum et peccatore orationis sue suffragia. **Debet** ecclesiam decorare per honestas conversationem. **Chrysostomus**. **Lericus** nullam debet habere maculam nec inchoa nec etiam cogitatu. **nec** in facto. **nec** in opinione. **quod** ipsi sunt pulchritudo et virtus ecclesie et si mali fuerint totam deturpant ecclesiam. **Debet** etiam simplices et illiteratos instruere per opera bona et exempla. **Mat. v.** **Sic** luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona. **Secundo** ponitur in premissis verbis ipsius ecclesie edificatio consecratio. cum dicitur: Sanctificavi domum hanc. **De** namque sanctificatio auctoritate pontificis vero sanctificatio ministerio. **Sed** reuera ecclesiam militantem deus sanctificabit in celo et sanctificavit in sue passionis sacramento et quotidie sanctificat ipsorum ministerio. **De** prima sanctificatione que sanctificabit ecclesiam militantem in celo. dicitur. **Job. v.** **Tres** sunt que testimonium

De dedicatione

dant i celo. scz i ecclesia triupbāte. pater
verbū 7 spūsanct⁹. Fili⁹ eaz sanctificat
ponēdo ibidē suā pfectaz cognitionem.
Spūsanct⁹ suā pfectā dilectionē. Pat⁹
cogniti 7 dilecti p̄nā possessionē. Aug⁹
de ciui. dei. Illa ciuitas supna ē viget et
amat. In eternitate dei viget in verita-
te dei lucet. in bonitate dei gaudet. De
scda sanctificatione q̄ eccliaz sanctifica-
uit in passionis sacramento. subdit ibi-
dem: Et tres sūt q̄ testimoniu dant i ter-
ra. scz spūs. aqua. 7 sanguis. Ipse enim
eccliam sanctificat p̄ spūitū. id ē animā
quam posuit vt ipsam viuificaret. Per
aqua 7 q̄ de latere exiuit vt ipsam in ba-
ptismo ablueret. Per sanguinē quē in
p̄cium effudit vt ipsam redimeret. De
tertia sanctificatione q̄ quotidie eā san-
ctificat autoritate et epoz ministerio.
d̄. j. Paral. vij. Ubi postq̄ salomō tē-
plum edificauit et cōsecrauit de⁹ sic sibi
respōdit: Elegi 7 sanctificau locū istum
vt sit nomen meū ibi in sempiternū 7 p̄-
maneat oculi mei ibi cunctis diebus 7
erunt aures meę erectę ad orationez 7
q̄ in loco isto orauerit. Ex q̄bus verbis
babetur q̄ ecclia videt oculis dei. nomi-
natur nomine dei. viuūt i corde dei. 7 au-
diuit aurib⁹ dei. Quia igit videt oculis
dei non pōt errare. qz nominat noīe dei
debet eā oēs i reuerētia habere. qz viuūt
in corde dei nunq̄ potest mori. Et quia
audit aurib⁹ dei non poterit ab aliquo
decipi. Tertio ponitur finalis intētio
cum subdit: Donam nomē meū ibi in
sempiternū. Ad hoc enī omnis ecclesia
p̄struit 7 dedicat. vt ibi nomen dei ho-
nozet 7 laudet. Et h̄ deus in omnib⁹ ho-
ris sit laudānd⁹. ecclesia tñ septē horas
elegit q̄s vt de⁹ in ill⁹ laudet instituit ex
eo q̄ illę hoze sūt priuilegiatę. 7 a christo
cōsecratę. Nam hora matutinali fuit na-
tus. A iuda 7 iudeis captus et illusus.
Ad iudiciū credit esse ventur⁹. fm̄ illud
Mat. xv. Media nocte clamor fact⁹ est
Ecce spūs venit. In hora p̄ma cglū
7 terrā in scripiū hōis creauit. Ad tem-

ecclesie

plum in hac hora psonaliter venire cō-
suevit. Luc. xi. Dis popul⁹ manebat
id ē mane festinabat ad ipsū existentē in
templo. In hac etiam hora christ⁹ resur-
gens mulierib⁹ apparuit. In hora tertia
christus ad colūnā vsqz ad sanguinem
flagellat⁹ fuit. 7 sententiā suę mortis ac-
cepit. qz tunc iudgōriū vocib⁹ crucifixus
fuit. In hac etiam hora spūitū sanctū in
a postolos destinauit. In hora sexta chri-
stus in cruce eleuat⁹ fuit. 7 clauis cōfit⁹.
sol fuit obscurat⁹. velut q̄busdaz vestib⁹
nigris se induens. et mortē dñi sui trib⁹
horis plangēs. In hac etiā hora christ⁹
i celum ascēsurus cuz aplis dulce cōui-
uiū fecit. Intra illud Act. j. Couescens
p̄cepit eis. In hora nona christ⁹ spūi-
tū emisit. vulus in latere accepit. 7 ad
celum ascēdit. In hora autē resperti-
na. sacramētū 7 cor. 7 sanguis sui
instituit. discipuloz pedes lauit. 7 in ba-
bitu peregrini resurgēs apparuit. Luc.
vlj. Mane nobiscū dñe. qm̄ ad uespera-
scit. In hora cōpletōriū christ⁹ sangui-
neas guttas suclauit. de cruce deponit⁹
7 in monumēto colloca⁹. fuit. et ianuis
clausis ad discipulos introiuit.

Sermo. cccij. eodē die sermo. ij.

Edificauerūt

Templuz domini rex 7 fili⁹ isrl. iij.
Reg. vij. Sicut templuz dei dedicatum
fuit a salomone 7 fili⁹ isrl. ita 7 nunc
ecclesie dedicat⁹ a christo rege pacifico au-
toritate. 7 a pōtificib⁹ 7 alijs clericis mi-
norib⁹ ministerio. In ipso autē dedica-
tionis officio sūt plurima q̄ magna cō-
tinent sacramēta. Primuz ē qz ponti-
fex eccliaz p̄secrandā trib⁹ vicib⁹ circūit
ad ostēdendū qz p̄secrat⁹ in honozē san-
ctę trinitatis. vel ille triplex circūit⁹ sig-
nat tēpus in q̄ deus nō cessauit circūire
vt nob̄ posset salutem offerre. scz tps na-
ture. legis scriptę 7 gratie. Nam in tpe
legis nature misit patriarchas. ps. Mi-
sit moysen seruu suū aaron quem elegit
In tempore legis scriptę misit p̄betas.

De dedicatione

ecclesie

Hiere. vij. Et misi ad vos omnes suos
meos. p̄betas p̄ diem surgens diluculo
7 mittens. In tpe legis gratie venit ipse
Esa. liij. Propter h̄ sciat populus meus
nomē meuz i die illa. qz ego ipse qui loq̄-
bar. ecce assum. Vel ille triplex circūit⁹
significat triplicem circūitū quē fecit
christ⁹ in ipso ecclesie militantis p̄seca-
tionem et saluationem. Prim⁹ est quo
de celo venit in munduz. Scd⁹ quo de
mundo descendit ad limbū. Tert⁹ est q̄
d̄ limbo resurgēs ascēdit i celū. Scd⁹
est. quia i quolibet circūitū eps cum ba-
culo pastorali ad hostiū ecclesie pcutit
dicēs: Attollite portas p̄ncipes vestras
7c. Illa autē triplex percussio. 7 triplex
acclamatio rēp̄sentat triplex dominiū
qz christ⁹ merito suę passionis acq̄suit.
scz in celo. mundo. 7 in inferno. Phil. ij.
In nomine iesu omne genu flectet. cele-
stium. terrestriū 7 infernoz. Ac si ipso
facto pōtifer dicat: Ex quo christus do-
miniū habet i celo. vos p̄ncipes. id ē an-
geli. aperite portas. 7 mecū d̄ cetero ma-
neatis. Ex quo dominiū habet i inferno
vos portę infernales. id ē demones. ele-
uamini. 7 inde fugatis. Ex q̄ dominiū
habet in mūdo. vos hoīes de cetero ibi-
dem dominiū non requiratis. Unde p̄-
mittit ibidē i ps. Hec enī est generatio
q̄rentium eum. que. fa. dei Jacob. Ter-
tiuū est. qz ipsa ecclesia ter aqua benedi-
cta interior 7 exterior irrigat⁹. Ad signifi-
cādum qz christus triplici vnda suā ec-
clesiam irrigauit. scz vnda fluminis in
baptismi regeneratione. Eph. v. Dun-
dans eā scz eccliam. lauacro aque i ver-
bo vite. Vnda sanguinis in sua passiōe
Apoc. vij. Lauert eas i sanguine agni
Vnda flaminis in spūsancti missione.
Ecceh. xxiij. Effundam sup vos aquam
mundam. et mundabimini ab omnib⁹
inq̄namentis vestris. De ista triplici ir-
rigatione d̄. j. Job. v. Tres sunt qui te-
stimoniū dant i terra. id est in ecclia mi-
litanti. scz spūs. Ecce vnda flaminis et
sanguinis. Ecce vnda sanguinis. Aqua.

Ecce vnda aque. Vel ista triplex irriga-
tio significat tria genera lachrymarum
q̄bus aia que est templum dei aspergit⁹
7 irrigat⁹. scz lachrymis cōpunctionis. p̄
peccatū. ps. Lachrymis meis strā-
tum meum rigato. Lachrymis cōpassi-
onis. p̄ alienis miserijs. Hiere. ix. Quis
dabit oculis meis fontem lachrymarū
7c. Et lachrymis deuotionis. p̄ celesti-
bus desiderijs. ps. Fuerit mihi lachry-
mę meę panes 7c. In ista autē aqua be-
nedicta qua ecclesia aspergit⁹ tria appo-
nūtur. scz vinuz. cinis. 7 sal. qz ad hoc qz
aqua lachrymaruz nostraz bene valeat
lauare tria debem⁹ apponere. scz vinum
spūalis exultationis. Scd. xij. Nō ē ob-
lectamentum supra cor. dis gaudiū. Ci-
nerem. id ē memoriā mortis. Scn. xvij
Loquar ad dñm meum cuz sim puluis
Sal sapidę discretiōis. Roma. vij. Ra-
tionale obsequiū vestrū. Ista autē asper-
sio fit cum isopo. id ē cuz timore diuino
Sicut enim isopus purgat fleuma pe-
ctoris. sic timor dei purgat peccatū mē-
tis. Eccl. p̄. Timor dñi expellit peccatuz.
Quartū ē quia litteris gręcis et lati-
nis in panimēto scribit⁹ alphabetum. fa-
cta cruce de cinere et sabulo. de angulo
orientis vsqz ad anguluz occidentis. qd̄
qdem rēp̄sentat p̄iunctionem vtriusqz
populi. iudei scz et gētilis in fide vera p̄
cruce christi actā. ita qz ille q̄ erat dexter
factus ē sinister. Et q̄ erat i capite fact⁹
ē i cauda 7 ecōuerso. Deut. xvij. Ipse
erit in caput 7 tu eris in cauda. Vel illa
talis scriptura duob⁹ ordinib⁹ facta si-
gnificat dei p̄cepta i duab⁹ tabulis scri-
pta. Et ideo talis scriptura fit in cruce
de cinere. 7 sabulo facta ad innuēdū qz
si homo vult faciliter dei p̄cepta imple-
re. debet habere memoriā dñice passio-
nis 7 crucis. An Greg⁹. Si passio chri-
sti ad memoriā reducit⁹. nihil ē qd̄ non
equo animo toleret. Debet habere me-
moriā suę mortis. Greg⁹. Valde se solli-
citat i bono ope. q̄ semp̄ recogitat de ex-
tremo fine. Debet etiā h̄ie p̄sideratiōez
73

De dedicatione

pprie infirmitatē qz scz ad instar sabuli homo ē sterilis 7 infructuosus nūli a dei grā adiunet. ij. ad Cor. ij. Non qz sufficiens sum aliqd cogitare a nobis q̄si ex nobis. **Quintū** ē qz duodecim cruces i ecclesie parietibz depingunt. Ipsa enī crux sancta ē christi vexillū. An cantatur: **Vexilla regis p̄deunt.** Crux ē baculus christi. **Sen. xxiij.** In baculo meo trāsmi iordanē istū id ē mundū istum. Crux ē lectus christi quo ipse requieuit. **Can. p.** Indica mihi vbi pascas. vbi cubes i meridie: Quia igit crux ē vexillum christi ideo i ecclesia p̄secranda cruces depingunt. vt ostēdat q̄ illa ecclesia est amodo christi dominio subiugata. **Uñ** 7 apud regalem magnificentiā obseruat. vt cu aliqua ciuitas ei traditur vexilla regis erigunt. **Hasta** autē fuit lancea. **Tela** fuit caro mūdissima depicta colore nigro linoris rubeo sanguinis 7 alba innocentie 7 puritatis. **Depingunt** autē duodecim cruces. qz duodecim apli hoc vexillū p̄ vniuersū mūdū deferentes ipsū christi dominio subiugarunt. **Quia** crux ē baculus dei ideo ipse cruces depingunt vt demones terreat 7 inde fugiat. **Chryso.** Ubicūqz demones signū crucis viderint territi fugiunt baculū timētes vnde plagā acceperūt. **Quia** crux ē lectus christi ideo depingunt cruces ad innuēdū qz sicut christus de cruce non descendit sed i ea mortuus fuit. **Sic** 7 ipse bō de cruce p̄nitentiē nō d̄z descendere s̄ in ea cōstāter d̄z p̄senerare. **Voluit** enī christus de cruce descendere nec p̄ matris sue cōpassione cū sciret ipsā valde dolere. **Lud. ij.** Tuā ipsi aīaz gladiū pertrāsibit. **Rec** p̄pter iudeoz irrationes. **Mat. xxvij.** **Peter** entes enī mouebāt capita sua dicētes: **Hab** q̄ destruis templum dei 7 post tridū reedificas illud. **Rec** p̄pter ipsoz fallacē persuasionē. **Ibides:** **Sirex** isrl ē descendat de cruce 7 credemus ei. **Rec** p̄pter vehementes sui corporis dolorem. **Lben. j.** **Attēdite** et videte si ē dolor si

ecclesie

milis sicut dolor me. **Sic** 7 bō de cruce p̄nitentiē nō d̄z descendere. nec cōpassione suozum parentū. nec irratione superboz. nec p̄suaione amīcorū. nec austeritate p̄gnaz. **Sextū** est qz ipse cruces illuminant 7 crismate inunguntur. **Illa** enī duodecim luminaria an cruce posita significāt duodecim aplos q̄ vexillum crucis p̄ vniuersū mundū deferētes ipsū p̄ tria christi dominio subiugarūt. scz p̄ lumē sapientiē. **Mat. v.** Vos estis lux mundi. **Per** odorē bonē fame q̄ significat p̄ balsamū. **Cor. ij.** **Christi** bonus odor sum deo in omni loco. **Et** p̄ victoriā p̄sentiē q̄ significat p̄ oleū. **Cor. p.** **Glōria** nostra hęc est testimoniu p̄sentiē nostrę. **Illi** etiā q̄ crucem p̄nitentiē assumpserūt ista tria similiter debēt habere. scz lumē cōuersatiōis honestę. **Mat. v.** **Sic** lucet lux vestra coram hominibz. **Balsamū** redolentis fame. **Ecd. xxiij.** **Sicut** cinnamomū et balsamum aromaticas dedit odorem. 7 oleū deuotiōis interne. **ps.** **Impingua** sti in oleo caput meū. **De** Betiaz scribitur. **j. Joh. ij.** **Uinctio** ei docet vos de oībz. **Berū.** **Qui** inuita a timore crucis christi portat patiēter. qui p̄ficat in spe portat libēter. qui sūmat in charitate amplectit eā ardentē. **Ecce** oleū balsamū 7 ignis. **Qui** enī portat crucē patiēter. iā vinctus ē oleo grę p̄uenientis. **Qui** portat libēter vinctus ē balsamo gratie p̄ficiētis. **Qui** autē portat ardētē in flammatus ē igne gratie p̄ficiētis.

Sermo. cccij. Eodē die ser. iij.

Hodie salū hu-
ic domui facta est. **Lud. xix.**
Quādiu hō in hac vita ē peccator est
Et ideo dei recōciliationis indigens ē.
Ideo necesse erat vt aliqua domus ineni-
retur in q̄ ista recōciliatio celebraretur.
Homo autem nō poterat ascendere ad
domum celestē qz nimis erat alta. **Rec**
de poterat descendere ad domum terre-
stre qz nimis erat imūda. **Ideo** voluit

De dedicatione

deus vt fieret domus cōmunis. scz eccle-
sia dedicata que si nō esset cor porrea nō
esset domus hoīuz. si non esset dedicata.
nō eēt dei habitaculū. **Et** qz peccatores
vbiqz sūt i mundo. ideo de talē domus
vbiqz voluit cōstrui 7 dedicari et in ea
oblationē mūdā offerri. **Malach. j.** In
omni loco sacrificat et offertur nomini
meo oblatio mūda. **Quā** autem ecclesia
dedicat. tūc ipsi dño mancipatur. et ab
omni demonum potestate eripit. 7 ideo
bene d̄z: **Hodie** huic domui salus facta
est. **Notandū** 7 autē qz p̄pter q̄tuoꝝ
causas ecclesia dedicat. **Una** causa sumi-
tur ex pte dei. **Secunda** ex parte angeli
Tertia ex pte nostri. **Quarta** ex pte de-
monis. **Prima** ergo causa sumitur ex
pte dei qz efficit domus digna dei ad ha-
bitādū. **Paral. vij. 7 ij.** **Reg. ij.** **Ocu**
li mei erūt aperti 7 aures meę erectę ad
orationē eius qui in loco isto orauerit.
Elegi nāqz 7 sanctificauī locū istum vt
sit nomē meum ibi i sempiternū 7 per-
maneat oculi mei 7 cor meum ibi cūctis
dieb. **Ex** quibz verbis habetur qz deus
in ecclesia p̄secrata ponit oculos suos au-
res suas nomē suū 7 cor suum. **Habet**
enī ibi oculos suos q̄b videt deuotiō-
nem bonoz. genuflexiones 7 lachrymas
ipsoꝝ q̄bus etiā videt in deuotionem
maloz. supfluitates vestimentoz ac or-
namentoz. **Ecd. xxiij.** **Oculi** dñi multo
pl̄ lucidiores sunt sup solē. circūspicien-
tes oēs vias hoīuz. **Habet** etiam au-
res suas q̄b audit orationes et lachry-
mas oīuz fidelium. **Ela. xxxvij.** **Audiui**
orationem tuā 7 vidi lachrymas tuas.
Quibz etiam audit vba vana 7 detra-
ctoria multoz. et maxie mulierū i ecclesia
loquētium. **Ideo** dicit apls. **j. Cor. xiiij.**
Mulier es i ecclesijs taccat. **Habet** etiā
ibi nomē suū qd est christi q̄ interpretat
vinctus. **Olim** qdē nomē suum erat ter-
ribile 7 inflexibile. **ps** ait: **Sanctū** 7 ter-
ribile nomē ei. **Sed** modo ē vinctum. 7
ideo ideo factū ē ad misericordiā flexibi-
le 7 valde amabile. **Can. ij.** **Oleū** effusū

ecclesie

nomē tuū. **Habet** etiā ibi cor suū qz di-
gnos et deuotos q̄ sunt ibi amat. indi-
gnos 7 malos q̄ sunt ibi cōdenat 7
odit. **Tales** sunt illi de q̄bus d̄z **Joh. ij.**
Dñs eicit de templo oues 7 boues et ni-
mularioꝝ effudit. et mensas subuer-
tit. 7 his q̄ vendebant colūbas dixit. **Zē.**
Odit enī luxuriosos tanq̄ boies bestia-
les. **ps.** **Cōparat** est iumentis insipien-
tibus. 7 similis factus est illis. **Odit** pla-
tos supbos q̄ cornu supbie volunt cete-
ros vtilare. **Odit** clericos auaros q̄ vo-
lunt mercimonia exercere. **Odit** platos
simoniacos q̄ dona spūs sancti volunt
vendere. **Si** enim deus i ecclesia cōsecra-
ta h̄z cor suū 7 nos merito debemus ibi
habere cor nostrū. ne de nob dicit illud
Ela. xxiij. **Populus** hic labijs me bono-
rat. cor autē eoz longe est a me. **Secūda**
causa sumit ex pte angeli. qz ipsa ecclesia
cōsecrata ē angelis gratia loci ad mini-
strādū. **Ministrant** enī angeli q̄ dru-
pliciter. **Primo** qz sacerdoti ministrāti
7 celebrāti assistūt. **Breg.** **Quis** autē fi-
deliū dubiū habere posset i ipsa imolati-
onis hora ad sacerdotis vocē cēdos ape-
riri. atqz i illo iesu christi ministerio an-
geloz choros ad esse. sumis ima sociari
et terrena celestibz iungi. **Secūdo** mini-
strāt. qz orationes fidelium deo offerunt
Uñ d̄z in canone. **Iube** hęc p̄ferri p̄ ma-
nus sancti angeli tui. **Lob. xij.** **Quā**
do orabas cū lachrymis ego obtuli ora-
tionem tuā dño. **Tertio** ministrāt qz
fideles ab insidijs demonū custodiunt.
scz dum ad ecclesiam veniūt 7 dū ibi cōsi-
stunt. 7 dū inde exiūt 7 recedūt. **Juditb**
xij. **Custodiuit** me angelus dñi 7 hinc
euntes 7 ibi cōmorantem. et inde hinc re-
uertentē. **Quarto** ministrant qz psal-
lentibz se cōiungūt. **ps.** **Præueniūt** p̄nci-
pes cōiuncti psallentibz. **Ipsi** enim
angeli psallētes ad ecclesias p̄cedūt. ideo
d̄z: **Præueniūt** p̄ncipes. 7 cū deo psal-
lentibz psallunt. ideo subdit: cōiuncti
psallentibz. **Ipsi** in medio animarū deū
alacriter et infatigabiliter laudantium

De dedicatione

assistunt. ideo subdit: In medio iuuen-
cularum deuotiones. Psallentium christo
ipsi accendunt. ideo subdit: Tympani-
striaz. Per tympanum enim christus intelligi-
tur in quo est forma sperica. id est diuini-
tas eterna. Pellis extensa. id est caro cru-
cifixa. Melodia. id est anima omni gaudio et
inubilatiōe repleta. Ille autem atque sunt tym-
panistriz qui ad christi diuinitatem et passi-
onem sunt dulciter affecti. Tertia cau-
sa sumit ex parte uocis. quia est homini valde
utilis ad obtinendum quod petit. Hōies
enim in ecclesijs dedicatis obtinere possunt
et affluentiam omnium bonorum et remotionem
malorum. Ibi enim obtinetur omnia bona. scilicet
caelestia. spiritualia. et terrena. In postquam
Salomon templum dedicauit ad deum
preces effudit. rogans ut exaudiret popu-
lum in loco illo orantem. cui deus sic respo-
dit. ut habet. iij. Paral. vij. Si clausero
caelum et pluuia non fluxerit. et mandane-
ro et precepero locustas ut deuoret terram
superius autem populus egerit penitentiam ex-
audiā de celo et saluabo terram eorum. De
quod peccatori uersio. et in ecclesia exorati ce-
lum clausum aperit quoniam caelestis gloria eius
dignū facit. Tunc pluuia mittit quoniam gratiam
spirituales imittit. quoniam gratiam spirituales in fun-
dit. Tunc terram sanat quoniam fertilitatem tem-
porum donat. Secundo obtinet liberati-
onem ab omnibus malis. malo culpe. peccati
transitorie. et peccati eterne. In postquam sa-
lomon templum dedicauit orauit dicens
iij. Reg. vij. Fames si orta fuerit in terra
aut pestilentia. aut corruptio aeris. et inimicus
eius obsidens portas. uniuersa plaga et
omnis infirmitas. et expandet populum tuum
manus suas in domo hac. tu exaudies de ce-
lo. Apparuit autem ei dominus dicens: Exaudi
ui orationem et deprecationem tuam. Per hoc
dicitur fames pestilentia. corruptio aeris. notat
malum peccati transitorie. Per hoc dicitur ini-
micus obsidens portas. notat malum cul-
pe. Diabolus enim tunc obsidet portas. quoniam
corporis sensus inuadit et detinet. Per
Benedictum dicitur: uniuersa plaga et omnis infirmi-
tas. intelligit malum peccati eterne ubi est omnis

ecclesie

plaga in corpore et uniuersa infirmitas in me-
te. Quarta causa sumit ex parte demoni-
um. quia ipsa est demonibus valde terribilis
et hoc propter quoniam quod in ipsa ecclesia pertinet
Ibi enim sunt angelorum presidia a quibus
ecclesia communis. In ecclesia etiam corpus
dominicum preseruat et preseruat. Cruces
erigunt et in ecclesia sanctorum reliquie re-
cordantur. et orationes fidelium effunduntur.
Ista omnia sunt diabolo valde terribilia.
Diabolus enim significat per leonem. i.
Pet. v. Aduersari noster diabolus. itaque
leo rugiens. Leo autem quattuor timet
scilicet strepitum currum siue rotarum. ignem ac-
censum. gallum et maxime albam. et quando
videt catulum coram se verberari. Per
currus namque significat exercitum angelorum
per. Currus dei decem milibus. Et
et ipsi angeli in currum igneo. Helicappa-
merunt. Strepitus ipsorum currum sunt vo-
ciferationes sanctorum angelorum ad deum
contra demones pro nobis clamantium.
Esa. lxxij. Super muros tuos hierusalem
constitui custodes tota die ac nocte non ta-
cebunt. Ipsi currus et eorum strepitus
sunt demonibus valde terribiles. In
legitur. Ben. xxvij. quod postquam iacob uide-
rit scalam. et per eam angelos ascenden-
tes dixit: Terribilis est locus iste. Per
scalam namque penitentia nostra figura-
tur. per quam angeli descendunt et oratio-
nes que in ecclesia fundunt colligunt et
ascendunt ut omnia collecta deo offer-
rant. Secundo leo timet ignem accensum.
per quem significantur ardentia deside-
ria et feruentens orationes fidelium que
omnia sunt demonibus a deo terribilia quod
eos incidunt. Unde dixit diabolus bea-
to Bartholomeo: Incidunt me orati-
ones tue quod eos expellunt. ut habet. Tob.
vi. Cordis eius particulam si super car-
bones ponas fumus eius extricat omne
genus demoniorum. quod etiam demones
vulnerant et confodiunt. Ang. Tela con-
tra diabolum uerba dei sunt. Fides tua
spes tua. et opera tua gladij sunt interfi-
cientes inimicum. Terribilis autem est

De dedicatione

sancti. scilicet tabernaculi et uasa taberna-
culi. ac etiam altare et uasa altaris. Queri.
vij. Anxit moyses et sanctificauit taber-
naculum cum omnibus uasis suis. altare et simi-
liter uasa eius. Vult etiam habere sanctos
ministros. Leuit. xi. Sancti estote quoniam
ego sanctus sum. Exo. xix. Sacerdotes qui
accedunt ad omnem sanctificationem ne peccent
eos. Et sic in veteri testamento. Alia erat
preseratio altaris. Alia erat preseratio ta-
bernaculi. Ita et nunc alia est consecratio
altaris. et alia consecratio ecclesie. In pri-
missis ergo uerbis duo ponuntur. Pri-
mo ipsius sanctificandi ritus. cum dicitur:
Septem diebus expiabis et sanctificabis al-
tare. Secundo in ipsius sanctificationis ef-
fectu. cum dicitur: Et erit sanctum sanctorum. Ri-
tus autem altaris veteris tabernaculi fie-
bat septem diebus per hostiarum immolationem.
Ritus autem preseratio altaris ecclesie mi-
litaris continet multa. que magnis sacra-
mentis fuerunt plena. Primus est quia
quattuor cruces in quattuor cornibus altaris
configurantur de aqua benedicta. Altare quod
significat crucem. cuius quattuor cornua
sunt quattuor brachia in quibus emanauit
uindicta saluati. que quidem uindicta quattuor pres-
tanti abluunt et purgant. Et per illas quattuor
cruces de aqua benedicta significat
quod christus mundauit per sanguinem suum pas-
sionis quattuor elementa. Mundauit enim
ipsam aerem. quia non sub tecto. sed in aere
pati uoluit. Mundauit aquam per illam
aquam que de suo latere profudit. Mundauit
terram per sanguinem quem in terra effudit.
Mundauit ignem et non tantum materiales. sed
etiam spirituales. cuiusmodi est ignis tribu-
lationis que christus etiam mundauit. quia
eius minor fecit. ex eo quod illo igne exami-
natus fuit. per. Igne me examinasti. et non
est inuenta in me iniquitas. Et per illas quattuor
cruces significat quod passionem christi
et eius crucem quadrupliciter portare
debemus. scilicet in facie per assiduam impres-
sionem. in ore per confessionem. in corpore
per mortificationem. et in corde per deuotionem.
Secundum est quia episcopus altare preserandus

Septē diebus

expiabis altare. et sanctificabis
et erit sanctum sanctorum. Exo. xix. Quia
deus est sanctus. ideo uult habere omnia

altaris

sancti. scilicet tabernaculi et uasa taberna-
culi. ac etiam altare et uasa altaris. Queri.
vij. Anxit moyses et sanctificauit taber-
naculum cum omnibus uasis suis. altare et simi-
liter uasa eius. Vult etiam habere sanctos
ministros. Leuit. xi. Sancti estote quoniam
ego sanctus sum. Exo. xix. Sacerdotes qui
accedunt ad omnem sanctificationem ne peccent
eos. Et sic in veteri testamento. Alia erat
preseratio altaris. Alia erat preseratio ta-
bernaculi. Ita et nunc alia est consecratio
altaris. et alia consecratio ecclesie. In pri-
missis ergo uerbis duo ponuntur. Pri-
mo ipsius sanctificandi ritus. cum dicitur:
Septem diebus expiabis et sanctificabis al-
tare. Secundo in ipsius sanctificationis ef-
fectu. cum dicitur: Et erit sanctum sanctorum. Ri-
tus autem altaris veteris tabernaculi fie-
bat septem diebus per hostiarum immolationem.
Ritus autem preseratio altaris ecclesie mi-
litaris continet multa. que magnis sacra-
mentis fuerunt plena. Primus est quia
quattuor cruces in quattuor cornibus altaris
configurantur de aqua benedicta. Altare quod
significat crucem. cuius quattuor cornua
sunt quattuor brachia in quibus emanauit
uindicta saluati. que quidem uindicta quattuor pres-
tanti abluunt et purgant. Et per illas quattuor
cruces de aqua benedicta significat
quod christus mundauit per sanguinem suum pas-
sionis quattuor elementa. Mundauit enim
ipsam aerem. quia non sub tecto. sed in aere
pati uoluit. Mundauit aquam per illam
aquam que de suo latere profudit. Mundauit
terram per sanguinem quem in terra effudit.
Mundauit ignem et non tantum materiales. sed
etiam spirituales. cuiusmodi est ignis tribu-
lationis que christus etiam mundauit. quia
eius minor fecit. ex eo quod illo igne exami-
natus fuit. per. Igne me examinasti. et non
est inuenta in me iniquitas. Et per illas quattuor
cruces significat quod passionem christi
et eius crucem quadrupliciter portare
debemus. scilicet in facie per assiduam impres-
sionem. in ore per confessionem. in corpore
per mortificationem. et in corde per deuotionem.
Secundum est quia episcopus altare preserandus

De dedicatione

Septem vicibus circūit. Per illos autē septem circūitus quos christus fecit per altaris nostri id ē: cordis nostri sanctificationem. **Primus** est quo de celo venit in vterū & gnis. **Secundus** ē quo de vtero venit in presepiū. **Tertius** ē quo de presepio venit in mundū. **Quartus** est quo de mūdo ascendit in patibulum. **Quintus** est quo de patibulo descendit in sepulchrum. **Sextus** est quo de sepulchro descendit in limbum. **Septimus** est quo de limbo resurgens ascendit in celum. **Tertium** est quia ipsum altare septem vicibus cum aqua benedicta et isopo aspergitur. **Isopus** nāq; est herba parua calida & fleumatis purgatiua. **Et** significat christū qui est paruus per humilitates. vt tamen habetur **Esa. ix.** Paruulus natus est nob. **Calidus** per charitatem. **Job. xv.** Maiorem hac dilectionē nemo habet &c. **Et** purgatiuus faciens nobis magnas puritatem. **Heb. p.** Purgationem peccatorum faciens. Ab ista isopo pfluxerūt septem aquę asperisionis id est septē sanguinis effusiones. **Quarum** pma pfluxit in circūcisione. **Secunda** in sudatione. **Tertia** in corpis flagellatione. **Quarta** in capitis coronatione. **Quinta** in manuum perforatione. **Sexta** in pedū crucifixione. **Septima** in lateris aperitione. **Vel** illa aqua significat aquam baptismalē qua altare cordis nostri aspergitur & mundat. quę ideo septies aspergitur quia in ipso baptismo septem dona spiritus sancti dantur. **Quartum** est quia incensum in ipso altari concrematur. p qd significatur ipsum sacrificium in ara crucis oblatū. **Et** sic sumus incensū. exit a carbone accenso. & in altū ascendit. et odorem reddit. **Sic** fumus huius sacrificij processit a christo in flammato igne amoris passionis et compassionis. **Ascendit** vsq; in celū. **Apoc. viij.** Ascendit incensorum fumus in conspectu domini d manu angeli. id est christi qui fuit nuncius dei patris. **Et** ideo fe-

Altaris

cit odorem magnum. **Eph. v.** Tradidit semetipsum pro nobis oblationes & hostiam deo in odore suauitatis. **Vel** per illam concremationem incensi significatur qd illi qui ad altare accedunt debent habere orationem ad instar incensi. scz feruentem. ascendentem. & redolentem. **Feruētē** scilicet calore charitatē. **Apoc. viij.** Data sunt ei incensa multa. **Et** infra. **Et** accepit angelus thuribulum et impleuit illud de igne altaris. **Ascendētem** leuitate humilitatē. **Ecd. xxxv.** Oratio humiliantis se penetrat nubes. **Redolentem** odore mundicie et puritatis. **Apoc. v.** Habentes singuli citbaras et phialas aureas plenas odoramentorū &c. **Quintū** ē qd ipsū altare crismate ungitur. **Ad** significandum qd ipsa crux fuit inuncta sanguine christi qui patre odore recreauit et ipsum ad misericordiam delinuit. & nobis suaz benedictionem dedit. **Crisma** nāq; fit ex balsamo et oleo. et vtroq; benedictio. **Vel** p b significatur qd illi qui ad altare accedunt debent habere balsamum redolentis fame. **ij. Cor. ij.** Christi bonus odor sumus. **De** omni loco oleū pietatē et misericordie. **Ecd. ix.** Oleū de capite tuo nō deficiat ad benedictionem gratie pficiētis ps. **Etenim** benedictionem dabit legislator. ibunt de virtute i virtute &c. **Sextum** est quia mundis panis operitur qui panni sic debent esse gloriofi & pcciosi qd nullam habeant maculam vel rugam & nullam deformitatem. **Panni** enī altare ornantes sunt boni clerici ecclesiaz decorates. **Esa. liij.** Vno ego dicit dominus. quia omnib; his velut ornamento vestieris. **Eph. v.** Exhibere sibi ecclesiam gloriosam non habentem maculam neq; rugam. aut aliqd huiusmodi. **Clerici** enim nō debent hēre maculam in cogitatione. nec rugam in intentione. nec aliquid deformitatis in opere. sed debent esse gloriofi i fama et opinione. **Secundo** ponitur sanctificationis effectus. cū dicitur sanctus sanctorum. **Ipsū** enim altare

De officio

sanctū sanctorū dicitur: qz sanctissimus sacramentum in eo psecratur. **Sanctū** nāq; est idem qd mundum. firmum. et sanguine tinctū. **Est** igit ipsum sacramentum i altari sanctum. **Primo** qz nos mundat. **Heb. ix.** Sanguis christi emundabit cōscientiā nostraz &c. **Apoc. vij.** Lauarunt stolas suas. et dealbauerunt eas in sanguine agni. **Ex** quib; verbis patet qd sanguis christi mundat. lauat & dealbat. **Mundat** ab actuali. lauat ab originali. & dealbat a veniali. **In** huius significatione christus sanguine fudit de manibus vt lauaret actualē. d latere vt lauaret originale. de pedib; vt lauaret veniale. **Secundo** altare dicitur sanctum. quia nos firmat. scilicet per sacramentum. **Facit** enim nos firmos et fortes in aggrediendo ardua. **Hoc** significatū ē. **Job. vi.** vbi dicitur qd elephantis ostenderunt sanguinem vuz ad acuēdum eos ad pzelium. **Facit** nos firmos sufferendo aduersa. **Heb. xij.** Recogitate eum qui tales sustinuit a peccatorib; adūsus semetipsum p tradictiones vt nō fatigemini animis vestris deficiētes. **Facit** nos firmos perseveranter cōtinuādo fortia. **ij. Reg. xij.** Ambulauit in fortitudine cibi illius &c. ps. **Panis** cor hominis confirmat. **De** his exemplū habemus i christo qui magnanimiter aggressus est ardua & crucem ascendit. **Constanter** sustinuit aduersa quādo vulnera fortiter tolerauit et perseveranter continuauit fortia. scz quādo de cruce descendere noluit. **Tertio** sacramentum dicitur sanctū quia sanguine suo nos tingit. scz quādo suę passionis memoriam nobis impmit tangendo nostrū intellectū per meditationē. **Deus. vi.** Meditaberis sedens in domo tua. et nostruz affectum p desiderium & deuotionem. **Job. xxxix.** Pulli eius lambunt sanguinem et totam vitam nostraz per imitationes. **j. Pet. ij.** Christus passus ē p nob; nob; relinquens exemplū &c. **Sermo. cccv. de officio diuino.**

diuino

sermo primus.

O Edit i celebra
tio dicitur &c. **Ecd. lvij.** **Ista** verba fuerunt dicta de dauid ppheta et possunt cōuenienti dicit de beato Grego papa. qd missę celebrationē pulchre & de core ordinauit. & ipsum ministrum celebrātem pulchro habitu insigniuit. **Uideamus** ergo qd decorus sit habitus ministri. **Secundo** qd decora sit celebratio ministerij. **Minister** nāq; i suo habitu debet esse decorus. **Primo** qd i capite coronā decorā d; hēre. **In** q; siq; de corona tria sūt. scz piloz abralio. capillorū detrūctio. & forme sperice figuratio. **Abralio** aut pilozū in supiori pre capite fit ad innuendū qd iter ipsos ministros & deū nihil debet esse mediū. s; imediate debet deo vniri p vinculū charitatis. p idē pitatē voluntatis. et p opa pietatis. **Misericordia** enī maxime deo cōiungit hōiem. **Capilloz** enī detrūctio super aures fit. ad innuendū qd oīa tpaia supflua debet resecare. & supfluas cogitationes abijcere a mēte. & ad mandata dei adimplēda auditū libere & expeditū hēre. **Circularis** aut figuratio i modū coronę fit. ad innuendū qd huire deo regnare ē et qd sūt ministri illi. qd pncipio carēt et sine et qd de corona sacerdotalis dignitatis pueniri sūt ad coronā etnē felicitatis. **Secundo** debet amictū i capite alligare tāq; galeaz spei. qz debet ad altare accedere cum spe & fiducia obtinendi. **j. Thessal. v.** Induti galeam spem salutis. **Tertio** d; induere albas tāq; lorica iusticie. **Eph. vi.** Induti lorica iusticie. **Sicut** enī lorica homines vndiq; tegit sic iusticia euz alijs suis virtutib; vndiq; animā tegit & munit. **Prudentia** enim animaz munit ab anteriori vt pvideat de futuris. **Iusticia** a posteriori vt pvideat d futurū. & satisfaciāt d pteritū. **Temperantia** a dextris ne alliciatur i prosperis. **Fortitudo** a sinistris ne succubat in adūsis. **Quarto** debet cingi cingulo

De officio

castitatis et mundicie. **Eph. vi.** State ergo succincti lumbos vestros in veritate et. **j. Pet. j.** Succincti lumbos mentis vestre. **Quinto** debet accipere manipulum tam scutum fidei. **Eph. vi.** In omnibus sumentes scutum fidei. **Ipsium** autem manipulum in manu sinistra ponitur quia scutum in sinistra parte portatur. **Sexto** debet accingi stola tam ens et gladio ancipiti qui est gladius verbi dei ut incidat verbo et exemplo. **Heb. iij.** Unus est sermo dei et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti. **Septimo** per planetam sine casulam que desuper ponitur intelligitur charitas que super omnes virtutes ponitur quasi earum forma. **Col. iij.** Super habentes omnia charitatem habentes. **Uel** per illam planetam intelligitur insigne quod dicitur quod cognoscencia dicitur per quod cuius regis sit miles agnoscit per quod magnificatio carnis accipit per quod christi milites discernuntur. **Gal. v.** Qui autem sunt christi carnem suam crucifixerunt cum vitijs et concupiscentijs. **Postmodum** autem sacerdos sic ornatus et armatus et ad altare accedit ubi etiam tribus alijs armis se munit scilicet confessione ut sit mundus cum dicitur Confiteor deo etc. **Oratione** ut accedat deuotus cum dicitur Aufer a nobis domine etc. **Et crucis impressione** ut maneat securus. **Eccl. ix.** Super quem ueritatis thau ne occidatis etc. **Sexto** uidentur esse decora sit celebratio ministerij id est missae que quod decora est prope multa que ibi fiunt que magna continent sacramenta quorum quidam sunt ante consecrationem quidam post consecrationem. **Ante** quidem consecrationem plura fiunt que sacramenta continent. **Primum** quod sacerdos ad populum se manifestat et clara voce ipsum salutatur. **In** una tamen illarum se populo manifestat non tamen clare sed submisse dicens Orate fratres etc. **Ille** autem quoniam manifestationes representant quoniam apparitiones quibus in ipsa die resurrectionis se

diuino

discipulis suis manifestauit una tamen illarum fuit occulta scilicet qua simoni petro apparuit. **Secundum** est quia sacerdos non dicit christus uobiscum nec iesus uobiscum sed dicit dominus uobiscum nam christus et iesus sunt nomen personale ipsius filij. **Dominus** autem est nomen commune conueniens tribus personis quia dominus pater dominus filius dominus spiritus sanctus. **Et** tamen non tres domini sed unus etc. **Ac** si dicatur Lota trinitas sit uobiscum scilicet pater qui sua potentia uos confirmet filius qui sua sapientia uos illuminet et spiritus sanctus qui suo amore uos inflamet. **Alia** ratio est quia dominus potentiam significat et ideo omnes defectum populi supplet potest et omnia bona conferre. **Roma. x.** Idem dominus omnes et diues in omnes qui inuocant eum. **Tertium** est quia non respondetur sibi eo modo quo salutatur. **Non** enim sibi respondetur. **Et** dominus tecum etc. **Et** cum spiritu tuo ad inuendum quod tunc sacerdos totus debet esse in spiritu et spiritualis esse et nihil sentire de corpore uel corporali sollicitudine sed totum se debet dare spiritui. **j. Cor. xij.** Oratio spiritu oratio et mente. **Quartum** est quia orationes in ipsa missa in numero impari dicuntur cuius orationem assignat **Greg.** quia par numerus in duo eque est diuisibilis et impar in duo equalia diuidi non potest. **Non** dicuntur ergo in numero pari quia deus diuisionem in omnibus detestatur. **Quintum** est quia ad euangelium deportatur lumen thubus et crucis ad inuendum quod ille qui debet euangelizare uerbum dei debet habere lumen doctrine. **j. Pet. iij.** Parati semper ad satisfactionem omni petenti uos etc. thubus odoriferus fame. **j. Tim. iij.** Oportet illum testimonium habere bonum etc. et crucem mortificationis prope. **Matth. xvi.** Abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. **Sextus** est quia diaconus signat se in fronte in ore et in pectore. **In** fronte quod non debet euangelium christi erubescere **Roma. j.** Non enim erubescere euangelium. **In** ore quod debet

De officio

ipsum feruenter predicare. **In** pectore quia debet ipsum fideliter credere. **Roma. x.** Cor de creditur ad iusticiam ore autem confessio fit ad salutem. **Sexto** sunt quidam in ipso uel circa ipsam consecrationem. **Primum** est quod corporalia explicatur Calix enim cum patena paratur. **Altare** quidem significat crucem sed corporalia significant linteamina et sudarium quibus corpus christi fuerat inuolutum. **Calix** significat sepulchrum. **Patena** uel lapidem ad hostium monumenti repositum. **Secundum** quia aqua et uinum miscetur et ipsa aqua benedicitur. **Discitur** enim ipsa aqua duplici de causa. **Primo** ad significandum illa duo sacramenta que de latere domini nostri profuerunt scilicet redemptionis in sanguine et regenerationis in aqua. **Secundum** est quia per aquam populus significatur. **Iuxta** illud **Apoc. xvij.** Aquae quae uidiisti populi sunt et gentes et linguae. **Ideo** ergo aqua cum uino admiscetur et cum sanguine transmutatur ut ostendat quod fideles christo uniuuntur. **Iuxta** illud **Job. xvij.** Et sicut unum sicut et nos unum sumus. **Ideo** autem aqua cum cruce benedicitur ad ostendendum quod illa talis unio populi cum christo facta fuit mediante cruce et christi passione. **Eph. ij.** Ipse enim est pax nostra que secat utraq; unum. **Tertium** est quod sacerdos ad consecrationem tripliciter se parat scilicet per purificationem absolute et orationem. **Purificatur** namque ad ostendum quod illud sacrificium est deo ualde odoriferum. **Eph. v.** Tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem suauitatis digitos lauat quia secundum ipsum dionysium in ecclesiastica hierarchia lotio digitorum significat mundationem uenialium peccatorum a quibus tunc sacerdos debet esse immunis. **Orat** etiam pro seipso dicens In spiritu humilitatis etc. **Etiam** orationes aliorum requirit dicens Orate uos fratres etc. **Tertio** fuit quaedam post ipsam consecrationem. **Primum** est quia corpus christi in tres partes

diuino

diuiditur ad inuendum quod corpus christi mysticum in tres partes est diuisum. **Una** pars regnat in caelo et significatur per illam particulam que ponitur in uino consecrato quia illi beati ab ueritate dei semper sunt ebrii. **Alia** pars adhuc peregrinatur in mundo. **Tertia** cruciatur in purgatorio et istas duas partes alique particulae representant. **Primo** istis igitur tribus partibus corporis mystici corpus christi uerum sub sacramento offertur scilicet per beatis in gratia actione. **Et** per fidelibus qui sunt in mundo ut sit eis in consecrationem pro his qui sunt in purgatorio ut scilicet sit eis in purificationem. **Secundum** est quia post summptionem digitos lauat semel ante consecrationem ut dicitur est et bis post summptionem una uice cum uino ut si aliquid de corpore christi digiti adhaesisset in calice infundatur. **Secunda** uice cum aqua. **Per** istam triplicem lotionem digitorum significatur triplex mundicia illorum quod corpus christi perficiunt. **Tales** enim debent habere puritatem quantum ad manus quibus ministrant et quantum ad os per quod suscipiunt et quantum ad cor in quod recipitur. **Tertium** est quod post missam sacerdos lauat manus. **In** principio quidem lauat manus antequam indueret. **Et** in fine missae etiam manus lauat. **In** medio autem missae non manus lauat sed tamen digitos quia omni tempore siue ante missam siue post missam debet esse mundus a peccatis magnis in missa uel a peccatis paruis. **Dionysius.** Etenim accedentes ad sanctissimum sacramentum mundari conuenit ab intimis animae fantasijis.

Sermo. cccvi. De eodem ser. ij.

Stare fecit cantores contra altare: et in sono etc. **Eccl. xlvij.** **Dauid** symphonides et egregius psalter circa dei cultum ualde deuotus diuersos et plures psalmos edidit quos per diuersos cantores circa altare decantandos instituit. **Cuius** exemplo sancti patres diuersos cantores circa altare

De officio

decantados ediderunt et missa vocauerunt. Quia hoc ibi erat multae plurimae. Ideo beatus Gregorius plurimae refecauit et ipsam missam conuenienti ordinauit. et ideo secundum eius ordinationem in ipsa missa aliqua exponamus. In primis namque in principio missae introitus decantatur. Dicit autem introitus ex eo quod per illum tales introitus in missam intratur. Olim quidem scilicet tempore apostolorum missa per orationem dominicam inchoabatur. sed postmodum per aliquam lectionem inchoata. sicut adhuc fit in sabbato sancto et in vigilia pentecostes. Et postmodum missa inchoata est per aliquem psalmum. qui totus cantado dicebatur. Sed quia ille introitus nimis erat plenus. ideo Gregorius truncauit et de illo psalmi aliquos versus retinuit. et sic per anni circulum introitus ordinauit. Introitus autem qui clamore inchoatur. representat clamores sanctorum patrum desiderantium christi aduentum. et ideo geminat ut in cetero desiderij ostendat. Olim autem iste introitus antiphona vocabatur. et sic in aliquibus libris antiquis inuenitur. Dicit autem antiphona ab an quod est circa. et phonosonus. quod est cantus circuiens psalmos et gloria patri. quod ante et post illa cantatur. Deinde sequitur kyrie eleison quod nouem vicibus dicitur quia ad honorem nouem ordinum angelorum cantatur. quos sic honoramus ut ad eorum societatem peruenire valeamus. In tres autem ternarios distinguuntur et decantantur nouem vicibus quod angelus tres hierarchias et nouem ordines distinguunt. Vel dicitur illa kyrie eleison ad honorem trinitatis ita quod tria prima referunt ad patrem. tria media ad filium. et tria ultima ad spiritum sanctum. Est enim kyrie eleison idem dicere quod domine miserere. Habet enim deus magnam misericordiam multam. et eternam. De duobus primis psalmis. Miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. et secundum misericordiam tuam. De tertia idem. Confitemini domino domino quoniam in eternum misericordia eius. Habet igitur deus misericordiam magnam. multam. et eternam. Damnam. quod remittit peccata quantumcumque

diuino

sint graua. Multa. quod remittit quantumcumque sint numerosa. Eterna. quod remittit peccata quantumcumque sint diuturna. Ista autem triplicem misericordiam quilibet trinum habet. scilicet pater. filius. et spiritus sanctus. Et ideo ipsam misericordiam quolibet trinum imploramus. Deinde de hymno angelicus. scilicet gloria in excelsis. Quem angeli versus ad illud. bonae voluntatis decantauerunt. Sed reliqua alia sequuntur addidit sanctus Elephas papa qui fuit nonus a beato Petro. Quis aliquid dicunt beatus Hilarius illa addidisse. Cantabat olim trinum in prima missa natalis domini. sed postmodum Ciriacus papa instituit quod etiam in festiuitatibus decantetur. Et ideo si dicitur aliqua votiuua missa de spiritu sancto. vel de sancta cruce. vel de beata virgine maria in perfectis diebus. nec gloria patri. nec hymno angelicus dicitur. nec symbolum dici debet. tamen praefatio propria dici potest inter commemorationem et solennitatem differencia habeatur. Finito gloria. sacerdos populum salutatur dicens. Dominus vobiscum. et chorus respondet. Et cum spiritu tuo. Et iste modus salutandi sumptus est ex Ruth. ubi dixit hoc messoribus suis dominus vobiscum. Modus autem respondendi est sumptus ex Acto pauli qui dixit. Timor. Dominus noster iesus christus sit cum spiritu tuo. Postea sacerdos dicit orationem quam dicit esse collecta duplici de causa. Una est. quod olim non dicebat nisi prius multitudine populi collecta. Alia est. quod illa oratio petitionem populi colligit. quam sacerdos deo offert. et per se itercedit. Omnes autem fere orationes conclusionem habent per dominum nostrum. Ista duo nomina. scilicet iesus. et christus. sunt nomina mediatoris. Iesus enim dicit deum humanatum. sed christus dicit hominem deificatum. Sicut igitur a sole qui a longe non possumus ignem accipere nisi mediante speculo. vel crystallo. vel aliquo tali. sic a patre caelesti a quo per peccatum longe distamus non possumus nisi per mediatorem gratiam obtinere. Oratione finita cantatur epistola quasi supermissio. id est superrogatio. quod

De officio

supra doctrinam ipsius euangelij in quo est doctrina perfectionis superogatur ad doctrinam imperfectorum. Videri tamen quod epistola post euangelium legi deberet. quia posterior fuit. Sed dicendum est quod ipsa epistola significat doctrinam legis et prophetarum quae doctrina praecessit. Unde accidit quod sepe loco epistolae legitur aliquid lectio. vel prophetia de lege et prophetia. Hinc est quod subdiaconum trinum vnum acolitum sine lumine praedit. quia ipsorum doctrinam pauci sunt secuti. et non dum lumine gratiae aduenerat. Deinde cantatur responsorium siue quod illa christi verba epistolae aliquo modo respondet. siue quod nos his quasi epistola audiuimus debemus operibus respondere. Graduale hoc dicitur. vel a gradu locorum. quod in gradibus fluctuauerat decantari. vel a gradu virtutum. Unde dicitur psalmus. Sed interpretatio eius a quibus distribuitur gradus eius in compassione ut enarretis in progenie altera. Nazarene domus nostra caelestis multum est alta. et ideo gradibus indigemus. Post hoc dicitur alleluia. quod siquidem nomen alleluia interpretatur secundum quosdam iubilatio domini. et representat iubilationem quam in ciuitate caelesti decantatur. Iuxta illud Iob. xiiij. Per vicinos eius alleluia cantabit. Et quia illa iubilatio tanta erit quod nullus posset ad plenum effari. Idcirco nullus interpretum potuit aut praesupponit alleluia interpretari. Sequenti autem lectione non sint de more romano. tamen in aliquibus ecclesiis decantantur quorum versus primo adiuuenit Rogeri abbas sancti Galli. et Nicolaus papa sequentias ad missas decantari praecessit. Hermannus etiam theutonicus contractus sequenti. Sancti spiritus affuit nobis gratia. composuit. et etiam beata. Alma redemptoris mater. et multa alia pulchra inuenit et compilauit. Post higitur euangelium praecedentibus multis lumine quoque et thure et cruce. quod ipsa doctrina euangelica multos ad fidem conuertit. et lumine veritatis scientiae adduxit. et totum mundum odore suauitatis adimpleuit. et vixit sanctae crucis in universo mundo crepit. Cantatur autem euangelium eius praem

diuino

aquilonare. quod Christus euangelij illum qui dicit sedebat in lateribus aquilonis etc. ut de his scribitur Esa. xliij. De mundi potestate eicit. Iob. xij. Nunc in iudicium est mundi nunc princeps huius mundi eicitur foras. Lecto euangelio cantatur symbolum. quod dicitur a sin quod est simul et totus. Sunt autem duo symbola. Unum ab apostolis praefectum. Cuius enim apostoli essent per mundum diuidendi prius in hierusalem conuenerunt de articulis fidei differentes symbolum praecedenter ediderunt quolibet ipsorum suum voluit. id est articulum ibidem ponente. Aliud symbolum quod in missa decantatur a trecentis decem et octo patribus in nicena synodo editum fuit ubi non sunt alij articuli quasi in primo. sed tamen propter diuersas hereses succrescentes sunt magis elucidati. Post symbolum cantatur offertorium. praemissio tamen sacerdos dominus vobiscum. oramus. Et tamen sacerdos nullam tunc orationem facit cur duplex est causa. scilicet ad inuendum quod quoniam sacerdos appropinquat ad sacrificandum. magis indiget oratione mentali quam vocali. Alia quod si presbyter tunc non orat. hortatur tamen populum suum et chorum ad orandum. In quo quidem offertorio populus ad monetur quod sicut offerunt deo sua. sic etiam offerant semetipsos. Resperat etenim dominum ad munera Abel. quod ipse offerebat deo se et sua. Ad munera autem Cayn dominum minus non respexit. quia ille offerebat deo sua. sed semetipsum offerebat diabolo. Deinde praefatio decantatur. Et dicitur praefatio quasi prolocutio. quod in praefatione sacerdos proloquitur de sacramenti altitudine et de reuerentia habenda et attentione deuota. Ibi enim captat sacerdos dei beniuolentiam. ut tanto facilius per populo impetret dei misericordiam. Finita praefatione cantatur Sanctus. quod partim est sumptum ab illo cantico angelico. De quo dicitur Esa. vi Sanctus sanctus sanctus etc. Et etiam ab illo cantico angelico. De quo refertur Iohannes Damascenus. in libro quod cum apud Constantinopolim pestilentia magna esset et praefatio fieret. quodam puer subito de medio populi in caelum est raptus. qui post aliquam

De officio

moram rediens dixit se ab angelis quoddam canticum didicisse quod mox ut puer ille cantavit pestilentia illa cessauit. Elevatione igitur voce cecinit. Sancte deus sancte fortis sancte et immortalis miserere nobis. et mox omnis pestilentia cessauit. In calcedonensi synodo fuit canticum illud approbatum. Huius igitur canticum laus secundum Damianum et quatuor colligitur. scilicet quod angelus illud docuit ad eius plationem pestis cessauit calcedonensis synodus illud approbavit. et diabolus ad eius plationem funditus et dissecat. Et partim est sumptum ex illo canticum puerorum quod dixerunt: Benedictus qui venit in nomine domini. Mat. xxi. Deinde sacerdos ad canone accedit. quem sub silentio dicit tribus de causis. Primo ut se totum ad interiora colligat. et sic illa verba cum maiori attentione et deuotione dicat. Secundo ne porcis et canibus id est indignis et temptatoribus dei secreta pandant. Tertio ut verba illa sic a populo maiori reuerentia et honore habeant. Sacra namque quanto plus occultantur tanto in maiori reuerentia habent. In canone autem non ponuntur sancti veteris testamenti. quia illi ad limbum descenderunt. nec ponuntur pestiferos. tunc quod tunc non agebant eorum festiuitates. tunc quod de eorum meritis non a deo certa erat ecclesia. Ponuntur tamen in canone alique martyres. de quorum merito et causa martyrii omnimoda exitit certitudo. Multos autem ibi ecclesia ponere noluit. tamen ut plerumque vitaret. tamen etiam ne eam errare contingeret. Quia sicut legitur in historia ecclesiastica. heretici cum catholicis quicquid passi fuerunt. et ecclesia propter persecutiones tyrannorum et examinationes solennes facere non valebat. Principaliter autem in canone ponuntur apostoli tamquam fidei nostre fundatores. Consecrata autem hostia sacerdos eam in altum eleuat. ut deuotus videatur et adoret a populo. ut ostendat quod christus eleuat fuit in patibulo. et quod eleuatus fuit in celo. et quod eleuabitur in iudicio. Esa. liij. Ecce intelliget seruus meus et exaltabitur quo ad primum. et eleuabitur quo ad secundum. et subli-

diuino

mis erit valde. quo ad tertium. Finito autem canone sequitur oratio diuina. Cum ista oratione apostoli missas suas celebrabant habentes altaria parua que secum ferebant. Unde adhuc romae ostenditur quoddam altare sancti petri quod ipse aliquando celebrare consuevit. Deinde sacerdos corporis christi in tres partes frangit. putat papa sergus ordinauit. becautez fractio non est in corpore christi. sed in solis formis sacramentalibus. In tres autem frangit partes ut ostendat quod illud sacrificium ad honorem trinitatis offerret. sive ut ostendat quod in christo fuerunt tres substantie scilicet caro. anima. et deitas. sive ut ostendat quod offerret pro corpore christi mystico. quod in tres partes saluandorum diuiditur. scilicet uirgines continentis et coniugatos. Deinde sacerdos dicit. par domini. scilicet tres cruces faciendum cum parte corporis super calicem. ad innuendum quod per christi passionem tripliciter sumus assecuti pacem. scilicet temporis. eternitatis. et eternitatis. Post hoc recitatur agnus dei. quod ter dicitur. quod agnus agnoscendo nomen accepit. Christus igitur agnus appellatur. quia secundum Innocentium tertium christus in cruce existens patrem suum agnouit obediendo. et matrem recommendando. et nos patri reconciliando. Vel dicitur agnus dei. quia ipse christus ter matrem suam agnouit. scilicet in humili subiectione. quam subditus erat illi. ut habet Luc. ij. In vini mutatione. Et in ipsi diligentem recommendationem. Deinde cantat comunio. quod ideo comunio dicitur. quia in comunione cantatur. Et est comunio. nis. cantatur leticie et gratitudinis pro tanto sacramento suscepta. In fine missae cantatur festiuis diebus. Ite missa est. id est. ad propria redite. Vel ite. id est. de virtute in virtutem proficite. quia missa est hostia sacrata ad patrem ut pro nobis intercedat. Hugo de sancto victore. Ipsa hostia sacra missa vocari potest. Primo quia transmissa nobis est a patre per incarnationem. Secundo a nobis patri per passionem. scilicet in sacramento. Primo a patre nobis per sanctificationem quam nobis esse incepit. Postea a nobis patri per oblationem quam pro nobis intercedit. In diebus

De officio

autem ferialibus dicitur benedicamus domino. Et illud est actio gratiarum pro oblatione sacrificio et perfecto missae mysterio. In missa vero pro defunctis dicitur requiescant in pace. quia sacrificium illud pro eis oblatum est ad ipsorum liberationem de purgatorio pena. ut de purgatorio ad vitam eternam gradiantur et in pace perpetua requiescant.

Sermo. cccvij. Eodem die se. iij.

De sono eorum

Dulces facit modos. Et. Ecd. xviij. David diuersos dulces sonos inuenit. et diuersos modos inueniendi. Quia inuit pro quos laudem dei instituit. Sic et sanctus Gregorius. diuersos sonos et cantus inuenit pro quos missam instituit et ordinauit. Ipsam enim missam per diuersos modos inchoauit. quia in tribus linguis eam decantari instituit. scilicet in lingua graeca. hebraica. et latina. Quod quidem fecit triplici de causa. Prima est ad representandum titulum dominice passionis. qui fuit in cruce scriptus litteris graecis. hebraicis. et latinis. Secunda est. quia iste tres lingue sunt omnibus alijs linguis principaliores. et digniores. Ideo in his tribus linguis missa canitur. ut verificetur quod est scriptum. Phil. ij. Omnis lingua confiteatur. quia dominus noster iesus christus est in gloria dei patris. Tertia est ad ostendendum quod sancta vniuersalis ecclesia de omnibus et diuersis linguis est a spiritu sancto in unitate fidei congregata. Iuxta illud Qui per diuersitatem linguarum cunctarum. Verba autem graeca in missa sunt kyrie eleison. christe eleison. Hebraica sunt. amen. alleluia. sabaoth. et osanna. Latina sunt cetera quae in missa profertur. Sunt igitur verba in graeca lingua ista. kyrie eleison. et christe eleison. Quae quidem mater ecclesia in graeco cantari voluit triplici de causa. Prima quia in missa a graecis ortum habuit ideo mater ecclesia huiusmodi verba graeca in ecclesia occidentali decantari voluit. Secunda quia inter graecos summa mundi sapientia floruit. I Cor. i. Iuda signa petunt. graeci vero sapientiam querunt. et ideo ecclesia occidentalis

diuino

voluit ecclesie orientali deferre. et propter suam sapientiam sibi reuerentiam exhibere. Tertia est quia lumen fidei primo de graecis ad latinos venit. Barnabas enim de graecia roma venit. qui primo ibi fidei predicauit. Paulus etiam graecorum apostolus et multi alij discipuli de graecia in italia venerunt. et fidei christi ibi predicauerunt. Multum igitur lingua graeca debuit a latina honorari a quo primo lumen fidei accepit. Dicuntur namque kyrie eleison nonne vicibus propter honorem et mysterium trinitatis. Est enim kyrie eleison. id est quod domine miserere. Patri namque attribuitur potentia. filio sapientia. et spiritui sancto gratia. Tria ergo prima kyrie eleison ad honorem patri cantantur. ad cuius potentiam triplicem maius assequi petimus. Sumusque infirmi ad inchoandum bonum. fragiles ad resistendum malo. debiles ad perseuerandum in bono. Ideo a patre misericordiam petimus. ut per suam potentiam nos fortes faciat ad incipiendum bonum. ad resistendum malo. ad perseuerandum in bono. ps. Expecta dominum viriliter age quo ad primum. et confortetur cor tuum. quo ad secundum. et sustine dominum quo ad tertium. Tria media christe eleison dicuntur ad honorem filij. a cuius sapientia triplicem petimus misericordiam. Quia et via celestis patrie nescimus inuenire. ideo petimus ab eius sapientia nobis viam ostendi. quia ipse est via. Et quia per inuentam viam nescimus ambulare. nec pergendo ad terminum peruenire. ideo per ipsum qui est veritas ad seipsum petimus perducere qui est vita. ut supra. Ioh. xij. Ego sum via veritas et vita. Tria autem vltima kyrie eleison dicuntur ad honorem et ob reuerentiam spiritui sancti. a cuius gratia triplicem misericordiam postulamus. Petimus enim ab eo dari nobis gratiam peruenientem. proficere. et consummare. Pro. xij. Iustorum semita quasi lux splendens. quo ad gratiam proficientem. vsque ad perfectum diem. quo ad gratiam consummantem. Secundo in ipsa ponuntur verba in lingua hebraica. quae sunt. amen. alleluia. sabaoth. et osanna.

De officio

Istud autē qđ dicitur: si referatur ad id qđ in orationibus petitur. tunc eadem qđ fiat. Si autē referat ad cōclusionis finem. tunc idē ē qđ verū ē scz qđ trin⁹ vn⁹ uiuit et regnat p oīa sccla scclor⁹. Nulla enī interpretat iubilatio siue laudatio dñi r cōtinet triplicem laudem. Una ē qđ laudam⁹ bonū dei qđ ī se bz. Alia ē laus qđ laudam⁹ bonū dei qđ in nobis posuit. Tertia ē laus qđ laudam⁹ bonū dei ī sancto cuius festus agim⁹. Cantat autē alleluia cum iocunda et longa nota. qz ista bona dei sunt lōga. iocunda et immēsa. Null⁹ enim iterptum potuit ad plenuz alleluia interpretari. qz deum p tantis tonis non possumus sufficienter laudare. Eccl. xiiij. Benedicētes dñm exaltate illum quātū potestis. maior enim omni laude. Sabaorb autē idem ē qđ exercit⁹ Deus qđ dem est domin⁹ exercitū angelor⁹. quoz quidam habent ipsam regē associare. Apoc. xix. Exercitus qui sunt in celo sequebātur eum ī equis albis zc. Alij habent inimicos regis expugnare. Apoc. xij. Facti est plū in celo: Michael r angeli eius pliabantur cum dracone. Alij habent ciuitates et castra regis custodire. Esa. lxxij. Sup muros tuos hierusalem constitui custodes zc. Osanna autē fm Hiero. idem ē qđ salua obsecro. Lōponitur autē ab osy. qđ ē salua. r anna qđ ē interiectio obsecrationis. Dixerunt enim istud turbe pcedentes r qđ sequebāt dñm. Mat. xxi. Quia et illi qđ pcesserunt. scz patriarche r ppete. et illi comitati sūt. scz apli. et etiā illud dixerūt qđ sequūtur. scz martyres r cōfessores. et nos eū bñdicim⁹. et ab ipso salutē pseq obsecram⁹. Tertio ī ipsa ponūt xba ī latina lingua decāda qđ p tres sonos sunt distincta. Nam tres sunt species sonoz fm Aug. scz sonus qđ fit cuz pulsu. qui fit cum voce. r qui fit cum flatu. Ista triplex differentia sonoz ponitur ī missa in lingua latinor⁹ r boz. Ad sonū enim qui fit cum pulsu sicut in psalterio ptingit psalmi. In introitu enim missē

diuino

semp aliquis versus alicuius psalmi dicitur. et gloria patri adiungitur. quod quidez gloria patri nicenasynodus adinuenit et Hieronym⁹ de mādato Damasi pape in fine psalmorum decantā dum instituit. Ad sonum autem qui fit cum voce pertinent orationes. epistolae. euāgelium. r simbolū. Numer⁹ autē ipsarū orationū in missa diuersimode dicitur: Aliqñ enim dī vna sola oratio vt ostēdat illud ad Eph. iij. Unus deus et pater omnū qđ sup omnes r p omnia et in omnib⁹ nob est: Aliquādo dicunt tres ad similitudinē christi qđ ter legitur orasse. Matth. xxiij. Oravit tertio eūdē sermonem: Aliquādo dicunt quinque ob honores qñqz vulnerum christi: Aliquādo dicitur septē orationes vt septē dona spū sancti impetrare possimus. et ad similitudinē christi. qđ orationē suaz scz pater noster in septem petitionib⁹ cōprehēdit. Sed numerus septenari⁹ nō est excedendus ne fastidium generetur. r ne sacerdotis intentio nimium distra batur. Dicuntur autem istę orationes collectę quia ad ipsas populus congregabatur r colligebatur. vt dominicam eucharistiā acciperet. In pmitina nāqz ecclia. quotquot missę itererant cōmunicabant. sed numero fidelium excrete. statutum est vt tñ dieb⁹ dominicis sacram cōmunionē accipiāt. Postqđ autē deuotio est diminuta. ordinatū fuit vt tñ tribus modis in anno. scz in pascha. in pentecoste. r in natiuitate domini cōmunicēt. Deu⁹. xvi. Trib⁹ vicib⁹ p añū apparebit omne masculinū in cōspectu domini dei. At postqđ refriguit charitas abūdauit iniquitas. ordinauit ecclia sibi pcepto vt omnis vtriusqz sex⁹ semel in anno ad minus piteatur. r in pascha recipiat sacramētum. nisi forte de p silio ppriū cōfessoris ob aliquā rationabilem causam duxerit abstinēdū. Aliud qđ ptinget ad sonum vocis ē epla et euāgelium. Epla tamē euāgelio pmittitur. qz epla ptinget lac puulor⁹. euāgelium rō ptinget

De officio

solidam cibū pfector⁹. Trina enim aploz ē qdam introductio ad euāgelicā veritatem. Eplas etiam fecerunt serui euāgelium fecit dñs. Sicut et go seruorū ē dñs pīre r viāz pparare. sic et doctri na epla r euāgelium pcedit vt auditoribus viā pparet. Euāgelium autē dieb⁹ festiuis pcedit vnus ceterosarius. sed ī magnis festiuitatib⁹ duo. Christ⁹ nāqz habet duplicē aduētū. Unus fuit mā suetus r humilis. et qđ si serialis quo scz venit in carnē. et istum aduētū tñ vn⁹ nūci⁹ pcessit. scz Jobes baptista. Mat. p. Ecce ego mitto angelū meum ante faciem tuā qđ pparabit viā tuam ante te. Ali⁹ erit valde solennis r festiu⁹. qđ scz ad iudiciū est venturus. r istū aduētū duo nunci⁹ pcedent. scz Enoc r Helias. De qđ dī. Apoc. xi. Dabo duob⁹ testibus meis r pbetabūt zc. Aliud qđ spectat ad sonū vocis est ipsū simbolū. Apostoli nāqz simbolū ediderūt. de qđ simbolū est extractum simbolū qđ in missa cātatur. Quilibet nāqz aplos suū solam id est suū articulū ibidē posuisse refert. Petr⁹ nāqz pmū posuit dicens: Credo in deū patrē omnipotētē. creatorē celiet terre. Scdm Andreas dicit: Et in iesum christū filiū et⁹ vniciū dñm nostr⁹. Tertium addidit Jacob⁹ maior dicens: Qui pcept⁹ ē de spiritu sancto natus ex maria xgine. Quartū posuit Jobes dicens: Passus sibi pōtio pilato. crucifix⁹ mortu⁹ r sepul⁹. Quintū posuit Philippus dicens: Descēdit ad inferna tertia die resurrexit a mortuis. Sextū posuit Bartholome⁹ dicens: Ascēdit ad celos sedit ad dextram dei patris omnipotētis. Septimū posuit Thomas dicens: Inde rēturnus ē iudicare viuos et mortuos. Octauū addidit Matthe⁹ dicens: Credo in spiritū sanctū. Nonū posuit Jacob⁹ minor dicens: Sanctaz ecclia catholicā sanctor⁹ cōmunionem. Decimū posuit Simon canan⁹ dicens: Remissionē peccator⁹. Undecimū posuit Judas thade⁹ dicens: Carnis resurre

diuino

ctionē. Duodecimū posuit Matthe⁹ dicens: Quia eterna amen. Ad sonū qđ fit cū flatu ptingit cātus. Quoz qdam cantat in pncipio missę. quidam in medio. r quidam in fine. ad significandū qđ debemus deū laudare p bñficio qđ nob dedit in pncipio medio. r in fine id est. p bñficio creationis. recreationis. r glorificationis. De isto beneficio triplici laude dicit Helm⁹. Tertio dñe. qz me fecisti debeo amorī tuo meipsum totū. qz me redemisti. debeo amorī tuo meipsum totū. quia tanta pmittis. debeo amorī tuo meipsum totū imo tñ debeo amorī tuo plus qđ meipsum: qđ tñ tu es maior meipso. p quo redisti teipsum. et cui pmittis teipsum. Ad ideo ponitur cātus in pncipio. in medio. r in fine. ad inuendū qđ debem⁹ deū laudare tāqđ pncipium a quo sunt oīa. tanqđ finē ad quē tendūt oīa. tanqđ medium p quem pseruantur omnia vt sic verificetur. qđ ait apls. Roma. vi. Ex ipso. r per ipsum et in ipso sunt omnia. ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

Finūtur smones eximij sacre theologie professoris Jacobi de voragine de sanctis p circum anni feliciter.

